

Oznaka poročila: ARRS-CRP-ZP-2013-02/9

ZAKLJUČNO POROČILO CILJNEGA RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

A. PODATKI O RAZISKOVALNEM PROJEKTU

1. Osnovni podatki o raziskovalnem projektu

Šifra projekta	V5-1052
Naslov projekta	Migracije v Sloveniji kot razvojni dejavnik države in njenih regij
Vodja projekta	3131 Milena Bevc
Naziv težišča v okviru CRP	5.03.03 Migracije v Sloveniji kot razvojni dejavnik države in njenih regij
Obseg raziskovalnih ur	1158
Cenovni razred	A
Trajanje projekta	10.2010 - 03.2013
Nosilna raziskovalna organizacija	502 Inštitut za ekonomska raziskovanja
Raziskovalne organizacije - soizvajalke	
Raziskovalno področje po šifrantu ARRS	5 DRUŽBOSLOVJE 5.02 Ekonomija
Družbeno-ekonomski cilj	11. Družbenopolitični sistemi, strukture in procesi

2. Raziskovalno področje po šifrantu FOS¹

Šifra	5.07
- Veda	5 Družbene vede
- Področje	5.07 Ekonomska in družbena geografija

3. Sofinancerji

	Sofinancerji		
1.	Naziv	Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj	
	Naslov	Gregorčičeva 25, 1000 Ljubljana	

B. REZULTATI IN DOSEŽKI RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

4. Povzetek raziskovalnega projekta²

SLO

V projektu smo proučili na eni strani statistično evidentirane selitve v državah OECD, EU, Sloveniji in njenih 12 statističnih regijah, na drugi strani pa statistično neevidentirano emigracijo slovenske mladine, ki se je v letih 2005-2010 udeležila mednarodne študentske izmenjave Erasmus. Ti dve vrsti analize sta zajeti v naslednjih ločenih samostojnih študijah: (1) *Meddržavne selitve in njihov vpliv na demografska gibanja v državah OECD, EU in Sloveniji ter vpliv teh in medregionalnih selitev na demografska gibanja in izobrazbeno strukturo prebivalcev v slovenskih statističnih regijah*, (2) *Meddržavna mobilnost in emigracija Erasmus študentov generacij 2005-2010*. V prvi študiji analiza Slovenijo in njene statistične regije večinoma temelji na neobjavljenih podatkih Statističnega urada RS. Analiza v drugi študiji pa temelji na anketiranju 5171 bivših Erasmusovcev (konec leta 2011/začetek leta 2012), od katerih se jih je odzvalo (realiziran vzorec) 2763 (53%).

Statistično evidentirane meddržavne selitve so se za Slovenijo po njeni priključitvi EU leta 2004 povečevale do leta 2008. V letih 2004-2009 in v letu 2011 se je število prebivalcev Slovenije zaradi teh selitev povečevalo (pri tem pa bolj kot zaradi naravnega gibanja prebivalstva), pri tem ves čas na račun selitev tujcev. Struktura prebivalcev Slovenije pa se je zaradi teh selitev v obdobju 2004-2010 spreminjala v naslednjih smereh: povečeval se je delež tujcev, starostna struktura se je izboljševala (pomlajevala), spolna struktura se je spreminjala v smeri večanja deleža moških, izobrazbena struktura pa v smeri zmanjšanja števila in deleža oseb s terciarno izobrazbo. Vseh statističnih regijah so imele statistično evidentirane meddržavne selitve v obdobju 2004-2010 ugoden/pozitiven vpliv na rast števila prebivalcev. Ta vpliv je bil v večini regij večji od vpliva medregionalnih selitev in naravnega prirasta/padca. Zaradi selitev (medregionalnih in meddržavnih) državljanov RS se je v večini regij spolna struktura prebivalstva spremenila v smeri povečanja deleža moških, starostna struktura se je poslabšala (izjema so Osrednjeslovenska, Podravska in Obalno-kraška regija), izobrazbena struktura pa prav tako. Prek meddržavnih selitev se je v vseh regijah povečal delež tujcev v prebivalstvu.

Med Erasmusovci generacij 2005-2010 se je v primerjavi z Erasmusovci generacij 1999-2004 (anketiranih v letu 2004) povečal delež potencialnih zaposlitvenih emigrantov, delež iskalcev zaposlitve v tujini in delež prejemnikov ponudbe za zaposlitev v tujini. V realiziranem vzorcu Erasmusovcev generacij 2005-2010 je bilo evidentiranih 1515 potencialnih zaposlitvenih emigrantov in 459 oseb, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov (skupna dejanska emigracija). Ocenjeno število emigrantov v celi populaciji udeležencev ene vrste Erasmus izmenjave (študij ali praksa; skupaj 6743 oseb) pa znaša: 3780 potencialnih in 1453 dejanskih. Delež dolgoročnih emigrantov (v tujini bi ostali več kot 3 leta) znaša v prvi skupini 44% in v drugi slabo tretjino.

ANG

Statistically registered migration flows for different levels (OECD and EU countries, Slovenia, 12 Slovene statistical regions) on one side and statistically unregistered real and potential emigration of former Erasmus students (generations 2005-2010) on the other were analysed. These two analyses are presented in two studies. In the first study the analysis for Slovenia and its statistical regions is based mainly on unpublished data of Slovene statistical office. The analysis in the second study is based on the survey of 5171

former Erasmus students (inquiry was conducted at the end of 2011 and beginning of 2012), from who 2763 responded to the questionnaire (response rate 53%).

Statistically registered international migration in Slovenia after its EU accession (in 2004) was increasing till 2008. In years 2004-2009 and 2011 this migration caused increase in the number of Slovene population (this influence was larger than the influence of natural change of population) and in all years on account of migration of foreigners. On the other hand this migration in period 2004-2010 caused the following changes in the structure of Slovene population: increase in the percentage of foreigners, of men, of older (the average age of population increased), and decrease in the number and percentage of those with tertiary education. In all Slovene *statistical regions* in the above mentioned period (2004-2010) the (statistically) registered international migration had positive influence on the size of population. In majority of regions this influence was larger than the influence of interregional migration and of natural change of population. Migration (international and interregional) of citizens in most regions caused the following changes in the structure of population: increase in percentage of foreigners, of men, of older population – increase in the average age (the exceptions are Osrednjeslovenska, Podravska and Obalno-kraška region), decrease in the percentage of those with tertiary education.

Among *Erasmus students of generations 2005-2010* in comparison to generations 1999-2004 (surveyed in 2004) there was a higher percentage of potentially work emigrants, percentage of job seekers and percentage of recipients of the offer for employment abroad. In the realised sample of Erasmus students of generations 2005-2010 there was 1515 potential work emigrants and 469 persons, who were in the time of inquiry abroad for employment or other reasons (the stock of total real emigration). The estimated number of emigrants in the total population of participants of one type of Erasmus mobility (study or practise; altogether 6743 persons) amounts to 3780 for potential and to 1453 for real emigrants. The percentage of long-term emigrants (they would stay abroad for more than 3 years) amounts to 44% in the first and a little bit less than one third in the second group.

5. Poročilo o realizaciji predloženega programa dela na raziskovalnem projektu³

Prikaz metodologije in rezultatov/znanstvenih spoznanj dajemo ločeno za dva sklopa, ki sta zajeta v dveh ločenih samostojnih študijah. Hipoteze so prikazane v točki 6, pomen za razvoj znanosti in za Slovenijo v točki 11, zainteresirana strokovna in laična javnost pa v točki 12.

I. MEDDRŽAVNE SELITVE IN NJIHOV VPLIV NA DEMOGRAFSKA GIBANJA V DRŽAVAH OECD, EU IN SLOVENIJI TER VPLIV TEH IN MEDREGIONALNIH SELITEV NA DEMOGRAFSKA GIBANJA IN IZOBRAZBENO STRUKTURO PREBIVALCEV V SLOVENSКИH STATISTIČNIH REGIJAH (400 str.)

METODOLOGIJA/OPIS RAZISKOVANJA

Najprej smo naredili pregled meddržavnih selitev v drugih državah, nato prikazali metodologijo proučevanja in statistične definicije, za Slovenijo analizirali notranje in nato meddržavne selitve ter nato podrobno analizirali medregionalne in meddržavne selitve za vseh 12 statističnih regij (slednja analiza temelji večinoma na neobjavljenih podatkih SURS).

REZULTATI

Meddržavne selitve v državah OECD in EU. – V teh državah so v preteklem desetletju do pojava gospodarske krize te selitve naraščale (*zaloga priseljencev* se je v številnih državah povečala, med evropskimi državami najbolj v Španiji, izrazito pa tudi v Sloveniji), nato pa so se zmanjšali (izjema so tokovi mednarodnih študentov). V številnih državah OECD in EU so imele te selitve ugoden učinek na demografska gibanja in zalogo prebivalcev s terciarno izobrazbo. V zvezi z *zalogo emigrantov*, za katero je zaradi dosti slabše evidence odselitev kot priselitev v večini držav dosti manj podatkov, velja, da je v večini izmed 200 držav s podatki stopnja emigracije (delež prebivalcev dane države v tujini) praviloma največja za osebe s terciarno izobrazbo.

Meddržavne selitve za SLOVENIJO – zaloga emigrantov in imigrantov ter vpliv selitev na število in strukturo prebivalcev.

- **Zaloga emigrantov in imigrantov.** – Od leta 2007 ni več objavljene ustrezne statistične kategorije, ki bi približno odražala obseg *zaloge emigrantov*. Zadnja, ki je bila v uporabi do leta 2007, je zajemala državljane R Slovenije, ki so začasno (najmanj 3 mesece) prebivali v tujini. Takih oseb je bilo takrat blizu 32.000, vrednost kazalnika pa je znašala t 1,6 %. Primerljiva novejša neobjavljena kategorija zajema »državljane RS, ki so začasno odsotni za več kot 1 leto«. Teh je bilo leta 2012 29115. Za *zalogo imigrantov* je po prehodu na novo statistično definicijo prebivalstva v letu 2008 najbolj verodostojen kazalnik »delež tujcev, prebivalcev Slovenije, v celotnem prebivalstvu«. Vrednost tega kazalnika se povečuje, zlasti po vstopu Slovenije v EU; v letu 2012 je za Slovenijo znašala 4,4 %. Med regijami ima največjo zalogo emigrantov Pomurska regija, največjo zalogo imigrantov pa Obalno-kraška regija.
- **Selitve.** – Proučili smo statistično evidentirane legalne selitve za zadnjih nekaj desetletij, pri tem najbolj podrobno za obdobje 1995-2011, ko se na ravni Slovenije spremljajo tako selitve državljanov kot tujcev. V okviru obdobja 1995-2011 smo proučili obseg selitev ter več značilnosti selivcev (državljanstvo, spol, starost, izobrazba). Za *obseg* selitev smo ugotovili naraščanje obeh selitvenih tokov (priselitve, odselitve) do zadnjih let opazovanega obdobja, ko je prišlo do stagnacije priseljavanja in nadaljnjega povečanja odseljavanja, selitveni prirast pa je bil pozitiven. V navedenem obdobju so se meddržavni selitveni tokovi povečevali za obe skupini selivcev glede na *državljanstvo* (državljane RS, tujce), pri čemer je bil za državljane RS saldo večino let negativen, za tujce pa pozitiven. Analiza po *spolu* je pokazala večji obseg selitvenih tokov za moške kot za ženske, za oboje pa naraščanje obsega do pojava gospodarske krize. V obeh selitvenih tokovih je bilo več moških kot žensk, skupni saldo pa je bil za oboje pozitiven. Povprečna *starost* selivcev se je povečevala, bila za odseljene v povprečju višja kot za priseljene, kar ob pozitivnem skupnem saldu pomeni ugoden vpliv na demografska gibanja Slovenije: pomlajevanje prebivalcev Slovenije, pri tem tako moških kot žensk, a na račun tujcev. Državljanji RS so se prek teh selitev starali. Analiza selitev državljanov RS po *izobrazbi* selivcev pa kaže za preteklo desetletje (za tri primerljiva obdobja znotraj obdobja 2003-2010) na neugoden vpliv na izobraženost prebivalcev: povprečno število let šolanja odseljenih je bilo višje kot za priseljene, saldo v teh selitvah in znotraj tega v selitvah oseb s terciarno izobrazbo pa negativen.

Medregionalne in meddržavne selitve za slovenske STATISTIČNE REGIJE. – Za vseh 12 statističnih regij smo izdelali sistematično analizo obsega in več značilnosti obeh vrst selitev (medregionalnih in meddržavnih) ter njihovega vpliva na število in strukturo prebivalcev (po državljanstvu, spolu, starosti, izobrazbi). Opazovano obdobje večinoma zajema zadnji dve desetletji, pri tem za vse selitve (državljanji, tujci) praviloma krajše obdobje.

- **Obseg selitev** (glede na naravno gibanje prebivalstva). – *Skupni vpliv evidentiranih medregionalnih in meddržavnih selitev* na demografska gibanja je bil v obdobju 1991-2010 v večini regij pozitiven. Izjema so Pomurska, Koroška in Zasavska regija, v katerih pa je bil negativen vpliv selitev predvsem ali pa izključno posledica negativnega salda v medregionalnih selitvah. Ločeno opazovanje *meddržavnih selitev* kaže za obdobje 1995-2003 pozitiven saldo za večino regij, za obdobje 2004-2010 pa ob naraščajočih selitvenih tokovih pozitiven saldo za vse regije (ta je bil v večini regij večji od salda medregionalnih selitev in naravnega prirasta/padca ter je tako prevzel ključno vlogo v demografskih gibanjih).
- **Državljanstvo**. – Zaradi *meddržavnih selitev* se je v obdobju 2000-2010 struktura prebivalstva v vseh regijah spreminjala v smeri povečanja deleža tujcev. Tudi skupna analiza *medregionalnih in meddržavnih selitev* za obdobje 2008-2010 kaže na isti pojav.
- **Spol**. – Večina regij je prek *selitev državljanov RS* v obdobju 2003-2010 izgubljala prebivalstvo, pri tem pa vse (razen Zasavske) več žensk kot moških. Le tri regije (Osrednjeslovenska, Obalno-kraška in Notranjsko-kraška) so imele v omenjenih selitvah pozitiven saldo, pri čemer je bilo le v Osrednjeslovenski regiji med priseljenimi več žensk kot moških.
- **Starost**. – *Selitve državljanov RS* v obdobju 2003-2010 so izrazito ugodno vplivale na starostno strukturo prebivalstva v Osrednjeslovenski regiji, v precej manjši meri pa še v Podravski regiji. Na drugi strani so te selitve (pri tem pa pretežno ali v celoti medregionalne selitve) v tem obdobju najbolj neugodno vplivale na starostno strukturo prebivalstva v Goriški in Savinjski regiji.
- **Izobrazba**. – V obdobju 2003-2010 so *meddržavne selitve državljanov RS* v večini regij vplivale na slabšanje izobraženosti prebivalcev: povprečno število let šolanja odseljenih je bilo večinoma višje kot za priseljene, saldo v teh selitvah in znotraj tega v selitvah oseb s terciarno izobrazbo pa negativen. Tudi *vpliv obeh vrst selitev (medregionalne in meddržavne) za vse selivce (državljeni, tujci)* na izobraženost prebivalcev obdobju 2008-2010 je bil v večini regij neugoden; pretežni del neto odliva oseb s terciarno izobrazbo je v večini regij nastal v medregionalnih selitvah.

II. MEDDRŽAVNA MOBILNOST IN EMIGRACIJA ERASMUS ŠTUDENTOV GENERACIJ 2005-2010 (161 str.)

METODOLOGIJA/OPIS RAZISKOVANJA: Na podlagi spletnega anketiranja vseh mladih v Sloveniji, ki so bili v obdobju 2005-2010 v tujini na študentski izmenjavi Erasmus (Erasmusovci generacij 2005-2010) in smo zanje pridobili elektronski naslov (5635 oseb, ki so bili na 5817 izmenjavah; skupno število izmenjav v »populaciji« pa je znašalo 7199), smo proučili njihovo potencialno in dejansko zaposlitveno emigracijo v času anketiranja (konec leta 2011 in začetek leta 2012) in skupno »zalogo« dejanske emigracije (bivanje v tujini zaradi zaposlitve in drugih razlogov) v istem časovnem preseku. Po izključitvi nedelujočih ali pomanjkljivih elektronskih naslovov je bilo uspešno kontaktiranih 5171 oseb (dejanski vzorec), odgovore pa smo pridobili od 2763 oseb (realiziran vzorec); to pomeni 53% stopnjo odziva.

Proučili smo *obseg* navedenih vrst emigracije (potencialne, dejanske; zaposlitvene, skupne), *predvideno obdobje bivanja* emigrantov v tujini ter več vrst *značilnosti*

emigrantov (socialnoekonomske, strokovne, ipd.) v primerjavi z nemigranti. Pri obsegu emigracije smo najprej proučili evidentiran obseg v realiziranem vzorcu, nato pa ocenili obseg za celo populacijo mladih, ki so se v obdobju 2005-2010 udeležili ene vrste izmenjave (študija ali prakse).

REZULTATI

- **Potencialna zaposlitvena emigracija.** – Evidentiran obseg te emigracije v realiziranem vzorcu je znašal 1515 oseb (58% vseh respondentov na ustrezni vprašanji za opredelitev zaposlitvene emigracije), ocenjen obseg za celo populacijo udeležencev ene vrste izmenjave (študij ali praksa; skupaj 6743 oseb) pa 3780 oseb. Analiza predvidenega obdobja bivanja v tujini je pokazala, da je med potencialnimi emigranti v realiziranem vzorcu 44% dolgoročnih migrantov (v tujini bi ostali dalj kot 3 leta), tretjina kratkoročnih emigrantov (v tujini bi ostali do 3 leta), četrtnina pa je bilo neodločenih. Ob predpostavki enake strukture za 3780 ocenjenih potencialnih emigrantov v navedeni populaciji je med njimi kar 1664 potencialnih dolgoročnih emigrantov. K potencialni dolgoročni zaposlitveni emigraciji so moški bolj nagnjeni kot ženske, glede na regijo stalnega bivališča najbolj tisti iz Zasavske, Pomurske in Podravske regije, glede na smer študija na ravni enomestne šifre klasifikacije Klasius pa najbolj tisti iz naslednjih dveh smeri: »kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, veterinarstvo« in »tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo«.
- **Skupna dejanska emigracija** (skupna »zaloga« vseh oseb, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov). – Evidentiran obseg te emigracije v realiziranem vzorcu je znašal 459 oseb (21% vseh respondentov na ustrezni vprašanji), ocenjen obseg za celo populacijo udeležencev ene vrste izmenjave (študij ali praksa; skupaj 6743 oseb) pa 1453 oseb. Analiza predvidenega obdobja bivanja migrantov v tujini je pokazala, da je med navedenimi dejanskimi emigranti v realiziranem vzorcu 26-31% dolgoročnih migrantov, 10-25% kratkoročnih migrantov, dobra petina pa neodločenih (razpon je zato, ker so med temi migranti zajeti zaposlitveni in drugi migranti z različnim predvidenem obdobju bivanja v tujini). Ob predpostavki enake strukture za 1453 ocenjenih dejanskih emigrantov v navedeni populaciji je med njimi 372 do 455 dolgoročnih migrantov. K dolgoročni emigraciji so moški bolj nagnjeni kot ženske, glede na regijo stalnega bivališča najbolj tisti iz Koroške, Zasavske, Spodnjeposavske in Podravske regije, glede na smer študija na ravni enomestne šifre navedene klasifikacije Klasius pa najbolj tisti iz naslednjih treh smeri: »zdravstvo in sociala«, »naravoslovje, matematika in računalništvo« ter »tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo«.
- **V primerjavi z Erasmusovci generacij 1999-2004** se je v generacijah 2005-2010 povečal delež potencialnih zaposlitvenih emigrantov, delež iskalcev zaposlitve v tujini in delež prejemnikov ponudbe za zaposlitev v tujini.

PREDLOGI ZA NADALJNJE RAZISKOVANJE IN ZA POLITIKO. – Za spremembo emigracije mladih v njihovo meddržavno kroženje s končnim ciljem, da na dolgi rok ustvarjajo in prispevajo k razvoju v Sloveniji, so ključna področja ukrepanja oziroma sprememb:

- izboljšanje gospodarske in politične situacije v državi ter razmer na domačem trgu dela,
 - ohranjanje stikov z emigranti,
 - zagotovitev formalnih možnosti dvojne zaposlitve (istočasno v tujini in v Sloveniji),
 - »uporaba« uspešnih povratnikov kot vzor mladim in ambasadorjev za spodbujanje mladih, da proaktivno pristopijo k iskanju in ustvarjanju svoje zaposlitve v Sloveniji,
- Za boljše poznavanje potencialne emigracije med mladimi, kot jo omogoča analiza, prikazana v tej študiji, bi bilo podobno analizo smiselno narediti:
- za populacijo vseh študentov (Erasmus študenti predstavljajo le 1% študentske

populacije), in

- za populacijo diplomantov srednje šole.

6. Ocena stopnje realizacije programa dela na raziskovalnem projektu in zastavljenih raziskovalnih ciljev⁴

Hipoteze:

1. Meddržavne selitve so se za Slovenijo po njeni priključitvi EU meseca maja leta 2004 povečale in vplivale na število in strukturo prebivalcev v državi po spolu, starosti in izobrazbi.
2. Na ravni statističnih regij so imele poleg meddržavnih selitev vpliv na število in strukturo prebivalcev tudi medregionalne selitve; za nekatere regije je bil po priključitvi Slovenije EU vpliv enih in drugih selitev ali pa obeh vrst selitev ugoden, za nekatere neugoden.
3. Potencialna emigracija mladih, bivših Erasmusovcev generacij 2005-2010, se je po priključitvi Slovenije EU povečala.

Vse tri hipoteze smo z analizo potrdili. Navajamo ugotovitve za vsako od hipotez.

Ad1) Oba meddržavna selitvena tokova (priselitve, odselitve) sta se povečevala do leta 2008. V letih 2004-2009 se je število prebivalcev Slovenije zaradi teh selitev povečevalo (pri tem pa bolj kot zaradi naravnega gibanja prebivalstva), pri tem ves čas na račun selitev tujcev; ponovno spet z letom 2011. Struktura prebivalcev Slovenije pa se je zaradi teh selitev v obdobju 2004-2010 spreminjala v naslednjih smereh: povečeval se je delež tujcev, starostna struktura se je izboljševala (pomlajevala), spolna struktura se je spreminjala v smeri večanja deleža moških, izobrazbena struktura pa v smeri zmanjšanja števila in deleža oseb s terciarno izobrazbo.

Ad2) Meddržavne selitve so imele v obdobju 2004-2010 v vseh regijah pozitiven vpliv na rast števila prebivalcev. Ta vpliv je bil v večini regij večji od vpliva medregionalnih selitev in naravnega prirasta/padca ter je tako prevzel ključno vlogo v demografskih gibanjih. Zaradi (medregionalnih in meddržavnih) selitev državljanov Republike Slovenije se je v večini regij spolna struktura prebivalstva spremenila v smeri povečanja deleža moških, starostna struktura se je poslabšala (izjema so Osrednjeslovenska, Podravska in Obalno-kraška regija), izobrazbena struktura pa prav tako. Prek meddržavnih selitev se je v vseh regijah povečal delež tujcev v prebivalstvu.

Ad3) V primerjavi z Erasmusovci generacij 1999-2004 se je v generacijah 2005-2010 povečal delež potencialnih zaposlitvenih emigrantov, delež iskalcev zaposlitve v tujini in delež prejemnikov ponudbe za zaposlitev v tujini. V realiziranem vzorcu Erasmusovcev generacij 2005-2010 (2763 oseb) je bilo evidentiranih 1515 potencialnih zaposlitvenih emigrantov in 459 oseb, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov (skupna dejanska emigracija).

7. Utemeljitev morebitnih sprememb programa raziskovalnega projekta oziroma sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine⁵

Jih ni.

8. Najpomembnejši znanstveni rezultati projektne skupine⁶

Znanstveni dosežek			
1.	COBISS ID	1661070	Vir: COBISS.SI
	Naslov	<i>SLO</i>	Emigracija slovenskih znanstvenikov v obdobju 2004-2009 po statistični regiji
		<i>ANG</i>	Emigration of Slovene scientists in the 2004-2009 period, by statistical region
	Opis	<i>SLO</i>	Prispevek prikazuje obseg emigracije in značilnosti emigrantov med slovenskimi raziskovalci v obdobju 2004–2009 po statistični regiji. Temelji na anketiranju vseh raziskovalnih organizacij v Sloveniji, izvedenem v letu 2009. Prikazuje širši okvir analize, metodologijo proučevanja, primerjavo populacije in anketirancev, nato pa obseg emigracije in značilnosti emigrantov po statistični regiji. Emigracijo je beležilo 7 regij, izražena relativno (kot delež med vsemi raziskovalci v času anketiranja) je bila največja iz Goriške, Gorenjske in Pomurske regije; vrednost navedenega kazalnika je znašala okoli 2 %. Med emigranti iz različnih regij so precejšnje razlike v številnih »osebnih« značilnostih emigranta ter v značilnostih njegove matične raziskovalne organizacije.
		<i>ANG</i>	We analyse the size of emigration and profile of emigrants among Slovene scientists in the 2004-2009 period, by statistical region. Our analysis is based on a survey of all research organisations, conducted in 2009. This paper presents the broader context of the analysis, methodology of analysis, comparison of population and respondents' characteristics, followed by the analysis of the size of emigration and characteristics of emigrants. Emigration was observed in seven (of 12) regions. Expressed in relative terms (as a percentage of all researchers employed in organisations-respondents at the time of surveying), emigration was the largest in Goriška, Gorenjska and Pomurska regions. The value of the above indicator in these regions amounts to roughly 2 %. Large differences in many 'personal' and 'organisational' characteristics were observed among emigrants from different regions.
	Objavljeno v	Urad RS za makroekonomske analize in razvoj; IB revija; 2012; Letn. 46, št. 2; str. 5-16; Avtorji / Authors: Bevc Milena, Ogorevc Marko	
	Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek	

9. Najpomembnejši družbeno-ekonomski rezultati projektne skupine⁷

Družbeno-ekonomski dosežek			
1.	COBISS ID	1653390	Vir: COBISS.SI
	Naslov	<i>SLO</i>	Beg možganov
		<i>ANG</i>	Brain drain
	Opis	<i>SLO</i>	V radijski oddaji smo predstavili metodologijo in rezultate 20 letnega proučevanja dejanske in potencialne emigracije na IER za razne kategorije prebivalcev Slovenije. Poudarek je bil na ugotovitvah za emigracijo znanstvenikov, predstavili pa smo tudi predhodne ugotovitve o emigraciji bivših Erasmus študentov generacij 2005-2010. Dejanska emigracija znanstvenikov se je v obdobju 1995-2009 povečala tako v absolutnih kot relativnih številkah. Na drugi strani pa se je v obdobju 2004-2011/12 povečala dejanska in potencialna emigracija med bivšimi Erasmus študenti

			- prav tako v absolutnih in relativnih številkah.
	ANG		The methodology and results of 20-years long author's investigation of real and potential emigration of different categories of Slovene population was presented. The emphasis was on the results for emigration of scientists. First results on emigration of former Erasmus students from generations 2005-2010 were presented as well. In absolute and relative figures real emigration of scientists increased in period 1995-2009. On the other hand real and potential emigration of former Erasmus students between 2004 and 2011/2012 increased as well - in absolute and relative figures.
	Šifra	B.04	Vabljen predavanje
	Objavljeno v	2012; Avtorji / Authors: Bevc Milena	
	Tipologija	3.11 Radijski ali TV dogodek	
2.	COBISS ID	1680270	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	Migracije v Sloveniji kot razvojni dejavnik države in njenih regij
		ANG	Migration in Slovenia as development factor of the country and its regions
	Opis	SLO	Predstavili smo predhodne rezultate enega dela projekta in sicer o »meddržavni mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov generacij 2005-2010«. Glavna ugotovitev je bila, da sta bili ob koncu leta 2011 in začetku leta 2012 dejanska in potencialna emigracija med navedeno skupino mladih veliki. Predstavili pa smo tudi zaključen projekt o emigraciji znanstvenikov. Predstavitev obeh projektov je potekala na seji Medresorske delovne skupine za izvajanje Strategije ekonomskih migracij.
		ANG	The first results of one part of the project were presented; namely the part on international mobility and emigration of Erasmus students of generations 2005-2010. Main conclusion was, that the real and potential emigration of this group of the youth at the end of year 2011 and beginning of 2012 was high. At the same time we presented the results of project on emigration of scientists. The presentation of both projects were done in the session of Intersectoral work group for the realization of the Strategy of economic migration.
	Šifra	B.04	Vabljen predavanje
	Objavljeno v	Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve; 2013; Avtorji / Authors: Bevc Milena	
	Tipologija	3.25 Druga izvedena dela	
3.	COBISS ID	1668238	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	Emigracija slovenskih znanstvenikov
		ANG	Emigration of Slovene scientists
	Opis	SLO	V TV oddaji (POP TV-preverjeno) smo predstavili naraščajoč absolutni in relativni obseg emigracije znanstvenikov iz Slovenije, obenem pa opozorili na glavne predhodne ugotovitve o emigraciji bivših Erasmus študentov generacij 2005-2010 glede na generacije 1999-2004 (povečanje obsega dejanske in potencialne emigracije).
		ANG	In TV session we presented the increasing size of emigration of Slovene scientists, and at the same time some preliminary results on emigration of former Erasmus students generations 2005-2010 compared to generations 1999-2004 (increased size of real and potential emigration).
	Šifra	B.04	Vabljen predavanje
	Objavljeno v	2012; Avtorji / Authors: Bevc Milena	
	Tipologija	3.11 Radijski ali TV dogodek	
4.	COBISS ID	1667982	Vir: COBISS.SI

	Naslov	SLO	Emigracija slovenskih znanstvenikov
		ANG	Emigration of Slovene scientists
Opis	SLO	V TV oddaji (TV Slovenija - 1. program, TV tednik) smo predstavili naraščajoč absolutni in relativni obseg emigracije znanstvenikov iz Slovenije, obenem pa opozorili na glavne predhodne ugotovitve o emigraciji bivših Erasmus študentov generacij 2005-2010 glede na generacije 1999-2004 (povečanje obsega dejanske in potencialne emigracije).	
	ANG	In TV session we presented the increasing size of emigration of Slovene scientists, and at the same time some preliminary results on emigration of former Erasmus students generations 2005-2010 compared to generations 1999-2004 (increased size of real and potential emigration).	
Šifra	B.04 Vabljeni predavanja		
Objavljeno v	2012; Avtorji / Authors: Bevc Milena		
Tipologija	3.11 Radijski ali TV dogodek		

10. Drugi pomembni rezultati projektne skupine⁸

V povezavi s tematiko projekta, vendar pa ne kot neposredni rezultat tega projekta, smo objavili več znanstvenih člankov in znanstveno monografijo o emigraciji slovenskih znanstvenikov. V Cobissu so te objave zavedene tako:

Izvirni znanstveni članki:

- BEVC, Milena. Emigracija slovenskih znanstvenikov v obdobju 1995-2009 po spolu. Teor. praksa, jan.-feb. 2013, letn. 50, št. 1, str. 39-61, ilustr. [COBISS.SI-ID 8813598]
- BEVC, Milena, OGOREVC, Marko. Emigracija slovenskih znanstvenikov v obdobju 1995-2009 po velikosti raziskovalne organizacije. IB rev. (Ljublj., Tisk. izd.). [Slovenska izd.], 2012, letn. 46, št. 3/4, str. 5-18, tabele, graf. prikazi. [COBISS.SI-ID 21298406]
- BEVC, Milena, OGOREVC, Marko. Emigracija slovenskih znanstvenikov v obdobju 1995-2009 po vrsti raziskovalne organizacije. Organizacija (Kranj), jan.-feb. 2012, letn. 45, št. 1, str. A 42-A 54, ilustr. [COBISS.SI-ID 1635982]
- BEVC, Milena, OGOREVC, Marko. Emigracija slovenskih znanstvenikov v obdobju 1995-2009. IB rev. (Ljublj., Tisk. izd.). [Slovenska izd.], 2011, letn. 45, št. 4, str. 39-48, ilustr. [COBISS.SI-ID 1634190]

Znanstvena monografija:

- BEVC, Milena, OGOREVC, Marko, KOMAN, Klemen, BEVC, Milena (ur.). Emigracija slovenskih raziskovalcev in njihova zaposlitvena mobilnost znotraj Slovenije. 1. natis. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja: = Institute for Economic Research, 2012. VIII, 332 str., ilustr., tabele. ISBN 978-961-6906-12-8. ISBN 978-961-6906-13-5. <http://www.dlib.si/>. [COBISS.SI-ID 264377600]

11. Pomen raziskovalnih rezultatov projektne skupine⁹

11.1. Pomen za razvoj znanosti¹⁰

SLO

Glavni pomen projekta za razvoj znanosti vidimo v naslednjem:

1. pregled meddržavnih migracij (zaloge migrantov in migracijskih tokov) in migracijske politike za države OECD in EU;
2. celovit pristop k analizi migracij za eno državo: Proučili smo namreč več vidikov migracij za Slovenijo: (a) notranje in zunanje, (b) statistično evidentirane in neevidentirane, (c) dejanske (realizirane pretekle) in potencialne, (d) zalogo in tokove, (e) obseg in značilnosti migrantov, (f) migracije različnih kategorij prebivalcev. To analizo smo na eni strani postavili v širši okvir analize meddržavnih migracij za druge države (OECD in EU), na drugi strani pa poleg agregatne

ravni (Slovenija) zelo podrobno analizo izdelali za slovenske statistične regije.

3. ocena vpliva obsega migracij in značilnosti migrantov na število in strukturo prebivalcev za različne ravni: države OECD/EU, Slovenija, njene statistične regije;

4. analiza potencialne in dejanske emigracije bivših Erasmus študentov generacij 2005-2010 (na izmenjavi v letih 2005-2010) za eno državo (Slovenijo) z anketiranjem:

- razvoj/izpopolnitev vprašalnika,
- opredelitev potencialnih in dejanskih emigrantov na podlagi istočasnih odgovorov na več vprašanj,
- ocena obsega dejanske in potencialne emigracije za celo populacijo Erasmusovcev navedenih generacij (2005-2010) z upoštevanjem strukture populacije po več značilnostih (spol, smer študija, leto in vrsta Erasmus izmenjave), za katere smo imeli podatke tako za populacijo kot respondente, ter obsega emigracije med respondenti (v realiziranem vzorcu),
- ocena obsega emigracije za populacijo tako v skupnem številu kot po navedenih značilnostih (spol, smer študija, leto in vrsta Erasmus izmenjave),
- primerjava z rezultati podobnega anketiranja v letu 2004 za Erasmusovce generacij 1999-2004: (a) z uporabo podobnega vprašalnika (prva inačica razvita leta 2004 v okviru projekta "Migracijska politika in problem bega možganov"), (b) enakega vira podatkov za populacijo (CMEPIUS) in vzorec (anketiranje) ter (c) z velikim vzorcem (2011/2012 – 81% in leta 2004 – 69%). Na ta način smo ugotovili trende v emigraciji bivših slovenskih Erasmus študentov: generacij 2005-2010 glede na generacije 1999-2004. Podobne analize za druge države nismo zasledili, zato je analiza dragocena tudi v mednarodnem okviru.

Navedena področja zadevajo tako odkritje novih znanstvenih spoznanj kot tudi izpopolnitev oziroma razširitev metodološkega instrumentarija. S projektom pa smo obenem nadalje razvili svoje temeljno raziskovanje področja migracij. Nadgradili smo namreč naše dosedanje proučevanje meddržavnih in notranjih migracij in mobilnosti prebivalcev Slovenije, zlasti tisto, zajeto v dveh raziskovalnih projektih za potrebe dveh Strategij gospodarskega razvoja Slovenije iz let 2000 in 2004 (Bevc in drugi: Migracije v Sloveniji v luči vključitve v EU, 2000; Migracijska politika in problem bega možganov, 2004).

ANG

Main importance of the project for the development of science is in the following:

1. review of international migration (stock of migrants and migration flows) and migration policy for OECD and EU countries;
2. complex approach to the analysis of migration for one country. Namely, we analysed more aspects of migration for Slovenia: (a) internal and external migration, (b) statistically registered and unregistered, (c) real (realised in the past) and potential emigration, (d) stock and flows, (e) the emigration size and characteristics of emigrants, (f) migration of different categories of population. This analysis was on one side put in the broader context of the analysis of international migration for other countries (OECD and EU), and on the other side it includes aggregate (Slovenia) and regional level (Slovene statistical regions);
3. estimate of the influence of the emigration size and emigrants' characteristics on the number and structure of population for different levels: OECD/EU countries, Slovenia, its statistical regions
4. analysis of potential and real emigration among former Erasmus students from generations 2005-2010 for one country on the basis of inquiry:
 - development/improvement of the questionnaire,
 - definition of potential and real emigrants on the basis respondents' answers on different questions in the questionnaire,
 - the estimation of the size of the real and potential emigration for the entire population of former Erasmus students above-mentioned generations (2005-2010) considering the structure of population by different characteristics (gender, field of study, year and type of Erasmus mobility), for who data were available for the population and respondents and the size of emigration among respondents (in realised sample),
 - estimation of the emigration size for the population in total figure and disaggregated by the abovementioned characteristics (gender, field of study, year and type of Erasmus mobility),
 - comparison with the results from similar inquiry conducted in 2004 for Erasmus students generations 1999-2004: (a) using similar questionnaire (first version was developed in 2004 within the project "Migration policy and the problem of brain drain"), (b) the same source of data for the population (CMEPIUS) and the sample (inquiry) and (c) large sample (in 2011/2012

– 81% of population and in year 2004 – 69%). In this was we observed trends in emigration of former Slovene Erasmus students, generations 2005-2010 compared to generations 1999-2004. We did not find similar analysis for any other country; for this reason the analysis is valid also in international framework.

The above mentioned aspects covered the discovery of new scientific recognitions and development of methodological instruments as well. At the same time by the project we have further developed our basic research field of migration. Namely we upgraded our previous investigation of international and internal migration and mobility of Slovene population, especially those, included in two research projects done for the Strategy of economic development of Slovenia in 2000 and 2004 (Bevc and others: Migration in Slovenia in the context of EU accession, 2000; Migration policy and the brain drain problem, 2004).

11.2. Pomen za razvoj Slovenije¹¹

SLO

V Sloveniji od leta 2004 ni bilo celovite analize migracij z upoštevanjem vseh (legalnih in nelegalnih, statistično evidentiranih in neevidentiranih, dejanskih in potencialnih) meddržavnih in notranjih migracijskih tokov. Projekt zajema tako analizo, v okviru tega tudi analizo o potencialni in dejanski emigraciji bivših Erasmus študentov, ki sta bili leta 2004 ti emigraciji veliki. Za statistično evidentirane migracije je bilo ključno obdobje opazovanja 2004-2010, torej po priklučitvi Slovenije EU, ki smo ga primerjali z ustreznim predhodnim obdobjem (1995-2003 ali pa daljšim). Ključni ravni opazovanja sta bili v tem primeru Slovenija in njene statistične regije. Uporabili smo številne uradne domače in mednarodne podatkovne baze, pri čemer od SURS poleg objavljenih tudi neobjavljene podatke, pripravljene posebej za potrebe tega projekta. Glavne statistično neevidentirane migracije, ki smo jih proučili, pa zajemajo bivše Erasmus študente generacij 2005-2010. Podatke zanje smo pridobili s spletnim anketiranjem 5171 oseb (81% celotne populacije).

Projekt je za Slovenijo pomemben predvsem zato, ker prinaša naslednje:

- celovit pregled nad zalogo migrantov ter obsega in značilnosti meddržavnih in notranjih (zlasti medregionalnih) migracijskih tokov raznih kategorij prebivalcev na ravni celotne države in po statističnih regijah v obdobju po vključitvi Slovenije v EU v primerjavi z ustreznim obdobjem pred tem,
- sistematično analizo medregionalnih in meddržavnih migracij po statističnih regijah: obseg selitev in značilnosti selivcev (po državljanstvu, spolu, starosti in izobrazbi),
- vpogled v vlogo migracij pri gibanju števila in strukture prebivalcev na ravni Slovenije in po statističnih regijah,
- pregled povezanosti meddržavnih in medregionalnih migracij z medregionalnimi razlikami v razvitosti statističnih regij,
- pregled in analizo metodoloških sprememb v statističnem evidentiranju meddržavnih in medregionalnih migracij za Slovenijo v zadnjih 20 letih,
- pridobitev in analizo neobjavljenih podatkov Statističnega urada RS (SURS) o meddržavnih in medregionalnih migracijah državljanov RS in tujcev za Slovenijo in njene statistične regije (predvsem o izobrazbi selivcev),
- analizo obsega in značilnosti dejanske in potencialne emigracije za eno kategorijo mladih (bivšimi Erasmusovci generacij 2005-2010) v času gospodarske in politične krize (ob koncu leta 2011 in začetku leta 2012) ter analizo sprememb v obsegu pojava glede na leto 2004 (za generacije 1999-2004),
- prva izvedba spletnih anket za analizo emigracije med bivšimi Erasmus študenti in evidenca prednosti in pomanjkljivosti takega anketiranja pred klasičnim (s strani izvajalcev projekta tudi prvo zbiranje podatkov o potencialni emigraciji neke kategorije prebivalcev Slovenije s spletnim anketiranjem),
- oceno ekonomske izgube ugotovljene dejanske in potencialne emigracije bivših Erasmus študentov generacij 2005-2010 za Slovenijo (neposredni in posredni stroški preteklih naložb družbe v izobraževanje emigrantov med temi osebami),
- predloge za migracijsko in ustrezne druge politike v Sloveniji, ki vplivajo na meddržavne migracije prebivalcev,
- predloge za nadaljnje proučevanje meddržavnih migracij raznih kategorij prebivalcev

Slovenije; v tem okviru posebej emigracije mladih.

Rezultati izvedenega projekta in predlogi nadaljnjega raziskovanja ter ukrepov za politiko so lahko podlaga oblikovalcem politike na področju migracij kot tudi ustreznih drugih politik, ki zadevajo meddržavno in medregionalno mobilnost in migracije. Na osnovi oblikovanja ustrezne politike oziroma politik je večja možnost, da bo prišlo do zmanjšanja dejanske in potencialne emigracije prebivalcev Slovenije, od česar bo imela korist celotna slovenska družba.

ANG

In Slovenia since 2004 no complex analysis of migration considering all (legal and illegal, statistically registered and unregistered, real and potential) international and interregional flows was available. The project includes such an analysis, and within this also the analysis of potential and real emigration of former Erasmus students, for whom in year 2004 potential emigration was high. For statistically registered migration the main period observed was 2004-2010 (period after Slovenia's EU accession), compared to relevant previous period (1995-2003 or any longer period). The main levels of observation were Slovenia and Slovene statistical regions. Different domestic and foreign data bases were used; from Slovene statistical office very important data base were unpublished data, prepared especially for this research project. Main statistically unregistered migration flow analysed in the project includes Erasmus students of generations 2005-2010. Data for this analysis were obtained by internet inquiry of 5171 persons (81% of population).

For Slovenia this research project is especially important, since it brings the following:

- the complex picture on the stock of migrants, the size and characteristics of international in interregional migration flows of different groups of population on the level of entire country and its regions in period after Slovenia's EU accession compared to the relevant previous period,
- systematic analysis of interregional and international migration for Slovene statistical regions: size of migration flows and characteristics of migrants (by citizenship, gender, age, education),
- insight into the role of migration in the change of the population size (number) and structure for Slovenia and its statistical regions,
- review of the connections between international and interregional migration and interregional differences in economic development,
- review and analysis of methodological changes in statistical registration of international and interregional migration for Slovenia in last 20 years,
- acquisition and analysis of unpublished data of Slovene statistical office on international and interregional migration of citizens and foreigners for Slovenia and its statistical regions (especially on educational attainment),
- analysis of the size and characteristics of real and potential emigration of one group of the youth (former Erasmus students of generations 2005-2010) in time of economic and political crisis (at the end of year 2011 and beginning of 2012) and the analysis of changes in the size of the phenomena compared to year 2004 (for generations 1999-2004),
- first internet inquiry for the analysis of emigration of former Erasmus students and record of advantages and disadvantages of such inquiry compared to the classical post inquiry (for the performer of the project this means first collection of data on potential emigration of one category of Slovene population with the internet inquiry),
- estimation of the economic costs of registered real and potential emigration of former Erasmus students of generations 2005-2010 for Slovenia (direct and indirect cost of previous investment on education of this persons for the society),
- proposals for migration and other relevant policies in Slovenia, which influence international migration of Slovene population,
- proposals of further research investigation of international migration of different categories of Slovene population; within this especially emigration of the youth.

Results of the project and proposals of further investigation and policy measures can be important basis for policy makers on international and interregional migration. Formation of relevant migration and some other policies can contribute to decrease in real and potential emigration of Slovene population.

12.Vpetost raziskovalnih rezultatov projektne skupine.

12.1.Vpetost raziskave v domače okolje

Kje obstaja verjetnost, da bodo vaša znanstvena spoznanja deležna zaznavnega odziva?

- v domačih znanstvenih krogih
- pri domačih uporabnikih

Kdo (poleg sofinancerjev) že izraža interes po vaših spoznanjih oziroma rezultatih?¹²

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
Center za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja (CMEPIUS)
Raziskovalci
Študentska organizacija Slovenije
Študenti doktorskega, magistrskega in dodiplomskega študija
Mediji (radio, TV, dnevno časopisje)

12.2. Vpetost raziskave v tuje okolje

Kje obstaja verjetnost, da bodo vaša znanstvena spoznanja deležna zaznavnega odziva?

- v mednarodnih znanstvenih krogih
- pri mednarodnih uporabnikih

Navedite število in obliko formalnega raziskovalnega sodelovanja s tujini raziskovalnimi inštitucijami:¹³

Kateri so rezultati tovrstnega sodelovanja:¹⁴

13. Izjemni dosežek v letu 2012¹⁵

13.1. Izjemni znanstveni dosežek

Ker je projekt zaključen v letu 2013, navajamo rezultat iz leta 2013: naslednji 2 znanstveni monografiji, ki bosta izšli v 1-2 mesecih.

SELITVE IN NJIHOV VPLIV NA ŠTEVILO IN STRUKTURO PREBIVALCEV V DRŽAVAH OECD, EU, SLOVENIJI IN NJENIH STATISTIČNIH REGIJAH (400 str.) - glej priložen diapozitiv

MEDDRŽAVNA MOBILNOST IN EMIGRACIJA ERASMUS ŠTUDENTOV GENERACIJ 2005-2010 (161 str.)

- glej priložen diapozitiv

- ta študija je še v neknjižni obliki pripeta (v 2 fileih: tekst in priloga)

13.2. Izjemni družbeno-ekonomski dosežek

S projektom je povezana (ni pa neposredni rezultat tega projekta) znanstvena monografija o emigraciji znanstvenikov (Emigracija slovenskih raziskovalcev in njihova zaposlitvena mobilnost znotraj Slovenije; Bevc, Ogorevc, Koman), ki je izšla v letu 2012 in jo je ARRS uporabila kot argument v pogovorih z vlado za neustreznost zmanjšanja sredstev za znanost v proračunu R Slovenije. Rezultat je bil ugoden.

C. IZJAVE

Podpisani izjavljam/o, da:

- so vsi podatki, ki jih navajamo v poročilu, resnični in točni
- se strinjamo z obdelavo podatkov v skladu z zakonodajo o varstvu osebnih podatkov za potrebe ocenjevanja in obdelavo teh podatkov za evidence ARRS
- so vsi podatki v obrazcu v elektronski obliki identični podatkom v obrazcu v pisni obliki
- so z vsebino zaključnega poročila seznanjeni in se strinjajo vsi soizvajalci projekta
- bomo sofinancerjem istočasno z zaključnim poročilom predložili tudi elaborat na zgoščenki (CD), ki ga bomo posredovali po pošti, skladno z zahtevami sofinancerjev.

Podpisi:

*zastopnik oz. pooblaščen oseba
raziskovalne organizacije:*

in

vodja raziskovalnega projekta:

Inštitut za ekonomska raziskovanja

Milena Bevc

ŽIG

Kraj in datum:

Ljubljana	10.4.2013
-----------	-----------

Oznaka prijave: ARRS-CRP-ZP-2013-02/9

¹ Opredelite raziskovalno področje po klasifikaciji FOS 2007 (Fields of Science). Prevajalna tabela med raziskovalnimi področji po klasifikaciji ARRS ter po klasifikaciji FOS 2007 (Fields of Science) s kategorijami WOS (Web of Science) kot podpodročji je dostopna na spletni strani agencije (<http://www.arrs.gov.si/sl/gradivo/sifranti/preslik-vpp-fos-wos.asp>). [Nazaj](#)

² Napišite povzetek raziskovalnega projekta (največ 3.000 znakov v slovenskem in angleškem jeziku). [Nazaj](#)

³ Napišite kratko vsebinsko poročilo, kjer boste predstavili raziskovalno hipotezo in opis raziskovanja. Navedite ključne ugotovitve, znanstvena spoznanja, rezultate in učinke raziskovalnega projekta in njihovo uporabo ter sodelovanje s tujimi partnerji. Največ 12.000 znakov vključno s presledki (približno dve strani, velikost pisave 11). [Nazaj](#)

⁴ Realizacija raziskovalne hipoteze. Največ 3.000 znakov vključno s presledki (približno pol strani, velikost pisave 11). [Nazaj](#)

⁵ V primeru bistvenih odstopanj in sprememb od predvidenega programa raziskovalnega projekta, kot je bil zapisan v predlogu raziskovalnega projekta oziroma v primeru sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine v zadnjem letu izvajanja projekta, napišite obrazložitev. V primeru, da sprememb ni bilo, to navedite. Največ 6.000 znakov vključno s presledki (približno ena stran, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

⁶ Navedite znanstvene dosežke, ki so nastali v okviru tega projekta. Raziskovalni dosežek iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) vpišete tako, da izpolnite COBISS kodo dosežka – sistem nato sam izpolni naslov objave, naziv, IF in srednjo vrednost revije, naziv FOS področja ter podatek, ali je dosežek uvrščen v A'' ali A'. [Nazaj](#)

⁷ Navedite družbeno-ekonomske dosežke, ki so nastali v okviru tega projekta. Družbeno-ekonomski rezultat iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) vpišete tako, da izpolnite COBISS kodo dosežka – sistem nato sam izpolni naslov objave, naziv, IF in srednjo vrednost revije, naziv FOS področja ter podatek, ali je dosežek uvrščen v A'' ali A'.

Družbeno-ekonomski dosežek je po svoji strukturi drugačen kot znanstveni dosežek. Povzetek znanstvenega dosežka je praviloma povzetek bibliografske enote (članka, knjige), v kateri je dosežek objavljen.

Povzetek družbeno-ekonomskega dosežka praviloma ni povzetek bibliografske enote, ki ta dosežek dokumentira, ker je dosežek sklop več rezultatov raziskovanja, ki je lahko dokumentiran v različnih bibliografskih enotah. COBISS ID zato ni enoznačen izjemoma pa ga lahko tudi ni (npr. prehod mlajših sodelavcev v gospodarstvo na pomembnih raziskovalnih nalogah, ali ustanovitev podjetja kot rezultat projekta ... - v obeh primerih ni COBISS ID). [Nazaj](#)

⁸ Navedite rezultate raziskovalnega projekta iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) v primeru, da katerega od rezultatov ni mogoče navesti v točkah 8 in 9 (npr. ker se ga v sistemu COBISS ne vodi). Največ 2.000 znakov, vključno s presledki. [Nazaj](#)

⁹ Pomen raziskovalnih rezultatov za razvoj znanosti in za razvoj Slovenije bo objavljen na spletni strani: <http://sicris.izum.si/> za posamezen projekt, ki je predmet poročanja. [Nazaj](#)

¹⁰ Največ 4.000 znakov, vključno s presledki. [Nazaj](#)

¹¹ Največ 4.000 znakov, vključno s presledki. [Nazaj](#)

¹² Največ 500 znakov, vključno s presledki. [Nazaj](#)

¹³ Največ 500 znakov, vključno s presledki. [Nazaj](#)

¹⁴ Največ 1.000 znakov, vključno s presledki. [Nazaj](#)

¹⁵ Navedite en izjemni znanstveni dosežek in/ali en izjemni družbeno-ekonomski dosežek raziskovalnega projekta v letu 2012 (največ 1000 znakov, vključno s presledki). Za dosežek pripravite diapozitiv, ki vsebuje sliko ali drugo slikovno gradivo v zvezi z izjemnim dosežkom (velikost pisave najmanj 16, približno pol strani) in opis izjemnega dosežka (velikost pisave 12, približno pol strani). Diapozitiv/-a priložite kot prilonko/-i k temu poročilu. Vzorec diapozitiva je objavljen na spletni strani ARRS <http://www.arrs.gov.si/sl/gradivo/>, predstavitve dosežkov za pretekla leta pa so objavljena na spletni strani <http://www.arrs.gov.si/sl/analize/dosez/> [Nazaj](#)

Obrazec: ARRS-CRP-ZP/2013-02 v1.00

6D-42-8D-E0-02-17-5E-ED-F9-8A-F6-44-EE-C0-D0-65-F1-E3-F5-67

Inštitut za ekonomska raziskovanja
Institute for Economic Research

Kardeljeva pl. 17
1109 Ljubljana, Slovenija
Tel.: +38615303810
Fax: +38615303874
e-mail:ier@ier.si
<http://www.ier.si>

Datum/Date: 4. 10. 2013

Uradni zaznamek o izzidu dveh znanstvenih monografij na podlagi dveh zaključnih študij raziskovalnega projekta »Migracije v Sloveniji kot razvojni dejavnik države in njenih regij« (V5-1052)

Bralca zaključnega poročila obveščamo, da sta v točki 13.1 zaključnega poročila napovedani znanstveni monografiji, ki sta nastali na podlagi dveh zaključnih študij projekta, že izšli. Njun naslov je nekoliko drugačen od prvotno predvidenega delovnega naslova, navedenega v točki 13.1. Monografiji sta pripeti temu poročilu. Njun naslov in obseg je:

- Selitve kot razvojni dejavnik Slovenije in njenih regij, IER, 2013, 419 str. (Bevc, Uršič)
- Dejanska in potencialna emigracija nekdanjih Erasmus študentov iz Slovenije, IER, 2013, 191 str. (Bevc, Ogorevc)

ODGOVORNA NOSILKA

PROJEKTA:

Dr. Milena Bevc

DIREKTOR:

Dr. Boris Majcen

Milena Bevc in Sonja Uršič

SELITVE KOT RAZVOJNI DEJAVNIK SLOVENIJE IN NJENIH REGIJ

Inštitut za ekonomska raziskovanja
Institute for Economic Research

Inštitut za ekonomska raziskovanja
Institute for Economic Research

**SELITVE KOT RAZVOJNI DEJAVNIK
SLOVENIJE IN NJENIH REGIJ**

Milena Bevc in Sonja Uršič

Ljubljana, 2013

Milena Bevc, Sonja Uršič

Selitve kot razvojni dejavnik Slovenije in njenih regij

Izdal, natisnil in založil: Inštitut za ekonomska raziskovanja, Ljubljana – IER

Uredila: dr. Milena Bevc

Recenzenta: prof. dr. Maja Bučar, prof. dr. Peter Stanovnik

Oblikovanje naslovnice: Krištof Koman

Naklada: 100 izvodov

Prvi natis

Ljubljana, 2013

Copyright © by Inštitut za ekonomska raziskovanja, Ljubljana

Publikacija je nastala na podlagi raziskovalnega projekta »Migracije v Sloveniji kot razvojni dejavnik države in njenih regij« (nosilka projekta Milena Bevc, št. projekta V5-1052) v okviru Ciljnega raziskovalnega programa »Konkurenčnost Slovenije 2006-2013«. Projekt sta financirala Javna agencija Republike Slovenije za raziskovalno dejavnost in Urad RS za makroekonomske analize in razvoj (po pogodbi št. 1000-10-281052 in aneksa št. 1 in št. 2 k tej pogodbi). Publikacija je objavljena tudi na spletni strani Javne agencije za raziskovalno dejavnost Slovenije (<http://www.dlib.si/>) (Digitalna knjižnica Slovenije).

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

331.556(497.4)

330.34

BEVC, Milena, 1955-

Selitve kot razvojni dejavnik Slovenije in njenih regij / Milena Bevc, Sonja Uršič. - 1. natis. - Ljubljana : Inštitut za ekonomska raziskovanja - IER, 2013

Dostopno tudi na: <http://www.dlib.si>

ISBN 978-961-6906-20-3

ISBN 978-961-6906-21-0 (pdf)

1. Uršič, Sonja, 1976-

267732992

SPREMNA BESEDA

V času globalnega gospodarstva so selitve postale pomemben dejavnik, ki ga države vse bolj pozorno spremljajo in želijo tudi usmerjati. Po eni strani si države želijo pritegniti izobraženo delovno silo, ki lahko pomembno prispeva k njihovi konkurenčni prednosti. Hkrati je predvsem za manj razvite države »beg možganov« resen problem, saj ostajajo brez tistih, ki bi lahko prispevali h gospodarskemu in družbenemu razvoju in v katere so te države vložile preko izobraževanja svoja skromna proračunska sredstva.

V svetu, kjer so razlike v gospodarski in družbeni razvitosti med državami vse večje, so selitve logična posledica iskanja boljšega jutri za tiste iz manj razvitih okolij. Zaradi vpliva priseljencev na trg dela, pa tudi na družbene vzorce v okoljih, kamor prihajajo, se jih pogosto obravnava kot grožnjo ustaljenim družbenim normam in pridobljenim socialnim pravicam. Politika na področju selitev pogosto razkriva dvoličnost razvitih držav. Sprejeli bi tiste kadre, ki jih primanjkuje, a hkrati močno omejili doseljevanje v času gospodarske krize in seveda tistih, ki zaradi različnih predsodkov niso »primerni« za razviti svet.

Zaradi številnih aktualnih vprašanj, povezanih z vprašanjem selitev, je delo, ki sta ga pripravili avtorici, izjemnega pomena. Kompleksen pristop in prikaz tako teoretičnih izhodišč kot izjemno širokega nabora statističnih podatkov je odraz poglobljenega raziskovalnega dela. Cilj, ki sta si ga zastavili avtorici (celovito proučiti notranje in zunanje selitve različnih skupin prebivalcev Slovenije na ravni države in njenih regij), je v celoti dosežen in z dodajanjem niza drugih vsebin ponuja bralcu temeljito seznanjanje s problematiko selitev.

Pričujoče delo ima zanimivo strukturo. V prvem delu nas seznanja s temeljnimi pojmi in teorijami na področju selitev. Tako se bralec seznanja z aktualnim razmišljanjem in opredelitvami, ki jih potrebuje, da lahko spremlja prikaz konkretnih podatkov v nadaljevanju. Ker je koristno Slovenijo postaviti v odnos do drugih okolij, dr. Bevčeva predstavi dogajanja na področju selitev znotraj OECD, kjer analizira tako začasne kot trajne selitve. Poglavje nas seznanja z vsemi pomembnimi vprašanji, ki jih selitve odpirajo: od položaja na trgu dela pa do vpliva, ki ga imajo priseljenci na izobrazbeno strukturo prebivalstva. Aktualno dogajanje na področju selitev je bogato dokumentirano s statističnimi podatki OECD ter prikazom kratkoročne reakcije migracijske politike v razvitih državah ob nastopu gospodarske krize, pa tudi dolgoročnih načrtov pritegnitve potrebne visokokvalificiranega kadra.

Z mednarodnega parketa nas avtorici popeljeta v slovensko okolje: najprej s predstavitev definicij in metodologije Statističnega urada Republike Slovenije, ki je ključ do razumevanja bogatega nabora podatkov v nadaljevanju knjige. SURS namreč tudi na osnovi prijave/odjave stalnega in začasnega prebivališča podrobno spremlja notranje in zunanje selitve prebivalstva. Analize avtoric pa se nanašajo tudi na podatke, ki so bili zbrani v nekaterih posebnih statističnih raziskavah, osredotočenih na socio-ekonomski položaj prebivalcev in

meddržavnih selivcev. Kako pomembno je poznavanje definicij in metodologije, se prepričamo že v naslednjem poglavju, ko bi si lahko povsem napak razlagali podatke o selitvah, če ne bi vedeli, da je prišlo v obdobju po 2007 do sprememb v definicijah in pokritju selitev; torej podatki obdobja pred tem in po tem niso neposredno primerljivi!

Glavnino dela tvorijo analize notranjih in meddržavnih selitev za Slovenijo. Avtorici sta na osnovi obsežnega podatkovnega gradiva pripravili podroben prikaz selitvenih tokov, jih ovrednotili in se še posebej osredotočili na analizo po številnih kriterijih: državljanstvu, spolu, starosti in izobrazbi. Poleg statistično evidentiranih sta v analizo zajeli tudi selitve, ki jih statistika ni zajela: gre za nelegalne vstopne v državo, potencialno emigracijo prebivalstva, emigracijo raziskovalcev ter emigracijo med nekdanjimi udeleženci mednarodne študentske izmenjave Erasmus. Podrobno so selitveni tokovi in vpliv selitev analizirani na ravni statističnih regij. Tudi znotraj Slovenije se kažejo zelo podobni tokovi kot jih lahko opazimo na globalni ravni: prebivalci se selijo iz manj razvitih statističnih regij v bolj razvite, ti tokovi pa vplivajo na izobrazbeno (starostno in spolno) strukturo prebivalstva.

Številne ugotovitve avtoric so v skladu s pričakovanji, vendar je pomembno izpostaviti dejstvo, da so zdaj potrjene s konkretnimi podatki in analizami. Tako je na podlagi njih možno in nujno – na to opozarjata tudi avtorici – oblikovati ustrezno migracijsko politiko na nivoju države. Po priključitvi Slovenije EU beležimo naraščajoč odliv vrhunskih kadrov in beg možganov med mladimi. Slovenija s selitvami že izgublja človeške vire kot pomemben razvojni dejavnik, brez aktivne in usklajene migracijske politike pa se lahko glede na trende ta izguba še poveča. Izobraženost odseljenih državljanov RS namreč presega izobrazbeno raven priseljenih. Migracijska politika je pomembna tako zaradi meddržavnih selitev kot zaradi gibanj, ki se odvijajo znotraj države med regijami. Regionalni razvoj je ena od razvojnih prioritet Slovenije, zapisana v več naših strateških dokumentih, tudi v programih za pridobivanje in usmerjanje evropskih sredstev. Če kljub temu manj razvite regije izgubljajo svoj strokovni kader, je to znak za potrebne premike v politiki.

Avtorici svoje delo zaključujeta s sklepnimi ugotovitvami in naborom predlogov politiki. Ta ima v pričujoči monografiji obilo podatkov in analiz v oporo svojim odločitvam. Če kje, potem na področju meddržavnih in notranjih selitev ni potrebno delati na pamet, ampak se lahko nosilci politike oprejo na celovite analize, ki jih zagotavljata avtorici. Aktivna migracijska politika je nujen sestavni del razvojne politike in v času, ko se v Sloveniji oblikuje niz strateških dokumentov za prihodnja leta, je potrebno vključiti v načrtovanje tudi sporočila, ki jih ponuja knjiga. Hkrati je monografija pomembna za vsakogar, ki ga zanimajo selitveni tokovi, motivi zanje in posledice, ki jih prinašajo okolju.

Izredna prof. dr. Maja Bučar
Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani

KAZALO

SPREMNA BESEDA (dr. Maja Bučar)	i
POVZETEK	1
SUMMARY	3
UVOD	5
1. OPREDELITEV NEKATERIH POJMOV IN TEORIJ O MEDDRŽAVNIH SELITVAH TER PODATKOVNI VIRI ZANJE	7
1.1. NOVE TEORIJE O SELITVAH	7
1.2. OPREDELITEV NEKATERIH POJMOV	9
1.2.1. Tekoče selitve	9
1.2.2. Beg možganov	10
1.2.3. Kroženje možganov in povezave emigrantov z domovino prek »mrež«	13
1.2.4. Povratne selitve	14
1.2.5. Dolgoročni in trajni selivci	15
1.2.6. Imigranti – priseljenci	16
1.3. VIRI PODATKOV O MEDDRŽAVNIH SELITVAH IN ZALOGI SELIVCEV	17
1.3.1. Zaloga imigrantov – priseljencev	17
1.3.2. Meddržavni selitveni tokovi	18
2. MEDDRŽAVNE SELITVE V DRUGIH DRŽAVAH (OECD, EU) – SELITVENI TOKOVI TER ZALOGA MEDDRŽAVNIH SELIVCEV	21
2.1. ZALOGA EMIGRANTOV IN IMIGRANTOV	21
2.1.1. Zaloga emigrantov	21
2.1.2. Zaloga imigrantov – priseljencev	23
2.1.2.1. Zaloga imigrantov med prebivalci	24
2.1.2.2. Zaloga imigrantov med aktivnim prebivalstvom (v delovni sili)	28
2.2. SELITVENI TOKOVI	30
2.2.1. Trajne priselitve	30
2.2.2. Začasne delovne selitve	30
2.2.3. Mednarodni študenti	31
2.2.4. Regionalna in spolna struktura selitvenih tokov	32
2.3. POLOŽAJ PRISELJENCEV NA TRGU DELA	32
2.4. VPLIV SELITVENIH TOKOV NA DEMOGRAFSKA GIBANJA	34
2.5. VPLIV SELITVENIH TOKOV NA IZOBRAZBENO STRUKTURO VSEH PREBIVALCEV IN AKTIVNIH PREBIVALCEV	36
2.6. MIGRACIJSKA POLITIKA	39

2.6.1.	Selekcija in številčno omejevanje priseljevanja ter načini zaposlovanja visoko- usposobljenih kadrov iz tujine	39
2.6.2.	Glavni trendi v migracijski politiki v državah OECD v zadnjih letih	41
2.6.3.	Spremembe migracijske politike na področju meddržavnih delovnih selitev	41
2.6.4.	Zakonodaja Evropske unije in druge oblike medvladnega in mednarodnega sodelovanja na področju meddržavnih selitev	43
3.	METODOLOŠKA POJASNILA IN DEFINICIJE STATISTIČNEGA URADA REPUBLIKE SLOVENIJE – ZA PREBIVALSTVO IN SELITVE	45
3.1.	PREBIVALSTVO	45
3.1.1.	Nova statistična definicija prebivalstva – objavljena leta 2008	45
3.1.2.	Stara statistična definicija prebivalstva – objavljena leta 1996	47
3.2.	SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA	48
3.2.1.	Metodološka pojasnila	48
3.2.2.	Definicije	51
3.3.	SOCIALNOEKONOMSKE ZNAČILNOSTI PREBIVALSTVA IN MEDDRŽAVNIH SELIVCEV	52
3.4.	IZOBRAZBA MEDDRŽAVNIH SELIVCEV	53
4.	NOTRANJE SELITVE PREBIVALCEV SLOVENIJE (M. Bevc)	55
4.1.	ANALIZA NA PODLAGI PODATKOV IZ CENTRALNEGA REGISTRA PREBIVALCEV	55
4.1.1.	Obseg in vrsta notranjih selitev	55
4.1.2.	Značilnosti selivcev	59
4.1.3.	Medregionalne selitve	60
4.2.	DOSEDANJE NOTRANJE SELITVE PREBIVALCEV SLOVENIJE NA PODLAGI PODATKOV POPISA PREBIVALCEV V LETIH 2002 IN 2011	66
5.	MEDDRŽAVNE SELITVE PREBIVALCEV SLOVENIJE TER ZALOGA EMIGRANTOV V TUJINI IN TUJCEV V SLOVENIJI	69
5.1.	ZALOGA SLOVENSКИH EMIGRANTOV V TUJINI IN TUJCEV V SLOVENIJI – ZA RAVEN SLOVENIJE IN NJENIH STATISTIČNIH REGIJ	69
5.1.1.	Emigranti	69
5.1.2.	Imigranti	72
5.1.3.	Zaloga emigrantov in imigrantov po regijah	74
5.1.3.1.	Emigranti	74
5.1.3.2.	Imigranti	76
5.2.	SELITVENI TOKOVI – SLOVENIJA	79
5.2.1.	Statistično evidentirane legalne selitve	79
5.2.1.1.	Obseg legalnih selitvenih tokov za vse selivce za daljše obdobje – nekaj zadnjih desetletij	79
5.2.1.2.	Selitveni tokovi v obdobju 1995-2012 – podrobnejša analiza obsega tokov in nekaterih značilnosti selivcev (državljanstvo, spol, starost, namen priselitve)	84
5.2.1.2.1.	Obseg tokov	85

5.2.1.2.2.	<i>Selivci po državljanstvu in državi državljanstva</i>	85
5.2.1.2.3.	<i>Selivci po spolu (in državljanstvu)</i>	93
5.2.1.2.4.	<i>Selivci po starosti (ter spolu in državljanstvu)</i>	97
5.2.1.2.5.	<i>Priseljeni tujci po namenu priselitve – obdobje 2005-2011</i>	103
5.2.1.3.	Selitveni tokovi po izobrazbi selivcev	104
5.2.1.3.1.	<i>Selitve državljanov Republike Slovenije – 1981-2010</i>	104
5.2.1.3.2.	<i>Vse selitve – obdobje 2008-2011</i>	106
5.2.1.3.3.	<i>Priselitve delovno aktivnih prebivalcev v obdobju 2005-2010</i>	112
5.2.1.4.	Vstop, zaposlovanje in prebivanje tujcev v Sloveniji ter prebivanje in zaposlovanje slovenskih državljanov v državah Evropske unije	113
5.2.1.4.1.	<i>Zakonodaja in nekateri pomembnejši dokumenti o zaposlovanju/delu tujcev v Sloveniji</i>	114
5.2.1.4.2.	<i>Pojmi iz nove zakonodaje o zaposlovanju/delu tujcev v Sloveniji in nekateri drugi pojmi, povezani s priključitvijo Slovenije EU</i>	116
5.2.1.4.3.	<i>Bivanje in zaposlovanje prebivalcev iz držav EU v Sloveniji in slovenskih državljanov v državah EU – značilnosti po vključitvi Slovenije v EU</i>	119
5.2.1.4.4.	<i>Obseg zaposlovanja tujcev v Sloveniji v zadnjih dveh desetletjih in struktura delovnih dovoljenj</i>	120
5.2.1.4.5.	<i>Dnevni delovni selivci v Slovenijo iz štirih sosednjih držav (2009-2011)</i>	122
5.2.2.	Statistično neevidentirane selitve	122
5.2.2.1.	Statistično neevidentirano priseljivanje tujcev v Slovenijo	122
5.2.2.2.	Statistično neevidentirano odseljivanje iz Slovenije – potencialna emigracija prebivalcev ter dejanska in potencialna emigracija nekaterih kadrov s terciarno izobrazbo	124
5.2.2.2.1.	<i>Potencialna emigracija prebivalcev Slovenije – v primerjavi z državami EU</i>	125
5.2.2.2.2.	<i>Emigracija slovenskih znanstvenikov (raziskovalcev)</i>	126
5.2.2.2.3.	<i>Emigracija bivših Erasmus študentov</i>	127
5.3.	VLOGA MEDDRŽAVNIH SELITEV ZA ŠTEVILO IN STRUKTURO PREBIVALCEV SLOVENIJE	129
5.3.1.	Vloga meddržavnih selitev za demografska gibanja Slovenije	129
5.3.2.	Vpliv meddržavnih selitev na izobrazbeno strukturo prebivalcev Slovenije	132
6.	MEDREGIONALNE IN MEDDRŽAVNE SELITVE TER NJIHOVA VLOGA V GIBANJU ŠTEVILA IN STRUKTURE PREBIVALCEV V SLOVENIJI PO STATISTIČNIH REGIJAH	135
6.1.	METODOLOŠKE UTEMELJITVE	135
6.1.1.	Širše utemeljitve	135
6.1.2.	Podrobnejše utemeljitve	139
6.2.	POMURSKA REGIJA	144
6.2.1.	Medregionalne selitve	144
6.2.2.	Meddržavne selitve	149
6.2.3.	Vloga naravnega gibanja ter medregionalnih in meddržavnih selitev v demografskih gibanjih	156
6.2.4.	Vpliv medregionalnih in meddržavnih selitev na izobrazbeno strukturo prebivalstva – obdobje 2008-2010	158

6.3.	PODRAVSKA REGIJA	159
6.3.1.	Medregionalne selitve	159
6.3.2.	Meddržavne selitve	165
6.3.3.	Vloga naravnega gibanja ter medregionalnih in meddržavnih selitev v demografskih gibanjih	171
6.3.4.	Vpliv medregionalnih in meddržavnih selitev na izobrazbeno strukturo prebivalstva – obdobje 2008-2010	174
6.4.	KOROŠKA REGIJA	174
6.4.1.	Medregionalne selitve	174
6.4.2.	Meddržavne selitve	180
6.4.3.	Vloga naravnega gibanja ter medregionalnih in meddržavnih selitev v demografskih gibanjih	186
6.4.4.	Vpliv medregionalnih in meddržavnih selitev na izobrazbeno strukturo prebivalstva – obdobje 2008-2010	188
6.5.	SAVINJSKA REGIJA	189
6.5.1.	Medregionalne selitve	189
6.5.2.	Meddržavne selitve	195
6.5.3.	Vloga naravnega gibanja ter medregionalnih in meddržavnih selitev v demografskih gibanjih	200
6.5.4.	Vpliv medregionalnih in meddržavnih selitev na izobrazbeno strukturo prebivalstva – obdobje 2008-2010	203
6.6.	ZASAVSKA REGIJA	203
6.6.1.	Medregionalne selitve	203
6.6.2.	Meddržavne selitve	209
6.6.3.	Vloga naravnega gibanja ter medregionalnih in meddržavnih selitev v demografskih gibanjih	215
6.6.4.	Vpliv medregionalnih in meddržavnih selitev na izobrazbeno strukturo prebivalstva – obdobje 2008-2010	218
6.7.	SPODNJEPOSAVSKA REGIJA	218
6.7.1.	Medregionalne selitve	218
6.7.2.	Meddržavne selitve	224
6.7.3.	Vloga naravnega gibanja ter medregionalnih in meddržavnih selitev v demografskih gibanjih	230
6.7.4.	Vpliv medregionalnih in meddržavnih selitev na izobrazbeno strukturo prebivalstva – obdobje 2008-2010	232
6.8.	JUGOVZHODNA SLOVENIJA	232
6.8.1.	Medregionalne selitve	232
6.8.2.	Meddržavne selitve	238
6.8.3.	Vloga naravnega gibanja ter medregionalnih in meddržavnih selitev v demografskih gibanjih	244
6.8.4.	Vpliv medregionalnih in meddržavnih selitev na izobrazbeno strukturo prebivalstva – obdobje 2008-2010	246
6.9.	OSREDNJSLOVENSKA REGIJA	247
6.9.1.	Medregionalne selitve	247
6.9.2.	Meddržavne selitve	252
6.9.3.	Vloga naravnega gibanja ter medregionalnih in meddržavnih selitev v	258

demografskih gibanjih	
6.9.4. Vpliv medregionalnih in meddržavnih selitev na izobrazbeno strukturo prebivalstva – obdobje 2008-2010	260
6.10. GORENJSKA REGIJA	261
6.10.1. Medregionalne selitve	261
6.10.2. Meddržavne selitve	266
6.10.3. Vloga naravnega gibanja ter medregionalnih in meddržavnih selitev v demografskih gibanjih	272
6.10.4. Vpliv medregionalnih in meddržavnih selitev na izobrazbeno strukturo prebivalstva – obdobje 2008-2010	274
6.11. NOTRANJSKO-KRAŠKA REGIJA	275
6.11.1. Medregionalne selitve	275
6.11.2. Meddržavne selitve	280
6.11.3. Vloga naravnega gibanja ter medregionalnih in meddržavnih selitev v demografskih gibanjih	287
6.11.4. Vpliv medregionalnih in meddržavnih selitev na izobrazbeno strukturo prebivalstva – obdobje 2008-2010	289
6.12. GORIŠKA REGIJA	289
6.12.1. Medregionalne selitve	289
6.12.2. Meddržavne selitve	295
6.12.3. Vloga naravnega gibanja ter medregionalnih in meddržavnih selitev v demografskih gibanjih	301
6.12.4. Vpliv medregionalnih in meddržavnih selitev na izobrazbeno strukturo prebivalstva – obdobje 2008-2010	303
6.13. OBALNO-KRAŠKA REGIJA	304
6.13.1. Medregionalne selitve	304
6.13.2. Meddržavne selitve	309
6.13.3. Vloga naravnega gibanja ter medregionalnih in meddržavnih selitev v demografskih gibanjih	315
6.13.4. Vpliv medregionalnih in meddržavnih selitev na izobrazbeno strukturo prebivalstva – obdobje 2008-2010	317
6.14. SKLEPNE UGOTOVITVE O VLOGI SELITEV ZA ŠTEVILO IN STRUKTURO PREBIVALCEV V REGIJAH TER POVEZANOST SELITEV Z EKONOMSKIMI KAZALNIKI	318
6.14.1. Širši okvir analize – ugotovitve za druge države	318
6.14.2. Ugotovitve za slovenske statistične regije	319
7. SKLEPNE UGOTOVITVE IN PREDLOGI ZA POLITIKO	331
SEZNAMI TABEL IN SLIK	343
Tabele v tekstu	343
Slike v tekstu	344
Tabele v prilogah	356
Slike v prilogah	358
LITERATURA IN VIRI	359

PRILOGE	367
PRILOGA A: Meddržavne selitve v drugih državah	369
PRILOGA B: Meddržavne selitve za Slovenijo ter zaloga emigrantov in imigrantov po statističnih regijah	377
PRILOGA C: Slovenske statistične regije – medregionalne in meddržavne selitve ter naravno gibanje prebivalstva	383
O AVTORJIH	417

POVZETEK

Knjiga temelji na raziskovalnem projektu »*Migracije v Sloveniji kot razvojni dejavnik države in njenih regij*«, izvedenem v okviru Ciljnega raziskovalnega programa »Konkurenčnost Slovenije 2006-2013«. Natančneje, temelji na eni izmed dveh zaključnih študij v okviru tega projekta in sicer: »*Migracije in njihov vpliv na število in strukturo prebivalcev v državah OECD, EU in Sloveniji*«. Druga zaključna študija, na podlagi katere je pri Inštitutu za ekonomska raziskovanja v Ljubljani (IER) prav tako izšla znanstvena monografija, obravnava emigracijo nekdanjih Erasmus študentov (Bevc, Ogorevc: Dejanska in potencialna emigracija nekdanjih Erasmus študentov iz Slovenije, 2013).

V pričujoči knjigi zajemamo celovito analizo obsega in značilnosti notranjih in zunanjih oziroma meddržavnih selitev za Slovenijo in njene statistične regije v zadnjih dveh desetletjih (s poudarkom na obdobju po priključitvi Slovenije EU maja leta 2004), analizo vpliva selitev na število prebivalcev in njihovo strukturo po spolu, starosti in izobrazbi ter predloge za politiko (migracijsko, regionalno in ustrezne druge) in za nadaljnje proučevanje. To analizo smo postavili v širši teoretični in empirični okvir. Širši teoretični okvir predstavlja prikaz ključnih pojmov na področju meddržavnih selitev, širši empirični okvir pa predstavlja prikaz trendov v meddržavnih selitvah in migracijski politiki za države OECD in EU. Vezni člen med tem širšim okvirom ter empirično analizo za Slovenijo in njene statistične regije predstavlja prikaz metodoloških pojasnil in definicij Statističnega urada Republike Slovenije o selitvah in prebivalstvu. Na vseh treh opazovanih ravneh (države OECD/EU, Slovenija, njene statistične regije) analiza meddržavnih selitev zajema tako analizo zaloge selivcev (emigrantov in imigrantov) v danem časovnem preseku kot tudi analizo obsega in značilnosti selitvenih tokov. Za Slovenijo poleg statistično evidentiranih tokov prikazujemo tudi obseg in značilnosti nekaterih statistično neevidentiranih tokov (predvsem odhodnih – emigracijo). Za slovenske statistične regije pa poleg meddržavnih analiziramo tudi medregionalne selitve.

V **državah OECD in EU** so meddržavni selitveni tokovi v preteklem desetletju (do pojava gospodarske krize v letu 2008) naraščali in imeli v številnih državah ugoden učinek na število prebivalcev in število aktivnih prebivalcev s terciarno izobrazbo; prvi učinek je bil v večini držav bistveno večji od drugega.

Tudi v **Sloveniji** so *statistično evidentirane meddržavne selitve* po njeni priključitvi EU do pojava gospodarske krize naglo naraščale. Naraščal je tudi pozitiven saldo oziroma selitveni prirast v teh selitvah (v okviru obdobja 1995-2012 je bil negativen le v letih 1998 in 2010), pri tem pa v celoti na račun selitev tujcev. Tujci so z izjemo leta 2012 (v odselitvah) predstavljali pretežni del teh selitvenih tokov. V selitvah državljanov RS ima Slovenija že 13 let negativen saldo (selitveni padec), ki se naglo povečuje. Po močnem upadu skupnih statistično evidentiranih meddržavnih selitvenih tokov ob koncu preteklega desetletja ti tokovi v tekočem desetletju ponovno naraščajo, zlasti odseljevanje državljanov Republike Slovenije. Skupne meddržavne selitve so imele v obdobju od sredine 1990-ih let pozitiven vpliv na gibanje števila prebivalcev Slovenije (v obdobju 2000-2010 so k 4 % porastu števila prebivalcev prispevale kar 92 %) in na njegovo starostno strukturo (prispevale so k pomlajevanju le-te). Spolna struktura prebivalcev Slovenije se je zaradi teh selitev spreminjala v smeri povečanja

deleža moških, izobrazbena struktura pa v obdobju 2008-2011 v smeri povečanja deleža oseb s terciarno izobrazbo. Ti učinki na število in strukturo prebivalcev Slovenije so izključno posledica selitev tujcev. Zaradi selitev državljanov RS se je namreč po letu 1999 število prebivalcev Slovenije zmanjševalo, v obdobju 2003-2010 (zanj so bili na razpolago podatki) tudi število prebivalcev s terciarno izobrazbo in skupno število let šolanja (zaradi višje izobraženosti odseljenih od priseljenih ter negativnega selitvenega salda), starostna struktura prebivalstva pa se je od srede 1990-ih let slabšala (staranje prebivalstva). *Zaloga priseljencev* je v Sloveniji, ne glede na način merjenja (državljanstvo, država rojstva), manjša kot v povprečju v državah EU-27; 4,4 % prebivalcev Slovenije ima tuje državljanstvo, 11 % pa je rojenih v tujini. O skupni *zalogi emigrantov* ni podatkov, začasno odsotnih državljanov Republike Slovenije v tujini za več kot eno leto pa ima Slovenija 29.000. Za opazovane **statistično neevidentirane meddržavne selitvene tokove** pa smo ugotovili naslednje: (1) potencialna emigracija prebivalcev Slovenije je (bila leta 2010) nekoliko manjša od povprečja za države EU-27 (9 % prebivalcev bi v naslednjih 10 letih odšlo v tujino; EU-27: 11 %), (2) letna dejanska emigracija znanstvenikov je po priključitvi Slovenije EU bistveno večja kot v 10-letnem obdobju pred priključitvijo, (3) dejanska in potencialna emigracija med anketiranimi 2763 nekdanjimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 pa je bila ob koncu leta 2011 in začetku leta 2012 velika in večja kot za predhodne generacije 1999-2004.

Za vseh dvanajst **statističnih regij** smo opazovali obseg in značilnosti selitev ter njihov vpliv na število in strukturo prebivalcev. Pri slednjem smo proučili skupen in ločen vpliv medregionalnih in meddržavnih selitev na število prebivalcev v obdobju 1991-2010, ter za različna krajša obdobja tudi njihov vpliv na spolno, starostno in izobrazbeno strukturo prebivalcev. Za selitve državljanov RS je bilo mogoče opazovati dosti daljše obdobje kot za vse selitve. Za vse selitve so najbolj verodostojne ugotovitve mogoče za obdobje od vključno leta 2008 dalje, ko so pri obeh vrstah selitev (medregionalne, meddržavne) poleg selitev državljanov RS evidentirane tudi selitve tujcev. V obdobju 2008-2010 so imele v večini regij selitve dosti večji vpliv na gibanje števila prebivalcev kot naravno gibanje prebivalstva, pri tem pa so imele medregionalne selitve v večini regij neugoden učinek (večinoma zaradi selitev državljanov RS), meddržavne selitve pa v vseh regijah razen v Pomurski ugoden učinek (v celoti zaradi selitev tujcev); skupen učinek obeh vrst selitev je bil v večini regij ugoden – na račun meddržavnih selitev tujcev. Število prebivalcev s terciarno izobrazbo pa se je v tem obdobju zaradi selitev v večini regij zmanjšalo, pri tem pa praviloma zaradi selitev državljanov Republike Slovenije.

Knjiga predstavlja **najbolj celovito analizo selitev za slovenske statistične regije** doslej. Slednja analiza temelji v pretežni meri na neobjavljenih podatkih Statističnega urada Republike Slovenije. Obenem predstavlja nadgradnjo dveh študij M. Bevc in sodelavcev: *Migracije v Sloveniji v luči vključitve v EU* (IER, 2000); *Beg možganov in migracijska politika* (IER, INV, 2004). Knjiga je ena izmed treh znanstvenih monografij o selitvah, izdanih s strani Inštituta za ekonomska raziskovanja v letih 2012-2013.

SUMMARY

This book is based on the research project “Migration as development factor of Slovenia and its regions”, which was carried out by the Institute for Economic Research within the target research programme “Slovenian Competitiveness 2006-2013”. More precisely it is based on one of two final studies within this research project. Another study, also published as a book, analyses emigration among former Erasmus students (Bevc, Ogorevc: Real and potential emigration of former Erasmus students from Slovenia, 2013).

This book **is comprised of** a complex analysis of internal and external (international) migration for Slovenia and its twelve statistical regions over the past two decades (with an emphasis on the period after Slovenian EU accession in May 2004), analysis of the influence of migration flows on the size of population and its structure (by age, gender and education), and proposals for policy (migration, regional, etc.) and further research. This analysis is put into a broader theoretical and empirical framework. The theoretical framework includes a definition of the key terms in the field of international migration; the broader empirical framework includes an analysis of trends in international migration and in migration policy in the OECD and EU countries. The common and connecting element between this broader framework and empirical analysis for Slovenia and its regions is the chapter on methodological explanations and definitions of population and migration by the Slovene statistical office. At all levels observed (OECD/EU, Slovenia, Slovene statistical regions) analysis of international migration includes analysis of the stock of migrants at a particular moment (year) and of migration flows (size and characteristics). For Slovenia, in addition to statistically registered international migration flows, some unregistered migration flows (especially outflows – emigration) are also analysed. For Slovene statistical regions, in addition to international migration, interregional migration is analysed as well.

In **OECD and EU countries** international migration flows in the previous decade increased up until the start of the economic crisis in 2008 and had, in the majority of countries, a positive influence on population growth; and in many countries also a positive influence on the growth of the labour force with tertiary education. The influence of the former was, in most countries, higher than that of the latter.

Statistically registered international migration flows in **Slovenia** in the previous decade increased rapidly after EU accession, up until the start of the economic crisis, and positive net migration increased as well (in the period 1995-2012 it was only negative for the years 1998 and 2010); both trends are entirely the result of migration of foreigners, who represented the majority of migrants. Slovenia has seen negative net migration of Slovene citizens for the last 13 years; its size has been increasing rapidly during the past few years. After the sharp decline in total statistically registered international migration flows (of citizens and of foreigners) at the end of last decade, these flows started to increase again in the current decade, especially the emigration of Slovene citizens. These flows until the mid-1990s had a positive influence on population growth (in the period 2000-2010 their contribution to a 4% increase in the total Slovene population amounted to 92%), and on its age structure as well (contributing to a

lower average age). The gender structure of the population has also changed, with the share of men increasing. The influence on educational structure of population in the period 2008-2011, for which data was available, was positive. These influences on the number and structure of the Slovene population were exclusively the consequence of migration of foreigners. Namely, the international migration of Slovene citizens during the last and current decades has had a negative influence on the size of the population (since 1999), on the number of inhabitants with tertiary education (in the period since 2003, for which data was available) and on the overall age structure (since the mid-1990s). The stock of immigrants in Slovenia is lower than the EU-27 average; 4.4% of the Slovene population held citizenship from other countries (foreigners) and 11% were born abroad. No data is available on the total stock of Slovene emigrants; the stock of temporary emigrants (citizens who are abroad for more than one year and still have permanent residence in Slovenia) amounts to some 29,000. As regards *statistically unregistered international migration* flows the following was observed: (1) potential emigration of the Slovene population, aged 15 years and more, is (in year 2010) lower than the EU-27 average (9% of the population intend to leave the country over the next 10 years); (2) the annual emigration of Slovene scientists in the period after Slovenia's EU accession increased compared to 10-year pre-accession period; (3) real and potential emigration among 2,763 surveyed former Erasmus students (generations 2005-2010) in late-2011 and early-2012 was high, and higher than for previous generations (1999-2004).

The size of migration flows, characteristics of migrants, and the influence of both on population change is analysed for all **twelve Slovene statistical regions** as well. We observe both the joint- and isolated influence of interregional and international migration on population changes for the period 1991-2010, and for various shorter periods, their influence on gender, age and the educational structure of population. From the data on migration flows of Slovene citizens it was possible to observe a longer period than for total migration (including foreigners). For the latter (total migration flows) the most valuable information was obtained for the period from 2008 onward, for which migration of foreigners (along with migration of Slovene citizens) has been recorded for both interregional and international migration. Migration flows had a much larger influence on population changes in most regions for the period 2008-2010 than did so-called natural population growth: the influence of interregional migration was, in most regions, negative (on account of the migration of citizens), and the influence of international migration was, in all regions except the Pomurska region, positive (entirely on account of migration of foreigners). The joint effect of both types of migration was, in the majority of regions, positive – on account of international migration of foreigners. As a result of migration flows, the number of population with tertiary education decreased during the same period in the majority of Slovene statistical regions, mainly on account of migration of Slovene citizens.

The book presents the most **complete analysis of migration for Slovene statistical regions** to date. This analysis is based mainly on unpublished data from the Slovene statistical office, prepared specially for the research project on which this book is based. At the same time the book represents an upgrade of two author's previous migration studies: "Migration in Slovenia in the context of EU accession" (2000) and "Brain drain and migration policy" (2004). It is one of three books on migration that the Institute of Economic Research published in 2012-2013.

UVOD

Selitve so večdimenzionalen razvojni dejavnik, tako na mednarodni ravni kot na ravni posamezne države in njenih regij, prav tako pa tudi na ravni posameznika. Njihov pomen se v času spreminja. Na globalni ravni in na ravni posameznih držav sta k spremenjenemu pomenu meddržavnih selitev prispevala gospodarska kriza na eni strani in staranje prebivalstva na drugi.

Knjiga je nastala na podlagi ene od dveh zaključnih študij na projektu »Migracije v Sloveniji kot razvojni dejavnik države in njenih regij« (Bevc, Uršič, 2013), ki smo ga izvedli v okviru Ciljnega raziskovalnega programa »Konkurenčnost Slovenije 2006-2013« v letih 2010-2013.¹ Druga zaključna študija, ki izhaja v samostojni knjigi (Dejanska in potencialna emigracija nekdanjih Erasmus študentov iz Slovenije; Bevc, Ogorevc, 2013), obravnava meddržavno mobilnost in emigracijo Erasmus študentov generacij 2005-2010.

Glavni cilj projekta, na katerem temelji ta knjiga, je bil proučiti notranje in zunanje (meddržavne) selitve različnih skupin prebivalcev Slovenije na ravni države in njenih statističnih regij v obdobju po priključitvi Slovenije EU, vpliv selitev na razvoj države in regij ter oblikovati predloge za migracijsko in ustrezne druge politike. To smo naredili v tej in navedeni drugi knjigi.

Knjiga predstavlja nadgradnjo dveh dosedanjih celovitih raziskav o selitvah v Sloveniji (vključno po njenih statističnih regijah), izdelanih s strani Inštituta za ekonomska raziskovanja (IER) v Ljubljani v letih 2000 in 2004 (Bevc in dr., 2000, 2004) za potrebe dveh preteklih strategij gospodarskega razvoja Slovenije.

Analizo selitev za Slovenijo in njene statistične regije smo v tej knjigi postavili v širši teoretični in empirični okvir. Širši teoretični okvir predstavlja opredelitev ključnih pojmov na področju meddržavnih selitev, kar smo naredili v prvem poglavju. Širši empirični okvir pa predstavlja prikaz trendov v meddržavnih selitvah za države OECD in EU; zajet je v drugem poglavju. Vezni člen med tem širšim okvirom in empirično analizo za Slovenijo in njene statistične regije predstavlja prikaz metodoloških pojasnil in definicij Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) o selitvah in prebivalstvu (tretje poglavje).

¹ Projekt sta financirala: Javna agencija Republike Slovenije za raziskovalno dejavnost in Urad RS za makroekonomske analize in razvoj.

Sledi analiza selitev za Slovenijo, pri tem najprej notranjih (četrto poglavje) in nato meddržavnih (peto poglavje). Najobsežnejše pa je šesto poglavje, ki zajema analizo medregionalnih in meddržavnih selitev za vseh dvanajst slovenskih statističnih regij; gre za doslej najbolj celovito analizo selitev v Sloveniji na ravni regij. Na obeh ravneh (Slovenija, regije) smo proučili obseg obeh vrst selitev v 20-letnem preteklem obdobju, značilnosti selivcev (za različna krajša obdobja) ter vpliv obsega selitev in značilnosti selivcev na gibanje števila in strukture prebivalcev. Na ravni regij smo za medregionalne in meddržavne selitve proučili naslednje značilnosti selivcev: državljanstvo, spol, starost in izobrazbo. Iste značilnosti smo za meddržavne selitve proučili tudi za raven Slovenije. Knjigo zaključujemo z glavnimi sklepnimi ugotovitvami ter predlogi za politiko.

Za analizo obsega in značilnosti selitev na različnih ravneh (druge države, Slovenija, njene statistične regije) smo uporabili veliko različnih podatkovnih zbirk, pri tem tako objavljenih kot neobjavljenih. Zlasti analiza za slovenske statistične regije pa temelji večinoma na neobjavljenih podatkih Statističnega urada Republike Slovenije, pripravljenih posebej za uvodoma naveden raziskovalni projekt, na podlagi katerega je nastala ta knjiga.

Glavne podatkovne podlage za analizo so zajete v tabelah in slikah, ki so prikazane v tekstu, velik del pa tudi v treh prilogah.

Sonja Uršič je ob sodelovanju M. Bevc izdelala analizo selitev po regijah ter sodelovala pri sklepih, ostala poglavja pa je izdelala Milena Bevc. Mag. Sonji Uršič se iskreno zahvaljujem za temeljito in dobro opravljeno delo ter zelo lepo sodelovanje, prav tako dr. Markotu Ogorevcu za metodološko pomoč. Posebej se zahvaljujem tudi strokovnjakom Statističnega urada Republike Slovenije (zlasti mag. Janji Povhe) za pripravo posebne podatkovne zbirke o selitvah po regijah ter vse prijazne in temeljite odgovore na naša metodološka vprašanja. Prav tako se zahvaljujem obema financerjema raziskovalnega projekta, na podlagi katerega je nastala ta knjiga (Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije, Urad za makroekonomske analize in razvoj – UMAR), ter številnim strokovnjakom UMAR (zlasti dr. Valeriji Korošec, mag. Tanji Čelebič in Janji Pečar) za koristne komentarje na javni predstavitvi rezultatov projekta. In na koncu iskrena hvala tudi dr. Borisu Majcnu, direktorju Inštitutu za ekonomska raziskovanja, ki me je spodbudil k izdelavi te knjige in obenem omogočil njeno izdajo.

Doc. dr. Milena Bevc, urednica in (so) avtorica

1. OPREDELITEV NEKATERIH POJMOV IN TEORIJ O MEDDRŽAVNIH SELITVAH TER PODATKOVNI VIRI ZANJE

V poglavju prikazujemo najprej teorije na področju meddržavnih selitev, nato nekatere ključne pojme, povezane z selitvami (zlasti meddržavnimi) in zatem še vire podatkov za meddržavne primerjave meddržavnih selitvenih tokov ter zaloge meddržavnih selivcev. Pojmi, ki jih bomo opredelili, so: tekoče selitve, beg možganov, kroženje možganov, povratne selitve, dolgoročni in trajni selivci ter imigranti oziroma priseljenci.²

1.1. NOVE TEORIJE O SELITVAH

Različni pristopi k analizi meddržavnih selitev praviloma temeljijo na določeni teoriji. V tabeli 1.1 prikazujemo pregled različnih teorij z vidika ravni, ki jo obravnavajo (makro, mezo ali mikro), njihovih pomanjkljivosti ter dejavnikov, ki so po posamezni teoriji ključni za meddržavne selitve. Izdelala ga je Kurekova (2011) in prikazala na mednarodni konferenci o selitvah v Londonu leta 2011 (Migration, 2011).

Po njenem mnenju je bila v raziskavah o meddržavnih selitvah iz vzhoda na zahod pred širitvijo EU v preteklem desetletju praviloma uporabljena neoklasična teorija, po kateri se razumejo kot glavni dejavnik teh selitev meddržavne razlike v plačah in možnosti/verjetnosti zaposlitve. Ta teorija pa se je pokazala kot neustrezna pri pojasnitvi emigracije delovne sile iz osmih novih članic EU v Veliko Britanijo in na Irsko po njihovi priključitvi EU. Namreč stopnja emigracije iz teh držav je zelo različna kljub relativno podobnemu življenjskemu standardu ter razlikam v plačah v primerjavi z zahodno Evropo. Po mnenju Kurekove številne sodobne meddržavne selitvene tokove ni mogoče pojasniti z navedeno teorijo, temveč je v analizo teh tokov potrebno vključiti institucionalne in strukturne značilnosti/spremenljivke posamezne države, večji poudarek nameniti državam izvora selivcev in analizirati meddržavne selitve kot del širšega globalnega procesa in družbeno-ekonomskih sprememb.

² Za nekatere med njimi predstavlja zajet prikaz nadgradnjo opredelitve, ki smo jo naredili pred nekaj leti (Bevc, 2009). Popolnoma nova pa je opredelitev teorij o selitvah ter novega pojma v literaturi o selitvah – »tekoče selitve«. Oboje so strokovnjaki predstavili leta 2011 v Londonu na interdisciplinarni mednarodni konferenci o selitvah (Migration, 2011) in sicer v povezavi s proučevanjem novejših meddržavnih selitvenih tokov v Evropi po dveh širitvah EU v preteklem desetletju. Navedeno konferenco sta financirala Evropska unija in migracijski raziskovalni program Norface.

Tabela 1.1: Pregled teorij o selitvah

Teorija	Predmet analize	Raven analize	Najpogostejše spremenljivke	Opomba (kritika)
Neoklasična teorija selitev	Determinante selitev	Makro Mikro	Razlike v plačah in dohodku Verjetnost zaposlitve	<ul style="list-style-type: none"> Izključuje vpliv politike na selitve. Predpostavlja linearnost – onemogoča razlago razlik v selitvah, razlogih zanje, ali zaustavitev selitev pred izenačitvijo razlik v plačah med državami. Neupoštevanje pomanjkljivosti različnih trgov. Homogenizacija selivcev in družb. Statična perspektiva.
Teorija selitev človeškega kapitala		Mikro	Plače, ekonomske koristi kot posledica značilnosti posameznika.	Preveč optimističen (funkcionalističen) pogled – selitev ni vedno prostovoljni proces za maksimiranje koristi.
Nova ekonomska teorija selitev		Mikro Mezo	<ul style="list-style-type: none"> Plače in porazdelitev dohodka Pomankljivosti raznih trgov – trga posojil, trga dela 	<ul style="list-style-type: none"> Bolj kritika neoklasične teorije kot samostojna teorija. Omejena uporabnost – težko je izolirati vpliv nepopolnosti trga in tveganosti odločitve za selitev od drugih dohodkovnih in zaposlitvenih spremenljivk.
Svetovna sistemska teorija (zgodovinsko-strukturni pristop)		Makro: globalni in mednarodni procesi	Strukturne spremembe, ki jih povzroča pretok kapitala	Uporabna le za globalno raven. Ex-ante razlage ni mogoče empirično preveriti.
Teorija o dualnem trgu dela		Makro: na nivoju države Mezo	<ul style="list-style-type: none"> Povpraševanje po delovni sili Razcep trgov dela Nacionalne imigracijske politike 	<ul style="list-style-type: none"> Onemogoča upoštevanje različnih imigracijskih stopenj v različnih razvitih državah s podobno gospodarsko strukturo. Razlikovanje med primarnim in sekundarnim sektorjem je po navadi arbitrarno, kar vodi k nestabilnosti empiričnih ocen.
Teorija mrež		Mezo	Mreže, diaspora	Bolj teoretični okvir kot teorija. Mreže se lahko med sabo izključujejo in oslabijo (ne olajšajo) selitve.
Migracijska sistemska teorija		Makro	Razvojni prostor	Onemogočeno upoštevanje upada selitev v času.
Nadnacionalna migracijska teorija		Nadnacionalna raven	Nadnacionalni prostor	Vprašljiva je novost te teorije. Raziskave v okviru te paradigme običajno temeljijo na odvisni spremenljivki.

Vir: Kurekova (2011).

1.2. OPREDELITEV NEKATERIH POJMOV

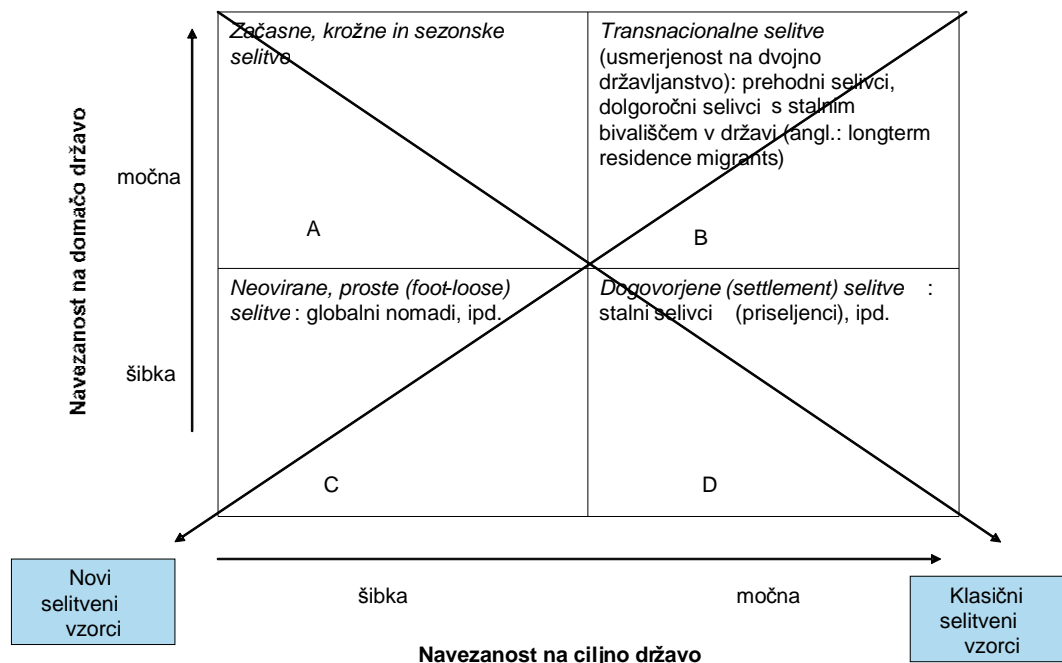
1.2.1. TEKOČE SELITVE

Tekoče selitve (angl. liquid migration) so pojem, ki ga je vpeljal Engbersen s sodelavci (Engbersen in dr., 2011). Pod njim razumejo poseben vzorec sodobnih meddržavnih selitev in sicer tki. "individualiziranih selitev", kjer gre za to, da selivci poskusijo srečo v novih in različnih ciljnih državah zaradi koristi odprtih meja in odprtih trgov dela v teh državah. Tekoče selitve je po navedenih avtorjih omogočila »individualizacija družinskih odnosov« v srednji in vzhodni Evropi. Pri novem selitvenem vzorcu so meddržavne selitve manj kot v preteklosti pogojene z mrežami, udeleženci pa so mladi selivci z manj družinskih obveznosti v njihovi domači/izvorni državi.

Engbersen je skupaj s sodelavci za potrebe empirične analize meddržavnih selitev iz srednje in vzhodne Evrope na zahod po dveh širitvah EU v preteklem desetletju (2004: 8 držav, 2007: 2 državi) razvil tipologijo sodobnih selitvenih tokov, ki je zgrajena na dveh dimenzijah: (1) stopnji navezanosti na domovino in (2) stopnji navezanosti na ciljno državo. Slika 1.1 prikazuje teoretični okvir, ki na podlagi teh dveh dimenzij razlikuje štiri (idealne) tipične vzorce meddržavnih selitev.

Ta model so testirali na primeru podatkov o priseljencih na Nizozemskem, zlasti tistih iz Poljske. Želeli so ugotoviti, ali gre po navedenih dveh širitvah EU za nove vzorce meddržavnih selitev, ali pa so to le oblike starejših, znanih vzorcev, zavite v nove gospodarske, družbene in politične razmere. Z navedeno analizo so odkrili vzporedni obstoj "klasičnih" in "novih" selitvenih vzorcev (glej sliko 1.1). Klasični selitveni vzorci začasnih selitev in dogovorjenih (angl.: settlement) selitev so v navedeni sliki predstavljeni z diagonalno črto od A do D, novi "tekoči" selitveni vzorci pa z diagonalno črto od B do C. Analiza Engbersena s sodelavci (2011) potrjuje zgodnjo ugotovitev Masseyja in drugih (Massey, 1986; citirano po Engbersen in dr., 2011), da oblike mobilnosti/selitev niso univerzalne ter da so povezane s posebnimi institucionalnimi okoliščinami. Širitev EU v kombinaciji z (prostim) dostopom do nacionalnih trgov dela v zahodnoevropskih državah so ustvarile notranji evropski trg dela, ki je omogočil pluralnost selitvenih vzorcev Vzhod-Zahod. Analiza Engbersena s sodelavci potrjuje stališče nekaterih predhodnih avtorjev (Favell, 2008; citirano po Engbersen in dr., 2011), da širitev EU spodbuja izkoriščevalski dvojni(dualni) trg dela za priseljence iz vzhoda na zahodu – zlasti za manj izobražene delavce.

Slika 1.1: Različni vzorci delovnih selitev in različne vrste selivcev po širitvah Evropske unije v preteklem desetletju

Vir: Engbersen in dr., 2011.

1.2.2. BEG MOŽGANOV

Ni enotne **opredelitve** pojma »beg možganov« (BM). Ta pojem lahko uporabljamo v širšem ali ožjem pomenu. V najširšem smislu se pod njim razume trajnejši odhod najbolj usposobljenih prebivalcev iz ene države v drugo. Pri tem obstajajo za najbolj usposobljene ali tudi visoko usposobljene kadre različne opredelitve; podrobneje smo jih prikazali drugje (Bevc, Koman, Murovec, 2006). Na mednarodni ravni opredelitev teh kadrov še ni usklajena. Iz novejših publikacij OECD o selitvah (OECD, 2008, 2008b, 2011) pa izhaja, da praviloma pod temi kadri razumejo osebe s terciarno izobrazbo; po mednarodni standardni klasifikaciji izobraževanja so to kategorije ISCED-5A, 5B, 6.

V publikaciji o globalni konkurenci za talente (OECD, 2008b) in publikaciji o upravljanju meddržavnih selitev visoko usposobljene delovne sile (OECD, 2009) strokovnjaki OECD pod širšo opredelitvijo bega možganov razumejo prehod oseb s terciarno izobrazbo iz ene države v drugo. Po ožji opredelitvi pa je po prvem navedenem viru (OECD, 2008b) beg možganov emigracija znanstvenikov, tehničnih in drugih specialistov s terciarno izobrazbo (torej emigracija nekaterih oseb s terciarno izobrazbo); torej je tu poleg izobrazbe kriterij še poklic.

V drugem navedenem viru (OECD, 2009) pa se kot kriterij lahko uporablja tudi plača; po tej opredelitvi so pod BM zajeti meddržavni selivci, ki presegajo določeno raven plač. Pogosto se pojem »beg možganov« uporablja v kontekstu selitev iz manj razvitih držav v razvite države. Običajno se razume, da ima pogubne posledice za državo »izvoznico« (emigracijsko državo).

Med učinki BM v literaturi običajno zasledimo poudarjanje **negativnih učinkov**. Svetovna banka v študiji o posledicah selitev na globalno ekonomijo (World Bank, 2006) poudarja številne negativne učinke BM na življenjski standard in gospodarsko rast v manj razvitih državah »izvoznicah« teh kadrov. Mednje sodijo: manjši družbeni donos za izobrazbo, nižja produktivnost podjetij, izguba preteklih javnih izdatkov za izobraževanje (terciarno izobraževanje je v manj razvitih državah pogosto zelo subvencionirano s strani države). Kot izhaja iz študije OECD o globalni konkurenci za talente (OECD, 2008b), nekateri avtorji³ nadalje poudarjajo tudi možen negativen učinek na razvoj določenih institucij, na drugi strani pa pomen upoštevanja dinamike selitev, zlasti v povezavi z oblikovanjem kritične mase določenih strokovnjakov v dani državi.

Posledica ohranjanja skrbi mednarodne strokovne in politične javnosti za beg možganov iz manj razvitih držav je, da ostaja neko merilo tega fenomena pomemben kazalnik ekonomskega blagostanja države. Tako se merjenje BM pojavlja v številnih mednarodnih primerjalnih študijah relativnega ekonomskega položaja držav. Navajamo dva primera:

- V publikaciji švicarskega inštituta za upravljanje razvoja (Institute for management development) »World Competitiveness Yearbook« za leto 2011 (IMD, 2011) so Norveška, Švica, Čile, Švedska in ZDA države, v katerih beg možganov v najmanjši meri ovira njihovo konkurenčnost (so v tem pogledu najuspešnejše). Te države so na lestvici od 1-10 dosegle nad 7 točk. Med 6 in 7 točk pa so dosegle naslednje države: Avstrija, Finska, Danska, Nizozemska, Češka, Luksemburg, Indija, Hongkong, Avstralija, Nemčija in Singapur. Med 59 anketiranimi državami ali regijami so se najslabše uvrstile Bolgarija, Venezuela in Rusija. Slovenija se je z vrednostjo kazalnika 4,6 uvrstila na 46. mesto.
- V publikaciji Svetovnega ekonomskega foruma »Global Competitiveness Report« iz leta 2010 (WEC, 2010) pa so tri najuspešnejše države (po fenomenu bega možganov kot ovire za konkurenčnost) Švica, Katar in ZDA. V to poročilo je zajetih 139 držav; med njimi so najslabše uvrščene Kirgizija, Bosna in Hercegovina ter Srbija. Slovenija je z vrednostjo kazalnika 3,8 (na lestvici od 1 do 7) uvrščena na 48. mesto, torej v prvo tretjino držav.

Ob poudarjanju negativnih učinkov bega možganov Svetovna banka v študiji o posledicah selitev na globalno ekonomijo (World Bank, 2006) poudarja, da je potrebno stroške emigracije primerjati s koristmi, pri čemer ne le v smislu relativnih plač in nakazil emigrantov

³ Kapur (2001), Diaspora in technology transfer; Ellerman (2006), The Dynamics of migration of the highly skilled.

v domovino, ampak je potrebno pogledati tudi uporabo »človeškega kapitala«. Svetovna banka poudarja, da bo negativen učinek BM manjši, če bodo ti kadri težko dobili produktivno zaposlitev v njihovi matični državi. To velja za naslednje situacije: (a) ko je v državi prisotna slaba investicijska klima zaradi politične nestabilnosti ali drugih razlogov, (b) ko velik delež visoko usposobljenih delavcev nima ustreznega poklica (po katerem je povpraševanje s strani gospodarstva), (c) ko država nima ekonomije obsega za produktivno zaposlitev (velikega števila) specializiranih strokovnjakov.

Sodobna literatura o meddržavnih selitvah poudarja tudi *koristen beg možganov*. Pregled le-te navaja študija OECD o globalni konkurenci za talente (OECD, 2008b). Tako lahko na primer beg možganov spodbudi oblikovanje človeškega kapitala (naložbe v izobraževanje) v emigrantski državi. Spodbuda nemigrantom za (naložbe v) izobraževanje predstavljajo naslednja dejstva oziroma okoliščine: (a) povečanje domačih donosov za izobrazbo zaradi relativne redkosti le-te kot posledica BM, (b) povečana pričakovana vrednost naložb posameznika v izobraževanje, če je možna emigracija, (c) zmanjšanje tveganja, povezanega z donosi naložb v izobraževanje, če BM služi kot stabilizator trga dela.

Glavna podmena teorije »koristnega bega možganov« je, da lahko v primeru, ko možnost emigracije spodbuja ustvarjanje več »znanja/izobrazbe« kot znaša izguba le-tega, država »izvoznica« poveča zalogo človeškega kapitala, če se odprejo možnosti dela v tujini oziroma odhoda v tujino.

Empirične analize o »koristem begu možganov« dajejo mešane rezultate. Podrobneje smo jih prikazali drugje (Bevc, 2009). Pri tem je potrebno poudariti, da je literatura o koristih bega možganov precej nova, zato bo potrebno še nadaljnje teoretično in empirično delo za potrditev učinkov BM, o katerih govorijo dosedanje analize.

Pregled učinkov bega možganov *zaključujemo* z rezultati študije Svetovne banke o vlogi selitev v globalizaciji in razvoju (Goldin, Reinert, 2007). Strinjamo se s trditvijo avtorjev navedene študije, da je v obeh državah – emigracijski in imigracijski – treba pogledati tako stroške kot koristi. Po njunem mnenju so učinki BM drugačni za države z veliko kot za države z malo prebivalstva. Z begom možganov se po njunem mnenju preliva bogastvo v razvite države in sicer (1) prek financiranja terciarnega izobraževanja in (2) prek visokih davkov, ki jih emigranti plačujejo v imigracijskih državah. V zvezi s slednjim obstajajo predlogi za delitev teh davkov med emigracijsko in imigracijsko državo. V imigrantski državi pa zadevajo po mnenju navedenih avtorjev stroški in učinki bega možganov fiskalno področje, pokojninski sistem in trg dela (plače, zaposlenost manj izobraženih selivcev).

1.2.3. KROŽENJE MOŽGANOV IN POVEZAVE EMIGRANTOV Z DOMOVINO PREK »MREŽ«

Pojem »**kroženje možganov**« je prišel v ospredje kot odgovor na možne negativne učinke bega možganov za države »emigracije«. Te selitve je mogoče razumeti tudi kot nov pristop k bolj uravnoteženim meddržavnim selitvam med izvorno in ciljno državo. So tesno povezane z mobilnostjo. Strokovnjaki OECD v študiji o globalni konkurenci za talente (OECD, 2008b) razlikujejo dve vrsti krožnih selitev: dolgoročne in kratkoročne. Kot *dolgoročne* razumejo tiste krožne selitve, ko se po mnogih letih bivanja v drugi državi selivci vrnejo v domovino. To je dejansko povratna selitev, zelo pomembna za prenos znanja. V drugih primerih pa je kroženje visoko-usposobljenih kadrov lahko *kratkoročni* pojav. Na primer v Evropski uniji je prisoten trend k začasnim in krožnim meddržavnim selitvam. Kratkoročno bivanje v tujini spodbujajo naslednji dejavniki: razširitev pravice do prostega pretoka oseb na več držav, nižanje prevoznih stroškov in nove komunikacijske možnosti. »Ločeno življenje«, kjer družina ostane v eni regiji, delavec pa potuje na mednarodni ravni, postaja vse pogostejše, zlasti, ker se število dvojnih zaposlitev (zlasti v znanosti) povečuje.

Krožne meddržavne selitve prinašajo vrsto *koristi* na različnih ravneh in v različnih državah (OECD, 2008a). Gostujoči državi in delodajalcu lahko olajšajo dostop do potrebne delovne sile ob istočasnem minimiziranju javnih izdatkov (za izobraževanje teh oseb). Emigrantski državi pa omogoča zmanjšati negativne učinke bega možganov, obenem ji ti selivci prinašajo potencialno korist v novih znanjih, ki jih pridobijo s tem kroženjem. Prek krožnih selitev se obenem spodbuja rotacija (menjava mobilnih oseb) in s tem omogoča realizirati pričakovano korist od meddržavnih selitev večjemu številu ljudi.

V zvezi s kroženjem možganov se pojavljajo razna vprašanja; mednje sodita zlasti dve. Eno je vprašanje o velikosti (potencialnega) *stroška* zmanjšane produktivnosti v času, ko so delavci nastanjeni na novih delovnih mestih in lokacijah v tujini. Drugo vprašanje pa je, ali kroženje možganov vključuje oziroma omogoča »optimalno raven mobilnosti«. Slednje vprašanje je na primer aktualno za mobilnost raziskovalcev. Ekspertna skupina Evropske komisije je opozorila na neučinkovito uporabo človeških virov v razvojno-raziskovalni dejavnosti zaradi pomanjkanja njihove mobilnosti ter da bi se moralo vsako leto 10 % raziskovalcev gibati med sektorji (vladni, visokošolski, poslovni), pri čemer naj bi velik del teh tokov potekal med državami (OECD, 2008b).

Mreže, ki jih vzdržujejo priseljenci z njihovo matično državo, so lahko pomemben vir prenosa znanja, povezanega s krožnimi selitvami (OECD, 2008b). Pojem mreže se v literaturi o meddržavnih selitvah pogosto pojavlja, vendar pa ima lahko zelo različne pomene. Vrsta, oblike, funkcije in učinki mrež so lahko zelo različni. Razumevanje mrež je uporabno in lahko

pomaga razložiti procese (na primer, integracijo selivcev v gostujoči državi/družbi), ki jih kvantitativni kazalniki ne morejo.

1.2.4. POVRATNE SELITVE

Malo je mednarodno primerljivih statističnih podatkov o povratnih meddržavnih selitvah. Povratnim selitvam je bila posebej posvečena redna letna publikacija OECD o pregledu meddržavnih selitev v letu 2008 – »International migration outlook 2008« (OECD, 2008a). V zvezi s povratnimi selitvami je pomembno njihovo merjenje, dejavniki, vpliv migracijske politike na te tokove ter povezava teh selitev z razvojem matične države. Poskusi merjenja tega fenomena se soočajo z dvema problemoma: njegovo opredelitvijo in razpoložljivostjo podatkov o njem.

Na podlagi oddelka statistike za meddržavne selitve pri Združenih narodih so »povratni selivci« **opredeljeni** kot »osebe, ki se vrnejo v državo državljanstva po tem, ko so bili meddržavni selivci (kratkoročni ali dolgoročni) v drugi državi in ki nameravajo ostati v svoji matični državi najmanj za eno leto« (OECD, 2008a, str. 164). Ta definicija vključuje štiri dimenzije: državo izvora, kraj bivanja v tujini, dolžino bivanja v gostujoči državi in dolžino bivanja v matični državi po vrnitvi. Povratak v domovino je lahko včasih del bolj kompleksne migracijske »zgodovine« posameznika.

Med **dejavnike** povratnih selitev je mogoče šteti (OECD, 2008a): napačno odločitev za emigracijo (zgrešena selitev), makroekonomske okolje in razvoj v matični državi, prednost trošenja v matični državi, varčevanje za naložbe, značilnosti migracijske politike. Povratni tokovi ne vodijo nujno do enakega prenosa znanja kot kroženje možganov. Kot pravi Ackers (2005, citirano po OECD, 2008b, str. 51): »Za doseg takega prenosa znanja morajo biti znanstveniki, ki so se vrnili v domovino, sposobni ponovno vstopiti na lokalni trg dela in delati v okolju, ki omogoča uporabo njihovega znanja«. Gre za sposobnost reintegracije povratnikov na domači trg dela in možnost uporabe njihovega človeškega kapitala (OECD, 2008a). Navedena sposobnost pa je seveda odvisna od absorpcijske sposobnosti domačega gospodarstva. Poleg navedenega so za vračanje emigrantov v domovino pomembne še druge značilnosti razvoja matične države (prav tam): socialni kapital (vloga povezav med obema državama – emigrantsko in imigrantsko), finančni kapital ter politika države za spodbujanje vračanja njenih državljanov v domovino.

Možnost **merjenja** dolžine bivanja v gostujoči in domači državi je odvisna od razpoložljivosti podatkov. Ob tem, da je zelo težko evidentirati začasne vrnitve v domovino kot tudi krajša bivanja v gostujoči državi, je zelo pomembno tudi, ali je mogoče razlikovati med dejanskim povratkom in obiski selivcev v domači državi. Osnovni vir **podatkov** o povratnikih je register

prebivalcev. Ti podatki pa imajo pomembno omejitev; temeljijo na planirani dolžini bivanja v tujini. Obstajajo še drugi načini merjenja, ki temeljijo na drugih podatkih. Na eni strani je možno neposredno merjenje, ki temelji na longitudinalnih podatkih (s posebnimi anketami; možna je na primer anketa o delovni sili). Na drugi strani pa je možno tudi posredno merjenje: na podlagi podatkov o odhodu iz ciljne države ali pa podatkov o vrnitvi v matično državo. **Ugotovitve** o obsegu in značilnostih povratnih selitev v raznih regijah sveta smo prikazali drugje (Bevc, 2009).

1.2.5. DOLGOROČNI IN TRAJNI SELIVCI

Migracijska politika je praviloma osredotočena na dolgoročne selivce. Združeni narodi (ZN) opredeljujejo dolgoročnega meddržavnega selivca kot osebo, ki »se seli v drugo državo od države njenega običajnega bivališča za najmanj eno leto« (Fron in dr., 2008). Ta opredelitev pa ni za vse namene najboljša. Tako strokovnjaki OECD (prav tam) posebej poudarjajo, da v publikaciji o pregledu meddržavnih selitev iz leta 2008 (OECD, 2008a) niso uporabili to opredelitev. Ker razumejo dolgoročnega selivca drugače, so za ta pojem uporabili izraz »trajni« oziroma »stalni« selivec. Razlogi, da dolgoročnega selivca opredelijo drugače kot Združeni narodi, so (Fron in dr., 2008, str. 3):

- ker je težko uskladiti nacionalne statistike o meddržavnih selitvah za zadovoljitev navedene opredelitve ZN (zlasti v velikih državah);
- ker je tako za politiko kot za analizo razlik med državami koristno opazovati ločeno posamezne dolgoročne selitvene tokove. Navedeni nacionalni viri pa praviloma ne vključujejo informacije o naravi selitvenih tokov (zaradi dela, združevanja družine, ipd.) in kategorijah selivcev.

Strokovnjaki OECD (prav tam) tako trajne selitve opredelijo kot »selitve, ki se v državi prejemnici razumejo kot dolgoročne, čeprav se morda v praksi ne pokažejo kot take zaradi spremembe namena selitve«. Ta njihova opredelitev ne pomeni, da oseba nujno dobi dovoljenje za bivanje v državi za neomejeno obdobje, temveč, da je na selitveni poti, ki normalno vodi k stalnemu bivališču v gostujoči državi. Takšen primer so mednarodni študenti, ki so v statistiki dolgoročnih selitev pogosto združeni z osebami za »združitev družine«. V praksi pa se študenti praviloma nameravajo vrniti domov, medtem ko to praviloma ne velja za selivce za združitev družine. Razlika med obema kategorijama selivcev se odraža v vrsti in obnovljivosti dovoljenja za bivanje. Zato menijo, da je koristno imeti tako statistiko, ki opredeli dolgoročnega selivca tako, da opredelitev odraža njegove pravice bivanja v gostujoči državi.

Trajni/stalni selivci so v publikaciji »International migration outlook 2008« (OECD, 2008a) opredeljeni kot:

- osebe, ki so po vstopu v državo dobile pravico do stalnega bivališča,
- osebe, ki so dobile dovoljenje za omejeno obdobje bivanja v državi, ki pa se obnavlja za bolj ali manj nedoločeno obdobje,
- nekatere osebe s pravico prostega pretoka (kot na primer državljani EU znotraj držav EU).

Glavni vir podatkov za tako opredeljene trajne selivce je dovoljenje za bivanje v državi.

1.2.6. IMIGRANTI – PRISELJENCI

Med državami OECD (in drugimi) so precejšnje razlike v opredelitvi priseljencev. V nekaterih državah je imigrant opredeljen na podlagi *državljanstva*, v drugih pa na podlagi *kraja rojstva*. Dodaten zaplet je v tem, da je v nekaterih državah možno dvojno državljanstvo. Na prvo opredelitev (imigrant je oseba s tujim državljanstvom) so tradicionalno vezane evropske države, Japonska in Koreja, na drugo opredelitev (prebivalci, ki so rojeni v tujini) pa Avstralija, Kanada, ZDA in Nova Zelandija. Ta razlika je delno povezana z naravo in zgodovino sistema priseljavanja ter zakonodajo o državljanstvu in naturalizaciji v posameznih državah:

- *V tujini rojeno prebivalstvo* se lahko razume kot tisto, ki predstavlja prvo generacijo selivcev in je lahko sestavljeno iz dveh skupin: tako tujih kot domačih državljanov. Velikost in sestava v tujini rojenih prebivalcev sta pod vplivom zgodovine selitvenih tokov in smrtnosti prebivalstva, rojenega v tujini. Na primer, kjer so se prilivi v času zmanjševali, bo zaloga v tujini rojenega prebivalstva imela tendenco staranja.
- Pojem *tujega prebivalstva (tujih državljanov)* lahko vključuje osebe, ki so bile rojene v tujini, ohranile državljanstvo matične države, vendar pa sta se tudi njihova druga in tretja generacija rodili v gostujoči državi. Število prebivalcev, ki so tuji državljani, je odvisna od številnih dejavnikov: zgodovine selitvenih tokov, naravnega prirasta tujega prebivalstva in naturalizacije. Oboje – tako narava zakonodaje o državljanstvu kot tudi spodbude za naturalizacijo – vpliva na to, kateri prebivalci, rojeni v dani državi, so ali niso tuji državljani.

Ker lahko oseba, rojena v tujini, pridobi državljanstvo v državi bivališča, in ker osebe, rojene v neki državi, ne pridobijo nujno tudi državljanstva te države, podatki o imigrantih po obeh pristopih niso nujno enaki. Ker se je število imigrantov v številnih državah v zadnjih dveh desetletjih povečalo in je postala naturalizacija bolj pogosta, so postale ocene o številu priseljencev na podlagi teh različnih opredelitev med državami vse manj primerljive. Slaba primerljivost je ovirala tudi zbiranje podatkov o priseljencih na območju držav OECD po državi izvora, ki bi dalo vpogled v emigracijo iz slednjih držav. Pomemben korak k odpravi številnih od navedenih težav so naredili strokovnjaki OECD, ko so sredi preteklega desetletja pristopili k oblikovanju nove podatkovne zbirke o imigrantih na območju držav OECD. Ta

podatkovna zbirka je zelo dragocena za analizo meddržavnih selitvenih tokov v državah OECD in za proučitev obsega emigracije v prek 200 državah sveta, ki imajo emigrante v državah OECD. Glavne ugotovitve iz take analize povzemamo v poglavju 2.1.1., več o sami podatkovni zbirki in analizi zaloge selivcev pa prikazujemo drugje (Bevc, 2009).

Obseg imigracije visoko-usposobljenih/izobraženih kadrov uporabljajo v mednarodni primerjalni študiji »World Competitiveness Yearbook« kot kazalnik konkurenčnosti. V tovrstni publikaciji za leto 2011 (IMD, 2011) so Švica, ZDA, Singapur in Avstralija države, ki so najuspešnejše v pritegnitvi tujih visoko usposobljenih kadrov v domače poslovno okolje. Te države so na lestvici od 1-10 dosegle nad 8 točk. Slovenija se je z vrednostjo kazalnika 2,1 uvrstila na predzadnje, 58. mesto. Za njo je le še Venezuela, le malo boljše od nje pa so se uvrstile Hrvaška, Bolgarija, Italija in Ukrajina.

1.3. VIRI PODATKOV O MEDDRŽAVNIH SELITVAH IN ZALOGI MEDDRŽAVNIH SELIVCEV

Prikazujemo vire podatkov o meddržavnih selitvenih tokovih ter o zalogi imigrantov v državah OECD. Pri tem izhajamo iz publikacije OECD o pregledu meddržavnih selitev iz leta 2011 (OECD, 2011).

1.3.1. ZALOGA IMIGRANTOV – PRISELJENCEV

Pogledali bomo vire podatkov o imigrantih oziroma priseljencih in težave pri merjenju zaloge le-teh v posamezni državi. Uporabljajo se štirje viri: registri prebivalstva, dovoljenje za bivanje, anketa o delovni sili in popisi prebivalstva:

- V državah, v katerih imajo *register prebivalstva* in tistih, ki uporabljajo podatke o *dovoljenjih* za bivanje, sta zaloga in tok priseljencev najpogosteje izračunana z uporabo enakega vira. Izjema so nekatere države, ki uporabljajo za oceno zaloge priseljencev popis prebivalstva ali pa anketo o delovni sili. Pri analizi zaloge se pojavijo enaki problemi kot pri analizi selitvenih tokov glede na to, kateri podatkovni vir je uporabljen – ali register prebivalstva ali podatki o dovoljenjih⁴. Tem problemom je treba dodati še težave pri rednem čiščenju podatkovnih baz o priseljenih (brisanje prijavljenih oseb, ki so zapustile državo).
- Podatki *popisa prebivalstva* omogočajo izčrpne, čeprav redke analize zaloge imigrantov (popisi se na splošno izvajajo na 5-10 let).
- *Anketa o delovni sili* – ADS (angl. labour force survey) v večini držav zdaj praviloma vključuje tudi vprašanje o državljanstvu in kraju rojstva in tako zagotavlja letne podatke o

⁴ Tu je prisotno tveganje za prenizko oceno takrat, ko se mladoletni registrirajo/prijavijo na podlagi dovoljenja enega od staršev ali pa, če se od priseljenih ne zahteva dovoljenje zaradi režima prostega pretoka oseb.

zalogi imigrantov. Strokovnjaki OECD delajo ocene zaloge za nekatere države na podlagi tega vira. Pri razdelavi podatkov o priseljencih iz te ankete je potrebna pazljivost, ker so vzorci majhni.

Tako popisni kot anketni podatki lahko podcenijo zalogo imigrantov, ker jih npr. popis ne zajame ali pa ker ne živijo v zasebnem gospodinjstvu (ADS pogosto ne vključuje tiste, ki živijo v kolektivnih bivališčih, kot so sprejemni centri, ipd.). Oba ta vira lahko na drugi strani zajemata del nezakonitih priseljencev, ki so po definiciji izključeni iz registra prebivalstva in sistema dovoljenj za bivanje.

1.3.2. MEDDRŽAVNI SELITVENI TOKOVI

Meddržavni selitveni tokovi lahko temeljijo na različnih podatkovnih virih. Dva ključna možna vira sta register prebivalstva in podeljena dovoljenja za bivanje/delo. V nekaterih državah pa se uporabljajo tudi razne ankete.

Tokovi na podlagi registrov prebivalstva. – Registri prebivalstva pogosto vsebujejo podatke tako za državljane kot za tujce. Za registracijo mora tujec navesti ustrezno bivališče in/ali delovno dovoljenje, ki velja najmanj tako dolgo, kot je najkrajše obdobje registracije. Emigranti oziroma odseljene osebe so pogosto opredeljeni glede na izraženo namero zapustiti državo, čeprav nameravano obdobje odsotnosti iz države ni vedno določeno. V registrih prebivalstva so praviloma odhodi manj dobro evidentirani kot prihodi. Vsekakor pa emigranti, ki se nameravajo vrniti v matično državo, morda niso zainteresirani obvestiti/prijaviti svoj odhod, da bi se izognili izgubi pravic, ki jih prinaša taka prijava. Kriteriji za registracijo se med državami razlikujejo. Minimalno trajanje bivanja v državi, za katerega se je potrebno prijaviti, se giblje od 3 do 12 mesecev, kar otežuje meddržavne primerjave. Na primer, v nekaterih državah registrski podatki zajemajo številnečasne selivce, v nekaterih iskalce azila, če živijo v zasebnih gospodinjstvih (in ne v posebnih sprejemnih centrih, ipd.) in mednarodne študente.

Tokovi na podlagi dovoljenj za bivanje ali delo. – Statistika o dovoljenjih na splošno temelji na številu dovoljenj, izdanih v določenem obdobju, in vrsti uporabljenih dovoljenj. Velike tradicionalno imigracijske države (Avstralija, Kanada, Nova Zelandija, ZDA) razumejo pod imigranti oziroma priseljenci osebe, katerim je bila dodeljena pravica za trajno bivanje v državi; ta pravica je pogosto dodeljena pri vstopu v državo. Druga značilnost podatkov o selitvah na podlagi dovoljenj pa je, da v njih niso zajeti selitveni tokovi državljanov. Prav tako je mogoče, da niso evidentirani selitveni tokovi nekaterih tujcev: ali zaradi tega, ker vrsta dovoljenja, ki ga imajo, ni vključena v statistično spremljanje dovoljenj, ali pa ker se od njih dovoljenje ne zahteva (to velja za selivce na podlagi režima prostega pretoka oseb). Dodatno pa podatki o delovnih dovoljenjih ne odražajo nujno fizične tokove ali

dejansko trajanje bivanja v državi zaradi naslednjih razlogov: a) dovoljenje je bilo izdano na drugi celini, a se je posameznik odločil, da ga ne bo uporabil ali pa zamuja pri prihodu v državo, b) dovoljenje je dodeljeno osebam, ki so dejansko prebivalci države že določen čas in dovoljenje kaže (le) na spremembo njihovega statusa.

Tokovi, ocenjeni na podlagi različnih anket. – *Irska* npr. zagotavlja ocene o tokovih na podlagi rezultatov četrletne nacionalne ankete o gospodinjstvih in drugih virih, kot so podeljena dovoljenja in sprejete/odobrene prošnje za azil. *Velika Britanija* zbira podatke z anketiranjem potnikov, ki prihajajo v državo z letalom, vlakom ali ladjo. *Avstralija in Nova Zelandija* prav tako izvajata anketiranje potnikov, ki jim omogoča določiti dolžino bivanja v državi na podlagi izjave selivca o njegovi nameri pri vstopu in izstopu iz države.

2. MEDDRŽAVNE SELITVE V DRUGIH DRŽAVAH (OECD, EU) – SELITVENI TOKOVI TER ZALOGA MEDDRŽAVNIH SELIVCEV

V poglavju prikazujemo trende v meddržavnih selitvenih tokovih in zalogi meddržavnih selivcev za države OECD in EU. Ključni vir za prikaz v tem poglavju sta zadnji letni publikaciji OECD o meddržavnih selitvah – iz leta 2011 in 2012 (OECD, 2011, 2012).

Z gospodarsko recesijo se je ob koncu preteklega desetletja bruto domači proizvod (BDP) v večini držav OECD zmanjšal, znižala se je tudi stopnja zaposlenosti, stopnja brezposelnosti pa se je povečala. V letih 2010-2011 se je v številnih državah OECD gospodarska situacija nekoliko izboljšala, pri tem pa še ne v južnoevropskih državah. Zaostrene gospodarske razmere ob koncu preteklega desetletja so v večini držav OECD vplivale tudi na selitvene tokove, zalogo imigrantov, njihov položaj na trgu dela, prav tako pa na število in strukturo prebivalcev ter na migracijsko politiko. V tem poglavju bomo prikazali navedene dimenzije selitvenih tokov v državah OECD za preteklo desetletje ter zadnje razpoložljive podatke o zalogi emigrantov in imigrantov.

2.1. ZALOGA EMIGRANTOV IN IMIGRANTOV

O zalogi imigrantov je praviloma za vse države bistveno več informacij kot o zalogi emigrantov. Za države OECD so za zalogo imigrantov zadnji podatki na razpolago za konec preteklega desetletja. Za zalogo emigrantov pa so podatki stari (nanašajo se na leto 2000), a zajemajo zelo veliko število držav. Vendar pa gre ob odsotnosti evidence o emigraciji v večini držav za izredno dragoceno podatkovno zbirko, ki so jo razvili strokovnjaki OECD. O njej smo več povedali drugje (Bevc, 2009). To zbirko so oblikovali na podlagi podatkov o imigrantih v državah OECD.

2.1.1. ZALOGA EMIGRANTOV

Prikaz v tem poglavju temelji na študiji OECD o profilu priseljencev v državah OECD (OECD, 2008) in študiji Dumonta in drugih o meddržavnih selivcih (Dumont in dr., 2010); slednja študija temelji na navedeni podatkovni zbirki OECD. Strokovnjaki OECD so na podlagi podatkov o imigrantih v državah OECD izračunali število emigrantov po njihovi državi rojstva (za matično državo je oseba emigrant). Te podatke so kombinirali z nacionalnimi podatki emigracijskih držav ter zanje izračunali stopnjo emigracije po spolu, starosti in izobrazbi. Ti podatki omogočajo oceno obsega in značilnosti emigracije in v tem okviru bega možganov v države OECD po državi rojstva.

Stopnjo emigracije⁵ so strokovnjaki OECD izračunali za 220 držav (z evidentiranimi emigranti v državah OECD), in sicer skupno stopnjo ter stopnjo za osebe s terciarno izobrazbo. Žal med njimi ni Slovenije.⁶

Kot je prikazano v tabeli 2.1, je skupna stopnja emigracije (za vse stopnje izobrazbe skupaj) v svetovnem merilu leta 2000 znašala 2,4 % (za osebe s terciarno izobrazbo pa 5,4 %). Ta stopnja zakriva velike razlike v stopnji emigracije med regijami in skupinami držav glede na njihovo gospodarsko razvitost. Evropa, Latinska Amerika in Oceanija so imele pred dobrim desetletjem najvišjo stopnjo emigracije, Afrika, Azija in Severna Amerika pa so imele bistveno nižjo stopnjo. V vseh regijah pa je bila stopnja emigracije za osebe s terciarno izobrazbo bistveno višja od skupne stopnje. Ta razlika med obema stopnjama (skupno in za osebe s terciarno izobrazbo) je bila na prelomu tisočletja najvišja v nekaterih afriških in azijskih državah. Stopnja emigracije glede na gospodarsko razvitost pa kaže naslednje značilnosti:

- Povezava med skupno stopnjo emigracije in gospodarsko razvitostjo izvorne države kaže obliko obrnjene črke U: skupna stopnja emigracije je nizka za države z nizkim bruto domačim proizvodom na prebivalca, se poveča za srednje razvite države in spet zmanjša za visoko gospodarsko razvite države.
- Ta vzorec je zelo drugačen v primeru oseb s terciarno izobrazbo – v tem primeru ni velikih razlik v stopnji emigracije za nizko in srednje razvite države, medtem ko je za najbolj razvite države ta stopnja nižja kot za ostale države.

Stopnja emigracije torej ni povezana s stopnjo gospodarske razvitosti, je pa povezana z izobrazbo in tudi spolom. Pred dobrim desetletjem je bila višja za ženske kot za moške in na drugi strani višja za osebe s terciarno izobrazbo kot za manj izobražene.

Podrobnejša analiza po državah je pokazala, da so po Dumontu in drugih (2010) na prehodu tisočletja predstavljali največjo skupino *emigrantov* na območju držav OECD državljani Mehike (8,3 milijona oseb, starih 15 let in več), ki v največjem številu primerov žive v ZDA.

⁵ Stopnjo emigracije je na podlagi navedene podatkovne zbirke mogoče izračunati po državi izvora, stopnji izobrazbe, spolu in starosti. V teoriji je stopnja emigracije v državi »i« in z značilnostjo »c« (emigracijska stopnja i_c) izračunana z delitvijo števila prebivalcev, ki izvirajo iz dane države »i« in imajo značilnost »c«, s skupnim številom doma rojenega prebivalstva iste države in značilnosti (doma rojeni $i_c = emigranti_{i_c} + doma\ rojeni\ z\ bivališčem\ v\ državi\ »i«\ in\ z\ značilnostjo\ »c«$). V praksi pa je bila zaradi odsotnosti podatkov o značilnostih selivcev iz držav nečlanic OECD stopnja emigracija izračunana na naslednji način: $Emigranti_{i_c}/(emigranti_{i_c} - državljani_{i_c})$. Demografske podatke (starost in spol) za izvorne države so pridobili od Združenih narodov, izobrazbena struktura za prebivalce, stare 15 let in več, pa je bila prevzeta iz študije Barro in Lee (International data on educational attainment: Updates and implications, 2001; citirano v OECD, 2008, str. 174). Podrobneje glej v: Bevc, 2009.

⁶ Utemeljitev nismo zasledili. Sami pa tega izračuna ne moremo narediti. Utemeljitev je naslednja: Glavni vir podatkov za te izračune so podatki posameznih držav OECD – o imigrantih po državi izvora; teh podatkov nimamo. Obenem v Sloveniji ni podatkov o tem, koliko državljanov RS oziroma Slovencev živi v državah OECD in/ali drugih državah.

Prav tako je bilo takrat veliko oseb, ki so živele v drugi državi OECD, značilno za Nemčijo in Veliko Britanijo. Med državami, nečlanicami OECD, so takrat največje skupine priseljencev izvirale iz nekdanje Sovjetske zveze (3,5 milijona), nekdanje Jugoslavije (2,3 milijona), Kitajske (2,1 milijona) in Indije (1,9 milijona). Ločeno opazovanje *oseb s terciarno izobrazbo (beg možganov)* pa kaže, da je bila v opazovanem letu (2000) zanje stopnja emigracije nizka (manj kot 5 %) za večino velikih držav (Brazilija, Indonezija, Bangladeš, Indija, Kitajska). Na drugi strani pa so majhne države (številne med njimi so otoške države), ki imajo več kot 40 % svojih prebivalcev s terciarno izobrazbo v tujini, v nekaterih primerih celo več kot 80 %. Ta stopnja je višja za ženske kot za moške (globalno in za večino izvornih držav); v povprečju je v opazovanem letu znašala za prve 18 % in za druge 13 %.

Tabela 2.1: Stopnja emigracije okoli leta 2000 po skupinah držav – za prebivalstvo, staro 15 let in več (%)

Skupine držav	Globalna stopnja emigracije		Stopnja emigracije v države OECD		Stopnja emigracije v države, nečlanice OECD	
	Skupaj	Osebe s terciarno izobrazbo	Skupaj	Osebe s terciarno izobrazbo	Skupaj	Osebe s terciarno izobrazbo
SVET	2,38	5,44	1,65	4,29	0,76	1,26
Gospodarska razvitost*						
1. Gospodarsko razvite države	3,05	3,80	2,73	3,50	0,33	0,32
2. Srednje razvite države						
- bolj razvite	4,41	6,91	3,98	6,20	0,46	0,82
- manj razvite	2,02	6,67	1,38	5,05	0,66	1,80
3. Nizko razvite države	1,73	6,28	0,61	3,79	1,13	2,11
Regije						
Afrika	2,00	10,56	1,37	9,67	0,64	1,09
Azija	1,16	4,32	0,60	3,45	0,57	0,94
Evropa	5,80	7,81	4,18	5,55	1,76	2,54
Latinska Amerika	5,70	8,79	4,95	7,88	0,83	1,07
Severna Amerika	0,92	1,38	0,76	1,20	0,16	0,19
Oceanija	4,52	7,21	4,37	7,00	0,17	0,24

Vir: Dumont in dr., 2010, tabela 7; World Bank, 2013.

* Upoštevana je klasifikacija Svetovne banke, ki temelji na višini bruto nacionalnega dohodka (gross national income – GNI) na prebivalca. Skupine držav in raven navedenega dohodka v letu 2011 so: 1. države z visokim dohodkom (12.476 \$ in več), 2. države z višjim srednjim dohodkom (4.036 –12.475 \$), države z nižjim srednjim dohodkom (1.026 – 4.035 \$), države z nizkim dohodkom (1025 \$ ali manj).

2.1.2. ZALOGA IMIGRANTOV – PRISELJENCEV

Pogledali bomo zalogo imigrantov v celotnem prebivalstvu ter v delovni sili, pri tem pa v obeh primerih z dvema kazalnikoma glede na to, ali so priseljenci opredeljeni glede na državo rojstva ali glede na državljanstvo. V nadaljevanju prikazani podatki izhajajo iz zadnjih dveh letnih publikacij OECD o pregledu meddržavnih selitev v državah OECD (OECD, 2011, 2012).

2.1.2.1. Zaloga imigrantov med prebivalci

Glavne ugotovitve o velikosti zaloge imigrantov v državah OECD po obeh navedenih kazalnikih so:

- *Zaloga imigrantov glede na državo rojstva – delež prebivalcev, rojenih v tujini, v celotnem prebivalstvu.* – Med državami OECD tako izmerjena zaloga imigrantov po zadnjih razpoložljivih podatkih (leto 2010; OECD, 2012) v 20 izmed 32 držav presega 10 % prebivalcev. Največja je v Luksemburgu (38 %), Avstraliji, Švici in Izraelu; v teh državah presega četrtno prebivalstva. Med državami EU je tako izmerjena zaloga imigrantov največja na Irskem, v Estoniji, Avstriji in na Švedskem (v njih se giblje med 15 % in 17 %). Za te in ostale države, za katere so na razpolago podatki, so vrednosti tega kazalnika prikazane v sliki 2.1. Za vsa leta v obdobju 2000-2010 pa so za iste države podatki prikazani v tabeli A-1 v prilogi A. Ta podatek je v uporabljenem viru (OECD, 2012) na razpolago tudi za Slovenijo. Tu je bila leta 2010 tako izražena zaloga imigrantov (vrednost kazalnika je znašala 11 %) enaka kot na Nizozemskem in blizu velikosti zaloge v Veliki Britaniji; obenem pa je bila malo nižja od povprečja za države OECD (13,5 %) in povprečja za 21 držav EU s podatki (12,2 %).⁷
- *Zaloga imigrantov glede na državljanstvo oseb – delež tujih državljanov v celotnem prebivalstvu.* – Med državami OECD je tako izmerjena zaloga imigrantov po zadnjih razpoložljivih podatkih (leto 2010) prav tako največja v Luksemburgu (44 %), med drugimi evropskimi državami pa še v Švici (22 %), na Irskem, v Španiji, Avstriji in Belgiji (v zadnjih štirih presega 10 %). Ta podatek je v zadnjih dveh publikacijah OECD o pregledu meddržavnih selitev (OECD, 2011, 2012) na razpolago tudi za Slovenijo. V Sloveniji je tako izražena zaloga imigrantov (vrednost kazalnika znaša 4 %) manjša od povprečja za države OECD (7,8 %) in 18 držav EU s podatki (8,4 %)⁸. To je enak obseg zaloge, kot je značilen za Češko in Portugalsko. Za te in ostale države, za katere so na razpolago podatki, so vrednosti tega kazalnika prikazane v sliki 2.2. Za vsa leta v obdobju 2000-2010 pa so za iste države podatki prikazani v tabeli A-2 v prilogi A.

V večini držav OECD, za katere so na razpolago podatki za oba kazalnika, je zaloga imigrantov višja po prvem navedenem kazalniku, nekatere države pa so pri tem izjema – npr. Luksemburg. Kot kaže tabela 2.2, se je v preteklem desetletju v državah OECD zaloga priseljencev ne glede na način merjenja v povprečju povečala vsaj za dobrih 30 %. Med evropskimi državami se je, ne glede na način merjenja, zaloga najbolj povečala v Španiji. Če je zaloga izražena s prvim navedenim kazalnikom (delež prebivalcev, rojenih v tujini, v celotnem prebivalstvu), Španiji sledijo Italija, Slovaška, Portugalska in Češka (v vseh teh

⁷ Povprečna vrednost kazalnika za območje držav OECD je povzeta neposredno iz navedenega vira (OECD, 2012), podatek za povprečje držav EU pa smo izračunali kot netehtano aritmetično sredino iz podatkov za posamezne države (v navedenem viru).

⁸ Velja enaka utemeljitev kot pri prejšnjem kazalniku (glej prejšnjo opombo).

državah se je zaloga podvojila). Tradicionalnim evropskim imigracijskim državam OECD kot sta Nemčija in Nizozemska (v njih delež tujcev v prebivalstvu znaša 13 % in 11 % – glej sliko 2.1 in prilogo A – tabelo A-1) so se tako pridružile nove, kot sta Irska in Španija.⁹ Če je zaloga izražena z drugim kazalnikom (delež tujih državljanov v prebivalstvu), pa po spremembi velikosti zaloge priseljencev v preteklem desetletju Španiji sledita Irska in Slovenija. O zalogi imigrantov za Slovenijo, izmerjeno z obema kazalnikoma, podrobneje govorimo v poglavju 5.1.2.

Tabela 2.2: Zaloga imigrantov v državah OECD po dveh opredelitvah – sprememba zaloge v obdobju 2000-2009 (v %)

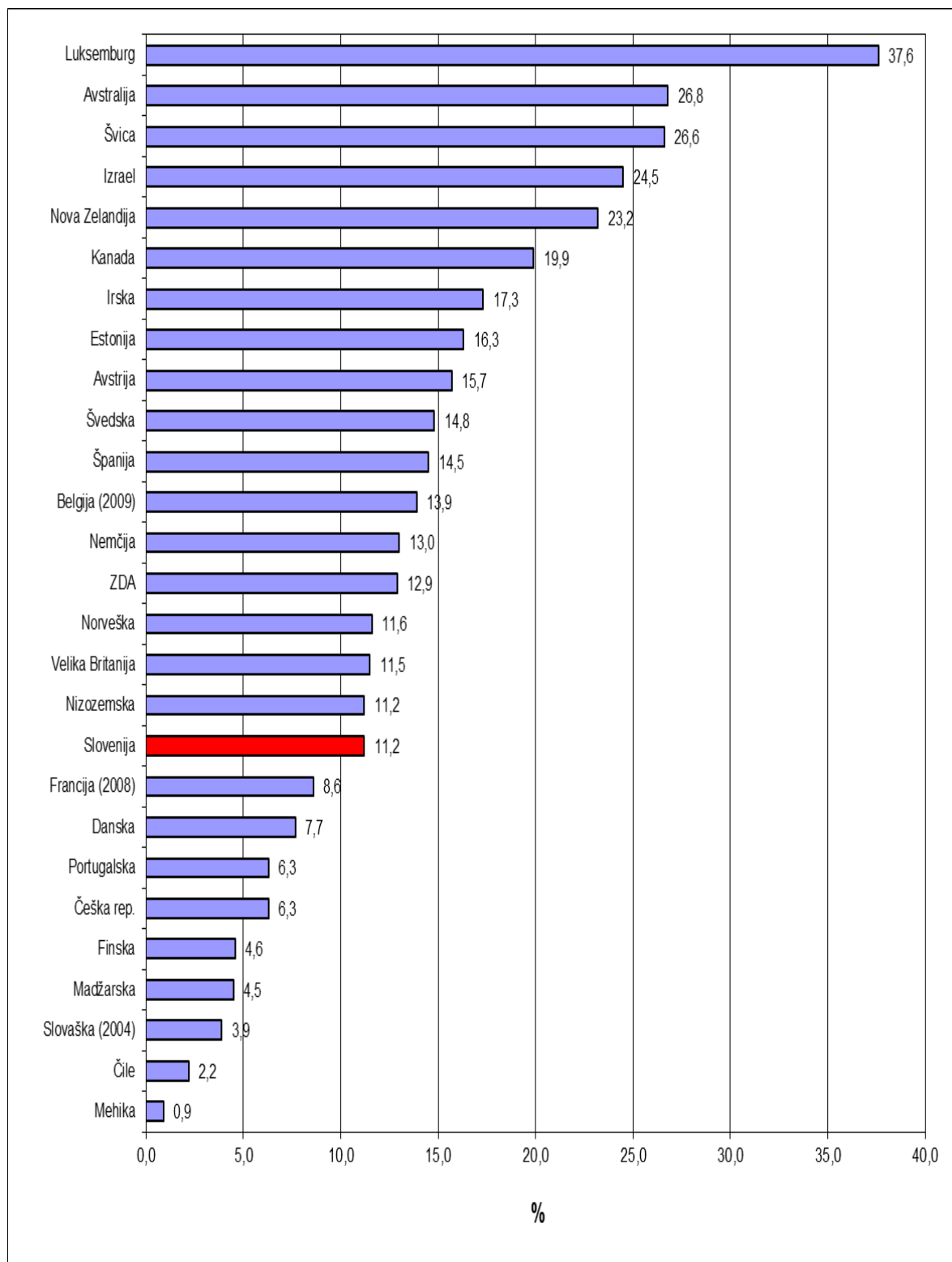
Država	Zaloga tujih državljanov	Zaloga prebivalcev, rojenih v tujini
Luksemburg	11	16
Avstralija	15	
Švica	20	13
Izrael	-19	
Nova Zelandija	32	
Kanada	13	
Irska	98	
Estonija	-10	-22
Avstrija	49	23
Švedska	27	20
Španija	192	265
OECD – povprečje	37	34
Belgija	26	17
Nemčija	4	-8
ZDA	14	10
Francija	14	
Velika Britanija	43	79
Nizozemska	9	6
Norveška	61	68
Danska	30	23
Češka	52	110
Portugalska	24	112
Italija		194
Finska	66	66
Madžarska	41	83
Slovenija	91	35* (obdobje 2002-2011)
Slovaška		117
Poljska		1
Koreja		322
Čile	78	
Mehika	58	
Japonska		29

Vir: OECD (2011), International migration outlook 2011, slika 1.5; Lastni izračun na podlagi podatkov v: SURS, 2004a, 2012.

* Tega podatka ni v originalnem viru (OECD, 2012). Izračunali smo ga na podlagi podatkov zadnjih dveh popisov (2002, 2011; vir: SURS, 2004a, 2012); glej tudi poglavje 5.1.2.

⁹ V teh dveh državah se je delež priseljencev v prebivalstvu v preteklem desetletju med vsemi državami OECD najbolj povečal (za več kot 8 odstotnih točk); njim so sledile Nova Zelandija, Norveška, Švica in Islandija. Vir: OECD, 2012.

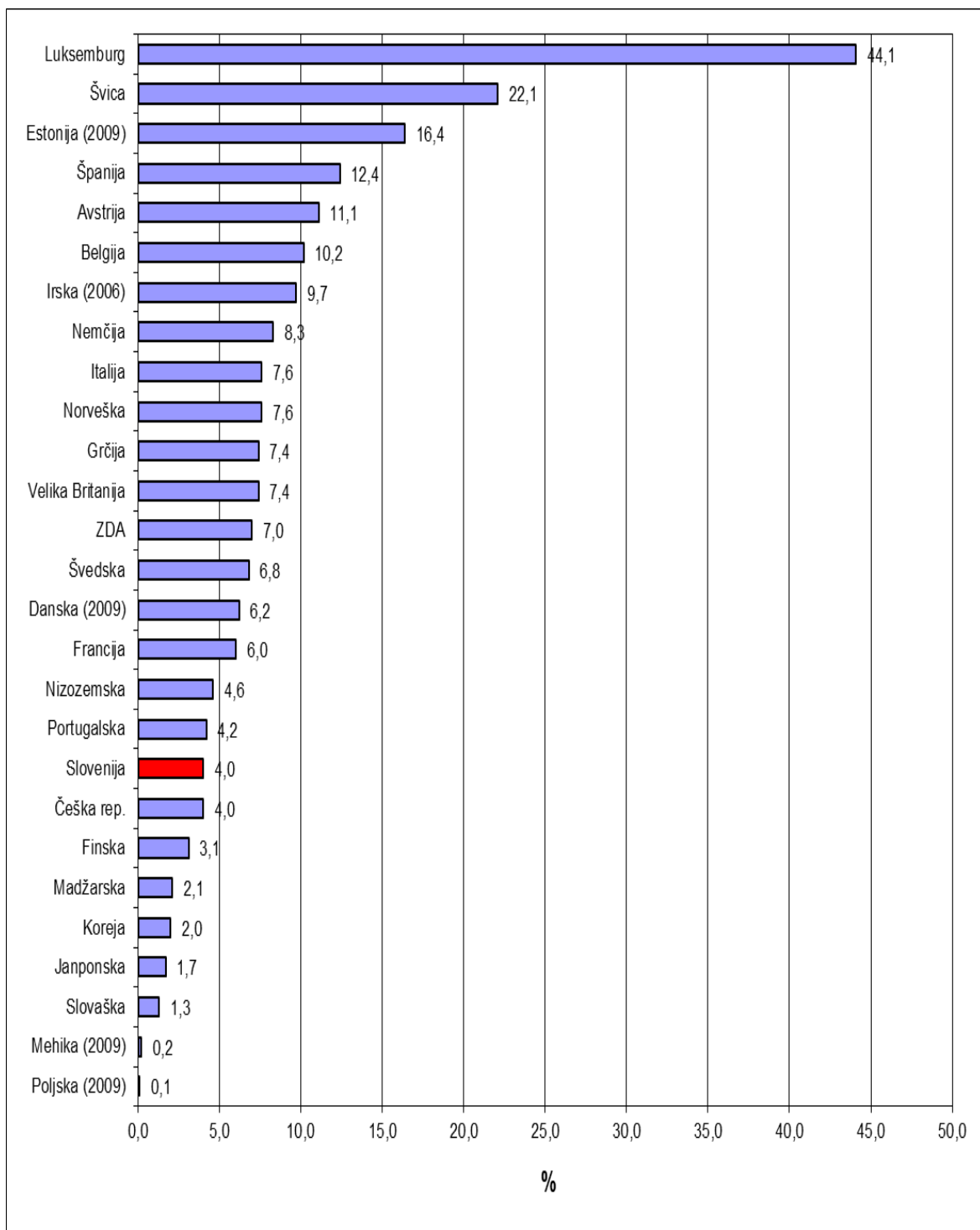
Slika 2.1: Zaloga prebivalstva, rojenega v tujini, v državah OECD leta 2010* – delež v celotnem prebivalstvu (%)

Vir: Tabela A-1 v prilogi A: OECD (2012), International migration outlook 2012, tabela A.4.

* Za tri države, za katere ni podatka za leto 2010, je prikazan podatek za drugo zadnje leto, za katerega so razpoložljivi podatki.

Slika 2.2: Zaloga tujih državljanov v državah OECD leta 2010* – njihov delež v celotnem prebivalstvu (%)

Vir: Tabela A-2 v prilogi A: OECD (2012), International migration outlook 2012, tabela A.5.

* Za 4 države, za katere ni podatka za leto 2010, je prikazan podatek za drugo zadnje leto, za katerega so razpoložljivi podatki.

2.1.2.2. Zaloga imigrantov med aktivnim prebivalstvom (v delovni sili)

Za večino držav temeljijo podatki o zalogi priseljencev med aktivnim prebivalstvom (delovno silo)¹⁰, prikazani v nadaljevanju, na anketi o delovni sili. Tudi tukaj prikazujemo analizo velikosti zaloge priseljencev za oba kazalnika.

Zaloga v tujini rojenih aktivnih prebivalcev – delež aktivnih prebivalcev, rojenih v tujini, v celotnem aktivnem prebivalstvu. – Med državami OECD je tako izmerjena zaloga imigrantov po zadnjih razpoložljivih podatkih (leto 2009; vir: OECD, 2011) največja v Luksemburgu (znaša kar 49 %), Avstraliji, Novi Zelandiji in Kanadi (v zadnjih treh presega 20%), visoka je tudi v ZDA (16 %). Med evropskimi državami je ta zaloga visoka še na Irskem, v Španiji in Avstriji (med 16 % in 20 %). V Sloveniji je ta zaloga, izmerjena na podlagi ankete o delovni sili, manjša kot v večini primerjanih držav; vrednost kazalnika znaša 9 %, povprečje za 23 držav OECD s podatki znaša 14,4 % in za 18 držav EU 12,9 %¹¹. Podobno zalogo v tujini rojenih aktivnih prebivalcev kot Slovenija, izmerjeno s tem kazalnikom, imata Portugalska in Norveška. Za te in ostale države, za katere so na razpolago podatki, so vrednosti tega kazalnika prikazane v sliki 2.3. Za vsa leta v obdobju 2000-2009 pa so za iste države podatki prikazani v tabeli A-3 v prilogi A.

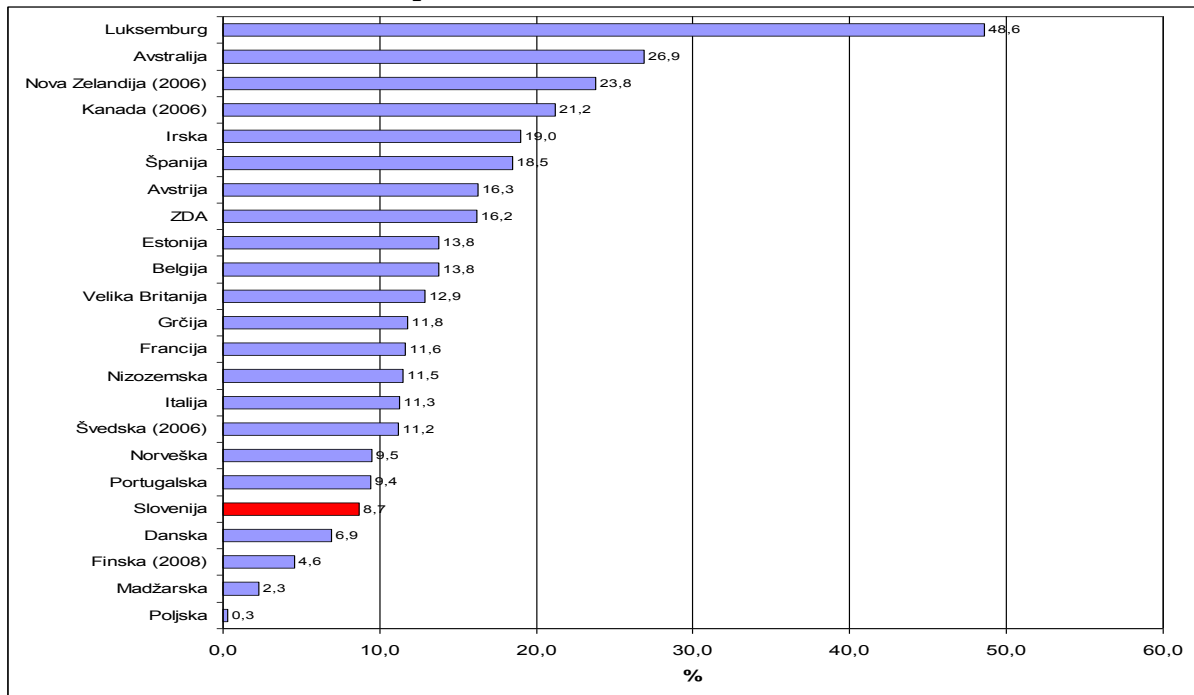
Zaloga tujih državljanov med aktivnimi prebivalci – delež tujih državljanov med vsemi aktivnimi prebivalci. – Med državami OECD je tako izmerjena zaloga po zadnjih razpoložljivih podatkih (leto 2009 ali druge najbližje leto; vir: OECD, 2011) prav tako največja v Luksemburgu (znaša kar 67 %); med drugimi evropskimi državami pa je visoka še v Švici (22 %) in Estoniji, 10 % pa presega še v Avstriji, Belgiji in Španiji. V Sloveniji je ta zaloga, izmerjena na podlagi podatkov iz Centralnega registra prebivalstva (ti so točnejši kot podatki iz ankete o delovni sili), manjša kot v večini primerjanih držav; vrednost kazalnika je 1. 1. 2012 znašala 6,1 % (povprečje za 22 držav OECD s podatki znaša 9,9 % in za 18 držav EU s podatki 10,2 %). Za te in ostale države, za katere so na razpolago podatki, so vrednosti tega kazalnika prikazane v sliki 2.4. Za vsa leta v obdobju 2000-2009 pa so za iste države podatki prikazani v tabeli A-4 v prilogi A.

V večini držav, za katere so na razpolago podatki o obeh kazalnikih (med njimi tudi v Sloveniji), je zaloga imigrantov višja po prvem navedenem kazalniku. Izjema sta Luksemburg in Estonija.

¹⁰ Aktivno prebivalstvo opredeli SURS kot seštevek delovno aktivnega prebivalstva in registrirano brezposelnih oseb. V Sloveniji se pod delovno aktivno prebivalstvo štejejo zaposleni in samozaposleni prebivalci na območju Slovenije in zaposleni prebivalci, ki so v delovnem razmerju pri delodajalcu s sedežem v Sloveniji, in so poslani na delo ali na strokovno izpopolnjevanje v tujino (Vir: SURS, 2013j).

¹¹ Gre za netehtano aritmetično sredino iz podatkov za posamezne države, zajete v sliki 2.3.

Slika 2.3: Zaloga aktivnih prebivalcev*, rojenih v tujini, v državah OECD leta 2009 – delež med vsemi aktivnimi prebivalci*** (%)**

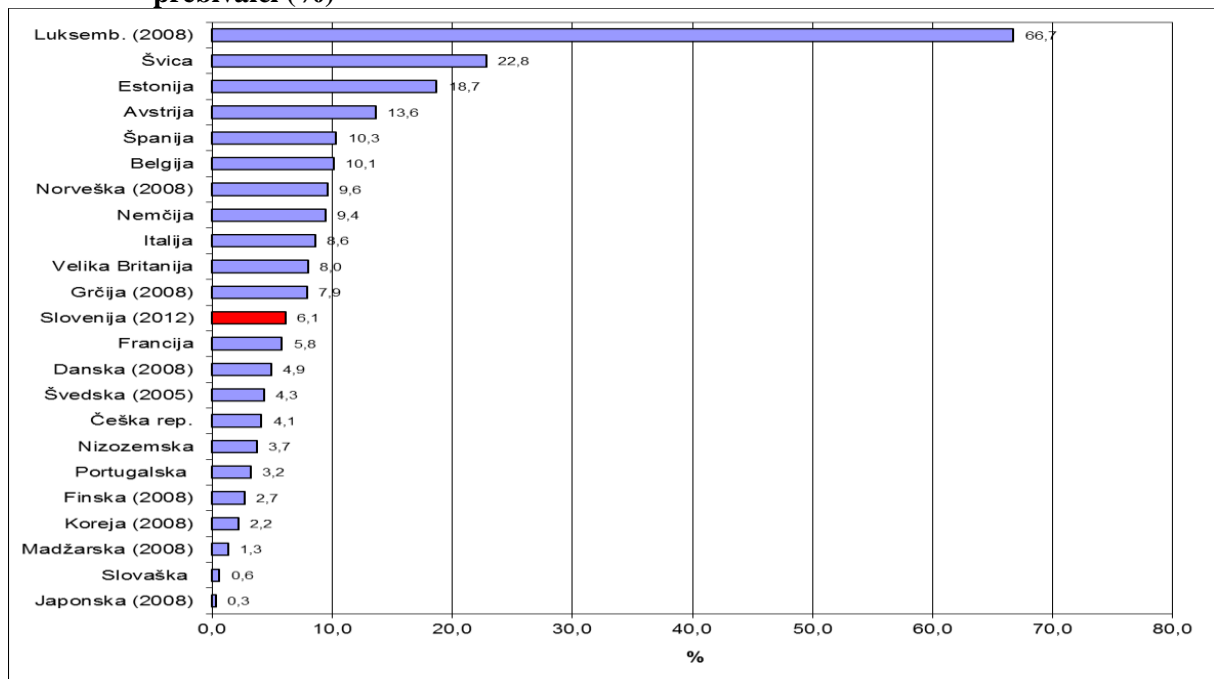
Vir: Tabela A-3 v prilogi A: OECD (2011), International migration outlook 2011, tabela A2.2.

* Seštevek delovno aktivnih prebivalcev in registrirano brezposelnih oseb (SURS, 2013j).

** Za 4 države, za katere ni podatka za leto 2009, je prikazan podatek za drugo zadnje leto, za katerega so razpoložljivi podatki.

*** Za večino držav podatki temeljijo na anketi o delovni sili.

Slika 2.4: Zaloga tujih državljanov med aktivnim prebivalstvom* v državah OECD leta 2009 (v Sloveniji – leta 2012****) – delež tujih državljanov med vsemi aktivnimi prebivalci (%)**

Vir: Tabela A-4 v prilogi A: OECD (2011), International migration outlook 2011, tabela A2.3; SURS, 2013l (interna d.).

* Seštevek delovno aktivnih prebivalcev in registrirano brezposelnih oseb (SURS, 2013j).

** Za več držav, za katere ni podatka za leto 2009, je prikazan podatek za drugo zadnje leto, za katerega so razpoložljivi podatki. Za večino držav podatki temeljijo na anketi o delovni sili.

*** Slovenija je postala članica OECD julija leta 2010. Podatek zanjo temelji na Centralnem registru prebivalstva – gre za neobjavljene podatke SURS (Barica Razpotnik; SURS, 2013l).

2.2. SELITVENI TOKOVI

Kot smo omenili v poglavju 1.2.5., strokovnjaki OECD razlikujejo med trajnimi in začasnimi selivci. Njihov pojem trajnih selivcev se ne ujema popolnoma s pojmom dolgoročnega selivca, kot ga opredeljujejo Združeni narodi. V nadaljevanju prikazana analiza trajnih in začasnih selitev temelji na standardizirani opredelitvi OECD, ki omogoča primerljivost podatkov med državami. Vir podatkov v nadaljevanju sta publikaciji OECD o pregledu meddržavnih selitev iz let 2011 in 2012 (OECD, 2011, 2012).

Osnovna ugotovitev za skupni obseg priseljevanja v države OECD je, da se je po nekaj letih zmanjševanja ta obseg v letu 2011 spet povečal – predvsem na račun mednarodnih študentov.

2.2.1. TRAJNE PRISELITVE

V 24 državah OECD s standardizirano OECD statistiko selitev je letni priliv trajnih priseljencev v preteklem desetletju naglo naraščal do leta 2007, ko je bilo doseženo največje število (4,8 milijona oseb), nato pa se je v letih 2008-2010 zmanjšal (na 4,1 milijona oseb), v letu 2011 pa začel ponovno rasti (v večini evropskih držav OECD). Strokovnjaki OECD delijo trajne priselitve na naslednje kategorije (OECD, 2012): prost pretok oseb znotraj držav EU, delovne selitve (selitve zaradi zaposlitve izven območja prostega pretoka oseb), selitve družin in selitve zaradi združevanja družin, humanitarne selitve, druge selitve. V letih 2008-2010 je bil velik del zmanjšanja trajnega priseljevanja v države OECD posledica zmanjšanja priseljevanja v okviru *prostega pretoka oseb* znotraj EU, čeprav je letni obseg slednjih selitev ostal precejšen: v letu 2009 je znašal 840 tisoč oseb, v letu 2010 pa 690 tisoč oseb. Tudi *delovne selitve* so se zmanjšale in so imele leta 2010 približno enak obseg kot priseljevanje v okviru prostega pretoka oseb. *Druge navedene kategorije selitev* pa so manj odzivne na ekonomske razmere in kažejo v zadnjih letih preteklega desetletja manjše spremembe od selitev v okviru prostega pretoka oseb in začasnih delovnih selitev.

2.2.2. ZAČASNE DELOVNE SELITVE

Začasne delovne selitve so selitveni tok, ki poleg prostega pretoka oseb najmočneje reagira na ekonomske razmere.

Letno število začasnih delovnih selivcev, ki vstopajo v države OECD, je ob koncu preteklega desetletja znašalo približno 1,9 milijona, kar je izrazito več od števila trajnih delovnih selivcev (teh je približno 1,4 milijona). Kot je razvidno iz tabele 2.3, se je v letu 2010 število začasnih priselitev zmanjšalo za 4 %, v letu 2009 kar za 17 % in v letu 2008 za 1 %, pred tem pa se je njihovo letno število skoraj 10 let povečevalo s 7 % letno stopnjo. Največja

posamična kategorija začasnih delovnih selivcev (v letu 2010 so predstavljali 28 %) so sezonski delavci, ki so praviloma nizko izobraženi delavci v kmetijstvu.

Tabela 2.3: Začasne delovne (pri)selitve v države OECD po vrsti selitev – obdobje 2005-2010
(število priselitev v tisočih in letna sprememba v %)

Vrsta selitev	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Usposabljanje	115	129	1649	146	114	83
Delovni počitniški selivci	312	335	397	430	403	398
Prehodi znotraj medn. podjetij/družb	91	104	118	117	92	108
Sezonski delavci	603	609	614	610	553	520
Drugi začasni delavci	1093	1165	1138	1085	794	765
<i>Skupaj – število</i>	<i>21870</i>	<i>2313</i>	<i>2393</i>	<i>2350</i>	<i>1956</i>	<i>1875</i>
<i>Skupaj – letna sprememba (%)</i>	<i>7</i>	<i>6</i>	<i>3</i>	<i>-2</i>	<i>-17</i>	<i>-4</i>

Vir: OECD (2012), International migration outlook 2012, tabela 1.2.

2.2.3. MEDNARODNI ŠTUDENTI

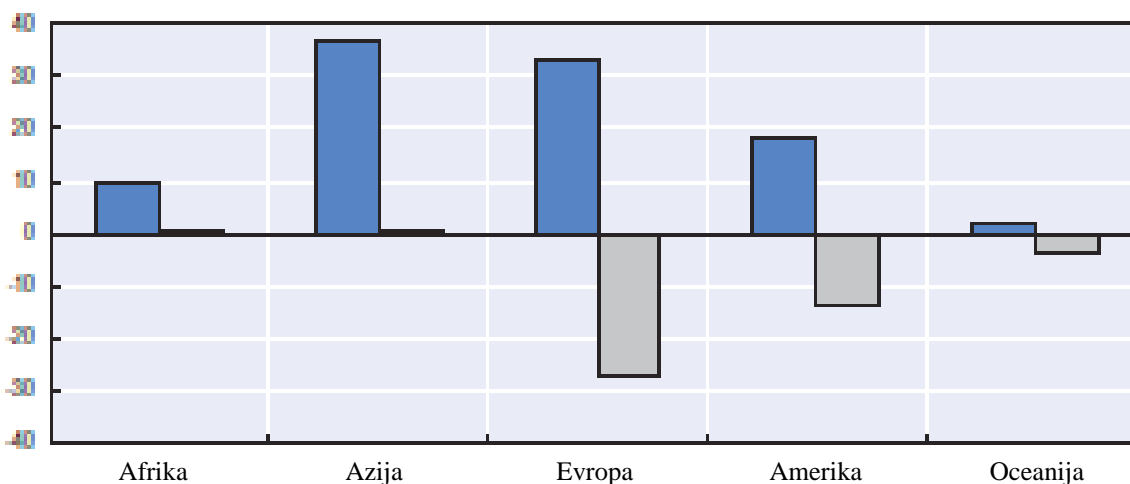
Na podlagi podatkov OECD v publikacijah o pregledu meddržavnih selitev iz let 2011 in 2012 (OECD, 2011, 2012) se je dalj časa naraščajoč letni tok mednarodnih študentov povečeval tudi ob koncu preteklega desetletja; leta 2009 je dosegel 2,6 milijona oseb. Mednarodni študenti predstavljajo v državah OECD v povprečju 6 % vseh študentov. Največ mednarodnih študentov v državah OECD je iz Kitajske (18 %), Indije (7 %) in Koreje (5 %); glavne države prejemnice teh študentov pa so ZDA, Velika Britanija in Avstralija. Glede na smer študija je bil ob koncu preteklega desetletja največji delež (blizu 40 %) mednarodnih študentov s področja »družbenih, poslovnih in pravnih ved« in »humanistike, umetnosti in izobraževanja« (18 %). Del tega začasnega meddržavnega selitvenega toka se je spremenil v trajne priseljence v državi študija, kar je pogojeno z interesi na obeh straneh – na strani gostujoče države (vse več držav gleda na mednarodne študente kot na potencialni vir visoko usposobljenih in izobraženih delavcev) in na strani študenta (omejene in padajoče možnosti zaposlitve doma, ipd.). Ocenjen delež mladih, ki po končanem študiju ostanejo v gostujoči državi, se med državami z razpoložljivostjo takih podatkov giblje (konec preteklega desetletja) med 17 % v Avstriji do prek 30 % v Kanadi, Avstraliji, Franciji in na Češkem (OECD, 2011). Pri tem so pri evropskih državah upoštevani le študenti izven območja Evropskega gospodarskega prostora (EGS). Za Slovenijo je po podatkih OECD (2012) značilno, da je imela leta 2009, za katerega obstajajo primerljivi podatki za države OECD, 2000 tujih študentov. Ti so predstavljali 2 % vseh študentov v državi, med njimi jih je bilo 12 % iz držav OECD.¹²

¹² V primerjavi z letom 2008 se je število tujih študentov povečalo za 49 %, kar je največje povečanje med 32 primerjanimi državami (povprečje za vse države je znašalo 6 %). (Vir: OECD, 2012)

2.2.4. REGIONALNA IN SPOLNA STRUKTURA SELITVENIH TOKOV

Regionalna struktura. – Globalni padec priseljevanja v države OECD v zadnjih letih preteklega desetletja je bil skoncentriran na Evropo in Ameriko; v letih 2007-2009 se je letni obseg priseljevanja v ti regiji zmanjšal za 27 % (Evropa) oziroma 14 % (Amerika) (Vir: OECD, 2011; glej sliko 2.5). Na prehodu v tekoče desetletje so bile glavne izvorne države priseljencev v države OECD Kitajska, Romunija, Indija in Poljska. Za Romunijo je značilen največji porast emigracije v države OECD v obdobju 2000-2010. Samo v letu 2010 je iz te države šlo v države OECD 1,3 % njenega prebivalstva (OECD, 2012).

Slika 2.5: Struktura priseljevanja v države OECD po celinah* in sprememba v letu 2009 glede na leto 2007**

Vir: OECD (2011), International migration outlook 2011, slika 1.3.

* Prvi (modri) stolpec.

** Drugi (siv) stolpec.

Struktura po spolu. – V zalogi priseljencev predstavljajo v skoraj vseh državah OECD večino ženske. Toda v selitvenih tokovih v obdobju 2000-2010 so v večini držav OECD pretežni del selivcev predstavljali moški (povprečje za države OECD se je gibalo med 52 % in 54 %). Za Slovenijo je značilen najmanjši delež žensk (tako za Slovaško) kljub njegovemu povečanju v obdobju 2000-2010 – od 26 % na 35 % (Vir: OECD, 2012; glej tudi poglavje 5.2.1.2.3.).

2.3. POLOŽAJ PRISELJENCEV NA TRGU DELA

Priseljence je globalna gospodarska kriza ekonomsko bolj prizadela kot domače prebivalstvo, na drugi strani pa zelo hitro. Med decembrom 2007 in januarjem 2012 se je v državah OECD skupno število brezposelnih povečalo za 54 %; pri tem pa je to povečanje šlo v večji meri na račun tujega kot domačega prebivalstva (OECD, 2012). Po istem viru se je v letih 2008-2011

stopnja brezposelnosti za prebivalstvo, rojeno v tujini, v povprečju povečala za 4 odstotne točke, za domače prebivalstvo pa za 2,5 odstotni točki.

Države OECD so junija leta 2009 organizirale v Parizu politični forum o meddržavnih selitvah v času svetovne gospodarske in finančne krize. V ta namen so strokovnjaki OECD publikacijo o letnem pregledu meddržavnih selitev v teh državah za leto 2009 (OECD, 2009) posvetili upravljanju selitev v teh razmerah. Ugotovili so naslednje: da je svetovna kriza prekinila pretekle selitvene trende, da priseljenci v državah OECD bolj občutijo krizo kot domače prebivalstvo, da pa meddržavne selitve ostajajo značilnost globalne ekonomije, ter, da selitve »niso gumb, ki se ga lahko po želji prižge ali ugasne« (OECD, 2009, str. 9). Posledično naj bi se načelo enakosti možnosti na trgu dela uporabljalo tako v dobrih kot slabih časih. Med ugotovitvami v zvezi z upravljanjem meddržavnih delovnih selitev v prihodnosti se nam zdita pomembni predvsem naslednji: potrebe po tuji delovni sili v državah OECD zajemajo delavce vseh stopenj izobrazbe in večina teh potreb bo v prihodnje dolgoročnih.

Zlasti je kriza prizadela *mlade priseljence* (stari 15-24 let). – V številnih državah OECD so ti priseljenci doživeli razmeroma neugoden položaj na trgu dela še pred gospodarsko krizo. V vseh državah z razpoložljivimi podatki z izjemo Nemčije se je v zadnjih treh letih preteklega desetletja stopnja zaposlenosti priseljencev v starosti 15-24 let znižala, pri tem pa bolj kot za domače prebivalstvo. V povprečju je po podatkih OECD (2011) v evropskih državah te grupacije ob koncu leta 2010 stopnja brezposelnosti za mlade priseljence znašala 24,5 %, medtem ko je za doma rojeno prebivalstvo znašala 20 %. V nekaterih neevropskih državah OECD pa je bila takrat ta stopnja za navedeni skupini mladih naslednja: ZDA – 16 % in 19 %, Kanada – 19 % in 14 %, Avstralija – 13 % in 11 %, Nova Zelandija – 20 % in 16 % (prav tam).

Stanje glede na spol. – Med priseljenci v državah OECD je stanje na trgu dela večinoma boljše za ženske kot za moške; za ženske se je z gospodarsko krizo namreč stanje poslabšalo manj kot za moške. Eden od razlogov za to je v tem, da je za ženske zaposlenost koncentrirana v sektorjih, ki jih je gospodarska kriza manj prizadela. Druga možna razlaga pa je, da se je zaposlenost žensk (priseljenc) povečala zaradi izpada družinskega dohodka moških (priseljencev).

Ustvarjanje novih delovnih mest v času gospodarske krize. – Čeprav se je število ustvarjenih novih delovnih mest zmanjšalo, pa se novo zaposlovanje ni ustavilo. Zaposlenost priseljencev se je povečala v nekaterih sektorjih (izobraževanje, zdravstvo, socialno varstvo/skrb za starejše, gospodinjske storitve), medtem ko se je zmanjšala v številnih drugih (gradbeništvo, finance, trgovina na debelo in drobno, ipd.). Vseeno pa še ni izgledov za možnost nove

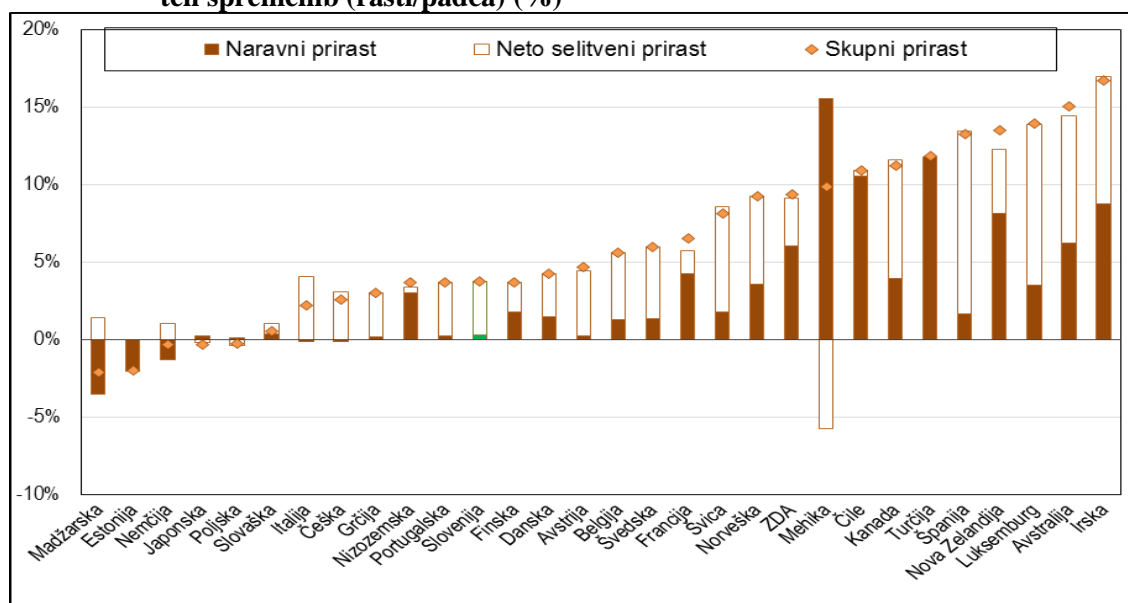
zaposlitve teh odpuščenih delavcev. V tem kontekstu obstaja nevarnost dolgoročne brezposelnosti določenih kategorij delavcev, zlasti malo in srednje izobraženih moških.

2.4. VPLIV SELITVENIH TOKOV NA DEMOGRAFSKA GIBANJA

Priseljenci imajo v številnih državah OECD pomembno vlogo za rast števila prebivalcev. Kot smo že prikazali v poglavju 2.1.2.1., je leta 2010 v tujini rojeno prebivalstvo na območju držav OECD v povprečju predstavljalo 13,5 % celotnega prebivalstva OECD. To je kar 13 % povečanje glede na leto 2006 in 37 % povečanje v celem preteklem desetletju (Vir: OECD, 2011 in 2012).

V sliki 2.6 prikazujemo **prirast/padec skupnega števila prebivalcev** za države OECD v preteklem desetletju, razčlenjen na dve sestavini: naravni prirast/padec in selitveni prirast/padec. V večini držav se je število prebivalcev povečalo. Zmanjšalo se je le v petih državah: na Madžarskem, v Estoniji, na Poljskem, v Nemčiji in na Japonskem. Vse te države so imele glede na velikost svojega prebivalstva v preteklem desetletju majhen obseg meddržavnih selitev. V večini drugih držav OECD pa so ravno meddržavne selitve imele glavno vlogo v povečanju števila prebivalcev. Zlasti to velja za Španijo, kjer se je zaradi meddržavnih selitev število prebivalcev povečalo za 12 %. Več kot 5 % porast števila prebivalcev zaradi meddržavnih selitev je med evropskimi državami značilen še za Luksemburg, Irsko, Švico in Norveško, med neevropskimi državami pa za Avstralijo in Kanado. V Sloveniji se je v tem obdobju število prebivalcev povečalo za 4 %, pri tem pa skoraj v celoti (92 %) na račun meddržavnih selitev.

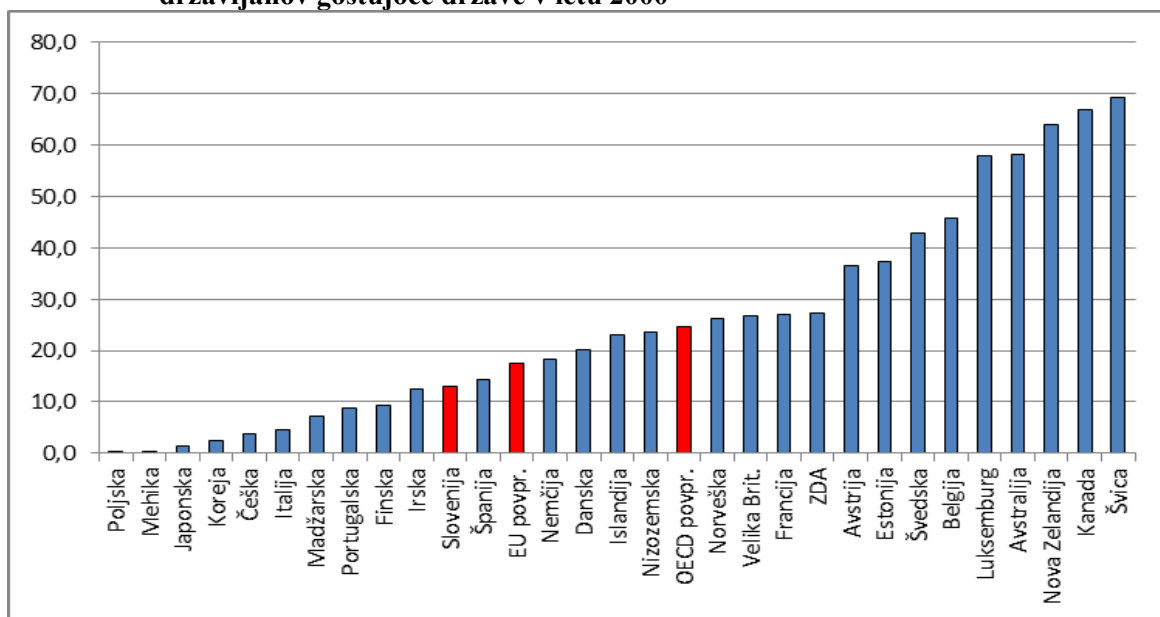
Slika 2.6: Sprememba števila prebivalcev v državah OECD v obdobju 2000-2010 in sestavine teh sprememb (rasti/padca) (%)

Viri: OECD (2012), International migration outlook 2012, slika I.12; za Slovenijo lastni izračun na podlagi podatkov v Statističnem letopisu Slovenije (letniki 2001, 2011, 2012; SURS).

Trendi v naturalizaciji. – V obdobju 2000-2010 je v državah OECD 19 milijonov priseljencev pridobilo državljanstvo nove države na podlagi prošnje (naturalizacija). Letno število naturalizacij se je v tem obdobju gibalo ciklično, z največjim številom v letih 2006 in 2008. Slika 2.7 kaže, v kolikšni meri je v navedenem obdobju naturalizacija prispevala k porastu števila prebivalcev v posameznih državah OECD. Povečanje je bilo med evropskimi državami OECD največje v Švici in Belgiji, med neevropskimi pa v Novi Zelandiji, Kanadi in Avstraliji. V vseh teh državah je naturalizacija prispevala 5 % ali več k porastu števila domačega prebivalstva. Ta skupina držav je precej heterogena. Ni presenetljivo, da so v njej tri države, ki so precejšen del priseljencev pridobile s svojimi migracijskimi programi (Avstralija, Kanada, Nova Zelandija). Za te države je hitra naturalizacija po priselitvi v državo nekaj naravnega; dostop do državljanstva je razmeroma enostaven in njegovo pridobitev spodbujajo. Belgija je imela v opazovanem obdobju razmeroma majhen priliv priseljencev, vendar pa je v letu 2000 začela močno spodbujati pridobitev državljanstva z vpeljavo enega najbolj liberalnih režimov na območju držav OECD. Švica pa ima obratno med vsemi državami OECD najbolj omejen dostop do državljanstva. Obenem ima med vsemi državami OECD relativno najštevilčnejše in najbolj staro priseljsko prebivalstvo. Poleg tega je imela leta 2000 Švica za Luksemburgom največji delež prebivalcev s tujimi državljanstvom. V obeh navedenih državah je bil tako v obdobju 2000-2010 potencial prebivalstva za naturalizacijo precej večji kot v katerikoli drugi državi OECD. V Sloveniji je v obdobju 2000-2010 25.657 tujih državljanov pridobilo državljanstvo RS; to pomeni 1,3 % povečanje števila prebivalcev Slovenije (podoben odstotek je značilen za Irsko).

Slika 2.7: Število pridobitev državljanstva v državah OECD* v obdobju 2000-2010 na 1000 državljanov gostujoče države v letu 2000

Viri: OECD (2012), International migration outlook 2012, slika I.14; SURS, 2013m (pridobitev državljanstva za Slovenijo) in Statistični letopis Slovenije 2012 (prebivalstvo 1. 1. 2000).

* Slovenija je postala članica OECD leta 2010. Zanj smo izračun naredili sami na podlagi podatkov SURS: neobjavljeni podatki (SURS, 2013k; Statistični letopis Slovenije, 2012).

2.5. VPLIV SELITVENIH TOKOV NA IZOBRAZBENO STRUKTURO VSEH PREBIVALCEV IN AKTIVNIH PREBIVALCEV

Meddržavne selitve imajo lahko pomembno vlogo ne le za število prebivalcev in aktivnih prebivalcev (delovne sile) ampak tudi za njuno starostno in izobrazbeno strukturo. V nadaljevanju prikazujemo glavne ugotovitve o stanju in trendih v izobrazbeni strukturi priseljencev v evropskih državah OECD v preteklem desetletju (2000-2010) ter vlogi meddržavnih selitev za izobraženost starajoče se delovne sile v teh državah. Povzemamo jih iz publikacije OECD o pregledu meddržavnih selitev iz leta 2012 (OECD, 2012). Nekaj podatkov za analizo prikazujemo v tabeli 2.4 in slikah 2.8 in 2.9:

- Delež oseb s terciarno izobrazbo med priseljenci se je v navedenem obdobju, kot kaže slika 2.8, v večini držav OECD povečal – v povprečju od 25 % na 30 % (izjema so naslednje države: Španija, Grčija, Italija in Mehika). To je na eni strani posledica globalnega trenda naraščanja izobraženosti prebivalcev, v nekaterih državah (Kanadi, Avstraliji in Veliki Britaniji) pa tudi posledica premika v migracijski politiki v smeri privabljanja najbolj izobraženih/usposobljenih iz tujine. Slovenija ima skupaj z Italijo in Grčijo najnižji delež oseb s terciarno izobrazbo v zalogi prebivalcev, rojenih v tujini.
- V obdobju 2000-2010 je bila izobraženost novih prišlekov na trg dela (opredelitev glej v opombi pri sliki 2.9) precej boljše od izobraženosti tistih delavcev, ki so odhajali v pokoj (tabela 2.4). Raven izobraženosti novih priseljencev v navedenem obdobju je bila med ravnijo izobraženosti navedenih dveh skupin, pri čemer pa je bil delež oseb s terciarno izobrazbo med novimi priseljenci večji kot med starejšimi, delež malo izobraženih (nižja sekundarna izobrazba ali manj) pa večji kot med novimi prišleki na trg dela.
- Priseljenci so v navedenem obdobju predstavljali v ZDA 47 % in Evropi 70 % celotnega povečanja števila aktivnih prebivalcev, toda »le« 21 % (ZDA) oziroma 14 % (Evropa) povečanja števila aktivnih prebivalcev s terciarno izobrazbo. Tako so imeli v obdobju 2000-2010 v večini opazovanih držav (ZDA, evropske države) priseljenci večjo vlogo za ohranjanje velikosti/obsega delovne sile kot za izboljšanje njene izobraženosti.
- Število aktivnih prebivalcev s terciarno izobrazbo se je v vseh državah OECD povečalo; v državah z največjim povečanjem je bilo, kot kaže slika 2.9, to povečanje praviloma v večji meri kot v drugih državah posledica povečanja števila priseljencev s terciarno izobrazbo (zlasti v Luksemburgu in v Švici).
- Navedene spremembe v izobraženosti delovne sile v obdobju 2000-2010 in vlogi novih priseljencev pri tem so povezane s spremembami na področju poklicev. V naglo rastočih poklicih (večina teh je na področju terciarne izobrazbe) so v obdobju 2000-2010 vstopi

Tabela 2.4: Izobraženost* aktivnih prebivalcev, novih prišlekov (na trg dela), novih priseljencev in upokojenih v državah OECD v obdobju 2000-2010*

Država	Malo izobraženi (manj kot druga stopnja sekundarnega izobr. – ISCED 1+2)			Srednje izobraženi (druga stopnja sekund. izobr. in post-sekundarno neterciarno izob. – ISCED 3+4)			Najbolj izobraženi – terciarna izobrazba (ISCED 5+6)			Priseljenci v primerjavi z novimi prišleki		
	Starejši delavci (upokojenci)	Mladi delavci (novi prišleki)	Novi priseljenci	Starejši delavci (upokojenci)	Mladi delavci (novi prišleki)	Novi priseljenci	Starejši delavci (upokojenci)	Mladi delavci (novi prišleki)	Novi priseljenci	Malo izobraženi	Srednje izobraženi	Terciarna izobrazba
	% vseh upokojencev	Odstotne točke +/- upokojenci		% vseh upokojencev	Odstotne točke +/- upokojenci		% vseh upokojencev	Odstotne točke +/- upokojenci		Odstotne točke +/- novi prišleki		
Denska	27	+20	+8	-12
Kanada	16	-10	-8	35	-10	-10	49	+19	+18	+2	-	-1
Češka	18	-14	-7	73	-4	-8	10	+18	+15	+7	-4	-3
ZDA	19	-15	+11	52	-2	-14	29	+18	+3	+26	-12	-14
Norveška	26	+21	+10	-11
Nemčija	26	-16	+2	52	+14	-17	22	+2	+15	+18	-31	+14
Švica	26	-19	-7	62	-7	-29	13	+26	+36	+12	-22	+10
Avstrija	28	-20	-4	60	+11	-10	11	+9	+14	+16	-21	+5
Švedska	29	-18	+3	42	+10	-19	29	+9	+17	+21	-29	+8
Madžarska	29	-20	-17	55	+1	-8	16	+19	+25	+2	-9	+6
Velika Brit.	30	-28	-14	53	-2	+4	17	+30	+9	+14	+6	-20
Nizozemska	33	-19	-2	47	-5	-15	20	+24	+17	+18	-10	-7
Finska	42	-36	-7	32	+20	+13	27	+17	-6	+29	-7	-23
Francija	44	-32	-8	39	+3	-9	17	+29	+17	+24	-12	-12
Luksemburg	45	-32	-31	40	+9	-17	15	+23	+48	+1	-26	+25
Belgija	49	-37	-19	28	+11	+4	23	+25	+15	+18	-7	-11
Irska	58	-56	-47	27	+8	+12	14	+48	+35	+9	+4	-13
Italija	65	-52	-23	25	+34	+22	10	+18	+1	+29	-12	-17
Grčija	66	-52	-10	23	+19	+11	11	+33	-	+42	-9	-33
Španija	80	-51	-38	6	+16	+30	14	+35	+8	+13	+13	-27
Portugalska	89	-54	-43	5	+27	+35	6	+27	+7	+11	+9	-20
OECD – povprečje	42	-31	-14	40	+8	-1	19	+22	+15	+16	-9	-7

Vir: OECD, 2012, tabela II.2. Podatki za evropske države temeljijo na anketi o delovni sili, podatki za ZDA na ameriški anketi občin (American community survey), podatki za Kanado pa na anketi o dinamiki dela in dohodkov.

* ISCED – Mednarodna standardna klasifikacija izobraževanja. V Sloveniji pod ISCED 1 in 2 sodi osnovnošolska izobrazba, v stopnji ISCED 3 in 4 sodi srednješolska izobrazba in pod stopnji ISCED 5 in 6 višješolska in visokošolska izobrazba (vključno s podiplomsko in doktoratom znanosti).

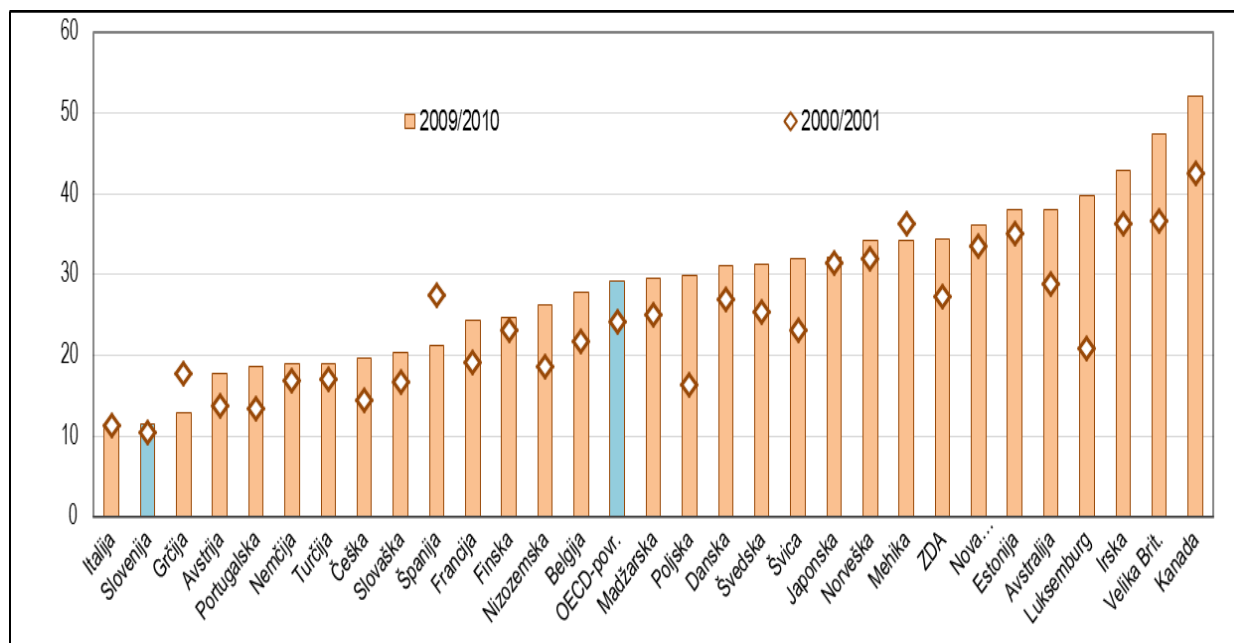
* Druga in tretja kolona vsake izobrazbene kategorije predstavljata razliko med deležem oseb z dano stopnjo izobrazbe v ustrezni skupini (npr. mladi delavci, novi priseljenci) z ustreznim deležem opazovane izobrazbene kategorije med upokojenimi. Podrobno opredelitev prikazanih kategorij glej v opombi slike 2.9.

mladih na trg dela po številu precej presegle izstope starejših zaradi upokojitve. Prav tako je pri močno upadajočih poklicih število izstopov iz trga dela zaradi upokojitve precej presegle število novih vstopov mladih. Novi priseljenci so v preteklem desetletju v naglo rastočih poklicih predstavljali v Evropi 5 % novih vstopov v te poklice, v ZDA pa 22 %, v naglo usihajočih poklicih pa so predstavljali večji delež (v Evropi 24 % in v ZDA 28 %).

- V povprečju v državah OECD skoraj polovico delovnih mest za malo izobražene zasedajo priseljenci, pri čemer so prisotne razlike med državami. V nekaterih državah je delež priseljencev na teh delovnih mestih zelo visok, kar izpostavlja nevarnost segmentacije trga dela, ker so postala taka delovna mesta izključno področje priseljencev.
- V državah, v katerih so bile v preteklem desetletju številčno pomembne delovne selitve, je bil prispevek priseljencev k izboljšanju izobraženosti delovne sile v rastočih poklicih večji kot drugje.

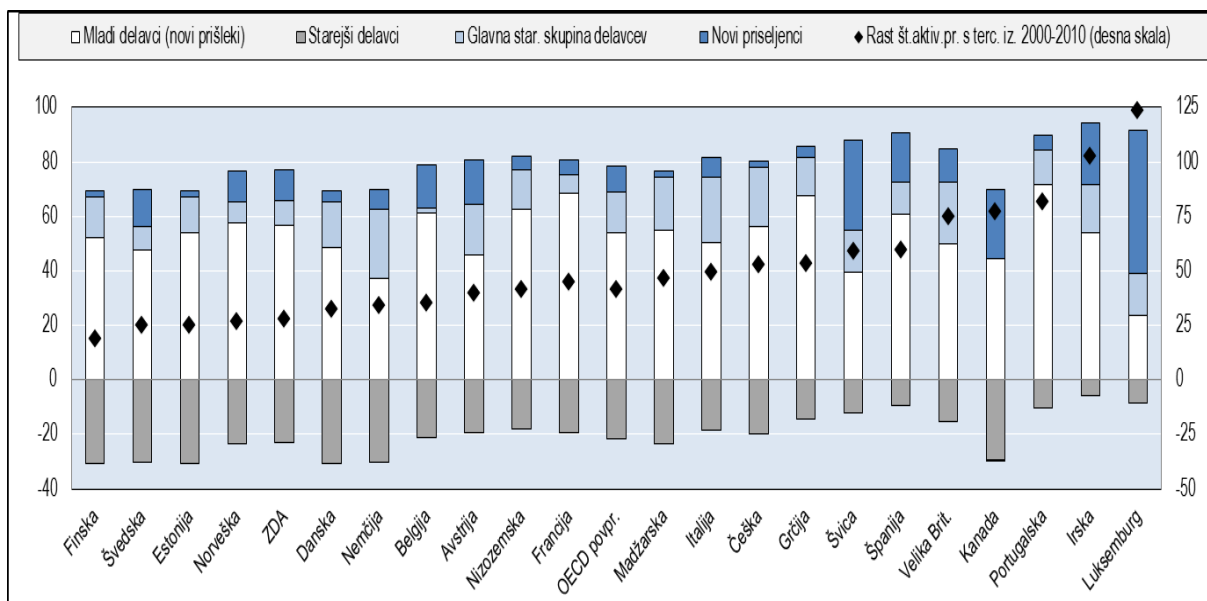
Iz navedenega strokovnjaki OECD zaključujejo (OECD, 2012, str. 126), da »potencialna potreba po priseljenicah v kontekstu staranja prebivalstva ne more biti ocenjena le na demografskem neravnotežju, ampak mora upoštevati tudi spremembe v naravi zaposlenosti (po izobrazbi, poklicih, ipd. – dodala M. B.), ki se kažejo kot bolj dinamične od sprememb starostne strukture prebivalstva in delovne sile«.

Slika 2.8: Delež oseb s terciarno izobrazbo med prebivalci, rojenimi v tujini, v letih 2000 in 2010 (%) – države OECD

Vir: OECD (2012), International migration outlook 2012, slika I.15.

Slika 2.9: Sestava sprememb števila aktivnih prebivalcev s terciarno izobrazbo v obdobju 2000-2010 v državah OECD* po demografskih skupinah**

Vir: OECD (2012), International migration outlook 2012, slika II.2a.

* Za Slovenijo podatka v citiranem viru ni, na podlagi razpoložljivih neobjavljenih slovenskih virov (SURS) pa izračun ni možen, ker za obdobje 2000-2002 ni podatka o priseljenih po izobrazbi. Več o razpoložljivosti podatkov o izobrazbi selivcev za Slovenijo glej v poglavjih 3.3., 3.4 in 6.2.

** Opredelitev posameznih prikazanih skupin je naslednja:

- Novi vstopi: delovna sila v starosti 15-34 let v letu 2010, zmanjšana za število oseb v starostni skupini 15-24 let, ki so bile med aktivnimi prebivalci že leta 2000. To je približek za število mladih oseb, ki so v vmesnem obdobju vstopile na trg dela.
- Upokojenci: delovna sila v starosti 45 let in več leta 2000, zmanjšana za število delovne sile v starosti 55+ leta 2010. Začasni izstopi in ponovni vstopi pred dokončno upokojitvijo so implicitno izločeni.
- Glavna starostna skupina: delovna sila v starostni skupini 35-54 let leta 2010, zmanjšana za število delovne sile v starosti 25-44 let leta 2000.
- Novi priseljenci: priseljenci v letu 2010 s trajanjem bivanja v državi 10 let ali manj. Ta skupina je izključena iz vseh predhodnih kategorij, da ne pride do dvojnega štetja iste osebe.

2.6. MIGRACIJSKA POLITIKA

Najprej bomo predstavili pojem selektivnega pristopa v migracijski politiki ter sodobne načine zaposlovanja visoko-usposobljenih kadrov iz tujine, nato pa prikazali trende v migracijski politiki držav OECD v zadnjih letih. Pri tem smo se naslonili na več letnih publikacij OECD o pregledu meddržavnih selitev (OECD, 2006, 2011, 2012) ter na nekatere druge publikacije OECD o teh selitvah (OECD, 2009).

2.6.1. SELEKCIJA IN ŠTEVILČNO OMEJEVANJE PRISELJEVANJA TER NAČINI ZAPOSLOVANJA VISOKO-USPOSOBLJENIH KADROV IZ TUJINE

Staranje prebivalstva ter pojav primanjkljajev posameznih izobrazbenih ali poklicnih kategorij prebivalcev je v številnih državah pripeljalo do razvoja proaktivne migracijske politike, ki vključuje **selekcijo** (kontrolno število) delovnih priseljencev. Glavni cilj take politike je zadovoljiti potrebe trga dela, ki pa jih je težko predvideti že na srednji, zlasti pa na daljši

rok.¹³ Eden od ciljev take politike pa je tudi spodbujanje emigracijskih držav k njihovi vključitvi v upravljanje meddržavnih selitvenih tokov (OECD, 2006). Obstajajo različni možni načini omejevanja števila priseljencev.

Izbor priseljencev lahko delajo delodajalci (o tem glej več v nadaljevanju) ali pa je sistemsko urejen na ravni imigracijske države. Seleksijski mehanizmi delodajalcev so lahko različni: testiranje potencialnih kandidatov, priporočila sedanjih delodajalcev, ipd. Selekcija na ravni gostujoče države je značilna predvsem za Avstralijo, Kanado, Novo Zelandijo, Švico in ZDA; izvajajo jo prek določitve maksimalnega dovoljenega skupnega števila ali pa ciljnega števila (trajnih) priseljencev¹⁴ na agregatni ravni ali po posameznih kategorijah (na podlagi njihovega državljanstva, države izvora, izobrazbe ali poklica). Najpogostejši mehanizem selekcije je izobrazba. Med državami OECD, kjer je omejevanje meddržavnih selitev najpogostejše, je delež priseljencev, ki so podvrženi kontroli, največji v štirih tradicionalnih imigracijskih državah (Avstralija, ZDA, Kanada in Nova Zelandija); razmeroma velik je tudi v Veliki Britaniji.

Strokovnjaki OECD (2009a) razlikujejo dva glavna mehanizma **zaposlovanja visoko-usposobljenih kadrov iz tujine**: (1) mehanizem, temelječ na povpraševanju, (2) mehanizem, temelječ na ponudbi. Pri prvem gre za sistem, ko delodajalec neposredno poišče kandidata (mu ponudi zaposlitev). Pri drugem pa gre za zaposlovanje na podlagi razpisa, pri čemer so med kriteriji izbora praviloma ključni starost, izobrazba, znanje jezika in poklic. Omejitev drugega navedenega mehanizma je, da delodajalci v državah OECD v zadnjih desetletjih pripisujejo manjši pomen izobrazbi in delovnim izkušnjam, pridobljenih v državah nečlanicah OECD. Posledica tega je, da se prenaša vse večja odgovornost za izbor priseljencev na delodajalce. To se odraža na razne načine: (a) pogajanja o izobrazbi in delovnih izkušnjah med delodajalcem in delavcem že pred imigracijo, (b) favoriziranje kandidatov z izobrazbo, pridobljeno v državah OECD.

Možnosti za pritegnitev visoko-usposobljenih kadrov iz tujine so vsekakor večje v državah z naslednjimi značilnostmi: so ekonomsko razvitejše in imajo posledično relativno visoke plače, njihov jezik se uporablja v velikem številu držav (angleško govoreče države), ipd. Država z zmernimi plačami in svojim posebnim jezikom (na primer Slovenija) pa mora po mnenju strokovnjakov OECD (2009a) za aktivno pritegnitev tujih talentov narediti več kot le zmanjšati administrativne ovire za njihov prihod.

¹³ Strokovnjaki OECD (2009) ocenjujejo, da bo v naslednjih dveh desetletjih v večini držav OECD primanjkovalo visoko usposobljene delovne sile.

¹⁴ Dejansko gre pogosto za »kvoto«, vendar pa se ta pojem manj uporablja (tudi) zaradi njegovega negativnega prizvoka (OECD, 2006).

2.6.2. GLAVNI TRENDI V MIGRACIJSKI POLITIKI V DRŽAVAH OECD V ZADNJIH LETIH

Razvoj migracijske politike, ki je v preteklem desetletju v številnih državah vključeval ukrepe za pritegnitev visoko-usposobljenih kadrov, je bil ob koncu preteklega in prvih letih tekočega desetletja pod vplivom gospodarske krize, političnih (Velika Britanija, Nizozemska, Danska, Grčija) in drugih sprememb, ponekod pa tudi pod vplivom negativnega odnosa javnosti do priseljencev. Glavna sprememba migracijske politike na območju držav OECD v zadnjih letih globalne ekonomske krize je, da je v številnih državah politika postala bolj restriktivna. Na eni strani je prišlo do poostrene kontrole meddržavnih selitvenih procesov, na drugi strani pa do omejevanja možnosti trajne imigracije osebam s slabimi zaposlitvenimi možnostmi. Selektivnost delovnih selitev se je še povečala (to velja zlasti za Španijo in Irsko, pa tudi za Veliko Britanijo in nekatere nove članice EU, zlasti Estonijo in Slovenijo; vir: OECD, 2011), povečalo se je tudi omejevanje selitev zaradi združevanja družin in selitev iz humanitarnih razlogov. Bolj konkretno je prišlo do naslednjega: preverjanja (krčenja) seznamov manjkajočih poklicev, preverjanja (in krčenja) seznamov začasnih delavcev, natančnejše kontrole delodajalcev, večje podvrženosti sistema točk za vstop v državo povpraševanju. Vzporedno pa so postali zelo razširjeni razni programi za integracijo priseljencev; pri delovnih priseljencih zlasti programi, povezani s priznavanjem v tujini pridobljene izobrazbe.

Evidentirali smo naslednja glavna načina spremembe migracijske politike v državah OECD v zadnjih letih: (1) oblikovanje nove nacionalne migracijske strategije in okvira zanjo, (2) sprejetje novih ukrepov in vpeljava sprememb znotraj obstoječe migracijske politike (za uskladitev te politike z nacionalnimi razvojnimi cilji). Prvi primer je značilen za nekatere države, ki doslej niso imele večjega priseljevanja in v katerih je obseg emigracije tradicionalno presegal obseg imigracije (Poljska, Bolgarija, Mehika), drug primer pa je značilen za tri tradicionalne imigracijske države (Avstralijo, Kanado, Novo Zelandijo) ter za Irsko in Avstrijo.

2.6.3. SPREMEMBE MIGRACIJSKE POLITIKE NA PODROČJU MEDDRŽAVNIH DELOVNIH SELITEV

V številnih državah gledajo na meddržavne delovne selitve kot način reševanja domačih demografskih vprašanj (staranje prebivalstva, padanje natalitete).

Skupen cilj v državah OECD v zadnjih letih je bil pridobiti in ohraniti ugoden položaj v mednarodni konkurenci za znanje in talente (tudi v nekaterih tradicionalno emigracijskih državah srednje in vzhodne Evrope) s tendenco večje selektivnosti pri delovnih selitvah v smeri favoriziranja mladih s terciarno izobrazbo. S podaljševanjem recesije so se pokazali nekateri novi trendi. Tako je na primer ob ohranjanju favoriziranja priseljevanja kadrov, ki jih

doma primanjkuje, pomanjkanje povpraševanja s strani delodajalcev zmanjšalo potrebo po uvozu tuje delovne sile. Istočasno pa vlade ob rastoči brezposelnosti poskušajo zaščititi domačo delovno silo in so postale bolj restriktivne pri zaposlovanju tujcev. Obenem so vpeljale ukrepe za olajšanje položaja tujim delavcem, ki so izgubili delo, predvsem s tem, da jim dovolijo ostati v državi in iskati delo. Nekaj držav je sprožilo pomembnejše nove politične pobude za zaščito domačega trga dela in kontrolo organizatorjev priseljevanja (Velika Britanija, Irska, Nizozemska in Izrael), sicer pa nabor ukrepov za zaščito domače delovne sile v državah OECD zajema naslednje (OECD, 2012, str. 100-109):

1. krčenje seznamov manjkajočih poklicev (številne države),
2. kontrolo programov začasne delavce in organizatorjev/agencij za njihovo priseljevanje (med evropskimi državami na Češkem in v Romuniji, med neevropskimi pa v Avstraliji, Kanadi in Novi Zelandiji),
3. zaostritev pogojev za vstop in naselitev investitorjev in podjetnikov (praviloma trajni priseljenci), ki so sicer še vedno zaželeni,
4. formalizacijo sistema delovnih dovoljenj, povečano rigoroznost testov stalnega bivališča (nekatero emigracijske države srednje in vzhodne Evrope, ki sicer tudi poskušajo pritegniti več (visoko izobraženih) tujih delavcev,
5. večjo previdnost pri zaposlovanju mednarodnih študentov po njihovem končanem študiju v gostujoči državi.

Gre za sklope ukrepov. Nekaj bomo povedali o »sistemu točk«, ki je povezan s prvim ukrepom, ter o zadnjem ukrepu oziroma spremembi pri zaposlovanju mednarodnih študentov.

Sistem točk. – Gre za pomemben novejši mehanizem izbora priseljencev v številnih državah OECD, ki zagotavlja prožnost pri soočanju z recesijo in političnimi spremembami (menjavo vlad, ipd.). Po vzoru Avstralije, Kanade in Nove Zelandije so ga vpeljale nekatere države članice EU. V večini primerov je ta sistem povezan z seznamom manjkajočih poklicev (z več točkami za tiste poklice, kjer je primanjkljaj največji). Po letu 2008 so tak sistem točk vpeljale ZDA, Danska, Nizozemska in Avstrija. Koreja uporablja zdaj ta sistem za pospešitev procedure pridobitve trajnega bivališča. Na Japonskem je ta sistem del strategije za spodbujanje gospodarske rasti (za izbor priseljencev s terciarno izobrazbo). Druge države s sistemom točk prilagajajo parametre tega sistema, da bi dosegle željeno število priseljencev z zelenimi značilnostmi (npr. z določeno stopnjo izobrazbe, ipd.).

Mednarodni študenti. – V zadnjem desetletju se je v številnih državah OECD pojavil trend pritegnitve tujih študentov (v letih 2010-2012 so nekatere države za to sprejele novo zakonodajo: Finska, Litva, Slovaška, Španija, Švedska), obenem pa trend spodbujanja teh študentov, da po končanem študiju ostanejo v državi in se tu zaposlijo. Podpora slednjemu je v številnih državah prisotna tako med delodajalci kot vlado. A v zadnjih letih so številne

države na tem področju spremenile pravila. Nekatere so pogoje zaposlitve zaostrele (Avstralija, Nova Zelandija, Kanada, Francija, Velika Britanija), druge pa so jih sprostile (nekatero vzhodnoevropske države: Poljska, Romunija).

2.6.4. ZAKONODAJA EVROPSKE UNIJE IN DRUGE OBLIKE MEDVLADNEGA IN MEDNARODNEGA SODELOVANJA NA PODROČJU MEDDRŽAVNIH SELITEV

Zakonodaja Evropske unije vpliva na migracijsko politiko svojih članic kot tudi sosednjih držav, ki so v procesu priključevanja EU. V zadnjih letih dve novi članici (Romunija in Bolgarija) nadaljujeta z usklajevanjem svoje zakonodaje z zakonodajo EU, starejše članice pa nadaljujejo s prenosom novih EU predpisov (uredb) v svojo zakonodajo. Dve največji novosti na področju meddržavnih selitev v zadnjih letih sta (OECD, 2012): direktiva modre karte Evropske unije (Blue Card ali Blue European Labour Card) za visoko kvalificirane delavce iz tretjih držav (rok za njen prenos je bilo leto 2011) in direktiva enotnega dovoljenja za nastanitev v državi (rok za njen prenos je december 2013).

Direktiva modre karte EU (sprejeta leta 2009). – Glavni cilj te direktive je izboljšati sposobnost držav Evropske unije za pritegnitev delavcev s terciarno izobrazbo iz tretjih držav (ki niso članice EU/EFTA). Direktiva se uporablja za državljane navedenih držav, ki želijo vstopiti v državo članico EU za več kot tri mesece zaradi zaposlitve ter za njihove družinske člane. Vstop je pogojen s pogodbo o zaposlitvi ali ponudbo za delo s plačo v višini najmanj 150 % povprečne letne bruto plače v tej (gostujoči) državi EU. Po dveh letih legalne zaposlitve dobi nosilec modre karte pri katerikoli zaposlitvi za visokokvalificirane kadre pravico do enake obravnave kot državljani države.¹⁵

Direktiva enotnega dovoljenja (sprejeta decembra 2011), ki zahteva od držav EU združitve delovnega dovoljenja in dovoljenja za bivanje v en dokument in oblikovanje standardnega postopka za izdajo tega dokumenta. Obenem omogoča nosilcu tega dovoljenja enako obravnavo pri zaposlovanju, izobraževanju in dostopu do drugih javnih dobrin in storitev kot jo imajo državljani (nekaj omejitev je dovoljenih).

¹⁵ Po 18 mesecih legalnega bivanja v državi se lahko zaradi zaposlitve preseli v drugo državo EU, pri čemer je podvržen omejitvam v tej državi o številu nedržavljanov, ki jih država sprejme.

3. METODOLOŠKA POJASNILA IN DEFINICIJE STATISTIČNEGA URADA REPUBLIKE SLOVENIJE – ZA PREBIVALSTVO IN SELITVE

Za razumevanje analize podatkov o meddržavnih in notranjih selitvah za Slovenijo (prikazano v četrtem in petem poglavju) in njene statistične regije (prikazano v šestem poglavju), so potrebna metodološka pojasnila o selitvah ter prebivalstvu. Prav tako nam morajo biti poznane tudi definicije številnih pojmov v zvezi z navedenima kategorijama. Ker gre za analizo (objavljenih in neobjavljenih) podatkov Statističnega urada Republike Slovenije (SURS), prikazujemo v nadaljevanju ustrezna pojasnila in definicije te ustanove. Gre za tekst SURS, objavljen na njihovih spletnih straneh (SURS, 2011a, 2011b, 2013j). Naredili smo le majhne spremembe,¹⁶ ki ne posegajo v vsebino. Gre za definicije, ki so veljale v obdobju 1995-2007 na podlagi statistične definicije prebivalstva iz leta 1995, ter definicije, ki veljajo od 1. 1. 2008 po spremembi prej navedene definicije prebivalstva. Ker za obdobje 2005-2010 v petem poglavju za Slovenijo analiziramo tudi podatke o priselitvah iz posebne statistične raziskave o socialnoekonomskih značilnostih prebivalstva in meddržavnih selivcev, ki jo SURS izvaja od leta 2005, smo v poglavju 3.3. dodali tudi ustrezna metodološka pojasnila za podatke iz te raziskave: objavljena (SURS, 2013j) in neobjavljena (utemeljitve strokovnjakov iz SURS). Podrobna navodila za analizo selitev po statističnih regijah, predvsem v zvezi z neobjavljenimi podatki SURS, pa prikazujemo v poglavju 6.1.

3.1. PREBIVALSTVO

Prikazali bomo staro in novo statistično definicijo prebivalstva. Nova velja od vključno leta 2008, predhodna pa zajema obdobje 1995-2007.

3.1.1. NOVA STATISTIČNA DEFINICIJA PREBIVALSTVA – OBJAVLJENA LETA 2008

Statistična definicija prebivalstva je za podatke po 1. 1. 2008 usklajena z definicijo prebivalstva in selivcev iz Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o statistikah Skupnosti o selitvah in mednarodni zaščiti (Uredba, 2007). Po 1. 1. 2008 so pri pripravi statistik o številu prebivalcev za državljane Republike Slovenije in tujce uporabljena enotna merila. Nova definicija prebivalca temelji na konceptu običajnega prebivališča; v Sloveniji je to lahko stalno ali začasno prebivališče. Ključno merilo za določitev običajnega prebivališča je upoštevanje *enoletnega prebivanja* na naslovu tega bivališča (glede na dejansko, tj. že uresničeno prebivanje ali glede na nameravano prebivanje na tem naslovu).

¹⁶ Te zajemajo: jezikovne (ponekod sprememba izražanja v prvi osebi v izražanje v tretji osebi), ipd.

Ločimo:

1. osebe, ki v Sloveniji dejansko prebivajo eno leto ali več;
2. osebe, ki imajo v Sloveniji namen prebivati eno leto ali več. O namenu trajanja prebivanja se sklepa iz vrste prijavljenega prebivališča, in sicer:
 - pri osebah s stalnim prebivališčem se sklepa, da nameravajo prebivati na naslovu prijavljenega stalnega prebivališča najmanj eno leto (to je eno leto ali več);
 - pri osebah z začasnim prebivališčem pa se o namenu trajanja prebivanja sklepa iz trajanja veljavnosti prijavljenega začasnega prebivališča);
3. osebe, ki na datum opazovanja sicer začasno prebivajo ali nameravajo začasno prebivati zunaj Slovenije, vendar le, če prebivajo ali bodo prebivale zunaj Slovenije manj kot eno leto.

Prebivalci Slovenije so osebe s prijavljenim stalnim in/ali začasnim prebivališčem v Sloveniji, ki v Sloveniji prebivajo ali imajo namen prebivati eno leto ali več in niso začasno odsotne iz Republike Slovenije eno leto ali več. Prebivalstvo Slovenije sestavljajo vse osebe, ki imajo v Sloveniji običajno prebivališče, torej vse osebe, ne glede na državljanstvo, ki imajo v Sloveniji namen prebivati najmanj eno leto. To vključuje naslednje skupine oseb:

- Osebe, ki imajo v Sloveniji prijavljeno stalno prebivališče, brez tistih, ki so v tujini eno leto ali dlje in so svoj odhod prijavile v upravni enoti svojega stalnega prebivališča. Te osebe štejemo kot prebivalce na naslovu stalnega prebivališča.
- Osebe, ki imajo v Sloveniji prijavljeno začasno prebivališče, katerega skupno trajanje veljavnosti je vsaj eno leto. Te osebe štejemo kot prebivalce na naslovu zadnjega prijavljenega začasnega prebivališča.
- Osebe, ki imajo v Sloveniji poleg stalnega prijavljeno še začasno prebivališče, brez tistih, ki so odsotni v tujini eno leto ali dlje in so svoj odhod prijavile v upravni enoti svojega stalnega prebivališča. Te osebe običajno štejemo kot prebivalce na naslovu začasnega prebivališča.

Državljeni Republike Slovenije, prebivalci Slovenije, so osebe z državljanstvom Republike Slovenije, ki jih štejemo med prebivalstvo Slovenije.

Tujci, prebivalci Slovenije, so osebe z državljanstvom tujih držav, ki jih štejemo med prebivalce Slovenije.

3.1.2. STARA STATISTIČNA DEFINICIJA PREBIVALSTVA – OBJAVLJENA LETA 1996

Po statistični definiciji prebivalstva, po kateri je Statistični urad Republike Slovenije objavljala podatke o prebivalstvu Slovenije za stanja od 1. 1. 1995 do 1. 1. 2008, štejemo med ***prebivalce Slovenije***:

- državljane Republike Slovenije s prijavljenim stalnim prebivališčem v Sloveniji, brez tistih, ki so v tujini odsotni več kot tri mesece in so svoj odhod prijavili v upravni enoti svojega stalnega prebivališča;
- tujce z izdanim dovoljenjem za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji, ki imajo prijavljeno stalno prebivališče;
- tujce z izdanim dovoljenjem za začasno prebivanje v Republiki Sloveniji, ki imajo prijavljeno začasno prebivališče;
- tujce z veljavnim delovnim ali poslovnim vizumom, ki imajo v Sloveniji prijavljeno začasno prebivališče;
- osebe, ki sta jim bila po zakonu o azilu priznana pravica do azila in status begunca v Republiki Sloveniji (begunci).

Državljeni Republike Slovenije so osebe z državljanstvom Republike Slovenije in s prijavljenim stalnim prebivališčem v Sloveniji.

Državljeni Republike Slovenije, ki začasno prebivajo v tujini, so državljani Republike Slovenije s prijavljenim stalnim prebivališčem v Sloveniji, ki so v tujini odsotni več kot tri mesece in so svoj odhod prijavili v upravni enoti svojega stalnega prebivališča.

Državljeni Republike Slovenije, brez tistih, ki začasno prebivajo v tujini, so državljani Republike Slovenije s prijavljenim stalnim prebivališčem v Sloveniji, med katere niso všteti tisti, ki so odsotni več kot tri mesece zaradi odhoda v tujino in so svoj odhod prijavili v upravni enoti svojega stalnega prebivališča.

Tujci so:

- osebe z državljanstvom tujih držav in izdanim dovoljenjem za stalno oziroma začasno prebivanje v Republiki Sloveniji, ki imajo prijavljeno stalno oziroma začasno prebivališče v njej;
- osebe z državljanstvom tujih držav in veljavnim delovnim ali poslovnim vizumom, ki imajo v Sloveniji prijavljeno začasno prebivališče;
- osebe brez ugotovljenega državljanstva oziroma brez državljanstva in s prijavljenim stalnim oziroma začasnim prebivališčem v Sloveniji;

- osebe, ki sta jim bila po zakonu o azilu priznana pravica do azila in status begunca v Republiki Sloveniji (begunci).

3.2. SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA

3.2.1. METODOLOŠKA POJASNILA

Statistične definicije »osebe, priseljene iz tujine«, »osebe, odseljene v tujino« in »osebe, ki se je selila v Sloveniji« (notranji selivec), od leta 2008 dalje temeljijo na konceptu običajnega prebivališča in so usklajene z opredelitvami prebivalstva in selivcev iz Uredbe (ES) št. 862/2007 Evropskega parlamenta in Sveta o statistikah Skupnosti o selitvah in mednarodni zaščiti (Uredba, 2007).

Koncept običajnega prebivališča temelji na enoletnem pogoju dejanskega ali nameravanega prebivanja na naslovu stalnega ali začasnega prebivališča.

Ključno merilo za določitev selitve (tako notranje kot meddržavne) je torej upoštevanje *enoletnega prebivanja* na naslovu prijavljenega prebivališča. Glede na merilo enoletnega prebivanja selivce delimo v dve skupini: (1) na tiste, ki na prijavljenem naslovu dejansko prebivajo eno leto (dejansko prebivanje) in (2) na tiste, ki na prijavljenem naslovu nameravajo prebivati eno leto ali več (nameravano prebivanje).

Merilo dejanskega prebivanja se uporablja v dveh primerih: (1) pri prijavi začasnega prebivališča na območju Slovenije, ki velja manj kot eno leto, če se nato veljavnost podaljšuje do enega leta ali več, ter (2) za prebivalce, ki so prijavi začasen odhod v tujino.

O namenu trajanja prebivanja se sklepa iz vrste oz. trajanja veljavnosti prijavljenega prebivališča, in sicer:

- pri osebah, ki prijavijo stalno prebivališče, se sklepa, da nameravajo prebivati na naslovu prijavljenega stalnega prebivališča najmanj eno leto;
- pri osebah, ki prijavijo začasno prebivališče, pa se o namenu trajanja prebivanja sklepa iz trajanja veljavnosti prijave začasnega prebivališča.

Priseljeni. – Med osebami, ki so se priselile na naslov stalnega prebivališča, so v podatkih SURS prikazane naslednje skupine oseb:

- tiste, ki v Sloveniji prijavijo stalno prebivališče,
- tiste, ki se po enoletnem ali daljšem začasnem prebivanju v tujini vrnejo v Slovenijo,
- tiste, ki spremenijo stalno prebivališče v Sloveniji,

- tiste, ki imajo na območju Slovenije poleg stalnega prebivališča prijavljeno tudi začasno prebivališče, pa začasno prebivališče odjavijo ali veljavnost njihovega začasnega prebivališča poteče.

Med osebami, ki *so se priselile na naslov začasnega prebivališča*, sta v podatkih SURS prikazani naslednji skupini oseb: (1) tiste, ki v Sloveniji prijavijo začasno prebivališče, ki velja ali skupno velja eno leto ali več, ali (2) tiste, ki imajo na območju Slovenije prijavljenih več veljavnih začasnih prebivališč, pa zadnje prijavljeno začasno prebivališče odjavijo ali njegova veljavnost poteče.

Odseljeni. – Med odseljenimi osebami so v podatkih SURS prikazane osebe, ki, potem ko so bile štete med prebivalce Slovenije: odjavijo stalno prebivališče, odjavijo začasno prebivališče, so začasno odsotne v tujini eno leto, jim poteče veljavnost prijave začasnega prebivališča, ker veljavnost prijave niso obnovili v zakonskem roku, ali pa spremenijo prebivališče v Sloveniji.

Kratkotrajni selivci. – Od leta 2008 dalje SURS ločeno pripravlja podatke o kratkotrajnih selivcih. Gre za selitve oseb, priseljenih iz tujine, ki nameravajo prebivati oz. dejansko prebivajo v Sloveniji manj kot leto dni. Pred letom 2008 so bili podatki o teh osebah zajeti v podatke o selitvah, od 2008 dalje pa ti podatki v podatkih o selitvah niso zajeti.

Podatki o državi prejšnjega oziroma prihodnjega prebivališča. – Ti podatki so, če niso na voljo v podatkovnem viru, izpeljani iz podatkov o prejšnjem stalnem prebivališču osebe v tujini oz. o obstoječem stalnem prebivališču v tujini oz. o prihodnjem stalnem prebivališču v tujini ali iz veljavnega začasnega naslova v tujini. Odvisno je namreč, katero vrsto prebivališča oseba prijavi v Sloveniji oz. v tujini.

Viri za podatke SURS o selitvah prebivalstva so:

- prijave/odjave stalnega oz. začasnega prebivališča na območju Slovenije,
- prijave začasnega odhoda iz Slovenije oz. vrnitve v Slovenijo in
- podatki o t. i. statističnih selitvah, potrebni zaradi priprave podatkov skladno z definicijo prebivalstva Slovenije, veljavno od leta 2008.

O »statistični selitvi« govorimo takrat, kadar je bilo začasno prebivališče odjavljeno ali kadar veljavnost prijave začasnega prebivališča ni bila obnovljena v zakonsko določenem roku.

Pri pripravi **statistik selitev za leto 2008 in nadaljnja leta** se za vse prebivalstvene skupine uporablja enotna metodologija. V podatkih za leto 2008 so prvič:

- v podatkih o selitvah (in sicer tako o meddržavnih kot notranjih selitvah) vključene tudi selitve državljanov Slovenije, ki v Sloveniji prijavijo le začasno prebivališče;

- v podatkih o selitvah tujih državljanov vključeni tudi začasni odhodi iz Slovenije in vrnitve v Slovenijo po začasni odsotnosti v tujini, priselitve tujih državljanov iz tujine na stalni naslov v Sloveniji ter podatki o notranjih selitvah tujih državljanov na območju Slovenije;
- vključeni podatki o statističnih selitvah po odjavi ali poteku veljavnosti začasnega prebivališča;
- prikazani podatki o selitvah tujih državljanov po državi prejšnjega oz. prihodnjega prebivališča.

Primerljivost podatkov o selitvah. – Pogledali bomo, kako je s primerljivostjo pri meddržavnih in pri notranjih selitvah.

Meddržavne selitve. – Podatki za posamezna obdobja niso povsem primerljivi:

- V podatkih o meddržavnih selitvah do leta 1992 so upoštevane selitve državljanov vseh republik nekdanje Jugoslavije, ki so v Sloveniji prijaviли stalno prebivališče oziroma odjavili stalno prebivališče.
- Od leta 1992 do leta 1994 so upoštevane le selitve državljanov Republike Slovenije na naslov stalnega prebivališča. Po slovenskih zakonskih predpisih so državljani nekdanje Jugoslavije postali tujci, če niso sprejeli državljanstva Republike Slovenije ali če niso izpolnjevali pogojev za pridobitev državljanstva Republike Slovenije.
- Podatki o selitvah od leta 1995 do leta 2007 so pripravljene skladno s takrat veljavno statistično definicijo prebivalstva, objavljeno leta 1996. V podatkih o priselitvah v Slovenijo in odselitvah iz nje so upoštevani tudi podatki o selitvah tujih državljanov. Podatki o odselitvah tujih državljanov so ocenjeni na osnovi podatkov o številu tujih državljanov in naravnem gibanju prebivalcev v Sloveniji. V podatkih o meddržavnih selitvah državljanov Republike Slovenije so od leta 1999 upoštevane tudi prijave začasne odsotnosti zaradi odhoda v tujino (za več kot 3 mesece) oziroma prijave vrnitve iz tujine, kjer so državljani Republike Slovenije začasno prebivali.
- Podatke o meddržavnih selitvah za leto 2008 in nadaljnja leta pa SURS objavlja skladno z novo statistično definicijo prebivalstva.

Notranje selitve. – Tudi podatki o teh selitvah za posamezna obdobja niso povsem primerljivi:

- Do leta 1991 so upoštevane notranje selitve državljanov SFR Jugoslavije na naslov stalnega prebivališča v Sloveniji.
- V obdobju 1992–2007 so upoštevane samo selitve državljanov Republike Slovenije na naslov stalnega prebivališča.
- V podatkih o notranjih selitvah od leta 2008 upošteva SURS pri državljanih Slovenije registrirane selitve na stalni naslov, njihove prijave začasnega prebivališča ter statistične

selitve, potrebne zaradi priprave podatkov skladno z definicijo prebivalstva Slovenije, veljavno od leta 2008.

- Za leto 2008 in naprej so v notranjih selitvah upoštevane tudi notranje selitve tujih državljanov v Sloveniji. Pri pripravi podatkov se uporablja ista metodologija kot za pripravo podatkov o notranjih selitvah državljanov Slovenije.

3.2.2. DEFINICIJE

Prebivalci Slovenije (od 1. 1. 2008) so osebe s prijavljenim stalnim in/ali začasnim prebivališčem v Sloveniji, ki v Sloveniji prebivajo ali imajo namen prebivati eno leto ali več in niso začasno odsotne iz Republike Slovenije eno leto ali več.

Državljan Republike Slovenije je oseba z državljanstvom Republike Slovenije, ki ima v Republiki Sloveniji prijavljeno stalno in/ali začasno prebivališče.

Tuji državljan je oseba z državljanstvom tuje države ali oseba brez ugotovljenega državljanstva ali oseba brez državljanstva, ki je v Sloveniji prijavila stalno in/ali začasno prebivališče.

Kratkotrajni selivec je oseba (ne glede na državljanstvo), ki je v opazovanem letu v Republiki Sloveniji prijavila začasno prebivališče, a je glede na trajanje in namen njenega začasnega prebivanja v Sloveniji ne štejemo med priseljene osebe (ker ne izpolnjuje merila dejanskega ali nameravanega prebivanja na območju Slovenije).

Prebivališče je naslov stalnega ali začasnega prebivališča osebe, na katerem je oseba glede na svoje dejansko ali nameravano prebivanje šteta kot prebivalec Slovenije.

Stalno prebivališče je naslov, na katerem se oseba prijavi z namenom, da bo na njem stalno prebivala.

Začasno prebivališče je naslov, na katerem se oseba začasno prijavi in ki je praviloma različen od naslova stalnega prebivališča.

Priseljeni iz tujine je prebivalec, ki se je v Slovenijo priselil iz tujine in je v Sloveniji prijavil prebivališče.

Odseljeni v tujino je prebivalec Slovenije, ki se je iz Slovenije odselil v tujino.

Meddržavna selitev je sprememba države prebivališča.

Država prihodnjega prebivališča je država, v kateri namerava oseba prebivati po odselitvi iz Slovenije.

Država prejšnjega prebivališča je država, v kateri je imela oseba zadnje prebivališče pred priselitvijo v Slovenijo.

Notranji selivec je prebivalec Slovenije, ki je spremenil naselje svojega prebivališča v Sloveniji.

Notranja selitev je sprememba naselja prebivališča prebivalca Slovenije na območju Slovenije.

Priseljeni na 1000 prebivalcev je razmerje med številom priseljenih v koledarskem letu in številom prebivalstva sredi istega leta na določenem območju, pomnoženo s 1000.

Odseljeni na 1000 prebivalcev je razmerje med številom odseljenih v koledarskem letu in številom prebivalstva sredi istega leta na določenem območju, pomnoženo s 1000.

Selitveni prirast je razlika med številom priseljenih in številom odseljenih na določenem območju v koledarskem letu.

Selitveni prirast na 1000 prebivalcev je razmerje med selitvenim prirastom v koledarskem letu in številom prebivalstva sredi istega leta na določenem območju, pomnoženo s 1000.

Skupni prirast je seštevek naravnega in selitvenega prirasta na določenem območju v koledarskem letu.

Skupni prirast na 1000 prebivalcev je razmerje med skupnim prirastom v koledarskem letu in številom prebivalstva sredi istega leta na določenem območju, pomnoženo s 1000.

3.3. SOCIALNOEKONOMSKE ZNAČILNOSTI PREBIVALSTVA IN MEDDRŽAVNIH SELIVCEV

V statistični raziskavi »Socioekonomske značilnosti prebivalcev in meddržavnih selivcev« na SURS že objavljenim letnim podatkom o prebivalcih Slovenije in že objavljenim podatkom o meddržavnih selivcih za obdobje od vključno leta 2005 dalje dodajo podatke o njihovih socioekonomskih značilnostih, ki se zbirajo v evidencah, katere vodijo SURS in druge pristojne državne ustanove, ter podatke iz rednih letnih raziskovanj, ki jih izvaja SURS. Torej gre za kombinacijo več podatkovnih zbirk.

V podatkih, pridobljenih z navedeno statistično raziskavo, so prikazani le podatki za prebivalstvo Slovenije. Posledično se podatki iz tega raziskovanja razlikujejo od statistik, ki jih SURS objavlja oz. prevzema od drugih virov na področjih trga dela, izobraževanja in socialne zaščite. Poglejmo, kako je z opredelitvijo prebivalstva, selitev in izobrazbe v navedeni statistični raziskavi.

Prebivalstvo. – Za potrebe raziskave s socioekonomskih značilnostih prebivalcev in meddržavnih selivcev so na SURS podatke o številu prebivalstva na stanje 1. 1. 2008 preračunali po statistični definiciji prebivalstva, objavljeni leta 2008. Za to in nadaljnja leta je tako upoštevana ta, za predhodna leta (2005-2007) pa stara statistična definicija prebivalstva.

Selitive. – Podatki o meddržavnih selitvah za leto 2008 in nadaljnja leta so objavljeni skladno z novo statistično definicijo prebivalstva, podatki za predhodna leta (2005-2007) pa skladno s staro definicijo. Statistične definicije osebe priseljene iz tujine in osebe odseljene v tujino za leto 2008 in nadaljnja leta dalje temeljijo na konceptu običajnega prebivališča, ki smo ga opredelili v poglavjih 3.1.1. in 3.2.1.

Izobrazba. – Podatke o doseženi izobrazbi prebivalcev in meddržavnih selivcev za leto 2009 in nadaljnja leta prikazujejo po novem Klasifikacijskem sistemu izobraževanja in usposabljanja – KLASIUS. Po navedeni klasifikaciji so preračunani in objavljeni tudi podatki o stopnji šolske izobrazbe prebivalcev in meddržavnih selivcev za leta 2005-2008.

3.4. IZOBRAZBA MEDDRŽAVNIH SELIVCEV

Podatek o izobrazbi meddržavnih selivcev se je z izjavo selivca v administrativnih evidencah zbiral (ni pa se objavljal) v obdobju 1982-1999, kasneje pa ne več. V tej knjigi analiziramo izobrazbo selivcev za Slovenijo (peto poglavje) za obdobje 1991-2011, po statističnih regijah (šesto poglavje) pa za obdobje 2003-2010. Analiza za statistične regije (šesto poglavje) temelji na podatkih iz »interne dokumentacije« SURS (ki temelji na povezavi podatkov več podatkovnih zbirk in statističnih raziskovanj SURS), analiza za Slovenijo (peto poglavje) pa večinoma prav tako na istem viru, delno pa tudi na podatkih iz navedene statistične raziskave o socioekonomskih značilnosti prebivalstva in meddržavnih selivcev. Podrobna metodologija za podatke za obdobje 2003-2010 iz interne dokumentacije SURS, pripravljene za potrebe več dosedanjih raziskovalnih projektov Inštituta za ekonomska raziskovanja v Ljubljani, je, kot smo že omenili, prikazana v šestem poglavju. Tu prikazujemo le njene glavne značilnosti za obdobje 2006-2010 primerjalno z značilnostmi podatkov iz drugega navedenega vira (statistične raziskave o socioekonomskih značilnosti prebivalstva in meddržavnih selivcev), po katerem so podatki na razpolago za leta od 2005 dalje.¹⁷

Podatki iz interne dokumentacije SURS za obdobje 2006-2010. – Ti podatki so pripravljene iz datoteke s podatki Statističnega registra delovno aktivnega prebivalstva, ki je bila pripravljena za potrebe popisa 2011. Iz njih je bilo mogoče pridobiti tudi podatke o izobrazbi neaktivnih prebivalcev.¹⁸ Poleg tega so na SURS izobrazbo selivcev za leta 2006-2010 pridobili tudi iz podatkov popisa 2002 – za upokojene osebe.

Raziskava o socioekonomskih značilnostih prebivalstva in selivcev (delovno aktivnega prebivalstva) v obdobju 2005-2010. – Za to obdobje so podatki o socioekonomskih značilnostih selivcev pripravljene le za priseljene, in sicer za tiste, ki so se v letu priselitve tudi zaposlili. Podatki o izobrazbi zanje so v tem obdobju prevzeti izključno iz mesečnih stanj Statističnega registra delovno aktivnega prebivalstva.

V podatkih o socioekonomskih značilnostih selivcev, tako priseljenih kot odseljenih, za leto 2011 je v primerjavi s podatki za leta 2005-2010 prisoten prelom v časovni seriji. Za to sta

¹⁷ Gre za utemeljitve mag. Janje Povhe iz SURS.

¹⁸ Neaktivno prebivalstvo tvorijo tisti, ki niso razvrščeni niti med delovno aktivno prebivalstvo niti med brezposelne osebe in so stari 15 let ali več (SURS, 2013j).

dva razloga. Prvi je ta, da so za leto 2011 in bodo za nadaljnja leta podatki o izobrazbi selivcev prikazani za prebivalstvo, staro 15 let in več, in ne več le za delovno aktivne prebivalce. Drugi razlog pa je v tem, da so v okviru navedene raziskave za leto 2011 prvič na voljo podatki o odseljenih prebivalcih, starih 15 ali več let, po izobrazbi, pripravljene iz podatkov o izobrazbi prebivalstva na stanje 1. 1. 2011. Za navedeno stanje so bili pripravljene podatki o izobrazbi celotnega prebivalstva, skladno z metodologijo popisa 2011. Podatek o izobrazbi prebivalstva se bo od leta 2011 letno ažuriral. Posledično so na SURS lahko iz te raziskave pripravili tudi podatke o izobrazbi priseljenih za leto 2011 (zanje se je prevzela izobrazba osebe iz stanja prebivalstva 1. 1. 2012) in nadaljnja leta.

4. NOTRANJE SELITVE PREBIVALCEV SLOVENIJE

Kot smo prikazali v tretjem poglavju (3.2.1.), pod notranjimi selitvami razumemo spremembo naselja prebivališča na območju Slovenije. Notranje selitve zajemajo dve vrsti selitev: spremembo takega naselja znotraj iste občine in medobčinske selitve. Pri tem pa nadalje medobčinske selitve zajemajo dve vrsti selitev: selitve med občinami znotraj iste regije in selitve med regijami (medregionalne selitve). V tem poglavju bomo prikazali obseg notranjih selitev in značilnosti notranjih selivcev, med različnimi vrstami notranjih selitev pa podrobneje še medregionalne selitve, ki jih po statističnih regijah analiziramo v šestem poglavju.

4.1. ANALIZA NA PODLAGI PODATKOV IZ CENTRALNEGA REGISTRA PREBIVALCEV

4.1.1. OBSEG IN VRSTA NOTRANJIH SELITEV

V Sloveniji so podatki o *notranjih selitvah* na voljo za obdobje 1967-2011. Objavlja jih Statistični urad Republike Slovenije. Prikazujemo jih v sliki 4.1 in za obdobje 1992-2011 v tabeli 4.1, v kateri prikazujemo tudi koeficient letnega števila selitev na 1000 prebivalcev in strukturo selitev po vrsti le-teh.

Znotraj obdobja 1967-2011 sta dve obdobji, ki se metodološko in vsebinsko razlikujeta. Prvo je obdobje 1967-2007 in drugo obdobje 2008-2011. Od vključno leta 2008 so, kot je prikazano v tretjem (metodološkem) poglavju, na eni strani vključene tudi selitve tujcev (pred tem letom niso bile), na drugi strani selitve na začasno prebivališče (tudi te pred tem letom niso bile vključene), upoštevane pa so tudi statistično izpeljane selitve. Iz navedenih razlogov je po letu 2008 letno število notranjih selitev bistveno večje kot prej, obenem pa v porastu (glej navedeno tabelo in sliko). Za 41-letno obdobje pred navedenimi spremembami v letu 2008 (torej obdobje 1967-2007) pa je značilno, da je znotraj njega približno od sredine 1970-ih let dvajset let (1976-1995) letno število notranjih selitev padalo (zmanjšalo se je od 65.000 na 26.000), nato pa je začelo naraščati. Do vključno leta 1992 so bile evidentirane selitve državljanov nekdanje SFRJ, po tem letu pa selitve državljanov Republike Slovenije, kar je zagotovo vplivalo na večji padec števila selitev v letu 1993. Izraženo na 1000 prebivalcev (glej tabelo 4.1 in sliko 4.3), je v 1990-ih letih letno število selitev znašalo 16, v obdobju 2001-2007 17, v metodološko drugačnem obdobju 2008-2011 pa 51.¹⁹

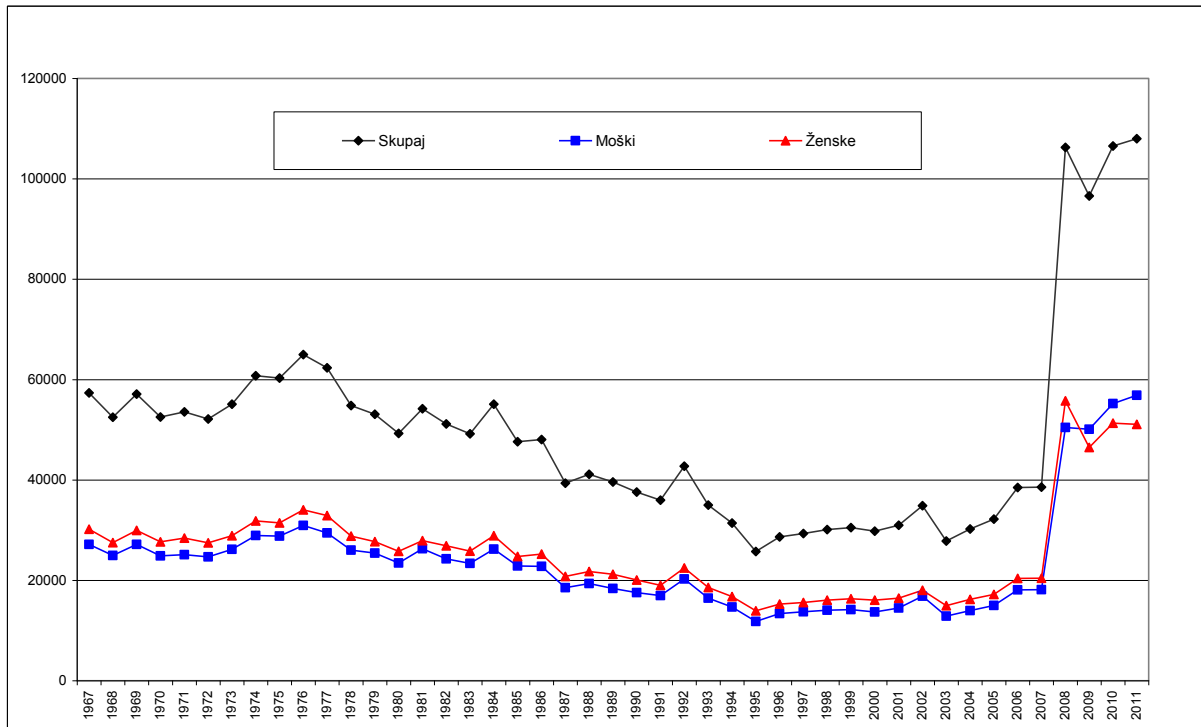
¹⁹ Za primerjavo navajamo sicer razmeroma stare podatke za druge države, za katere ne vemo, ali so v njih zajete le selitve državljanov ali tudi tujcev. Po Dolencu (Dolenc, 1998: 546) je v Nemčiji sredi 1990-ih let

Medtem, ko je "prehod" od državljanov nekdanje SFRJ na državljane Republike Slovenije prinesel zmanjšanje števila notranjih selitev, pa je sprememba upravno-teritorialne ureditve v letu 1995 prinesla tudi spremembo števila in strukture teh selitev po vrsti le-teh: deleža medobčinskih selitev in selitev med naselji znotraj iste občine. Število medobčinskih selitev se je povečalo, število selitev med naselji iste občine, ki so v večji meri prešle v medobčinske selitve, pa se je zelo zmanjšalo. V prvih letih 1990-ih let je bilo število obeh vrst selitev še približno enako, v obdobju 1995-2011 pa sta bila število in delež medobčinskih selitev večja. V obdobju 2008-2011 je bilo, upoštevaje dejstvo, da to obdobje ni primerljivo s predhodnim, število obeh vrst selitev večje kot prej, pri tem zlasti število *medobčinskih* selitev. Delež slednjih selitev v vseh notranjih selitvah je v 1990-ih letih znašal 58 %, v obdobju 2001-2007 68 % in v obdobju 2008-2011 81 % (glej tabelo 4.1). Struktura medobčinskih selitev (selitve znotraj občin, medregionalne selitve) je bila v 1990-ih letih in v obdobju 2001-2007 v povprečju podobna (dve tretjini prvih in ena tretjina drugih navedenih selitev), v letih 2008-2011 pa se je zelo spremenila v smeri povečanja deleža medregionalnih selitev.

Medregionalne selitve so v obdobju 1992-2007 predstavljale v povprečju približno slabo tretjino vseh medobčinskih selitev in petino notranjih selitev, v obdobju 2008-2011 pa kar dobro polovico (52 %) prvih in 42 % drugih navedenih selitev. V slikah 4.2, 4.3 in 4.4 prikazujemo za te in drugi navedeni vrsti notranjih selitev (medobčinske selitve v isti regiji, selitve med naselji v isti občini) gibanje letnega števila selitev, tega števila na 1000 prebivalcev ter njihovega deleža v vseh notranjih selitvah v obdobju 1992-2011. Kot je razvidno iz slike 4.3, je v obdobju 2008-2011 letno število medregionalnih selitev znašalo okoli 20 na 1000 prebivalcev (regijo je torej zamenjalo okoli 2 % prebivalcev), v metodološko drugačnem obdobju 1992-2007 (le selitve državljanov RS) pa manj kot 5 (torej manj kot 0,5 % prebivalcev). Za 1990-ta leta je Grčar (2006) primerjal medregionalno mobilnost prebivalstva Slovenije z drugimi evropskimi državami. Upoštevaje drugo in tretjo raven statistične klasifikacije teritorialnih enot (NUTS 2 in NUTS 3) in kazalnik »delež letnega števila medregionalnih selivcev v celotnem prebivalstvu« (ki je bil takrat manjši od 0,5 %), je ugotovil za Slovenijo relativno (glede na druge države) nizko mobilnost. To je lahko tudi posledica ne vključenih (nevidentiranih) tujcev pri Sloveniji, a njihova vključitev v drugih primerjanih državah.

število medobčinskih selitev na 1000 prebivalcev znašalo 48 (od tega 13 na deželni ravni), na Danskem pa leta 1997 63.

Slika 4.1: Notranje selitve v Sloveniji v obdobju 1982-2011 po spolu – število selitev

Vir: SURS, Statistični letopis Slovenije, različni letniki (za leta 1969-2012).

Tabela 4.1: Notranje selitve v Sloveniji v obdobju 1992-2011 – obseg in struktura

Leto, obdobje	Skupaj	Selitve med naselji v isti občini	Selitve med občinami (med naselji različnih občin)			Skupaj	Selitve med naselji v isti občini	Selitve med občinami (med naselji različnih občin)		
			Skupaj	Selitve med občinami znotraj regije	Selitve med regijami			Skupaj	Selitve med občinami znotraj regije	Selitve med regijami
	ŠTEVILO SELITEV					ŠTEVILO SELITEV NA 1000 PREBIVALCEV				
1992	42741	20972	21769	14426	7343	21,4	10,5	10,9	7,2	3,7
1993	34997	17627	17370	11490	5880	17,6	8,9	8,7	5,8	3
1994	31420	15625	15795	10435	5360	15,8	7,9	7,9	5,2	2,7
1995	25736	9637	16099	10780	5319	12,9	4,8	8,1	5,4	2,7
1996	28655	10968	17687	12089	5598	14,4	5,5	8,9	6,1	2,8
1997	29853	11824	18029	12351	5678	15,0	6,0	9,1	6,2	2,9
1998	30110	11383	18727	13020	5707	15,2	5,7	9,4	6,6	2,9
1999	30509	10333	20176	14218	5958	15,4	5,2	10,2	7,2	3,0
2000	29781	10107	19674	13807	5867	15,0	5,1	9,9	6,9	2,9
2001	30967	10517	20450	14086	6364	15,5	5,3	10,3	7,1	3,2
2002	34868	12609	22259	15684	6.575	17,5	6,3	11,2	7,9	3,3
2003	27844	8643	19201	12.903	6.298	13,9	4,3	9,6	6,5	3,2
2004	30215	9558	20657	14062	6.595	15,1	4,8	10,3	7,0	3,3
2005	32204	10048	22156	15152	7.004	16,1	5,0	11,1	7,6	3,5
2006	38501	12041	26460	17961	8.499	19,2	6,0	13,2	8,9	4,2
2007	38581	11377	27204	18324	8.880	19,1	5,6	13,5	9,1	4,4
2008	106248	18969	87279	39674	47.605	52,5	9,4	43,2	19,6	23,5
2009	96602	19268	77334	37644	39.690	47,3	9,4	37,9	18,4	19,4
2010	106551	21270	85281	41700	43.581	52,0	10,4	41,6	20,3	21,3
2011	107988	20904	87084	41456	45628	52,6	10,2	42,4	20,2	22,2

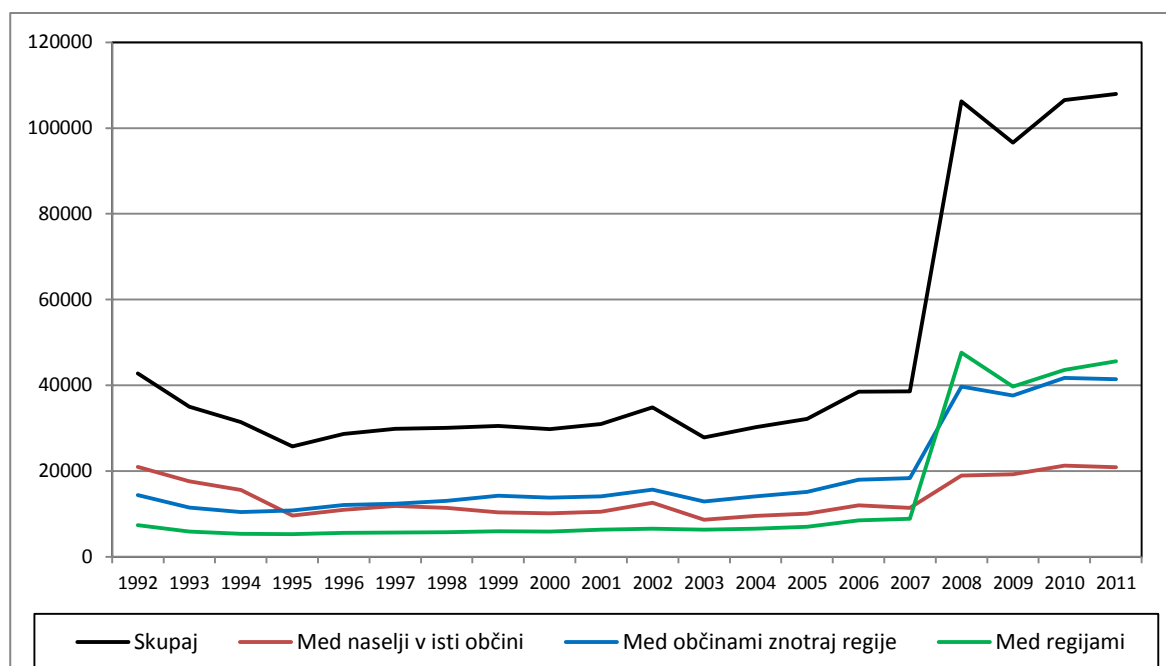
Tabela se nadaljuje na naslednji strani.

Tabela 4.1: Nadaljevanje tabele

Leto, obdobje	Skupaj	Selitve med naselji v isti občini	Selitve med občinami (med naselji različnih občin)			Skupaj	Selitve med naselji v isti občini	Selitve med občinami (med naselji različnih občin)		
			Skupaj	Selitve med občinami znotraj regije	Selitve med regijami			Skupaj	Selitve med občinami znotraj regije	Selitve med regijami
ŠTEVILO SELITEV						ŠTEVILO SELITEV NA 1000 PREBIVALCEV				
Povprečno letno število v obdobju										
1992-2000	31534	13164	18370	12513	5857	15,9	6,6	9,2	6,3	3,0
2001-2007	33311	10685	22627	15453	7174	16,6	5,3	11,3	7,7	3,6
2008-2011	104347	20103	84245	40119	44126	51,1	9,8	41,3	19,6	21,6
STRUKTURA vseh selitev (%)										
1992-2000	100,0	41,7	58,3	39,7	18,6					
2001-2007	100,0	32,1	67,9	46,4	21,5					
2008-2011	100,0	19,3	80,7	38,4	42,3					
STRUKTURA MEDOBCINSKIH SELITEV (%)										
1992-2000			100	68,1	31,9					
2001-2007			100	68,3	31,7					
2008-2011			100	47,6	52,4					

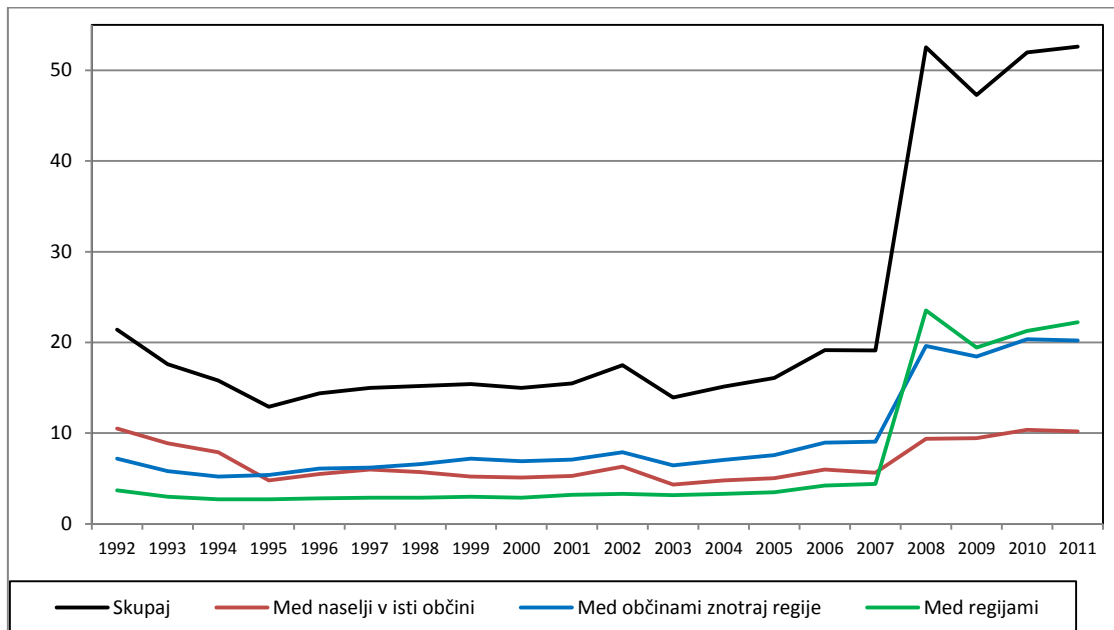
Vir: SURS, Statistični letopis Slovenije, različni letniki (za leta 1993-2012) in lastni izračuni.

Slika 4.2: Notranje selitve v Sloveniji v obdobju 1992-2011 po vrsti selitev – število selitev

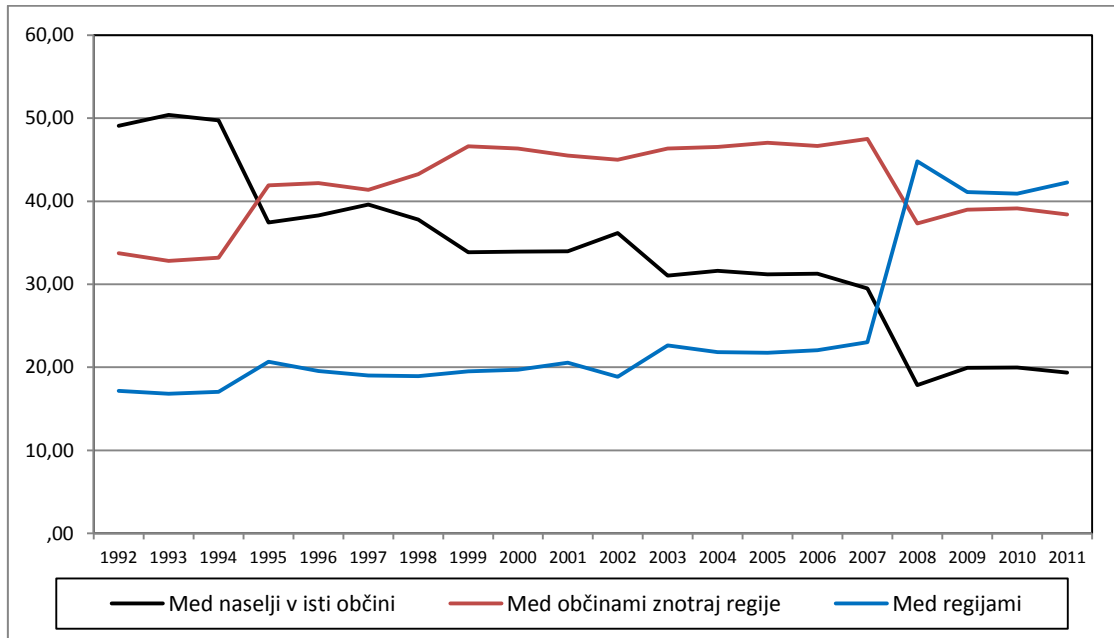
Vir: Tabela 4.1.

Slika 4.3: Notranje selitve v Sloveniji v obdobju 1992-2011 po vrsti selitev – število selitev na 1000 prebivalcev

Vir: Tabela 4.1.

Slika 4.4: Notranje selitve v Sloveniji v obdobju 1992-2011 po vrsti selitev – struktura (delež posamezne vrste selitev v vseh notranjih selitvah – %)

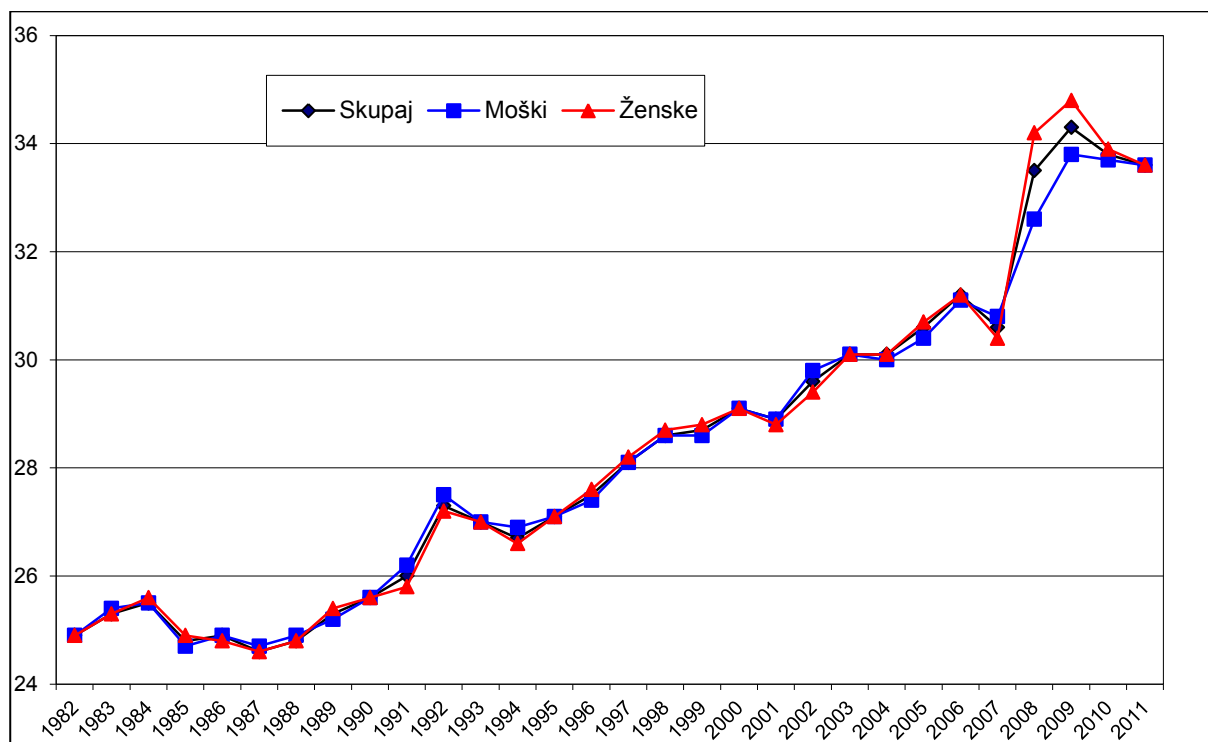
Vir: Tabela 4.1.

4.1.2. ZNAČILNOSTI SELIVCEV

Pogledali bomo spol in povprečno starost selivcev. Kot je razvidno iz slike 4.1, je bilo letno število selivcev v obdobju 1967-2008 ves čas za ženske večje kot za moške, od vključno leta

2009 pa je večje za moške. Povprečna starost selivcev je, opazujoč nekoliko krajše obdobje (1982-2011; glej sliko 4.5), vsa leta imela trend naraščanja in je bila približno enaka za moške in ženske. Za vse selivce se je povprečna starost povečala od 25 let v 1980-ih letih na 28 let v 1990-ih in na 30 let v obdobju 2001-2007. V obdobju 2008-2011, ko so notranje selitve drugače opredeljene kot prej (glej tretje poglavje) in so zajete tudi selitve tujcev, je bila njihova povprečna starost višja kot prej; znašala je 34 let.

Slika 4.5: Notranje selitve v Sloveniji v obdobju 1982-2011 po starosti in spolu – povprečna starost selivcev (v letih)

Vir: SURS, Statistični letopis Slovenije, različni letniki (za leta 1983-2012).

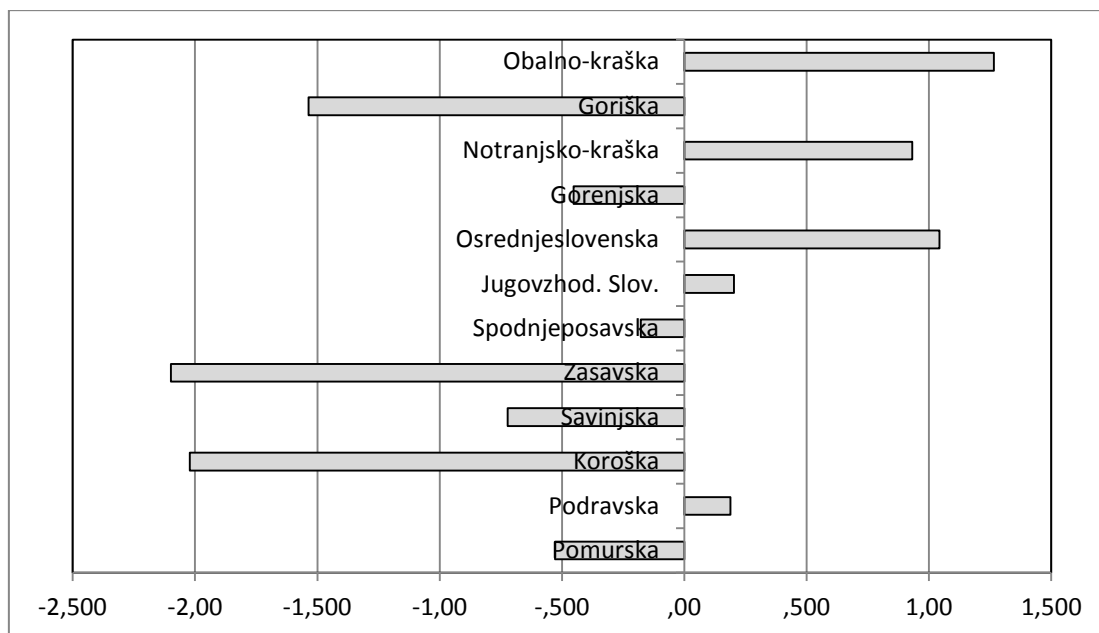
4.1.3. MEDREGIONALNE SELITVE

Obseg selitev. – Podrobno analizo obsega medregionalnih selitev in značilnosti teh selivcev po statističnih regijah analiziramo v šestem poglavju, ki temelji večinoma na podatkih iz interne dokumentacije Statističnega urada. Tam je zadnje opazovano leto 2010. Tu pa bomo prikazali sintezne ugotovitve za obseg teh selitev na ravni Slovenije za obdobje 1991-2011, razdeljeno na dve podobdobji: 1991-2007 in 2008-2011. Glavne podatke prikazujemo v tabeli 4.2. Letno število medregionalnih selitev se je v obdobju 1991-2007 v Sloveniji gibalo med 5300 in 8900 oziroma med 2,7 in 4,4 na 1000 prebivalcev (povprečje je znašalo 3,2). V obdobju 2008-2011 se je to število gibalo med 40.000 in blizu 48.000 oziroma 19 in 23 selitev na 1000 prebivalcev. Absolutno in relativno število (na 1000 prebivalcev) teh selitev je naraščalo v obdobju 1995-2007 in narašča tudi od leta 2009 dalje (v slednjem obdobju – na višji ravni: zaradi metodološko-vsebinskih sprememb v letu 2008).

V okviru medregionalnih selitev je bila v opazovanem obdobju 1991-2011 tako pri odselitvah kot priselitvah najbolj zastopana Osrednjeslovenska regija. V celem obdobju skupaj je nanjo odpadlo v povprečju 27% vseh medregionalnih odselitev in 31% vseh medregionalnih priselitev v državi. Njen delež v vseh medregionalnih odselitvah na ravni države se je zmanjševal, v priselitvah pa povečeval. Po deležu v vseh medregionalnih selitvenih tokovih v državi tej regiji sledijo Podravska, Savinjska in Gorenjska regija.

Medregionalne selitve državljanov RS v obdobju 1991-2007 niso bistveno vplivale na prostorsko razporeditev prebivalstva v Sloveniji in spremembo števila prebivalstva posamezne regije. V tem obdobju je polovica regij imela pozitiven, polovica pa negativen selitveni saldo (selitveni padec), ki je bil, izražen na 1000 prebivalcev, zelo majhen (glej tabelo 4.2). Upoštevanje vseh selitev (tudi selitve tujcev) ter tudi selitev na začasno bivališče pa kaže za obdobje 2008-2011 negativen in bistveno večji selitveni saldo kar za devet regij (izraženo relativno, največjega za Zasavsko) in pozitiven saldo za tri regije: Osrednjeslovensko, Obalno-kraško in Podravska regijo (izraženo relativno, največjega za prvo navedeno regijo). Če opazujemo celo obdobje 1991-2011 skupaj ob upoštevanju navedenih razlik v zajetju selitev med prvim in drugim obdobjem, je pet regij imelo negativen saldo, sedem regij pa pozitivnega (glej sliko 4.6). Prek evidentiranih medregionalnih selitev (v obdobju 1991-2007 brez selitev tujcev) so relativno (na 1000 prebivalcev) v opazovanem obdobju 1991-2011 največ prebivalcev izgubile Zasavska, Koroška in Goriška regija, dobile pa Obalno-kraška, Osrednjeslovenska in Notranjsko kraška regija.

Slika 4.6: Saldo v medregionalnih selitvah v Sloveniji v obdobju 1991-2011* po statističnih regijah – povprečno letno število (selitev) na 1000 prebivalcev

Vir: SURS, 2013d in lastni izračuni.

* Do vključno leta 2007 so zajete selitve državljanov RS, po tem letu pa tudi selitve tujcev.

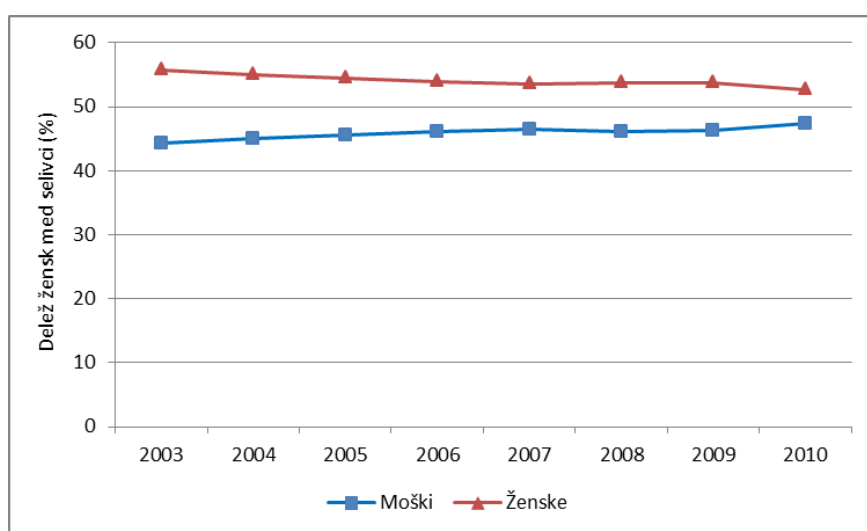
Tabela 4.2: Medregionalne selitve v Sloveniji v obdobju 1991-2011 po statističnih regijah in podobdobjih – obseg in struktura selitev

Regija	OBSEG SELITEV									STRUKTURA SELITEV – Slovenija = 100%					
	Priselitve			Odselitve			Saldo			Priselitve			Odselitve		
	1991-2000	2001-2007	2008-2011	1991-2000	2001-2007	2008-2011	1991-2000	2001-2007	2008-2011	1991-2000	2001-2007	2008-2011	1991-2000	2001-2007	2008-2011
	POVPREČNO LETNO ŠTEVILO SELITEV									STRUKTURA (Slovenija = 100%)					
Slovenija	5895	7174	44126	5895	7174	44126	0	0	0	100	100	100	100	100	100
Pomurska	297	305	2230	319	347	2447	-23	-42	-216	5,0	4,3	5,1	5,4	4,8	5,5
Podravska	669	768	5957	689	729	5658	-20	39	298	11,4	10,7	13,5	11,7	10,2	12,8
Koroška	171	164	1390	247	288	1767	-76	-124	-377	2,9	2,3	3,1	4,2	4,0	4,0
Savinjska	625	700	4707	689	794	5362	-64	-93	-654	10,6	9,8	10,7	11,7	11,1	12,2
Zasavska	188	219	786	215	301	1083	-27	-82	-297	3,2	3,0	1,8	3,6	4,2	2,5
Spodnjeposavska	289	318	1680	290	293	1788	-1	25	-108	4,9	4,4	3,8	4,9	4,1	4,1
Jugovzhod. Slov.	504	585	3193	431	552	3287	73	34	-94	8,5	8,2	7,2	7,3	7,7	7,4
Osrednjeslovenska	1634	2273	13969	1648	1936	11812	-14	337	2157	27,7	31,7	31,7	28,0	27,0	26,8
Gorenjska	651	721	3122	588	850	3523	63	-129	-401	11,0	10,0	7,1	10,0	11,8	8,0
Notranjsko-kraška	250	310	1495	177	253	1527	72	57	-32	4,2	4,3	3,4	3,0	3,5	3,5
Goriška	220	262	2336	285	397	2905	-65	-135	-569	3,7	3,7	5,3	4,8	5,5	6,6
Obalno-kraška	398	549	3263	317	434	2970	81	114	293	6,7	7,6	7,4	5,4	6,1	6,7
	KOEFIČIENT ŠTEVILA SELITEV NA 1000 PREBIVALCEV														
Slovenija	3,0	3,6	21,6	3,0	3,6	21,6	0,0	0,0	0,0						
Pomurska	2,3	2,5	18,6	2,5	2,8	20,4	-0,2	-0,3	-1,8						
Podravska	2,1	2,4	18,5	2,1	2,3	17,5	-0,1	0,1	0,9						
Koroška	2,3	2,2	19,1	3,3	3,9	24,2	-1,0	-1,7	-5,2						
Savinjska	2,4	2,7	18,1	2,7	3,1	20,6	-0,2	-0,4	-2,5						
Zasavska	4,0	4,8	17,6	4,6	6,6	24,2	-0,6	-1,8	-6,6						
Spodnjeposavska	4,1	4,5	23,9	4,1	4,2	25,5	0,0	0,4	-1,5						
Jugovzhod. Slov.	3,7	4,2	22,5	3,1	4,0	23,2	0,5	0,2	-0,7						
Osrednjeslovenska	3,4	4,6	26,7	3,4	3,9	22,6	0,0	0,7	4,1						
Gorenjska	3,3	3,6	15,4	3,0	4,3	17,4	0,3	-0,7	-2,0						
Notranjsko-kraška	5,0	6,1	28,7	3,5	5,0	29,3	1,4	1,1	-0,6						
Goriška	1,8	2,2	19,6	2,4	3,3	24,4	-0,5	-1,1	-4,8						
Obalno-kraška	3,9	5,2	29,8	3,1	4,1	27,1	0,8	1,1	2,7						

Vir: SURS, 2013d in lastni izračuni.

Spol, starost in izobrazba selivcev. – Kot je prikazano v slikah 4.7 in 4.8, v medregionalnih selitvah državljanov RS prevladujejo ženske, v evidentiranih medregionalnih selitvah tujcev in skupnih selitvah (od leta 2008 dalje) pa moški. Povprečna starost medregionalnih selivcev med državljani RS se je v obdobju 2003-2010 zniževala in je bila v letih 2008-2010 precej nižja kot za tujce (glej sliki 4.9 in 4.10). Izobraženost medregionalnih selivcev, merjena s povprečnim številom let šolanja in deležem selivcev s terciarno izobrazbo med vsemi selivci (utemeljitve glej v poglavju 6.1.), je bistveno boljše za državljane RS kot tujce. Za prve se je v letih 2008-2010 po obeh katalnikih zviševala, za druge pa se je povprečno število let šolanja sicer povečalo, delež selivcev s terciarno izobrazbo pa se je zmanjšal (glej sliki 4.11 in 4.12).

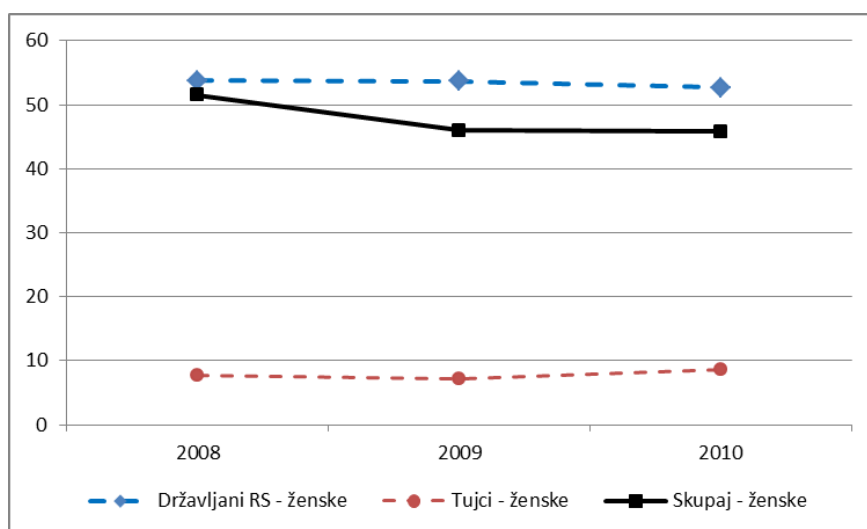
Slika 4.7: Spolna struktura medregionalnih selitev državljanov RS v Sloveniji v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah (v %)

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100% zmanjšano za delež žensk).

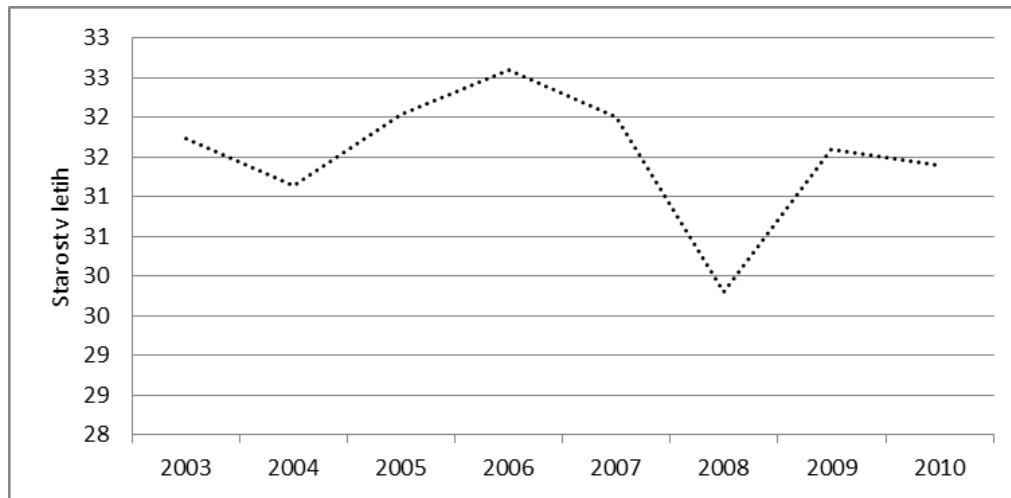
Slika 4.8: Spolna struktura vseh medregionalnih selitev v Sloveniji v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev – delež žensk v teh selitvah* (%)

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

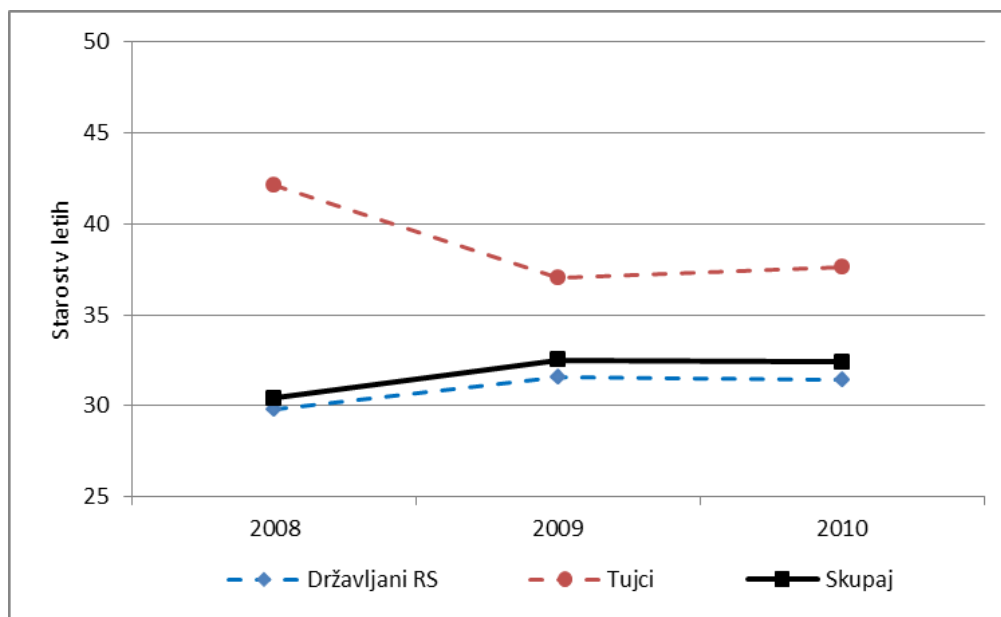
* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100% zmanjšano za delež žensk).

Slika 4.9: Povprečna starost medregionalnih selivcev v Sloveniji v obdobju 2003-2010 – selitve državljanov RS (leta starosti)

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni (za leta 2003-2005).

Slika 4.10: Povprečna starost medregionalnih selivcev v Sloveniji v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (leta starosti)

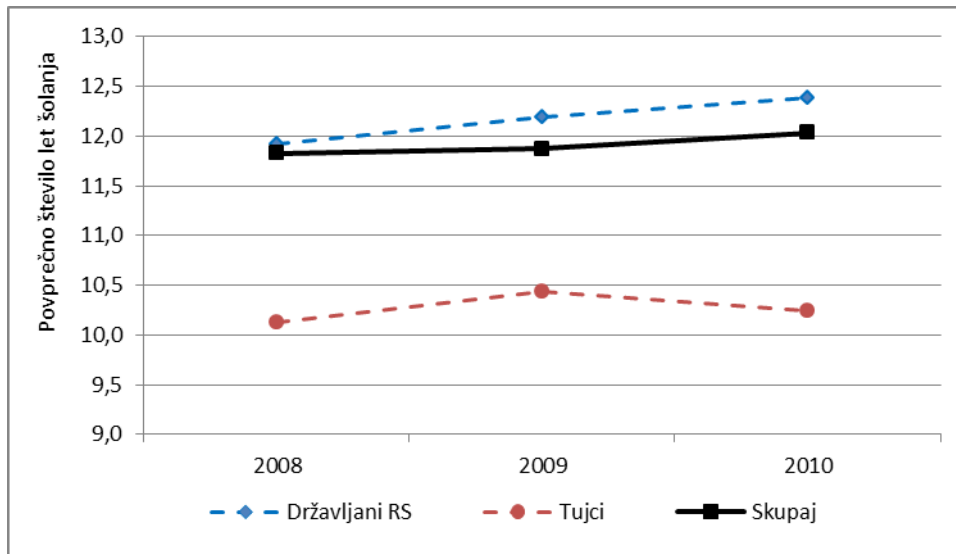

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

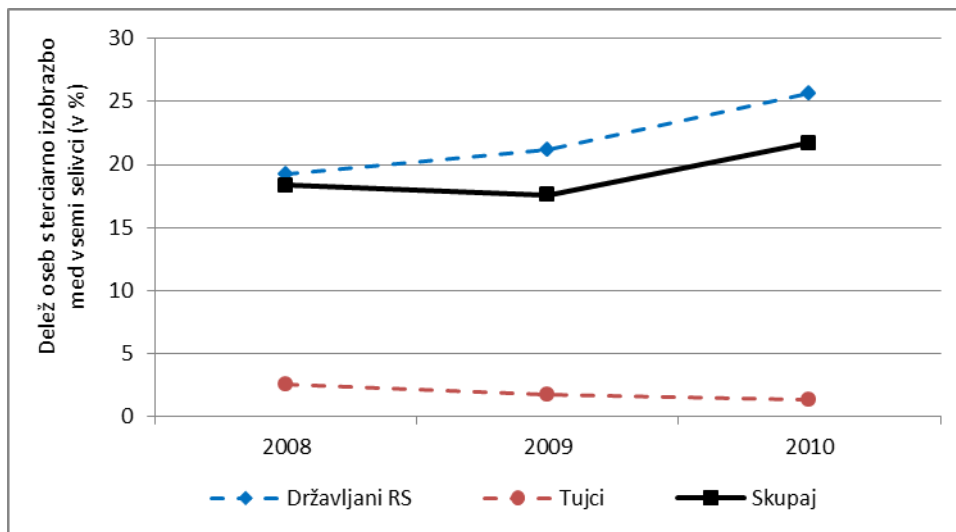
Razlike v plačah in gospodarski razvitosti kot dejavnik medregionalnih selitev. – Razlike v plačah in gospodarski razvitosti se kažejo kot pomemben dejavnik medregionalnih selitev v Sloveniji (tabela 4.3). Večina regij s podpovprečno ravniyo plač in bruto domačega proizvoda na prebivalca (BDP/preb.) je imela v obdobju 1991-2011 negativen saldo v medregionalnih selitvah. Iz teh regij je bilo prisotno večje odseljevanje kot priseljevanje. Močna povezanost med ravniyo plač in medregionalnimi selitvami se kaže zlasti pri Koroški in Zasavski regiji z relativno nizko ravniyo plač in bruto domačega proizvoda na prebivalca ter (relativno – na

Slika 4.11: Izobraženost medregionalnih selivcev v Sloveniji v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

Slika 4.11a: Povprečno število let šolanja

Slika 4.11b: Delež selivcev s terciarno izobrazbo

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

1000 prebivalcev) največjim negativnim saldovom v omenjenih selitvah v navedenem obdobju. Domnevamo, da so medregionalne razlike v plačah bolj povezane z dnevno delovno mobilnostjo kot z medregionalnimi selitvami, pri Pomurski regiji pa z meddržavnimi selitvami (glej poglavje 6.2.1.).

Tabela 4.3: Razlike v bruto plačah* in gospodarski razvitosti med statističnimi regijami – Slovenija, 2010

Regija	Bruto plača* (v evrih)		BDP na prebiv. (v evrih)	
	Znesek (v evrih)	Indeksi (Slov.=100)	Znesek (v evrih)	Indeksi (Slov.=100)
SLOVENIJA	1538	100	17379	100
Pomurska	1343	87	11445	66
Podravska	1450	94	14489	83
Koroška	1430	93	13013	75
Savinjska	1425	93	15708	90
Zasavska	1441	94	11769	68
Spodnjeposavska	1418	92	14742	85
Jugovzhodna Slovenija	1484	96	16145	93
Osrednjeslovenska	1739	113	24519	141
Gorenjska	1536	100	14408	83
Notranjsko-kraška	1398	91	12416	71
Goriška	1506	98	16388	94
Obalno-kraška	1562	102	19078	110

Vir: SURS, Statistični letopis Slovenije 2012 in 2013h ter lastni izračuni.

* Upoštevana je povprečna mesečna bruto plača po regiji prebivališča.

4.2. DOSEDANJE NOTRANJE SELITVE PREBIVALCEV SLOVENIJE NA PODLAGI PODATKOV POPISA PREBIVALCEV V LETIH 2002 IN 2011

Po podatkih predzadnjega popisa, izvedenega leta 2002 (iz popisa 2011 ni objavljenih podatkov) je bilo takrat med prebivalstvom Slovenije skoraj polovica takih, ki so se v (takratno) naselje prebivališča preselili iz drugega naselja Slovenije (so bili enkrat do popisa 2002 **notranji selivci**). Podrobnejšo analizo značilnosti teh selitev smo prikazali leta 2004 drugje (Bevc, Lukšič-Hacin, Zupančič, 2004). Iz zadnjega popisa (2011) pa so na razpolago podatki za **medregionale selitve**, ki, kot smo omenili, po letu 2008 (ko obstaja popolnejše statistično zajetje notranjih selitev) predstavljajo v Sloveniji glavno vrsto notranjih selitev. Kot je razvidno iz tabele 4.4, sta imeli leta 2011 največji delež prebivalcev s prvim bivališčem v kateri drugi slovenski regiji, Obalno kraška (23 %) in Osrednjeslovenska regija (20 %). Najmanjši delež priseljencev iz drugih regij pa so imele Pomurska (8 %), Goriška (9 %) in Koroška regija. Posamezne regije so imele praviloma največ priseljencev iz sosednjih regij. Za Osrednjeslovensko regijo pa je značilno, da je imela največ priseljencev iz Gorenjske regije, Jugovzhodne Slovenije in Savinjske regije.

Tabela 4.4: Prebivalci po regiji prebivališča 1. 1. 2011 in regiji prvega prebivališča* – Slovenija, 1. 1. 2011

Regija prebivališča 1. 1. 2011	REGIJA prvega prebivališča												
	SLOVE- NIJA	Pomur- ska	Podrav- ska	Koroš- ka	Savinj- ska	Zasav- ska	Spodnje- posavska	JV Slove- nija	Osred- nje- sloven- ska	Gorenj- ska	Notranj- sko- kraška	Goriška	Obalno- kraška
ŠTEVILO													
Slovenija	1821601	125928	297120	76308	239881	43170	70981	143979	405429	177485	50286	116312	74722
Pomurska	112933	104076	4984	350	729	113	158	384	1331	444	89	146	129
Podravska	295600	8654	264367	5064	8101	633	1304	1258	3219	1245	530	738	487
Koroška	68596	497	2381	62282	2118	88	173	196	475	202	52	92	40
Savinjska	233417	1439	7479	3681	207965	2333	2601	1366	4188	1138	329	557	341
Zasavska	38941	172	444	78	1678	33068	677	308	2113	232	33	95	43
Spodnjeposavska	62941	211	596	163	2139	643	54581	2368	1455	454	82	148	101
Jugovzh.Slovenija	128369	692	977	250	1029	412	2772	113333	6625	1124	434	478	243
Osrednjeslovenska	458431	7015	10462	3140	11910	4471	6536	19456	365389	13649	5110	7668	3625
Gorenjska	181238	1663	2066	505	1888	582	1317	2777	11521	155656	561	2274	428
Notranjsko-kraška	45583	255	423	108	305	121	128	643	2655	438	38684	803	1020
Goriška	108776	391	851	198	571	199	227	605	2183	1524	1045	99204	1778
Obalno-kraška	86776	863	2090	489	1448	507	507	1285	4275	1379	3337	4109	66487
STRUKTURA (%)													
Pomurska	100	92,2	4,4	0,3	0,6	0,1	0,1	0,3	1,2	0,4	0,1	0,1	0,1
Podravska	100	2,9	89,4	1,7	2,7	0,2	0,4	0,4	1,1	0,4	0,2	0,2	0,2
Koroška	100	0,7	3,5	90,8	3,1	0,1	0,3	0,3	0,7	0,3	0,1	0,1	0,1
Savinjska	100	0,6	3,2	1,6	89,1	1,0	1,1	0,6	1,8	0,5	0,1	0,2	0,1
Zasavska	100	0,4	1,1	0,2	4,3	84,9	1,7	0,8	5,4	0,6	0,1	0,2	0,1
Spodnjeposavska	100	0,3	0,9	0,3	3,4	1,0	86,7	3,8	2,3	0,7	0,1	0,2	0,2
Jugovzhodna Slovenija	100	0,5	0,8	0,2	0,8	0,3	2,2	88,3	5,2	0,9	0,3	0,4	0,2
Osrednjeslovenska	100	1,5	2,3	0,7	2,6	1,0	1,4	4,2	79,7	3,0	1,1	1,7	0,8
Gorenjska	100	0,9	1,1	0,3	1,0	0,3	0,7	1,5	6,4	85,9	0,3	1,3	0,2
Notranjsko-kraška	100	0,6	0,9	0,2	0,7	0,3	0,3	1,4	5,8	1,0	84,9	1,8	2,2
Goriška	100	0,4	0,8	0,2	0,5	0,2	0,2	0,6	2,0	1,4	1,0	91,2	1,6
Obalno-kraška	100	1,0	2,4	0,6	1,7	0,6	0,6	1,5	4,9	1,6	3,8	4,7	76,6

Vir: SURS, 2013c in lastni izračuni.

* V tabeli ni zajeta tujina oz. prebivalci s prvim prebivališčem v tujini. Ti podatki so prikazani v tabeli 5.9 v poglavju 5.2.1.1.

5. MEDDRŽAVNE SELITVE PREBIVALCEV SLOVENIJE TER ZALOGA EMIGRANTOV V TUJINI IN TUJCEV V SLOVENIJI

V poglavju prikazujemo najprej zalogo slovenskih emigrantov v tujini in zalogo imigrantov oziroma priseljencev v Sloveniji, nato pa meddržavne selitvene tokove za Slovenijo v zadnjih nekaj desetletjih. Pri selitvenih tokovih prikazujemo najprej statistično evidentirane legalne selitve, nato pa nelegalne selitve in statistično neevidentiran odliv nekaterih kategorij prebivalcev iz Slovenije. Za statistično evidentirane tokove prikazujemo obseg tokov, nekatere značilnosti selivcev (državljanstvo, spol, starost, izobrazba) ter vpliv selitev na število in strukturo prebivalcev.

Vključujemo tudi podatke iz zadnjega popisa prebivalstva (2011), ki je bil v več pogledih drugačen od predhodnih popisov.²⁰ Analiza selitvenih tokov za statistične regije (obseg tokov in značilnosti: državljanstvo, spol, starost, izobrazba) je prikazana v šestem poglavju te knjige. V tem poglavju pa za regije prikazujemo zalogo emigrantov in imigrantov.

5.1. ZALOGA SLOVENSКИH EMIGRANTOV V TUJINI IN TUJCEV V SLOVENIJI – ZA RAVEN SLOVENIJE IN NJENIH STATISTIČNIH REGIJ

5.1.1. EMIGRANTI

O skupni zalogi vseh živečih slovenskih emigrantov, ki nimajo več bivališča v Sloveniji, podobno kot v večini drugih držav, v Sloveniji ni (uradnih) podatkov. So pa že dalj časa na razpolago podatki o “zalogi začasnih” emigrantov v tujini, torej tistih, ki še imajo v Sloveniji prijavljeno stalno bivališče. Zadnji objavljeni podatki o taki zalogi so na razpolago za leto 2007 in sicer o »državljanih Republike Slovenije, ki so začasno v tujini«. Ti podatki temeljijo na centralnem registru prebivalstva. Novejše podatke o taki zalogi začasnih emigrantov smo pridobili iz interne dokumentacije SURS, ker se navedena kategorija, ki je od 1. 1. 2008 opredeljena malo drugače kot prej, statistično ne obdeluje več in se tudi ne objavlja.

²⁰ Gre za naslednje tri posebnosti (SURS, 2010, Registrski popis 2011):

- obveznost izvedbe popisa v državah članicah EU prvič določa uredba, in sicer Uredba Evropskega parlamenta in Sveta EU z dne 9. julija 2008 o popisih prebivalstva in stanovanj;
- referenčni datum popisa je bil 1. januar (in ne več 31. marec);
- namesto običajnega terenskega popisovanja je Statistični urad RS tokrat prvič izvedel popis prebivalstva v Sloveniji samo s povezovanjem številnih administrativnih in statističnih virov (zato ga na kratko imenujemo registrski popis).

Preden analiziramo navedene zadnje objavljene podatke o zalogi začasnih slovenskih emigrantov iz leta 2007, pogledajmo, kako je bilo s to zalogo ob nekaj popisih prebivalstva. O obsegu te zaloge so bili za leta popisa prebivalstva 1971, 1981 in 1991 podatki o tki. "zdomcih" – "stalnih" prebivalcih Slovenije, ki so bili v času popisa "začasno" v tujini, v Sloveniji pa so imeli še prijavljeno stalno prebivališče. Ob popisu prebivalstva leta 1991 je bilo takih oseb 53.000 (2 % manj kot 10 let pred tem) oziroma 2,7 % stalnih prebivalcev Slovenije. O tem, da niso bili v tujini le kratek čas, kaže podatek o povprečnem trajanju njihovega bivanja v tujini (14 let). Od spremembe statistične definicije prebivalstva v letu 1995 se omenjena kategorija državljanov Republike Slovenije (ki so začasno v tujini) ne šteje več med prebivalce Slovenije. V obdobju 1995-2007 se je ta kategorija oseb imenovala »državljeni R Slovenije, ki so začasno (za več kot 3 mesece) v tujini« in so svoj odhod prijavili (ter so imeli še vedno stalno prebivališče v Sloveniji). Njihovo število je bilo bistveno manjše od prej omenjene kategorije emigrantov (zdomcev) ob popisu prebivalstva leta 1991. Ob popisu prebivalstva leta 2002 je bilo v tujini »začasno« (več kot tri mesece) 28.065 oseb oziroma 1,4 % popisanih oseb (0,9 % jih je bilo v tujini že več kot 1 leto, 0,5 % pa manj kot 1 leto). Iz zadnjega popisa prebivalstva v letu 2011 ni objavljena kakšna kategorija prebivalcev ali državljanov RS, ki bi bila približek začasne (ali vse) slovenske emigrante.

Od spremembe definicije prebivalstva s 1. 1. 2008 navedene statistične kategorije »državljeni R Slovenije, ki so začasno (za več kot 3 mesece) v tujini« ni več kot tudi ne ustrezne druge kategorije, ki bi jo razumeli kot verodostojni približek za velikost zaloge vseh ali začasnih slovenskih emigrantov. Sedaj se državljeni Republike Slovenije delijo na dve kategoriji oziroma skupini, glede na to, ali so ali niso prebivalci Slovenije. Kategorija »Državljeni R Slovenije, ki niso prebivalci Slovenije«, po navedbah strokovnjaka SURS²¹, ni verodostojen kazalnik zaloge emigrantov, ker vključuje tudi državljane, ki (še) nikoli niso bili v Sloveniji (npr. rojene v tujini, ipd.). Nek približek pa gotovo je, saj vključuje tiste državljane RS, ki imajo že najmanj eno leto prijavljeno začasno odsotnost iz Slovenije²² (analogno nekdanji kategoriji »zdomcev«). Po enem letu od prijave začasne odsotnosti jih na SURS statistično izločijo iz prebivalstva. Zadnji podatki (neobjavljeni) za navedeno kategorijo državljanov RS (ki niso prebivalci Slovenije) so na razpolago za sredino leta 2012 (1. 7.); takrat je bilo 29.115 takih oseb (vir: SURS, 2013).

V tabeli 5.1 prikazujemo zadnje razpoložljive objavljene in neobjavljene podatke o zalogi začasnih emigrantov (in imigrantov) ter podatke za dve predhodni leti: za leto 2003 kot zadnje leto pred priključitvijo Slovenije EU in leto 2007 kot zadnje leto pred spremembo statistične definicije prebivalstva. V letih 2003 in 2007 je bila navedena zaloga začasnih emigrantov, izražena kot delež državljanov RS, ki so začasno v tujini, med vsemi državljani RS, razmeroma majhna (1,6 %) in enaka. Oba spola sta bila v njej zastopana približno enako (leta 2007: moški 51 %, ženske 49 %; glej tabelo B-1 v prilogi B). V tabeli 5.2 v nadaljevanju

²¹ Mag. Danilo Dolenc, vodja oddelka SURS za demografijo.

²² Niso pa vanjo zajeti tisti državljani RS, ki v Sloveniji odjavijo stalno bivališče.

prikazujemo nekatere značilnosti začasnih emigrantov in imigrantov v letu 2003. Sredi leta 2012 je znašal približno primerljiv kazalnik zaloge emigrantov (delež začasno odsotnih državljanov RS za več kot eno leto v vsoti teh oseb in državljanov RS, ki so prebivalci Slovenije) 1,5 %.

Tabela 5.1: Emigranti in imigranti kot kategoriji prebivalcev Slovenije in državljanov Republike Slovenije – zadnji razpoložljivi podatki ter podatki za nekaj predhodnih let

Časovni presek	EVIDENTIRANI (začasni) EMIGRANTI – Državljeni R Slovenije, ki so začasno v tujini* (2003 in 2007 – najmanj 3 mesece; 2010 in 2012 – najmanj 1 leto)			IMIGRANTI – Tujci, prebivalci Slovenije**	
	Število	% v vseh državljanih R Slovenije	% v vsoti državljanov RS in začasno odsotnih (v tujini)	Število	% v prebivalcih Slovenije
	1	2	3	4	5
2003 (30. 9.)	30816	1,55		46951	2,35
2007 (31. 12.)	31478	1,58		62722	3,11
2008 (31. 12.)				70723	3,48
2010 (1. 7.)***	32041		1,63		
2011 (1. 1.)****				82746	4,04
2012 (1. 7.)***	29115		1,48		
2012 (1. 10.)				89811	4,36

Viri: SURS (2011c, 2013, 2013a); Statistične informacije, št. 54/2004, št. 27/2008, št. 29/2009; Lastni izračuni.

* V letih 2003 in 2007 (pred novo statistično definicijo prebivalstva, veljavno od 1. 1. 2008) so zajeti tisti, ki so imeli najmanj 3 mesece prijavljeno začasno odsotnost iz Slovenije, v letih 2010 in 2012 (v skladu z novo definicijo prebivalstva) pa je ta časovni okvir daljši – najmanj eno leto. Slednjo kategorijo (začasno odsotni najmanj 1 leto; vanjo niso zajeti tisti državljani RS, ki v Sloveniji odjavijo stalno prebivališče) na SURS statistično izločijo iz prebivalstva. Ker ni del prebivalstva Slovenije, se statistično ne spremlja (in ne objavlja) in ni podvržena enako strogim logičnim kontrolam kot podatki o samem prebivalstvu Slovenije.

** V letih 2003 in 2007 je prikazana vsota tujcev, ki so imeli stalno ali začasno prebivališče v Sloveniji, v letih 2008 in 2011 pa statistična kategorija »tujci, prebivalci Slovenije« (to pomeni, da so najmanj 1 leto v Sloveniji ali pa nameravajo ostati v Sloveniji za najmanj tako obdobje).

*** Interna dokumentacija SURS (Barica Razpotnik) – SURS, 2013.

**** Registrski popis prebivalstva.

Tabela 5.2: Emigranti in imigranti v letu pred priključitvijo Slovenije EU kot kategoriji prebivalcev Slovenije in državljanov Republike Slovenije ter nekatere njihove značilnosti – 30. 9. 2003

Kategorije prebivalcev Slovenije	Število	Struktura (%)	Struktura po spolu, skupaj je 100 % (%)		Povpreč. starost (leta)	Starost				
			Moški	Ženske		struktura po starostnih skupinah (%)				
						0-14 let	15-19 let	20-24 let	25-64 let	65+ let
EMIGRANTI (del državljanov Republike Slovenije)										
SKUPAJ državljani RS	1981784	100	48,5	51,5	39,5	14,7	6,5	7,3	56,4	15,1
Državljeni R Slov. brez začasno odsotnih	1950968	98,45	48,4	51,6	39,4	14,9	6,6	7,4	56,0	15,2
Državljeni RS, ki začasno prebivajo v tujini	30816	1,55	51,7	48,1	47,5	3,0	2,4	4,5	78,2	12,0
IMIGRANTI (del prebivalcev Republike Slovenije)										
SKUPAJ prebivalci Slovenije	1997919	100	49,0	51,0	39,4	14,7	6,5	7,4	56,5	15,0
Državljeni R Slov. brez začasno odsotnih	1950968	97,65	48,4	51,6	39,4	14,9	6,6	7,4	56,0	15,2
Tujci	46951	2,35								
- Tujci s stalnim preb.v Sl.	19731	0,99	67,0	33,0	43,0	6,9	3,8	2,9	78,3	8,1
- Tujci s začasnim preb.v Sl.	27220	1,36	75,8	24,2	34,1	6,8	2,9	12,1	75,8	2,5

Vir: Statistične informacije, SURS, št 54/2004 in lastni izračuni (glej Bevc, Hacin-Lukšič, Zupančič, 2004).

5.1.2. IMIGRANTI

Primerjavo velikosti zaloge priseljencev v Sloveniji z drugimi državami, upošteva oba možna kazalnika (državljanstvo oseb, država rojstva), smo prikazali že v poglavju 2.1.2.1. Kot smo videli, je velikost zaloge imigrantov v Sloveniji po obeh kazalnikih manjša od povprečja držav OECD, pri tem bistveno bolj po prvem navedenem kazalniku, ki se uporablja v Sloveniji in večini drugih držav EU (državljanstvo priseljencev). Po registru prebivalcev je v Sloveniji blizu 90.000 (1. oktobra 2012 natančno 89.811) **oseb s tujim državljanstvom (tujcev)**, kar je tako v absolutnih številkah in tudi relativno (delež v prebivalstvu – ta je znašal 4,4 %) več kot primerljivega leta 2008 (glej tabelo 5.1), ko je že veljala nova statistična definicija prebivalstva. Prav tako je zaloga imigrantov tako v absolutnih številkah kot relativno (kot delež v prebivalstvu) precej večja kot pred priključitvijo Slovenije EU, ko je bila tudi nekoliko drugače opredeljena. Kot prikazuje tabela 5.3, ima pretežni del tujcev (zlasti med moškimi) v Sloveniji državljanstvo katere od držav na območju nekdanje Jugoslavije (87 %); 7 % predstavljajo tujci z državljanstvom držav Evropske unije in 6 % tujci z državljanstvom drugih držav. Večino tujcev v Sloveniji predstavljajo moški – leta 2012 69 %. Ti so v večjem deležu iz držav na območju nekdanje Jugoslavije kot velja za ženske. Spolna struktura tujcev se glede na čas pred priključitvijo Slovenije EU ni skoraj nič spremenila (delež moških se je rahlo zmanjšal: od 71 % na 69 %), v strukturi glede na državljanstvo pa se je zmanjšal delež tujcev iz držav na območju nekdanje Jugoslavije, povečal pa delež tujcev iz držav Evropske unije in drugih držav.

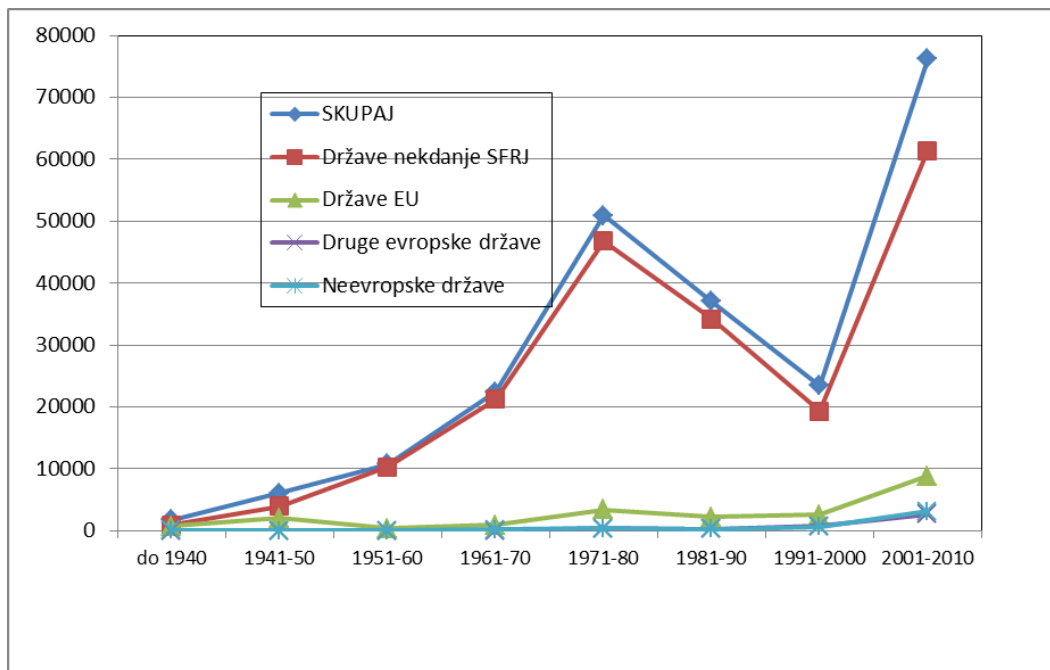
Tabela 5.3: Tujci v Sloveniji po državi državljanstva in spolu – v letih 2012 (1. 1.) in 2002 (31. 12.)

Država državljanstva	ŠTEVILO			STRUKTURA po državi državljanstva (%)			STRUKTURA po spolu (%)		
	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj	Moški	Ženske
2012 (tujci, prebivalci Slovenije)									
SKUPAJ	85555	59214	26341	100	100	100	100	69,2	30,8
Nekdanja Jugoslavija	74388	53660	20728	86,9	90,6	78,7	100	72,1	27,9
Evropska unija	6078	3494	2584	7,1	5,9	9,8	100	57,5	42,5
Druge države	5089	2060	3029	5,9	3,5	11,5	100	40,5	59,5
2002 (tujci in osebe z začasnim zatočiščem)									
SKUPAJ	44693	31489	13204	100	100	100	100	70,5	29,5
Evropa	43710	30949	12761	97,8	98,3	96,6	100	70,8	29,2
Države na obm. nekdanje SFRJ	40356	29460	10896	90,3	93,6	82,5	100	73,0	27,0
Nekd. social. drž. brez držav SFRJ + Albanija	1494	454	1040	3,3	1,4	7,9	100	30,4	69,6
Države Evropske unije	1358	727	631	3,0	2,3	4,8	100	53,5	46,5
Druge države	502	308	194	1,1	1,0	1,5	100	61,3	38,6
Afrika	47	35	12	0,1	0,1	0,1	100	74,5	25,5
Azija	512	279	233	1,1	0,9	1,8	100	54,5	45,5
Južna Amerika	67	24	43	0,1	0,1	0,3	100	35,8	64,9
Severna in Sred. Amerika	225	116	109	0,5	0,4	0,8	100	51,6	48,4
Avstralija in Oceanija	30	20	10	0,07	0,06	0,08	100	66,7	33,3
Neznana država	102	66	36	0,23	0,21	0,27	100	64,7	35,3

Viri: Statistični letopis Slovenije 2003, SURS; SURS (2013b), SI-STAT podatkovni portal, Prebivalstvo; Bevc, Lukšič-Hacin, Zupančič, 2004; Lastni izračuni.

Ob popisu prebivalstva leta 2011 je imela Slovenija 228.588 prebivalcev, ki so imeli prvo prebivališče zunaj Slovenije – **so bili rojeni v tujini**²³ (ob popisu leta 2002 je bilo 170.000 takih oseb – Vir: OECD, 2012, str. 350). To predstavlja 11 % vseh prebivalcev Slovenije, kar je, kot smo prikazali v poglavju 2.1.2.1., blizu povprečja za 21 držav EU s podatki in blizu povprečja za države OECD. Tem prebivalcem rečemo tudi prva priseljenska generacija. Glavne podatke zanje prikazujemo v tabeli 5.4. Seveda ta kategorija prebivalcev Slovenije ni enaka kategoriji priseljencev, kot je opredeljena v Sloveniji (na podlagi državljanstva – glej metodološko poglavje 3.2.2., pa tudi poglavji 1.2.6. in 2.1.2.). Razlika med tema dvema kategorijama lahko kaže na obseg naturalizacije – koliko tujcev je pridobilo državljanstvo Republike Slovenije. Dve tretjini (65 %) prve priseljenske generacije prebivalcev Slovenije ima slovensko državljanstvo; za moške je ta delež bistveno nižji kot za ženske (57 % nasproti 77 %). 87 % navedenih priseljencev je iz držav na območju nekdanje Jugoslavije, 9 % iz držav EU, 2 % iz ostalih evropskih držav ter 2 % iz neevropskih držav. V Slovenijo se jih je največ preselilo v preteklem desetletju (2001-2010) ter v 1970-ih letih (1971-1980); to velja tudi za prvo priseljensko generacijo iz držav na območju nekdanje Jugoslavije. Največ (42 %) priselitev iz držav EU se je zgodilo v preteklem desetletju (slika 5.1). V opazovani kategoriji prebivalcev Slovenije (rojeni v tujini) prevladujejo moški (57 %), po izobrazbi pa osebe s srednješolsko izobrazbo (49 %; tistih s terciarno izobrazbo je 11 %, kar je med državami OECD poleg Italije najnižji delež – glej poglavje 2.5 in sliko 2.8).

Slika 5.1: Priseljenci v Slovenijo po letu priselitve in državi prvega prebivališča – popis prebivalstva 2011 (število priselitev)

Vir: SURS (2013c), SI-STAT podatkovni portal, Popis 2011, Selitvene značilnosti.

²³ V vse tri priseljenske generacije (prva, druga, tretja) pa je 1. 1. 2011 sodilo kar 417.000 oziroma 20 % prebivalcev Slovenije. Vir: Surs, 2012.

Tabela 5.4: Prebivalci Slovenije, katerih prvo prebivališče je bila tujina (rojeni v tujini) – 1. 1. 2011 (popis prebivalstva)

	Skupaj	Države nekdanje SFRJ	Države EU	Druge evropske države	Neevropske države
ŠTEVILO	228588	198242	21182	4238	4926
STRUKTURA (%)	100	86,7	9,3	1,9	2,2
ZNACILNOSTI PRISELJENIH GLEDE NA DRŽAVO/OBMOCJE PRVEGA PREBIVALIŠČA (posamezno območje je 100 %)					
Državljanstvo	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
Slovensko (državljeni RS)	65,3	64,8	76,9	46,3	52,6
Tuje (tujci državljani)	34,7	35,2	23,1	53,7	47,4
Spol	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
Moški	57,4	58,8	49,3	36,1	52,0
Ženske	42,6	41,2	50,7	63,9	48,0
Leto priselitve	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
do 1940	0,8	0,5	3,4	0,4	1,4
1941-1950	2,6	2,0	9,6	0,7	0,7
1951-1960	4,7	5,2	1,9	0,5	0,9
1961-1970	9,8	10,7	4,3	0,9	3,7
1971-1980	22,3	23,6	16,1	8,5	7,9
1981-1990	16,2	17,3	10,5	6,2	6,8
1991-2000	10,3	9,8	12,4	18,6	14,2
2001-2010	33,3	31,0	41,7	64,2	64,3
Starost	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
do 24	10,7	8,9	21,2	24,4	24,3
25-64	74,7	76,9	56,6	71,4	66,4
65+	14,6	14,2	22,1	4,2	9,3
Izobrazba	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
% oseb z znano izobrazbo	95,9	97,1	87,4	88,1	87,7
Skupaj	100	100	100	100	100
Osnovna šola ali manj	40,3	41,6	29,9	35,4	35,0
Srednja šola	49,1	49,4	49,7	39,3	41,1
Terciarna izobrazba	10,6	9,1	20,5	25,3	23,9

Vir: SURS (2013c), SI-STAT podatkovni portal, Popis 2011, Selitvene značilnosti; lastni izračuni.

Slovenija ima torej (absolutno in relativno – v primerjavi s prebivalstvom) precej večjo zalogo imigrantov, če pod priseljenci razumemo prebivalce, ki so bili rojeni v tujini, kot če pod njimi razumemo prebivalce s tujim državljanstvom (uradna opredelitev v Sloveniji in večini evropskih držav). Primerjavo z drugimi državami smo prikazali v poglavju 2.1.2.1.

5.1.3. ZALOGA EMIGRANTOV IN IMIGRANTOV PO REGIJAH

5.1.3.1. Emigranti

Ne glede na metodološko-vsebinske spremembe v statistični opredelitvi kategorije, ki smo ji pri analizi “zaloga” oseb v tujini za Slovenijo rekli “začasni emigranti”, se evidentirana zaloga teh emigrantov v večini regij v zadnjih 20 letih ni dosti spremenila. Relativno največjo

evidentirano "zalogo" začasnih emigrantov imajo že vsaj 20 let Pomurska, Spodnjeposavska, Podravska in Savinjska regija, najmanjšo zalogo pa Goriška, Notranjsko-kraška in Koroška regija. Kot je prikazano v tabeli 5.5, je imela prva skupina regij leta 2007, za katerega so na razpolago zadnji objavljeni uradni podatki, na podlagi Centralnega registra prebivalcev v tujini "začasno" 2 % ali več državljanov RS, leta 2012 pa prav tako okoli 2 % ustrezne kategorije oseb (vsote začasno odsotnih državljanov RS in državljanov RS, ki so prebivalci Slovenije). Ob popisu prebivalstva v letu 1991 so imele te regije v tujini največji delež prebivalcev (med 2,6 % in 6,3 %), ob popisu prebivalstva leta 2002 pa največji delež popisanih oseb (med 1,2 % in 3,9 %). Druga navedena skupina regij pa je imela v letu 2007 »začasno« v tujini do največ 1 % državljanov RS, leta 2012 pa prav tolikšen delež ustrezne kategorije oseb (vsote začasno odsotnih državljanov RS in državljanov RS, ki so prebivalci Slovenije). V zalogi emigrantov so v večini regij približno enako zastopani moški in ženske (glej tabelo B-1 v prilogi B).

Tabela 5.5: Zaloga (začasnih) emigrantov za Slovenijo v različnih letih obdobja 1991-2012 po statističnih regijah – merjena kot del državljanov Republike Slovenije, popisanih oseb ali ustrezne druge kategorije oseb (%)

Statistična regija	1991 (31.12.) (popis prebivalstva)	2002 (31.12.) (popis prebivalstva)	2003 (30.9.) (CRP)*	2007 (1.7.) (CRP)*	2010 (1.7.) (CRP)*	2012 (1.7.) (CRP)*
	Delež državljanov RS, ki začasno prebivajo v tujini (»zdomci«)	Delež popisanih oseb, ki so bili iz naselja popisa odsotni za več kot 1 leto ali pa začasno	Delež državljanov RS, ki začasno prebivajo v tujini (več kot 3 mesece)	Delež državljanov RS, ki začasno prebivajo v tujini (več kot 3 mesece)	Delež drž. RS, ki začasno prebivajo v tujini (več kot 1 leto), v vsoti takih oseb in drž. RS, prebivalcev Slovenije	
SLOVENIJA	2,7	1,4	1,6	1,6	1,6	1,5
Pomurska	6,3	3,9	2,3	2,4	2,5	2,3
Podravska	4,4	2,4	1,9	1,9	2,4	2,1
Koroška	1,9	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0
Savinjska	2,6	1,2	2,1	2,1	2,1	1,8
Zasavska	1,9	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2
Spodnjeposavska	4,2	2,1	2,4	2,3	2,3	2,1
Jugovzhodna Slovenija	2,0	1,2	1,2	1,3	1,3	1,2
Osrednjeslovenska	1,6	0,8	1,3	1,3	1,3	1,2
Gorenjska	1,7	0,8	1,5	1,5	1,5	1,3
Notranjsko-kraška	1,4	0,8	1,0	1,0	0,9	0,9
Goriška	1,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7
Obalno-kraška	2,0	1,1	1,3	1,3	1,3	1,2

Lastni izračuni na podlagi več virov: Statistične informacije, SURS, št. 54/2004, št. 27/2008; SURS, 2004a (Popis prebivalstva 2002), 2013 (interna dokumentacija); Bevc, Logar, 1992 (podatki popisa prebivalstva v letu 1991 – Interna dokumentacija SURS); Tabela B1 v prilogi B.

* CRP – Centralni register prebivalstva.

5.1.3.2. Imigranti

Najprej bomo pogledali obseg zaloge in nekatere strukturne značilnosti tujih državljanov (spol, država izvora), nato pa na podlagi zadnjega popisa prebivalstva (1. 1. 2011) še obseg zaloge in nekatere značilnosti prebivalcev, rojenih v tujini, torej »prve priseljske generacije«, pod katero sodijo prebivalci (Slovenije oz. posamezne regije) s prvim prebivališčem v tujini.

Tuji državljani. – Po podatkih Centralnega registra prebivalcev imajo največji delež tujcev med prebivalci (*obseg zaloge*) tri jugozahodne regije (Obalno-kraška – 8 %, Notranjsko-kraška in Goriška) in Osrednjeslovenska regija, najmanjši delež pa Pomurska (1 %) in Koroška regija. Enako je veljalo tudi v letih 2008 in 2003 (glej tabeli 5.6 in 5.7). Struktura zaloge tujcev po *spolu* je prikazana v tabeli 5.6 in tabeli B-2 v prilogi B. V vseh regijah predstavljajo večino tujcev moški, kar se odraža tudi v njihovem precej večjem deležu med celotnim moškim prebivalstvom Slovenije kot je značilno za tujke v celotnem ženskem prebivalstvu Slovenije. V tabeli 5.8 je prikazana struktura tujcev po *državi izvora* (glede na *državljanstvo*) in spolu. V vseh regijah je večina tujcev iz držav na območju nekdanje Jugoslavije (od 61 % v Pomurski regiji do 91 % v Jugovzhodni Sloveniji). Delež tujcev iz držav Evropske unije je izrazito večji od slovenskega povprečja (6 %) v Pomurski (28 %) in Obalno-kraški regiji (11 %). Po deležu tujcev iz drugih (tretjih) držav prav tako izstopa Pomurska regija (11 %), poleg nje pa še Podravska regija (8 %).

Tabela 5.6: Zaloga imigrantov (tujih državljanov) v Sloveniji v letih 2011 in 2008 po statističnih regijah – obseg in struktura po spolu (%)

Statistična regija	Tuji državljani – v letih 2008 in 2011 (stanje 1. 7.)				Tuji državljani po spolu – 2011			
	Število		Delež med prebivalci (%)		Struktura (%) Skupaj=100 %		Delež med prebivalci (%)	
	2008	2011	2008	2011	moški	ženske	moški	ženske
SLOVENIJA	63416	83737	3,1	4,1	70,2	29,8	5,8	2,4
Pomurska	994	1168	0,8	1,0	54,9	45,1	1,1	0,9
Podravska	7331	9109	2,3	2,8	72,9	27,1	4,2	1,5
Koroška	1130	1638	1,6	2,3	71,2	28,8	3,2	1,3
Savinjska	8332	10044	3,2	3,9	72,9	27,1	5,7	2,1
Zasavska	1190	1502	2,7	3,4	63,7	36,3	4,4	2,4
Spodnjeposavska	2181	2959	3,1	4,2	71,9	28,1	6,1	2,4
Jugovzhodna Slov.	3952	5172	2,8	3,6	74,5	25,5	5,4	1,9
Osrednjeslovenska	20174	28104	3,9	5,3	70,2	29,8	7,5	3,1
Gorenjska	5581	7571	2,8	3,7	66,9	33,1	5	2,4
Notranjsko-kraška	2150	2537	4,2	4,8	70,1	29,9	6,7	2,9
Goriška	4006	5104	3,4	4,3	69,3	30,7	5,9	2,6
Obalno-kraška	6395	8829	5,9	8,0	67,1	32,9	10,7	5,2

Viri: SURS (2012b), SI-STAT podatkovni portal, Prebivalstvo; Tabela B-2 v prilogi B; Lastni izračuni.

Tabela 5.7: Zaloga imigrantov (tujih državljanov) v Sloveniji v letu 2003 (po stanju 30. 9.) po statističnih regijah – delež prebivalcev Slovenije (%)

Statistična regija	Prebivalci	Državljeni R Slovenije brez tistih, ki so začasno v tujini	Tujci		
			Skupaj	Tujci s stalnim prebiv. v Sloveniji	Tujci z začasnimi prebiv. v Sloveniji
SLOVENIJA	100	97,7	2,4	1,0	1,4
Pomurska	100	99,5	0,6	0,3	0,3
Podravska	100	98,7	1,3	0,5	0,8
Koroška	100	99,1	0,9	0,5	0,4
Savinjska	100	97,7	2,3	1,0	1,3
Zasavska	100	97,1	2,8	1,8	1,0
Spodnjeposavska	100	97,0	3,0	1,1	1,9
Jugovzhodna Slovenija	100	98,0	2,0	0,8	1,2
Osrednjeslovenska	100	96,8	3,2	1,4	1,8
Gorenjska	100	97,8	2,2	1,1	1,1
Notranjsko-kraška	100	96,9	3,1	1,3	1,8
Goriška	100	97,6	2,4	0,7	1,7
Obalno-kraška	100	95,4	4,6	1,6	3,0

Lastni izračuni na podlagi podatkov Statističnega urada Republike Slovenije (Statistične informacije, 2004/št. 54).

Tabela 5.8: Zaloga imigrantov (tujih državljanov) v Sloveniji v letu 2011 po statističnih regijah, izvorni državi (državljanstvu) in spolu (struktura: skupaj vse tri skupine držav = 100 %)

Statistična regija	Skupaj			Moški			Ženske		
	Nek-danja SFRJ	Evrop-ska unija	Druge države	Nek-danja SFRJ	Evrop-ska unija	Druge države	Nek-danja SFRJ	Evrop-ska unija	Druge države
SLOVENIJA	87,7	6,5	5,8	91,4	5,3	3,3	78,8	9,4	11,8
Pomurska	61,1	28,0	10,9	70,9	23,8	5,4	49,4	33,1	17,5
Podravska	85,2	6,5	8,3	91,7	4,6	3,7	66,9	11,9	21,2
Koroška	88,9	6,4	4,7	92,9	5,3	1,8	78,9	9,0	12,0
Savinjska	90,5	4,1	5,4	94,3	2,9	2,8	80,2	7,3	12,5
Zasavska	96,1	1,6	2,3	97,3	1,5	1,2	94,2	1,7	4,1
Spodnjeposavska	90,3	6,1	3,6	94,1	4,0	1,8	79,8	11,7	8,5
Jugovzh.Slovenija	91,1	5,0	3,9	92,9	4,5	2,6	85,7	6,3	7,9
Osrednjeslovenska	88,8	5,1	6,1	91,5	4,2	4,4	82,0	7,5	10,5
Gorenjska	87,3	7,3	5,4	89,7	6,7	3,5	82,1	8,5	9,4
Notranjsko-kraška	90,8	7,3	2,0	93,1	6,0	0,9	85,2	10,2	4,6
Goriška	86,6	7,9	5,5	90,7	6,9	2,3	77,1	10,1	12,8
Obalno-kraška	82,8	11	6,2	87,2	10,1	2,7	73,6	13,0	13,4

Vir: SURS (2012b), SI-STAT podatkovni portal, Prebivalstvo; Lastni izračuni.

Prebivalci, rojeni v tujini (prva priseljska generacija – prebivalci Slovenije s prvim prebivališčem v tujini). – Kot je razvidno iz tabele 5.9, je največji delež prebivalcev s prvim prebivališčem v tujini značilen za Obalno-kraško (22 %), Osrednjeslovensko (14 %), Notranjsko-kraško (13 %) in Zasavsko regijo (12 %). Najmanjši delež takih prebivalcev imata Pomurska in Koroška regija (po 5 %), ki imata tudi najmanjši delež tujcev. Ti prebivalci so se v večino regij v največjem številu preselili v preteklem desetletju in v 1970-ih letih. Pri vseh regijah izvira večina prebivalcev s prvim prebivališčem v tujini iz držav na območju nekdanje SFRJ (največ iz Bosne in Hercegovine ter Hrvaške). Delež tistih iz držav EU je največji (in obenem bistveno večji kot v ostalih regijah) v Pomurski regiji (35 %); tej regiji sledita Podravska in Spodnjeposavska regija s 16 % in 13 %.

Tabela 5.9: Zaloga prebivalcev s prvim prebivališčem v tujini (rojeni v tujini) – Slovenija po statističnih regijah ob popisu prebivalstva 1. 1. 2011

	Slovenija	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnje- posavska	JV Slovenija	Osrednje- slovenska	Gorenjska	Notranj.- kraška	Goriška	Obalno- kraška
ŠTEVILO	228588	6212	27519	3898	26309	5281	7226	14114	74782	22189	6704	10370	23984
DELEŽ MED PREBIVALCI (SLOVENIJE, REGIJE) – v %													
	11,1	5,2	8,5	5,4	10,1	11,9	10,3	9,9	14	10,9	12,8	8,7	21,7
ZNAČILNOSTI													
Leto/obdobje priselitve – struktura (%)													
Skupaj	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
do 1940	0,8	1,7	1,2	1	0,7	0,9	0,8	0,6	0,6	0,6	0,8	1,1	0,5
1941-1950	2,6	4	3,8	3	2,4	3,9	3,9	2,4	2,2	2,1	1,8	4,2	2,1
1951-1960	4,7	4,4	5,4	4,4	3,3	3,7	3,3	4,1	4,5	4,3	3,1	3	8,7
1961-1970	9,8	9,8	10	7,1	7,8	7,5	7,6	9,6	10,4	10,8	8,1	5,1	13
1971-1980	22,3	21,2	18,8	22,8	24,6	23,9	18,5	22,8	23,2	27,5	21,6	16,6	19,5
1981-1990	16,2	17,8	14,7	16	18	28,3	15,7	15,7	15,8	17,6	17,6	13,6	14
1991-2000	10,3	12,2	10,5	9,6	9,8	10,9	12,5	10,5	9,9	8,6	12	12,4	10,3
2001-2010	33,3	28,7	35,5	36,2	33,3	21	37,8	34,2	33,3	28,5	35,1	43,9	31,8
Država prvega prebivališča – struktura (%)													
Skupaj	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Države nekđ. SFRJ	86,7	59,2	78,3	84,7	89,1	93,3	83,1	88,7	89,9	90,1	91,5	82,7	87,0
- BIH	42,4	8,3	25	43,7	45,6	65,6	29	42	49	50,5	47,9	41,7	37,1
- Črna gora	1,2	0,3	1	0,5	0,5	1,2	0,3	0,6	1,9	2,5	0,2	0,5	0,7
- Hrvaška	21,5	36,9	30,4	18,7	22,4	12,1	34,5	30,5	16,4	11,5	24,3	10,4	28,8
- Kosovo	4,1	0,7	4	5,6	6,3	2,7	6,5	3,1	3	6	3,2	6,5	3,5
- Makedonija	6	4,3	4,4	3,8	3,2	2,2	4,2	3,8	6,7	7,9	7,8	12,2	6,9
- Srbija	11,5	8,7	13,6	12,4	11,2	9,5	8,6	8,8	12,8	11,6	8	11,3	10,1
Države EU	9,3	35,3	16,5	11,4	7,5	5,4	13,5	8	5,7	6,3	6,1	12,4	9,7
Druge evr. drž.	1,9	2,7	2,8	2,6	2,2	0,5	1,9	1,5	1,5	1,7	0,7	2,5	1,8
Ostale države	2,2	2,7	2,5	1,3	1,2	0,8	1,5	1,8	2,9	1,8	1,7	2,5	1,5

Vir: SURS, 2013a in lastni izračuni.

5.2. SELITVENI TOKOVI – SLOVENIJA

V poglavju prikazujemo najprej statistično evidentirane legalne, nato pa statistično neevidentirane selitve. Med slednjimi selitvami zajemamo naslednje tokove: nelegalno priseljevanje v Slovenijo, potencialno emigracijo prebivalcev, dejansko in potencialno emigracijo znanstvenikov/raziskovalcev in mladih, bivših Erasmus študentov.

5.2.1. STATISTIČNO EVIDENTIRANE LEGALNE SELITVE

V poglavju prikazujemo za raven Slovenije evidentirane legalne selitve, pri tem za vse selivce od leta 1995 dalje, za državljane Republike Slovenije pa za daljše obdobje. Za obdobje 1995-2012 prikazujemo obseg selitev in nekatere značilnosti selivcev: državljanstvo in državo državljanstva, spol, starost in izobrazbo.

Evidentirane legalne selitve zajemajo v Sloveniji na ravni države selitve državljanov Republike Slovenije (v 1980-ih letih in začetku 1990-ih let – tudi državljanov nekdanje SFRJ) in selitve tujcev (od srede 1990-ih let dalje)²⁴. Metodološko opozorilo v zvezi s proučevanimi legalnimi selitvami v nadaljnjih poglavjih je, da se nanašajo na dogodek (priselitev, odselitev). Ista oseba se lahko v enem letu večkrat seli, zato je število selivcev lahko manjše od števila selitev. Tako tudi v primeru, ko bomo uporabili izraz »selivci«, podatki pomenijo število dogodkov v proučevanem selitvenem toku.

5.2.1.1. Obseg legalnih selitvenih tokov za vse selivce za daljše obdobje – nekaj zadnjih desetletij

Opazovanje trendov v evidentiranih legalnih selitvah za daljše obdobje je iz metodoloških in vsebinskih razlogov oteženo. Pri opazovanju zadnjih 33 let (1980-2012) ali celo 52 let (1961-2012) je pet mejnih let:

- 1991 – ob osamosvojitvi Slovenije je območje nekdanje Jugoslavije za Slovenijo postala tujina;
- 1992 – po tem letu je bil izveden prehod od spremljanja državljanov nekdanje SFRJ na državljane RS; v letih 1991-1992 so se zajemali oboji; v letih 1993-1994 so se zajemali le državljani RS;
- 1995 – s tem letom se je v Sloveniji na ravni države poleg državljanov RS začelo spremljati tudi selitve tujcev (na ravni regij pa dve leti kasneje), obenem je bila v tem letu spremenjena statistična definicija prebivalstva;
- 2004 – priključitev Slovenije EU;

²⁴ Do leta 2005 niso bile zajete selitve beguncev in selitve oseb z začasnim zatočiščem v Sloveniji (glej še poglavje 5.2.2.1.).

- (1.1.) 2008 – spremenjena je bila statistična definicija prebivalstva; ta temelji na konceptu običajnega prebivališča (merilo zanj – dejansko ali nameravano bivanje na naslovu tega bivališča). Spremenjena je bila tudi opredelitev meddržavnih selivcev – kratkotrajni selivci niso več zajeti. Definicije smo prikazali v tretjem poglavju, zlasti v poglavju 3.2.

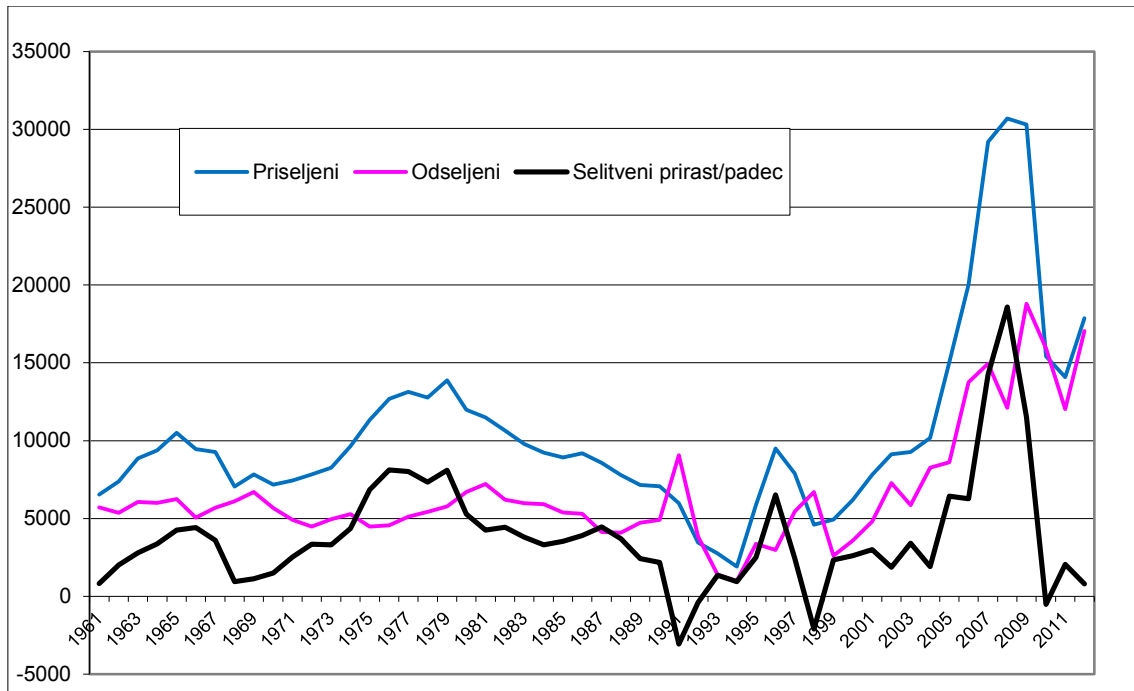
Tako podatki o meddržavnih selitvah za daljše obdobje niso popolnoma primerljivi, obenem niso enako razčlenjeni. Do vključno leta 1991 so se posebej spremljale selitve z območjem nekdanje Jugoslavije in s tujino (razčlenitev: “druge republike nekdanje Jugoslavije” in “tujina”), po tem letu pa je oboje tujina. Po letu 1995 se pri meddržavnih selitvah srečujemo z razčlenitvijo “državljeni RS” in “tujci”.

V sliki 5.2 prikazujemo število evidentiranih selitev in selitveni prirast/padec za posamezna leta v obdobju zadnjih 52 let (1961-2012), v sliki 5.3 pa te podatke za malo krajše obdobje (1967-2011) po spolu. V tabeli 5.10 prikazujemo absolutne in relativne podatke o obsegu selitev (število selitev in selitveni prirast/padec na 1000 prebivalcev – za državljane in tujce oz. pred letom 1992 nekatere druge kategorije²⁵) za posamezna leta v obdobju 1980-2012. V tabeli 5.11 in več slikah v nadaljevanju pa prikazujemo te podatke in kazalnike za obdobje 1995-2012 (po nekaj krajših obdobjih), ko se spremljajo vsi meddržavni selitveni tokovi (selitve državljanov R Slovenije in tujcev). V nadaljevanju prikazujemo glavne sklepne ugotovitve na podlagi navedenih tabel in slik.

Opazovanje absolutnih podatkov o obsegu selitev v obdobju *zadnjih petdesetih let* (slika 5.2) kaže na določene trende z izjemo 1990-ih let, ki je bilo z vidika meddržavnih selitev zelo razgibano. Selitveni prirast je rasel v 1970-ih letih in v preteklem desetletju, padal pa v 1980-ih letih in v začetku 1990-ih let. Vpeljava evidentiranja selitev tujcev z letom 1995 je imela za posledico povečanje obsega priselitev in odselitev, ne pa tudi selitvenega prirasta. S priključitvijo Slovenije EU se je dodatno povečal obseg obeh tokov, obenem pa tudi selitveni prirast. To je trajalo do leta 2008, zatem je prirast začel padati in v letu 2010 je bil obseg odselitev že večji od obsega priselitev; v letih 2011-2012 je bil saldo spet pozitiven (v celoti na račun selitev tujcev). V slikah 5.3a in 5.3b prikazujemo za nekoliko krajše obdobje (45 let) še letni obseg selitev po spolu. Kot je razvidno iz teh slik, je bil do razpada nekdanje Jugoslavije letni obseg selitvenih tokov po absolutnem številu selivcev (priseljenci, odseljeni) nekoliko večji za moške kot za ženske, trend in selitveni prirast pa sta bila za moške in ženske podobna. Metodološka sprememba sredi 1990-ih let (zajetje tudi selitve tujcev) in vsebinska sprememba v preteklem desetletju (priključitev Slovenije EU) pa sta prinesli povečanje razhajanja v letnem obsegu selitev za moške in ženske – obseg selitev kot tudi selitveni prirast sta bila za moške bistveno večja kot za ženske.

²⁵ Selitve v zvezi z začasnim prebivanjem v tujini (odhodi, vrnitve).

Slika 5.2: Meddržavne selitve v Sloveniji v obdobju 1961-2012* – letno število

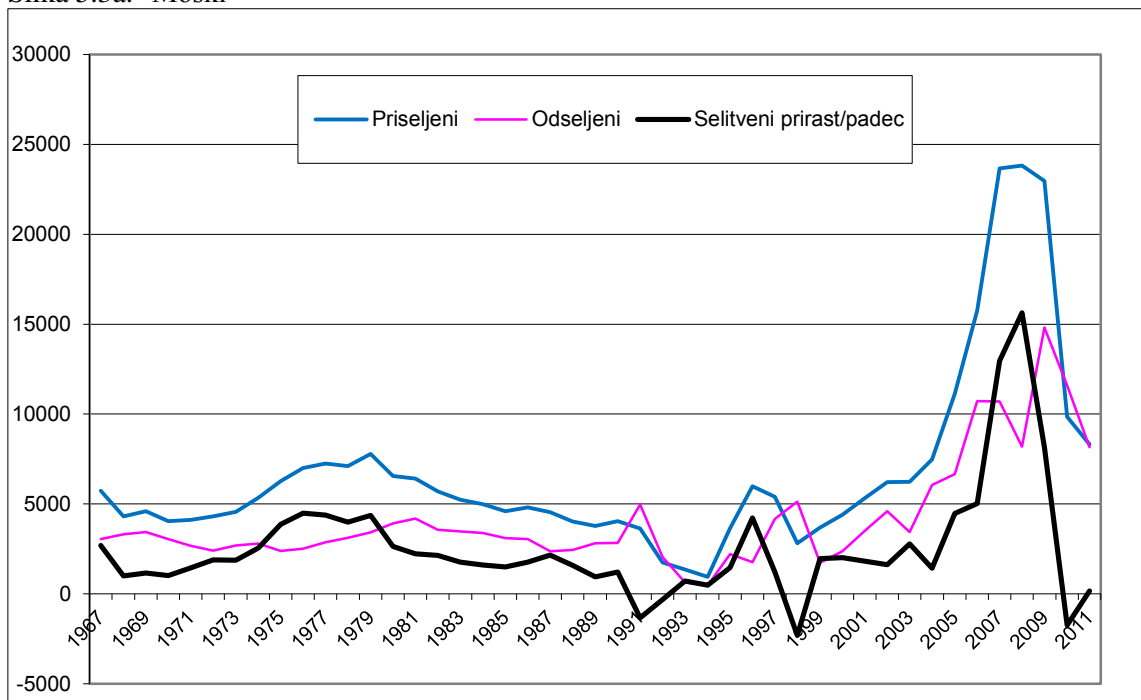

Vir: SURS (2007, 2012b), SI-STAT podatkovni portal. Prebivalstvo.

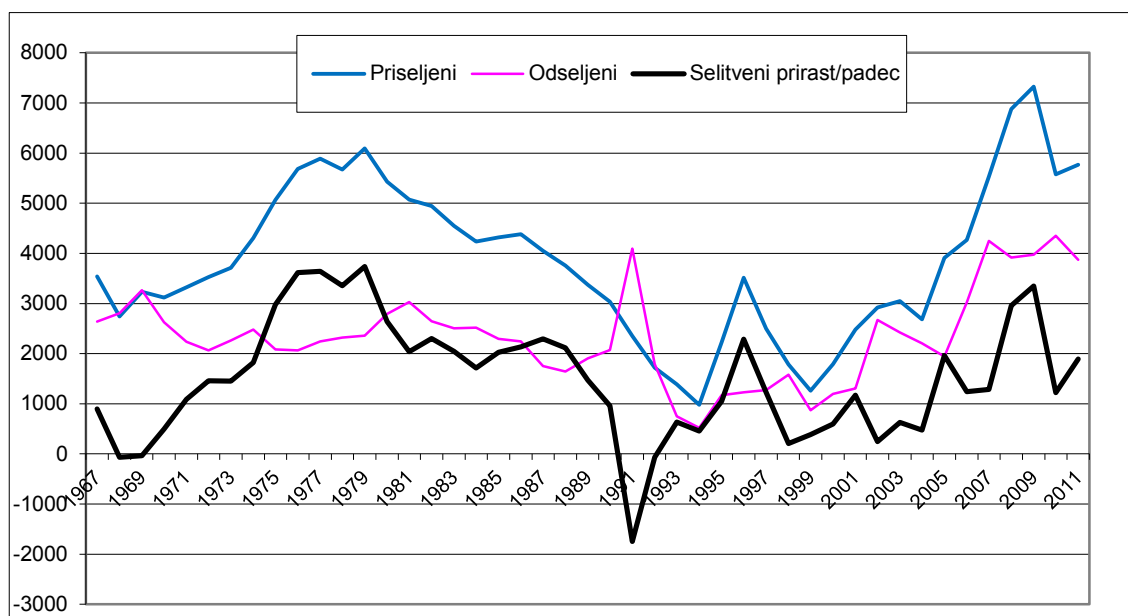
* Do vključno leta 1992 so upoštevani državljani R Slovenije in državljani nekdanje SFR Jugoslavije. Podatki o tujcih so vključeni za obdobje 1995-2011.

Slika 5.3: Meddržavne selitve v Sloveniji v obdobju 1967-2011 po spolu* – letno število

Slika 5.3a: Moški

Slika 5.3b: Ženske

Vir: SURS (2007, 2012b), SI-STAT podatkovni portal. Prebivalstvo.

* Do vključno leta 1992 so upoštevani državljani R Slovenije in državljani nekdanje SFR Jugoslavije. Podatki o tujcih so vključeni za obdobje 1995-2011.

Opazovanje obsega evidentiranih selitev v obdobju *zadnjih trintridesetih let* (1980-2012) pa omogoča naslednje sklepe (glej tabelo 5.10 in slike 5.4a, 5.4b in 5.4c):

- letni obseg zunanjih/meddržavnih selitev je bil ves čas bistveno manjši od obsega notranjih selitev (čeprav so v slednjih selitve tujcev zajete šele po letu 2007);
- v vsebinsko razmeroma primerljivem obdobju 1980-1992 je bilo značilno upadanje v obsegu tako priselitev kot odselitev, pri čemer je bil v odselitvah zaradi osamosvojitve Slovenije značilen izreden porast v letu 1991;
- od sredine 1990-ih let dalje, ko se spremljajo tudi selitveni tokovi tujcev, so bili le-ti veliko večji od selitvenih tokov državljanov R Slovenije;
- saldo po kategorijah selivcev v metodološko in/ali vsebinsko primerljivih obdobjih:
 - 1980-ta leta: saldo z drugimi republikami nekdanje Jugoslavije je bil pozitiven, s tujino pa negativen, vendar majhen. Obseg selitev s tujino je bil manjši od obsega selitev z drugimi republikami nekdanje Jugoslavije;

Tabela 5.10: Notranje in zunanje (meddržavne) selitve prebivalstva – Slovenija, 1980-2012*

	1980-1984 povpr.	1985-1989 povpr.	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
ŠTEVILO																										
NOTRANJE SELITVE	52692	43207	37644	35965	42741	34997	31420	25736	28655	29313	30110	30509	29781	30967	34868	27844	30215	32204	38501	38581	106248	96602	106551	107988	112720	
MEDDRŽAVNE SELITVE																										
Priseljeni	10679	8321	7075	5987	3461	2745	1919	5879	9495	7889	4603	4941	6185	7803	9134	9279	10171	15041	20016	29193	30693	30296	15416	14083	17855	
- iz drugih republ.nekd. Jug.	10341	8049	6842	5769																						
- iz tujine	338	272	233	218																						
- državljani R Slovenije					3461	2745	1919	2191	1500	1093	857	1362	935	1030	1432	1268	1574	1747	1765	1689	2631	2903	2711	3318	3443	
- tuji državljani								3688	7995	6796	3746	3579	5250	6773	7702	8011	8597	13294	18251	27504	28062	27393	12705	10765	14412	
Odseljeni	6467	4721	4908	9060	3848	1390	983	3372	2985	5447	6708	2606	3570	4811	7269	5867	8269	8605	13749	14943	12109	18788	15937	12024	17052	
- v druge republ.nekd. Jug.	5950	4355	4720	8860																						
- v tujino	517	366	188	200																						
- državljani R Slovenije					3848	1390	983	776	803	807	705	963	1559	1442	2624	1887	2265	2077	2703	3178	4766	3717	3905	4679	8876	
- tuji državljani								2596	2182	4640	6003	1643	2011	3369	4645	3980	6004	6528	11046	11765	7343	15071	12032	7345	8176	
Selitveni prirast oz. padeč	4212	3600	2167	-3073	-387	1355	936	2507	6510	2442	-2105	2335	2615	2992	1865	3412	1902	6436	6267	14250	18584	11508	-521	2059	803	
- z drugimi republ.nekd. Jug.	4391	3694	2122	-3091																						
- s tujino	-179	-94	45	18																						
- državljani R Slovenije					-387	1355	936	1415	697	286	152	399	-624	-412	-1192	-619	-691	-330	-938	-1489	-2135	-814	-1194	-1361	-5433	
- tuji državljani								1092	5813	2156	-2257	1936	3239	3404	3057	4031	2593	6766	7205	15739	20719	12322	673	3420	6236	
<i>Začasno prebivanje državljanov Republike Slovenije v tujini</i>																										
- vrnitve								387	634	395	423	422	446													
- odhodi								1271	402	777	990	886	765													
- saldo								-884	232	-382	-567	-464	-319													
KOEFICIENTI - število na 1000 prebivalcev																										
NOTRANJE SELITVE	27,4	21,7	18,8	18,0	21,4	17,6	15,8	13,0	14,4	14,8	15,2	15,4	15,0	15,5	17,5	13,9	15,1	16,1	19,2	19,1	52,5	47,3	52,0	52,6	54,8	
MEDDRŽAVNE SELITVE																										
Priseljeni	5,6	4,2	3,5	3,0	1,7	1,4	1,0	3,0	4,8	4,0	2,3	2,5	3,1	3,9	4,6	4,6	5,1	7,5	10,0	14,5	15,2	14,8	7,5	6,9	8,7	
- iz drugih republ.nekd. Jug.	5,4	4,1	3,4	2,9																						
- iz tujine	0,2	0,1	0,1	0,1																						
- državljani R Slovenije					1,7	1,4	1,0	1,1	0,8	0,6	0,4	0,7	0,5	0,5	0,7	0,6	0,8	0,9	0,9	0,8	1,3	1,4	1,3	1,6	1,7	
- tuji državljani								1,9	4,0	3,4	1,9	1,8	2,6	3,4	3,9	4,0	4,3	6,6	9,1	13,6	13,9	13,4	6,2	5,2	7,0	
Odseljeni	3,4	2,4	2,5	4,5	1,9	0,7	0,5	1,7	1,5	2,7	3,4	1,3	1,8	2,4	3,6	2,9	4,1	4,3	6,8	7,4	6,0	9,2	7,8	5,9	8,3	
- v druge republ.nekd. Jug.	3,1	2,2	2,4	4,4																						
- v tujino	0,3	0,2	0,1	0,1																						
- državljani R Slovenije					1,9	0,7	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,8	0,7	1,3	0,9	1,1	1,0	1,3	1,6	2,4	1,8	1,9	2,3	4,3	
- tuji državljani								1,3	1,1	2,3	3,0	0,8	1,0	1,7	2,3	2,0	3,0	3,3	5,5	5,8	3,6	7,4	5,9	3,6	4,0	
Selitveni prirast oz. padeč	2,2	1,8	1,1	-1,5	-0,2	0,7	0,5	1,3	3,3	1,2	-1,1	1,2	1,3	1,5	0,9	1,7	1,0	3,2	3,1	7,1	9,2	5,6	-0,3	1,0	0,4	
- z drugimi republ.nekd. Jug.	2,3	1,8	1,1	-1,5																						
- s tujino	-0,1	0,0	0,0	0,0																						
- državljani R Slovenije					-0,2	0,7	0,5	0,7	0,4	0,1	0,1	0,2	-0,3	-0,2	-0,6	-0,3	-0,3	-0,2	-0,5	-0,7	-1,1	-0,4	-0,6	-0,7	-2,6	
- tuji državljani								0,6	2,9	1,1	-1,1	1,0	1,6	1,7	1,5	2,0	1,3	3,4	3,6	7,8	10,2	6,0	0,3	1,7	3,0	
<i>Začasno prebivanje državljanov Republike Slovenije v tujini</i>																										
- vrnitve								0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2													
- odhodi								0,6	0,2	0,4	0,5	0,5	0,4													
- saldo								-0,4	0,1	-0,2	-0,3	-0,2	-0,2													

Vir: Statistični letopis Slovenije za leta 1995 do 2012 (SURS) in SURS, 2013k ter lastni izračuni na podlagi podatkov v navedenih virih.

* Do vključno leta 1992 so upoštevani državljani R Slovenije in državljani nekdanje SFR Jugoslavije. Podatki o tujcih so v meddržavnih selitvah vključeni za obdobje 1995-2012, pri notranjih selitvah pa za obdobje 2008-2012. Podatki za leto 2012 predstavljajo predhodne (začasne) podatke.

- 1990-ta leta: obdobje 1995-1999: saldo je bil pozitiven tako za državljane RS kot za tujce;
- obdobje 2000-2012: Skupni saldo je bil še naprej pozitiven in večji kot v 1990-ih letih in sicer na račun tujcev (pozitiven saldo se je zanje povečal na približno 3000 oseb letno), saj je saldo za državljane R Slovenije postal negativen v letu 2000 in ostal tak vse do leta 2012, pri čemer se v zadnjih letih naglo povečuje. To obdobje je glede na vsebinsko spremembo (priključitev Slovenije EU) smiselno razdeliti na dve obdobji: obdobje pred priključitvijo Slovenije EU (2000-2003) in obdobje po priključitvi (2004-2012). Po priključitvi Slovenije se je obseg (skupnih) selitev povečeval, prav tako do vključno leta 2008 tudi pozitiven saldo. Glede na metodološko spremembo (sprememba statistične definicije prebivalstva) pa je smiselna razdelitev desetletja na obdobje 2000-2007 in 2008-2012. Po letu 2009 se je obseg selitvenih tokov dve leti zmanjševal (na račun selitev tujcev, saj se je za državljane RS odseljevanje zelo povečalo), pozitiven saldo prav tako. Saldo je v letu 2010 postal negativen, v letih 2011-2012 pa je bil spet rahlo pozitiven, a precej manjši kot v drugi polovici preteklega desetletja.

5.2.1.2. Selitveni tokovi v obdobju 1995-2012 – podrobnejša analiza obsega tokov in nekaterih značilnosti selivcev (državljanstvo, spol, starost, namen priselitve)

Upoštevane so tako meddržavne selitve državljanov Republike Slovenije kot tujcev. Pogledali bomo obseg selitev ter nekatere značilnosti selivcev: državljanstvo, država prejšnjega bivališča, spol in starost (izobrazbo prikazujemo v samostojnem poglavju 5.2.1.3.). Za priseljene tujce v obdobju 2005-2011 prikazujemo tudi namen njihove priselitve v Slovenijo. Podroben prikaz je zajet v tabelah 5.11, 5.12 (skupni in povprečni letni obseg kot tudi značilnosti po spolu in starosti), 5.13, slikah 5.4 do 5.17 in v tabeli B-3 v prilogi B. Večinoma je opazovano obdobje 1995-2010, v nekaterih primerih pa obdobje 1995-2011 ali 1995-2012. Obdobje 1995-2012 smo razdelili tudi v krajša obdobja po dveh kriterijih:

- dolžina posameznih obdobj naj bo enaka ali približno enaka – delitev na naslednja tri približno enako dolga obdobja: 1995-2000 (6 let), 2001-2005, 2006-2010 (obe – 5 let) ter 2 posamični leti v tekočem desetletju (2011, 2012);
- razmejitev na dve obdobji je določena s priključitvijo Slovenije EU: obdobje pred priključitvijo (1995-2003) ter obdobje po priključitvi (2004-2012).

Dodatni smiseln kriterij je prehod na novo statistično definicijo prebivalstva (1. 1. 2008). Po tem kriteriju bi bilo torej smiselno opazovati eno daljše obdobje 1995-2007 in kratko obdobje 2008-2012 (v nekaterih primerih 2008-2010 ali 2008-2011). Ločeno smo opazovali obdobje 2008-2010, ki ima posebno mesto tudi pri analizi selitev po statističnih regijah (v šestem poglavju). Leti 2011 (zadnje leto, za katerega so podatki) in 2012 (zanj so na razpolagočasni podatki o številu selitev po državljanstvu) ponekod analiziramo posebej.

5.2.1.2.1. *Obseg tokov*

Število priselitev in odselitev je v obdobju 1995-2012 naraščalo, pri tem pa priselitve, ki so z izjemo dveh let presegale odselitve, hitreje (slika 5.4a). Povprečno letno število selitev na 1000 prebivalcev (ob zavedanju metodoloških sprememb z letom 2008) je znašalo 6,8 za priselitve in 4,5 za odselitve; selitveni prirast je bil pozitiven in je znašal 2,3 oseb na 1000 prebivalcev (tabela 5.11). Tudi delitev celega obdobja na tri obdobja (1995-2000, 2001-2007, 2008-2012 – glej navedeno tabelo in sliko 5.7c) kaže na trend povečevanja obsega selitvenih tokov, obenem pa kaže tudi na trend povečevanja povprečnega letnega pozitivnega salda v teh tokovih (izraženo v absolutnih številkah ali relativno – na 1000 prebivalcev). Delitev celega obdobja na obdobje pred in po priključitvi Slovenije EU prav tako kaže na absolutno in relativno večji obseg tokov po priključitvi EU, prav tako tudi porast pozitivnega salda. V metodološko primerljivem obdobju 2008-2012 po priključitvi Slovenije EU je povprečni letni selitveni prirast znašal blizu 6500 oseb oziroma 3,2 na 1000 prebivalcev. Povprečno letno število priselitev je v tem obdobju znašalo 21700, število odselitev pa 15000 (na 1000 prebivalcev pa 10,6 in 4,9). Kot je razvidno iz tabele 5.10 in slike 5.4 z letnimi podatki, pa so, kot smo že omenili (poglavje 5.2.1.1.), za temi povprečji vidni novi trendi in sicer zmanjševanje pozitivnega salda in pojav negativnega (v letu 2010).

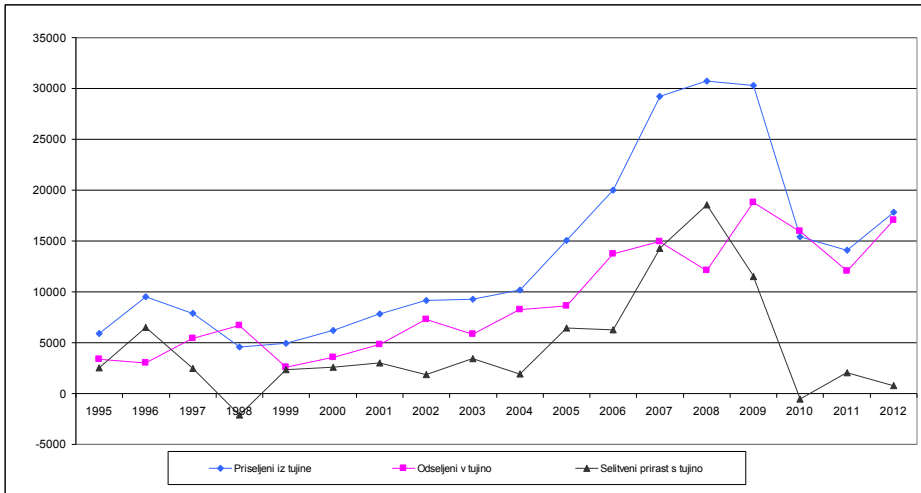
5.2.1.2.2. *Selivci po državljanstvu in državi državljanstva*

Selivci po državljanstvu. – Absolutno letno število selitev po državljanstvu selivcev je prikazano v slikah 5.4a do 5.4c, obseg selitev (absolutno in relativno – na 1000 prebivalcev) za nekaj relevantnih obdobj znotraj širšega obdobja 1995-2012 v tabeli 5.11 in slikah 5.6 in 5.7, delež državljanov RS med vsemi selivci pa v sliki 5.5. Dodaten prikaz po spolu in starosti je zajet v tabeli 5.12 in več slikah v poglavju 5.2.1.2.3. Kot je razvidno iz tabel 5.11 in 5.12, je v obdobju 1995-2012 pretežni del priselitev (84 %) kot tudi odselitev (71 %) odpadel na tuje državljane (letni podatki za delež državljanov RS so prikazani v sliki 5.5), zaradi katerih je imela Slovenija v opazovanem obdobju selitveni prirast, saj je bil v selitvah državljanov Republike Slovenije značilen selitveni padec (na račun preteklega in tekočega desetletja; v 1990-letih je bil značilen pozitiven saldo). Kot je razvidno iz slike 5.4c (letni podatki) in slike 5.6c (podatki za tri obdobja) je letni neto selitveni prirast tujcev naraščal. Povprečni letni prirast v selitvah tujcev se je povečal od 2000 oseb v drugi polovici 1990-ih let na 6100 v obdobju 2001-2007, ter na blizu 8700 v metodološko drugačnem obdobju 2008-2010. Izraženo na 1000 prebivalcev, je bil ta porast v navedenih obdobjih od 1,0 na 3,0 in 4,3 (glej sliko 5.7c). Za državljane RS je bil saldo negativen vsa leta v obdobju 2000-2012 in je skokovito naraščal v zadnjih treh letih tega obdobja. V metodološko primerljivem obdobju 2008-2012 je znašal -2187 oseb oziroma -1,1 na 1000 prebivalcev. V letu 2012 se je iz Slovenije odselilo že skoraj 9000 državljanov RS (4,4 osebe na 1000 prebivalcev oziroma blizu 0,5 % prebivalcev Slovenije), negativen saldo pa je znašal že -5433 oseb (v letu 2011 je

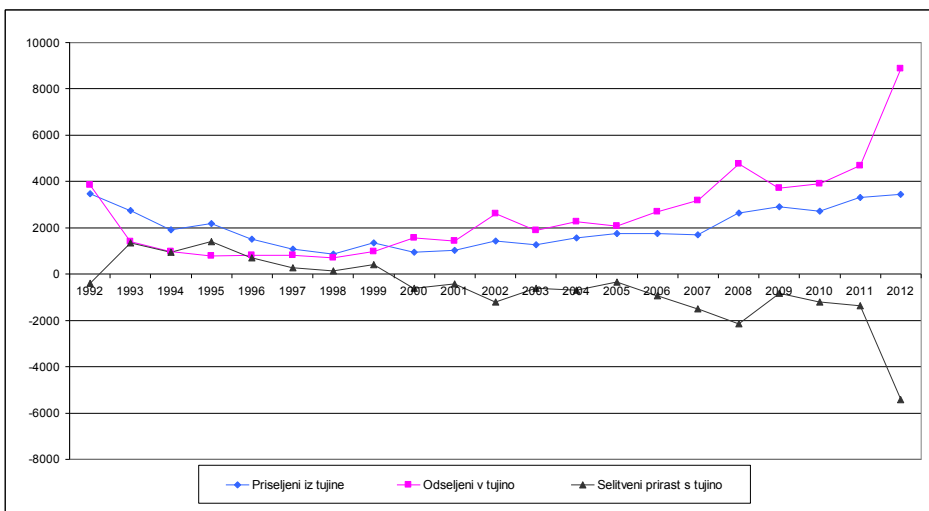
bil bistveno manjši: znašal je -1361). V tem letu so odselitve državljanov RS po številu prvič presegle odselitve tujcev.

Slika 5.4: Meddržavne selitve za Slovenijo v obdobju 1992-2012 oziroma 1995-2012 po državljanstvu selivcev – letno število selivcev in selitveni prirast/padeč

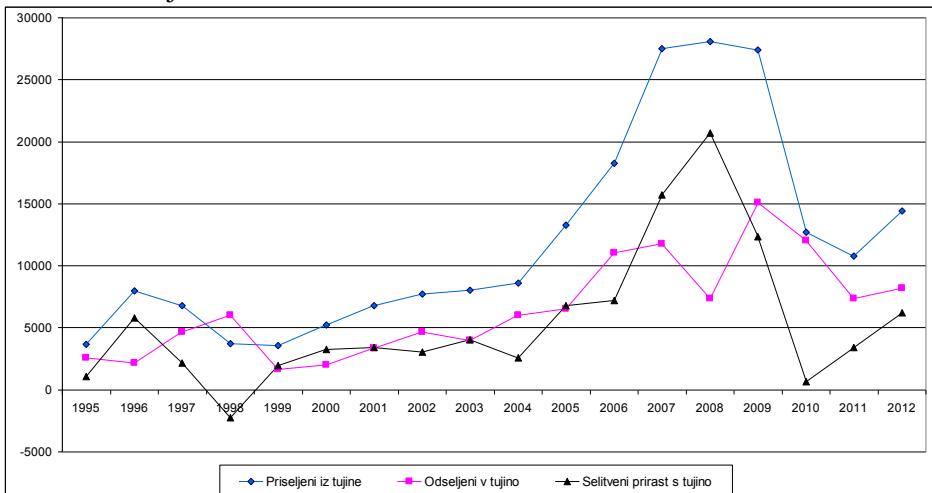
Slika 5.4a: Vse selitve

Slika 5.4b: Selitve državljanov RS

Slika 5.4c: Selitve tujcev

Viri: Statistični letopis Slovenije (letniki 2006 do 2012), SURS; SURS, 2013k in lastni izračuni.

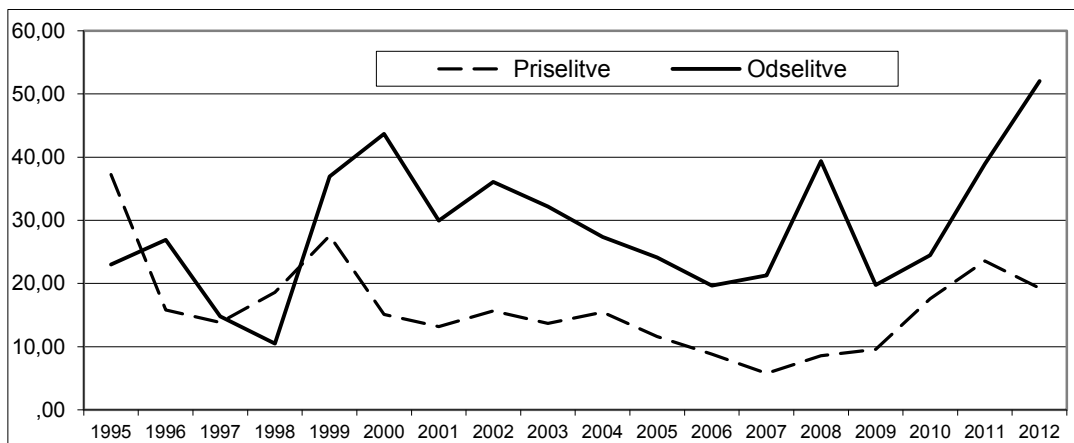
Tabela 5.11: Notranje in zunanje (meddržavne) selitve prebivalstva za Slovenijo v obdobju 1995-2012* po državljanstvu selivcev in podobdobjih – skupno in povprečno letno število ter število na 1000 prebivalcev

	NO-TRANJE SELITVE**	MEDDRŽAVNE SELITVE								
		Priseljeni			Odseljeni			Selitveni prirast/padec		
		Skupaj	Državljeni	Tujci	Skupaj	Državljeni	Tujci	Skupaj	Državljeni	Tujci
ŠTEVILO – SKUPAJ										
1995-2000	174104	38992	7938	31054	24688	5613	19075	14304	2325	11979
2001-2005	156098	51428	7051	44377	34821	10295	24526	16607	-3244	19851
2006-2010	386483	125614	11699	113915	75526	18269	57257	50088	-6570	56658
1995-2003	267783	65208	11668	53540	42635	11566	31069	22573	102	22471
2004-2010	448902	150826	15020	135806	92400	22611	69789	58426	-7591	66017
1995-2012	937393	247972	33449	214523	164111	47732	116379	83861	-14283	98144
1995-2007	39726	11366	2044	9322	7263	2155	5109	4102	-111	4213
2008-2012	530109	108343	15006	93337	75910	25943	49967	32433	-10937	43370
ŠTEVILO – LETNO POVPREČJE										
1995-2000	29017	6499	1323	5176	4115	936	3179	2384	388	1997
2001-2005	31220	10286	1410	8875	6964	2059	4905	3321	-649	3970
2006-2010	77297	25123	2340	22783	15105	3654	11451	10018	-1314	11332
1995-2003	29754	7245	1296	5949	4737	1285	3452	2508	11	2497
2004-2010	64129	21547	2146	19401	13200	3230	9970	8347	-1084	9431
1995-2012	52077	13776	1858	11918	9117	2652	6466	4659	-794	5452
1995-2007	39726	11366	2044	9322	7263	2155	5109	4102	-111	4213
2008-2012	106022	21669	3001	18667	15182	5189	9993	6487	-2187	8674
KOEFICIENTI – število na 1000 prebivalcev										
1995-2000	14,6	3,3	0,7	2,6	2,1	0,5	1,6	1,2	0,2	1,0
2001-2005	15,6	5,2	0,7	4,4	3,5	1,0	2,5	1,7	-0,3	2,0
2006-2010	38,0	12,4	1,2	11,2	7,4	1,8	5,6	4,9	-0,6	5,6
1995-2003	15,0	3,6	0,7	3,0	2,4	0,6	1,7	1,3	0,0	1,3
2004-2010	31,6	10,7	1,1	9,6	6,5	1,6	4,9	4,1	-0,5	4,7
1995-2012	25,7	6,8	0,9	5,9	4,5	1,3	3,2	2,3	-0,4	2,7
1995-2007	19,9	5,7	1,0	4,7	3,6	1,1	2,6	2,0	-0,1	2,1
2008-2012	51,8	10,6	1,5	9,1	7,4	2,5	4,9	3,2	-1,1	4,3

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Statistični letopis Slovenije (različni letniki v obdobju 1996-2012) in SURS (2013k).

* Podatki o tujcih so v meddržavnih selitvah vključeni za celotno obdobje 1995-2012, pri notranjih selitvah pa za obdobje 2008-2012. Za leto 2012 so upoštevani začasni podatki.** Sprememba naselja prebivališča prebivalca Slovenije na območju Slovenije (glej četrto poglavje).

Slika 5.5: Struktura meddržavnih selitev po državljanstvu (državljeni RS, tujci) za Slovenijo v obdobju 1995-2012* – delež državljanov RS v teh selitvah (%)**

Vir: SURS, 2012b, 2013k in lastni izračuni na podlagi podatkov iz navedenih virov.

* Za leto 2012 so prikazani začasni podatki (vir: SURS, 2013k).

** Delež tujcev je zrcalna slika deleža državljanov RS (100 % zmanjšano za delež državljanov RS).

Selivci po državi njihovega državljanstva. – Podatki so na razpolago le o priselitvah; prikazujemo jih v tabeli 5.13 in v prilogi B – tabela B-3. Med priseljenimi v obdobju 1995-2010 je bila struktura naslednja: za 12 % priseljencev je bila država njihovega državljanstva

Slovenija, za 85 % katera od držav na območju nekdanje Jugoslavije in za 3 % neevropska država.

Tabela 5.12: Meddržavne selitve za Slovenijo v obdobju 1995-2011 po starosti, spolu in državljanstvu selivcev

Obdobje	SKUPAJ			Državljeni Republike Slovenije			Tuji državljani		
	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske
PRISELITVE									
Skupaj – število									
1995-2000	38992	25920	13072	7938	4121	3817	31054	21799	9255
2001-2005	51428	36381	15047	7051	4007	3044	44377	32374	12003
2006-2010	125614	96038	29576	11699	6670	5029	113915	89368	24547
1995-2003	65208	43686	21522	11668	6155	5513	53540	37531	16009
2004-2010	150826	114653	36173	15020	8643	6377	135806	106010	29796
2008-2010	76405	56629	19776	8245	4725	3520	68160	51904	16256
1995-2010	216034	158339	57695	26688	14798	11890	189346	143541	45805
Letno povprečje – število									
1995-2000	6499	4320	2179	1323	687	636	5176	3633	1543
2001-2005	10286	7276	3009	1410	801	609	8875	6475	2401
2006-2010	25123	19208	5915	2340	1334	1006	22783	17874	4909
1995-2003	7245	4854	2391	1296	684	613	5949	4170	1779
2004-2010	21547	16379	5168	2146	1235	911	19401	15144	4257
2008-2010	25468	18876	6592	2748	1575	1173	22720	17301	5419
1995-2010	13502	9896	3606	1668	925	743	11834	8971	2863
2011	14083	8317	5766	3318	1781	1537	10765	6536	4229
Struktura po državljanstvu (%)									
1995-2000	100	100	100	20,4	15,9	29,2	79,6	84,1	70,8
2001-2005	100	100	100	13,7	11,0	20,2	86,3	89,0	79,8
2006-2010	100	100	100	9,3	6,9	17,0	90,7	93,1	83,0
1995-2003	100	100	100	17,9	14,1	25,6	82,1	85,9	74,4
2004-2010	100	100	100	10,0	7,5	17,6	90,0	92,5	82,4
2008-2010	100	100	100	10,8	8,3	17,8	89,2	91,7	82,2
1995-2010	100	100	100	12,4	9,3	20,6	87,6	90,7	79,4
2011	100	100	100	23,6	21,4	26,7	76,4	78,6	73,3
Struktura po spolu (%)									
1995-2000	100	66,7	33,3	100	51,9	48,1	100,0	70,8	29,2
2001-2005	100	70,2	29,8	100	56,8	43,2	100,0	72,4	27,6
2006-2010	100	75,4	24,6	100	57,0	43,0	100,0	77,2	22,8
1995-2003	100	67,1	32,9	100	52,8	47,2	100,0	70,5	29,5
2004-2010	100	74,9	25,1	100	57,5	42,5	100,0	76,9	23,1
2008-2010	100	74,1	25,9	100	57,3	42,7	100,0	76,2	23,8
1995-2010	100	70,5	29,5	100	55,4	44,6	100,0	73,3	26,7
2011	100	59,1	40,9	100	53,7	46,3	100,0	60,7	39,3
Povprečna starost – leta									
1995-2000	32,0	32,3	31,5	36,6	36,2	36,9	31,0	31,7	29,3
2001-2005	32,9	33,3	31,9	37,6	37,8	37,4	32,1	32,8	30,5
2006-2010	32,5	33,1	30,9	34,8	35,4	33,9	32,2	32,8	30,2
1995-2003	32,4	32,8	31,8	37,2	37,1	37,4	31,4	32,1	29,8
2004-2010	32,5	33,0	31,0	35,2	35,7	34,5	32,1	32,7	30,2
2008-2010	32,6	33,3	30,9	35,7	36,1	35,1	32,2	32,9	30,0
1995-2010	32,5	32,9	31,4	36,3	36,5	36,1	31,7	32,4	30,0
2011	33,8	34,6	32,8	40,2	39,4	41,1	31,9	33,3	29,7
ODSELITVE									
Skupaj – število									
1995-2000	24688	17372	7316	5613	2920	2693	19075	14452	4623
2001-2005	34821	24263	10558	10295	5206	5089	24526	19057	5469
2006-2010	75526	56013	19513	18269	9202	9067	57257	46811	10446
1995-2003	42635	28915	13720	11566	5901	5665	31069	23014	8055
2004-2010	92400	68733	23667	22611	11427	11184	69789	57306	12483
2008-2010	46834	34592	12242	12388	6364	6024	34446	28228	6218
1995-2010	135035	97648	37387	34177	17328	16849	100858	80320	20538

Tabela se nadaljuje na naslednji strani.

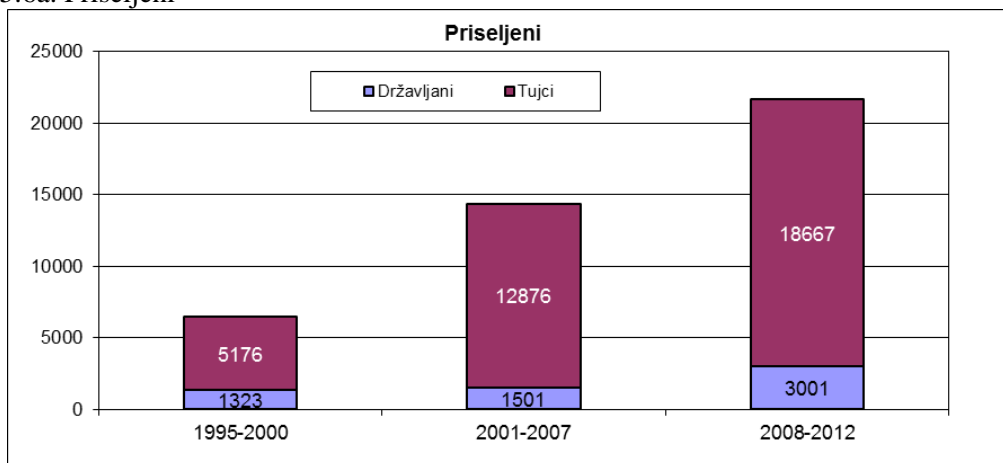
Tabela 5.12: Nadaljevanje tabele

	SKUPAJ			Državljeni Republike Slovenije			Tuji državljani		
	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske
ODESELITVE									
Letno povprečje – število									
1995-2000	4115	2895	1219	936	487	449	3179	2409	771
2001-2005	6964	4853	2112	2059	1041	1018	4905	3811	1094
2006-2010	15105	11203	3903	3654	1840	1813	11451	9362	2089
1995-2003	4737	3213	1524	1285	656	629	3452	2557	895
2004-2010	13200	9819	3381	3230	1632	1598	9970	8187	1783
2008-2010	15611	11531	4081	4129	2121	2008	11482	9409	2073
1995-2010	8440	6103	2337	2136	1083	1053	6304	5020	1284
2011	12024	8151	3873	4679	2510	2169	7345	5641	1704
Struktura po državljanstvu (%)									
1995-2000	100	100	100	22,7	16,8	36,8	77,3	83,2	63,2
2001-2005	100	100	100	29,6	21,5	48,2	70,4	78,5	51,8
2006-2010	100	100	100	24,2	16,4	46,5	75,8	83,6	53,5
1995-2003	100	100	100	27,1	20,4	41,3	72,9	79,6	58,7
2004-2010	100	100	100	24,5	16,6	47,3	75,5	83,4	52,7
2008-2010	100	100	100	26,4	18,4	49,2	73,6	81,6	50,8
1995-2010	100	100	100	25,3	17,7	45,1	74,7	82,3	54,9
2011	100	100	100	38,9	30,8	56,0	61,1	69,2	44,0
Struktura po spolu (%)									
1995-2000	100	68,4	31,6	100	52,0	48,0	100,0	74,0	26,0
2001-2005	100	69,1	30,9	100	50,6	49,4	100,0	76,6	23,4
2006-2010	100	73,8	26,2	100	50,4	49,6	100,0	81,5	18,5
1995-2003	100	67,2	32,8	100	51,0	49,0	100,0	73,3	26,7
2004-2010	100	74,2	25,8	100	50,5	49,5	100,0	82,1	17,9
2008-2010	100	73,9	26,1	100	51,4	48,6	100,0	81,9	18,1
1995-2010	100	70,3	29,7	100	50,7	49,3	100,0	77,1	22,9
2011	100	67,8	32,2	100	53,6	46,4	100,0	76,8	23,2
Povprečna starost – leta									
1995-2000	34,6	34,8	34,3	34,4	33,8	35,0	34,9	35,2	34,0
2001-2005	34,2	34,0	34,7	36,1	36,2	36,0	33,3	33,4	33,3
2006-2010	35,6	35,5	35,8	37,8	37,9	37,8	34,8	35,0	33,9
1995-2003	34,5	34,6	34,4	34,9	34,4	35,4	34,4	34,6	33,7
2004-2010	35,2	35,0	35,5	37,4	37,6	37,2	34,4	34,5	33,8
2008-2010	39,5	36,4	36,6	39,3	39,4	39,3	35,4	35,7	33,9
1995-2010	34,8	34,8	34,9	36,0	35,8	36,2	34,4	34,6	33,8
2011	37,6	38,1	36,4	38,5	38,9	38,1	37,0	37,8	34,3
SELITVENI PRIRAST/PADEC									
Skupaj – število									
1995-2000	14304	8548	5756	2325	1201	1124	11979	7347	4632
2001-2005	16607	12118	4489	-3244	-1199	-2045	19851	13317	6534
2006-2010	50088	40025	10063	-6570	-2532	-4038	56658	42557	14101
1995-2003	22573	14771	7802	102	254	-152	22471	14517	7954
2004-2010	58426	45920	12506	-7591	-2784	-4807	66017	48704	17313
2008-2010	29571	22037	7534	-4143	-1639	-2504	33714	23676	10038
1995-2010	80999	60691	20308	-7489	-2530	-4959	88488	63221	25267
Letno povprečje – število									
1995-2000	2384	1425	959	388	200	187	1997	1225	772
2001-2005	3321	2424	898	-649	-240	-409	3970	2663	1307
2006-2010	10018	8005	2013	-1314	-506	-808	11332	8511	2820
1995-2003	2508	1641	867	11	28	-17	2497	1613	884
2004-2010	8347	6560	1787	-1084	-398	-687	9431	6958	2473
2008-2010	9857	7346	2511	-1381	-546	-835	11238	7892	3346
1995-2010	5062	3793	1269	-468	-158	-310	5531	3951	1579
2011	2059	166	1893	-1361	-729	-632	3420	895	2525
Povprečna starost – razlika med priseljenimi in odseljenimi (leta)									
1995-2000	-2,6	-2,5	-2,8	2,2	2,4	2,0	-3,9	-3,5	-4,7
2001-2005	-1,2	-0,6	-2,7	1,5	1,6	1,3	-1,2	-0,6	-2,8
2006-2010	-3,1	-2,5	-4,9	-3,0	-2,4	-3,8	-2,6	-2,2	-3,4
1995-2003	-2,1	-1,8	-2,6	2,3	2,6	2,0	-2,9	-2,5	-3,9
2004-2010	-2,7	-2,0	-4,5	-2,2	-1,9	-2,7	-2,3	-1,8	-3,7
2008-2010	-3,9	-3,1	-5,7	-3,6	-3,2	-4,2	-3,2	-2,8	-3,9
1995-2010	-2,3	-1,9	-3,4	0,3	0,6	0,0	-2,7	-2,2	-3,8
2011	-3,8	-3,5	-3,6	1,7	0,5	3,0	-5,1	-4,5	-4,6

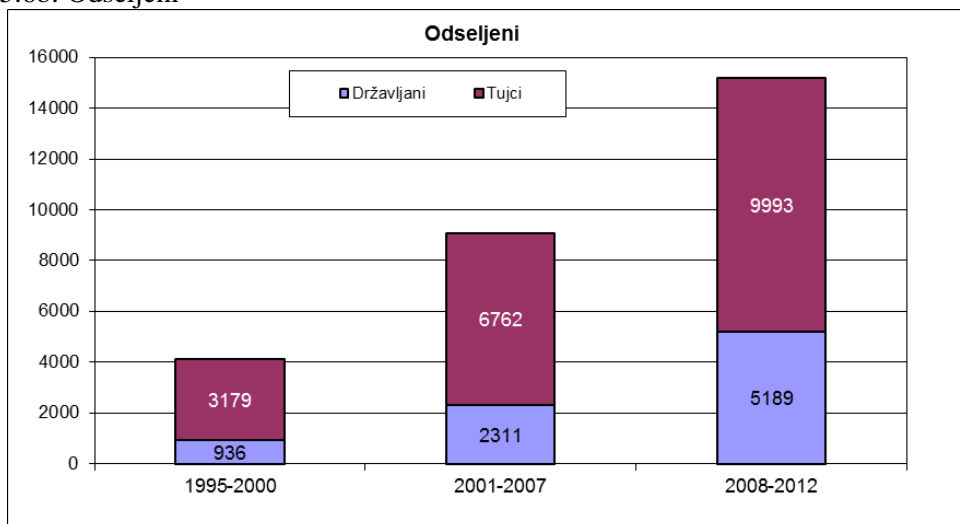
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Statistični letopis Slovenije (letniki 1996 do 2012), SURS.

Slika 5.6: Meddržavne selitve za Slovenijo v obdobju 1995-2012 po državljanstvu selivcev in podobdobjih – povprečno letno število selitev in selitveni prirast/padec

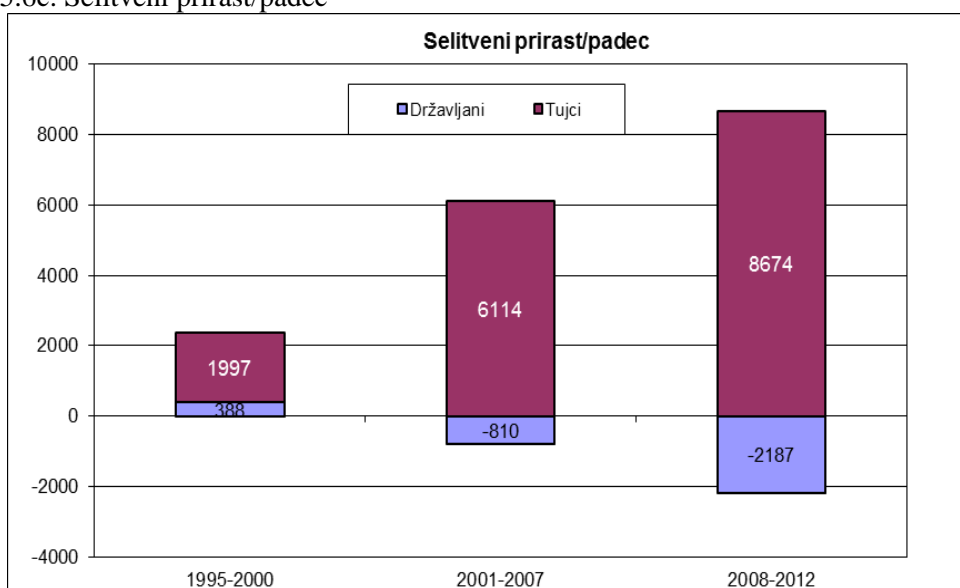
Slika 5.6a: Priseljeni

Slika 5.6b: Odseljeni

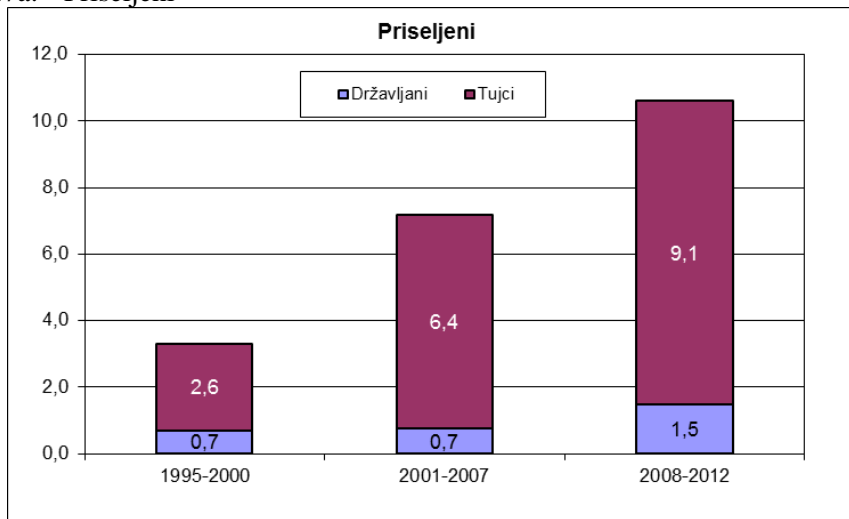
Slika 5.6c: Selitveni prirast/padec

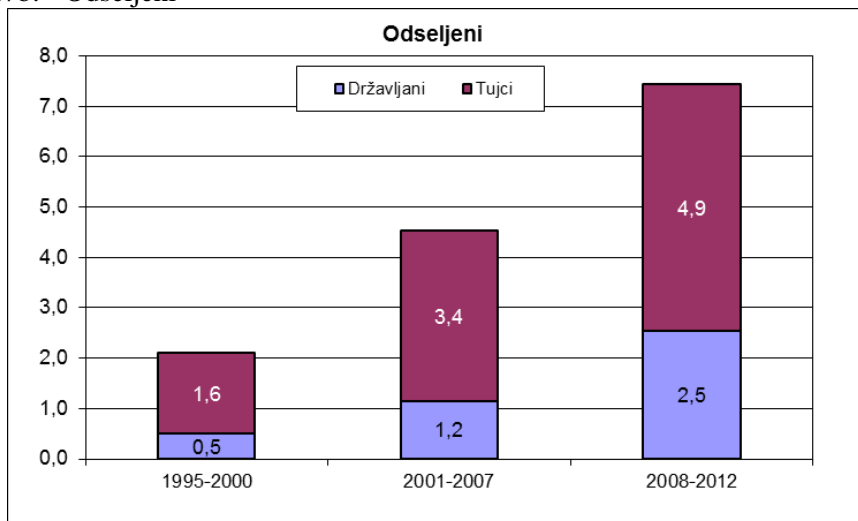
Vir: Tabela 5.11 in lastni izračuni na podlagi podatkov v: Statistični letopis Slovenije (različni letniki v obdobju 1996-2012) in SURS, 2013k.

Slika 5.7: Meddržavne selitve za Slovenijo v obdobju 1995-2012 po državljanstvu selivcev in podobdobjih – koeficient (povprečno letno število selitev in selitveni prirast/padec na 1000 prebivalcev)

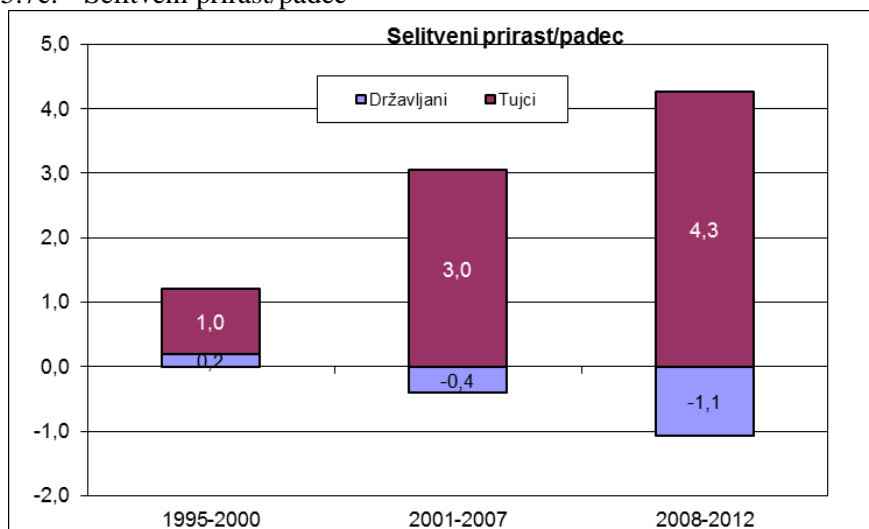
Slika 5.7a: Priseljenci

Slika 5.7b: Odseljeni

Slika 5.7c: Selitveni prirast/padec

Vir: Tabela 5.11 oziroma lastni izračuni na podlagi podatkov v: Statistični letopis Slovenije (različni letniki v obdobju 1996-2012) in SURS, 2013k.

Tabela 5.13: Priseljeni v Slovenijo (vsi – državljani RS in tujci) po državi državljanstva, 1995-2010*

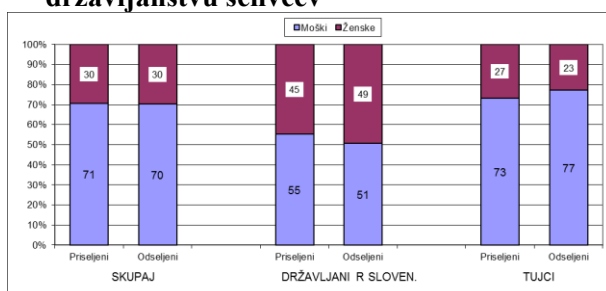
	SKUPNO ŠTEVILO				POVPREČNO LETNO ŠTEVILO				STRUKTURA (%)			
	1995-2000	2001-2005	2006-2010	1995-2010	1995-2000	2001-2005	2006-2010	1995-2010	1995-2000	2001-2005	2006-2010	1995-2010
SKUPAJ	48154	51428	125614	225196	8026	10286	25123	14075	100	100	100	100
EVROPA	46619	49635	122248	218502	7770	9927	24450	13656	96,8	96,5	97,3	97,0
Slovenija	7494	7051	11699	26244	1249	1410	2340	1640	15,6	13,7	9,3	11,7
Države na območju nekdanje Jugoslavije	40966	42850	108724	192540	6828	8570	21745	12034	85,1	83,3	86,6	85,5
Bosna in Hercegovina	13476	14269	50701	78446	2246	2854	10140	4903	28,0	27,7	40,4	34,8
Hrvaška	5385	5481	6513	17379	898	1096	1303	1086	11,2	10,7	5,2	7,7
Srbija in Črna Gora	9148	9295	19590	38033	1525	1859	3918	2377	19,0	18,1	15,6	16,9
Makedonija	5463	6754	12588	24805	911	1351	2518	1550	11,3	13,1	10,0	11,0
Kosovo			7633	7633			1527	477			6,1	3,4
Nekatere druge evropske države	4587	5454	11011	21052	765	1091	2202	1316	9,5	10,6	8,8	9,3
Albanija	68	99	98	265	11	20	20	17	0,1	0,2	0,1	0,1
Avstrija	264	282	528	1074	44	56	106	67	0,5	0,5	0,4	0,5
Belgija	36	71	76	183	6	14	15	11	0,1	0,1	0,1	0,1
Bolgarija	156	160	2498	2814	26	32	500	176	0,3	0,3	2,0	1,2
Češka republika	134	142	216	492	22	28	43	31	0,3	0,3	0,2	0,2
Danska	42	44	38	124	7	9	8	8	0,1	0,1	0,0	0,1
Francija	260	295	427	982	43	59	85	61	0,5	0,6	0,3	0,4
Italija	490	465	1315	2270	82	93	263	142	1,0	0,9	1,0	1,0
Madžarska	119	152	326	597	20	30	65	37	0,2	0,3	0,3	0,3
Nemčija	470	475	969	1914	78	95	194	120	1,0	0,9	0,8	0,8
Nizozemska	73	123	147	343	12	25	29	21	0,2	0,2	0,1	0,2
Poljska	251	236	286	773	42	47	57	48	0,5	0,5	0,2	0,3
Romunija	421	572	815	1808	70	114	163	113	0,9	1,1	0,6	0,8
Ruska federacija	505	528	582	1615	84	106	116	101	1,0	1,0	0,5	0,7
Švedska	52	61	128	241	9	12	26	15	0,1	0,1	0,1	0,1
Švica	45	69	86	200	8	14	17	13	0,1	0,1	0,1	0,1
Ukrajina	1010	1460	1883	4353	168	292	377	272	2,1	2,8	1,5	1,9
Velika Britanija	191	220	593	1004	32	44	119	63	0,4	0,4	0,5	0,4
Druge države	1066	1331	2407	4804	178	266	481	300	2,2	2,6	1,9	2,1
AFRIKA	75	113	259	447	13	23	52	28	0,2	0,2	0,2	0,2
AZIJA	658	935	1807	3400	110	187	361	213	1,4	1,8	1,4	1,5
JUŽNA AMERIKA	78	138	177	393	13	28	35	25	0,2	0,3	0,1	0,2
SEVERNA IN SREDNJA AMERIKA	290	466	833	1589	48	93	167	99	0,6	0,9	0,7	0,7
Kanada	18	32	0	50	3	6	0	3	0,0	0,1	0,0	0,0
ZDA	154	324	0	478	26	65	0	30	0,3	0,6	0,0	0,2
AVSTRALIJA IN OCEANIJA	41	72	95	208	7	14	19	13	0,1	0,1	0,1	0,1
NEZNANA DRŽAVA	393	69	195	657	66	14	39	41	0,8	0,1	0,2	0,3

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Statistični letopis Slovenije za leta 1996 do 2011, SURS (in tabela B-3 v Prilogi B).

5.2.1.2.3. Selivci po spolu (in državljanstvu)

Letno število selivcev po spolu je prikazano v slikah 5.3a in 5.3b, obseg (absolutno in relativno – na 1000 prebivalcev) in struktura selivcev za nekaj relevantnih obdobj znotraj širšega obdobja 1995-2011 pa v tabeli 5.12 in slikah 5.8 in 5.9. Zaradi primerjave s statističnimi regijami, za katere analiziramo selitve v šestem poglavju, prikazujemo v slikah 5.10 in 5.11 še letne podatke o spolni strukturi selivcev – in sicer za selitve državljanov Republike Slovenije v obdobju 2003-2011 in za vse selitve v obdobju 2008-2011. Dodaten prikaz po starosti je zajet v tabeli 5.12 in slikah 5.14 do 5.16. Obseg selitev je bil v obdobju 1995-2011, kot nazorno kažeta sliki 5.3a in 5.3b, večji za moške kot ženske; za oba spola je naraščal vse do pojava gospodarske krize, obenem je za oba spola obseg priselitev vsa leta opazovanega obdobja presegal obseg odselitev (izjema je leto 1998 pri moških). Med *priseljenimi* je bilo več moških kot žensk (v obdobju 1995-2010: 70 % moških in 30 % žensk, v letu 2011: 60 % nasproti 40 %), pri tem v pretežni meri na račun priseljevanja tujih državljanov (med temi je bilo 73 % moških), saj je bila med priseljenimi državljani Republike Slovenije spolna struktura izenačena. Povprečno letno število (obseg) priselitev je bilo v obdobju 1995-2010 za moške 2,7-krat večje kot za ženske (znašalo je blizu 10.000 nasproti 3600 za ženske); razkorak v letnem številu priseljenih moških glede na ženske se je povečeval. Povprečni letni delež žensk med vsemi priseljenimi se je zmanjšal od ene tretjine v drugi polovici 1990-ih let na eno četrtno v drugi polovici preteklega desetletja (pri tem je bil tak tudi znotraj obdobja 2008-2010). Med državami OECD je imela med priseljenimi v preteklem desetletju manjši delež žensk kot Slovenija le Slovaška (vir: OECD, 2012, str. 49). Med *odseljenimi* je bil v obdobju 1995-2010 delež moških enak kot med priseljenimi (in tako večji kot delež žensk), pri tem pa v celoti na račun odseljevanja tujih državljanov (med temi je bilo 77 % moških), saj je bilo pri državljanih R Slovenije približno enako število moških in žensk. Povprečno letno število (obseg) odselitev je bilo v navedenem obdobju za moške 2,6-krat večje kot za ženske (znašalo je 6100 nasproti 2300 za ženske); razkorak v letnem številu priseljenih moških glede na število priseljenih žensk se je povečeval v korist moških. Delež žensk se je med vsemi odselitvami tako zmanjševal (od 32 % v obdobju 1995-2000 na 26 % v letih 2009-2010), v letu 2011 pa ponovno povečal. Posledica omenjenega obsega in strukture priseljenih in odseljenih v obdobju 1995-2010 (večji delež moških kot žensk ter povečevanje deleža prvih na račun drugih) je bila večja zastopanost moških kot žensk v skupnem neto selitvenem *prirastu*; v letu 2011 pa je veljalo obratno.

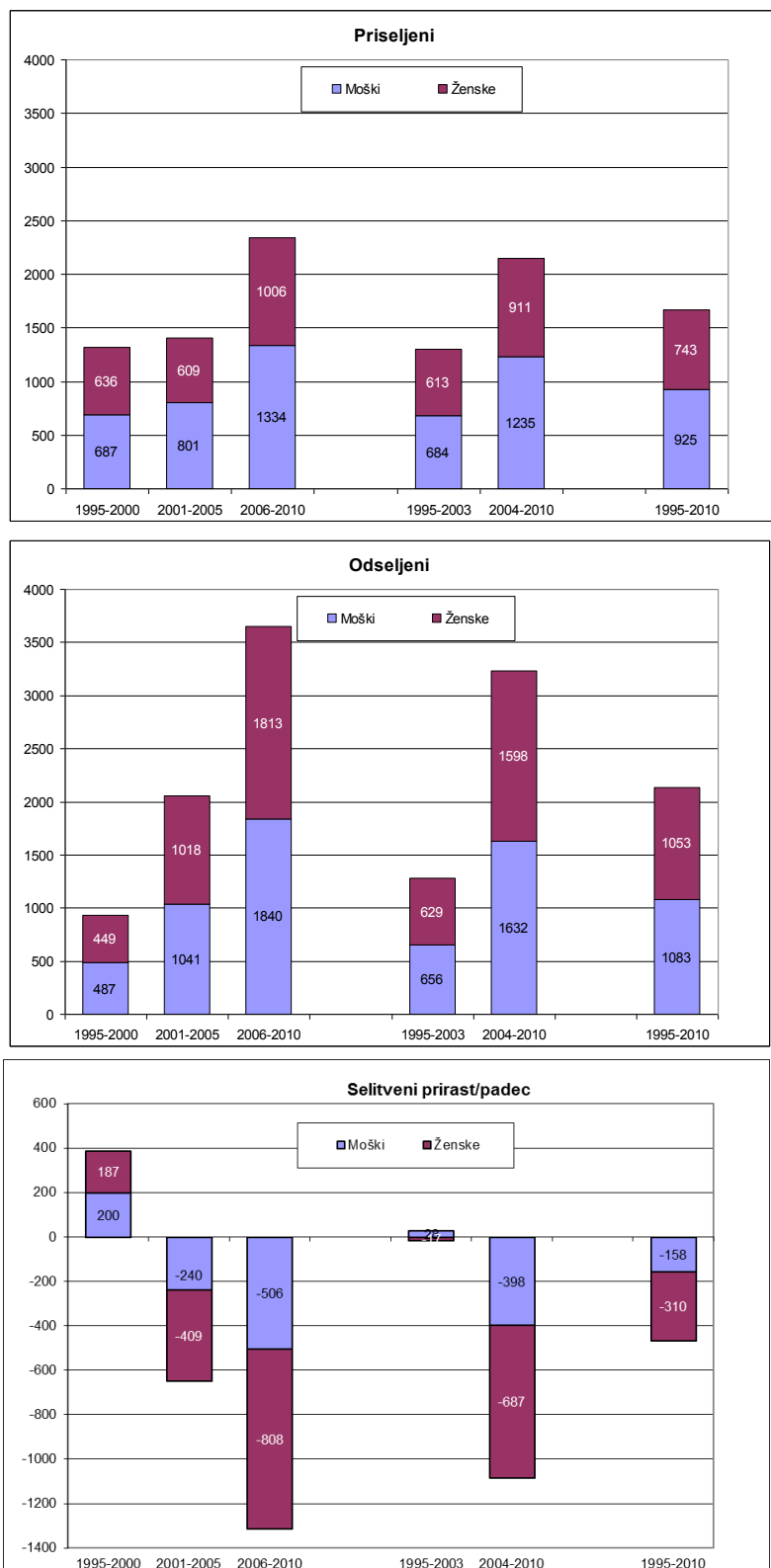
Slika 5.8: Spolna struktura meddržavnih selivcev za Slovenijo v obdobju 1995-2010 – po državljanstvu selivcev

Vir: Tabela 5.12 oziroma lastni izračuni na podlagi podatkov v: Statistični letopis Slovenije (letniki od 1996 do 2011), SURS.

Slika 5.9: Meddržavne selitve za Slovenijo v obdobju 1995-2010* po spolu (in državljanstvu) selivcev in podobdobjih – povprečno letno število selitev in selitveni prirast/padec

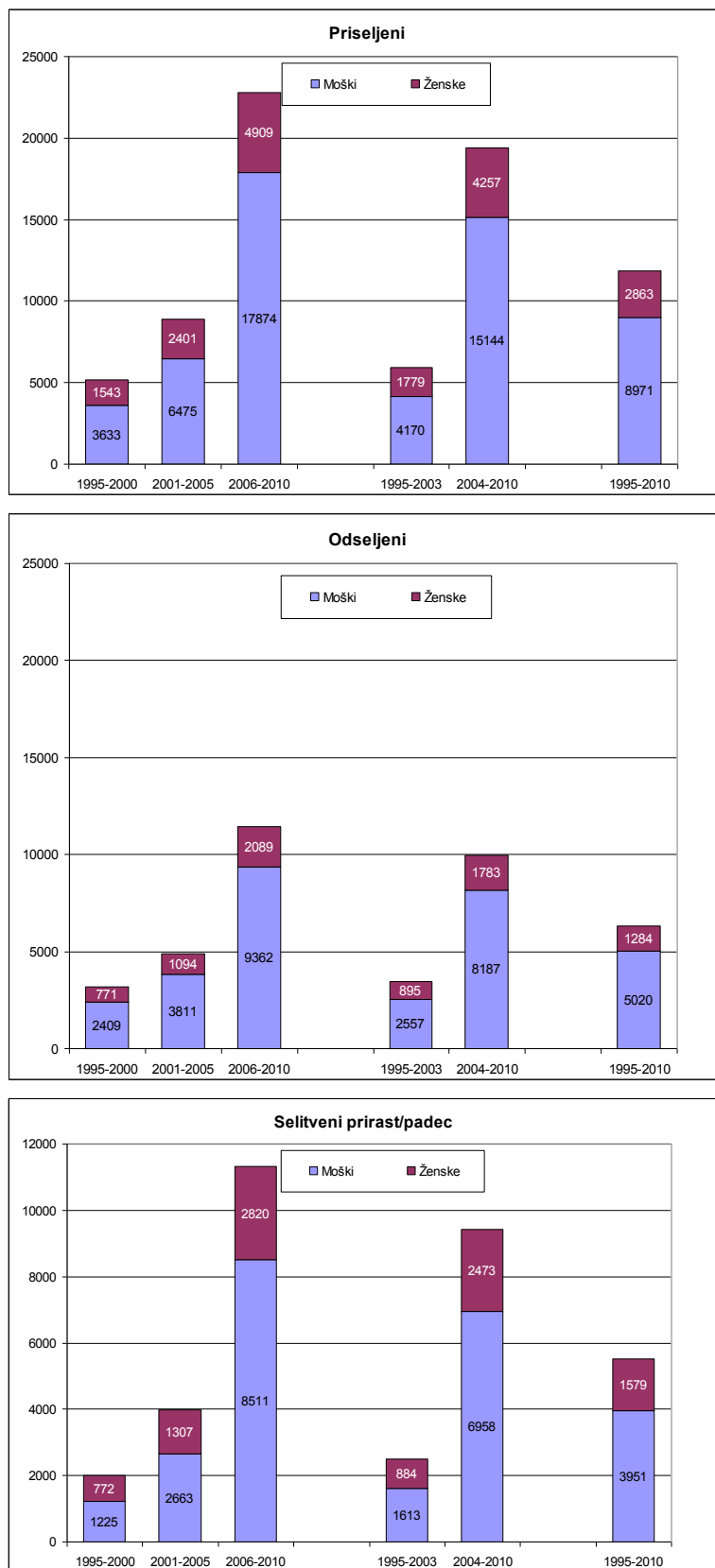
Slika 5.9a: Državljeni Republike Slovenije (priseljenci, odseljeni, selitveni prirast/padec)

Vir: Tabela 5.12 oziroma lastni izračuni na podlagi podatkov v: Statistični letopis Slovenije (letniki od 1996 do 2011), SURS.

* Pri obdobjih, ki vključujejo leta 2008-2010, je pomembno zavedanje o metodoloških spremembah, vpeljanih z letom 2008 (glej poglavje 3).

Slika 5.9b: Tujci (priseljeni, odseljeni, selitveni prirast/padec)

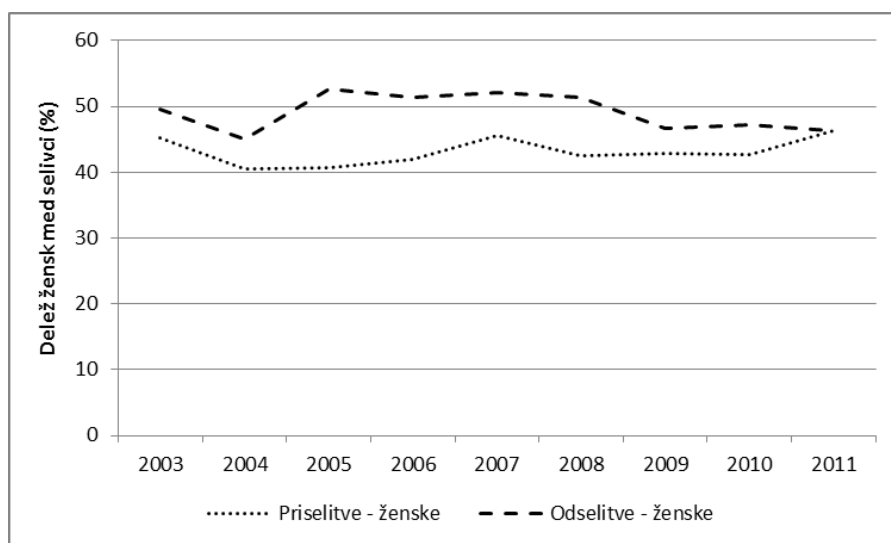

Vir: Tabela 5.12 oziroma lastni izračuni na podlagi podatkov v: Statistični letopis Slovenije (letniki od 1996 do 2011), SURS.

* Pri obdobjih, ki vključujejo leta 2008-2010, je pomembno zavedanje o metodoloških spremembah, vpeljanih z letom 2008 (glej poglavje 3).

V naslednjih dveh slikah zaradi možnosti primerjave s statističnimi regijami (v šestem poglavju) prikazujemo letne podatke o *deležu žensk* v obeh selitvenih tokovih po državljanstvu selivcev. V selitvah državljanov RS v obdobju 2003-2011 je bil delež žensk v priselitvah vsa leta manjši od deleža moških, v odselitvah pa večinoma izenačen (slika 5.10). V skupnih selitvah (državljeni, tujci) je v zadnjih treh letih navedenega obdobja delež žensk v priselitvah presegel njihov delež v odselitvah (slika 5.11 in tabela 5.12), pri tem pa na račun precejšnjega povečanja deleža žensk med priseljenimi tujci.

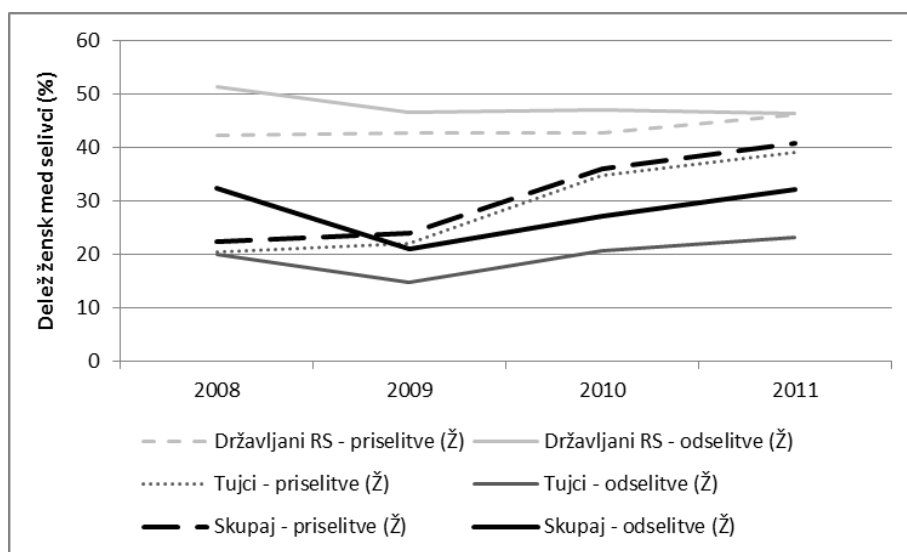
Slika 5.10: Spolna struktura meddržavnih selitev državljanov RS za Slovenijo v obdobju 2003-2011 – delež žensk v teh selitvah* (%)

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija); Statistični letopis Slovenije 2012; Lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Slika 5.11: Spolna struktura vseh meddržavnih selitev (državljeni RS, tujci) za Slovenijo v obdobju 2008-2011 – delež žensk v teh selitvah* (%)

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija); Statistični letopis Slovenije 2012; Lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

5.2.1.2.4. Selivci po starosti (ter spolu in državljanstvu)

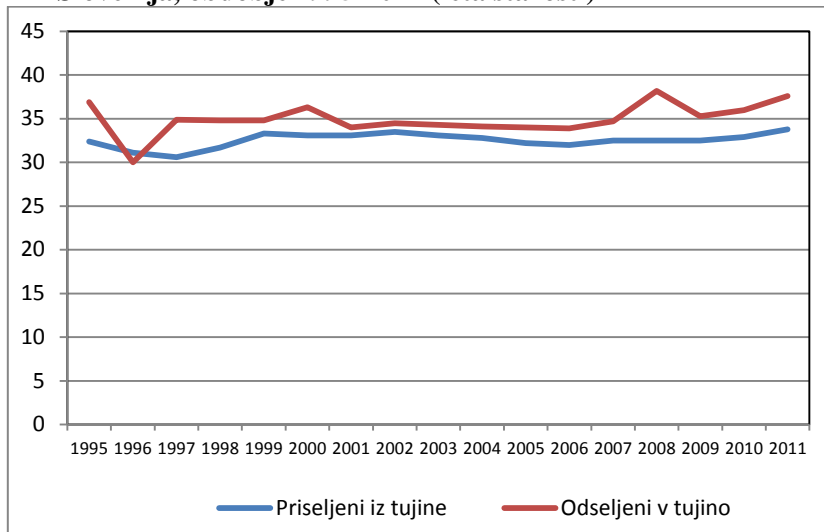
Letni podatki o povprečni starosti za vse selivce v obdobju 1995-2011 so prikazani v sliki 5.12, po državljanstvu selivcev v slikah 5.13a, 5.13b in 5.17, po spolu in državljanstvu v slikah 5.14 in 5.15, podatki za posamezne kazalnike po podobdobjih pa v tabeli 5.12 in slikah 5.16a in 5.16b. V obdobju 1995-2010 je bila povprečna starost *priseljnih* 32,5 let (v letu 2011 pa 34 let), pri čemer so bili v povprečju priseljeni tuji državljani mlajši od priseljenih državljanov Republike Slovenije (32 let nasproti 36 let; v letu 2011 pa 32 nasproti 40 let). Priseljene ženske so bile v povprečju nekoliko (za 1,5 leta) mlajše od moških; predvsem na račun tujih državljanov, saj so bile med priseljenimi državljani RS le-te enako stare kot moški. V obdobju 1995-2003 so bili priseljeni v povprečju enako stari kot kasneje. To je rezultat nasprotnih gibanj za državljane RS kot za tujce. Državljani RS so bili namreč v obdobju 2004-2010 v povprečju za 2 leti mlajši kot v obdobju 1995-2003 (35 let nasproti 37 let), tujci pa so bili v povprečju za 1 leto starejši (32 let nasproti 31 let).

Odseljeni v obdobju 1995-2010 so bili v povprečju za 2,3 leta starejši od priseljenih (povprečna starost je znašala 34,8 leta), pri čemer so bili tudi v tem primeru odseljeni tujci mlajši od odseljenih državljanov Republike Slovenije (34,4 leta nasproti 36 let). Pri tem ni bilo bistvenih razlik med spoloma. Po vključitvi Slovenije v EU (natančneje v obdobju 2004-2011) so bili odseljeni državljani RS v povprečju starejši kot pred tem (in do leta 2010 starejši od priseljenih – slika 5.13a), pri odseljenih tujcih pa se povprečna starost ni spremenila (slika 5.13b).

Glede na pozitiven *saldo* v meddržavnih selitvah v opazovanem obdobju (1995-2011) in dejstvo, da so bili kljub trendu rahlega povečevanja povprečne starosti v obeh selitvenih tokovih (priselitve, odselitve – glej sliki 5.12) priseljeni v povprečju mlajši od odseljenih (pri tem pa v večini let v celoti na račun tujih državljanov – za obdobje 2008-2011 je to nazorno prikazano v sliki 5.17)²⁶, se je prek teh selitev starostna struktura prebivalcev Slovenije izboljševala (prebivalstvo se je pomlajevalo). To gre (ob predpostavki, da ne bi bilo naturalizacije) na račun pomlajevanja tujcev v Sloveniji, saj se je starostna sestava državljanov RS prek teh selitev slabšala – zaradi negativnega salda ter nižje starosti odseljenih od priseljenih. Na drugi strani gre naveden ugoden trend za celotno prebivalstvo tako na račun meddržavnih selitev moških kot tudi žensk, kajti pri obojih so bili v opazovanem obdobju v povprečju odseljeni starejši od priseljenih (v obdobju 1995-2010 pri ženskah za 3,4 leta, pri moških za 1,9 leta; v letu 2011 je bila pri moških razlika večja), skupen saldo v selitvah pa je bil pozitiven (pri tem pa do leta 2009 večji za moške kot za ženske, v letu 2010 je bil za moške negativen – glej sliki 5.3a in 5.3b).

²⁶ Tu znaša razlika v povprečni starosti 2,7 leta, pri državljanih RS pa so bili priseljeni v povprečju za 0,3 leta starejši od odseljenih.

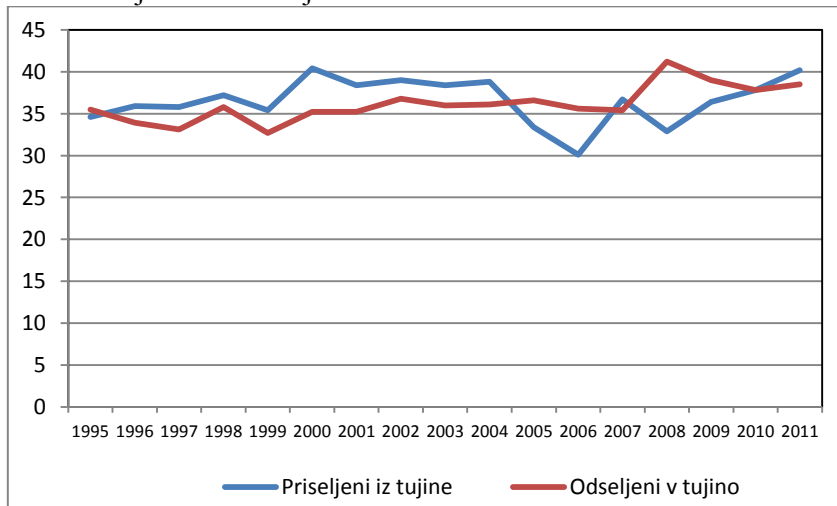
Slika 5.12: Povprečna starost meddržavnih selivcev (vseh: državljanov R Slovenije, tujcev) – Slovenija, obdobje 1995-2011 (leta starosti)

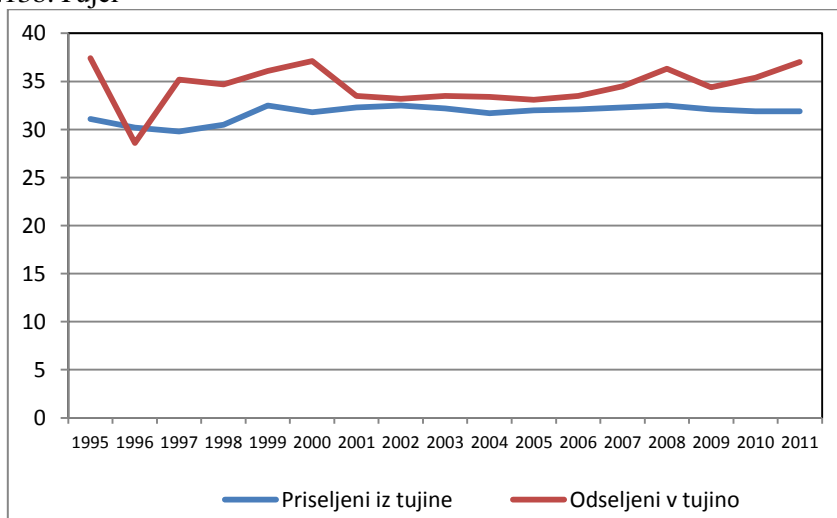
Vir: Statistični letopis Slovenije (letniki od 1996 do 2012), SURS.

Slika 5.13: Povprečna starost meddržavnih selivcev po državljanstvu – Slovenija, obdobje 1995-2011 (leta starosti)

Slika 5.13a: Državljanji R Slovenije

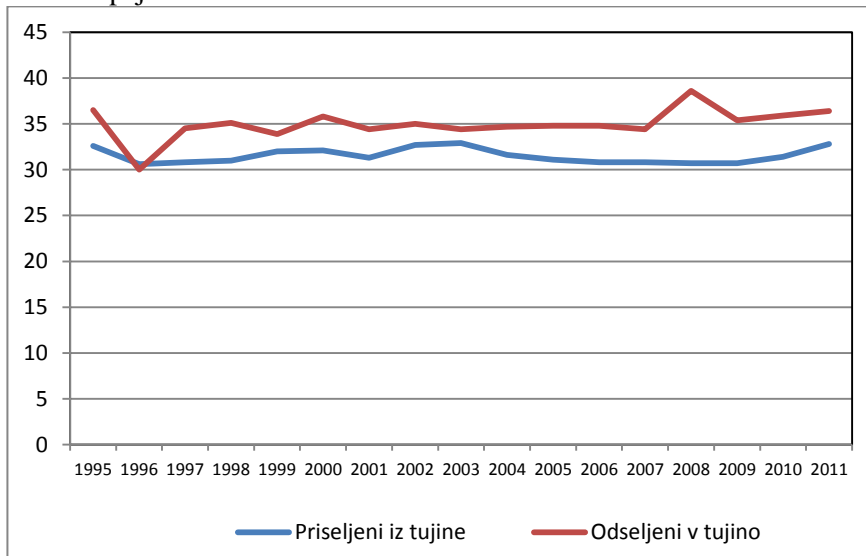
Slika 5.13b: Tujci

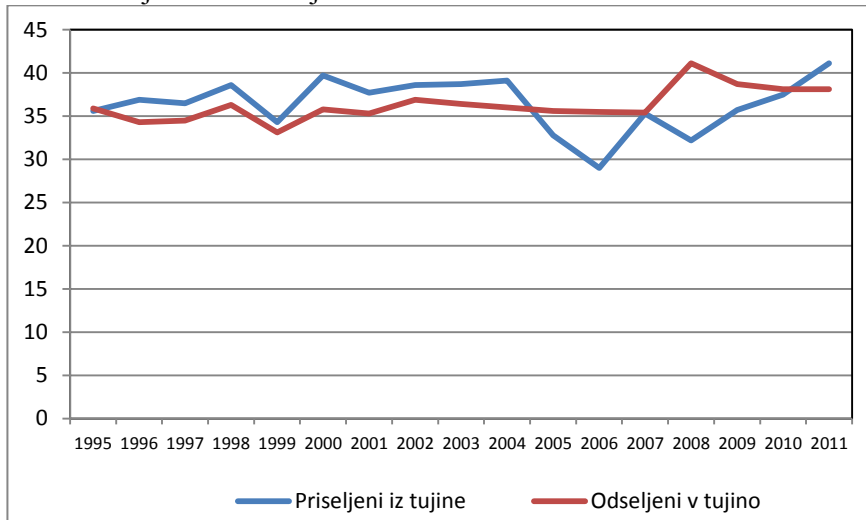
Vir: Statistični letopis Slovenije (letniki od 1996 do 2012), SURS.

Slika 5.14: Povprečna starost meddržavnih selivcev po spolu in državljanstvu za Slovenijo v obdobju 1995-2011 – ženske (leta starosti)

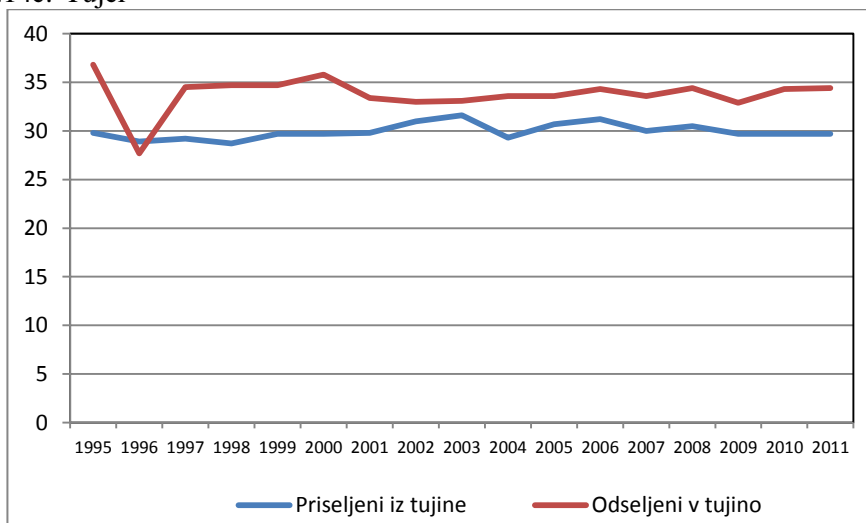
Slika 5.14a: Skupaj

Slika 5.14b: Državljeni R Slovenije

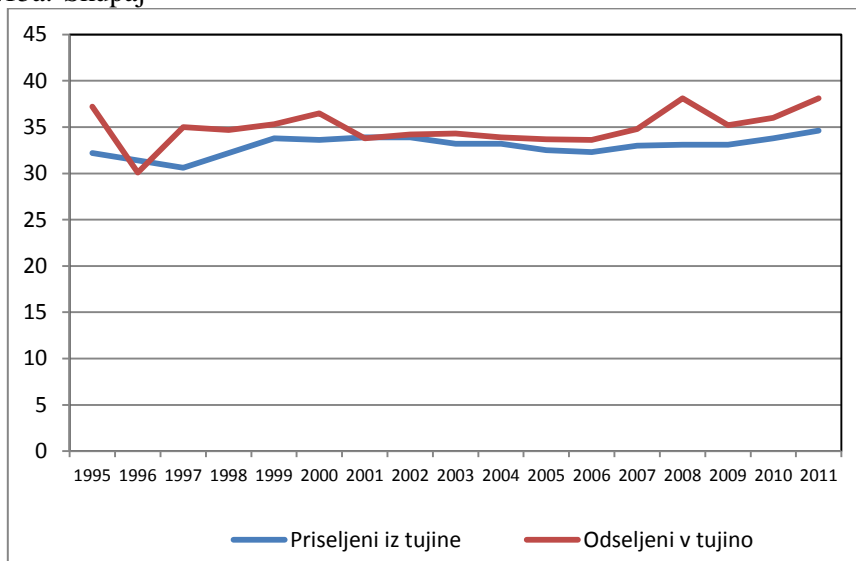
Slika 5.14c: Tujci

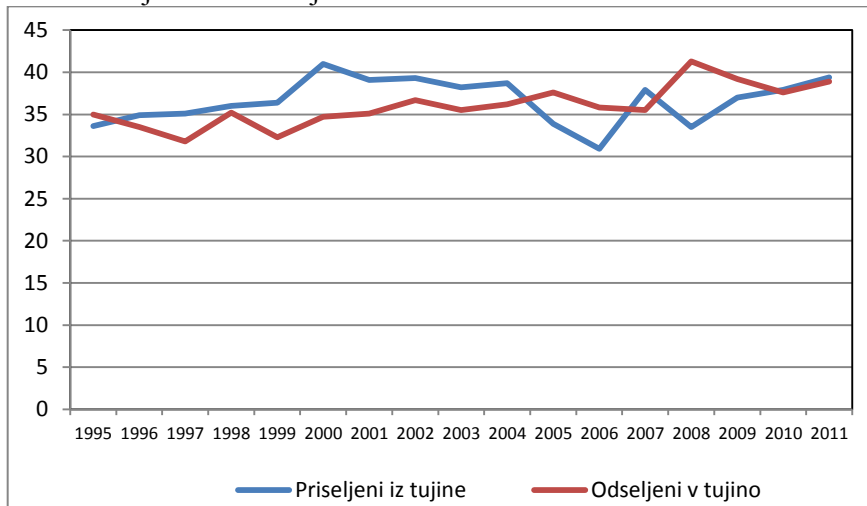
Vir: Statistični letopis Slovenije (letniki od 1996 do 2012), SURS.

Slika 5.15: Povprečna starost meddržavnih selivcev po spolu in državljanstvu za Slovenijo v obdobju 1995-2011 – moški (leta starosti)

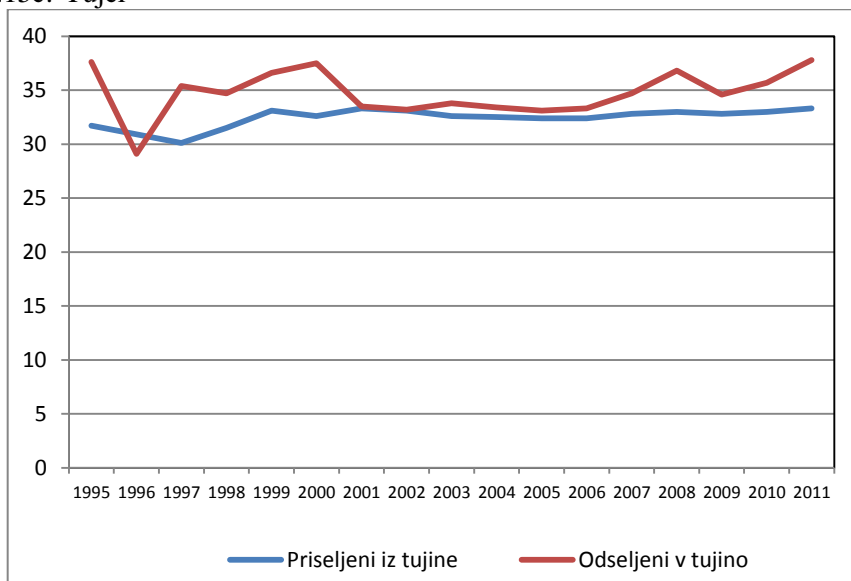
Slika 5.15a: Skupaj

Slika 5.15b: Državljeni R Slovenije

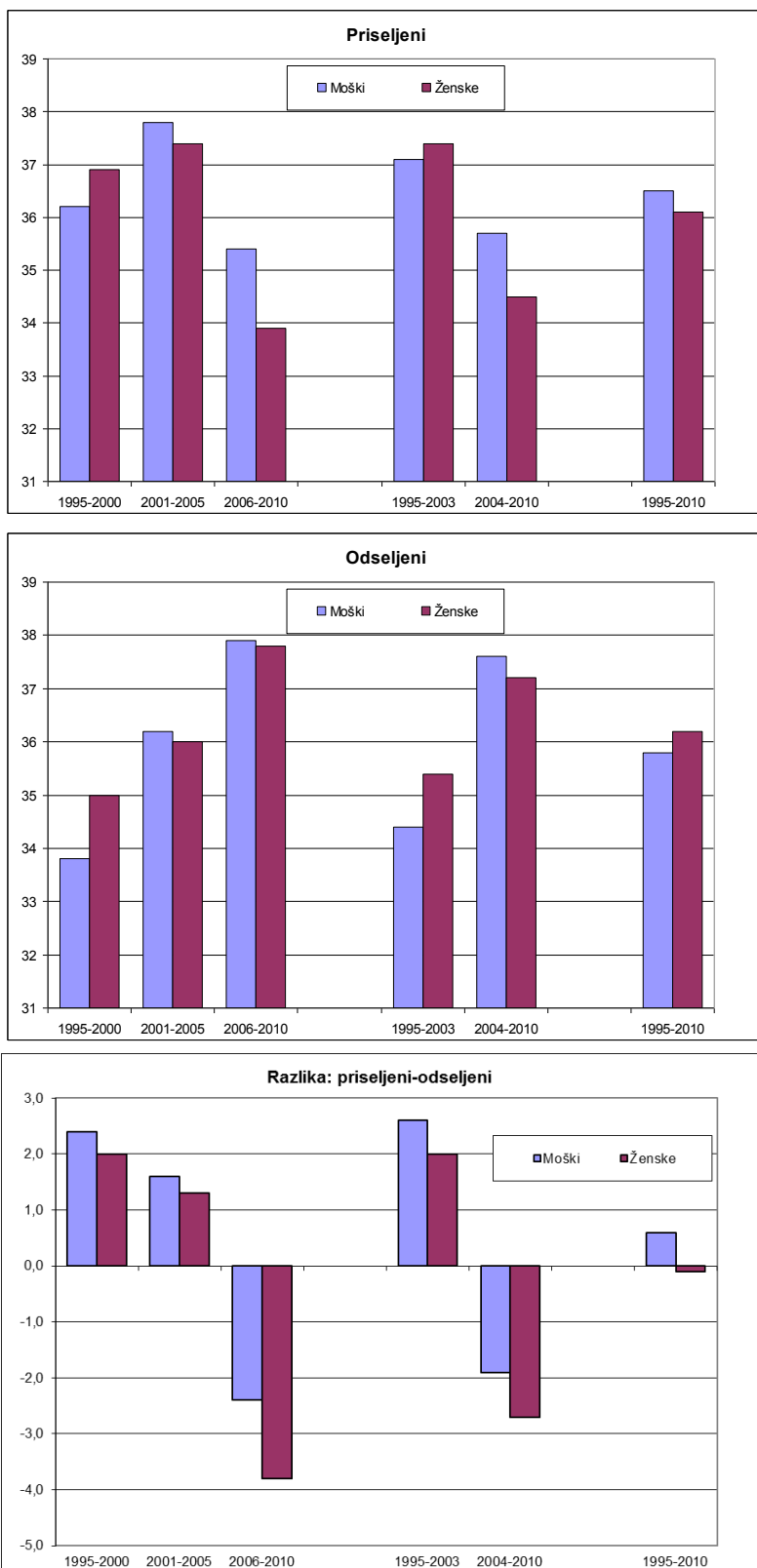
Slika 5.15c: Tujci

Vir: Statistični letopis Slovenije (letniki od 1996 do 2012), SURS.

Slika 5.16: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Slovenijo v obdobju 1995-2010* po spolu (in državljanstvu) in podobdobjih (leta starosti)

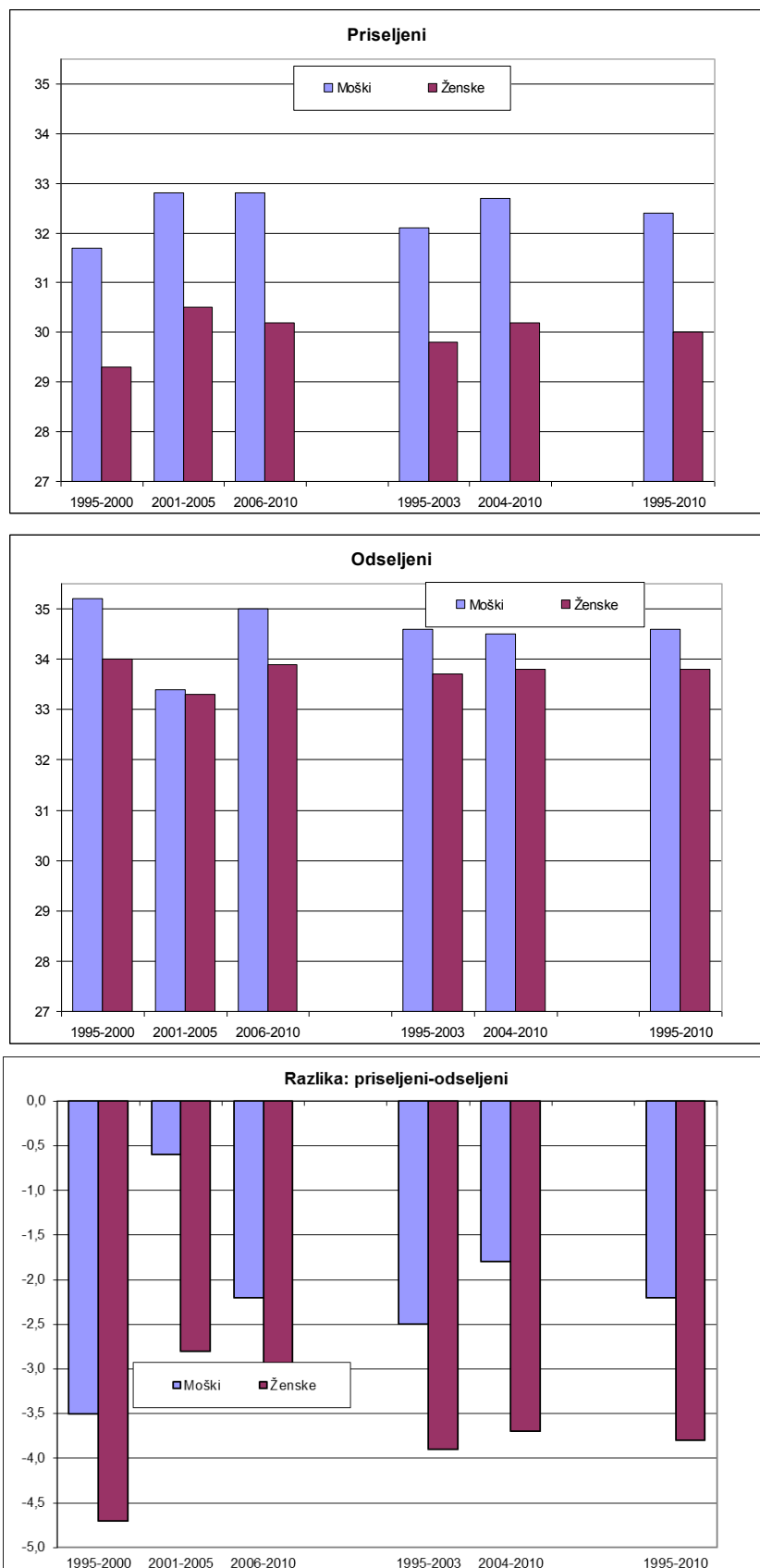
Slika 5.16a: Državljeni R Slovenije (priseljenci, odseljenci, selitveni prirast/padec)

Vir: Tabela 5.12 oziroma lastni izračuni na podlagi podatkov v: Statistični letopis Slovenije (letniki od 1996 do 2011), SURS.

* Pri obdobjih, ki vključujejo leta 2008-2010, je pomembno zavedanje o metodoloških spremembah, vpeljanih z letom 2008 (glej poglavje 3).

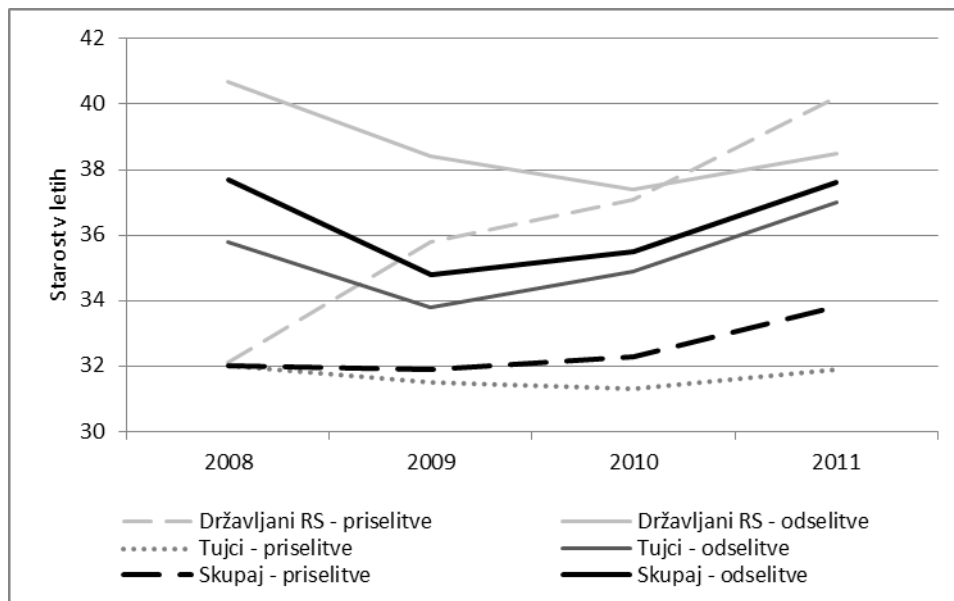
Slika 5.16b: Tujci (priseljenci, odseljeni, selitveni prirast/padec)

Vir: Tabela 5.12 oziroma lastni izračuni na podlagi podatkov v: Statistični letopis Slovenije (letniki od 1996 do 2011), SURS.

* Pri obdobjih, ki vključujejo leta 2008-2010, je pomembno zavedanje o metodoloških spremembah, vpeljanih z letom 2008 (glej poglavje 3).

Slika 5.17: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Slovenijo v obdobju 2008-2011 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj

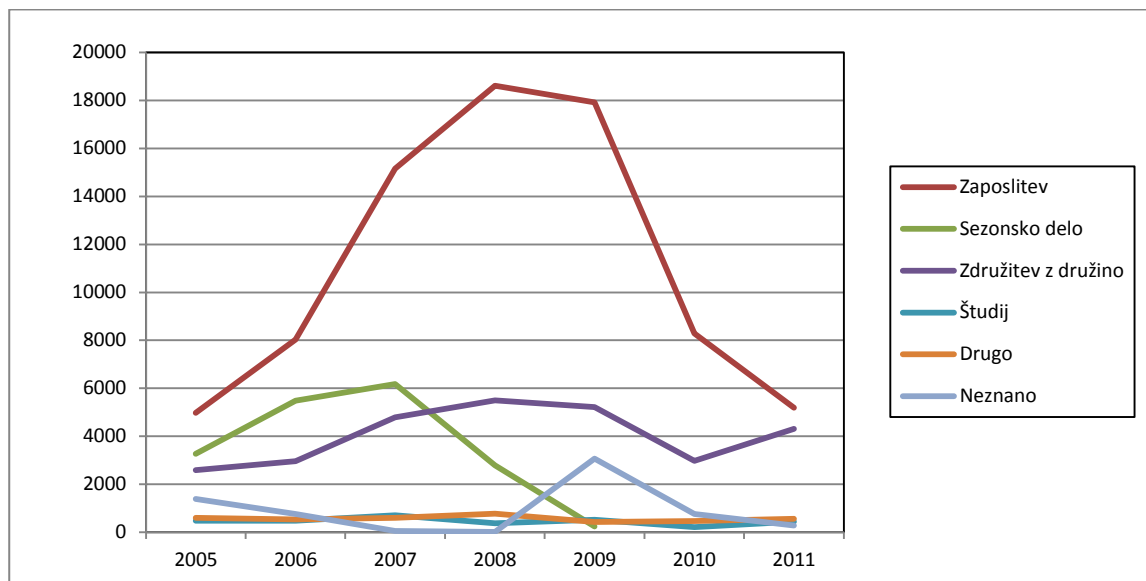

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in Statistični letopis Slovenije 2012 (SURS).

5.2.1.2.5. Priseljeni tujci po namenu priselitve – obdobje 2005-2011

Analiza priselitev tujcev v Slovenijo v obdobju 2005-2011 po namenu priselitve temelji na statistični raziskavi o socialno-ekonomskih značilnostih selivcev (metodologijo glej v tretjem poglavju – 3.4.). Večinoma so v tem obdobju tujci prihajali v Slovenijo zaradi zaposlitve (57 %) in združevanja družin (21 %), ostali razlogi pa so bili: sezonsko delo (13 %), študij (2 %), drugo (3 %). Za malo manj kot 5 % priseljencev pa razlog ni bil znan. Gibanje letnega števila tujcev po namenu priselitve je prikazano v sliki 5.18. Največ priseljenih tujcev zaradi zaposlitve je imelo državljanstvo nekdanjih držav skupne SFRJ (Bosne in Hercegovine – 42 %, Srbije – 11 %, Hrvaške – 6 %); državljanstvo katere od držav EU je imelo 10 % priseljencev in državljanstvo drugih evropskih držav 15 % priseljencev. Sezonski delavci so prihajali v Slovenijo skoraj izključno iz držav nekdanje SFRJ. Zaradi študija je v obdobju 2005-2011 prišlo v Slovenijo 3200 tujcev. Ti so najpogosteje imeli državljanstvo evropskih držav, ki niso članice EU in niso države nekdanje SFRJ (slaba četrtina); tem so sledili tisti z državljanstvom Hrvaške (20 %), Bosne in Hercegovine (12 %) in držav EU (12 %).

Slika 5.18: Priselitve tujcev v Slovenijo v obdobju 2005-2010 po namenu priselitve – letno število priselitev

Vir: SURS, 2013g.

5.2.1.3. Selitveni tokovi po izobrazbi selivcev

Za daljše obdobje primerjava ni mogoča niti za selitve državljanov RS, še manj pa za vse selitve (državljeni, tujci). Podrobna metodološka pojasnila so prikazana v poglavju 6.1.2. ter poglavjih 3.3. in 3.4. Tu navajamo le ključna metodološka pojasnila. Do leta 1999 se je spremljala izobrazba meddržavnih selivcev, po tem letu pa ne več, zato podatki za preteklo desetletje temeljijo na kombinaciji več podatkovnih zbirk SURS. Na drugi strani gre pri vseh proučenih podatkih za neobjavljene podatke iz interne dokumentacije SURS (SURS, 2000, 2004, 2007, 2011), pripravljene za različne raziskovalne projekte Inštituta za ekonomska raziskovanja (leta 2011 za projekt, na podlagi katerega je nastala ta knjiga).

Najprej bomo prikazali analizo selitev državljanov RS, nato za kratko primerljivo obdobje 2008-2011 analizo za vse selitve ter za obdobje 2005-2010 analizo priselitev delovno aktivnega prebivalstva.

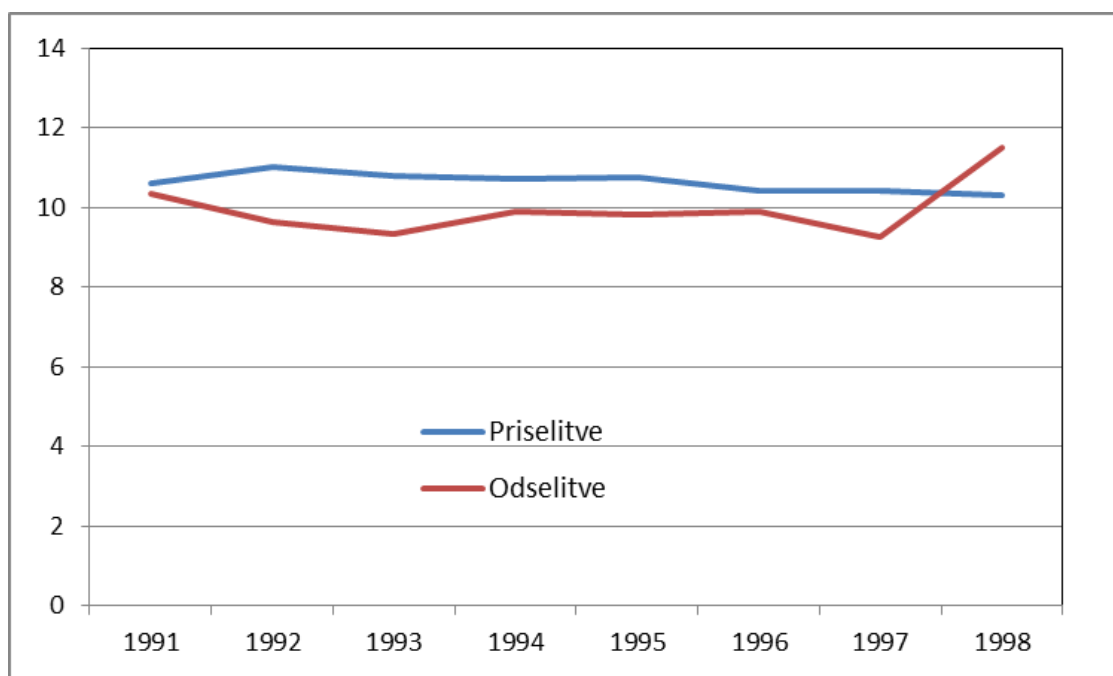
5.2.1.3.1. Selitve državljanov Republike Slovenije – 1981-2010

Za devetdeseta leta imamo primerljive podatke za obdobje 1991-1998. Za preteklo desetletje imamo primerljive podatke za tri krajša obdobja znotraj obdobja 2003-2010, primerjavo med njimi (ker podatki zaradi metodoloških razlogov neposredno niso primerljivi – utemeljitev glej v poglavju 6.1.2.) pa smo naredili prek opazovanja relativne razlike vsakega od dveh kazalnikov (povprečno število let šolanja, delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci) med

priseljenci in odseljenimi. Za obdobje 2003-2010 smo za oba kazalnika analizo naredili tudi po spolu.

Devetdeseta leta preteklega stoletja (1991-1998). – Delež selivcev z znano izobrazbo je v opazovanem obdobju znašal v povprečju pri priselitvah 69 % in pri odselitvah 71%. Med selivci z znano izobrazbo so bili v celotnem obdobju z izjemo leta 1998 odseljeni manj izobraženi od priseljenih (slika 5.19); povprečno število let šolanja v obdobju 1991-1998 je za prve znašalo 10,2, za druge pa 10,7. Med odseljenimi so bili moški bolj izobraženi od žensk, pri priseljenih pa je bilo obratno.

Slika 5.19: Povprečno število let šolanja za meddržavne selivce za Slovenijo v 1990-ih letih preteklega stoletja (selitve državljanov Republike Slovenije*, starostna skupina 15+, selivci z znano izobrazbo)

Lastni izračun na podlagi podatkov v: SURS, 2000 (interna dokumentacija).

* Za leti 1991 in 1992 so vključeni državljani RS in državljani nekdanje SFR Jugoslavije.

Preteklo desetletje – tri podobdobja znotraj obdobja 2003-2010 (2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010).²⁷ – Najprej prikazujemo ugotovitve za skupne selitve, nato pa za selitve po spolu:

- **Selitve skupaj.** – V vseh treh obdobjih je bilo manj selivcev z znano izobrazbo kot v 1990-ih letih (takrat se je podatek o izobrazbi še zbiral), pri tam pa najmanj v prvem opazovanem obdobju – 2003-2005 (v obeh selitvenih tokovih okoli 30 %). V naslednjih dveh opazovanih obdobjih se je ta delež povečal na (dobro) polovico, pri čemer pa je bil višji za odseljene (v prvem obdobju je znašal 58 % in v drugem 56 %) kot za priseljene (50 % in 53 %). Merjeno s povprečnim številom let šolanja so bili odseljeni bolj izobraženi kot priseljeni, pri čemer je

²⁷ Metodološka pojasnila za opazovanje navedenih treh obdobjev glej v poglavju 6.1.2.

bila razlika največja v obdobju 2003-2005 (glej sliko 5.20a). Boljša izobraženost odseljenih od priseljenih je gotovo v precejšnji meri odraz večjega *deleža oseb s terciarno izobrazbo* med odseljenimi kot priseljenimi v dveh od treh opazovanih obdobjih (2006-2007 in 2008-2010; glej sliko 5.21a). Selitveni saldo oseb s terciarno izobrazbo pa je bil negativen v vseh treh opazovanih obdobjih.

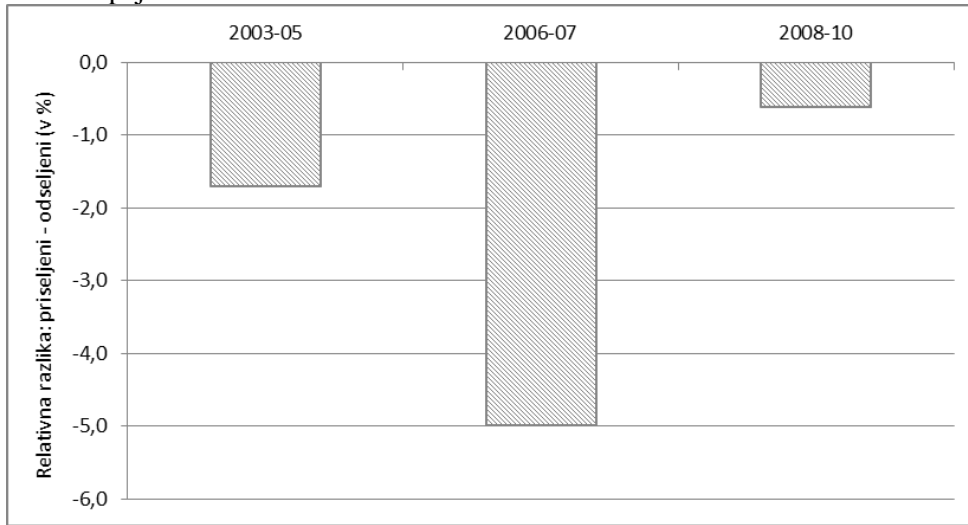
- *Selitve moških.* – Za selivce z znano izobrazbo smo ugotovili, da so bili, merjeno s povprečnim številom let šolanja, odseljeni bolj izobraženi kot priseljeni (glej sliko 5.20b). Boljša izobraženost odseljenih od priseljenih je gotovo v precejšnji meri odraz večjega deleža oseb s terciarno izobrazbo med odseljenimi kot priseljenimi v vseh treh opazovanih obdobjih (glej sliko 5.21b). Pri obeh kazalnikih je bila relativna razlika med priseljenimi in odseljenimi največja v letih 2006-2007. Selitveni saldo oseb s terciarno izobrazbo je bil negativen v vseh treh obdobjih, pri tem največji v letih 2006-2007.
- *Selitve žensk.* – Merjeno s povprečnim številom let šolanja, so bile odseljene državljanke RS v obdobju 2003-2005 manj izobražene od priseljenih, v letih 2006-2007 bolj, v zadnjem triletnem obdobju 2008-2010 pa približno enako (glej sliko 5.20c). V prvih dveh opazovanih obdobjih je bila relativna vrednost kazalnika »delež oseb s terciarno izobrazbo« med priseljenimi in odseljenimi podobna (glej sliko 5.21c). Sicer pa je bil delež oseb s terciarno izobrazbo med odseljenimi večji kot med priseljenimi v obeh zadnjih opazovanih obdobjih (2006-2007 in 2008-2010). Selitveni saldo oseb s terciarno izobrazbo je bil negativen v vseh treh opazovanih podobdobjih in je naraščal.

5.2.1.3.2. Vse selitve – obdobje 2008-2011

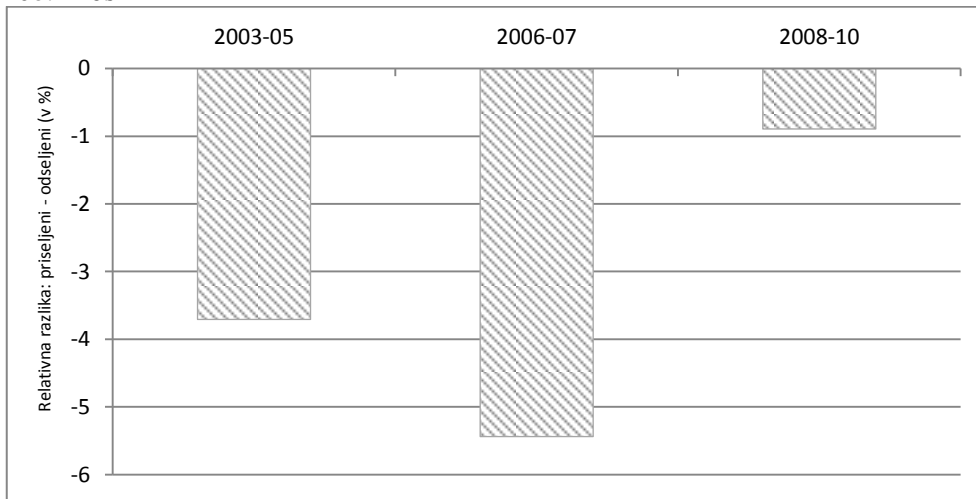
Analiza izobraženosti vseh selivcev v obdobju 2008-2011 je sestavljena iz dveh delov, ki temeljita na različnih podatkih in metodologiji njunega zbiranja: analize za obdobje 2008-2010 in analize za leto 2011. Analiza za obdobje 2008-2010 temelji na podatkih iz interne dokumentacije SURS (metodologija za to je prikazana v šestem poglavju), analiza za leto 2011 pa na objavljenih podatkih v podatkovnem portalu SURS Sstat. Metodološka pojasnila so prikazana v poglavju 3.4.

Slika 5.20: Relativna razlika v povprečnem številu let šolanja za priseljene in odseljene v meddržavnih selitvah Slovenije v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 po spolu – selitve državljanov RS (selivci z znano izobrazbo; v %)

Slika 5.20a: Skupaj

Slika 5.20b: Moški

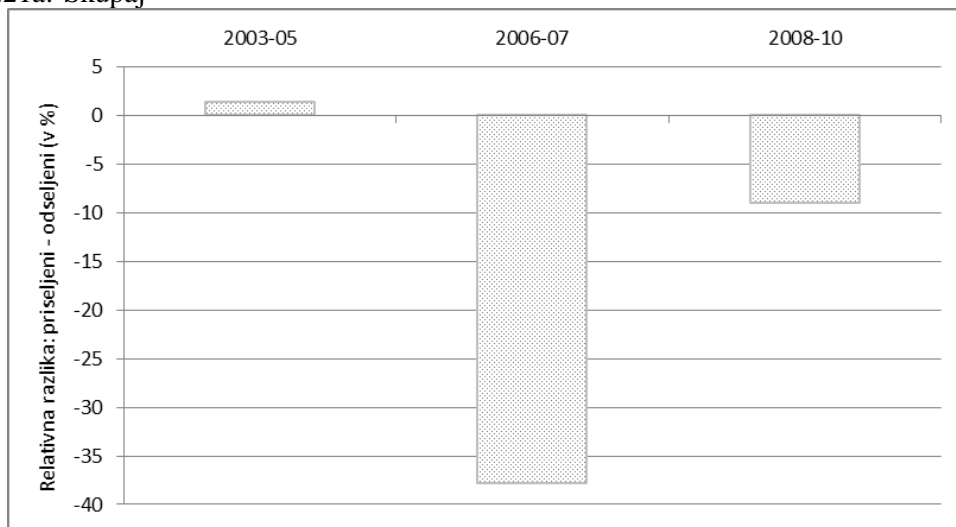
Slika 5.20c: Ženske

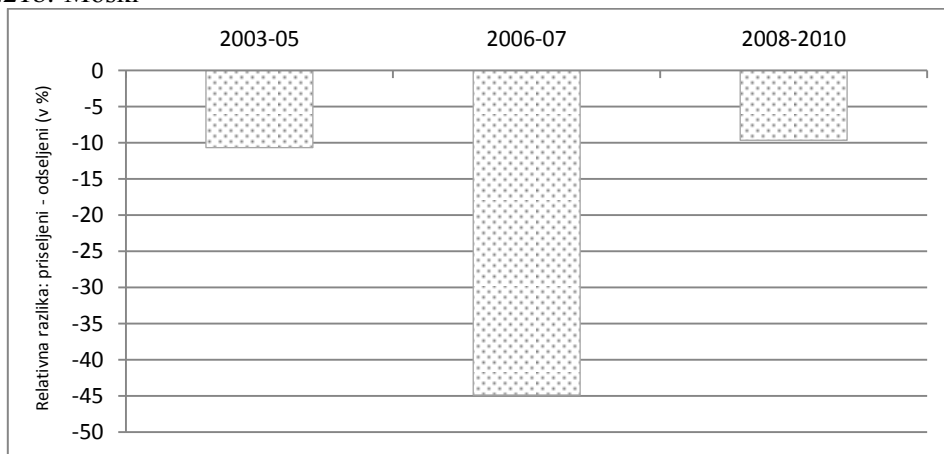
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija) – glej tabelo C-5.2 v prilogi C.

Slika 5.21: Relativna razlika v deležu oseb s terciarno izobrazbo med priseljenimi in odseljenimi v meddržavnih selitvah Slovenije v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 po spolu – selitve državljanov RS (selivci z znano izobrazbo; v %)

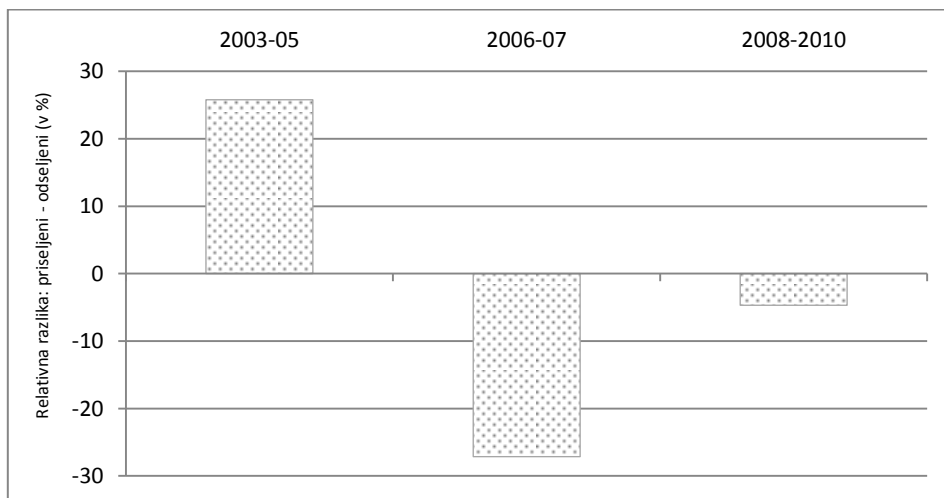
Slika 5.21a: Skupaj

Slika 5.21b: Moški

Slika 5.21c: Ženske

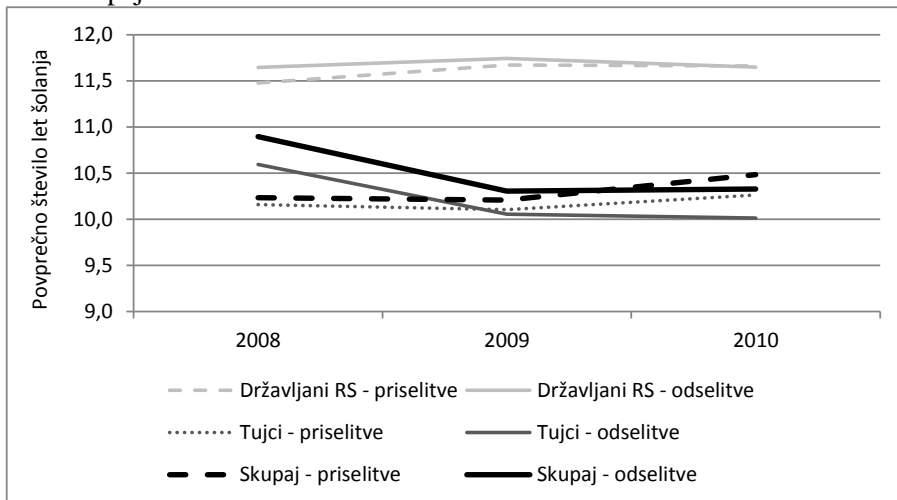
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija) – glej tabelo C-5.3 v prilogi C.

Obdobje 2008-2010. – Delež selivcev z znano izobrazbo je pri obeh selitvenih tokovih (priselitve, odselitve) v povprečju znašal okoli tri četrtine (priselitve 74 %, odselitve 76 %). Glavne ugotovitve za oba opazovana kazalnika za vse selitve in selitve po spolu so:

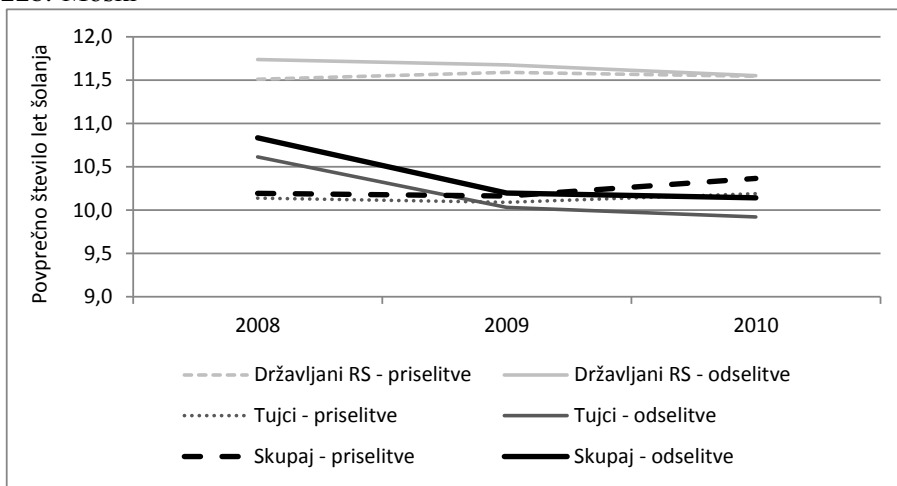
- *Selitve skupaj.* – Kot kažejo letni podatki v sliki 5.22a, se je v opazovanem obdobju izobraženost, merjena s povprečnim številom let šolanja, za odseljene zmanjšala (kar je v pretežni meri posledica selitev tujcev), za priseljene pa povečala (tako v selitvah državljanov RS kot tujcev). V povprečju pa je povprečno število let šolanja odseljenih za 0,2 leta presehalo to število za priseljene (znašalo je 10,5 nasproti 10,3 leta). Navedena gibanja v izobraženosti selivcev so v veliki meri pogojena z gibanjem deleža oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci. Kot je razvidno v sliki 5.23a, se je v opazovanem obdobju ta delež v priselitvah povečal in v odselitvah zmanjšal. Kljub temu je bil tudi v tem primeru v celotnem opazovanem obdobju skupaj ta delež v povprečju v odselitvah višji kot v priselitvah (7,5 % nasproti 5 %). Višina kazalnika in njegovo gibanje sta predvsem posledica selitev tujcev, ki so predstavljali večino selivcev; za državljane RS je bila povprečna vrednost kazalnika bistveno višja (priselitve 21 %, odselitve 23 %).
- *Selitve moških.* – Merjeno s povprečnim številom let šolanja, se je izobraženost odseljenih zniževala, priseljenih pa zviševala – predvsem na račun tujcev (glej sliko 5.22b). Leta 2010 so bili priseljeni po tem kazalniku že nekoliko bolj izobraženi od odseljenih, delež oseb s terciarno izobrazbo v obeh tokovih (kjer je opazen enak trend – glej sliko 5.23b) pa se je izenačil.
- *Selitve žensk.* – Merjeno s povprečnim številom let šolanja, se izobraženost odseljenih ni spreminjala, izobraženost priseljenih pa se je zviševala (na račun državljanov in tujcev) (glej sliko 5.22c), vsa leta pa so bile odseljene ženske bolj izobražene od priseljenih. Vrednost kazalnika »delež oseb s terciarno izobrazbo« kaže podoben trend (slika 5.23c) in razmerje med priseljenimi in odseljenimi, pri čemer pa je višja vrednost kazalnika leta 2010 kot leta 2008 posledica selitev državljanov RS (naraščanje deleža), saj se je v selitvah tujcev ta delež zmanjšal.

Slika 5.22: Povprečno število let šolanja meddržavnih selivcev za Slovenijo v obdobju 2008-2010 po spolu – selitve državljanov RS*, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

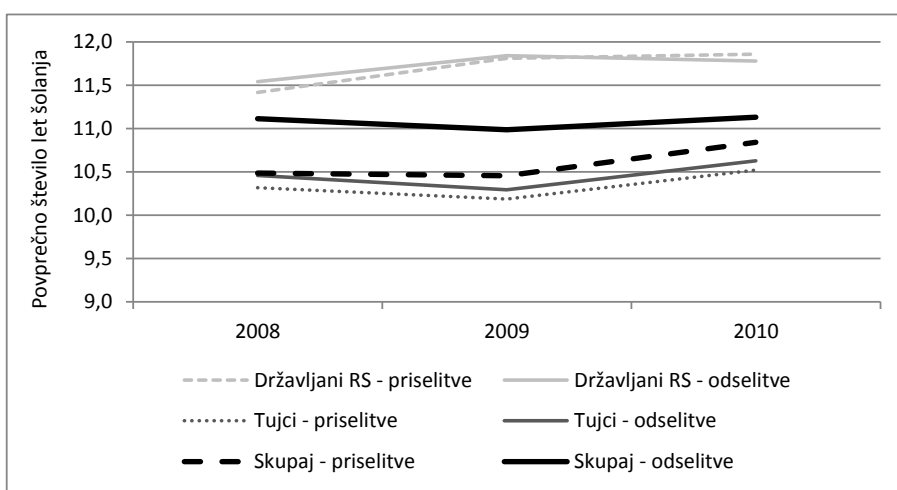
Slika 5.22a: Skupaj

Slika 5.22b: Moški

Slika 5.22c: Ženske

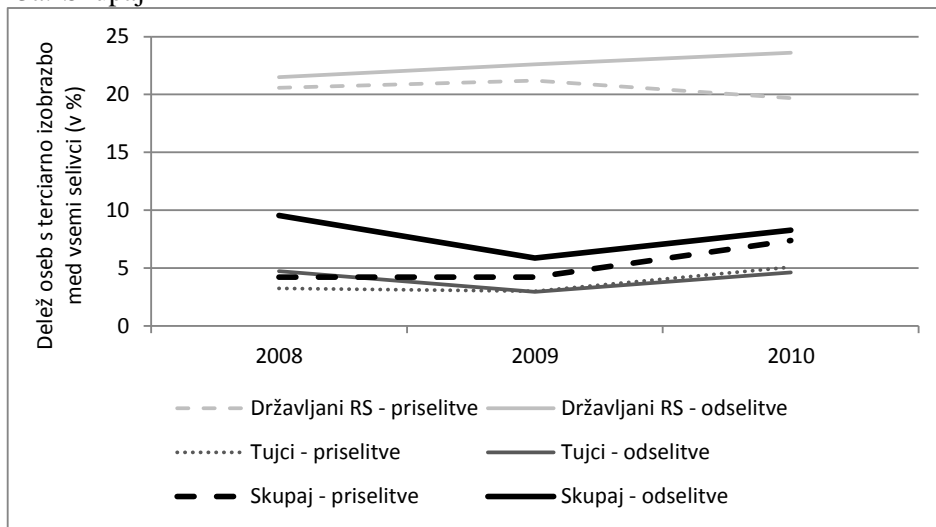

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

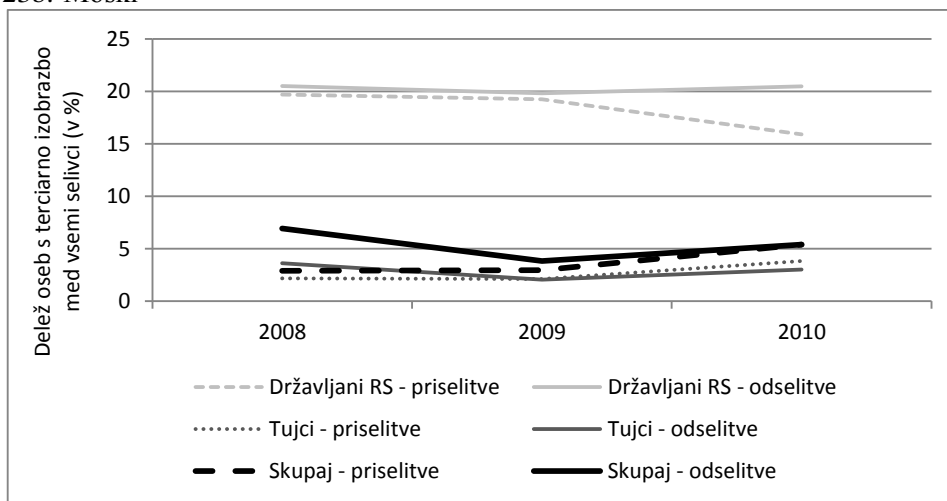
* Velike spremembe v povprečnem številu let šolanja med priseljenimi državljani RS so lahko posledica majhnega števila opazovanih selivcev (selivcev z znano izobrazbo).

Slika 5.23: Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi meddržavnimi selivci za Slovenijo v obdobju 2008-2010 po spolu – selitve državljanov RS*, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

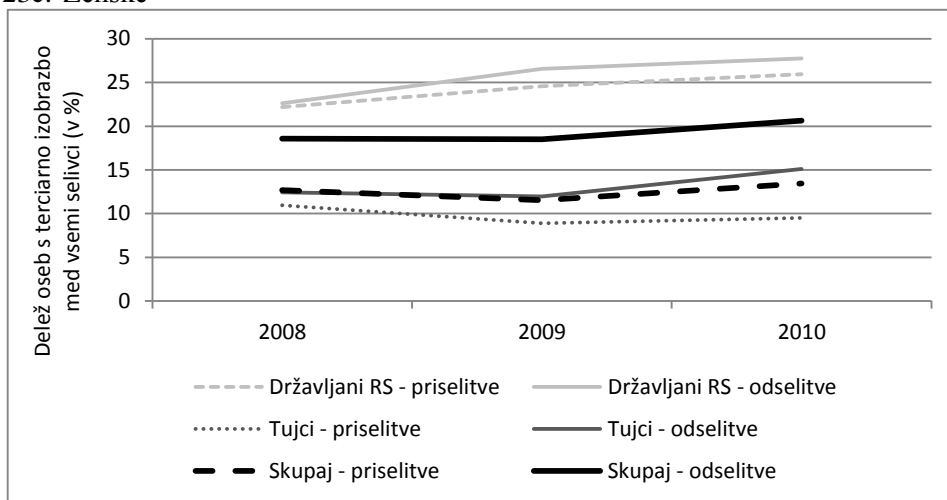
Slika 5.23a: Skupaj

Slika 5.23b: Moški

Slika 5.23c: Ženske

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

* Velike spremembe v deležu oseb s terciarno izobrazbo med priseljenimi državljani RS so lahko posledica majhnega števila opazovanih selivcev (selivcev z znano izobrazbo).

Selitve v letu 2011. – Na podlagi objavljenih podatkov Statističnega urada (SURS, 2013e, 2013g) po metodologiji, po kateri se bodo od leta 2011 dalje objavljali podatki o izobrazbi meddržavnih selivcev (za priselitve in odselitve), je bil v tem izhodiščnem prvem letu (2011) saldo negativen za malo izobražene selivce (osnovna šola ali manj), za bolj izobražene pa je bil pozitiven. Razčlenjena analiza po državljanstvu pa kaže diametralno različno situacijo za državljane RS kot za tujce. V selitvah državljanov RS je bil saldo negativen pri vseh treh opazovanih izobrazbenih kategorijah (tako za moške kot za ženske), v selitvah tujcev pa je bil pri vseh pozitiven (pri tem na račun žensk, saj je bil pri moških z osnovno šolo ali manj negativen). Sklenemo lahko, da je neto odliv oseb z osnovno šolo ali manj posledica negativnega salda v selitvah tujih državljanov moškega spola. Pozitiven saldo za selivce s terciarno izobrazbo (v starostni skupini 25 let in več v višini 372 oseb) pa je izključno posledica selitev tujcev, pri tem pa predvsem žensk. Opazovanje izobrazbene strukture obeh selitvenih tokov pa kaže, da je bil v starostni skupini 25 let in več delež selivcev s terciarno izobrazbo večji med priseljenimi kot odseljenimi (17 % nasproti 14 %). Pri odseljenih, kjer so bile ženske bistveno bolj izobražene kot moški (tako med državljani RS kot tujci), je delež oseb s terciarno izobrazbo pri državljanih RS znašal 25 % (največji je bil v starostni skupini 30-34 let: 40 %), pri tujcih pa 7 %.

5.2.1.3.3. Priselitve delovno aktivnih prebivalcev²⁸ v obdobju 2005-2010

Kot je razvidno iz tabele 5.14, je imelo med vsemi priseljenimi delovno aktivnimi prebivalci v Slovenijo v obdobju 2005-2010 terciarno izobrazbo le 4 % oseb, vendar pa so bile zelo velike razlike med priseljenci glede na njihovo državljanstvo. Največji delež priseljenih s terciarno izobrazbo je značilen za državljane RS (med katerimi verjetno večino predstavljajo povratniki) in sicer 32 %, državljane drugih držav EU (19 %) in državljane neevropskih držav (18 %). Za priseljence iz drugih držav z izjemo Hrvaške pa je bil delež takih oseb zelo majhen. Priseljenci iz držav na območju nekdanje Jugoslavije so predstavljali pri posameznih zaporednih izobrazbenih kategorijah (osnovna šola ali manj, srednja šola, terciarna izobrazba) 74 %, 83 % in 31 %. Med vsemi priseljenci s terciarno izobrazbo so največji delež (40 %) predstavljali priseljenci iz drugih evropskih držav (26 % države EU, 14 % druge države).

²⁸ Delovno aktivno prebivalstvo so zaposleni in samozaposleni prebivalci na območju Slovenije in zaposleni prebivalci, ki so v delovnem razmerju pri delodajalcu s sedežem v Sloveniji, in so poslani na delo ali na strokovno izpopolnjevanje v tujino (Vir: SURS, 2013j).

Tabela 5.14: Priseljeno delovno aktivno prebivalstvo* v Slovenijo v obdobju 2005-2010 po doseženi izobrazbi in državi državljanstva**

Država državljanstva	Število	Struktura (%)				
		Skupaj	Osn.šola ali manj	Srednja šola	Terciarna izobr.	Neznano
Izobrazbena struktura priseljencev glede na državo državljanstva (%)						
SKUPAJ	86399	100	53,6	42,1	4,3	0,0
Države EU	7692	100	40,2	36,9	22,8	0,1
– Slovenija	2440	100	20,3	47,5	31,9	0,4
– Druge članice EU	5252	100	49,5	32,0	18,5	0,0
Bosna in Hercegovina	41615	100	46,8	52,7	0,4	0,0
Hrvaška	3599	100	28,3	59,5	11,9	0,2
Srbija	10587	100	56,9	39,4	3,7	0,0
Srbija in Črna gora	5007	100	73,9	23,9	2,2	0,0
Črna gora	180	100	60,6	27,8	2,8	0,0
Kosovo	4956	100	81,8	13,1	0,4	0,0
Druge evropske države	11171	100	71,2	24,1	4,7	0,0
Neevropske države	1568	100	54,9	26,5	18,6	0,0
Neznano	24	100	50,0	37,5	12,5	0,0
Struktura posameznih izobrazbenih kategorij priseljencev po državi državljanstva (%)						
SKUPAJ – število		86399	46303	36358	3699	39
SKUPAJ – struktura		100	100	100	100	100
Države EU		8,9	6,7	7,8	47,3	23,1
– Slovenija		2,8	1,1	3,2	21,0	23,1
– Druge članice EU		6,1	5,6	4,6	26,3	0,0
Bosna in Hercegovina		48,2	42,1	60,4	4,9	41,0
Hrvaška		4,2	2,2	5,9	11,6	17,9
Srbija		12,3	13,0	11,5	10,5	5,1
Srbija in Črna gora		5,8	8,0	3,3	2,9	5,1
Črna gora		0,2	0,2	0,1	0,1	0,0
Kosovo		5,7	8,8	1,8	0,5	2,6
Druge evropske države		12,9	17,2	7,4	14,1	5,1
Neevropske države		1,8	1,9	1,1	7,9	0,0
Neznano		0,0	0,0	0,0	0,1	0,0

Vir: SURS, 2013e (Sistat) in lastni izračuni.

* Delovno aktivno prebivalstvo so zaposleni in samozaposleni prebivalci na območju Slovenije in zaposleni prebivalci, ki so v delovnem razmerju pri delodajalcu s sedežem v Sloveniji, in so poslani na delo ali na strokovno izpopolnjevanje v tujino (Vir: SURS, 2013j).

** Prikazane so priseljene osebe, ki so se v letu priselitve tudi zaposlile. Podatki o izobrazbi zanje so v tem obdobju prevzeti izključno iz mesečnih stanj Statističnega registra delovno aktivnega prebivalstva. Vir: J. Povhe in K. Kalin, SURS, 2013, interna korespondenca.

5.2.1.4. Vstop, zaposlovanje in prebivanje tujcev v Sloveniji ter prebivanje in zaposlovanje slovenskih državljanov v državah Evropske unije

V poglavju prikazujemo osnovno zakonodajo in dokumente o zaposlovanju, delu in prebivanju tujcev v Sloveniji, nekatere pomembnejše pojme iz te zakonodaje, značilnosti bivanja/zaposlovanja prebivalcev držav EU v Sloveniji in slovenskih državljanov v teh državah po

priključitvi Slovenije EU, obseg zaposlovanja tujcev v Sloveniji v zadnjih dveh desetletjih ter obseg čezmejnih dnevnih delovnih selitev v Slovenijo iz štirih sosednjih držav.

5.2.1.4.1. Zakonodaja in nekateri pomembnejši dokumenti o zaposlovanju/delu tujcev v Sloveniji

Naredili bomo kratek pregled glavnih značilnosti ključne zakonodaje in dokumentov na področju zaposlovanja, dela, vstopa in prebivanja tujcev v Sloveniji.²⁹ Predstavili bomo naslednje dokumente: Zakon o zaposlovanju in delu tujcev, Zakon o tujcih, Zakon o državljanstvu, Sporazum med Slovenijo in Bosno in Hercegovino (BiH) o zaposlovanju državljanov BiH v Republiki Sloveniji (RS), nekaj pa bomo povedali tudi o strategiji in politiki meddržavnih selitev (migracijski politiki).

Leta 2011 sta bila v Sloveniji sprejeta nov Zakon o zaposlovanju in delu tujcev (ZZDT-1, 2011) in nov Zakon o tujcih (ZTuj-2, 2011). Prvi navedeni zakon je nadomestil prejšnji zakon iz leta 2000 (ZZDT, 2000), drugi pa prejšnji zakon iz leta 1999 (ZTuj-1, 1999). Skupno obema novima zakonoma je, da se z njima v slovenski pravni red prenašajo številne direktive EU na področju vstopa, bivanja in zaposlitve tujcev v državah EU. Med novimi pojmi, ki jih vključujeta ta zakona, je vsekakor »modra karta EU«, ki smo jo omenili že v poglavju 2.6.4. in jo predstavljamo v naslednjem poglavju.

Nov *Zakon o zaposlovanju in delu tujcev* določa (ZZDT-1, 2011; 1. člen) »pogoje za zaposlovanje in delo tujcev in s tem povezane naloge RS za urejanje in zaščito trga dela«. Ta zakon precej drugače ureja temelje zaposlovanja in dela tujcev kot prejšnji zakon. »Poostрил je pogoje za novo zaposlovanje tujcev, določil nove omejitve in prepovedi zaposlovanja tujcev in dodatno zaostрил nadzor nad že izdanimi delovnimi dovoljenji« (ZRSZ, 2011, str. 28). S tem je v veliki meri pripomogel k zmanjšanju števila izdanih delovnih dovoljenj v letu sprejetja zakona in v nadaljnjih letih. Zakon opredeli prost dostop do slovenskega trga dela (glej naslednje poglavje) določenim kategorijam tujcev (praviloma državljanom drugih držav članic EU, Evropskega gospodarskega prostora (EPG) in Švice ter nekaterih drugih kategorij tujcev), ki za zaposlitev in delo ne potrebujejo več delovnega dovoljenja (ZRSZ, 2012). Zakon razlikuje tri vrste delovnih dovoljenj, ki jih je vpeljal že prejšnji zakon: osebno delovno dovoljenje, dovoljenje za zaposlitev in dovoljenje za delo.³⁰ Vsa delovna dovoljenja se praviloma izdajajo za določen čas. Torej se

²⁹ Podroben pregled presega domet te knjige. Za 1990-ta leta do vključno leta 2004 pa smo tak pregled zakonodaje naredili leta 2004 (Bevc, Lukšič-Hacin, Zupančič, 2004).

³⁰ Ta dovoljenja zakon tako opredeli (ZZDT, 2011, str. 7 – 10. člen):

- »Osebno delovno dovoljenje je delovno dovoljenje, ki v času veljavnosti tujcu omogoča dostop do trga dela, razen če je osebno delovno dovoljenje izdano z veljavnostjo enega leta za samozaposlitev tujca.
- Dovoljenje za zaposlitev je delovno dovoljenje, vezano na stalne zaposlitvene potrebe delodajalcev. Z dovoljenjem za zaposlitev se sme tujec zaposliti le pri delodajalcu, kateremu je bilo izdano dovoljenje za zaposlitev tujca.

morajo delovna dovoljenja obnavljati, zaradi česar je število izdanih dovoljenj praviloma večje od števila zaposlenih tujcev. Delovna dovoljenja izdaja Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje (oziroma njegove območne skupnosti), ki vodi tudi evidenco o izdanih in veljavnih delovnih dovoljenjih tujcem; slednja dovoljenja so boljši kazalnik števila zaposlenih tujcev od števila izdanih dovoljenj.

Zakon o tujcih iz leta 2011 (ZTuj-2, 2011) med področji, ki so pomembna za to knjigo, opredeli: dovoljenja za začasno in stalno bivanje v Sloveniji, letno kvoto dovoljenj za prebivanje v Sloveniji in modro karto EU. Zadnja dva pojma oziroma kategoriji opredeljujemo v naslednjem poglavju.

Veljavni **Zakon o državljanstvu** je bil sprejet leta 2007 (ZDRS-UPBS, 2007). Gre za »uradno prečiščeno besedilo Zakona o državljanstvu Republike Slovenije«, ki obsega Zakon o državljanstvu iz leta 1991 (ZDRS, 1991) ter več zakonov o spremembah in dopolnitvah navedenega zakona. Zakon iz leta 2007 določa načine in pogoje pridobitve ter prenehanja državljanstva Republike Slovenije (RS). Državljanstvo RS se lahko pridobi na štiri načine: po rodu, z rojstvom na območju Republike Slovenije, z naturalizacijo (sprejemom v državljanstvo na podlagi prošnje) in po mednarodni pogodbi. Kot smo omenili že v drugem poglavju, poleg obsega priseljevanja na velikost zaloge tujcev v državi vplivajo možnosti pridobitve državljanstva. Med navedenimi možnimi načini pridobitve državljanstva v Sloveniji bomo opozorili le na pridobitev državljanstva z naturalizacijo. Med 10 pogoji pridobitve državljanstva RS po tej poti poudarjamo dva: (1) dejansko bivanje v Sloveniji 10 let, od tega neprekinjeno zadnjih 5 let pred vložitvijo prošnje, (2) zagotovljena sredstva za materialno in socialno varnost sebe in oseb, ki jih mora prosilec preživljati.

Sporazum med Vlado RS in Svetom ministrov Bosne in Hercegovine o zaposlovanju državljanov Bosne in Hercegovine v Republiki Sloveniji je pomemben zlasti zato, ker predstavljajo državljani BiH največjo kategorijo tujih delavcev v Sloveniji. Zaposlovanje državljanov BiH v Sloveniji je od 1. marca 2013 mogoče le na podlagi tega sporazuma, ki določa tako pogoje in obseg njihovega zaposlovanja v Sloveniji kot tudi pogoje in postopke za izdajo dovoljenja za njihovo zaposlitev v Sloveniji; pravice do prebivanja v Sloveniji še naprej ureja Zakon o tujcih. Sporazum določa, da bo tudi iskanje ustreznih kandidatov potekalo samo preko javnih služb za zaposlovanje (Vir: ZRSZ, 2013).

Strategija in politika meddržavnih selitev (migracijska politika). – V Sloveniji nimamo celovite strategije in politike meddržavnih selitev, ki bi zajemala vse kategorije selivcev. Konec leta 2010 je vlada sprejela strategijo ekonomskih selitev za obdobje 2010 do 2020 (MDDSZ, 2010), ki

-
- Dovoljenje za delo je delovno dovoljenje z vnaprej določeno časovno omejitvijo, na podlagi katerega se tujec lahko začasno zaposli ali dela v Republiki Sloveniji v skladu z namenom, za katerega je bilo dovoljenje za delo izdano.«

obravnava strategijo in politiko za en del delovnih priseljencev: iz »tretjih držav« ter za najbolj usposobljene/izobražene. Nov Zakon o tujcih (ZTuj-2, 2011) v petem členu navaja, da »Državni zbor Republike Slovenije na predlog Vlade Republike Slovenije sprejme resolucijo o migracijski politiki, s katero določi gospodarske, socialne in druge ukrepe ter dejavnosti, ki jih bo sprejela Republika Slovenija na tem področju, kakor tudi sodelovanje z drugimi državami in mednarodnimi organizacijami na tem področju«. Po sprejetju tega zakona nove resolucije še ni; zadnja je iz leta 2002 (Resolucija, 2002).

5.2.1.4.2. Pojmi iz nove zakonodaje o zaposlovanju/delu tujcev v Sloveniji in nekateri drugi pojmi, povezani s priključitvijo Slovenije EU

Opredelili bomo naslednje pojme, ki so pomembni za obseg meddržavnih (legalnih in nelegalnih) selitvenih tokov Slovenije: prost pretok oseb, prost dostop na slovenski trg dela, Schengensko območje, kvotni sistem in modra karta EU. O prvih treh pojmi smo podrobneje pisali drugje (Bevc, Lukšič-Hacin, Zupančič, 2004), modro karto pa smo omenili že v poglavju 2.6.4.

Prost pretok oseb in prost dostop na slovenski trg dela. – Ta dva pojma sta za Slovenijo postala aktualna prvega maja leta 2004 z njeno priključitvijo Evropski uniji. *Prost pretok oseb v EU* pomeni odpravo kontrol na notranjih mejah EU.³¹ To je ena od štirih temeljnih svoboščin notranjega trga EU (poleg prostega pretoka blaga, kapitala in storitev). »Pravica do prostega gibanja znotraj EU se nanaša na vse državljane EU ter njihove družinske člane – ne glede na državljanstvo« (ZRSZ, 2013).³² Uresničevanje načela prostega pretoka oseb pomeni, da ima vsak državljan EU naslednje pravice (EC, 2000, 2013a):

- pravico do zaposlitve v vsaki državi EU;
- pravico do bivanja v vsaki državi EU: vsak zaposleni ima pravico bivanja v državi gostiteljici, pridruži se mu lahko tudi njegova družina; znotraj te države se lahko prosto giblje in ima po zaposlitvi pravico v tej državi tudi ostati; državljan EU ima v drugi državi EU pravico do bivanja tudi, če tam išče zaposlitev;
- enakost obravnave: vsaka diskriminacija na osnovi državljanstva glede pogojev zaposlitve in ugodnosti pri zaposlovanju je prepovedana.

Prost dostop na (slovenski) trg dela je sestavni del načela/pravice »prostega pretoka oseb«. Državljan EU so po evropski zakonodaji, kot smo zapisali v prejšnji alineji, pri zaposlovanju in iskanju zaposlitve izenačeni z domačimi delavci oziroma iskalci zaposlitve. Pristopna pogodba med petnajstimi starimi članicami EU in osmimi novimi državami (izjema sta Ciper in Malta),

³¹ Urejajo ga Schengenski sporazumi, ki so vključeni v Pogodbo Evropske skupnosti in direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES. Več direktiv ureja pravni režim, ki velja za državljane tretjih držav.

³² Koncept prostega pretoka oseb ima danes drugačen pomen kot na začetku. Prve določbe v zvezi s tem so se nanašale le na prost pretok oseb, ki so bile obravnavane kot gospodarski subjekti, od delojemalcev do izvajalcev storitev. Koncept se je postopno širil in sedaj obsega vse državljane EU, ne glede na njihovo gospodarsko dejavnost, pa tudi državljane tretjih držav, saj po odpravi kontrole na notranjih mejah ni več mogoče preverjati državljanstva (Vir: EP, 2013).

podpisana aprila 2003, je na področju prostega pretoka oseb določala 7-letno prehodno obdobje, v katerem so lahko stare članice z nacionalnimi ukrepi zaščitile svoj trg dela. Slovenija je v pogajalskih izhodiščih uveljavila načelo vzajemnosti. To pomeni, da je lahko v času tega prehodnega obdobja nasproti vsake stare države članice, ki je uveljavljala nacionalne ukrepe v zvezi z gibanjem delavcev, uveljavila enakovredne nasprotne ukrepe. »Pravica do prostega dostopa na slovenski trg dela pomeni, da tujci lahko v Republiki Sloveniji opravljajo delo, se zaposlijo ali samozaposlijo brez delovnega dovoljenja, razen če mednarodna pogodba, ki zavezuje Republiko Slovenijo, določa drugače« (ZRSZ, 2013a). Pravico do prostega dostopa na slovenski trg dela ima po Zakonu o zaposlovanju in delu tujcev (ZZDT-1, 2011) sedem kategorij oseb.³³

Schengensko območje in Slovenija³⁴. – Schengensko območje je območje odpravljenih notranjih meja držav Evropske unije. S podpisom Schengenskega sporazuma leta 1985 so bile odpravljene vse mejne kontrole v Evropski uniji, skupaj s carinskimi kontrolami oseb. Policija po potrebi še vedno opravlja kontrole po naključnem izboru (v okviru boja proti kriminalu in drogam). Danes to območje zajema večino držav EU (izjema sta Velika Britanija in Irska; na poti vključitve pa so Ciper, Bolgarija in Romunija) ter nekatere druge evropske države (Norveška, Islandija in Švica). Slovenija je postala država članica Schengenskega območja 21. decembra 2007, ko je odpravila nadzor na notranjih kopenskih in morskih mejah s članicami EU; konec marca 2008 pa je sprostila nadzor še na zračnih mejah. Po vstopu Slovenije v Schengensko območje je bil odpravljen mejni nadzor na mejah z Avstrijo, Italijo in Madžarsko. Na meji s Hrvaško (slovenski del zunanje meje EU) pa je Slovenija vzpostavila varnostni, carinski in inšpekcijski nadzor ter zagotovila njegovo izvajanje po standardih EU.

Kvotni sistem. – Pod tem pojmom razumemo omejitve števila tujcev na slovenskem trgu dela in omejitve vstopa/prebivanja tujcev v Sloveniji, natančneje dvoje: (1) letno dovoljeno število delovnih dovoljenj (ZZDT-1, 2011) tujcem in (2) letno dovoljeno število dovoljenj tujcem za prebivanje v Republiki Sloveniji (ZTuj-2, 2011). Prikazujemo njune značilnosti:

³³ Te kategorije so (ZZDT-1, 2011, člen 9):

- družinski člani slovenskega državljana, ki svojo pravico dokazujejo z dovoljenjem za začasno prebivanje za družinskega člana;
- državljani držav članic EU, EGP in Švicarske konfederacije, ki svojo pravico dokazujejo z državljanstvom države članice EU, EGP ali Švicarske konfederacije;
- družinski člani državljanov iz druge alineje, ki nimajo državljanstva države članice EU, EGP ali Švicarske konfederacije in imajo dovoljenje za začasno prebivanje za družinskega člana ali vizum za dolgoročno bivanje, s katerim tudi dokazujejo svojo pravico do prostega dostopa na trg dela;
- tujci z dovoljenjem za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji;
- begunci, ki svojo pravico dokazujejo z dokumentom, izdanim na podlagi zakona, ki ureja mednarodno zaščito;
- tujci, ki imajo status rezidenta za daljši čas v drugi državi članici EU, po enem letu prebivanja v Republiki Sloveniji, dokler imajo v Republiki Sloveniji veljavno dovoljenje za začasno prebivanje, s katerim tudi dokazujejo svojo pravico do prostega dostopa na trg dela;
- tujci slovenskega rodu do tretjega kolena v ravni vrsti, ki svojo pravico dokazujejo z dovoljenjem za začasno prebivanje za tujca slovenskega rodu.

³⁴ Viri: EK, 2013; RS, 2013.

- *Kvotni sistem za delovna dovoljenja* je bil prvič vpeljan leta 2001 (s spremembami prejšnjega Zakona o zaposlovanju in delu tujcev – ZZDT, 2000), v praksi pa se je začel uresničevati leta 2004 s posebno uredbo o določitvi kvote v tistem letu (ZRSZ, 2004). Tudi nov Zakon o zaposlovanju in delu tujcev (ZZDT-1, 2011) je obdržal kvotni sistem (za delovna dovoljenja), nov Zakon o tujcih (ZTuj-2, 2011) pa ga je vpeljal tudi za dovoljenja za prebivanje v Sloveniji.³⁵ Kvota po starem zakonu (ZZDT, 2000) ni smela presežati pet odstotkov aktivnega prebivalstva, v kvoto pa se niso štete nekatere kategorije tujcev. Nov zakon ne opredeljuje več kvoto v odstotku od aktivnega prebivalstva. Na drugi strani pa omogoča poleg kvote nove vrste omejevanja zaposlovanja in dela tujcev v Sloveniji (glej četrto točko v zadnji opombi).
- *Kvota dovoljenj za prebivanje v Sloveniji*. – Možnost take letne kvote omogoča nov Zakon o tujcih (ZTuj-2, 2011, v petem členu) in sicer prav tako na podlagi predhodno sprejete resolucije o migracijski politiki. V to kvoto se ne šteje več vrst dovoljenj.³⁶

Modra karta EU. – Opredeljujeta jo oba navedena zakona iz leta 2011 – Zakon o zaposlovanju in delu tujcev (ZZDT-1, 2011) in Zakon o tujcih (ZTuj-2, 2011). Pridobitev te karte tujcu dovoljuje vstop in prebivanje v Republiki Sloveniji, kakor tudi opravljanje dela zaradi visokokvalificirane zaposlitve (zaposlitve za osebo s terciarno izobrazbo – op. M. Bevc) v Republiki Sloveniji. Tujcu, ki želi v Sloveniji prebivati zaradi take zaposlitve, upravna enota izda modro karto EU, ki združuje delovno dovoljenje in dovoljenje za prebivanje, Zavod RS za zaposlovanje pa v postopku preveri izpolnjevanje treh pogojev, določenih v Zakonu o zaposlovanju in delu tujcev iz leta 2011 in poda soglasje k izdaji. Ti pogoji so (ZZDT-1, 2011; člen 31): ali ima tujec ustrezno visokošolsko izobrazbo, pogodbo o zaposlitvi za najmanj eno leto, in s pogodbo o zaposlitvi zagotovljeno plačo v višini najmanj 1,5 povprečne letne bruto plače v Sloveniji. Kot navaja Zakon o tujcih, se Modra

³⁵ V zakonu (ZZDT-1, 2011, 54. člen) je določitev kvote delovnih dovoljenj tako opredeljena:

- (1) »Glede na stanje in predvidena gibanja na trgu dela lahko vlada v skladu z migracijsko politiko letno določi kvoto delovnih dovoljenj (v nadaljnjem besedilu: kvota), s katero omeji število tujcev na trgu dela.
- (2) Kvoto vladi predlaga minister, pristojen za delo, ob predhodni pridobitvi mnenja Ekonomsko-socialnega sveta.
- (3) Vlada lahko s kvoto delovnih dovoljenj omeji izdajo delovnih dovoljenj za posamezne ali za vse oblike zaposlovanja in dela tujcev, ki v Republiki Sloveniji nimajo dovoljenja za prebivanje, razen za tujce, ki se v Republiki Sloveniji zaposlujejo ali opravljajo delo na podlagi mednarodnih pogodb, ki zavezujejo Republiko Slovenijo.
- (4) Vlada lahko poleg kvote določi tudi omejitve števila samozaposlenih tujcev ter omejitve in prepovedi zaposlovanja in dela tujcev po regijah, področjih dejavnosti, podjetjih in poklicih, kakor tudi omeji ali prepove pritok novih tujih delavcev v celoti ali z določenih regionalnih območij, kadar je to utemeljeno z javnim redom, javno varnostjo, javnim zdravjem, splošnim gospodarskim interesom ali stanjem ter predvidenim gibanjem na trgu dela.
- (5) V primeru mednarodnih razpisov, ki jih razpišejo državni organi, lahko vlada določi, da se delovna dovoljenja izdajo zunaj kvote oziroma brez preverjanja stanja na trgu dela.«

³⁶ Natančneje (ZTuj-2, 2011, 5. člen): »V kvoto se ne vštejejo dovoljenja za začasno prebivanje, izdana zaradi združevanja družine, dovoljenja za začasno prebivanje, izdana družinskim članom slovenskih državljanov ali državljanov EU, dovoljenja za začasno prebivanje, izdana akreditiranim novinarjem, dovoljenja za začasno prebivanje, izdana umetnikom, dovoljenja za začasno prebivanje, izdana zaradi opravljanja raziskovalnega dela, dovoljenja za začasno prebivanje, izdana zaradi visokokvalificirane zaposlitve, dovoljenja za začasno prebivanje, izdana žrtvam trgovine z ljudmi, dovoljenja za začasno prebivanje, izdana žrtvam nezakonitega zaposlovanja in dovoljenja za začasno prebivanje, izdana iz drugih utemeljenih razlogov in zaradi interesa Republike Slovenije.«

karta izda za dve leti, ob določenih pogojih pa se lahko podaljša za nadaljnja tri leta (ZTuj-2, 2011).³⁷

5.2.1.4.3. Bivanje in zaposlovanje prebivalcev iz držav EU v Sloveniji in slovenskih državljanov v državah EU – značilnosti po vključitvi Slovenije v EU

Bivanje in zaposlovanje prebivalcev iz držav EU v Sloveniji:

- Bivanje državljanov EU v Sloveniji. – S priključitvijo Slovenije EU (1. 5. 2004) so se spremenili pogoji za bivanje državljanov EU v Sloveniji. S tem dnem je začela Slovenija v celoti izvajati vse predpise EU glede prostega gibanja, vstopa in prebivanja državljanov držav članic EU. Dovoljenje za prebivanje se državljanom držav članic Evropske unije izdaja zdaj v skladu s pogoji, ki jih določajo direktive Evropske unije, prenesene tudi v slovenski Zakon o tujcih. Za bivanje v Sloveniji daljše od treh mesecev je potrebno pridobiti potrdilo o prebivanju, prijaviti začasno prebivališče; po petih letih bivanja v Sloveniji pa je mogoče pridobiti dovoljenje za stalno prebivanje v naši državi (Vir: Eures, 2013). V Zakonu o tujcih (ZTuj-2, 2011) so določeni tudi razlogi, zaradi katerih se lahko državljanom držav članic Evropske unije zavrne prebivanje v Sloveniji.
- Zaposlovanje delavcev iz starih (15) članic EU v Sloveniji. – V skladu s pristopno pogodbo in uveljavitvijo 7-letnega prehodnega obdobja (to je imelo tri faze) je do izteka tega obdobja (1. 5. 2011) veljalo za delavce iz starih članic EU načelo vzajemnosti. Za tiste države, ki so uveljavljale prehodno obdobje in niso sprostile svojega trga dela za slovenske delavce (na začetku vse razen Velike Britanije, Irske in Švedske), je tudi v Sloveniji še naprej veljala obveznost pridobivanja delovnih dovoljenj. Za delavce iz držav, ki niso uveljavljale prehodnega obdobja in so sprostile svoj trg dela, tudi v Sloveniji ni bilo omejitev pri zaposlovanju in obveznosti pridobivanja delovnega dovoljenja. Državi EU, ki sta najdalje (tudi v zadnji fazi prehodnega obdobja – od maja 2009 do maja 2011) vztrajali pri omejevanju zaposlovanja iz Slovenije in drugih sedmih novih članic EU iz leta 2004, sta Avstrija in Nemčija.
- Zaposlovanje delavcev iz novih članic EU. – Med novimi državami članicami od vstopa v EU velja prost pretok delavcev. Delavci teh držav so pri zaposlovanju oziroma iskanju zaposlitve izenačeni z domačimi delavci. To pomeni, da v primeru zaposlitve delavci iz teh držav ne potrebujejo delovnega dovoljenja, pač pa mora delodajalec, ki zaposli takega delavca, opraviti prijavo dela delavca.

³⁷ Natančno zakon v zvezi s tem določa tako (ZTuj-2, 2011, 39. člen):

- »Modra karta EU se izda za čas dveh let, v primeru, da je pogodba o zaposlitvi sklenjena za krajše obdobje, pa za čas, ki je tri mesece daljši od veljavnosti pogodbe o zaposlitvi, vendar ne dlje kot za dve leti.
- Modra karta EU se lahko podaljša z veljavnostjo treh let, če so izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka tega člena, če je pogodba o zaposlitvi sklenjena za krajši čas, pa za čas, ki je tri mesece daljši od veljavnosti pogodbe o zaposlitvi, vendar ne dlje kot za tri leta. Prošnjo za podaljšanje modre karte EU lahko vloži tujec ali delodajalec pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji, pred potekom njene veljavnosti.«

Zaposlovanje in bivanje/nastanitev državljanov Slovenije v EU po njeni priključitvi EU. – Po 1. maju 2004 je s priključitvijo Slovenije EU prišlo do sprememb pri pogojih za bivanje slovenskih državljanov v državah članicah EU. Z zaključkom prehodnega obdobja 1. 5. 2011 slovenskim državljanom za bivanje do treh mesecev v državah članicah EU praviloma ni treba imeti dovoljenja za bivanje. Za bivanje, daljše od treh mesecev, se morajo prijaviti na upravni enoti kraja, v katerem nameravajo bivati. Hkrati je potrebno predložiti zahtevano dokumentacijo, ki je odvisna od namena bivanja (delo, študij itd.) in od pravil, ki jih določi vsaka država sama (MNZ, 2004).

5.2.1.4.4. Obseg zaposlovanja tujcev v Sloveniji v zadnjih dveh desetletjih in struktura delovnih dovoljenj

Obseg zaposlovanja tujcev. – V tabeli 5.15 in sliki 5.24 prikazujemo letno število izdanih in veljavnih delovnih dovoljenj v Sloveniji v obdobju 1992-2013. Kot je iz njiju razvidno, je bilo letno število izdanih dovoljenj do priključitve Slovenije EU v letu 2004 razmeroma stabilno (povprečno letno število je znašalo 37.458), nato je skokovito poraslo in doseglo vrh leta 2008 (85.000 izdanih in 91.000 veljavnih dovoljenj); po tem letu pa se naglo zmanjšuje. V obdobju 2005-2012 je znašalo povprečno letno število izdanih dovoljenj 47.884. V letu 2012 je bilo izdanih le še 17.000 dovoljenj. Veljavnih dovoljenj pa je bilo po zadnjih razpoložljivih podatkih ob koncu leta 2011 (RZZ, 2013) le še 34.000.

Struktura delovnih dovoljenj. – V obdobju po priključitvi Slovenije EU, za katerega so na razpolago podatki (2004-2011), so, kot je razvidno iz slike 5.25, večino veljavnih delovnih dovoljenj predstavljala osebna delovna dovoljenja, zlasti v letih naraščajoče gospodarske krize (po letu 2008). Drugače je bilo v 1990-ih letih; takrat je večino let nanje odpadlo manj kot 40 % vseh delovnih dovoljenj (glej Bevc, Lukšič-Hacin, Zupančič, 2004).

Tabela 5.15: Število izdanih in veljavnih delovnih dovoljenj tujcem v Sloveniji v obdobju 1992-2013

Leto, obdobje	IZDANA DELOVNA DOVOLJENJA (v posameznem letu)	VELJAVNA DELOVNA DOVOLJENJA (stanje 31.12.)
1992	36671	36643
1993	24984	31545
1994	30956	35367
1995	41232	37947
1996	44460	38194
1997	44450	35287
1998	33688	34768
1999	40723	37791
2000	40623	40320
2001	47182	33932
2002	30136	36059
2003	34390	39527

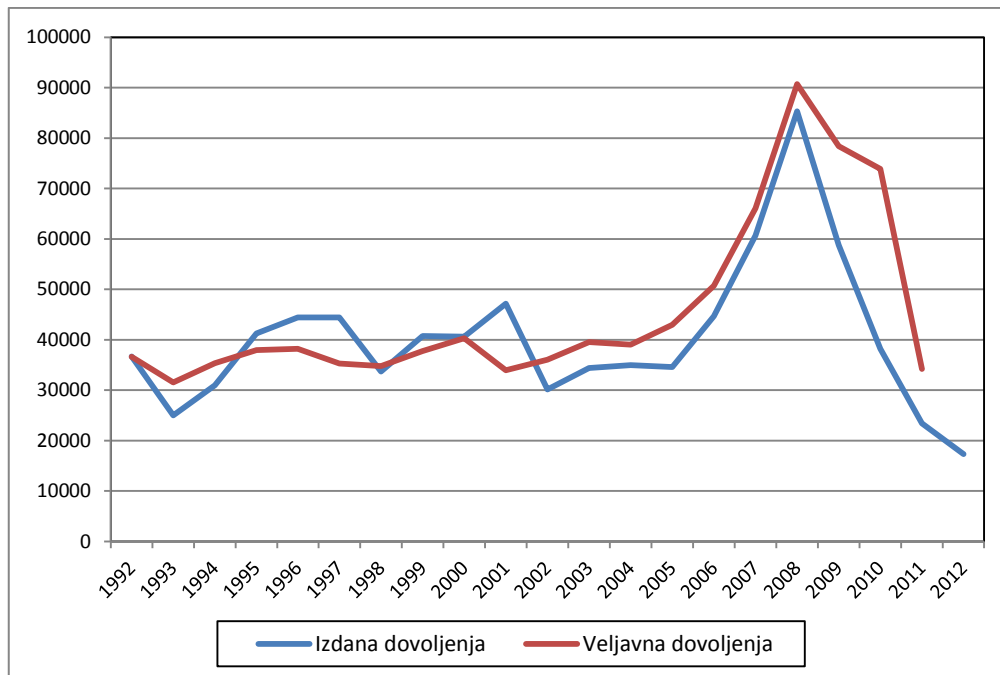
Tabela se nadaljuje na naslednji strani.

Tabela 5.15: Nadaljevanje

Leto, obdobje	IZDANA DELOVNA DOVOLJENJA (v posameznem letu)	VELJAVNA DELOVNA DOVOLJENJA (stanje 31.12.)
2004	34945	39030
2005	34608	42967
2006	44654	50734
2007	60664	66065
2008	85333	90696
2009	58750	78387
2010	38204	73913
2011	23430	34221
2012	17339	...
2013 (plan)	16000	...
Letno povprečje v obdobju		
1992-2003	37458	36448
2004-2011	47884	59502

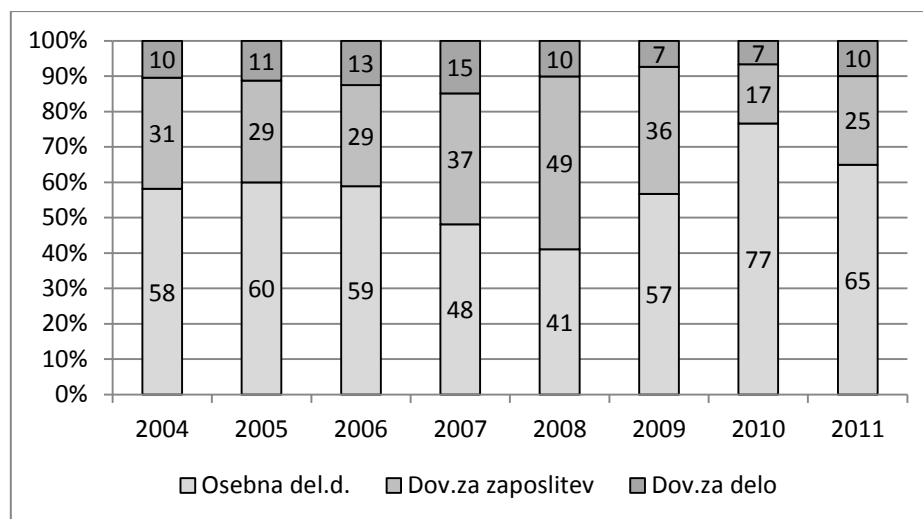
Vir: ZRSZ, 1993-2013 (Letno poročilo ZRSZ za leta 1999 do 2011, Poslovni načrt ZRSZ za leti 2012 in 2013); lastni izračuni.

Slika 5.24: Gibanje letnega števila delovnih dovoljenj tujcem v Sloveniji v obdobju 1992-2012

Vir: Tabela 5.15.

Slika 5.25: Struktura veljavnih delovnih dovoljenj tujcem v Sloveniji v obdobju 2004-2011

Vir: ZRSZ, 2009, 2010, 2011 (Letno poročilo ZRSZ za leta 2009-2011) in lastni izračuni.

5.2.1.4.5. Dnevni delovni selivci v Slovenijo iz štirih sosednjih držav (2009-2011)

Od leta 2009 Statistični urad spremlja dnevne delovne selivce iz štirih sosednjih držav (Avstrije, Italije, Hrvaške in Madžarske) na delo v Slovenijo. V letih 2009-2012 se je letno število teh selivcev gibalo okoli 2000 (povprečje je znašalo 2235). Največ jih je bilo iz Hrvaške, katerim so sledili tisti iz Italije, Madžarske in Avstrije (Vir: SURS, 2013i).

5.2.2. STATISTIČNO NEEVIDENTIRANE SELITVE

5.2.2.1. Statistično neevidentirano priseljevanje tujcev v Slovenijo

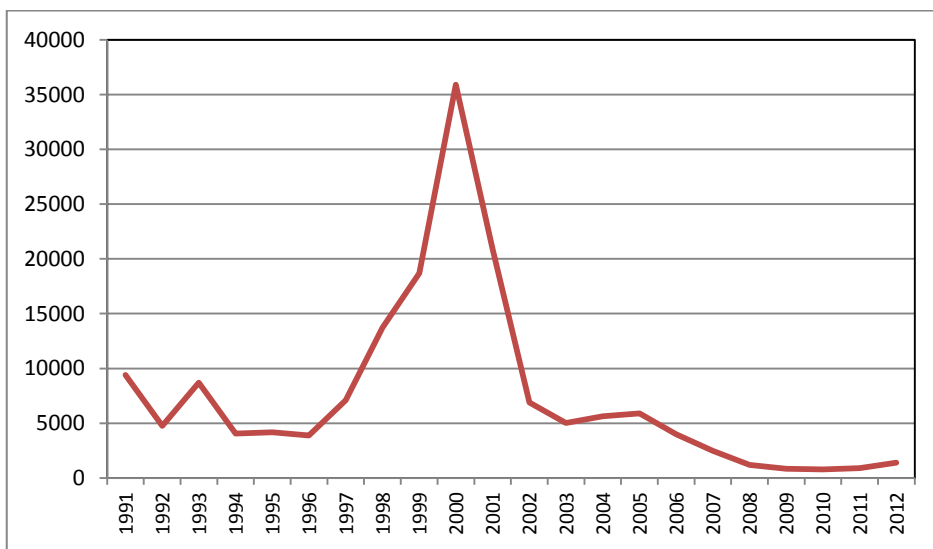
Med statistično neevidentirano priseljevanje v Slovenijo štejemo nedovoljene prehode državne meje in prosilce azila, pred letom 2005 pa so se sem šteli tudi begunci in osebe s pridobljenim začasnim zatočiščem v državi.³⁸ Za omenjene kategorije selivcev se ne uporablja Zakon o tujcih, temveč druga zakonodaja, predvsem Zakon o azilu (ZAzil-UPB2, 2006; in spremembe tega zakona). Podatke o teh selitvah zbira Ministrstvo za notranje zadeve. Ko je prosilcem azila in beguncem status v Sloveniji urejen (npr. azil odobren), se štejejo med prebivalce Slovenije in so (od leta 2005) njihove selitve statistično evidentirane.

Nedovoljeni prehodi državne meje. – V obdobju od osamosvojitve Slovenije se je letno število takih prehodov precej spreminjalo, pri čemer pa se je zelo povečalo ob koncu 1990-ih let. Najvišje

³⁸ Od leta 2005, ko SURS pridobi od Ministrstva za notranje zadeve individualne podatke o tujcih, se vsi tujci, ki dobijo začasno (prosilci azila) ali stalno bivališče (begunci) v Sloveniji, štejejo med prebivalce in so evidentirane tudi njihove selitve. Pred tem letom sta bili navedeni kategoriji šteti med prebivalce, v selitvenih tokovih pa nista bili evidentirani. (Vir: J. Povhe, SURS)

je bilo leta 2000. Med skupno 166.000 nedovoljenimi prehodi slovenske državne meje v obdobju 1991-2012 (slika 5.26) jih je bilo največ na državni meji s Hrvaško, kateri je v 1990-ih letih sledila meja z Madžarsko, v zadnjih letih pa meja z Italijo. Po strukturi je bilo med njimi v 1990-ih letih in ob prehodu v tekoče desetletje največ državljanov Romunije, Turčije in Iraka, v preostalem delu preteklega desetletja pa jih je bilo največ iz držav na območju nekdanje Jugoslavije. Število nedovoljenih prehodov državljanov držav Srednjega in Daljnega vzhoda je naraslo ob koncu 1990-ih let, a se je kasneje umirilo. V prvih letih tekočega desetletja pa predstavljajo največji delež nedovoljenih prehodov v Slovenijo državljani iz Afganistana in Turčije (MNZ, 2011, 2012).

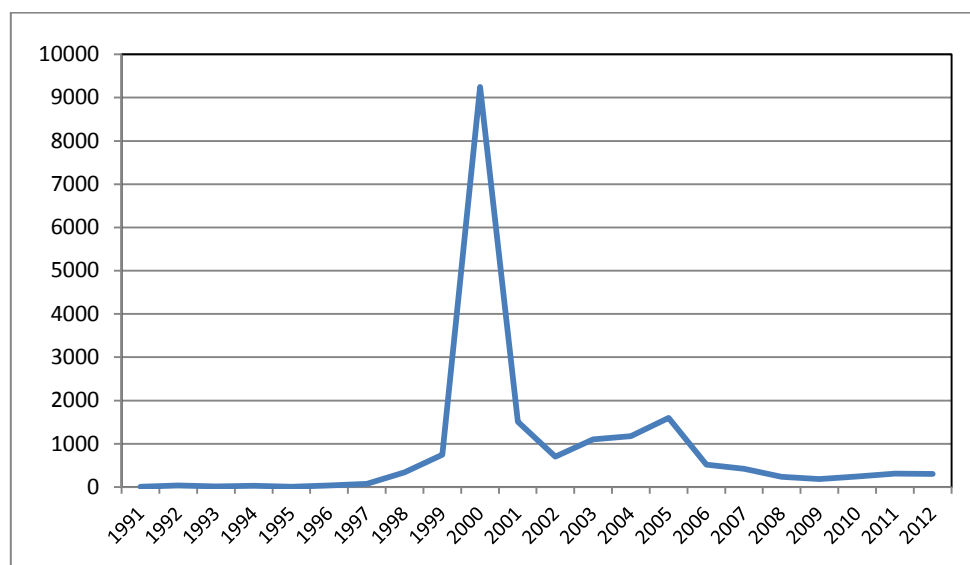
Slika 5.26: Nedovoljeno prehajanje slovenske državne meje, 1991-2012 – letno število prehodov

Viri: MNZ (2000, 2004, 2013).

Prosilci za azil (mednarodno zaščito) so se po Zakonu o azilu iz leta 1999 (Zazil, 1999) delili v dve skupini: tiste, ki pridobijo azil po Ženevski konvenciji o beguncih in tiste, ki pridobijo azil iz humanitarnih razlogov na podlagi Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Zakon o azilu iz leta 2006 (Zazil-UPBS, 2006) ne vključuje več te delitve. Za 1990-ta leta smo pridobili ločene podatke o številu prosilcev za azil za prej navedeni skupini (vir: Ministrstvo za notranje zadeve RS), za obdobje od vključno leta 2000 dalje pa obstajajo le enotni podatki (Vir: OECD, 2012; EC, 2013). V sliki 5.27 prikazujemo gibanje letnega števila prosilcev za azil v obdobju 1991-2012, pri čemer so za 1990-ta leta zajeti podatki prosilcev za azil na podlagi Ženevske konvencije, od vključno leta 2000 pa skupni podatki. V 1990-ih letih so prosilci za azil prihajali večinoma iz nekdanje ZR Jugoslavije, Irana, Iraka in Turčije, v obdobju 2001-2012 pa so bili najštevilčnejši prosilci iz Kitajske, Afganistana in Indije. Ob prehodu iz 1990-let v novo tisočletje se je število prosilcev za azil izrazito povečalo, a nato spet skokovito upadlo, vendar pa je bilo v prvi polovici preteklega desetletja večje kot v 1990-ih letih.

Slika 5.27: Prosilci za azil v Sloveniji v obdobju 1991-2012 – letno število

Viri: MNZ, 2000, interna dokumentacija (za obdobje 1991-1999); EC, 2013 (za leto 2012); OECD, 2012, tabela A.3 (za leta 2000-2011).

Begunci. – Gre za osebe, ki jim je tak status podeljen na podlagi Zakona o mednarodni zaščiti (Begunec, 2013) oziroma osebe, ki jim je po Zakonu o azilu (ZAzil-UPBS, 2006) priznana pravica do azila. Pravni status beguncev v Sloveniji ureja posebna zakonodaja: Konvencija o statusu beguncev (Ženevska konvencija), Zakon o mednarodni zaščiti, Uredba o načinih in pogojih za zagotavljanje pravic osebam z mednarodno zaščito (Vir: Begunec, 2013) in Zakon o azilu (ZAzil-UPBS, 2006). V obdobju 1993-1999 je v Slovenijo prišlo skupaj skoraj 100.000 beguncev (povprečno letno okoli 14.000), pri čemer je njihovo letno število v drugi polovici 1990-ih let zelo upadlo (MNZ, 2000). Med njimi je bilo največ državljanov Bosne in Hercegovine. V letu 2012 je bilo v Sloveniji le še 141 beguncev, od katerih jih je bilo največ iz držav na območju nekdanje Jugoslavije (Vir: Begunec, 2013).

5.2.2.2. Statistično neevidentirano odseljevanje iz Slovenije – potencialna emigracija prebivalcev ter dejanska in potencialna emigracija nekaterih prebivalcev s terciarno izobrazbo

Najprej bomo prikazali glavne ugotovitve o potencialni emigraciji prebivalcev Slovenije, nato pa ugotovitve o dejanski pretekli in potencialni prihodnji emigraciji znanstvenikov in bivših Erasmus študentov. Analizo emigracije bivših Erasmus študentov podrobno prikazujemo drugje (Bevc, Ogorovec, 2013); tu sintezne ugotovitve povzemamo zaradi celovitosti obravnave meddržavnih selitev različnih kategorij prebivalcev. V vseh navedenih primerih ugotovitve o emigraciji temeljijo na anketiranju, pri tem v primeru znanstvenikov oziroma raziskovalcev ter bivših Erasmus študentov na anketiranju, ki ga je v različnih preteklih letih izvedel Inštitut za ekonomska raziskovanja v Ljubljani.

5.2.2.2.1. Potencialna emigracija prebivalcev Slovenije – v primerjavi z državami EU

Prikazali bomo potencialno emigracijo prebivalcev v letih 2010 in 2006. Gre za rezultate dveh raziskav: raziskave Evrobarometer iz leta 2011 (Eurobarometer, 2011), ki omogoča primerjavo Slovenije z drugimi državami EU, ter raziskave slovenskega Centra za raziskovanje javnega mnenja iz leta 2006 (Kovačič in dr., 2006).

Potencialna emigracija v letu 2010. – V raziskavi Evrobarometer (Eurobarometer, 2011), ki jo financira Evropska komisija, so strokovnjaki v okviru proučevanja značilnosti tki. današnjih »novih Evropejcev« (predvsem njihovih povezav z drugimi državami) proučili tudi potencialno namero državljanov držav EU odseliti se iz svoje države v roku naslednjih desetih let. Anketirali so državljane 27 držav EU v starosti 15 let in več. Vzorec za celotno območje EU je znašal 27.500 oseb. Anketiranje so izvedli v marcu in aprilu leta 2010. Verjetnost preselitve v drugo državo v naslednjih 10 letih je bila takrat v Sloveniji manjša od povprečja za EU-27 in od te verjetnosti v večini držav EU. Najmanjša je bila na Češkem, v Italiji in na Madžarskem, manjša kot v Sloveniji pa razen v teh državah še na Cipru in v Nemčiji. Kot je razvidno iz tabele 5.16, je v Sloveniji leta 2010 9 % anketirancev odgovorilo, da se bodo v roku naslednjih 10 let predvidoma preselili v drugo državo; povprečje za EU-27 je znašalo 11 %. Enak delež potencialnih emigrantov kot v Sloveniji je bil takrat značilen za naslednje države: Avstrijo, Belgijo, Slovaško, Bolgarijo in Poljsko. Največji obseg potencialne emigracije pa je bil značilen za Latvijo (34 %), Litvo (24 %), Luksemburg (20 %), Dansko in Švedsko (v vsaki – 17 %).

Tabela 5.16: Nagnjenost k emigraciji v letu 2010 – prebivalci Slovenije v primerjavi s prebivalci* držav EU-27 (%)

Kako verjetna je vaša selitev v drugo državo v naslednjih 10 letih	EU 27	Slovenija
Zelo verjetna	11	9
Nikakor ni verjetna	86	89
Ne vem	3	2

Vir: Eurobarometer, 2011, str. 49.

* Starostna skupina 15 let in več.

Analiza povezav anketirancev z drugimi državami (pretekle delovne izkušnje, pretekle študijske/izobraževalne izkušnje, drugi razlogi za preteklo začasno bivanje v tujini, lastništvo premoženja v tujini) je pokazala za Slovenijo odstopanje od povprečnih ugotovitev za EU-27 pri lastništvu premoženja v tujini. Slovenija sodi namreč med države, kjer ima največji delež anketirancev osebno povezavo z drugo državo zaradi slednjega razloga (verjetno zaradi lastništva vikendov na Hrvaškem – op. M. Bevc). 7 % je bilo takih anketirancev, kar je največ za Luksemburgom (13 %) in Španijo (8 %). Raziskava je pokazala povezavo med pogostostjo

preteklih osebnih izkušenj anketirancev z drugimi državami (zaradi dela ali študija) in obsegom potencialne emigracije. V treh državah z najmanjšim obsegom emigracije je najmanjši delež anketirancev imel take predhodne izkušnje s tujino.

Potencialna emigracija v letu 2006. – Center za raziskovanje javnega mnenja je leta 2006 ugotavljal mobilnost slovenskih prebivalcev pri iskanju zaposlitve v državah EU. Anketirali (natančneje intervjuvali) so blizu 1000 prebivalcev Slovenije v starosti 18 do 45 let. Ugotovili so veliko potencialno meddržavno mobilnost in emigracijo zaradi dela, zlasti med izobraženimi mlajšimi moškimi. Ob ponujeni primerni zaposlitvi bi se bila namreč za krajše ali daljše obdobje pripravljena preseliti v tujino kar polovica anketirancev. Tako med ovirami kot spodbudami za mobilnost in emigracijo so se pokazali osebni dejavniki pomembnejši od »sistemskih« (na katere država lahko vpliva).

5.2.2.2. Emigracija slovenskih znanstvenikov (raziskovalcev)

Prikazujemo glavne ugotovitve o dejanski in potencialni emigraciji raziskovalcev. Analiza **dejanske emigracije** slovenskih raziskovalcev obstaja za obdobje 1995-2009. Prikazujemo sintezne ugotovitve iz dveh raziskav Inštituta za ekonomska raziskovanja (IER), ki sta objavljeni v dveh knjigah (Bevc, Koman, Murovec, 2006; Bevc, Ogorevc, Koman, 2012).

Metodologija, populacija in odziv na anketiranje. – V dveh časovnih presekih (2004, 2009) smo anketirali vse organizacije v Sloveniji z registriranimi raziskovalci in tudi take, ki izvajajo raziskovalno delo brez (pri Javni agenciji za raziskovalno dejavnost RS) registriranih raziskovalcev. V vsako organizacijo smo poslali dva različna vprašalnika: enega predstojniku raziskovalne organizacije – direktorju oziroma dekanu (tema: mednarodna mobilnost in emigracija raziskovalcev ter ocena učinkov njihovega začasnega ali trajnega odhoda na organizacijo), enega pa odgovorni osebi za kadre (za »popis« vsakega emigranta v obdobju 1995-2004 oziroma 2004-2009). V obeh letih se je na anketiranje odzvalo prek 200 organizacij, ki so zaposlovale dobri dve tretjini vseh raziskovalcev v Sloveniji. Zaradi uporabe enake metodologije, vira podatkov, vprašalnikov ipd. pri obeh anketiranjih smo lahko primerjali rezultate med obema obdobjema, torej opazovali trende v 15-letnem obdobju (1995-2009). Zaradi velikega odziva in podobnosti respondentov s populacijo po več značilnostih pa smo rezultate iz obeh anketiranj lahko posplošili na celo populacijo.

Obseg emigracije in značilnosti emigrantov. – V absolutnih številkah se je po vključitvi Slovenije v EU evidentiran obseg emigracije raziskovalcev z doktoratom, magisterijem ali dodiplomsko izobrazbo povečal (od skupno 73 oseb v obdobju 1995-2004 na 90 oseb v obdobju 2004-2009), zlasti povprečno letno število (od 8 na 17 oseb). Izražen relativno (kot delež v številu vseh registriranih raziskovalcev v organizacijah-respondentih ob začetku anketiranja), pa je obseg

emigracije ostal majhen (1 %), vendar se je glede na desetletno obdobje 1995-2004 pred vključitvijo Slovenije v EU podvojil (takrat je, preračunan na dve petletni obdobji, ta kazalnik znašal 0,5 %). Ocenjen skupni obseg emigracije v obdobju 2004-2009 za celotno populacijo raziskovalcev znaša 131 oseb (za obdobje 1995-2004 pa 102); ocenjeno povprečno letno število emigrantov pa se je glede na obdobje 1995-2004 povečalo od 11 na 25 oseb. Za značilnosti emigrantov velja naslednje: V obdobju 2004-2009 je bila večina emigrantov iz velikih organizacij, javnih visokošolskih zavodov, doktorjev znanosti, moškega spola, starih med 30 in 40 let (povprečna starost je znašala 34 let), v tujino so v večini primerov šli sami (brez družine oziroma partnerja), glavni razlog odhoda v tujino so bili tamkajšnji boljši pogoji za raziskovalno delo, glavne ciljne države pa so bile ZDA, Nizozemska in Velika Britanija. Med emigranti je bilo glede na njihovo znanstveno področje/disciplino največ takih s področja naravoslovja (največ fizikov in kemikov) in družboslovja (ekonomistov). V primerjavi z emigranti v 10-letnem obdobju 1995-2004 so bili v opazovanem obdobju po vključitvi Slovenije v EU (2004-2009) emigranti mlajši, bolj izobraženi in so odhajali v večje število držav, mladi raziskovalci pogosto tudi v Avstralijo.

Potencialna emigracija pa je bila v Sloveniji zadnjič proučena sredi preteklega desetletja, ko so bile razmere v državi zelo drugačne od današnjih. V letu 2005 sta Bevcova in Uršičeva v okviru posebne raziskave (Bevc, Uršič, 2006) podobno kot Bevcova s sodelavci leta 1995 (Bevc in dr., 1997) anketirali 28 % raziskovalcev z magisterijem ali doktoratom (v obeh primerih je bil uporabljen slučajnostni vzorec); leta 2005 je to pomenilo 1434 raziskovalcev. Na anonimno pisno anketo se je odzvalo 588 raziskovalcev (41 % odziv), kar pomeni 12 % "populacije". *Obseg* potencialne emigracije raziskovalcev v letu 2005 je bil velik; 71 % je bilo anketirancev, ki bi pod določenimi pogoji odšli v tujino za več kot eno leto (opredelitev potencialnega emigranta). Raziskovalci, ki bi odšli v tujino za obdobje daljše od 3 let (srednjeročni in dolgoročni emigranti), so predstavljali skupaj 34 % vseh potencialnih emigrantov. Ocenjen delež in število odločenih potencialnih dolgoročnih/trajnih emigrantov (v tujino bi odšli za obdobje, daljše od 5 let) v populaciji je znašal 4,5 % oziroma 225 oseb. Glavne *značilnosti* potencialnega dolgoročnega emigranta v letu 2005 iz vrst slovenskih raziskovalcev z magisterijem ali doktoratom so bile: samski doktor (moški ali ženska; leta 1995 je bila nagnjenost k taki emigraciji večja med moškimi), star 30 let ali manj, ki je zadnjo stopnjo izobrazbe pridobil v tujini, s področja naravoslovno-matematičnih ali družboslovnih ved, v tujini bi delal v znanstveni ustanovi.

5.2.2.2.3. *Emigracija bivših Erasmus študentov*

Z anketiranjem smo na IER doslej emigracijo bivših Erasmus študentov proučevali dvakrat³⁹: leta 2004 (Bevc, Lukšič-Hacin, Zupančič, 2004) za generacije 1999-2004 in konec leta 2011 oziroma v začetku leta 2012 (Bevc, Ogorevc, 2013) za generacije 2005-2010. Prikazujemo ugotovitve iz

³⁹ Leta 2004 skupaj z Inštitutom za narodnostna vprašanja, ki je izvedel anketiranje. Med drugimi analizami meddržavne mobilnosti slovenskih študentov (ne le bivših Erasmusovcev) pa je potrebno omeniti analizi Umarja in T. Čelebič izpred 4-5 let (Umar, 2008; Čelebič, 2009).

drugega anketiranja, primerjalno z ugotovitvami iz anketiranja v letu 2004. Proučili smo potencialno in dejansko zaposlitveno emigracijo v času anketiranja (konec leta 2011 oziroma v začetku leta 2012)⁴⁰ in skupno »zalogo« dejanske emigracije (bivanje v tujini zaradi zaposlitve in drugih razlogov) v istem časovnem preseku.

Metodologija. – Na podlagi spletnega anketiranja vseh mladih v Sloveniji, ki so bili v obdobju 2005-2010 v tujini na študentski izmenjavi Erasmus (Erasmusovci generacij 2005-2010) in smo zanje od Centra RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja (Cmepius) pridobili elektronski naslov (5635 oseb, ki so bili na 5817 izmenjavah; skupno število izmenjav v »populaciji« pa je znašalo 7199). Po izključitvi nedelujočih ali pomanjkljivih elektronskih naslovov je bilo uspešno kontaktiranih 5171 oseb (dejanski vzorec), odgovore pa smo pridobili od 2763 oseb (realizirani vzorec); to pomeni 53 % stopnjo odziva. Pri anketiranju v letu 2004, ko je bil vprašalnik podoben, je vzorec znašal 69 % populacije, stopnja odziva na anketiranje pa 38 %. Leta 2011/2012 smo odgovore pridobili od 41 % populacije, leta 2004 pa od 26 %. Proučili smo obseg potencialne in dejanske emigracije, predvideno obdobje bivanja emigrantov v tujini ter več vrst značilnosti emigrantov (socialnoekonomske, strokovne, ipd.) v primerjavi z nemigranti. Pri obsegu emigracije smo najprej proučili evidentiran obseg v realiziranem vzorcu, nato pa ocenili obseg za celo populacijo mladih, ki so se v obdobju 2005-2010 udeležili ene vrste izmenjave (študija ali prakse).

Skupna dejanska emigracija (skupna »zaloga« vseh oseb, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov). – Evidentirana zaloga teh emigrantov v realiziranem vzorcu je znašala 459 oseb (21 % vseh respondentov na ustrezni vprašanji oziroma 17 % vseh respondentov na vprašalnik), ocenjena zaloga v celi populaciji udeležencev ene vrste izmenjave (študij ali praksa) pa 1453 oseb. Analiza predvidenega obdobja bivanja selivcev v tujini je pokazala, da je bilo med navedenimi dejanskimi emigranti v realiziranem vzorcu 26-31 % srednjeročnih in dolgoročnih selivcev (v tujini so nameravali ostati dalj kot 3 leta), 10-25 % kratkoročnih selivcev (v tujini so nameravali ostati manj kot 3 leta), dobra petina pa neodločenih (razpon v deležih je zato, ker so med temi selivci zajeti zaposlitveni in drugi selivci z različnim predvidenim obdobjem bivanja v tujini). Ob predpostavki enake strukture za 1453 ocenjenih dejanskih emigrantov v navedeni populaciji je bilo ob koncu leta 2011 oziroma v začetku leta 2012 med njimi 372 do 455 srednjeročnih in dolgoročnih selivcev. K srednjeročni in dolgoročni emigraciji so bili moški bolj nagnjeni kot ženske, glede na regijo stalnega bivališča najbolj tisti iz Koroške, Zasavske, Spodnjeposavske in Podravske regije, glede na smer študija na ravni enomestne šifre klasifikacije Klasius pa najbolj tisti iz naslednjih treh smeri: »zdravstvo in sociala«, »naravoslovje, matematika in računalništvo« ter »tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo«.

⁴⁰ Za generacije 2005-2009 oktobra-novembra 2011, za generacijo 2010 pa februarja-marca 2012.

Potencialna zaposlitvena emigracija. – Evidentiran obseg te emigracije v realiziranem vzorcu je ob koncu leta 2011 oziroma v začetku leta 2012 znašal 1515 oseb (58 % vseh respondentov na ustrezni vprašanji za opredelitev zaposlitvene emigracije), ocenjen obseg za celo populacijo udeležencev ene vrste izmenjave (študij ali praksa; skupaj 6743 oseb) pa 3780 oseb. Analiza predvidenega obdobja bivanja v tujini je pokazala, da je bilo med potencialnimi emigranti v realiziranem vzorcu 44 % srednjeročnih in dolgoročnih selivcev (v tujino bi odšli za dalj kot 3 leta), tretjina kratkoročnih emigrantov (v tujino bi odšli za obdobje do 3 let), četrtina pa je bilo neodločenih. Ob predpostavki enake strukture za 3780 ocenjenih potencialnih emigrantov v navedeni populaciji je bilo med njimi kar 1664 dolgoročnih emigrantov. K potencialni dolgoročni zaposlitveni emigraciji so bili moški bolj nagnjeni kot ženske, glede na regijo stalnega bivališča najbolj tisti iz Zasavske, Pomurske in Podravske regije, glede na smer študija na ravni enomestne šifre klasifikacije Klasius pa najbolj tisti iz naslednjih dveh smeri: »kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, veterinarstvo« in »tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo«.

V primerjavi z Erasmusovci generacij 1999-2004 se je v generacijah 2005-2010 povečal delež potencialnih zaposlitvenih emigrantov, delež iskalcev zaposlitve v tujini in delež prejemnikov ponudbe za zaposlitev v tujini.

5.3. VLOGA MEDDRŽAVNIH SELITEV ZA ŠTEVILO IN STRUKTURO PREBIVALCEV SLOVENIJE

5.3.1. VLOGA MEDDRŽAVNIH SELITEV ZA DEMOGRAFSKA GIBANJA SLOVENIJE

Pod demografskimi gibanji bomo razumeli vpliv selitev na število prebivalcev in njegovo strukturo po starosti in spolu. Opazovali smo obdobje 1991-2011. Vpliv celotnih statistično evidentiranih meddržavnih selitev (državljanov in tujcev) na gibanje števila prebivalcev v Sloveniji lahko opazujemo od leta 1995 dalje (po statističnih regijah pa od leta 1998 dalje). Podatke za celotno obdobje 1991-2011 prikazujemo v tabeli 5.17 in slikah 5.28a, 5.28b in 5.29. Tabela 5.17 ima dva dela; v prvem (levem) delu prikazujemo število dogodkov (selitev, ipd.), v drugem (desnem) delu pa število teh dogodkov na 1000 prebivalcev. V sliki 5.28 prikazujemo oba toka naravnega gibanja prebivalstva (živorojeni, umrli) ter meddržavnih selitev (priselitve, odselitve), v sliki 5.29 pa prikazujemo saldo obeh pojavov (naravnega gibanja prebivalcev, meddržavnih selitev) in skupni saldo.

Tabela 5.17: Naravno gibanje prebivalstva in meddržavne selitve* v obdobju 1991-2011 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev Slovenije

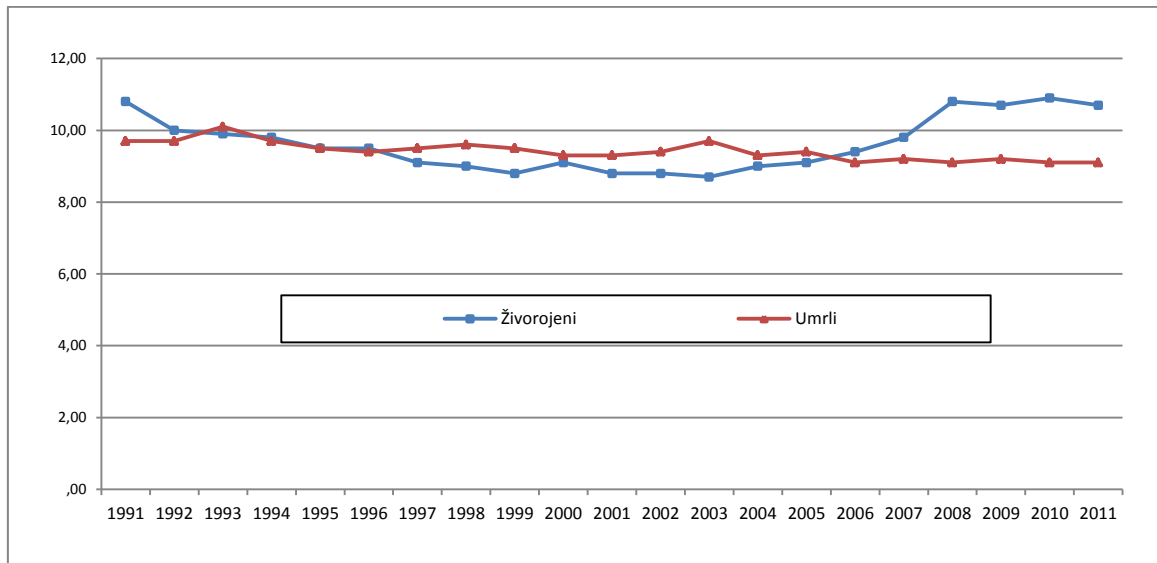
Leto, obdobje	ŠTEVILO DOGODKOV							KOEFIČIENT – ŠTEVILO DOGODKOV NA 1000 PREBIVALCEV						
	NARAVNO GIBANJE PREBIV.			MEDDRŽAVNE SELITVE*			SKUPNI PRIRAST/PADEC (3+6)	NARAVNO GIBANJE PREBIV.			MEDDRŽAVNE SELITVE*			SKUPNI PRIRAST/PADEC (10+13)
	Živo-rojeni	Umrli	Prirast/padec	Živo-rojeni	Umrli	Prirast/padec		Živo-rojeni	Umrli	Prirast/padec	Živo-rojeni	Umrli	Prirast/padec	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Leto														
1991	21583	19324	2259	5987	9059	-3072	-813	10,8	9,7	1,1	3,0	4,5	-1,5	-0,4
1992	19982	19333	649	3461	3848	-387	262	10,0	9,7	0,3	1,7	1,9	-0,2	0,1
1993	19793	20012	-219	2745	1390	1355	1136	9,9	10,1	-0,1	1,4	0,7	0,7	0,6
1994	19463	19359	104	1919	983	936	1040	9,8	9,7	0,1	1,0	0,5	0,5	0,5
1995	18980	18968	12	5879	3372	2507	2519	9,5	9,5	0,0	3,0	1,7	1,3	1,3
1996	18788	18620	168	9495	2985	6510	6678	9,5	9,4	0,1	4,8	1,5	3,3	0,5
1997	18165	18928	-763	7889	5447	2442	1679	9,1	9,5	-0,4	4,0	2,7	1,2	-0,3
1998	17856	19039	-1183	4603	6708	-2105	-3288	9,0	9,6	-0,6	2,3	3,4	-1,1	-1,7
1999	17533	18885	-1352	4941	2606	2335	983	8,8	9,5	-0,7	2,5	1,3	1,2	0,5
2000	18180	18588	-408	6185	3570	2615	2207	9,1	9,3	-0,2	3,1	1,8	1,3	1,1
2001	17477	18508	-1031	7803	4811	2992	1961	8,8	9,3	-0,5	3,9	2,4	1,5	1,0
2002	17501	18701	-1200	9134	7269	1865	665	8,8	9,4	-0,6	4,6	3,6	0,9	0,3
2003	17321	19451	-2130	9279	5867	3412	1282	8,7	9,7	-1,1	4,6	2,9	1,7	0,6
2004	17961	18523	-562	10171	8269	1902	1340	9,0	9,3	-0,3	5,1	4,1	1,0	0,7
2005	18157	18825	-668	15041	8605	6436	5768	9,1	9,4	-0,3	7,5	4,3	3,2	2,9
2006	18932	18180	752	20016	13749	6267	7019	9,4	9,1	0,4	10,0	6,8	3,1	3,5
2007	19823	18584	1239	29193	14943	14250	15489	9,8	9,2	0,6	14,5	7,4	7,1	7,7
2008	21817	18308	3509	30693	12109	18584	22093	10,8	9,1	1,7	15,2	6,0	9,2	10,9
2009	21856	18750	3106	30296	18788	11508	14614	10,7	9,2	1,5	14,8	9,2	5,6	7,1
2010	22343	18609	3734	15416	15937	-521	3213	10,9	9,1	1,8	7,5	7,8	-0,3	1,5
2011	21947	18699	3248	14083	12024	2059	5307	10,7	9,1	1,6	6,9	5,9	1,0	2,6
Obdobje – letno povprečje														
1991-2010	19176	18875	301	11507	7516	3992	4292	9,6	9,4	0,1	5,7	3,7	2,0	1,9
1991-2011	19308	18866	441	11630	7730	3900	4341	9,6	9,4	0,2	5,8	3,8	1,9	2,0
1995-2003	17978	18854	-876	7245	4737	2508	1632	9,0	9,5	-0,4	3,6	2,4	1,3	0,4
1995-2007	18206	18754	-548	10741	6785	3956	3408	9,1	9,4	-0,3	5,4	3,4	2,0	1,4
2004-2007	18718	18528	190	18605	11392	7214	7404	9,3	9,3	0,1	9,3	5,7	3,6	3,7
2008-2010	22005	18556	3450	25468	15611	9857	13307	10,8	9,1	1,7	12,5	7,7	4,8	6,5
2008-2011	21991	18592	3399	22622	14715	7908	11307	10,8	9,1	1,7	11,1	7,2	3,9	5,5
2004-2010	20127	18540	1587	21547	13200	8347	9934	10,0	9,2	0,8	10,7	6,5	4,1	4,9
2004-2011	20355	18560	1795	20614	13053	7561	9355	10,1	9,2	0,9	10,2	6,4	3,7	4,6

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Statistični letopis Slovenije (različni letniki v obdobju 1992-2012), SURS; SURS (2012b), SI-STAT podatkovni portal, Prebivalstvo.

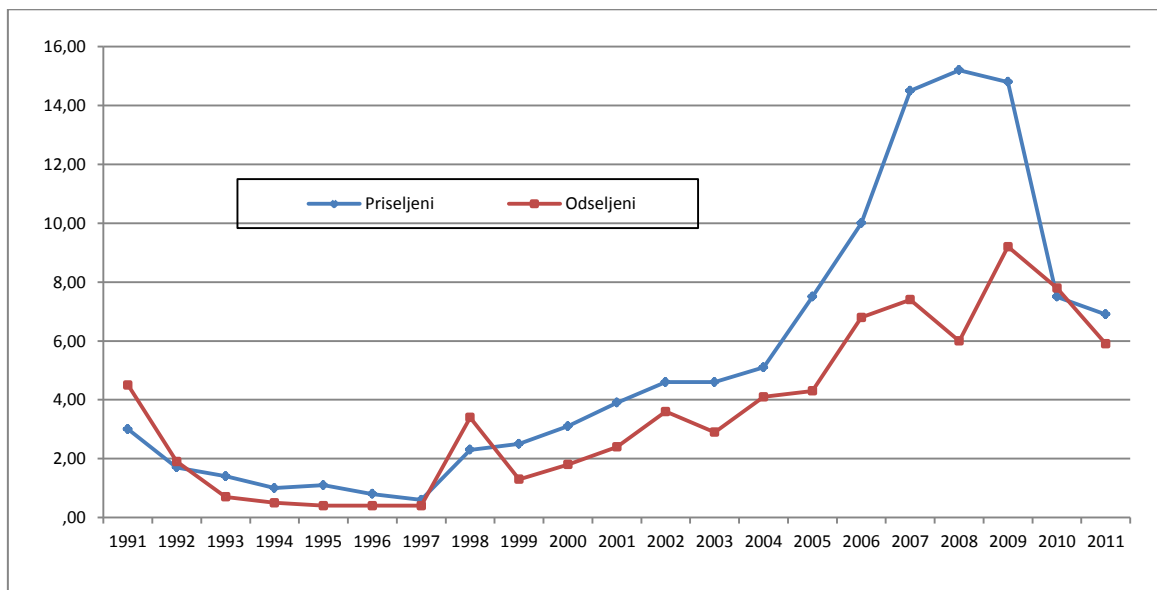
* Do vključno leta 1994 so upoštevane selitve državljanov Republike Slovenije (v letih 1991 in 1992 tudi selitve državljanov nekdanje SFRJ), od leta 1995 pa vse selitve (selitve državljanov R Slovenije in selitve tujcev). Za leta 1995-1997 se podatki razlikujejo od podatkov za ta leta v tabeli C-1 v prilogi C. Tam zaradi primerljivosti s posameznimi statističnimi regijami niso zajete selitve tujcev.

Slika 5.28: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za rast števila prebivalcev v Sloveniji v obdobju 1991-2011 – število oseb/dogodkov na 1000 prebivalcev

Slika 5.28a: Naravno gibanje prebivalstva

Slika 5.28b: Meddržavne selitve

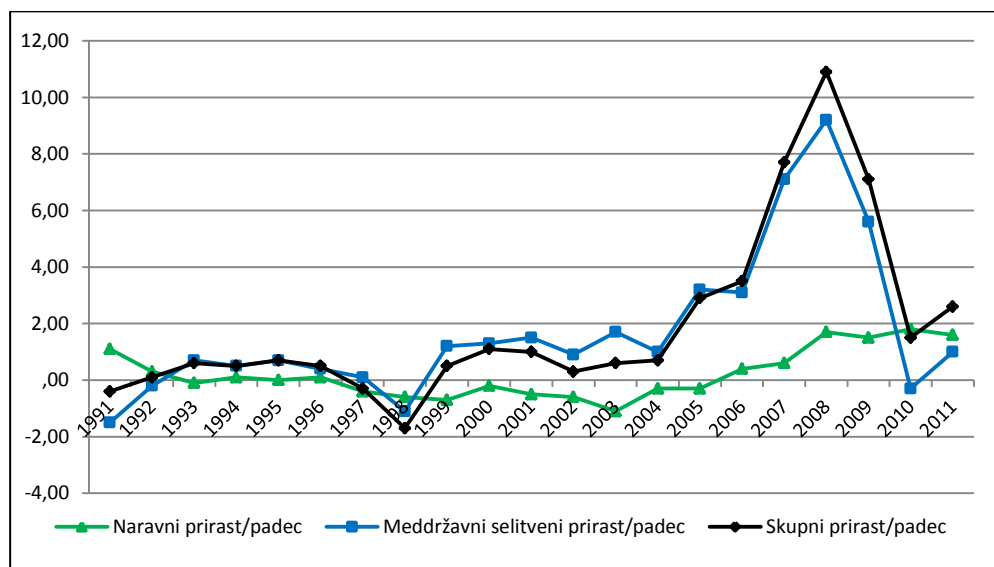

Vir: Statistični letopis Slovenije (različni letniki v obdobju 1992-2012), SURS; SURS (2012b), SI-STAT podatkovni portal.

V opazovanem enaindvajsetletnem obdobju (1991-2011) je imela Slovenija na podlagi *naravnega gibanja* prirast števila prebivalcev, pri tem pa na račun obdobja po priključitvi Slovenije EU, saj je bil v obdobju 1991-2003 značilen padec. Tudi evidentirane *meddržavne selitve* so imele, opazujoč celotno obdobje skupaj, ugoden vpliv na rast števila prebivalcev (selitveni prirast), pri tem pa, kot kaže kazalnik »število dogodkov na 1000 prebivalcev« (slika 5.29), po priključitvi Slovenije EU še bolj izrazito kot prej. Kot smo omenili že v poglavju 5.2.1.2., je prirast v teh selitvah za obdobje, ko lahko opazujemo vse selitve (1995-

2011), posledica meddržavnih selitev tujcev, saj je bil saldo v meddržavnih selitvah državljanov RS od vključno leta 2000 negativen. Prek omenjenih meddržavnih selitev se je v obdobju 1995-2010 struktura prebivalcev Slovenije spreminjala v dveh smereh: starostna struktura se je izboljševala (pomlajevala), spolna struktura pa se je spreminjala v smeri večanja deleža moških. Slednje velja tudi za zadnja leta tega obdobja (2008-2010); glej tabelo C-3.2a v prilogi C.

Slika 5.29: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za rast števila prebivalcev Slovenije v obdobju 1991-2011 – koeficient prirasta/padca (število oseb na 1000 prebivalcev)

Vir: Statistični letopis Slovenije (različni letniki v obdobju 1992-2012), SURS; SURS (2012b), in lastni izračuni.

5.3.2. VPLIV MEDDRŽAVNIH SELITEV NA IZOBRAZBENO STRUKTURO PREBIVALCEV SLOVENIJE

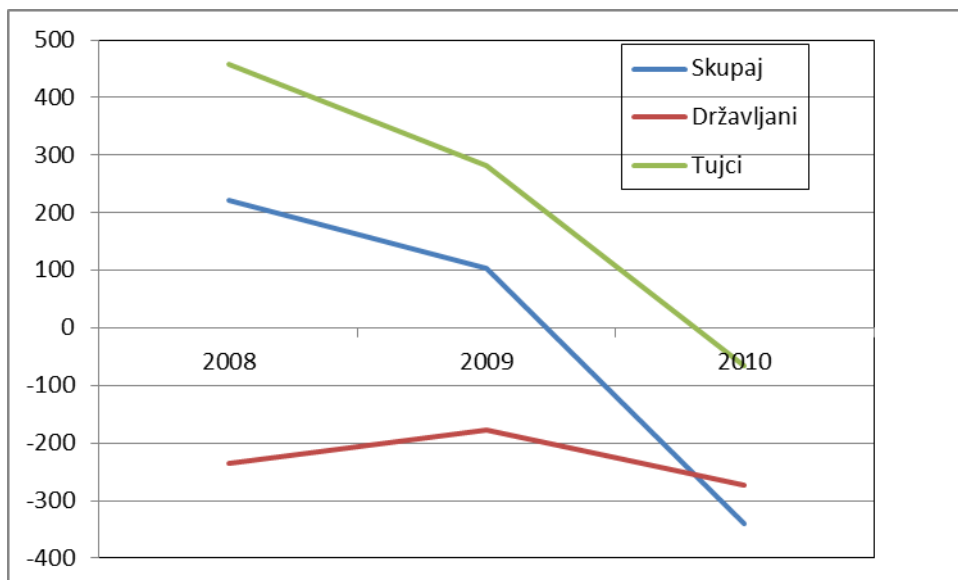
Za selitve državljanov RS prikazujemo vpliv meddržavnih selitev na izobrazbeno strukturo prebivalcev Slovenije za zadnji dve desetletji (do leta 2011), za vse selitve (državljeni, tujci, skupaj) pa za obdobje 2008-2010.

Selitve državljanov RS so v 1990-ih letih zaradi višje izobraženosti priseljenih od odseljenih in pozitivnega salda v teh selitvah vplivale na povečanje skupnega števila let šolanja prebivalcev Slovenije. V preteklem desetletju pa so vplivale na zmanjševanje tega števila in zmanjševanje števila prebivalcev s terciarno izobrazbo; povprečno število let šolanja odseljenih je bilo namreč višje kot za priseljene, saldo v teh selitvah in znotraj tega v selitvah oseb s terciarno izobrazbo pa negativen (tudi v letu 2011).

Vpliv **vseh meddržavnih selitev** (državljeni RS, tujci) na izobrazbeno strukturo prebivalstva Slovenije in njenih statističnih regij smo opazovali za obdobje 2008-2010, pri tem pa prek

saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo (analizo za regije prikazujemo v šestem poglavju). Med prebivalstvom Slovenije je bilo ob zadnjem popisu prebivalstva (2011) v starostni skupini 15 let in več 17,5 % oseb s terciarno izobrazbo, v starostni skupini 25-64 let pa 22 %⁴¹. V obdobju 2008-2010 skupaj je Slovenija zabeležila majhen negativen saldo (presežek odselitev nad priselitvami) v selitvah oseb s terciarno izobrazbo (za 15 oseb), pri tem na eni strani na račun zadnjega leta (v prvih dveh letih je bil saldo pozitiven – v celoti na račun selitev tujcev), na drugi strani pa predvsem zaradi selitev državljanov RS (zanje je bil saldo v vseh treh letih negativen – skupaj je znašal blizu 700 oseb; za tujce je bil skupen saldo pozitiven, a prav tako negativen v zadnjem opazovanem letu). Letni podatki za proučevani saldo so prikazani v sliki 5.30.

Slika 5.30: Saldo v meddržavnih selitvah oseb s terciarno izobrazbo za Slovenijo v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (število selitev)

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

⁴¹ Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2013b.

6. MEDREGIONALNE IN MEDDRŽAVNE SELITVE TER NJIHOVA VLOGA V GIBANJU ŠTEVILA IN STRUKTURE PREBIVALCEV V SLOVENIJI PO STATISTIČNIH REGIJAH

V tem poglavju prikazujemo podrobno analizo medregionalnih in meddržavnih selitev v Sloveniji po statističnih regijah. Prikazujemo analizo obsega navedenih selitvenih tokov (in tega primerjamo z naravnim gibanjem prebivalstva) ter nekatere značilnosti selivcev: državljanstvo, spol, starost in izobrazbo. Pri vsaki regiji prikazujemo na koncu tudi oceno vpliva selitev na število in strukturo prebivalcev v regiji (po spolu, starosti, državljanstvu), za kar bomo, kot smo že omenili, uporabili izraz »demografska gibanja« ter vpliv izobrazbe selivcev na izobrazbeno strukturo prebivalstva.

Najprej prikazujemo metodološke utemeljitve, ki jih je potrebno gledati v povezavi s širšim metodološkim poglavjem te knjige (tretje poglavje). Nato pa sledi sistematična analiza za vseh dvanajst statističnih regij. Prikaz za vsako regijo je sestavljen iz štirih delov. Najprej prikazujemo medregionalne selitve, nato meddržavne selitve, sledi analiza vpliva obeh vrst selitev na demografska gibanja v regiji, nazadnje pa proučimo vpliv izobrazbe selivcev na izobrazbeno strukturo prebivalstva. Obe vrsti selitev (medregionalne, meddržavne) sta prikazani po enotnem principu: najprej obseg selitev, nato pa posamezne značilnosti selivcev (državljanstvo, spol, starost in izobrazba).

6.1. METODOLOŠKE UTEMELJITVE

6.1.1. ŠIRŠE UTEMELJITVE

Eden od pomembnih ciljev raziskovalnega projekta, na podlagi katerega je nastala ta knjiga, je bil proučiti trende v meddržavnih in medregionalnih selitvah v Sloveniji po statističnih regijah za več značilnosti selivcev – spol, starost in izobrazba. Opazovano obdobje naj bi bilo 2003-2010 v primerjavi s predhodnim obdobjem, ki smo ga po teh dimenzijah proučili leta 2004 (Bevc, Lukšič-Hacin, Zupančič, 2004).

Vir podatkov. – Večina podatkov za analizo v tem poglavju temelji na podatkih posebnih obdelav Statističnega urada Slovenije, pripravljenih v letih 2000, 2007 in 2011 za potrebe raziskovalnih projektov IER o selitvah (SURS, 2000, 2007, 2011). Zadnja navedena podatkovna zbirka (SURS, 2011) je bila pripravljena za potrebe raziskovalnega projekta, na podlagi katerega je nastala ta knjiga. Ker se podatki o izobrazbi selivcev (za nas ključen podatek) od leta 1999 dalje ne spremljajo, so nam jih za potrebe raziskovalnega projekta, na

katerega se nanaša ta knjiga, na SURS posebej pripravili⁴² s povezavo več podatkovnih zbirk – za obdobje 2006-2010. Za obdobje 2003-2005 pa so nam jih pripravili leta 2007 in jih doslej še nismo uporabili oziroma objavili (podatkov, njihove analize). Za analizo po regijah smo nekatere podatke črpali tudi iz drugih podatkovnih zbirk SURS: bogate podatkovne zbirke na spletnem portalu SI-STAT, Statističnega letopisa Slovenije in različnih Statističnih informacij o prebivalstvu in selitvah.

Značilnosti zbranih podatkov⁴³. – Pomembno je opozorilo glede naslednjega:

- za katere kategorije prebivalcev (državljeni, tujci, skupaj) so za posamezna leta na razpolago podatki,
- za katere značilnosti (spol, starost, izobrazba) posameznih kategorij prebivalcev so podatki ter
- kakšna je opredelitev prebivalstva Slovenije.

Od leta 2008 so zajeti vsi meddržavni in medregionalni selitveni tokovi, torej tako za celotno prebivalstvo Slovenije (oziroma njene statistične regije) ter ločeno po državljanstvu (državljeni, tujci). Za leta 2003-2007 so bile v (od SURS) pridobljenih podatkih pri medregionalnih selitvah zajete le selitve državljanov (o selitvah tujcev ni podatkov); pri meddržavnih selitvah je veljalo enako v primeru odselitev, pri priselitvah pa so zajete tudi selitve tujcev. Podatke o odseljenih tujcih v tujino Statistični urad RS ocenjuje; po starostnih skupinah so bili podatki do leta 2008 na voljo le za raven Slovenije.

Podatki o izobrazbi – vir zanje in značilnost teh podatkov.⁴⁴ – V okviru statističnega raziskovanja o selitvah je podatek o izobrazbi na voljo za 1990-a leta do leta 1999, potem pa ne več. Podatke o izobrazbi selivcev po statističnih regijah so na SURS za potrebe raziskovalnega projekta, na podlagi katerega je nastala ta knjiga, pripravili tako, da so podatke o selivcih uparili s podatki iz različnih podatkovnih zbirk in statističnih raziskovanj: Statistični register delovno aktivnega prebivalstva, brezposelni, šolske statistike (vpisani študenti, diplomanti, magistri, doktorji) ter Popis 2002 (za upokojene prebivalce).

Glede na zgoraj navedene vire za nekatere kategorije selivcev (otroci, osnovnošolci, srednješolci, itd.) ni podatka o izobrazbi, zato so zajeti pod »neznano«. Ločiti jih je mogoče glede na njihovo starost. In tako smo dve starostni skupini z neznano izobrazbo, za kateri je z veliko gotovostjo mogoče predvideti njihovo izobrazbo, dejansko razporedili v ustrezno izobrazbeno skupino selivcev. Gre za starostni skupini 15-18 let in 19-23 let, pri čemer smo

⁴² Mag. Janja Povhe s sodelavci.

⁴³ Katere med njimi smo analizirali, pa je prikazano v poglavju 6.1.2.

⁴⁴ Velik del utemeljitev o podatkih v tem delu poglavja 6.1.1. so neposredne navedbe mag. Janje Povhe. Glej tudi poglavje 3.4.

prve razporedili v skupino selivcev s končano osnovnošolsko izobrazbo, druge pa v tisto s končano srednješolsko izobrazbo.

V pridobljenih podatkih SURS o selivcih po izobrazbi so bili v tabelah ločeno prikazani študenti. Pri tem so bili pod to kategorijo prikazani le tisti študenti, ki niso delovno aktivni oz. brezposelni. Te smo priključili k osebam s končano srednješolsko izobrazbo. Le del jih namreč študira na podiplomskem študiju, tako da je s tako rešitvijo napaka zanemarljiva.

Podatki o izobrazbi tujcev za leta 2003-2005 so na voljo le za delovno aktivne tujce, od leta 2006 dalje pa so jih na SURS za potrebe projekta, na podlagi katerega je nastala ta knjiga, pripravili za vse priseljene tujce, za katere so podatke lahko pridobili iz različnih podatkovnih virov in ne le iz Statističnega registra delovno aktivnega prebivalstva. Večina teh tujcev sodi med aktivno prebivalstvo, ostali tujci pa so prikazani pod »neznano« oz. kot študentje (teh je med priseljenimi tujci zelo malo).

Pri analizi selivcev po izobrazbi je potrebno opozoriti na prelome v seriji podatkov, ki so posledica metodoloških sprememb oziroma spremenjenih (izboljšanih) virov podatkov. V obdobju 2003-2010, za katerega smo opazovali izobrazbo selivcev (državljanov RS), je prvi tak prelom v seriji podatkov nastopil v letu 2006 in je posledica izboljšanih podatkovnih virov, iz katerih je SURS pričel pridobivati podatke o izobrazbi. Posledično se je v podatkih za leto 2006 in nadaljnja leta – v primerjavi s podatki za obdobje 2003-2005 – precej zmanjšalo število selivcev z neznano izobrazbo. Pri tem so bili selivci z neznano izobrazbo v obdobju 2003-2005 neenakomerno porazdeljeni glede na stopnjo izobrazbe in številčnejši med tistimi z osnovnošolsko in srednješolsko izobrazbo. Podatke o izobrazbi selivcev je SURS za leta 2006-2010 pripravil iz datoteke s podatki Statističnega registra delovno aktivnega prebivalstva, ki je bila pripravljena za potrebe popisa prebivalstva v letu 2011. V njej je bilo mogoče pridobiti tudi podatke o izobrazbi neaktivnih prebivalcev.⁴⁵ Poleg tega je SURS za nekatere selivce (za upokojene osebe) podatke o izobrazbi za obdobje 2006-2010 pridobil tudi iz podatkov popisa prebivalstva v letu 2002.

Drug prelom v seriji podatkov nastopi v letu 2008 in je povezan z novo statistično definicijo treh kategorij: »osebe, priseljene iz tujine«, »osebe, odseljene v tujino« in »osebe, ki se je selila v Sloveniji« (notranji selivec). Le-ta od leta 2008 dalje temelji na konceptu običajnega prebivališča in je usklajena z opredelitvami prebivalstva in selivcev iz Uredbe (ES) št. 862/2007 Evropskega parlamenta in Sveta o statistikah Skupnosti o selitvah in mednarodni zaščiti (Uredba, 2007). Tudi podatki o selitvah se za leto 2008 in nadaljnja leta objavljajo skladno z novo statistično definicijo prebivalstva. To pomeni, da so z letom 2008 zajete tudi

⁴⁵ Neaktivno prebivalstvo tvorijo tisti, ki niso razvrščeni niti med delovno aktivno prebivalstvo niti med brezposelne osebe in so stari 15 let ali več (Vir: SURS, 2013j).

selitve na začasno bivališče (pri medregionalnih selitvah prej le selitve na stalno bivališče)⁴⁶ ter statistične selitve (o statistični selitvi govorimo, kadar je bilo začasno prebivališče objavljeno ali kadar veljavnost prijave začasnega prebivališča ni bila obnovljena v zakonsko določenem roku), zaradi česar je zlasti obseg medregionalnih selitev v opazovanem obdobju 2008-2010 precej večji kot v predhodnih letih. Podrobneje so te spremembe razložene v metodološkem delu tretjega poglavja (natančneje – 3.2.1.).

V letu 2009 je bila spremenjena metodologija vodenja podatka o izobrazbi delovno aktivnih oseb, ki ga SURS pridobi iz Statističnega registra delovno aktivnega prebivalstva (SRDAP). Podatki so bili popravljeni tako, da ima oseba v SRDAP najvišjo izobrazbo, za katero je SURS pridobil podatek. Na strukturo delovno aktivnega prebivalstva (brez kmetov) po doseženi izobrazbi je po navedbah strokovnjakov SURS ta sprememba vplivala tako, da se je približno za dve odstotni točki povečal delež delovno aktivnih oseb (brez kmetov) s srednješolsko izobrazbo in približno za dve odstotni točki zmanjšal delež delovno aktivnih oseb (brez kmetov) z osnovnošolsko izobrazbo ali manj. Ni pa možna ocena o vplivu navedene spremembe na izobrazbo selivcev. Kljub temu Povhetova iz SURS ocenjuje, da so podatki za selivce v letih 2008 do 2010 primerljivi.

Opazovano obdobje. – Kljub želji, da bi pri vseh proučevanih dimenzijah selitev (obseg selitev ter državljanstvo, spol, starost in izobrazba selivcev), pri tem tako medregionalnih kot meddržavnih, opazovali isto obdobje, je bilo to zaradi več razlogov nemogoče (razpoložljivost podatkov, ipd.). Zato pri vsaki opazovani dimenziji posebej navajamo, na katero obdobje se podatki nanašajo, pri slikah (v tekstu in prilogi) in tabelah (v prilogi) pa navajamo njihov vir. Opazovano obdobje pri analizi tistih podatkov, ki temeljijo na interni dokumentaciji SURS, pripravljene za potrebe IER (SURS, 2000, 2007, 2011), je praviloma 2003-2010 s poudarkom na ločenem opazovanju zadnjih treh let tega obdobja (2008-2010). Analize, ki temeljijo na drugih podatkovnih virih SURS, pa v nekaterih primerih (praviloma za bolj agregiran nivo) omogočajo opazovanje daljšega obdobja, npr. 1991-2010 (npr. obseg selitev državljanov).

Primerljivost podatkov med leti. – Podatki o meddržavnih in medregionalnih selitvah za statistične regije po državljanstvu, spolu, starosti in izobrazbi v letih 2008-2010 niso primerljivi s podatki o teh selitvah v obdobju 2003-2007 oziroma pred letom 2008. Razlogi za to so:

- podatki o notranjih selitvah (medregionalnih, medobčinskih znotraj regij) do vključno leta 2007 vključujejo le selitve državljanov R Slovenije, podatki za leta 2008, 2009 in 2010 pa selitve prebivalcev Slovenije (podatki o selitvah tujih državljanov na nivoju naselij so, kot smo že večkrat povedali, namreč na voljo od leta 2008 dalje),

⁴⁶ Pri meddržavnih selitvah so bili začasno odseljeni (velja za državljane Slovenije) in iz tujine priseljeni na začasno bivališče (velja za tuje državljane) upoštevani tudi že pred tem letom (od leta 1999 do 2007).

- podatki o notranjih (v našem primeru medregionalnih) selitvah do vključno leta 2007 vključujejo le selitve na stalno bivališče, podatki za leta 2008, 2009 in 2010 pa tudi selitve na začasno bivališče,
- podatki o selitvah za obdobje 1995-2007 so pripravljene skladno s staro definicijo prebivalstva, za leta od vključno 2008 pa skladno z novo definicijo.

6.1.2. PODROBNEJŠE UTEMELJITVE

Naravno gibanje prebivalstva in obseg obeh vrst selitev (notranjih in zunanjih oziroma medregionalnih in meddržavnih) po regijah opazujemo v obdobju 1991-2010. Med notranjimi selitvami analiziramo le medregionalne selitve, ker te vplivajo na gibanje števila prebivalcev v regiji (ostale notranje selitve nimajo tega vpliva). Pri meddržavnih oziroma zunanjih selitvah vključujemo v analizo tudi *zalogo meddržavnih selivcev*, za katero smo podatke in sintezno analizo za raven države prikazali že v poglavju 5.1.3. Gre za dve vrsti zaloge:

- zalogo “začasnih emigrantov” (ob odsotnosti podatkov o zalogi vseh emigrantov)⁴⁷ – državljani RS, ki so začasno v tujini (v nadaljevanju bomo skrajšano rekli “emigranti”),
- in zalogo “imigrantov” po dveh opredelitvah le-teh. Upošteva državljanstvo so to prebivalci Slovenije s tujim državljanstvom (tujci), upošteva državo rojstva pa so to prebivalci Slovenije, rojeni v tujini (prva generacija priseljencev).

Medtem ko “tok” (evidentiranih, legalnih) meddržavnih selitev spremljamo za celotno obdobje 1991-2010, zalogo emigrantov in imigrantov prikazujemo za zadnje leto, za katerega so bili razpoložljivi podatki v času pisanja te analize. Pri zalogi emigrantov je, kot smo povedali že v poglavju 5.1.3., zadnje leto objavljenih razpoložljivih podatkov 2007, neobjavljenih pa 2012. V prvem primeru gre za začasno odsotne v tujini za več kot tri mesece, v drugem primeru pa za začasno odsotne v tujini za več kot eno leto. Kategorija, s katero primerjamo število emigrantov, je pri obeh letih malo drugačna. Natančna opredelitev kazalnika za relativno izraženo zalogo emigrantov v obeh navedenih letih je podana v petem poglavju (tabela 5.5). Pri zalogi imigrantov pa je opazovano leto 2011 za oba primera izražanja/merjenja te zaloge, torej upošteva državljanstvo (1. 7. 2011) ali državo rojstva (1. 1. 2011).

Vlogo obsega obeh vrst selitev in naravnega gibanja prebivalcev v demografskih gibanjih smo zaradi primerljivosti vseh treh pojavov (medregionalne selitve, meddržavne selitve, naravno gibanje prebivalstva) znotraj posamezne regije in med regijami proučili prek izračuna salda na 1000 prebivalcev. Zaradi metodoloških razlik v tekoči selitveni statistiki in statistiki stanja (število prebivalcev) ter zaradi odsotnosti podatkov o selitvah tujcev po regijah za del opazovanega obdobja (do vključno leta 1997 pri meddržavnih selitvah ter do vključno leta

⁴⁷ Torej tudi tistih, ki so se iz Slovenije odselili za stalno (torej v Sloveniji nimajo več stalnega prebivališča).

2007 pri medregionalnih selitvah), se dejanska sprememba v številu prebivalcev v obdobju pred letom 2008 ne ujema popolnoma s skupnim prirastom/padcem na podlagi treh omenjenih dimenzij oziroma pojavov.

Za vsako regijo sta najprej v ločenih slikah (6.x-1 in 6.x-9)⁴⁸ predstavljena obseg medregionalnih in meddržavnih selitev (priselitev, odselitev) v obdobju 1991-2010 ter nato v sintezni sliki (6.x-17) še prirast/padec števila prebivalcev v tem obdobju zaradi treh tokov – naravnega gibanja, medregionalnih selitev in meddržavnih selitev. Slike naravnega gibanja prebivalstva (število živorojenih, število umrlih) po regijah so prikazane v prilogi C (slike C-1.1 do C-1.12). Zaradi možnosti primerjave regij je obseg vseh tokov, kot smo že omenili, izražen na 1000 prebivalcev. V sklopih slik, ki se nanašajo na isti pojav (naravno gibanje, medregionalne selitve in meddržavne selitve), sta zgornja in spodnja meja za os “y” poenoteni pri vseh regijah za zagotovitev (vizuelne) primerljivosti regij. V sinteznih slikah 6.x-17 v tem poglavju pa zaradi prevelike variabilnosti vrednosti kazalnikov na osi “y” med regijami le-te nismo poenotili, saj bi bila s tem precej zmanjšana preglednost slik za nekatere regije.

Podatki za vse navedene slike (ter podatki o absolutnem in relativnem številu dogodkov – na 1000 prebivalcev) in analizo po statističnih regijah v nadaljevanju so prikazani v tabelah C-1.2 do C-1.13 v prilogi C (za vsako regijo ena tabela). Zaradi primerljivosti podatkov o meddržavnih selitvah v posameznih regijah s temi selitvami na ravni države smo za leta 1995-1997, ko so se sicer za raven Slovenije že spremljale tudi selitve tujcev, za Slovenijo upoštevali le selitve državljanov RS. Za Slovenijo je taka – z regijami primerljiva – tabela prikazana v prilogi C (tabela C-1.1). Analiza vpliva selitev in naravnega gibanja prebivalstva na demografska gibanja za Slovenijo, prikazana v poglavju 5.3.1., pa upošteva tudi za navedena leta 1995-1997 skupne selitve (tudi selitve tujcev; glej tabelo 5.17).

Metodološko opozorilo v zvezi s proučevanimi evidentiranimi legalnimi selitvami je, kot smo že omenili v poglavju 5.2.1., da se nanašajo na dogodek (priselitev, odselitev). Ista oseba se lahko v enem letu večkrat seli, zato je število selivcev lahko manjše od števila selitev. Tako tudi v primeru, ko bomo uporabili **izraz »selivci« ali »osebe«**, podatki pomenijo število dogodkov za proučevani selitveni tok.

Državljanstvo selivcev smo pri medregionalnih selitvah opazovali za obdobje 2008-2010, ko so na razpolago ločeni podatki za selitve državljanov RS in tujcev, za meddržavne selitve pa razen za to obdobje tudi za daljše obdobje 2000-2010, za katerega imamo na razpolago podatke o selitvah po državljanstvu. Letni podatki o strukturi selivcev glede na državljanstvo so prikazani v nadaljevanju v slikah po regijah (slika 6.x-2 in 6.x-10). V slikah je prikazan

⁴⁸ Oznaka »x« se nanaša na regijo. Za Pomursko je to npr. št. 2, za Obalno-kraško pa 13. Enak sistem smo uporabili tudi za označevanje slik pri nadaljnji analizi vsake regije.

delež državljanov RS v priselitvah in odselitvah, medtem ko je ustrezni delež tujcev v teh selitvenih tokovih zrcalna slika deleža državljanov RS (100 %, zmanjšano za delež državljanov RS). Skupni obseg selitev glede na državljanstvo v navedenih obdobjih (2008-2010 in 2000-2010 za meddržavne selitve) in povprečni delež državljanov RS in tujcev v teh selitvah v teh obdobjih je prikazan v tabeli C-2 v prilogi C.

Spol selivcev po regijah smo za obe vrsti selitev (medregionalne, meddržavne) opazovali najprej za selitve državljanov RS v obdobju 2003-2010 ter nato za vse selitve (selitve državljanov RS in tujcev) v obdobju 2008-2010. Pri meddržavnih selitvah smo na kratko analizirali tudi vse selitve v daljšem obdobju 1998-2010, saj pri meddržavnih selitvah tujci predstavljajo večji delež vseh selivcev.

Slike po regijah za različna zgoraj navedena obdobja prikazujejo letne podatke o spolni strukturi selivcev za medregionalne in meddržavne selitve. V skupno štirih slikah (slika 6.x-3, slika 6.x-4, slika 6.x-11 in 6.x-12) je prikazan delež žensk v priselitvah in odselitvah, medtem ko je ustrezni delež moških v teh selitvenih tokovih zrcalna slika deleža žensk (100 %, zmanjšano za delež žensk). Tudi pri sami analizi smo praviloma navajali delež žensk v selitvah (pri čemer je delež moških enak preostanku do 100 %), ker smo izhajali iz dejstva, da ženske predstavljajo rodni del prebivalstva. Podatki o skupnem obsegu selitev po spolu v zgoraj navedenih proučevanih obdobjih ter podatki o povprečni spolni strukturi selivcev v teh obdobjih so prikazani v tabelah C-3 v prilogi C: podatki za selitve državljanov RS v obdobju 2003-2010 v tabeli C-3.1, podatki za selitve državljanov RS, tujcev in vse selitve pa v tabelah C-3.2a, C-3.2b in C-3.2c.

Tako za selitve državljanov RS v obdobju 2003-2010 kot za vse selitve (državljanov RS, tujci) v obdobju 2008-2010 smo ugotavljali tudi njihov vpliv na spolno strukturo prebivalstva regije. Prek selitvenega salda po spolu (za obdobje 2003-2010 so letni podatki prikazani v sliki 6.x-18) smo ugotavljali, ali se prek selitev povečuje ali zmanjšuje število moških in žensk v regiji ter obenem pogledali povprečno spolno strukturo prebivalstva regije v proučevanih dveh obdobjih. Podatki o slednji strukturi so prikazani v tabeli C-3.3 v prilogi C.

Starost selivcev po regijah smo za medregionalne selitve opazovali v obdobju 2003-2010, za meddržavne selitve pa v daljšem obdobju 1991-2010. Za obe vrsti selitev velja, da za celotno opazovano obdobje analiziramo le selitve državljanov RS, medtem ko za zadnja tri leta tega obdobja, torej 2008-2010, za obe vrsti selitev ločeno spremljamo podatke za državljane RS, tujce in vse selitve skupaj.

Slike po regijah za različna zgoraj navedena obdobja (štiri slike: 6.x-5 in 6, slika 6.x-13 in 14) prikazujejo letne podatke o povprečni starosti selivcev (priseljanih, odseljenih), pri čemer je v

slikah, ki prikazujejo selitve državljanov RS v daljšem obdobju (2003-2010 za medregionalne selitve in 1991-2010 za meddržavne selitve), dodan tudi prikaz razlike v povprečni starosti priseljenih in odseljenih. Povprečna starost selivcev (priseljenih, odseljenih) v posameznih opazovanih obdobjih (povprečja za obdobje) ter razlika v povprečni starosti priseljenih in odseljenih pa sta prikazani v tabeli C-4.1 v prilogi C. Pri tem je povprečna starost selivcev v določenem obdobju izračunana z uporabo tehtane aritmetične sredine, ki povprečno starost selivcev v posameznih letih tehta z obsegom selitev (številom selivcev) v teh letih.⁴⁹

Analizo starosti selivcev smo nadgradili s sistematičnim izračunom vpliva povprečne starosti selivcev na starostno strukturo prebivalstva regije. Glede na razpoložljivost podatkov smo vpliv selitev državljanov RS na starostno strukturo prebivalstva regije ugotavljali za obdobje 2003-2010; te podatke prikazujemo v tabeli C-4.2a v prilogi C. Vpliv vseh selitev (selitev državljanov RS in tujcev) na starostno strukturo prebivalstva regije pa smo ugotavljali za obdobje 2008-2010; te podatke prikazujemo v tabeli C-4.2b v tej isti prilogi. Pri izračunu smo upoštevali povprečno starost in število prebivalstva v regiji ter ugotavljali, ali se prebivalstvo zaradi selitev (povprečne starosti in števila priseljenih ter odseljenih) pomlajuje ali stara. V kolikor se prebivalstvo regije prek selitev pomlajuje, govorimo o ugodnem vplivu selitev na starostno strukturo prebivalstva oziroma o izboljšanju starostne strukture prebivalstva zaradi selitev, v nasprotnem primeru pa o neugodnem vplivu oziroma poslabšanju starostne strukture prebivalstva zaradi selitev.

V analizo **izobrazbe selivcev** po regijah so zajeti selivci z znano izobrazbo. To sta dve kategoriji selivcev: a) selivci, za katere je podatek o izobrazbi na voljo in b) selivci, za katere podatek o izobrazbi ni na voljo, smo jim pa glede na njihovo starost oziroma status (študenti) ustrezno stopnjo dosežene izobrazbe lahko sami določili (glej tudi širše metodološke utemeljitve pod točko 6.1.1.). Kolikšen delež vseh selivcev smo na ta način lahko zajeli v analizo, je podrobno prikazano v tabeli C-5.1 v prilogi C.

Izobrazbo selivcev smo analizirali z dvema kazalnikoma: povprečno število let šolanja⁵⁰ in delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci. Povprečno število let šolanja se razume

⁴⁹ Tehtano aritmetično sredino izračunamo po obrazcu:

$$M_t = \frac{\sum M_k * n_k}{\sum n_k}$$

kjer je:

M_t – aritmetična sredina aritmetičnih sredin (tehtana ali ponderirana sredina),

M_k – aritmetična sredina starosti selivcev v posameznem letu,

n_k – število selivcev v posameznem letu.

⁵⁰ V izračunu povprečnega števila let šolanja so bili za posamezne izobrazbene kategorije selivcev uporabljeni naslednji koeficienti: nedokončana OŠ – 5 let, dokončana OŠ – 8 let, srednja šola – 12 let, višja šola – 14 let, visoka šola in več – 16 let. Ker je dejansko število let šolanja za tiste z magisterijem in doktoratom (zanje nismo imeli ločenih podatkov) večje od 16 let, je torej izobrazbena raven selivcev nekoliko podcenjena.

kot najbolj sintezni kazalnik izobraženosti prebivalcev. Oba kazalnika smo za vse selitve (selitve državljanov RS in tujcev) opazovali za obdobje 2008-2010 in sicer tako za medregionalne kot za meddržavne selitve. Pri selitvah državljanov RS (medregionalnih in meddržavnih) pa smo navedena kazalnika lahko opazovali za daljše obdobje, vendar pa le ločeno za tri zaporedna obdobja (2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010), saj zaradi metodoloških razlik v zajetju podatkov (predstavljenih v poglavju 6.1.1.) vrednost kazalnikov med obdobji ni primerljiva. Primerjavo med obdobji smo naredili prek izračuna relativne razlike⁵¹ med vrednostima kazalnikov za priseljene in odseljene. Ugotavljali smo, za koliko je bila v posameznih obdobjih vrednost kazalnika za priseljene višja/nížja kot za odseljene.

Vrednosti obeh kazalnikov so za posamezna proučevana obdobja prikazane v prilogi C, in sicer povprečno število let šolanja v tabeli C-5.2 in delež oseb s terciarno izobrazbo v tabeli C-5.3. V tabeli C-5.4 v tej isti prilogi povzemamo vrednosti kazalnika »delež oseb s terciarno izobrazbo« v obdobju 2008-2010 za obe vrsti selitev (medregionalne in meddržavne) ter dodatno prikazujemo ta delež za obe vrsti selitev skupaj ter za prebivalstvo v letu 2011.

Slike po regijah za vse selitve (selitve državljanov RS in tujcev) v obdobju 2008-2010 prikazujejo letne podatke o povprečnem številu let šolanja (priseljenih, odseljenih) in o deležu selivcev s terciarno izobrazbo – končano višjo šolo, visoko šolo ali več (v slikah 6.x-8a, 8b in 6.x-16a, 16b). Slike za selitve državljanov RS (slike 6.x-7a, 7b, 6.x-15a in 15b) pa za oba opazovana kazalnika prikazujejo relativno razliko v povprečni vrednosti teh kazalnikov za priseljene in odseljene v navedenih treh opazovanih obdobjih (2003-2005, 2006-2007, 2008-2010).

Nazadnje smo analizirali še vpliv izobrazbe selivcev na izobraženost prebivalstva regije v obdobju 2008-2010. Osredotočili smo se na najbolj izobražen del prebivalstva, torej osebe s terciarno izobrazbo, in analizirali saldo v selitvah oseb s tako izobrazbo. V kolikor je bil saldo negativen, to pomeni, da se je iz regije izselilo več oseb s terciarno izobrazbo, kot se jih je v regijo priselilo, kar neugodno vpliva na izobraženost prebivalstva. V primeru pozitivnega salda pa velja nasprotno. Podatke o saldu v selitvah oseb s terciarno izobrazbo prikazujemo ločeno po vrsti selitev (medregionalne, meddržavne) in po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) v prilogi C. Pri tem so v tabeli C-5.5 prikazani skupni podatki o tem saldu za obdobje 2008-2010, v tabeli C-5.6 pa letni podatki za to isto obdobje. Letni podatki so osnova za slike, ki jih po regijah prikazujemo v tekstu (slika 6.x-19).

⁵¹ Relativna razlika med relativnima številoma je neimenovano število, izraženo v odstotkih. Izračunamo jo po naslednjem obrazcu: $Dp/o\% = 100 * \frac{Yp - Yo}{Yo}$

kjer je:

$Dp/o\%$ – relativna razlika med vrednostima kazalnika za priseljene in odseljene (v odstotkih)

Yp – vrednost kazalnika za priseljene

Yo – vrednost kazalnika za odseljene

Vir: Devjak, 2012, str. 14.

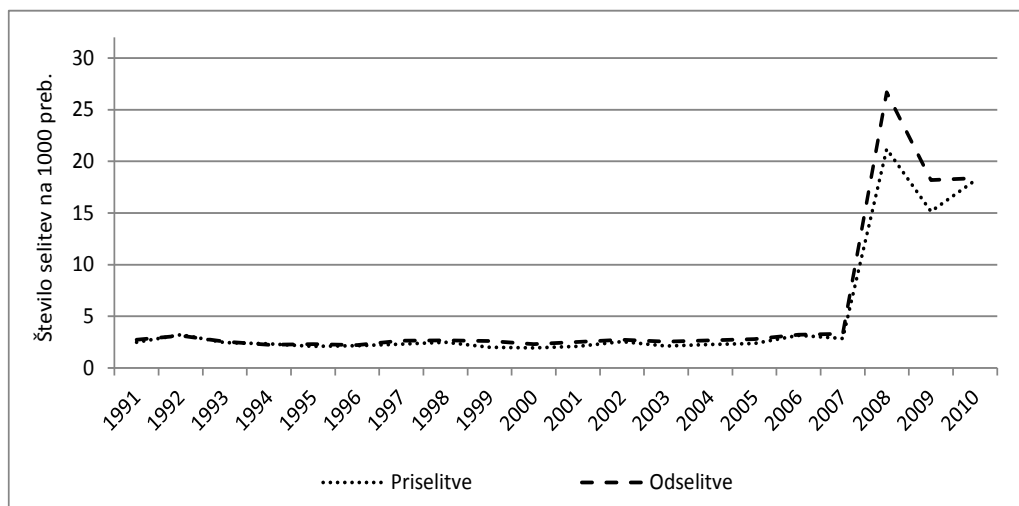
Za vsako regijo prikazujemo letne podatke v skupno 25 slikah v tekstu (10 za medregionalne selitve, 12 za meddržavne selitve, 3 za vpliv selitev na demografska gibanja in izobrazbeno strukturo) in v 1 sliki v prilogi C (naravno gibanje prebivalstva), za obseg selitev pa, kot smo že omenili, tudi v 12 tabelah v prilogi C (tabele C-1.2 do C-1.13). Vse ostale v nadaljevanju analizirane podatke prikazujemo v več tabelah v tej isti prilogi.

6.2. POMURSKA REGIJA

6.2.1. MEDREGIONALNE SELITVE

Obseg. – Opazovanje selitvenih tokov v obdobju **1991-2010** kaže (glej sliko 6.2-1), da je bil pred letom 2008, ko so bile v medregionalnih selitvah evidentirane le selitve državljanov RS, letni obseg priselitev in odselitev relativno izenačen. V glavnem se je gibal med 2 in 3 selivca na 1000 prebivalcev, kar je manj kot v večini drugih regij; povprečni letni saldo je bil negativen in majhen (v obdobju 1995-2007 je znašal -0,3 selivca na 1000 prebivalcev). V letih **2008-2010**, ko so evidentirane vse medregionalne selitve, torej tudi selitve tujcev, se je negativen saldo povečal in v povprečju na letni ravni znašal -2,9 selivca na 1000 prebivalcev (negativen je bil na račun selitev državljanov RS in tujcev). Največja razlika med številom priselitev in odselitev je bila prisotna v letu 2008.

Slika 6.2-1: Obseg medregionalnih selitev* za Pomursko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)

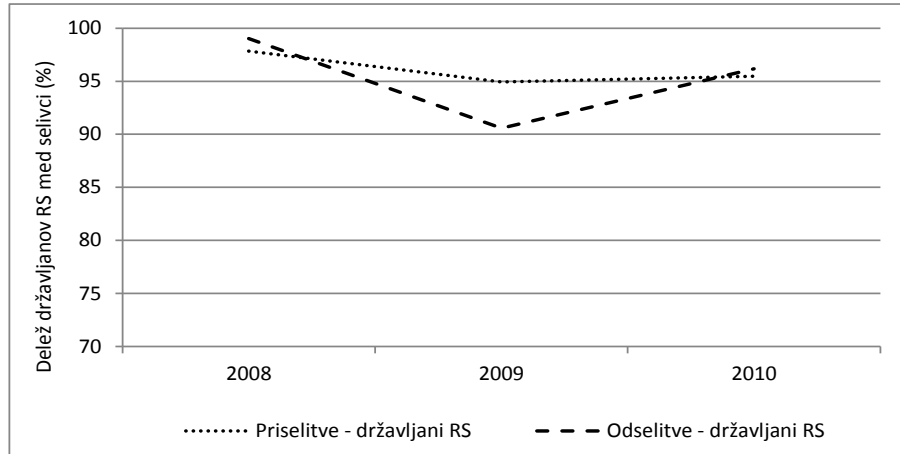
Vir: Tabela C-1.2 v prilogi C.

* Za obdobje 1991-2007 se podatki nanašajo na selitve državljanov RS (na stalno bivališče), za obdobje 2008-2010 pa na vse selitve (državljeni RS, tujci), vključujoč tudi selitve na začasno bivališče.

Državljanstvo. – V obdobju **2008-2010** so v medregionalnih selitvah, kjer praviloma prevladujejo selitve državljanov RS, selitve tujcev v obeh selitvenih tokovih v povprečju predstavljale le 4 %, kar je precej manj kot v povprečju v državi (tu je ta delež znašal 12 % v

priselitvah in odselitvah). Iz letnih podatkov (slika 6.2-2) pa je razvidno, da je bil prisoten trend povečanja deleža tujcev.

Slika 6.2-2: Struktura medregionalnih selitev za Pomursko regijo v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah*

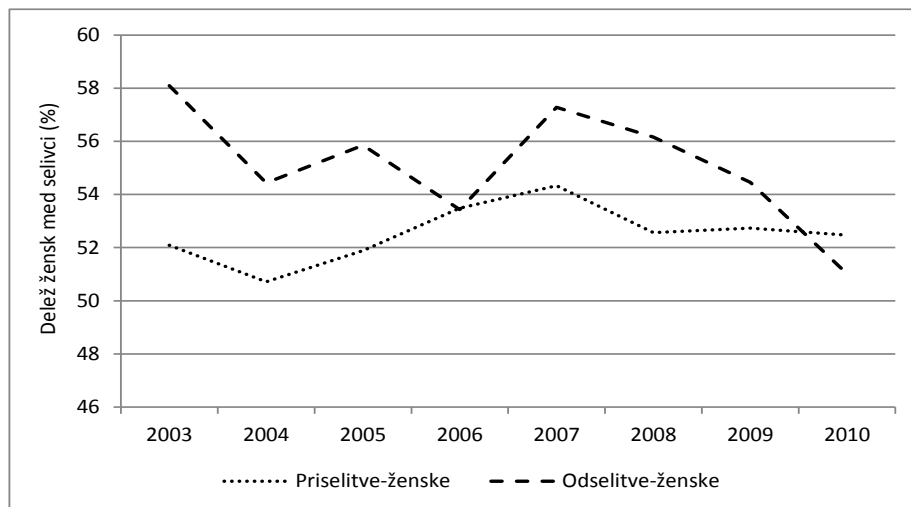

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež tujcev je zrcalna slika deleža državljanov RS (100 % zmanjšano za delež državljanov RS).

Spol. – V medregionalnih selitvah *državljanov RS* so v obdobju **2003-2010** ženske v povprečju predstavljale dobro polovico vseh selivcev (53 % v priselitvah in 55 % v odselitvah). Letni podatki so prikazani v sliki 6.2-3 in kažejo, da se v opazovanem obdobju delež žensk v priselitvah ni bistveno spremenil, medtem ko se je njihov delež v odselitvah zmanjšal. Saldo medregionalnih selitev državljanov RS je bil v opazovanem obdobju negativen tako za moške kot za ženske, pri čemer je bila zastopanost žensk v neto selitvenem padcu precej večja (67 % je bilo žensk).

Slika 6.2-3: Spolna struktura medregionalnih selitev državljanov RS za Pomursko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah*

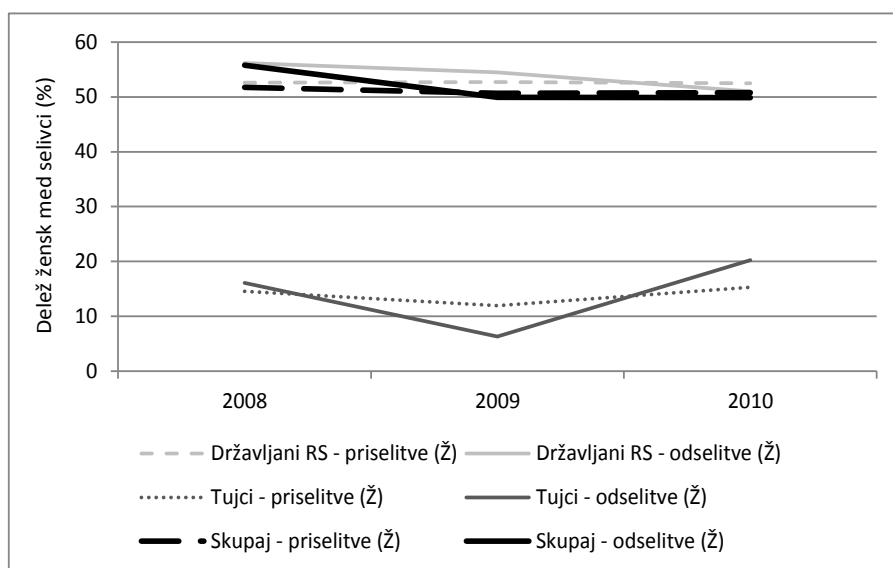

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

V obdobju **2008-2010**, za katerega opazujemo vse selitve (državljeni RS, tujci), je bil, kot kaže slika 6.2-4, v skupnih selitvenih tokovih delež žensk in moških precej izenačen, kar je posledica selitev državljanov RS, saj je delež žensk v selitvah tujcev (v obeh selitvenih tokovih) v povprečju znašal le dobrih 10 %. Saldo medregionalnih selitev je bil v opazovanem obdobju negativen tako pri selitvah državljanov RS kot tujcev. Skupaj za vse selitve velja, da je bila zastopanost žensk v neto selitvenem padcu večja od zastopanosti moških (60 % je bilo žensk).

Slika 6.2-4: Spolna struktura vseh medregionalnih selitev (državljeni RS, tujci) za Pomursko regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

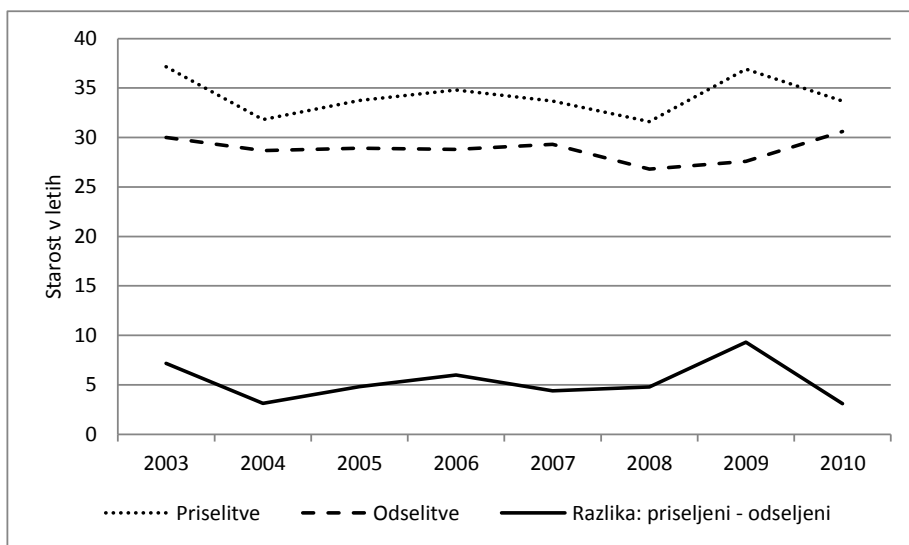
* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Starost selivcev. – Kot je razvidno iz slike 6.2-5, je bila za selitve *državljanov RS* v obdobju **2003-2010** značilna ves čas višja povprečna starost priseljenih od odseljenih, pri čemer se je ta razlika v letih 2004 do 2009 povečevala, nato pa v letu 2010 zelo zmanjšala. V opazovanem obdobju je povprečna starost priseljenih presegala to starost za odseljene kar za 5,5 leta, kar je največja razlika med vsemi regijami. Povprečna starost odseljenih v obdobju 2003-2010 (28,3 leta) je bila med najnižjimi v državi (nižja je bila le še v Koroški regiji); obenem je imela regija v opazovanem obdobju eno najvišjih povprečnih starosti priseljenih (glej tabelo C-4.1 v prilogi C).

Podatki o *vseh selitvah* (državljeni RS, tujci) za obdobje **2008-2010** (glej tabelo C-4.1 v prilogi C) kažejo, da so bili pri obeh selitvenih tokovih (priselitve, odselitve) *tujci* v povprečju precej starejši od državljanov RS (priseljeni za 7,4 leta in odseljeni za 10 let), obenem pa priseljeni v povprečju starejši od odseljenih (za 3 leta). Kot kažejo letni podatki v sliki 6.2-6, se je povprečna starost tujcev v opazovanem obdobju zmanjšala pri obeh selitvenih tokovih, pri tem pa bolj na strani odselitev. Za selitve *državljanov RS* in posledično za vse selivce

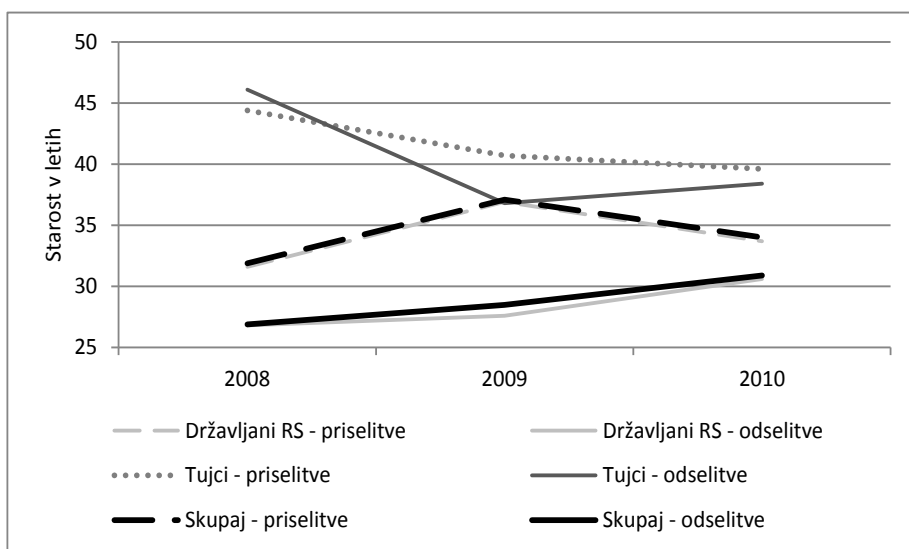
skupaj (ker, kot smo dejali, državljani RS predstavljajo večino vseh medregionalnih selivcev) je na drugi strani značilno povečanje povprečne starosti priseljenih in odseljenih v navedenem obdobju. Za vse selivce skupaj v obdobju 2008-2010 velja, da je povprečna starost priseljenih presegala le-to za odseljene v povprečju kar za 5,5 leta, kar je več kot v katerikoli drugi regiji. Povprečna starost priseljenih je za 2,3 leta presegala povprečje vseh regij (višjo povprečno starost priseljenih so zabeležile le Zasavska in Spodnjeposavska regija ter regija Jugovzhodna Slovenija), povprečna starost odseljenih pa je bila za 3,2 leta nižja od povprečja vseh regij – nižja je bila le v Koroški regiji.

Slika 6.2-5: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Pomursko regijo v obdobju 2003-2010 – selitve državljanov RS

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni (za leta 2003-2005).

Slika 6.2-6: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Pomursko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj

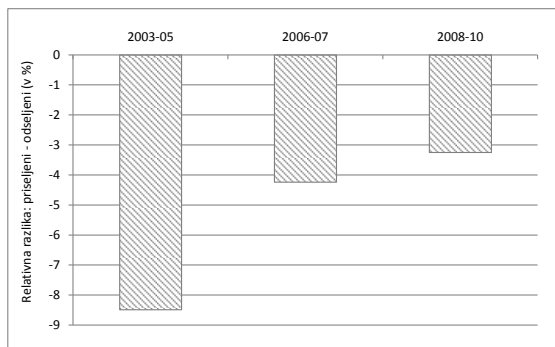
Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

Izobrazba selivcev. – Izobrazbo selivcev smo najprej opazovali za *državljane RS* v letih 2003 do 2010, pri tem pa ločeno v treh obdobjih: **2003-2005**, **2006-2007** in **2008-2010**, saj, kot smo pojasnili v metodoloških pojasnilih, vrednost opazovanih kazalnikov med temi obdobji ni neposredno primerljiva. Podobno kot v povprečju v državi je bil delež selivcev z znano izobrazbo v obdobju 2003-2005 relativno majhen; v povprečju je znašal 47 % pri priselitvah in 63 % pri odselitvah. V naslednjih dveh opazovanih obdobjih se je povečal na okoli 80 % in 90 % v obeh selitvenih tokovih (glej tabelo C-5.1 v prilogi C). Izobraženost selivcev smo opazovali prek naslednjih dveh kazalnikov: povprečno število let šolanja in delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci. Glavne ugotovitve so:

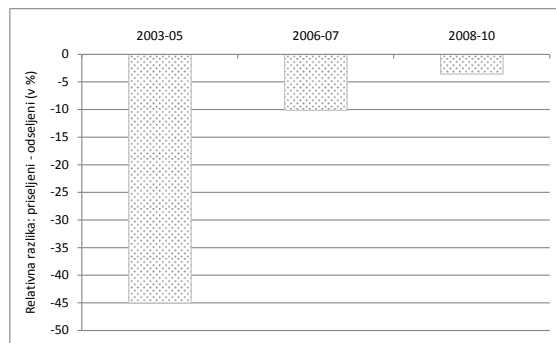
- *Povprečno število let šolanja.* – To število je bilo pri priselitvah v vseh treh opazovanih obdobjih nižje od povprečja vseh regij, pri odselitvah pa podobno temu povprečju (glej tabelo C-5.2 v prilogi C). Ker, kot smo dejali, povprečno število let šolanja selivcev med posameznimi obdobji ni neposredno primerljivo, smo v sliki 6.2-7a za ta tri obdobja prikazali relativno razliko v vrednosti kazalnika za priseljene in odseljene. Iz navedene slike je razvidno, da je bila tako izmerjena izobraženost za odseljene v vseh treh obdobjih v povprečju boljša kot za priseljene, pri čemer je bila razlika največja v obdobju 2003-2005.
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Tudi podatki za ta kazalnik kažejo podobno sliko izobraženosti selivcev, tako glede primerjave s povprečjem vseh regij (glej tabelo C-5.3 v prilogi C) kot glede primerjave izobraženosti priseljenih in odseljenih v regiji (glej sliko 6.2-7b). Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi odseljenimi je bil v obdobju 2003-2005 v povprečju za 45 % večji kot med vsemi priseljenimi, v zadnjih dveh opazovanih obdobjih pa je bila ta razlika v povprečju precej manjša.

Slika 6.2-7: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v medregionalnih selitvah za Pomursko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

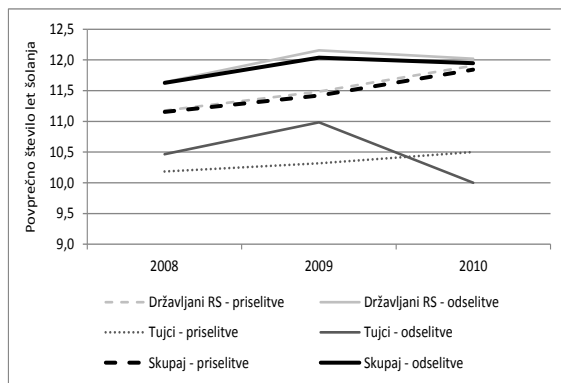
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija).

V nadaljevanju analiziramo vse medregionalne selitve (državljeni RS, tujci) v obdobju 2008-2010, pri čemer je delež selivcev z znano izobrazbo v obeh selitvenih tokovih v povprečju znašal dobrih 90 %. Navajamo glavne ugotovitve za oba kazalnika:

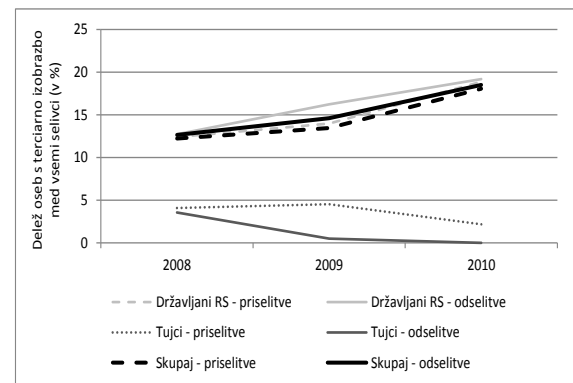
- *Povprečno število let šolanja.* – Letni podatki v sliki 6.2-8a kažejo, da so bili tudi v vseh selitvah v opazovanem obdobju odseljeni bolj izobraženi od priseljenih. Pri obeh selitvenih tokovih se je v opazovanih letih povprečno število let šolanja povečalo, pri tem pa nekoliko bolj na strani priselitev. V vseh treh opazovanih letih skupaj je to število v povprečju znašalo 11,5 leta pri priselitvah in 11,8 leta pri odselitvah, kar je pod povprečjem vseh regij (zaostanek je večji pri priselitvah; glej tabelo C-5.2 v prilogi C). Pri tem je izobraženost vseh selivcev pretežno odraz izobraženosti selivcev med državljani RS (ker le-ti predstavljajo večino vseh medregionalnih selivcev); izobraženost tujcev je bila pri obeh selitvenih tokovih slabša kot za državljane RS.
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Letni podatki v sliki 6.2-8b kažejo na naraščanje tega deleža v obeh selitvenih tokovih (priselitve, odselitve); v povprečju je delež v obeh selitvenih tokovih znašal 15 %. Ponovno je to pretežno odraz selitev državljanov RS, saj je bil ta delež v selitvah tujcev zelo majhen.

Slika 6.2-8: Izobraženost medregionalnih selivcev za Pomursko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

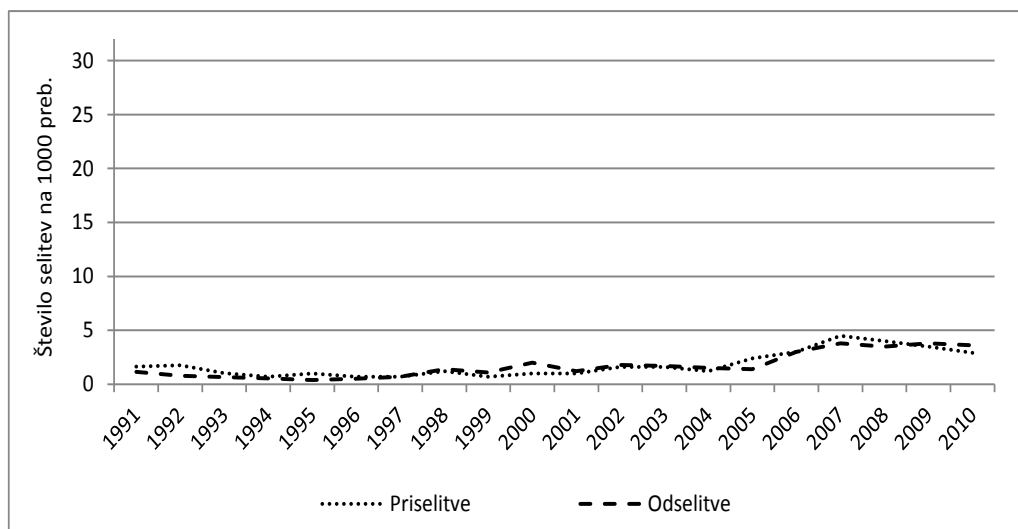
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

6.2.2. MEDDRŽAVNE SELITVE

Obseg. – Pomurska regija ima med vsemi regijami relativno največje število svojih državljanov začasno v tujini (evidentirano *zalogo začasnih emigrantov*); leta 2012 je znašala vrednost ustreznega kazalnika 2,3 %, prav tako leta 2003 (glej tabelo 5.5). Obenem ima regija najmanjšo zalogo imigrantov, ne glede na način njihove opredelitve (državljanstvo, država rojstva). Leta 2011 je bilo med prebivalci regije 1% tujcev (leta 2003 0,6 %), prvo

prebivališče v tujini (rojeni v tujini) pa je imelo 5,2 % prebivalcev (glej tabeli 5.8 in 5.9). Za tokove selitev v obdobju **1991-2010** pa velja (glej sliko 6.2-9), da je bil relativno izražen obseg priselitev in odselitev (število selitev na 1000 prebivalcev) med najmanjšimi v Sloveniji in precej izenačen (priselitve 1,8 osebe, odselitve 1,7 osebe in saldo 0,1 osebe na 1000 prebivalcev na leto). Tako izmerjen letni obseg priselitev in odselitev se je po vstopu Slovenije v EU povečal, a je glede na povprečje v državi še vedno ostal na nizki ravni: priselitve 3,1 in odselitve 2,9 osebe na 1000 prebivalcev v obdobju 2004-2010. Pri tem je bil selitveni saldo v obdobju 2004-2007 pozitiven, v obdobju 2008-2010 pa negativen (0,4 in -0,2 na 1000 prebivalcev). V obdobju **2008-2010** je bil saldo negativen na račun selitev državljanov RS, kajti v selitvah tujcev je bil pozitiven.

Slika 6.2-9: Obseg meddržavnih selitev za Pomursko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)

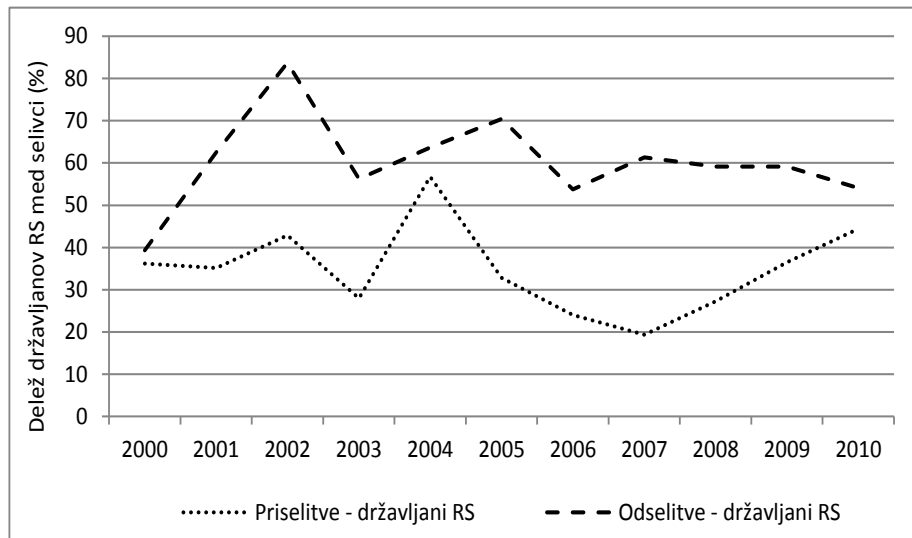
Vir: Tabela C-1.2 v prilogi C.

Državljanstvo. – V obdobju **2008-2010** so meddržavne selitve tujcev na ravni Slovenije predstavljale večino vseh meddržavnih priselitev in odselitev (v povprečju 89 % priselitev in 74 % odselitev). Pomurska regija je bila izjema med vsemi slovenskimi regijami, saj je bila edina, kjer je bilo v meddržavnih odselitvah več državljanov RS (v povprečju 57 %) kot tujcev. Tudi na strani priselitev je bil v Pomurski regiji delež priselitev državljanov RS (35 %) precej večji kot v ostalih regijah. Zelo podobno velja tudi za daljše obdobje **2000-2010**, prikazano v sliki 6.2-10, ko je delež državljanov RS v meddržavnih priselitvah in odselitvah v Pomurski regiji v povprečju znašal kar 32 % in 59 %, kar je precej več kot na ravni Slovenije, kjer sta ta deleža znašala 11 % in 26 %.

Spol. – V meddržavnih selitvah *državljanov RS* so v obdobju **2003-2010** ženske predstavljale v povprečju manj kot polovico vseh priseljenih (45 %) in hkrati dobro polovico vseh odseljenih (53 %). V primerjavi z ostalimi slovenskimi regijami je bil delež žensk med

priseljenimi in odseljenimi velik – večjega je imela le Goriška regija. Letni podatki v sliki 6.2-11 kažejo, da se je ta delež v obeh selitvenih tokovih v opazovanem obdobju rahlo povečal. Z izjemo leta 2006 je bil delež žensk v odselitvah ves čas večji kot v priselitvah. Saldo meddržavnih selitev državljanov RS je bil v opazovanem obdobju negativen tako za moške kot za ženske, pri čemer je bila zastopanost žensk v neto selitvenem padcu (predstavljale so 62 %) večja kot moških.

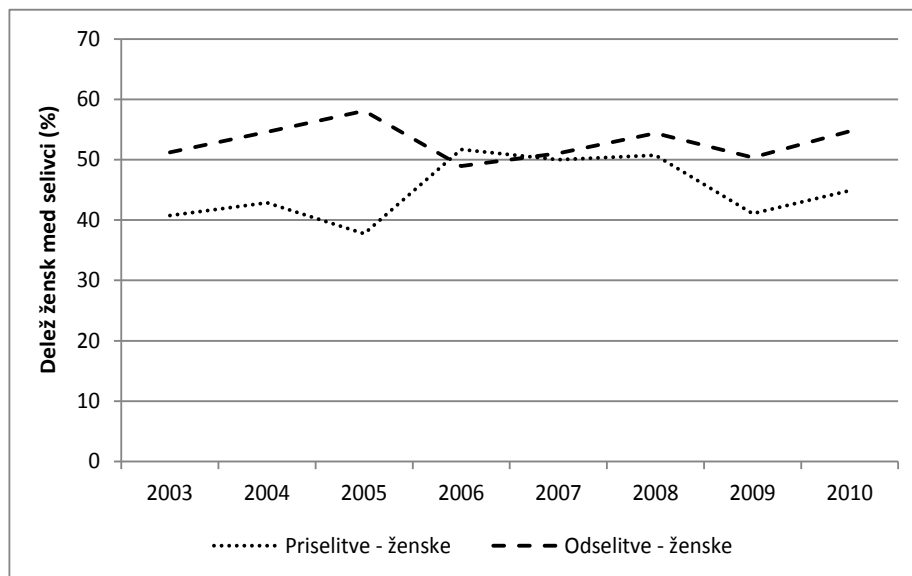
Slika 6.2-10: Struktura meddržavnih selitev za Pomursko regijo v obdobju 2000-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah*

Vir: SURS, 2012b in lastni izračuni.

* Delež tujcev je zrcalna slika deleža državljanov RS (100 % zmanjšano za delež državljanov RS).

Slika 6.2-11: Spolna struktura meddržavnih selitev državljanov RS za Pomursko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

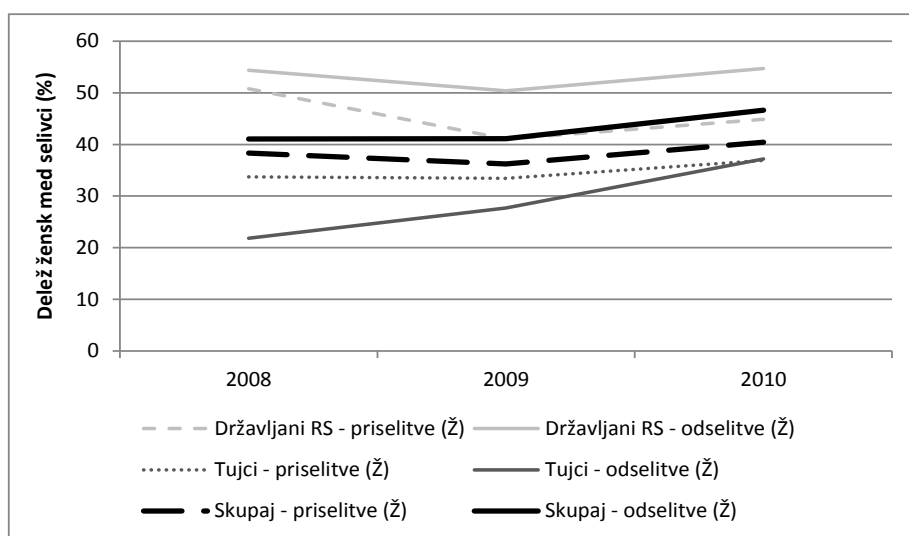
* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

V obdobju **2008-2010**, za katerega opazujemo vse selitve (državljeni RS, tujci), so v obeh selitvenih tokovih prevladovali moški (v povprečju 62 % v priselitvah in 57 % v odselitvah), pri tem v priselitvah predvsem na račun tujcev, med odseljenimi pa v celoti na račun le-teh. Kljub temu je bil v primerjavi z ostalimi regijami delež žensk v vseh selitvah precej večji – slovensko povprečje je presegal za 12 odstotnih točk pri priselitvah in 17 odstotnih točk pri odselitvah. Nadpovprečen delež žensk je bil skoraj v celoti posledica nadpovprečnega deleža žensk v selitvah tujcev. Letni podatki v sliki 6.2-12 kažejo, da se je v opazovanem obdobju delež žensk v vseh priselitvah in odselitvah malo povečal, pri tem nekoliko bolj na strani odselitev, kar je pretežno odraz gibanj v selitvah tujcev.

Saldo vseh meddržavnih selitev (državljeni RS, tujci) v obdobju 2008-2010 je bil negativen, pri tem pa v celoti kot posledica selitev žensk, saj je bil za selitve moških značilen pozitiven saldo. Negativen saldo v meddržavnih selitvah žensk je v opazovanem obdobju poleg Pomurske regije imela le še Podravska regija. Negativen saldo meddržavnih selitev, izražen v absolutnih številkah, je bil v primerjavi z ostalimi slovenskimi regijami majhen, pri čemer je bil v celoti posledica negativnega salda v selitvah državljanov RS (tako moških kot žensk), saj je bil v meddržavnih selitvah tujcev zabeležen neto selitveni prirast (tako moških kot žensk).

Podatki za vse selitve v daljšem obdobju **1998-2010** kažejo, da je bil povprečni delež žensk v priselitvah (38 %) in odselitvah (42 %) podoben kot v obdobju 2008-2010. Enako velja tudi za saldo meddržavnih selitev, ki je bil tudi v tem obdobju negativen in to v celoti zaradi negativnega salda v selitvah žensk.

Slika 6.2-12: Spolna struktura vseh meddržavnih selitev (državljeni RS, tujci) za Pomursko regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

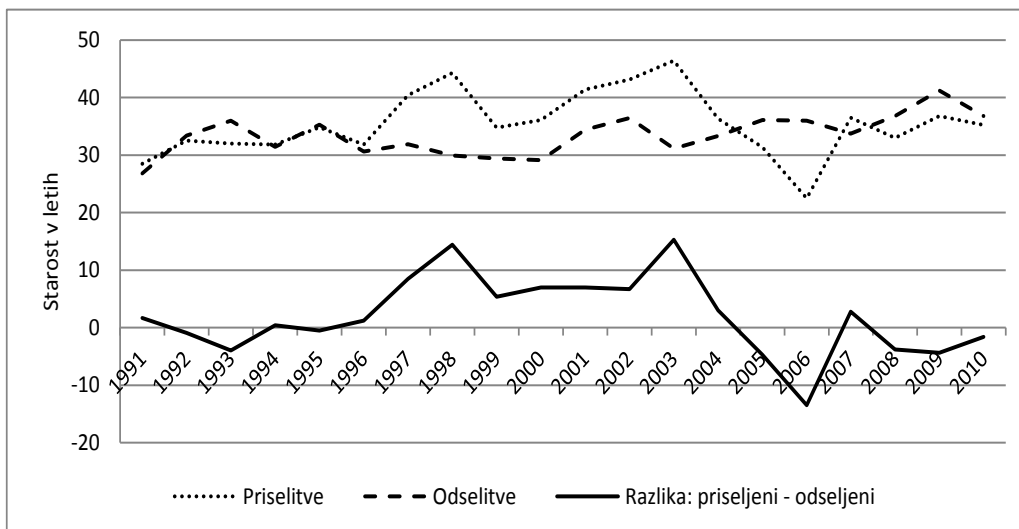
Starost selivcev. – Kot kaže slika 6.2-13, ki prikazuje letne podatke za obdobje **1991-2010**, je bila pri *državljanih RS* v obdobju 1996-2004 povprečna starost za priseljene višja kot za odseljene, kasneje pa je veljalo nasprotno. Do obrata je prišlo zaradi občutnega zmanjšanja povprečne starosti priseljenih v letih 2004-2006 ter obenem zaradi postopnega naraščanja povprečne starosti odseljenih po letu 2000. V povprečju sta bili v opazovanem obdobju povprečna starost priseljenih in odseljenih državljanov RS skoraj izenačeni (za priseljene je bila za 0,3 leta nižja kot za odseljene). Povprečna starost priseljenih je bila enaka kot v povprečju v državi, povprečna starost odseljenih pa za 0,8 leta nad tem povprečjem (glej tabelo C-4.1 v prilogi C).

V obdobju **2008-2010**, za katerega opazujemo vse selitve (državljan RS, tujci), je bila povprečna starost za odseljene višja kot za priseljene tako pri državljanih RS kot pri tujcih (za vse selitve skupaj – za 1,5 leta), kar je značilno tudi za večino ostalih regij. Posebnost Pomurske regije pa je, da je pri obeh selitvenih tokovih (priselitve, odselitve) povprečna starost tujcev višja od tiste pri državljanih RS (za 3,6 leta pri preseljenih in za 1,4 leta pri odseljenih), kar ne velja za nobeno drugo regijo. Letna gibanja za selitve tujcev, državljanov RS in vse selitve prikazujemo v sliki 6.2-14. Povprečna starost priseljenih v Pomursko regijo se v opazovanem obdobju ni spreminjala (v povprečju je znašala 39 let, za odseljene pa 37,4 leta) in je v povprečju kar za 5 let presegala povprečno starost priseljenih na ravni države. Obenem je imela Pomurska regija v tem obdobju tudi najvišjo povprečno starost odseljenih, čeprav razlika do povprečja vseh regij (35,8 leta) ni bila tako velika kot pri priselitvah.

Izobrazba selivcev. – Izobrazbo selivcev smo najprej opazovali za *državljan RS* v letih 2003 do 2010, pri tem pa ločeno v treh obdobjih: **2003-2005**, **2006-2007** in **2008-2010**. Opozoriti je treba, da je bilo med vsemi selivci zelo malo takih z znano izobrazbo, zlasti v obdobju 2003-2005. Pri priselitvah se je delež selivcev z znano izobrazbo povečal z 19 % v obdobju 2003-2005 na 34 % in 38 % v naslednjih dveh opazovanih obdobjih, pri odselitvah pa z 21 % v obdobju 2003-2005 na 48 % v naslednjih dveh opazovanih obdobjih. Delež selivcev z znano izobrazbo je bil v tej regiji najnižji, čeprav je tudi v povprečju v državi v obdobju 2003-2005 znašal le okoli 30 % pri obeh selitvenih tokovih, v naslednjih dveh opazovanih obdobjih pa se je dvignil na (dobro) polovico vseh selivcev. Tudi število opazovanih selivcev je bilo v vseh opazovanih obdobjih na strani priselitev majhno, kar zahteva previdnost pri interpretaciji rezultatov. Izobraženost selivcev smo opazovali prek naslednjih dveh kazalnikov: povprečno število let šolanja in delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci. Ugotovitve so:

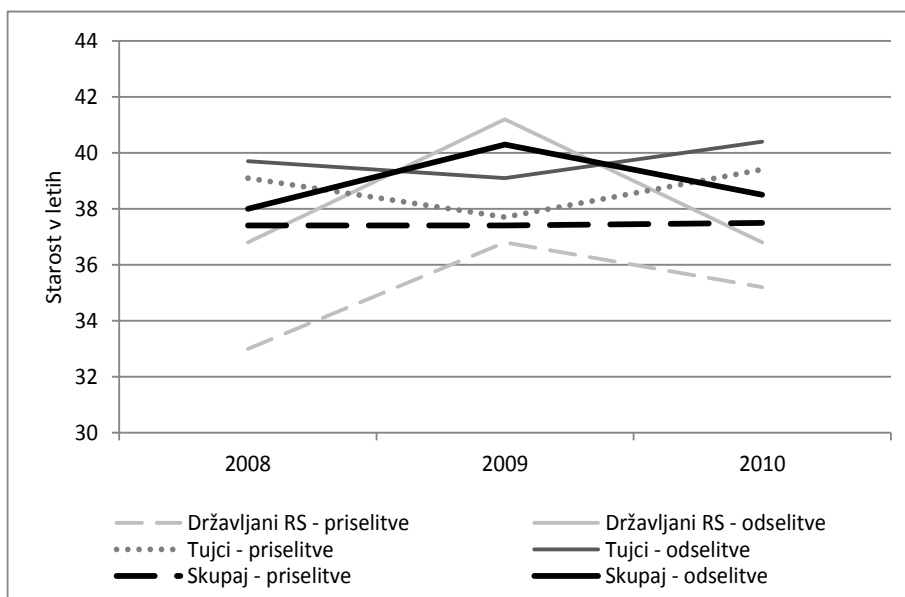
- *Povprečno število let šolanja.* – To število je bilo pri obeh selitvenih tokovih (priseljeni, odseljeni) v vseh opazovanih obdobjih nižje od povprečja vseh regij (glej tabelo C-5.2 v prilogi C). Obenem je iz slike 6.2-15a razvidno, da so bili v vseh treh opazovanih obdobjih odseljeni v povprečju bolj izobraženi od priseljenih, pri čemer je bila razlika največja v obdobju 2003-2005.

Slika 6.2-13: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Pomursko regijo v obdobju 1991-2010 – selitve državljanov RS

Vir: SURS, 2000, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni (za obdobje 1991-2005).

Slika 6.2-14: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Pomursko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj

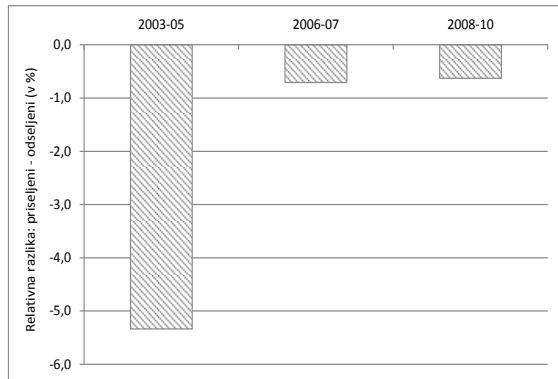

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

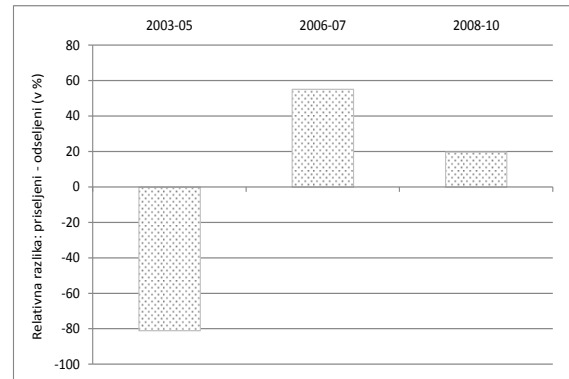
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Primerjava z ostalimi regijami kaže, da je bila tudi vrednost tega kazalnika pri obeh selitvenih tokovih (priseljeni, odseljeni) v vseh opazovanih obdobjih nižja od povprečja vseh regij (glej tabelo C-5.3 v prilogi C). Iz slike 6.2-15b pa je razvidno, da je v obdobju 2003-2005 ta delež pri odselitvah močno presegal le-tega pri priselitvah, medtem ko je bil v ostalih dveh opazovanih obdobjih večji pri priselitvah. Selitveni saldo oseb s terciarno izobrazbo pa je bil negativen v vseh treh opazovanih obdobjih.

Slika 6.2-15: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v meddržavnih selitvah za Pomursko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

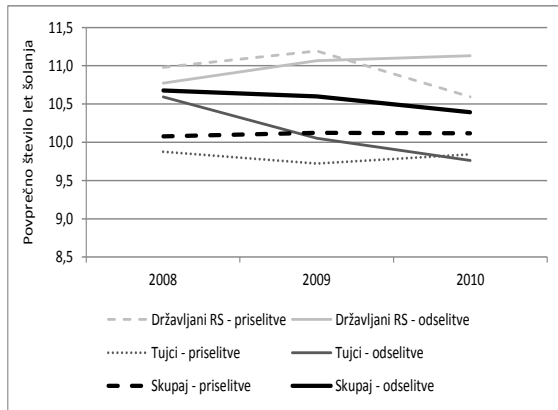
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija).

V nadaljevanju analiziramo vse meddržavne selitve (državljanji RS, tujci) v obdobju **2008-2010**, pri čemer je delež selivcev z znano izobrazbo v povprečju znašal pri priselitvah 51 % in pri odselitvah 56 %. Navajamo glavne ugotovitve za oba opazovana kazalnika:

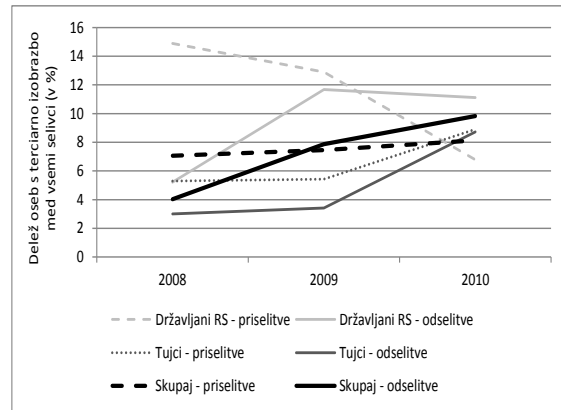
- *Povprečno število let šolanja.* – Kot kažejo letni podatki v sliki 6.2-16a, so bili v opazovanem obdobju odseljeni bolj izobraženi od priseljenih, čeprav se je razlika v povprečnem številu let šolanja priseljenih in odseljenih postopno nekoliko zmanjšala. Skupaj je v opazovanem obdobju povprečno število let šolanja znašalo 10,1 pri priseljenih in 10,6 pri odseljenih, kar je pri prvih pod povprečjem vseh regij, pri odseljenih pa malo nad tem povprečjem (glej tabelo C-5.2 v prilogi C). Kot je razvidno iz navedene slike, obstajajo precejšnje razlike v vrednosti kazalnika med selivci glede na državljanstvo. Izobraženost selivcev je bila večja pri selitvah državljanov RS. Za te selitve je v opazovanem obdobju obenem značilno povečanje povprečnega števila let šolanja za odseljene (medtem ko je za odseljene tujce veljalo ravno nasprotno) in zmanjšanje tega števila za priseljene (pri priseljenih tujcih se ni bistveno spremenilo).
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Letni podatki v sliki 6.2-16b kažejo na hitro naraščanje deleža oseb s terciarno izobrazbo med vsemi odseljenimi ter na relativno stabilen delež takšnih oseb na strani priselitev, ki pa skriva nasproten trend v selitvah državljanov RS in tujcev (državljanji RS – padanje deleža, tujci – povečanje deleža). V letu 2010 je delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi odseljenimi presegel tistega med vsemi priseljenimi. V povprečju je v obdobju 2008-2010 delež oseb s terciarno izobrazbo v vseh selivcih znašal 7 % pri obeh selitvenih tokovih, kar je pri priselitvah največji delež med vsemi regijami, pri odselitvah pa na ravni povprečja v državi (glej tabelo C-5.3 v prilogi C).

Slika 6.2-16: Izobraženost meddržavnih selivcev za Pomursko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS*, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

* Velike spremembe v povprečnem številu let šolanja in deležu oseb s terciarno izobrazbo med priseljenimi državljani RS so lahko posledica majhnega števila opazovanih selivcev (selivcev z znano izobrazbo).

6.2.3. VLOGA NARAVNEGA GIBANJA TER MEDREGIONALNIH IN MEDDRŽAVNIH SELITEV V DEMOGRAFSKIH GIBANJIH

Obseg. – Kot kaže slika 6.2-17, je bil *saldo naravnega gibanja* prebivalstva v Pomurski regiji negativen v celotnem obdobju 1991-2010; izražen na 1000 prebivalcev je bil med vsemi regijami najbolj neugoden (v povprečju je znašal -2,9 osebe). V zadnjih letih je opazno izboljšanje trenda, saj se je povprečni letni saldo na 1000 prebivalcev s -3,3 osebe v obdobju 1995-2003 zmanjšal na -3,0 osebe v obdobju 2004-2007 oziroma na -2,3 osebe v letih 2008-2010. Naravno gibanje prebivalstva je imelo ključen vpliv na demografska gibanja v regiji vse do pojava gospodarske krize. V letih 2008 in 2009 je negativen *saldo v medregionalnih selitvah* presegel negativen saldo v naravnem gibanju prebivalstva; njun skupni učinek na zmanjšanje števila prebivalcev v regiji pa je bil takrat največji v zadnjih 20 letih. Medtem ko se je obseg medregionalnih selitvenih tokov do leta 2010 postopno uravnotežil, pa se *saldo meddržavnih selitev* vztrajno poslabšuje od začetka gospodarske krize in je v letu 2009 – prvič po letu 2004 – zopet postal negativen. Pomurska regija je poleg Zasavske regije v celotnem obdobju 1991-2010 beležila največji *skupni negativen učinek naravnega in selitvenega gibanja* prebivalstva na število prebivalcev v regiji. V obdobju 1995-2007 je skupni letni padec števila prebivalcev v povprečju znašal -3,5 osebe na 1000 prebivalcev, v letih 2008-2010 pa kar -5,3 osebe na 1000 prebivalcev.

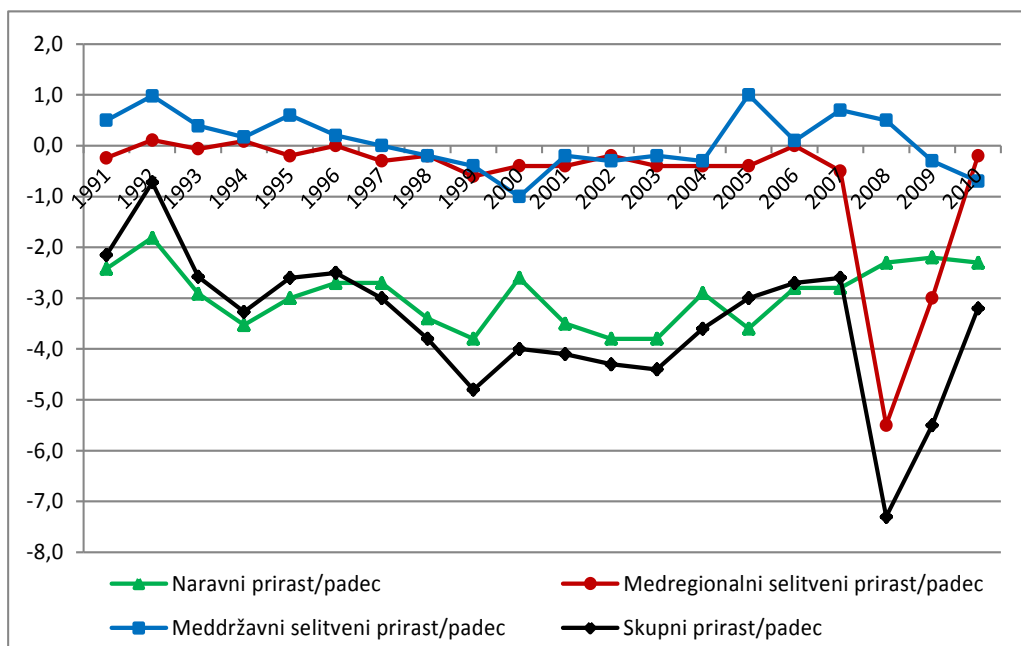
Državljanstvo. – V obdobju 2008-2010 je bil *saldo vseh selitev* (državljeni RS, tujci; medregionalne in meddržavne selitve) v Pomurski regiji negativen, pri tem pa v celoti kot posledica selitev državljanov RS, saj je bil saldo v selitvah tujcev pozitiven. V selitvah

državljanov RS je bil obseg odselitev večji od obsega priselitev tako v medregionalnih kot v meddržavnih selitvah. Pozitiven saldo v selitvah *tujcev* pa je v celoti posledica večjega obsega priselitev od odselitev v meddržavnih selitvah.

Spol. – Tako saldo v selitvah *državljanov RS* v obdobju **2003-2010** kot saldo *vseh selitev* (državljanov RS, tujci) v obdobju **2008-2010** sta bila negativna, pri čemer je bilo v njiju zastopanih več žensk kot moških (v obeh primerih 65 % žensk). To pomeni, da se je število prebivalcev Pomurske regije tako prek selitev državljanov RS (v obdobju 2003-2010) kot prek vseh selitev (v obdobju 2008-2010) zmanjšalo, pri čemer se je bolj zmanjšalo število žensk kot moških. Pomurska regija je sicer imela v obeh opazovanih obdobjih največji delež žensk v prebivalstvu med vsemi regijami. Letne podatke za saldo obeh vrst selitev (medregionalne, meddržavne) po spolu v obdobju 2008-2010 prikazujemo v sliki 6.2-18.

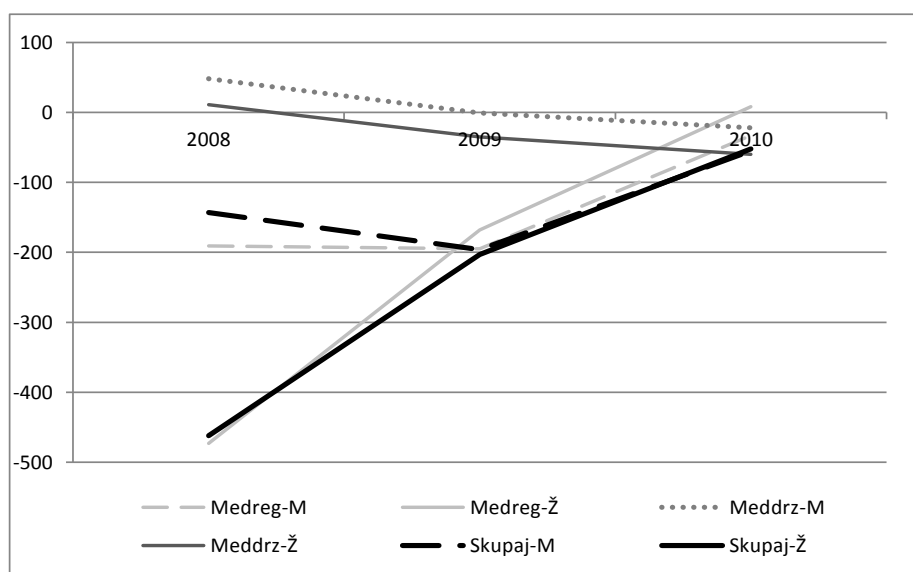
Starost. – Vpliv selitev *državljanov RS* na starostno strukturo prebivalstva Pomurske regije (glej tabelo C-4.2a v prilogi C) je bil v obdobju **2003-2010** rahlo neugoden; prebivalstvo regije se je zaradi teh selitev nekoliko staralo. V obdobju **2008-2010**, za katerega analiziramo vse selitve (selitve državljanov RS in tujcev), je bil neugoden vpliv selitev *državljanov RS* na starostno strukturo prebivalstva v Pomurski regiji precej večji (glej tabelo C-4.2b v prilogi C); bolj neugoden je bil le v Koroški regiji. Pri tem je bilo slabšanje starostne strukture prebivalstva izključno posledica medregionalnih selitev, medtem ko je bil vpliv meddržavnih selitev sicer ugoden, a zanemarljiv. Na drugi strani so imele selitve *tujcev* v tem obdobju ugoden vpliv na starostno strukturo prebivalstva regije (prebivalstvo se je zaradi teh selitev pomlajevalo), vendar je bil le-ta majhen. Ugoden vpliv selitev tujcev na starostno strukturo prebivalstva regije je bil posledica dejstva, da je bil pozitiven vpliv meddržavnih selitev nekoliko večji od negativnega vpliva medregionalnih selitev. Vpliv *vseh selitev skupaj* na starostno strukturo prebivalstva Pomurske regije je bil neugoden – zaradi neugodnega vpliva medregionalnih selitev državljanov RS, ki so predstavljale največji del vseh selitvenih tokov. Vpliv vseh selitev na starostno strukturo prebivalstva je bil v Pomurski regiji med vsemi regijami najbolj neugoden.

Slika 6.2-17: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za spremembo števila prebivalcev v Pomurski regiji, 1991-2010 (koeficient – letni saldo na 1000 prebivalcev)

Lastni izračuni na podlagi podatkov SURS (glej tabelo C-1.2 v prilogi C).

Slika 6.2-18: Selitveni saldo v Pomurski regiji v obdobju 2008-2010 po spolu (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve

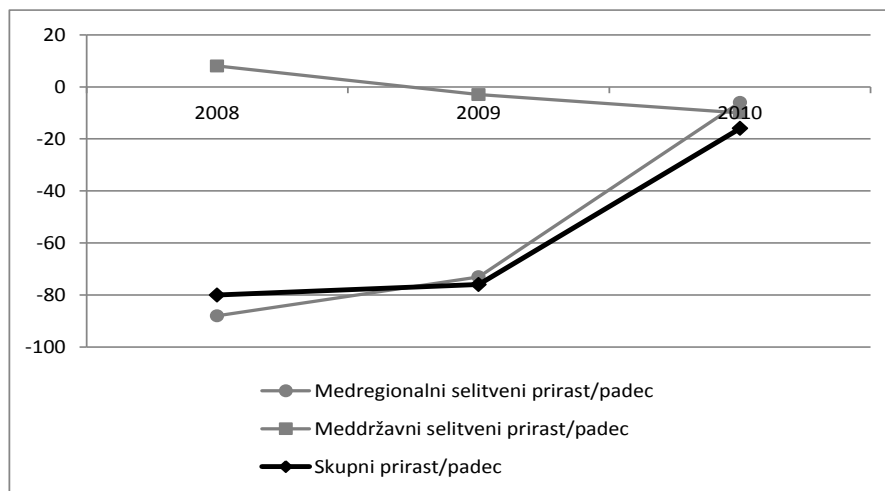
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

6.2.4. VPLIV MEDREGIONALNIH IN MEDDRŽAVNIH SELITEV NA IZOBRAZBENO STRUKTURO PREBIVALSTVA – OBDOBJE 2008-2010

Vpliv selitev (vseh: državljanov RS in tujcev) na izobrazbeno strukturo prebivalstva smo opazovali prek salda v selitvah oseb s terciarno izobrazbo. Upoštevali smo skupne selitve, torej tako selitve državljanov kot tujcev. Ugotavljali smo, ali se je iz regije odselilo več ali manj oseb s terciarno izobrazbo, kot se jih je v regijo priselilo. Za Pomursko regijo je v

obdobju 2008-2010 veljalo, da je imela negativen saldo v teh selitvah, kar pomeni, da se je izobrazbena struktura prebivalstva regije prek selitev oseb s terciarno izobrazbo slabšala. Pretežni del negativnega salda je nastal v medregionalnih selitvah, natančneje v medregionalnih selitvah državljanov RS. Slika 6.2-19 pa kaže, da se je v letu 2010 negativen saldo v teh selitvah močno zmanjšal. Negativen saldo v selitvah državljanov RS so v manjši meri blažile selitve tujcev, za katere je bil značilen pozitiven saldo (torej nekaj več priselitev kot odselitev oseb s terciarno izobrazbo) tako v medregionalnih kot v meddržavnih selitvah (glej tabelo C-5.5 v prilogi C).

Slika 6.2-19: Saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Pomurski regiji v obdobju 2008-2010 (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve

Vir: Tabela C-5.6 v prilogi C.

6.3. PODRAVSKA REGIJA

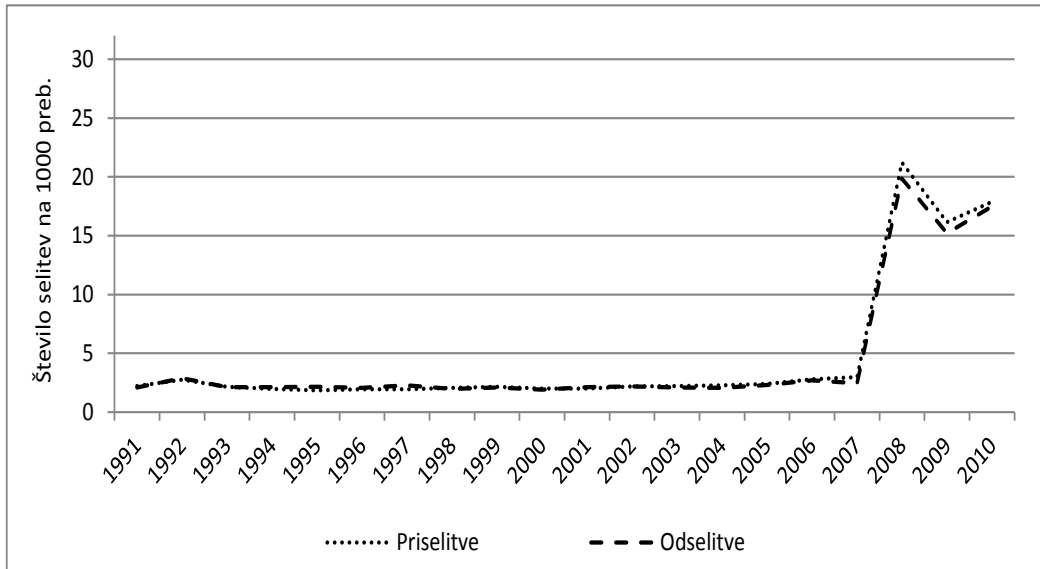
6.3.1. MEDREGIONALNE SELITVE

Obseg. – Opazovanje selitvenih tokov v obdobju **1991-2010** (glej sliko 6.3-1) kaže, da je bil pred letom 2008, ko so bile v medregionalnih selitvah evidentirane le selitve državljanov RS (na stalno bivališče), letni obseg priselitev in odselitev v Podravski regiji majhen in relativno izenačen. V glavnem se je gibal med 2 in 3 selivca na 1000 prebivalcev. Povprečni letni saldo v tem obdobju je bil uravnotežen. V letih **2008-2010**, za katera so evidentirane vse medregionalne selitve, torej tudi selitve tujcev, in se beležijo tudi selitve na začasno bivališče, je saldo postal pozitiven in je v povprečju znašal 0,9 osebe na 1000 prebivalcev. Obseg priselitev je najbolj presegal obseg odselitev v letu 2008, nato pa je razlika med obema tokovoma postopno upadala.

Državljanstvo. – V obdobju **2008-2010** so v medregionalnih selitvah, kjer praviloma prevladujejo selitve državljanov RS, selitve tujcev v povprečju predstavljale 10 % v

priselitvah in 13 % v odselitvah. Letni podatki o deležu državljanov RS v selitvenih tokovih so prikazani v sliki 6.3-2.

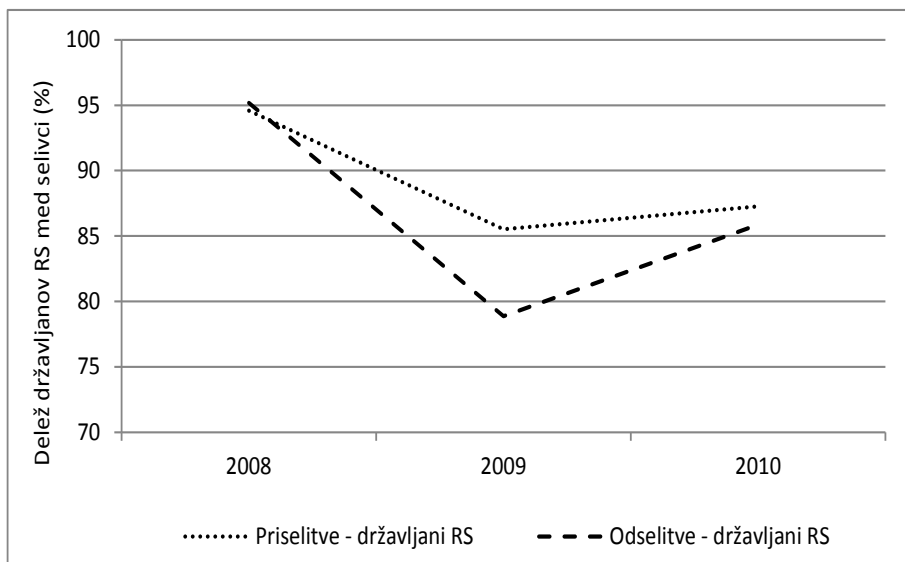
Slika 6.3-1: Obseg medregionalnih selitev* za Podravsko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)

Vir: Tabela C-1.3 v prilogi C.

* Za obdobje 1991-2007 se podatki nanašajo na selitve državljanov RS (na stalno bivališče), za obdobje 2008-2010 pa na vse selitve (državljeni RS, tujci), vključujoč tudi selitve na začasno bivališče.

Slika 6.3-2: Struktura medregionalnih selitev za Podravsko regijo v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah*

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

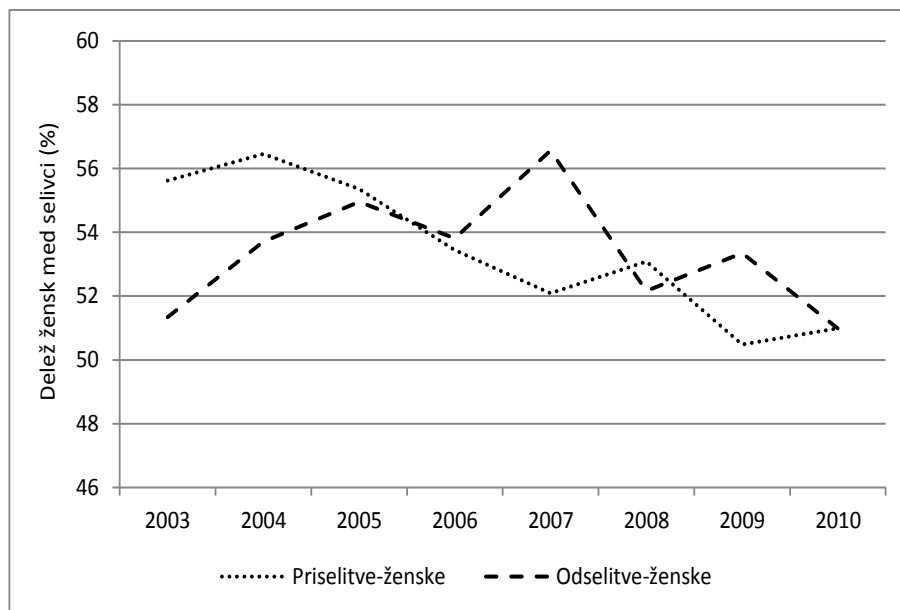
* Delež tujcev je zrcalna slika deleža državljanov RS (100 % zmanjšano za delež državljanov RS).

Spol. – V medregionalnih selitvah *državljanov RS* so v obdobju **2003-2010** ženske v povprečju predstavljale dobro polovico vseh selivcev (52 % v priselitvah in 53 % v odselitvah). Letni podatki v sliki 6.3-3 kažejo, da je delež žensk v odselitvah do leta 2007

naraščal, nato pa pričel padati in je bil v letu 2010 podoben tistemu iz leta 2003. Na drugi strani je delež žensk v priselitvah upadal in je bil po letu 2005 večinoma manjši od deleža žensk v odselitvah. Saldo medregionalnih selitev državljanov RS je bil v opazovanem obdobju pozitiven tako za moške kot za ženske, pri čemer je bila zastopanost žensk in moških v neto selitvenem prirastu precej izenačena (moški 51 %, ženske 49 %).

V obdobju **2008-2010**, za katerega analiziramo vse selitve (državljeni RS, tujci), so v teh selitvenih tokovih ženske v povprečju predstavljale nekoliko manjši delež kot moški (47 % v priselitvah in 46 % v odselitvah). Kot je razvidno iz slike 6.3-4, je manjša zastopanost žensk v celoti posledica zelo majhnega deleža žensk v selitvah tujcev (pod 10 % v obeh selitvenih tokovih). Saldo medregionalnih selitev je bil v opazovanem obdobju pozitiven – kot posledica pozitivnega salda v selitvah državljanov RS, medtem ko je bil selitveni saldo pri tujcih negativen (zaradi negativnega salda v selitvah moških). Skupaj za vse selitve velja, da je bila zastopanost žensk v neto selitvenem prirastu večja od zastopanosti moških (64 % je bilo žensk).

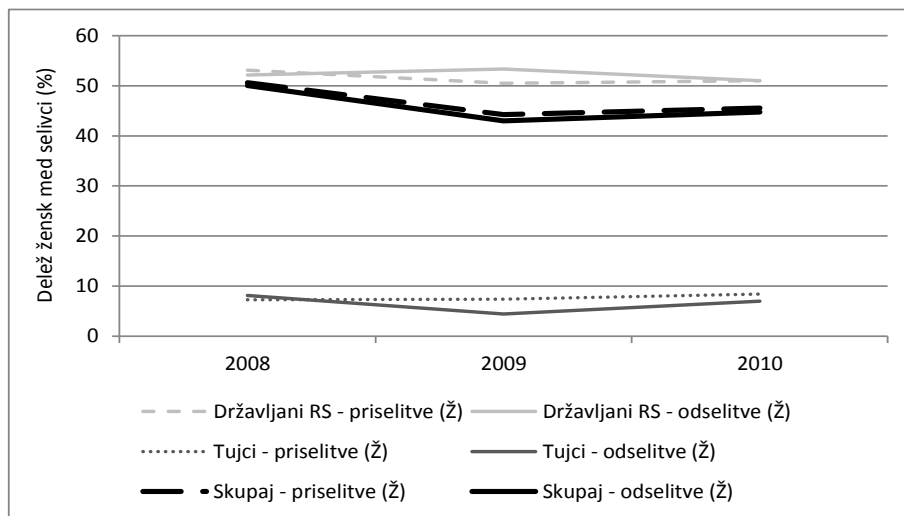
Slika 6.3-3: Spolna struktura medregionalnih selitev državljanov RS za Podravsko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100% zmanjšano za delež žensk).

Slika 6.3-4: Spolna struktura vseh medregionalnih selitev (državljeni RS, tujci) za Podravsko regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah*

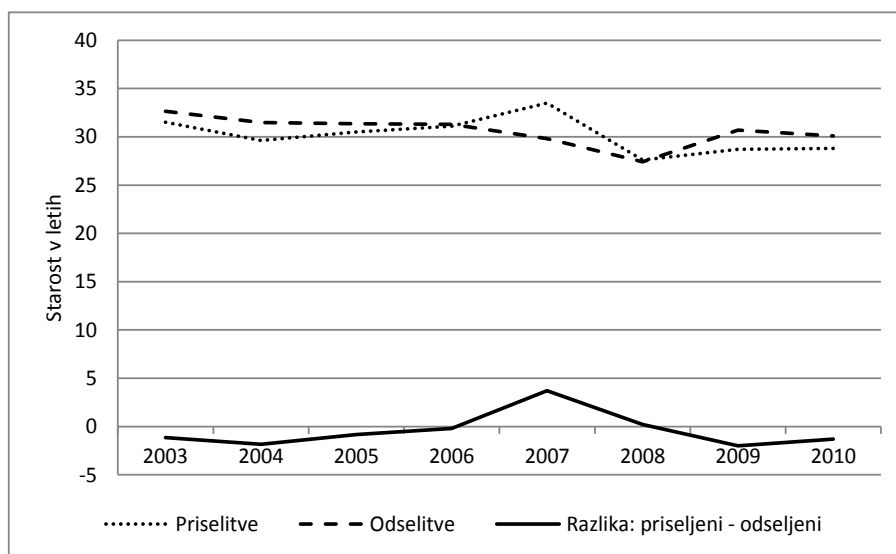

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100% zmanjšano za delež žensk).

Starost selivcev. – Kot je razvidno iz slike 6.3-5, je bila v obdobju **2003-2010** povprečna starost priseljenih in odseljenih *državljanov RS* precej podobna. Pri tem je v večini opazovanih let povprečna starost odseljenih nekoliko presegala povprečno starost priseljenih (v povprečju za -0,7 leta), kar je posebnost Podravske (in Osrednjeslovenske) regije. Za oba selitvena tokova (priselitve, odselitve) velja, da se je povprečna starost selivcev v opazovanem obdobju zmanjšala. Podravska regija je imela v tem obdobju (poleg Osrednjeslovenske regije) med vsemi regijami najnižjo povprečno starost priseljenih državljanov RS (28,9 leta). Tudi povprečna starost odseljenih je bila nižja (za 1,5 leta) od povprečja vseh regij (glej tabelo C-4.1 v prilogi C).

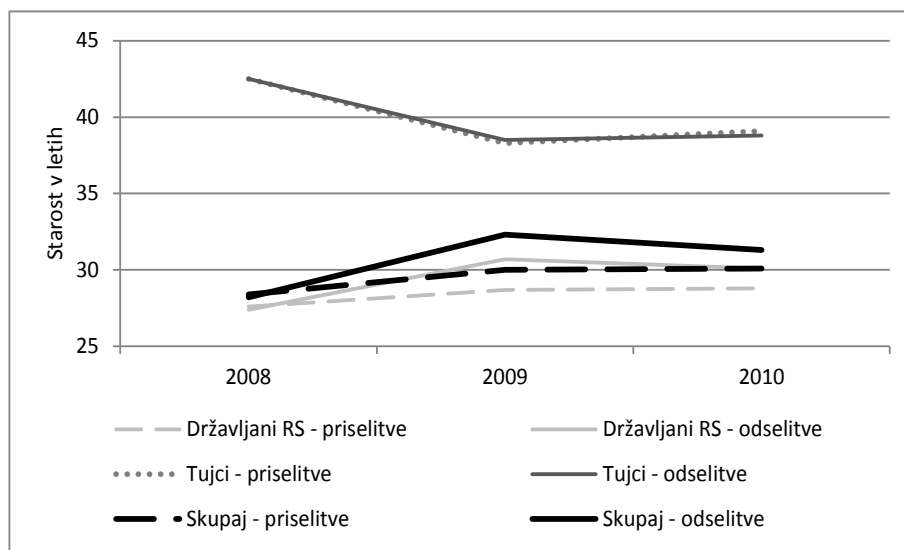
Slika 6.3-5: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Podravsko regijo v obdobju 2003-2010 – selitve državljanov RS

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni (za obdobje 2003-2005).

Letni podatki v sliki 6.3-6 za obdobje **2008-2010**, za katerega opazujemo vse selitve (državljanse RS, tujce), kažejo, da so bili pri obeh selitvenih tokovih (priselitve, odselitve) *tujci* v povprečju precej starejši od državljanov RS (priseljeni v povprečju za 11,1 leta in odseljeni za 10 let), vendar se je razlika v povprečni starosti v opazovanem obdobju zmanjšala. Za selitve tujcev je bila sicer v opazovanem obdobju značilna enaka povprečna starost priseljenih in odseljenih (glej tabelo C-4.1 v prilogi C). Za selitve *državljanov RS* v navedenem obdobju velja, da se je povprečna starost selivcev povečala tako pri priselitvah kot odselitvah, pri tem pa je bila za priseljene nižja kot za odseljene. Skladno z naraščanjem povprečne starosti selivcev pri državljanih RS, ki so predstavljali večino vseh selivcev, je naraščala tudi povprečna starost *vseh selivcev skupaj*. Kljub temu je bila za regijo značilna nižja povprečna starost selivcev od povprečja vseh regij (za 2,3 leta pri priselitvah in za 1,3 leta pri odselitvah). Podravska regija je skupaj z Osrednjeslovensko in Gorenjsko regijo tudi edina slovenska regija, kjer je bila povprečna starost priseljenih v obdobju 2008-2010 nižja od povprečne starosti odseljenih.

Slika 6.3-6: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Podravske regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj

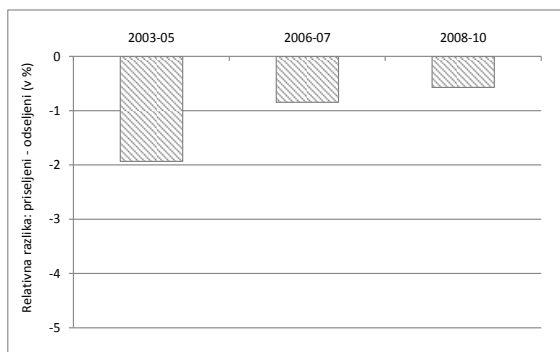
Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

Izobrazba selivcev. – Izobrazbo selivcev smo najprej opazovali za *državljanse RS* v treh zaporednih obdobjih: **2003-2005**, **2006-2007** in **2008-2010**. Delež selivcev z znano izobrazbo je v obdobju 2003-2005 pri priselitvah znašal 54 % in pri odselitvah 57 %, nato pa se je v naslednjih dveh opazovanih obdobjih povečal na dobrih 80 % in 90 % v obeh selitvenih tokovih (glej tabelo C-5.1 v prilogi C). Izobraženost selivcev smo opazovali prek naslednjih dveh kazalnikov: povprečno število let šolanja in delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci. Glavne ugotovitve za oba opazovana kazalnika so:

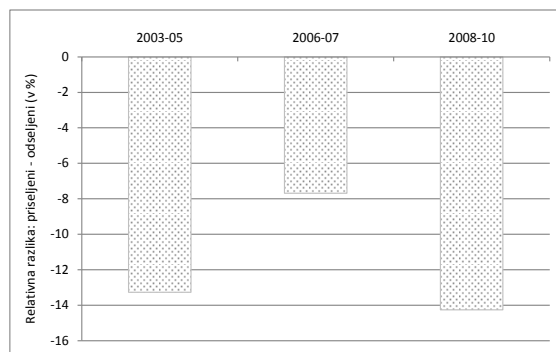
- *Povprečno število let šolanja.* – To število je bilo pri obeh selitvenih tokovih v vseh opazovanih obdobjih podobno povprečju za vse regije (glej tabelo C-5.2 v prilogi C). Kot kaže slika 6.3-7a, je bila tako izmerjena izobraženost priseljenih in odseljenih v povprečju zelo podobna (in le rahlo višja pri odseljenih).
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Primerjava z ostalimi regijami kaže, da je bil ta delež pri obeh selitvenih tokovih (priseljenci, odseljeni) v vseh opazovanih obdobjih nižji od povprečja vseh regij (glej tabelo C-5.3 v prilogi C). Sicer pa je iz slike 6.3-7b razvidno, da je bil ta delež pri odselitvah ves čas višji kot pri priselitvah.

Slika 6.3-7: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v medregionalnih selitvah za Podravsko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

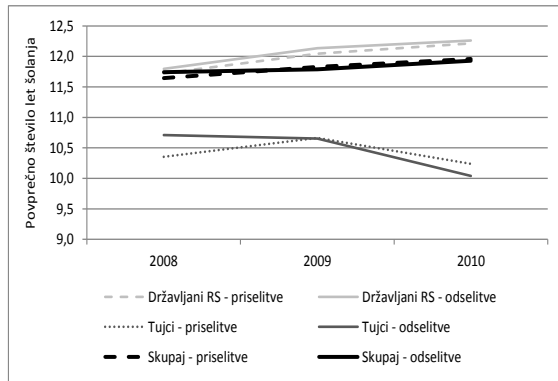
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija).

V nadaljevanju analiziramo vse medregionalne selitve (državljeni RS, tujci) v obdobju **2008-2010**, pri čemer je delež selivcev z znano izobrazbo v povprečju znašal 91 % pri obeh selitvenih tokovih. Glavne ugotovitve za oba opazovana kazalnika so:

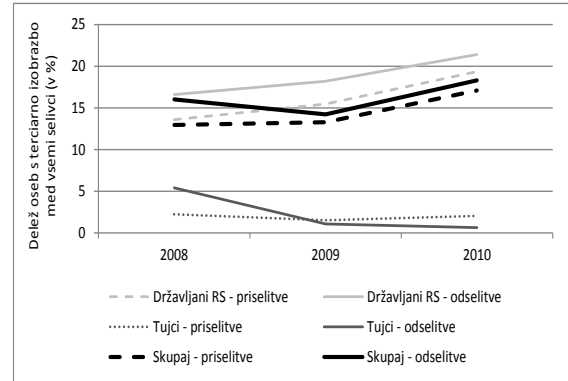
- *Povprečno število let šolanja.* – Letni podatki v sliki 6.3-8a kažejo, da je bila tako merjena izobraženost vseh selivcev (državljeni RS, tujci) v opazovanem obdobju enaka pri obeh selitvenih tokovih (priselitve, odselitve) ter je postopno naraščala. V povprečju je vrednost kazalnika znašala 11,8 leta, kar je podobno povprečju za vse regije (11,9 leta). Izobraženost vseh selivcev pri tem pretežno odraža izobraženost selivcev v selitvah državljanov RS, medtem ko je bilo povprečno število let šolanja tujcev pri obeh selitvenih tokovih precej manjše in se je v opazovanem obdobju še zmanjšalo.
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Letni podatki v sliki 6.3-8b kažejo, da se je ta delež v opazovanem obdobju povečal pri obeh selitvenih tokovih in je bil pri odselitvah ves čas nekoliko višji kot pri priselitvah. V povprečju je znašal pri odselitvah 16 % in pri priselitvah 14 %. Ponovno je to pretežno odraz selitev državljanov RS, saj je bil ta delež v selitvah tujcev zelo majhen in v povprečju v obeh selitvenih tokovih (priseljenci, odseljeni) enak.

Slika 6.3-8: Izobraženost medregionalnih selivcev za Podravsko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

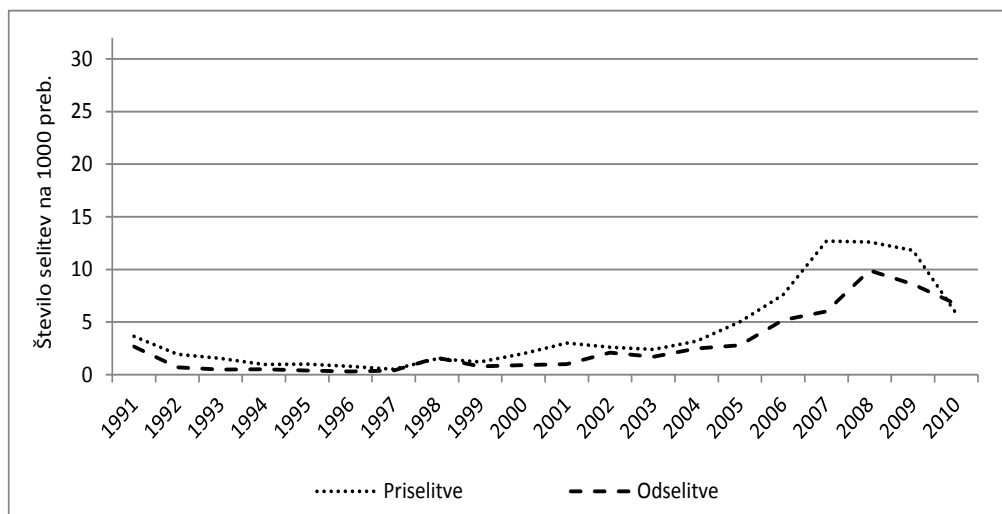

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

6.3.2. MEDDRŽAVNE SELITVE

Obseg. – Podravska regija sodi med regije z nadpovprečno evidentirano *zalogo* (začasnih) emigrantov; leta 2012 je znašala vrednost ustreznega kazalnika, s katero smo merili to zalogo, 2,1 %; višja je bila le v Pomurski, enaka pa v Spodnjeposavski regiji. Delež imigrantov v celotnem prebivalstvu regije (zaloga imigrantov) pa je, ne glede na način merjenja (državljanstvo, država rojstva), v primerjavi z večino drugih regij majhen. Leta 2011 je bilo med prebivalci regije 2,8 % tujcev, prvo prebivališče v tujini (rojeni v tujini) pa je imelo 8,5 % prebivalcev (glej tabeli 5.8 in 5.9 v petem poglavju). Za meddržavne selitvene *tokove* v obdobju **1991-2010** pa velja, da je bil njihov obseg v regiji manjši kot v povprečju v državi. V obdobju 1995-2003 je povprečni letni saldo meddržavnih selitev znašal 0,7 osebe na 1000 prebivalcev (1,7 priselitve in 1,0 odselitve). Kot je razvidno iz slike 6.3-9, je po letu 2004 obseg meddržavnih selitev pričel hitro naraščati, zlasti obseg priselitvev, kar je imelo za posledico tudi veliko povečanje salda meddržavnih selitev; slednji je v obdobju 2004-2007 v povprečju letno znašal 3,0 osebe na 1000 prebivalcev (7,1 priselitve in 4,1 odselitve). Z nastopom gospodarske in finančne krize pa sta tako obseg kot saldo meddržavnih selitev pričela strmo padati in v letu 2010 so odselitve (6,7 osebe na 1000 prebivalcev) že presegle priselitve (5,8 osebe na 1000 prebivalcev). Povprečni saldo v obdobju **2008-2010** je znašal 1,6 osebe na 1000 prebivalcev.

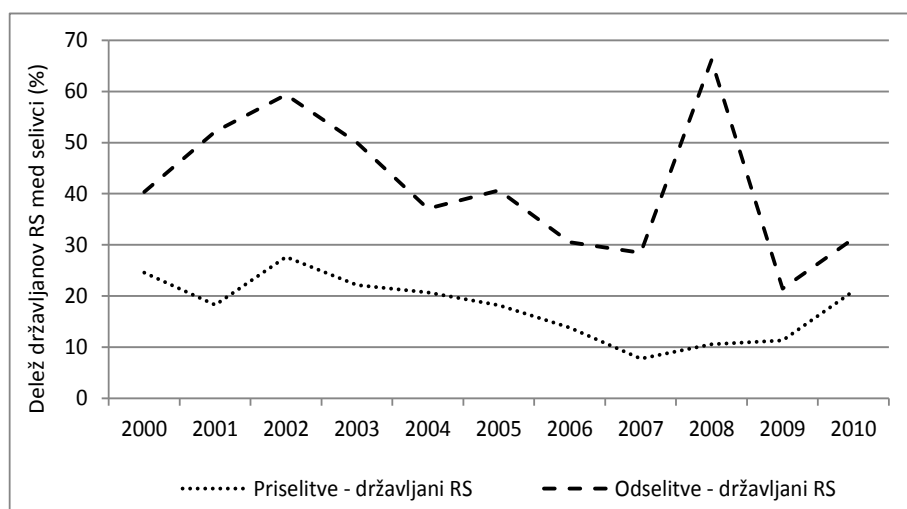
Slika 6.3-9: Obseg meddržavnih selitev za Podravsko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)

Vir: Tabela C-1.3 v prilogi C.

Državljanstvo. – V povprečju v vseh regijah večji del meddržavnih selitev predstavljajo selitve tujcev, zlasti na strani priselitve. V obdobju **2008-2010** so selitve državljanov RS v Podravski regiji v povprečju predstavljale 13 % v priselitvah in 42 % v odselitvah. V primerjavi s povprečjem v Sloveniji je precej izstopal delež državljanov RS v odselitvah, ki je bil v Podravski regiji precej večji (v Sloveniji so v povprečju državljani RS v opazovanem obdobju predstavljali 11 % v priselitvah in 26 % v odselitvah). Podobno velja za daljše obdobje **2000-2010**, prikazano v sliki 6.3-10, ko so v meddržavnih selitvah predstavljale selitve državljanov RS v povprečju 14 % v priselitvah in 40 % v odselitvah. To je bilo zlasti na strani odselitev precej več od povprečja v državi (11 % v priselitvah in 26 % v odselitvah).

Slika 6.3-10: Struktura meddržavnih selitev za Podravsko regijo v obdobju 2000-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah*

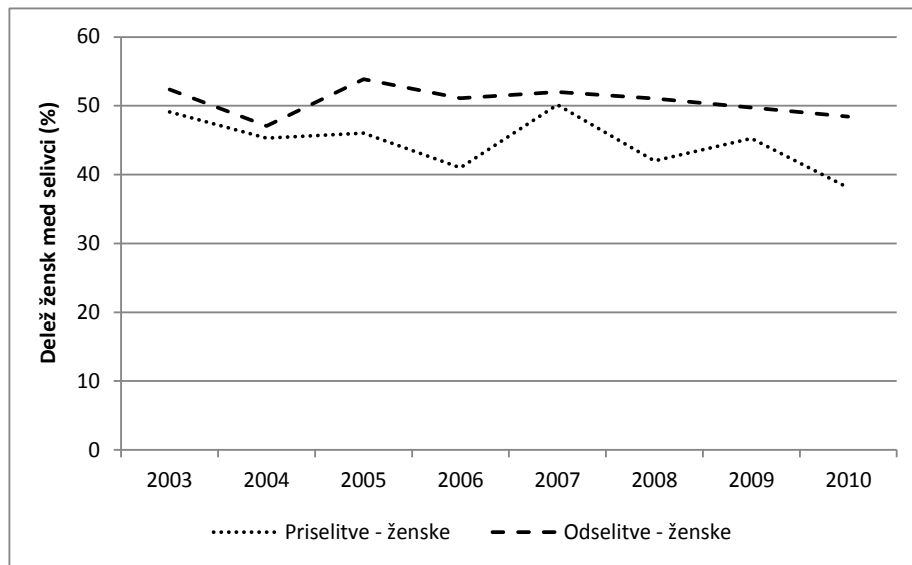

Vir: SURS, 2012b in lastni izračuni.

* Delež tujcev je zrcalna slika deleža državljanov RS (100 % zmanjšano za delež državljanov RS).

Spol. – V meddržavnih selitvah *državljanov RS* so v obdobju **2003-2010** ženske predstavljale manj kot polovico vseh priseljenih (44 %) in hkrati nekaj več kot polovico vseh odseljenih (51 %). Letni podatki v sliki 6.3-11 kažejo, da se je v opazovanem obdobju delež žensk v priselitvah zmanjšal za dobrih 10 odstotnih točk, medtem ko je njihov delež na strani odselitev le rahlo upadel. Saldo meddržavnih selitev državljanov RS je bil v opazovanem obdobju negativen tako za moške kot za ženske, pri čemer je bila zastopanost žensk v neto selitvenem padcu (57 %) večja kot zastopanost moških.

Slika 6.3-11: Spolna struktura meddržavnih selitev državljanov RS za Podravsko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah*

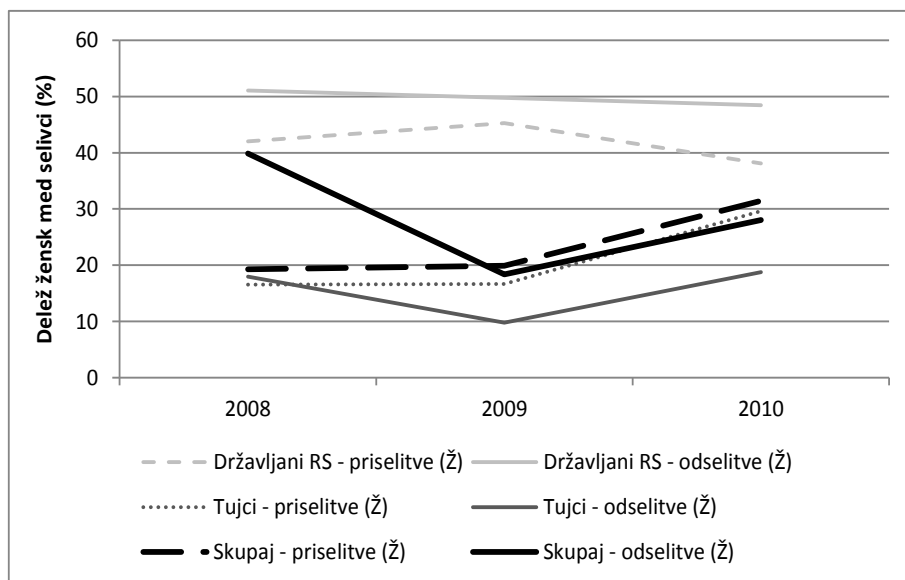
Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

V obdobju **2008-2010**, za katerega proučujemo vse selitve (državljan RS, tujci), so v obeh selitvenih tokovih prevladovali moški (v povprečju 78 % v priselitvah in 71 % v odselitvah), pri tem med priseljenimi predvsem na račun tujcev, med odseljenimi pa v celoti na račun le-teh. Letni podatki v sliki 6.3-12 kažejo, da se je v opazovanem obdobju delež žensk v priselitvah povečal za dobrih 10 odstotnih točk, medtem ko se je njihov delež na strani odselitev za prav toliko zmanjšal. Saldo vseh meddržavnih selitev je bil v opazovanem obdobju pozitiven, pri tem pa v celoti zaradi selitev moških, saj je bil za selitve žensk značilen negativen saldo. Negativen saldo v meddržavnih selitvah žensk je poleg Podravske regije imela le še Pomurska regija. Pozitiven saldo meddržavnih selitev je bil v celoti posledica pozitivnega salda v selitvah tujcev (tako moških kot žensk), medtem ko je bil v meddržavnih selitvah državljanov RS zabeležen neto selitveni padec (tako moških kot žensk). Negativen selitveni saldo v selitvah državljanov RS je močno izstopal, saj je predstavljal kar dobro polovico vsega negativnega selitvenega salda v meddržavnih selitvah državljanov na ravni Slovenije.

Podatki za vse selitve v daljšem obdobju **1998-2010** kažejo, da je bil skupaj v celotnem obdobju delež žensk v priselitvah (25 %) in odselitvah (31 %) podoben kot v obdobju 2008-2010. Saldo meddržavnih selitev je bil v tem daljšem obdobju pozitiven tako za moške kot za ženske, pri čemer pa je bila zastopanost žensk v tem saldu le 11 %.

Slika 6.3-12: Spolna struktura vseh meddržavnih selitev za Podravsko regijo (državljeni RS, tujci) v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

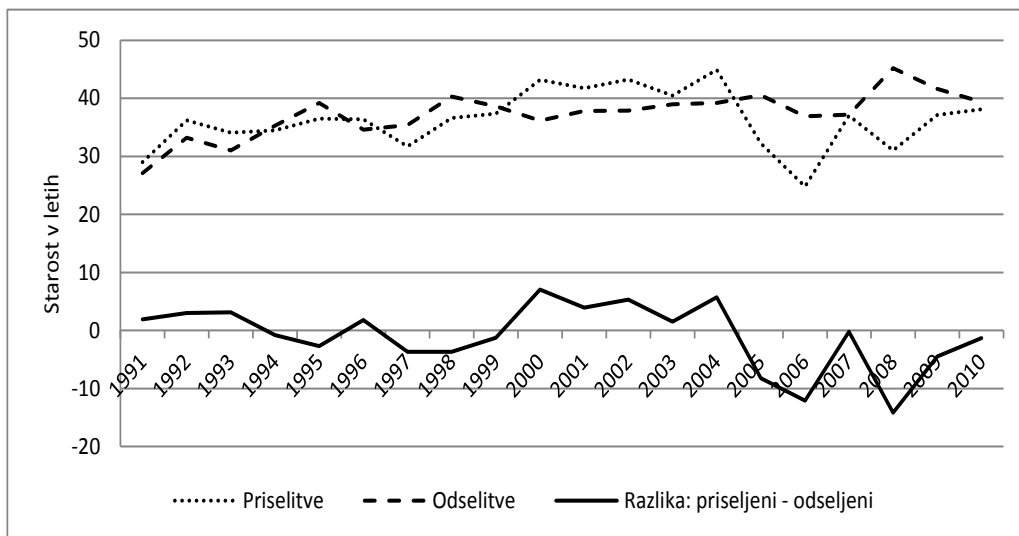
* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Starost selivcev. – Kot kaže slika 6.3-13, so se, opazujoč obdobje **1991-2010**, razlike v povprečni starosti priseljenih in odseljenih *državljanov RS* s prehodom v novo tisočletje povečale. Pri tem je povprečna starost priseljenih v obdobju 2000-2004 presegala povprečno starost odseljenih, po tem letu pa je veljalo ravno nasprotno (podoben trend je bil značilen za Pomursko regijo). Do obrata je prišlo zaradi občutnega zmanjšanja povprečne starosti priseljenih v letih 2005 in 2006. V povprečju so bili sicer v celotnem opazovanem obdobju 1991-2010 priseljeni za 4 leta mlajši od odseljenih, kar je izjema med slovenskimi regijami. Povprečna starost priseljenih je bila namreč v vseh ostalih regijah razen v Pomurski (tu so bili priseljeni za 0,3 leta mlajši od odseljenih) višja od povprečne starosti odseljenih (glej tabelo C-4.1 v prilogi C). Pri tem je bila povprečna starost priseljenih podobna povprečju vseh regij (za 0,6 leta višja), povprečna starost odseljenih pa kar za 5,1 leta nad povprečjem vseh regij.

Opazovanje *vseh selitev* (državljeni RS, tujci) v obdobju **2008-2010** kaže, da je povprečna starost odseljenih presegala povprečno starost priseljenih tako pri državljanih RS kot pri tujcih (za vse selivce skupaj je razlika v povprečni starosti znašala 5,2 leta in je bila med vsemi regijami najvišja), kar je značilno tudi za večino ostalih regij. Medtem ko je bila razlika v povprečni starosti med priseljenimi in odseljenimi pri tujcih relativno stabilna in je v

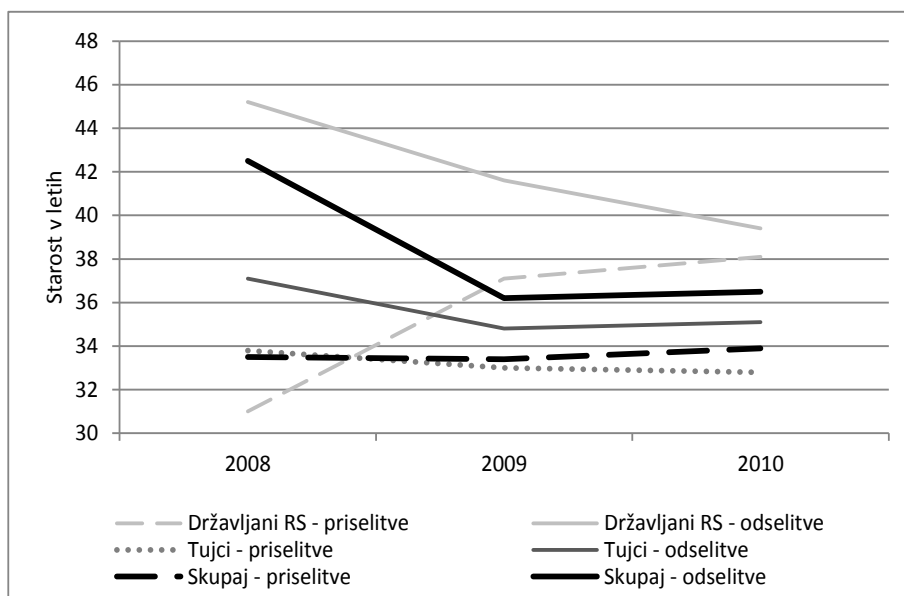
povprečju znašala 2,1 leta, se je pri državljanih RS močno zmanjšala, a je še vedno v povprečju znašala kar 8,1 leta. Podobno kot v ostalih regijah je bila pri obeh selitvenih tokovih povprečna starost tujcev nižja od tiste pri državljanih (2 leti pri priselitvah in kar 8 let pri odselitvah). Letni podatki o navedenih selitvenih tokovih so prikazani v sliki 6.3-14 in kažejo na zmanjšanje povprečne starosti tujcev (oba tokova) in odseljenih državljanov RS ter precejšnje povečanje te starosti za priseljene državljane RS.

Slika 6.3-13: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Podravsko regijo v obdobju 1991-2010 – selitve državljanov RS

Vir: SURS, 2000, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni (za obdobje 1991-2005).

Slika 6.3-14: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Podravsko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj

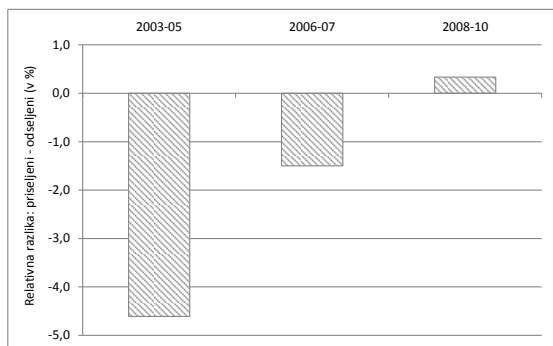

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

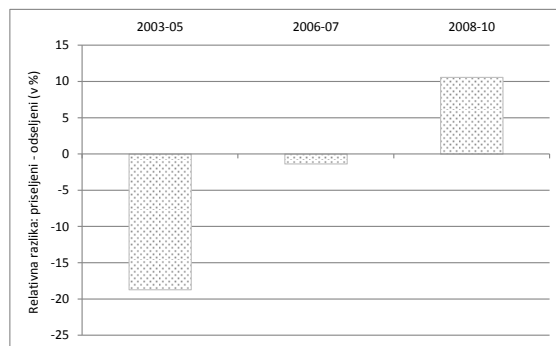
Izobrazba selivcev. – Izobrazbo selivcev smo najprej opazovali za *državljan RS* v treh obdobjih: **2003-2005**, **2006-2007** in **2008-2010**. Opozoriti je potrebno, da je bilo med vsemi selivci zelo malo takih z znano izobrazbo: v obdobju 2003-2005 dobra petina (21 % pri obeh selitvenih tokovih), v naslednjih dveh opazovanih obdobjih pa slaba polovica vseh selivcev (glej tabelo C-5.1 v prilogi C). Glavne ugotovitve za oba opazovana kazalnika, torej povprečno število let šolanja in delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci, so podobne. Podatki (glej tabeli C-5.2 in C-5.3 v prilogi C) kažejo, da je bila vrednost obeh kazalnikov tako za priselitve kot za odselitve v vseh treh opazovanih obdobjih nižja od povprečja za vse regije (izjema je povprečno število let šolanja priseljenih v obdobju 2006-2007, ki je bilo nekoliko nad tem povprečjem). Obenem je iz slik 6.3-15a in 6.3-15b razvidno, da so bili v obdobju 2003-2005 odseljeni v povprečju precej bolj izobraženi od priseljenih, v obdobju 2006-2007 se je razlika v izobraženosti obeh skupin selivcev zmanjšala, v zadnjem opazovanem obdobju pa so bili priseljeni v povprečju nekoliko bolj izobraženi od odseljenih (selitveni saldo oseb s terciarno izobrazbo pa je bil negativen v vseh treh opazovanih obdobjih).

Slika 6.3-15: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v meddržavnih selitvah za Podravsko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija).

V nadaljevanju analiziramo vse meddržavne selitve (državljan RS, tujci) za obdobje **2008-2010**, pri čemer je delež selivcev z znano izobrazbo v povprečju znašal pri priselitvah 78 % in pri odselitvah 70 %. Glavne ugotovitve za oba opazovana kazalnika so:

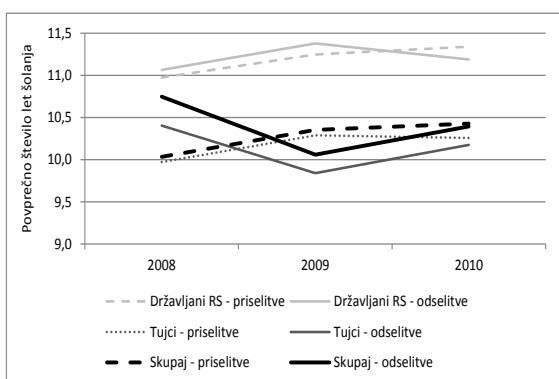
- *Povprečno število let šolanja.* – Kot kažejo letni podatki v sliki 6.3-16a, se je v opazovanem obdobju tako izmerjena izobraženost priseljenih izboljšala, izobraženost odseljenih pa poslabšala; v letu 2010 se je izobraženost selivcev v obeh selitvenih tokovih izenačila. V povprečju je v opazovanem obdobju povprečno število let šolanja za vse selivce znašalo 10,2 pri priselitvah in 10,4 pri odselitvah, kar je pri obeh selitvenih tokovih nekoliko pod povprečjem vseh regij (glej tabelo C-5.2 v prilogi C). Kot je

razvidno iz navedene slike, obstajajo precejšnje razlike v vrednosti kazalnika med selivci glede na državljanstvo. Pri obeh selitvenih tokovih so bili državljani RS bolj izobraženi od tujcev, poleg tega se je povprečno število let šolanja priseljenih in odseljenih državljanov RS v tem obdobju povečalo, medtem ko se je pri odseljenih tujcih zmanjšalo.

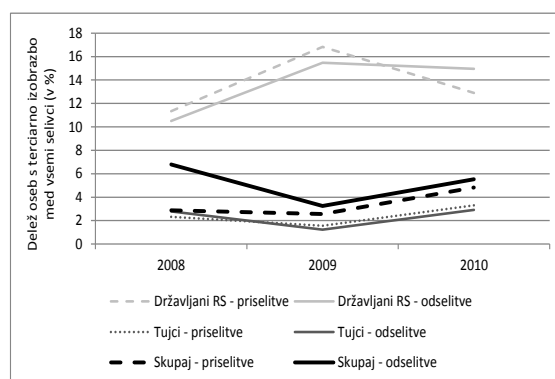
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Letni podatki v sliki 6.3-16b kažejo na povečanje deleža oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci pri priselitvah (tako državljanov RS kot tujcev) ter zmanjšanje tega deleža pri odselitvah, kar je posledica občutnega povečanja deleža tujcev (z nizkim deležem oseb s terciarno izobrazbo) med vsemi selivci. Posledično se je delež oseb s terciarno izobrazbo v priselitvah v letu 2010 približal temu deležu v odselitvah; v povprečju je v obdobju 2008-2010 znašal 3 % v priselitvah in 5 % v odselitvah, kar je pod povprečjem vseh regij (glej tabelo C-5.3 v prilogi C).

Slika 6.3-16: Izobraženost meddržavnih selivcev za Podravsko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

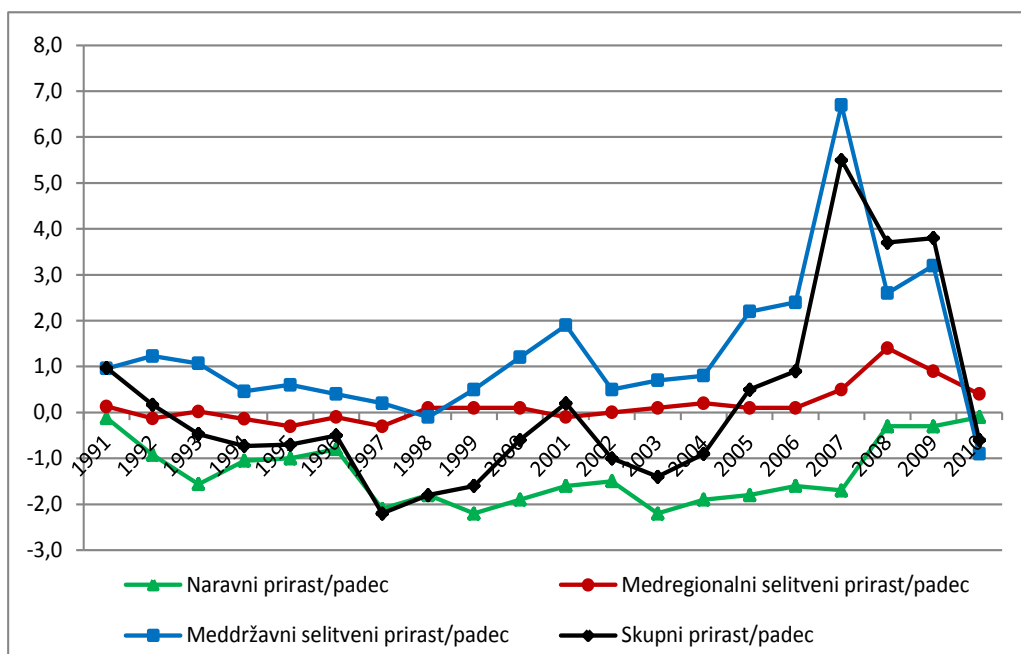
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

6.3.3. VLOGA NARAVNEGA GIBANJA TER MEDREGIONALNIH IN MEDDRŽAVNIH SELITEV V DEMOGRAFSKIH GIBANJIH

Obseg. – *Saldo naravnega gibanja* prebivalstva v Podravski regiji je bil negativen v celotnem obdobju 1991-2010; izražen na 1000 prebivalcev je v povprečju znašal -1,3 osebe. Kot kažejo letni podatki v sliki 6.3-17, se je v 1990-ih letih negativen saldo v naravnem gibanju prebivalstva povečeval in dosegel najnižjo vrednost v letu 1999 (-2,2 osebe na 1000 prebivalcev). V obdobju 2000-2007 se je povprečni letni saldo gibal med -1,5 in -2,2 osebe na 1000 prebivalcev, nato je sledilo izboljšanje (v letih 2008-2010 je v povprečju znašal -0,2 osebe na 1000 prebivalcev). Naravno gibanje prebivalstva je imelo ključen vpliv na število prebivalcev v regiji pred vstopom Slovenije v EU. Skupni letni *saldo naravnega in selitvenega gibanja* je v obdobju 1995-2003 znašal v povprečju -1,1 osebe na 1000

prebivalcev. Po letu 2004 pa je selitveni prirast zlasti v meddržavnih selitvah več kot nadomestil upad števila prebivalcev zaradi naravnega gibanja prebivalstva. Skupni pozitiven saldo naravnega in selitvenega gibanja prebivalstva je naraščal vse do leta 2007 in v obdobju 2004-2007 na letni ravni znašal v povprečju 1,5 osebe na 1000 prebivalcev. Po letu 2007 je saldo v meddržavnih selitvah pričel strmo padati in v letu 2010 postal negativen ter bistveno prispeval k skupnemu zmanjšanju števila prebivalcev v regiji v tem letu. V obdobju 2008-2010 je skupni saldo naravnega in selitvenega gibanja prebivalstva na letni ravni znašal v povprečju 2,3 osebe na 1000 prebivalcev.

Slika 6.3-17: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za spremembo števila prebivalcev v Podravski regiji, 1991-2010 (koeficient – letni saldo na 1000 prebivalcev)

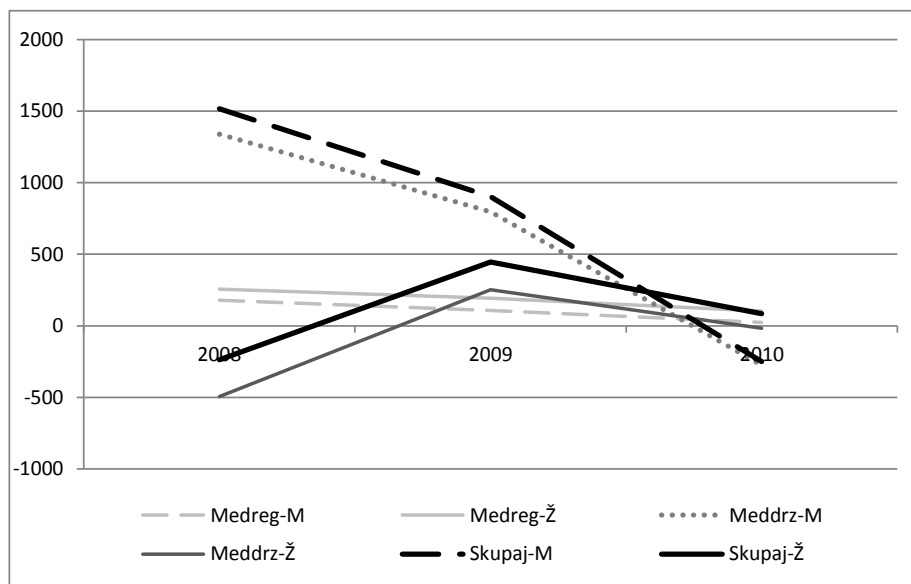
Lastni izračuni na podlagi podatkov SURS (glej tabelo C-1.3 v prilogi C).

Državljanstvo. – V obdobju 2008-2010 je bil saldo *vseh selitev* (državljanji RS, tujci; medregionalne in meddržavne selitve) v Podravski regiji pozitiven, pri tem pa v celoti kot posledica selitev tujcev, saj je bil saldo v selitvah državljanov RS negativen. Negativen saldo v selitvah *državljanov RS* je bil v celoti posledica večjega obsega odselitev od priselitev v meddržavnih selitvah, saj je regija v medregionalnih selitvah imela pozitiven saldo. Nasprotno velja za selitve *tujcev*, kjer je skupni pozitiven saldo v celoti posledica večjega obsega priselitev od odselitev v meddržavnih selitvah, medtem ko je v medregionalnih selitvah tujcev regija beležila negativen saldo.

Spol. – Skupni saldo v selitvah *državljanov RS* je bil v obdobju **2003-2010** negativen (kar je bilo v celoti posledica negativnega salda v meddržavnih selitvah), pri čemer je bila zastopanost žensk v tem saldu večja kot moških (66 % je bilo žensk). To pomeni, da se je

število prebivalcev Podravske regije prek selitev državljanov RS v opazovanem obdobju zmanjšalo, pri čemer se je bolj zmanjšalo število žensk kot moških. V obdobju **2008-2010**, za katerega analiziramo vse selitve, je bil skupni selitveni saldo pozitiven, pri čemer je bila zastopanost žensk v tem saldu precej majhna (12 % žensk). To pomeni, da se je prek vseh selitev v obdobju 2008-2010 število prebivalcev Podravske regije povečalo, pri tem pa pretežno na račun povečanja števila moških. Letne podatke za saldo obeh vrst selitev (medregionalne, meddržavne) po spolu v obdobju 2008-2010 prikazujemo v sliki 6.3-18. Podravska regija je sicer imela v obeh opazovanih obdobjih nekoliko manjši delež moških (in večji delež žensk) v prebivalstvu od povprečja v državi.

Slika 6.3-18: Selitveni saldo v Podravske regiji v obdobju 2008-2010 po spolu (število oseb) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve

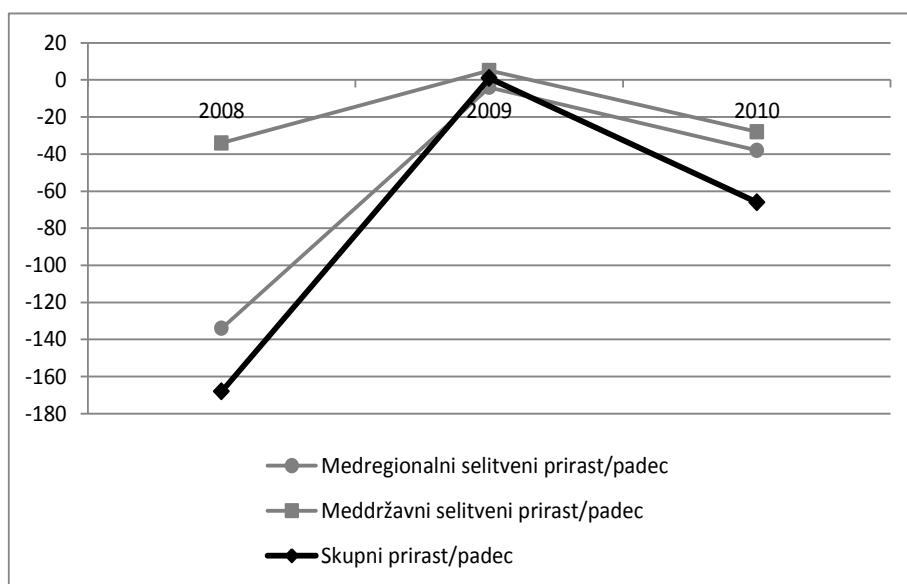
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

Starost. – Vpliv selitev *državljanov RS* (tako medregionalnih kot meddržavnih) na starostno strukturo prebivalstva Podravske regije je bil v obdobju **2003-2010** ugoden; prebivalstvo regije se je zaradi teh selitev pomlajevalo (glej tabelo C-4.2a v prilogi C). Enak vpliv so imele selitve *državljanov RS* tudi v obdobju **2008-2010**, za katerega analiziramo vse selitve (selitve državljanov RS in tujcev). Ugodno so na starostno strukturo prebivalstva regije v tem obdobju vplivale tudi selitve *tujcev*, pri tem pa izključno meddržavne selitve. Ob upoštevanju *vseh selitev skupaj* (državljanov RS in tujcev) so le-te prispevale k pomlajevanju prebivalstva Podravske regije, pri tem pa zlasti meddržavne selitve (glej tabelo C-4.2b v prilogi C).

6.3.4. VPLIV MEDREGIONALNIH IN MEDDRŽAVNIH SELITEV NA IZOBRAZBENO STRUKTURO PREBIVALSTVA – OBDOBJE 2008-2010

Vpliv vseh selitev (državljanov RS in tujcev) na izobrazbeno strukturo prebivalstva smo opazovali prek salda v selitvah oseb s terciarno izobrazbo. Za Podravsko regijo je bil v obdobju 2008-2010 značilen negativen saldo v teh selitvah, kot kaže slika 6.3-19, pa so bila prisotna precejšnja letna nihanja v tem saldu. Tri četrtine negativnega salda je nastalo v medregionalnih selitvah, natančneje v medregionalnih selitvah državljanov RS. Negativen saldo v selitvah državljanov RS so nekoliko blažile (pretežno meddržavne) selitve tujcev, kjer je bilo v opazovanem obdobju zabeleženih nekaj več priselitev kot odselitev oseb s terciarno izobrazbo (glej tabelo C-5.5 v prilogi C). V primerjavi z ostalimi regijami je v meddržavnih selitvah Podravska regija v opazovanem obdobju izgubila največje število oseb s terciarno izobrazbo in to izključno na račun selitev državljanov RS.

Slika 6.3-19: Saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Podravski regiji v obdobju 2008-2010 (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve

Vir: Tabela C-5.6 v prilogi C.

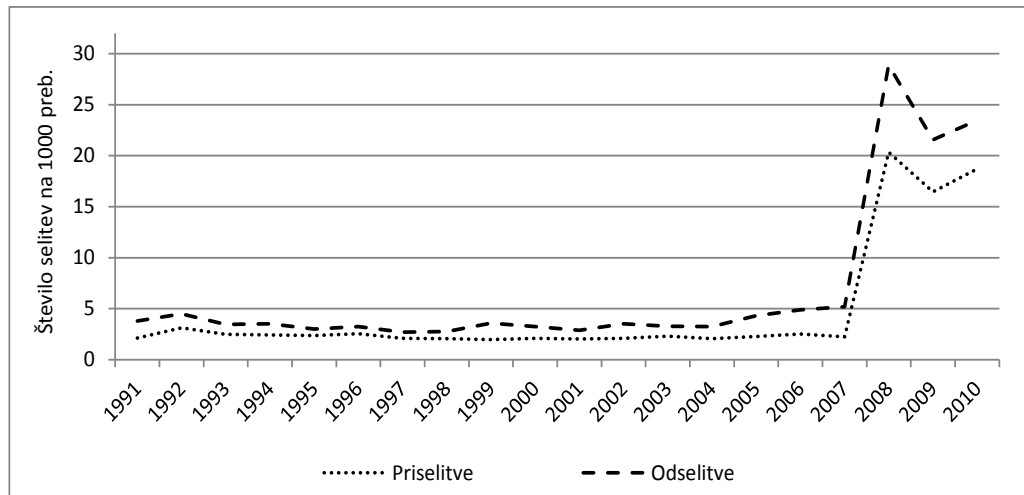
6.4. KOROŠKA REGIJA

6.4.1. MEDREGIONALNE SELITVE

Obseg. – Kot kaže slika 6.4-1, je bil v celotnem obdobju **1991-2010** evidentiran letni obseg odselitev iz Koroške regije v druge regije večji od obsega priselitev. Koroška regija je poleg Zasavske regije v medregionalnih selitvah beležila največji negativen saldo, izražen na 1000 prebivalcev. V obdobju 1995-2003 je povprečni letni selitveni saldo znašal -1,0 osebe na 1000 prebivalcev. Po letu 2003 je negativen selitveni saldo pričel postopno a vztrajno

naraščati in je v obdobju 2004-2007 v povprečju letno znašal -2,2 osebe na 1000 prebivalcev. V obdobju **2008-2010**, za katerega so evidentirane vse selitve (državljeni RS, tujci) in se upoštevajo tudi selitve na začasno bivališče, je negativen selitveni saldo v povprečju znašal -6,1 osebe na 1000 prebivalcev.

Slika 6.4-1: Obseg medregionalnih selitev* za Koroško regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)

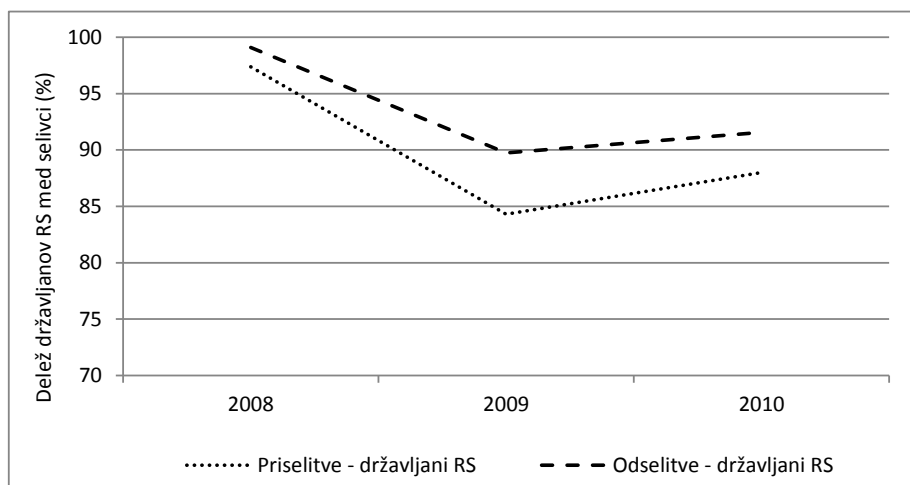
Vir: Tabela C-1.4 v prilogi C.

* Za obdobje 1991-2007 se podatki nanašajo na selitve državljanov RS (na stalno bivališče), za obdobje 2008-2010 pa na vse selitve (državljeni RS, tujci), vključujoč tudi selitve na začasno bivališče.

Državljanstvo. – V obdobju **2008-2010** so v medregionalnih selitvah, v katerih prevladujejo selitve državljanov RS, selitve tujcev v povprečju predstavljale 10 % v priselitvah in 6 % v odselitvah (letni podatki so prikazani v sliki 6.4-2). To je zlasti na strani odselitev precej manj kot v povprečju v državi (tu je ta delež znašal 12 % v priselitvah in odselitvah). Manjši delež tujcev v medregionalnih selitvah je imela le Pomurska regija.

Spol. – V medregionalnih selitvah *državljanov RS* so v obdobju **2003-2010** ženske v povprečju predstavljale 55 % v priselitvah in odselitvah, kar je več od povprečja vseh regij. Letni podatki v sliki 6.4-3 kažejo, da se je delež žensk v priselitvah in odselitvah v opazovanem obdobju izrazilo zmanjšal, in sicer nekoliko bolj na strani odselitev. Saldo medregionalnih selitev državljanov RS je bil v tem obdobju negativen tako za moške kot za ženske, pri čemer je bila zastopanost žensk v neto selitvenem padcu nekoliko večja (njihov delež je znašal 55 %).

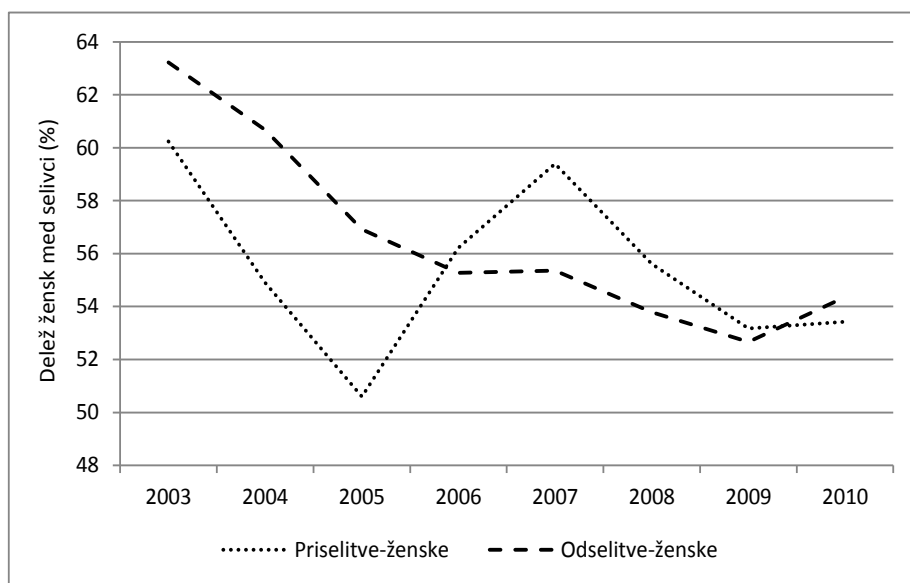
Slika 6.4-2: Struktura medregionalnih selitev za Koroško regijo v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah*

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež tujcev je zrcalna slika deleža državljanov RS (100 % zmanjšano za delež državljanov RS).

Slika 6.4-3: Spolna struktura medregionalnih selitev državljanov RS za Koroško regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah*

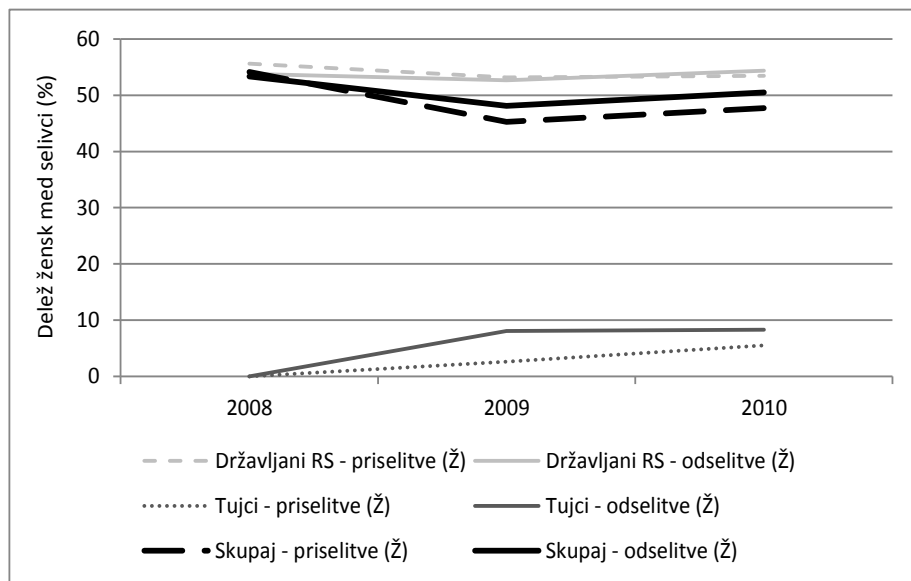

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

V obdobju **2008-2010**, za katerega analiziramo podatke za vse selitve (državljeni RS, tujci), je bil v skupnih selitvenih tokovih delež žensk in moških precej izenačen, pri tem pa na račun selitev državljanov RS, saj je bil v selitvah tujcev (v obeh selitvenih tokovih) delež žensk manjši od 10 % (glej sliko 6.4-4). Saldo medregionalnih selitev je bil v opazovanem obdobju negativen – kot posledica negativnega salda v selitvah državljanov RS, saj je bil selitveni saldo pri tujcih pozitiven. Skupaj za vse selitve velja, da je bila zastopanost žensk v neto selitvenem padcu nekoliko večja od zastopanosti moških.

Slika 6.4-4: Spolna struktura vseh medregionalnih selitev za Koroško regijo (državljeni RS, tujci) v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah*

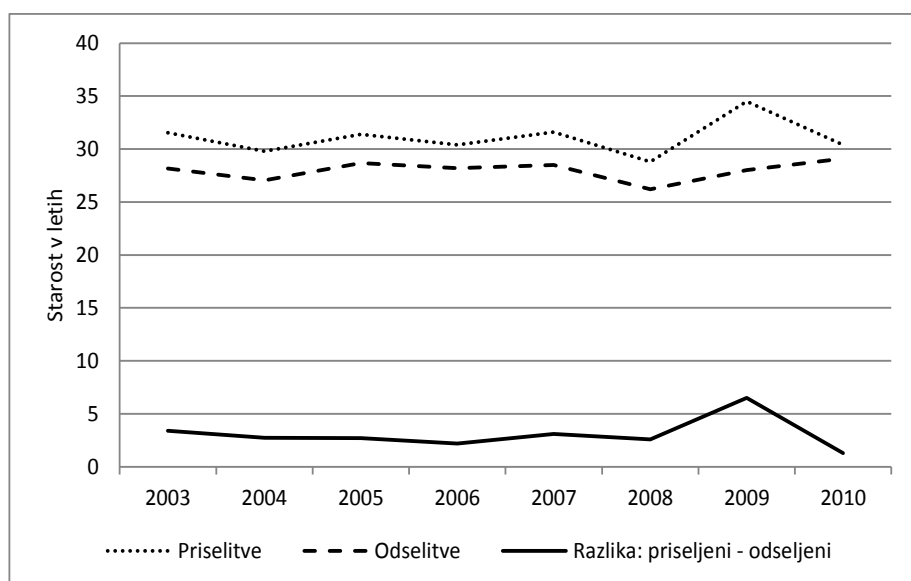

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Starost selivcev. – Kot je razvidno iz slike 6.4-5, je bila v obdobju **2003-2010** za selitve *državljanov RS* značilna ves čas višja povprečna starost priseljenih od odseljenih (razlika je v povprečju znašala 3,2 leti). Koroška regija je imela v opazovanem obdobju med vsemi regijami najnižjo povprečno starost odseljenih državljanov RS (v povprečju je znašala 27,7 leta), medtem ko je bila povprečna starost priseljenih približno na ravni povprečja države (glej tabelo C-4.1 v prilogi C).

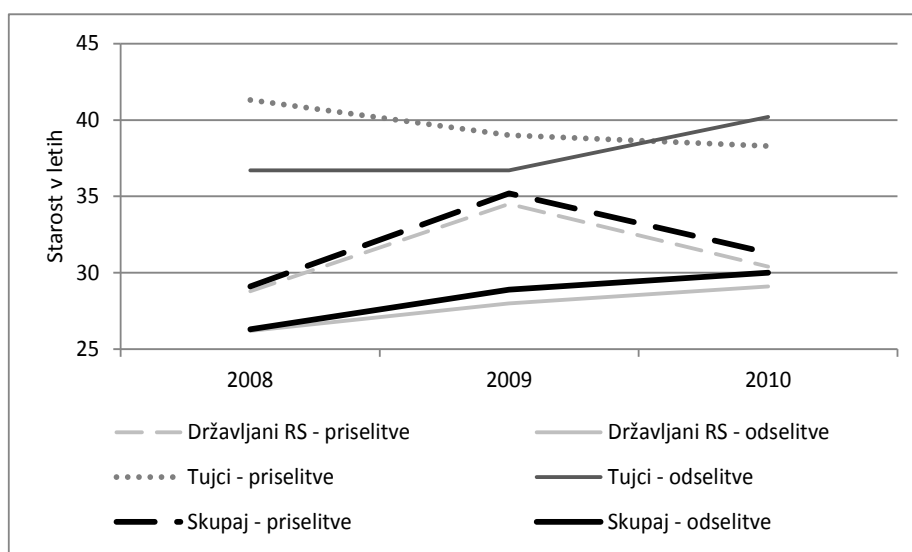
Slika 6.4-5: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Koroško regijo v obdobju 2003-2010 – selitve državljanov RS

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni (za obdobje 2003-2005).

Podatki za obdobje **2008-2010** (slika 6.4-6), v katerem opazujemo vse selitve (državljeni RS, tujci), kažejo, da so bili pri obeh selitvenih tokovih (priselitve, odselitve) tujci v povprečju precej starejši od državljanov RS (priseljeni za 8 let in odseljeni za 10,7 leta). Ker pa je bil njihov delež v obeh selitvenih tokovih zelo majhen, so bili za gibanje povprečne starosti vseh selivcev ključni selitveni tokovi *državljanov RS*. Povprečna starost slednjih in tako tudi vseh selivcev se je povečala (za priseljene in odseljene). V primerjavi s povprečjem za vse regije je bila za vse selivce povprečna starost priseljenih (31,7 leta) enaka, povprečna starost odseljenih (28,2 leta) pa nižja (in obenem najnižja med vsemi regijami).

Slika 6.4-6: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Koroško regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

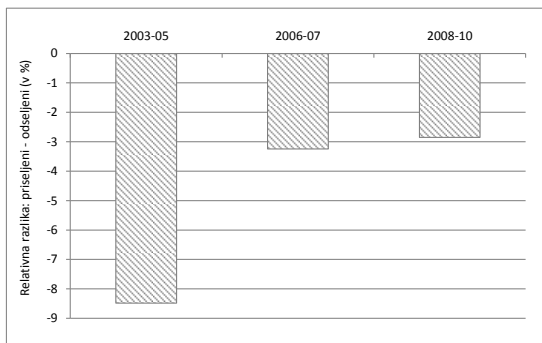
Izobrazba selivcev. – Izobrazbo selivcev smo najprej opazovali za *državljanov RS* v treh zaporednih obdobjih: **2003-2005**, **2006-2007** in **2008-2010**. Delež selivcev z znano izobrazbo je v obdobju 2003-2005 v povprečju znašal 52 % pri priselitvah in 62 % pri odselitvah, nato pa se je v naslednjih dveh opazovanih obdobjih povečal na okoli 80 % in 90 % v obeh selitvenih tokovih (glej tabelo C-5.1 v prilogi C). Izobraženost selivcev smo opazovali prek naslednjih dveh kazalnikov: povprečno število let šolanja in delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci. Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so:

- *Povprečno število let šolanja.* – To število je bilo pri obeh selitvenih tokovih v vseh opazovanih obdobjih podobno povprečju vseh regij (glej tabelo C-5.2 v prilogi C). Iz slike 6.4-7a je razvidno, da je bila tako izmerjena izobraženost za odseljene v vseh treh obdobjih v povprečju boljše kot za priseljene, pri čemer je bila razlika v obdobju 2003-2005 precej večja kot v naslednjih dveh opazovanih obdobjih.
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Ta delež je bil pri obeh selitvenih tokovih (priseljeni, odseljeni) v vseh opazovanih obdobjih ves čas nižji od povprečja vseh

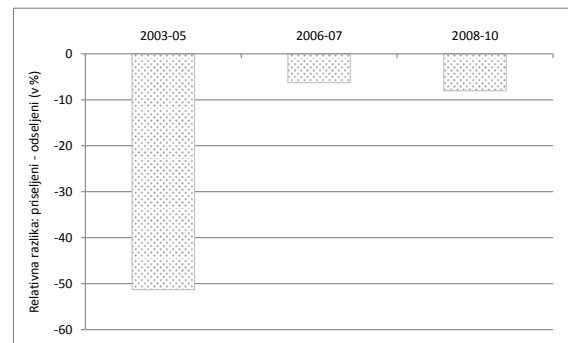
regij (glej tabelo C-5.3 v prilogi C). Sicer pa slika 6.4-7b kaže na podobno razmerje med izobraženostjo priseljenih in odseljenih kot pri kazalniku povprečno število let šolanja.

Slika 6.4-7: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v medregionalnih selitvah za Koroško regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

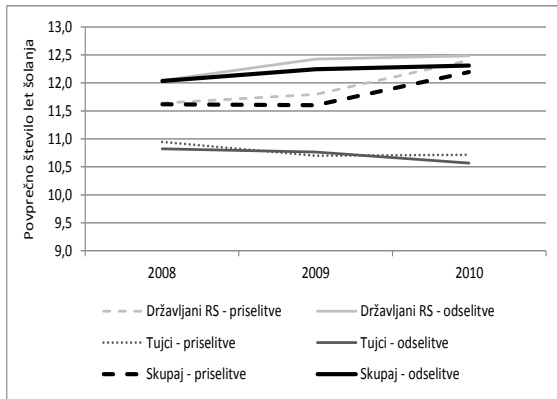
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija).

V nadaljevanju analiziramo vse medregionalne selitve (državljanji RS, tujci) v obdobju **2008-2010**, pri čemer je delež selivcev z znano izobrazbo v povprečju znašal 91 % pri obeh selitvenih tokovih (glej tabelo C-5.1 v prilogi C). Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so:

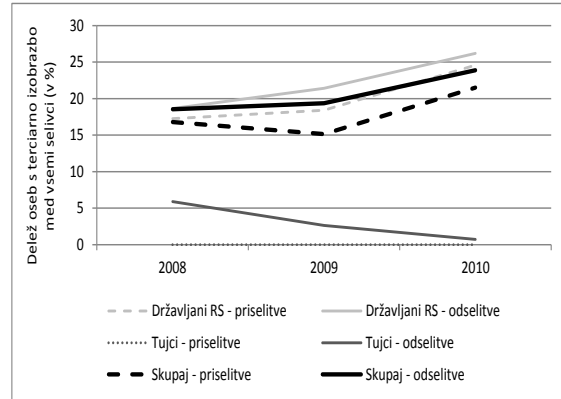
- *Povprečno število let šolanja.* – Letni podatki v sliki 6.4-8a kažejo, da so bili po tem kazalniku v vseh selitvah (državljanji RS, tujci) odseljeni bolj izobraženi od priseljenih, vendar se je razlika med obema skupinama selivcev v letu 2010 zelo zmanjšala. Povprečna vrednost kazalnika je v obdobju 2008-2010 znašala 12,2 leta za odseljene in 11,8 leta za priseljene, kar je za odseljene najvišja vrednost med vsemi regijami (glej tabelo C-5.2 v prilogi C), za priseljene pa podobna povprečju vseh regij (11,9 leta). Vse selitve skupaj pri tem pretežno odražajo selitve državljanov RS, saj je bilo povprečno število let šolanja tujcev pri obeh selitvenih tokovih (priselitve, odselitve) precej manjše in se je v opazovanem obdobju še zmanjšalo.
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Letni podatki v sliki 6.4-8b kažejo, da se je ta delež v opazovanem obdobju povečal pri obeh selitvenih tokovih in je bil pri odselitvah ves čas višji kot pri priselitvah. V povprečju je znašal pri odselitvah 20 % in pri priselitvah 18 % (tabela C-5.3 v prilogi C). Vse selitve pri tem odražajo izobraženost selivcev v selitvah državljanov RS, saj med priseljenimi tujci ni bilo nobene osebe s terciarno izobrazbo, delež takšnih med odseljenimi pa je v opazovanem obdobju hitro padal.

Slika 6.4-8: Izobraženost medregionalnih selivcev za Koroško regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

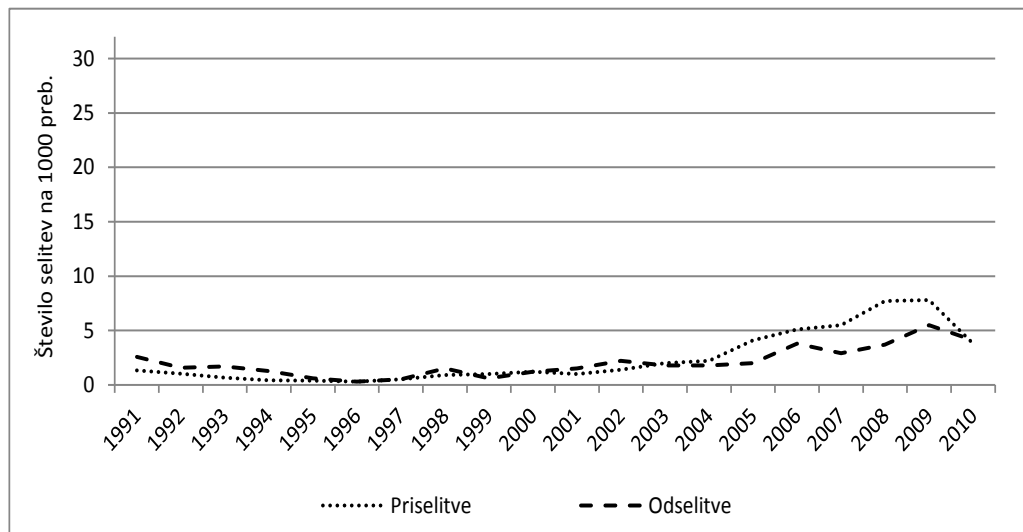

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

6.4.2. MEDDRŽAVNE SELITVE

Obseg. – Koroška regija je ena od slovenskih regij z majhno *zalogo* tako evidentiranih (začasnih) emigrantov kot imigrantov. Delež državljanov RS v ustrezni kategoriji (vsoti teh oseb in državljanov RS, ki so prebivalci Slovenije), ki so sredi leta 2012 začasno prebivali v tujini, je znašal 1 %. Manjšo zalogo emigrantov ima že dalj časa le Goriška regija. Zaloga imigrantov pa je, ne glede na način opredelitve imigrantov (državljanstvo, država rojstva), manjša le v Pomurski regiji. Leta 2011 je Koroška regija imela 2,3 % prebivalcev s tujim državljanstvom oziroma 5,4 % prebivalcev, ki so bili rojeni v tujini. Za meddržavne selitvene *tokove* v obdobju **1991-2010**, prikazane v sliki 6.4-9, pa velja, da je bil pred vstopom Slovenije v EU njihov obseg majhen in v obe smeri precej izenačen (v obdobju 1995-2003 je v povprečju znašal obseg priselitev 1,0 osebe na 1000 prebivalcev, obseg odselitev 1,1 in selitveni saldo -0,2). Po letu 2004 je obseg meddržavnih selitev pričel naraščati, zlasti obseg priselitev, kar je ugodno vplivalo na selitveni saldo, ki je v obdobju 2004-2010 v povprečju znašal 1,7 osebe na 1000 prebivalcev, pri tem pa v zadnjih treh letih (**2008-2010**) 2,0 osebi na 1000 prebivalcev (6,4 priseljenih in 4,4 odseljenih na 1000 prebivalcev). Pozitiven selitveni saldo je naraščal do leta 2008, po tem letu pa je pričel upadati in v letu 2010 je število odselitev že preseglo število priselitev.

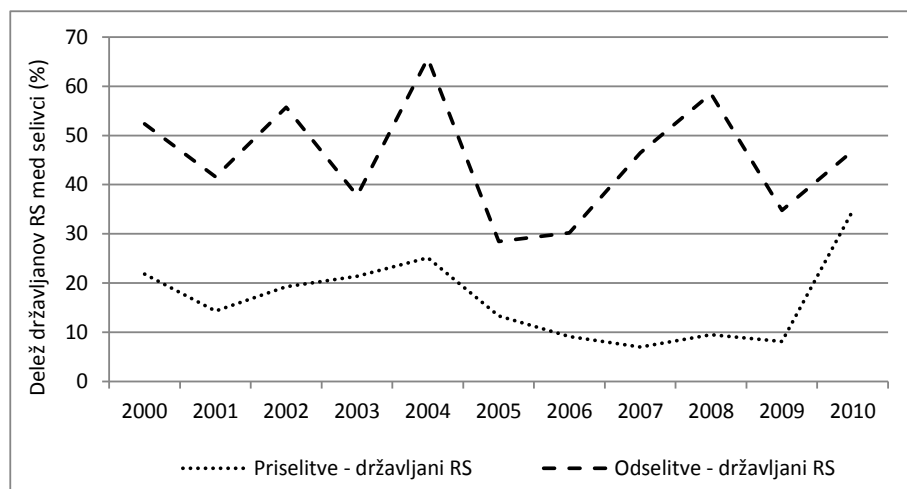
Slika 6.4-9: Obseg meddržavnih selitev za Koroško regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)

Vir: Tabela C-1.4 v prilogi C.

Državljanstvo. – V povprečju v vseh regijah večji del meddržavnih selitev predstavljajo selitve tujcev, zlasti na strani priselitve. V obdobju **2008-2010** so selitve državljanov RS v Koroški regiji v povprečju predstavljale 14 % v priselitvah in kar 45 % v odselitvah. V primerjavi s povprečjem za Slovenijo je precej izstopal delež državljanov RS v odselitvah, ki je bil v Koroški regiji precej večji (Slovenija: 26 %). Podobno velja za daljše obdobje **2000-2010**, prikazano v sliki 6.4-10, ko so v meddržavnih selitvah selitve državljanov RS v povprečju predstavljale 14 % v priselitvah in 44 % v odselitvah. To je bilo zlasti na strani odselitev spet precej več kot v povprečju v državi (tu je delež znašal 26 %).

Slika 6.4-10: Struktura meddržavnih selitev za Koroško regijo v obdobju 2000-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah

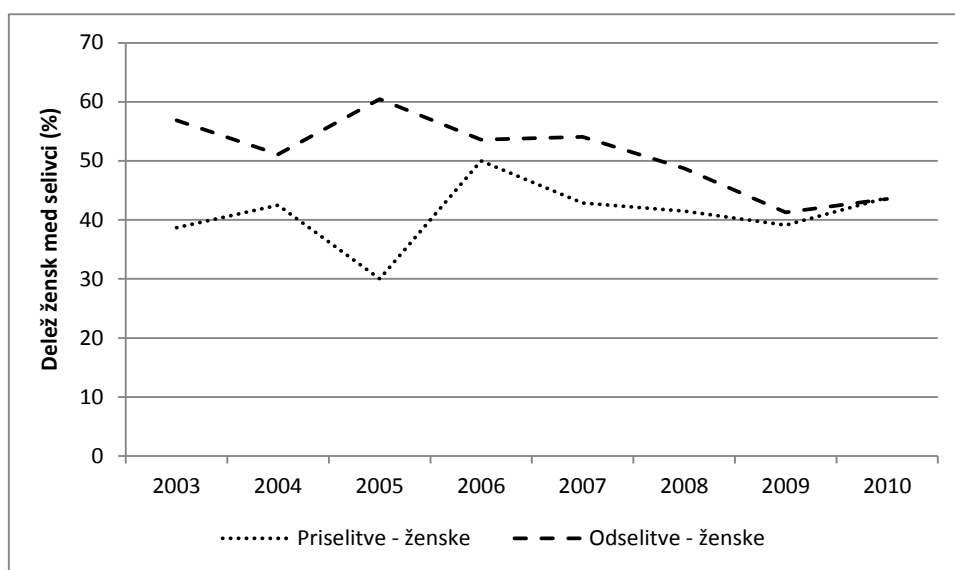

Vir: SURS, 2012b in lastni izračuni.

* Delež tujcev je zrcalna slika deleža državljanov RS (100 % zmanjšano za delež državljanov RS).

Spol. – V meddržavnih selitvah *državljanov RS* so v obdobju **2003-2010** ženske predstavljale manj kot polovico vseh priseljenih (41 %) in le nekaj manj kot polovico vseh odseljenih (49 %). Letni podatki v sliki 6.4-11 kažejo, da se delež žensk v priselitvah ni bistveno spremenil, delež žensk v odselitvah pa se je zmanjšal za 13 odstotnih točk in se ob koncu opazovanega obdobja izenačil z deležem žensk v priselitvah. Saldo meddržavnih selitev državljanov RS je bil v opazovanem obdobju negativen tako za moške kot za ženske, pri čemer je bila zastopanost žensk v neto selitvenem padcu nekoliko večja kot moških; njihov delež je znašal 56 %.

Slika 6.4-11: Spolna struktura meddržavnih selitev državljanov RS za Koroško regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

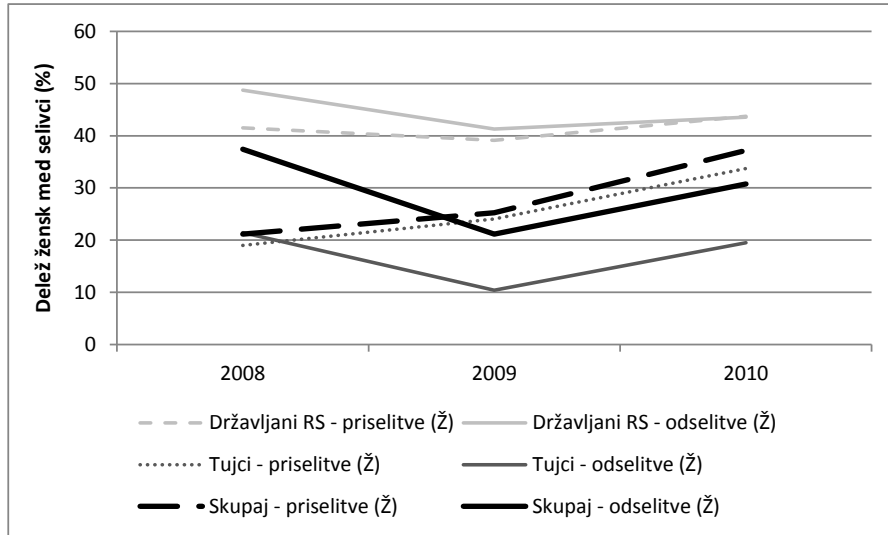
* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Podatki za obdobje **2008-2010**, ko opazujemo *vse selitve* (državljanov RS, tujcev), kažejo, da so v obeh selitvenih tokovih prevladovali moški (njihov delež je v povprečju znašal 74 % v priselitvah in 71 % v odselitvah), in sicer predvsem na račun selitev tujcev. Letni podatki v sliki 6.4-12 kažejo, da se je v opazovanem obdobju delež žensk v vseh priselitvah povečal kar za 16 odstotnih točk, kar je predvsem posledica selitev tujcev. Delež žensk v priselitvah je presegel delež žensk v odselitvah, ki se je v opazovanem obdobju zmanjšal za 7 odstotnih točk. Saldo meddržavnih selitev je bil v opazovanem obdobju pozitiven, pri čemer je bilo v selitvenem prirastu petina žensk. Pozitiven saldo meddržavnih selitev je bil v celoti posledica pozitivnega salda v selitvah tujcev (tako moških kot žensk), medtem ko je bil v meddržavnih selitvah državljanov RS zabeležen neto selitveni padeč (tako moških kot žensk).

Podatki za *vse selitve* v daljšem obdobju **1998-2010** kažejo, da je bil povprečni delež žensk v priselitvah podoben kot v obdobju 2008-2010 (znašal je 27 %), medtem ko je bil ta delež v odselitvah nekoliko večji (znašal je 35 %). Saldo meddržavnih selitev je bil v tem daljšem

obdobju pozitiven tako za moške kot za ženske, vendar je bila zastopanost žensk v tem saldu izjemno majhna (4 % je bilo žensk).

Slika 6.4-12: Spolna struktura vseh meddržavnih selitev (državljeni RS, tujci) za Koroško regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah*

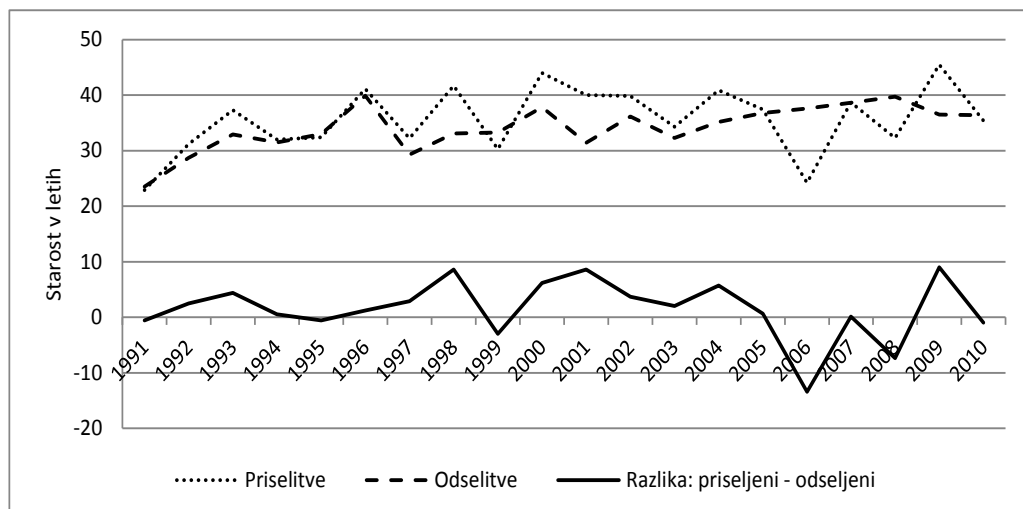

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Starost selivcev. – Kot kaže slika 6.4-13, je povprečna starost priseljenih *državljanov RS* v obdobju **1991-2010** močno nihala. V povprečju je v opazovanem obdobju znašala 34,1 leta in je bila za 0,3 leta višja od povprečne starosti odseljenih državljanov RS. Povprečna starost odseljenih je na drugi strani beležila postopno rast, ki jo je občasno prekinil začasen padec. V celotnem obdobju je bila povprečna starost odseljenih na ravni povprečja v državi.

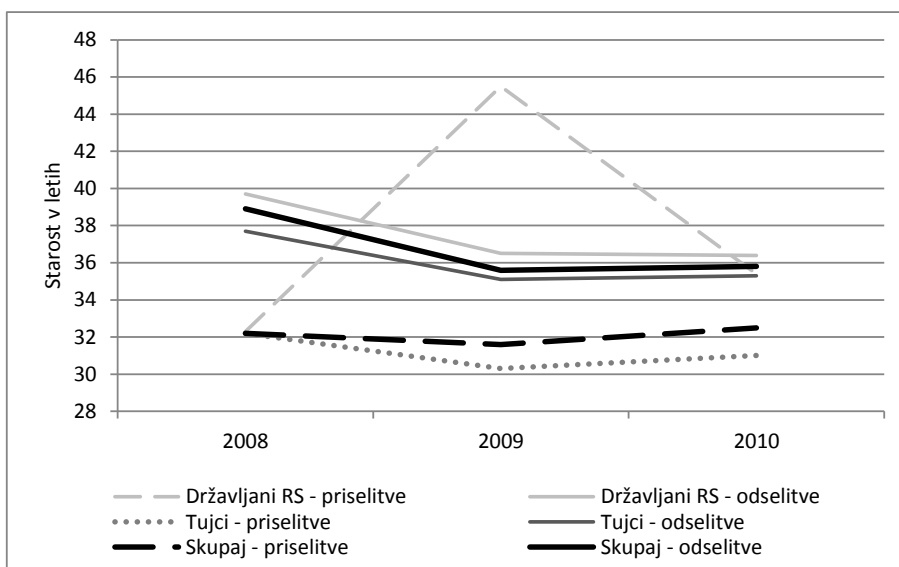
Slika 6.4-14: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Koroško regijo v obdobju 1991-2010 – selitve državljanov RS

Vir: SURS, 2000, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni (za obdobje 1991-2005).

V obdobju **2008-2010**, za katerega smo opazovali vse selitve (državljeni RS, tujci), je povprečna starost odseljenih presegala povprečno starost priseljenih tako pri državljanih RS kot pri tujcih, kar je značilno tudi za večino ostalih regij. Podobno kot v ostalih regijah je bila pri obeh selitvenih tokovih povprečna starost tujcev nižja od tiste za državljane (za 5,7 leta pri priselitvah in za 1,9 leta pri odselitvah). Kot kaže slika 6.4-14, se je v obdobju 2008-2010 pri selitvah tujcev zmanjšala povprečna starost tako za priseljene kot za odseljene, pri selitvah državljanov RS pa le za odseljene. Za vse selivce skupaj velja, da je bila v tem obdobju povprečna starost priseljenih (32 let) na ravni povprečja v državi, povprečna starost odseljenih (36,6 leta) pa za 0,8 leta nad tem povprečjem.

Slika 6.4-14: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Koroško regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

Izobrazba selivcev. – Izobrazbo selivcev smo najprej opazovali za *državljane RS* v treh obdobjih: **2003-2005**, **2006-2007** in **2008-2010**. Delež selivcev z znano izobrazbo je bil v obdobju 2003-2005 zelo majhen, nato pa se je povečal: pri priselitvah se je povečal z 28 % v obdobju 2003-2005 na 40 % in 54 % v naslednjih dveh opazovanih obdobjih, pri odselitvah pa s 24 % na 55 % in 56 %. Opozoriti je potrebno, da je bilo tudi število opazovanih selivcev zelo majhno (pri priselitvah v vseh opazovanih obdobjih, pri odselitvah pa v prvem opazovanem obdobju), kar zahteva previdnost pri interpretaciji rezultatov. Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so:

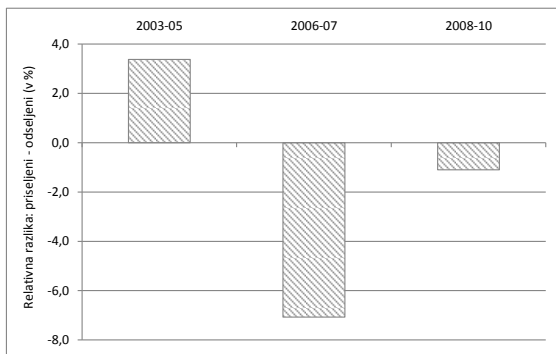
- *Povprečno število let šolanja.* – Tako merjena izobraženost selivcev se je glede na povprečje vseh regij pri priselitvah slabšala – v prvem opazovanem obdobju je bila vrednost kazalnika višja od povprečja vseh regij, v drugem opazovanem obdobju enaka in v zadnjem opazovanem obdobju nižja. Pri odselitvah pa je bila večinoma nižja od povprečja vseh regij (glej tabelo C-5.2 v prilogi C). Iz slike 6.4-15a je razvidno, da so bili

odseljeni v obdobju 2003-2005 manj izobraženi od priseljenih, v ostalih dveh obdobjih pa je veljalo nasprotno. Pri tem so bile razlike v izobraženosti priseljenih in odseljenih v obdobju 2008-2010 precej manjše kot v obdobju 2006-2007.

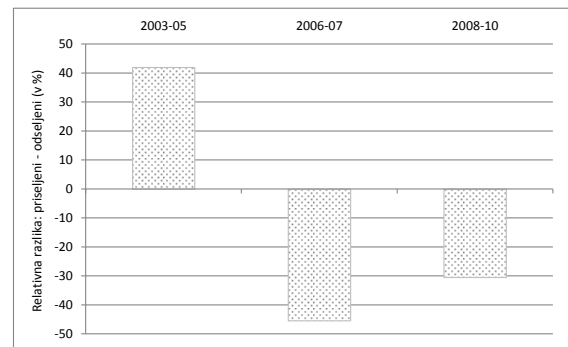
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Ta delež je bil v povprečju pri obeh selitvenih tokovih (priseljenci, odseljeni) v vseh opazovanih obdobjih nižji od povprečja vseh regij (glej tabelo C-5.3 v prilogi C); izjema so priselitve v prvem opazovanem obdobju, ko je bil višji. Sicer pa slika 6.4-15b kaže, da so bili tudi po tem kazalniku odseljeni v obdobju 2003-2005 manj, v ostalih dveh obdobjih pa bolj izobraženi od priseljenih.

Slika 6.4-15: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v meddržavnih selitvah za Koroško regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija).

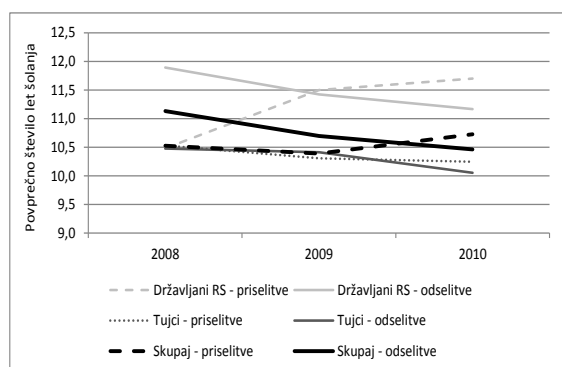
V nadaljevanju analiziramo vse meddržavne selitve (državljanji RS, tujci) v obdobju **2008-2010**, pri čemer je delež selivcev z znano izobrazbo pri obeh selitvenih tokovih v povprečju znašal 70 %. Glavne ugotovitve za oba opazovana kazalnika so:

- *Povprečno število let šolanja.* – Kot kažejo letni podatki v sliki 6.4-16a, se je izobraženost priseljenih po tem kazalniku povečala (kar je v celoti posledica selitev državljanov RS), odseljenih pa zmanjšala (tako v selitvah državljanov RS kot tujcev). V prvih dveh opazovanih letih so bili tako odseljeni v povprečju bolj izobraženi od priseljenih, v letu 2010 pa je veljalo že nasprotno. V povprečju je v opazovanem obdobju povprečno število let šolanja znašalo 10,5 pri priselitvah in 10,7 pri odselitvah, kar je pri priselitvah najvišja vrednost med vsemi regijami, pri odselitvah pa je višjo vrednost imela le Osrednjeslovenska regija. Meddržavni selivci v Koroški regiji so bili v opazovanem obdobju torej med najbolj izobraženimi v državi (glej tabelo C-5.2 v prilogi C).
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Letni podatki v sliki 6.4-16b kažejo na povečanje tega deleža v priselitvah (kot posledica priselitev državljanov RS) ter na zmanjšanje tega deleža v odselitvah. Kljub temu je bil v celotnem opazovanem obdobju

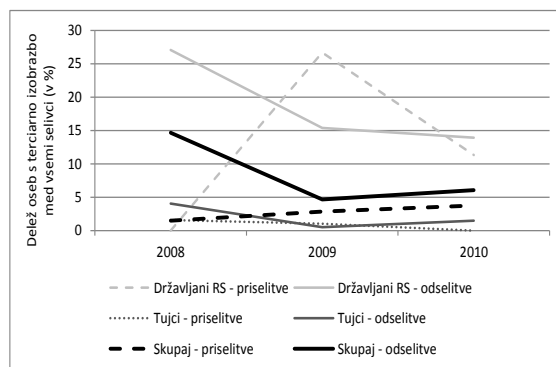
ta delež v odselitvah višji kot v priselitvah. V povprečju je v obdobju 2008-2010 znašal v priselitvah 2 %, kar je (poleg Savinjske regije) najmanj med vsemi regijami, ter pri odselitvah 8 %, kar je na ravni povprečja v državi (glej tabelo C-5.3 v prilogi C). Prej ugotovljeno visoko povprečno število let šolanja selivcev v regiji je posledica velikega deleža selivcev (priseljenskih in odseljenih) s srednješolsko izobrazbo.

Slika 6.4-16: Izobraženost meddržavnih selivcev za Koroško regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS*, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

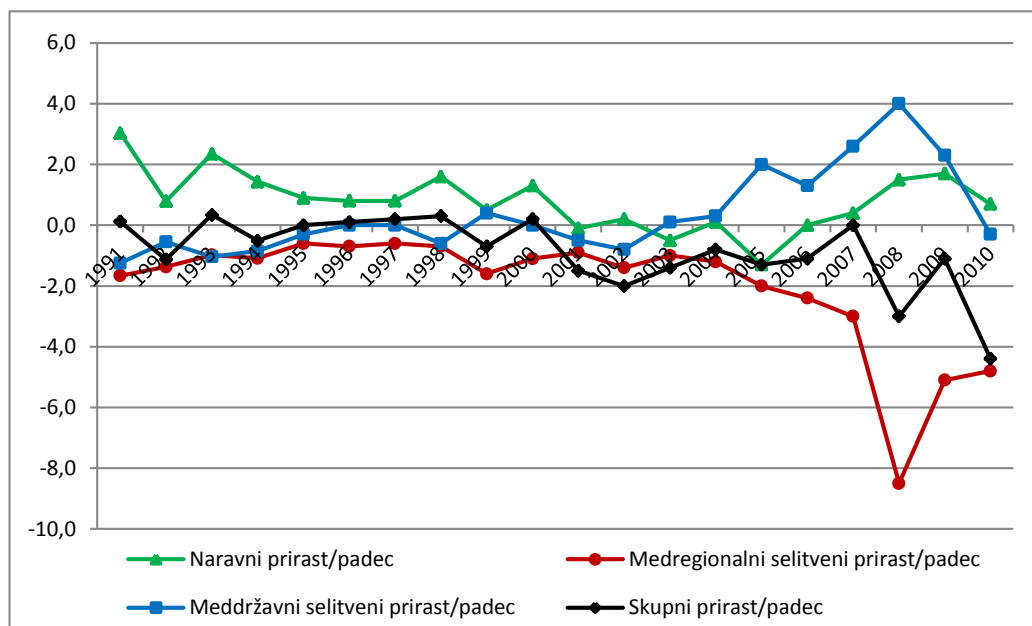
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

* Velike spremembe v povprečnem številu let šolanja in deležu oseb s terciarno izobrazbo v selitvah državljanov RS so lahko posledica majhnega števila opazovanih selivcev (selivcev z znano izobrazbo).

6.4.3. VLOGA NARAVNEGA GIBANJA TER MEDREGIONALNIH IN MEDDRŽAVNIH SELITEV V DEMOGRAFSKIH GIBANJIH

Obseg. – V nasprotju z mnogimi drugimi regijami je bil *naravni prirast* v Koroški regiji večji del obdobja 1991-2010 pozitiven (glej sliko 6.4-17). Ugodno je vplival na demografska gibanja regije zlasti v 1990-ih letih, pa tudi v zadnjih letih opazovanega obdobja (2008-2010). *Meddržavne selitve* so pozitivno vplivale na število prebivalstva regije od leta 2004 dalje, vendar je meddržavni selitveni saldo pričel po letu 2008 upadati in v letu 2010 postal negativen. Ugodno naravno gibanje prebivalstva je v 1990-ih letih večinoma več kot nadomestilo negativen selitveni saldo. Po letu 2000 pa je *skupni vpliv naravnega in selitvenega gibanja* postal negativen; po letu 2004 zlasti kot posledica naraščanja negativnega salda v medregionalnih selitvah, ki ga nista nadomestila pozitiven saldo v meddržavnih selitvah in naravni prirast. Skupni saldo naravnega in selitvenega gibanja je v obdobju 1995-2007 znašal v povprečju -0,6 osebe na 1000 prebivalcev, v letih 2008-2010 pa -2,8 osebe na 1000 prebivalcev.

Slika 6.4-17: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za spremembo števila prebivalcev v Koroški regiji, 1991-2010 (koeficient – letni saldo na 1000 prebivalcev)

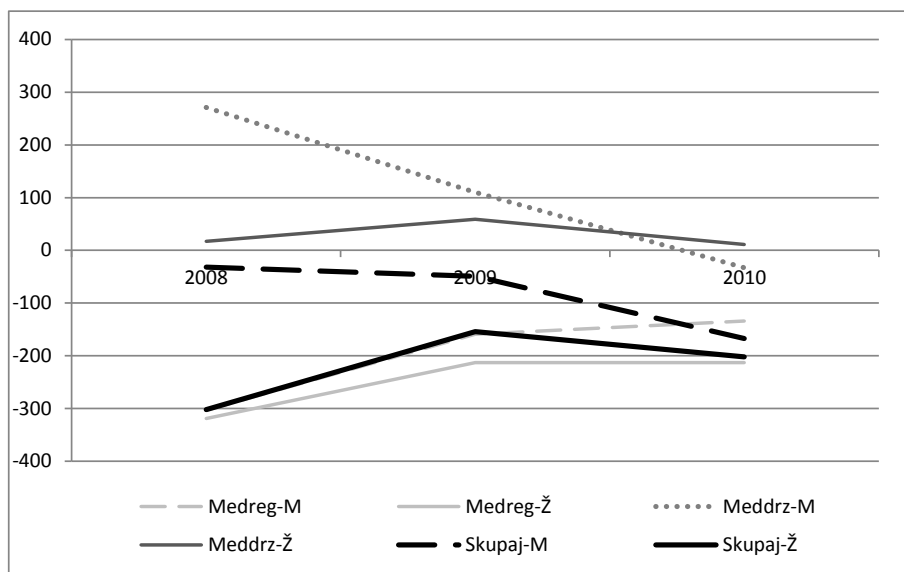

Lastni izračuni na podlagi podatkov SURS (glej tabelo C-1.4 v prilogi C).

Državljanstvo. – V obdobju 2008-2010 je bil saldo *vseh selitev* (državljanji RS, tujci) v Koroški regiji negativen, pri tem pa v celoti kot posledica selitev državljanov RS, saj je bil saldo v selitvah tujcev pozitiven. V selitvah *državljanov RS* je bil obseg odselitev večji od obsega priselitev tako v medregionalnih kot v meddržavnih selitvah. V selitvah *tujcev* pa je bil v obeh vrstah selitev (medregionalne, meddržavne) zabeležen pozitiven saldo.

Spol. – Skupni saldo v selitvah *državljanov RS* je bil v obdobju **2003-2010** negativen (kar je bilo v večji meri posledica negativnega salda v medregionalnih selitvah), pri čemer je bila zastopanost žensk v tem saldu nekoliko večja kot moških (55 % je bilo žensk). To pomeni, da se je število prebivalcev Koroške regije prek selitev državljanov RS v opazovanem obdobju zmanjšalo, pri čemer se je nekoliko bolj zmanjšalo število žensk kot moških. Koroška regija je imela v opazovanem obdobju med vsemi regijami najmanjši delež žensk v prebivalstvu (50 % je bilo žensk). Tudi v obdobju **2008-2010**, za katerega analiziramo *vse selitve* (državljanji RS, tujci), je bil skupni selitveni saldo negativen (kar je bilo v celoti posledica negativnega salda v medregionalnih selitvah), pri čemer je bila zastopanost žensk v tem saldu precej večja kot v obdobju 2003-2010 (njihov delež je znašal 73 %). To pomeni, da se je prek vseh selitev v obdobju 2008-2010 število prebivalcev Koroške regije zmanjšalo, pri tem pa v večji meri kot posledica zmanjšanja števila žensk. Delež žensk v prebivalstvu regije je v obdobju 2008-2010 padel pod polovico (50 %), a še ostal večji kot v Jugovzhodni Sloveniji in Notranjsko-kraški regiji, kjer je bil leta 2010 najnižji. Letne podatke za saldo obeh vrst selitev (medregionalne, meddržavne) po spolu v obdobju 2008-2010 prikazujemo v sliki 6.4-18.

Slika 6.4-18: Selitveni saldo za Koroško regijo v obdobju 2008-2010 po spolu (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

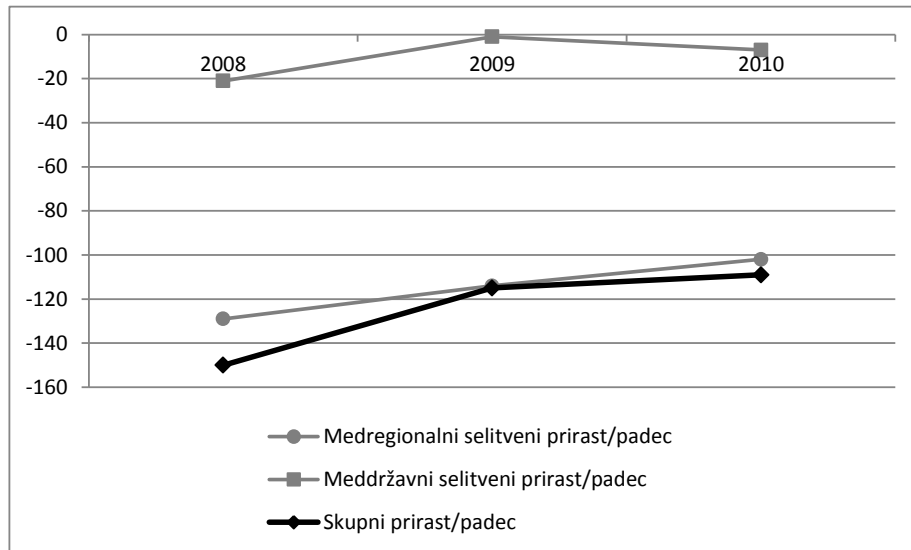
Starost. – Vpliv selitev *državljanov RS* na starostno strukturo prebivalstva Koroške regije je bil v obdobju **2003-2010** neugoden, a majhen; prebivalstvo regije se je zaradi teh selitev staralo (glej tabelo C-4.2a v prilogi C). V obdobju **2008-2010**, za katerega analiziramo vse selitve (selitve državljanov RS in tujcev), je bil neugoden vpliv selitev *državljanov RS* na starostno strukturo prebivalstva regije precej večji; bil je celo največji med vsemi slovenskimi regijami. Staranje prebivalstva v regiji je bilo zlasti posledica medregionalnih selitev, saj je bil (sicer tudi neugoden) vpliv meddržavnih selitev na starostno strukturo prebivalstva majhen. Na drugi strani so imele selitve *tujcev* v opazovanem obdobju ugoden vpliv na starostno strukturo prebivalstva regije (prebivalstvo se je zaradi teh selitev pomlajevalo). Slednja struktura se je izboljšala prek meddržavnih selitev, medtem ko je bil vpliv medregionalnih selitev tujcev zanemarljiv. Vpliv *vseh selitev skupaj* na starostno strukturo prebivalstva Koroške regije je bil neugoden, in sicer zaradi prevladujočega neugodnega vpliva selitev državljanov RS (glej tabelo C-4.2b v prilogi C). Bolj neugoden vpliv vseh selitev na starostno strukturo prebivalstva regije je v opazovanem obdobju imela le Pomurska regija.

6.4.4. VPLIV MEDREGIONALNIH IN MEDDRŽAVNIH SELITEV NA IZOBRAZBENO STRUKTURO PREBIVALSTVA – OBDOBJE 2008-2010

Vpliv vseh selitev (državljanov RS in tujcev) na izobrazbeno strukturo prebivalstva smo opazovali prek salda v selitvah oseb s terciarno izobrazbo. Koroška regija je v obdobju 2008-2010 med vsemi regijami zabeležila največji negativen saldo (presežek odselitev nad priselitvami) v selitvah oseb s terciarno izobrazbo. Medtem ko je ta negativen saldo pretežno nastal v medregionalnih selitvah (glej tabelo C-5.5 v pilogi C), pa je Koroška regija v

primerjavi z drugimi regijami beležila tudi velik negativen saldo v meddržavnih selitvah oseb s terciarno izobrazbo. Letni podatki za proučevani saldo v obeh vrstah selitev (medregionalnih, meddržavnih) so prikazani v sliki 6.4.-19.

Slika 6.4-19: Saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Koroški regiji v obdobju 2008-2010 (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve

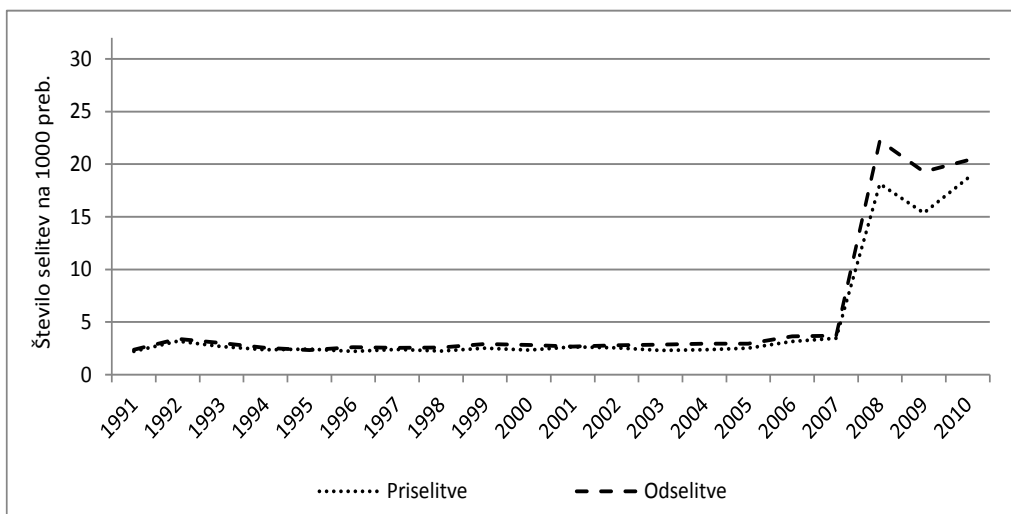
Vir: Tabela C-5.6 v prilogi C.

6.5. SAVINJSKA REGIJA

6.5.1. MEDREGIONALNE SELITVE

Obseg. – Slika 6.5-1 kaže, da je bil v opazovanem obdobju **1991-2010** vse do leta 2007, ko so bile v medregionalnih selitvah evidentirane le selitve državljanov RS (na stalno bivališče), letni obseg priselitev in odselitev zelo stabilen in izenačen. V povprečju je bilo v obdobju 1995-2007 2,5 priseljenih in 2,9 odseljenih na 1000 prebivalcev, torej je bil saldo v teh selitvah negativen (-0,3 osebe na 1000 prebivalcev na leto). V obdobju **2008-2010**, ko so evidentirane tudi selitve tujcev, pri selitvah državljanov RS pa tudi selitve na začasno bivališče, se je obseg medregionalnih selitev povečal. Povečal pa se je tudi negativen selitveni saldo, ki je v povprečju znašal -3,2 osebe na 1000 prebivalcev. Celotno obdobje je bil obseg medregionalnih selitev manjši kot v povprečju v drugih regijah.

Slika 6.5-1: Obseg medregionalnih selitev* za Savinjsko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)

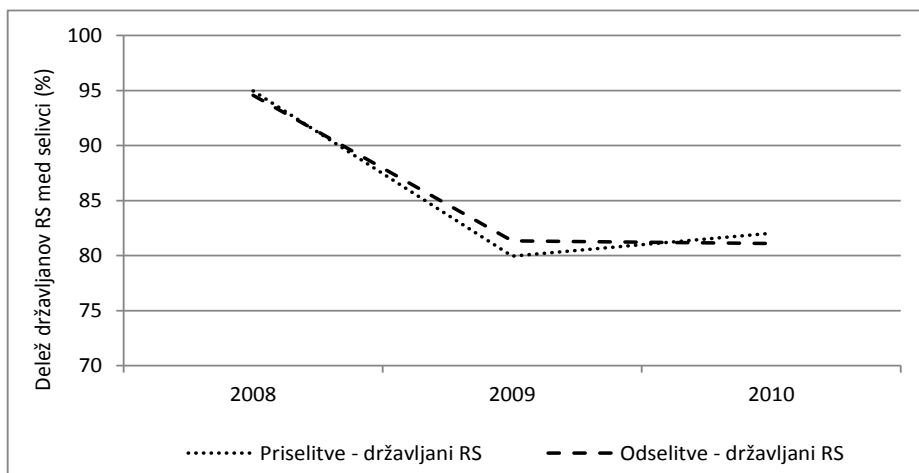

Vir: Tabela C-1.5 v prilogi C.

* Za obdobje 1991-2007 se podatki nanašajo na selitve državljanov RS (na stalno bivališče), za obdobje 2008-2010 pa na vse selitve (državljanji RS, tujci), vključujoč selitve na začasno bivališče.

Državljanstvo. – V obdobju **2008-2010** so v medregionalnih selitvah, kjer praviloma prevladujejo selitve državljanov RS, selitve tujcev v povprečju predstavljale 14 % v priselitvah in odselitvah, kar je več kot v povprečju v državi (tu je ta delež znašal 12 % v priselitvah in odselitvah). Letni podatki so prikazani v sliki 6.5-2.

Slika 6.5-2: Struktura medregionalnih selitev za Savinjsko regijo v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (državljanji RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah*

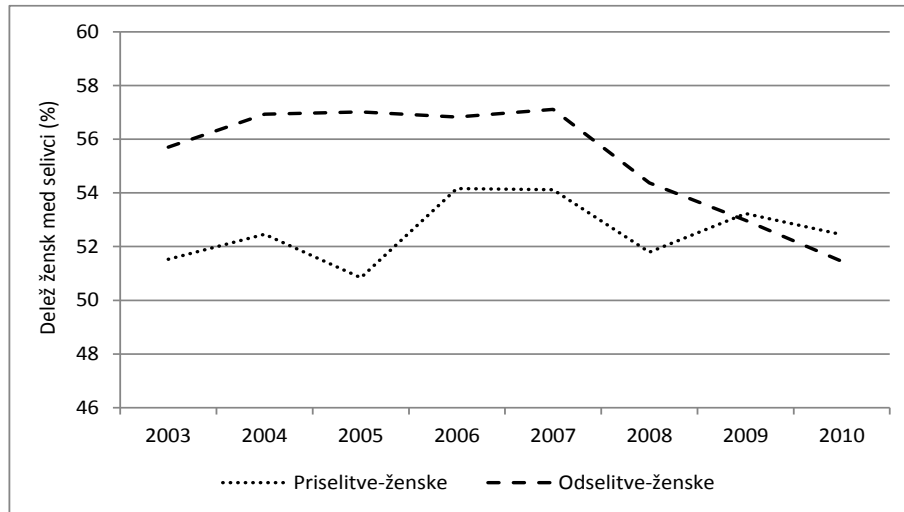
Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež tujcev je zrcalna slika deleža državljanov RS (100 % zmanjšano za delež državljanov RS).

Spol. – V medregionalnih selitvah *državljanov RS* so v obdobju **2003-2010** ženske v povprečju predstavljale dobro polovico vseh selivcev (53 % v priselitvah in 54 % v odselitvah). Letni podatki v sliki 6.5-3 kažejo, da se je delež žensk v priselitvah nekoliko povečal. Njihov delež v odselitvah je bil do leta 2007 relativno stabilen, nato pa je pričel hitro

padati; v zadnjih dveh letih opazovanega obdobja je bil že nižji od deleža žensk v priselitvah. Saldo medregionalnih selitev državljanov RS je bil v opazovanem obdobju negativen tako za moške kot za ženske, pri čemer je bila zastopanost žensk v neto selitvenem padcu večja (njihov delež je znašal 62 %).

Slika 6.5-3: Spolna struktura medregionalnih selitev državljanov RS za Savinjsko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah*

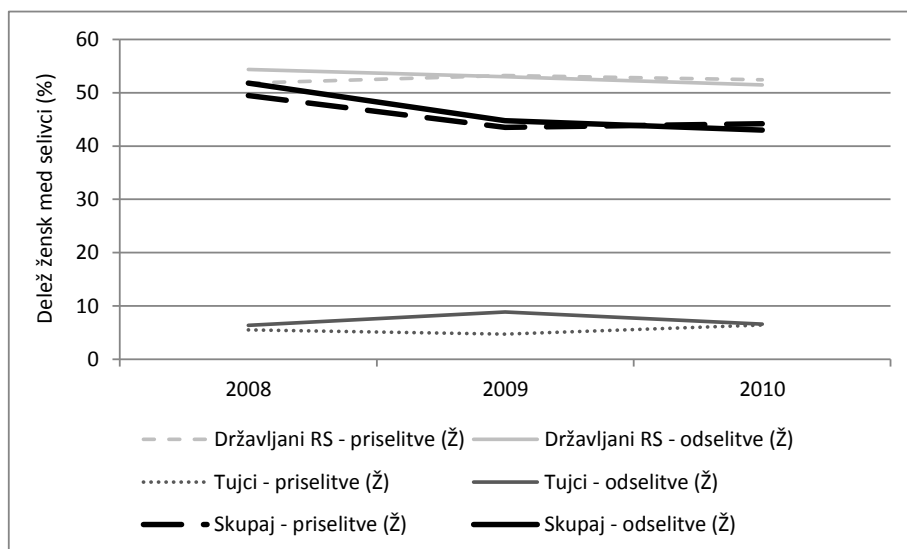
Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

V obdobju **2008-2010**, za katerega opazujemo vse selitve (državljeni RS, tujci), so v skupnih selitvenih tokovih ženske v povprečju predstavljale nekoliko manjši delež kot moški (46 % v priselitvah in 47 % v odselitvah). Kot kaže slika 6.5-4, je bila manjša zastopanost žensk v celoti posledica majhnega deleža žensk v selitvah tujcev (pod 10 % v obeh selitvenih tokovih). Saldo medregionalnih selitev je bil v opazovanem obdobju negativen tako v selitvah državljanov RS kot tujcev. Skupaj za vse selitve velja, da je bila zastopanost žensk in moških v neto selitvenem padcu precej podobna.

Starost selivcev. – Kot je razvidno iz slike 6.5-5, je bila za selitve *državljanov RS* v obdobju **2003-2010** značilna ves čas višja povprečna starost priseljenih od odseljenih. Razlika v povprečni starosti obeh skupin selivcev se je v opazovanem obdobju povečala (v povprečju je znašala 2,6 leta). Povprečna starost priseljenih je bila za 0,9 leta nad povprečjem vseh regij, povprečna starost odseljenih pa za 0,7 leta pod tem povprečjem.

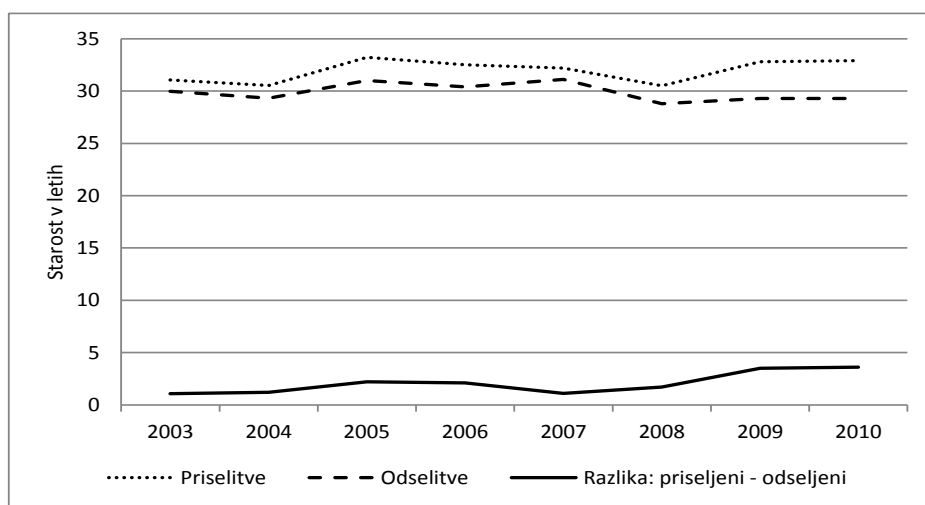
Slika 6.5-4: Spolna struktura vseh medregionalnih selitev (državljeni RS, tujci) za Savinjsko regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Slika 6.5-5: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Savinjsko regijo v obdobju 2003-2010 – selitve državljanov RS

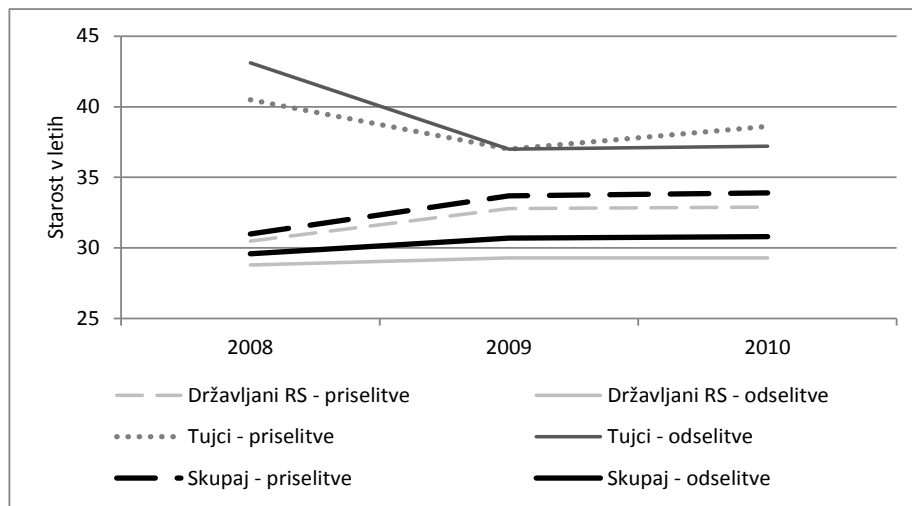

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni (za leta 2003-2005).

Podatki o vseh selitvah (državljeni RS, tujci) za obdobje **2008-2010** v sliki 6.5-6 kažejo, da je bila povprečna starost *tujcev* pri obeh selitvenih tokovih (priselitve, odselitve) precej večja od tiste pri državljanih RS (v celem obdobju skupaj v povprečju za 6,2 leta pri priselitvah in za 8,8 leta pri odselitvah), kar je bilo značilno tudi za ostale regije. Pri tem se je povprečna starost tujcev pri obeh selitvenih tokovih v opazovanem obdobju zmanjšala, medtem ko se je pri selitvah državljanov RS povečala – zlasti na strani priselitev. Skladno z naraščanjem povprečne starosti selivcev pri državljanih RS, ki so predstavljali večino vseh selivcev, je naraščala tudi povprečna starost *vseh selivcev skupaj*. V opazovanem obdobju je bila

povprečna starost priseljenih za 1,1 leta nad povprečjem vseh regij, medtem ko je bila povprečna starost odseljenih za 1,4 leta pod tem povprečjem.

Slika 6.5-6: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Savinjsko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

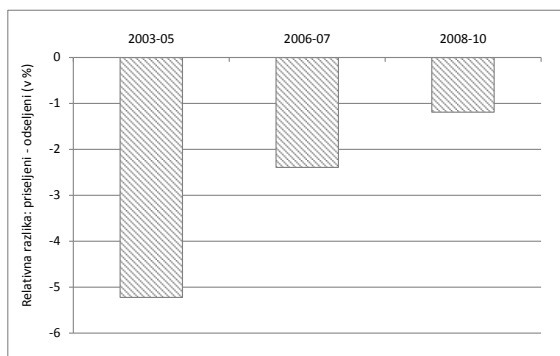
Izobrazba selivcev. – Izobrazbo selivcev smo najprej opazovali za *državljanke RS* v treh zaporednih obdobjih: **2003-2005**, **2006-2007** in **2008-2010**. Podobno kot v povprečju v državi je bil delež selivcev z znano izobrazbo v obdobju 2003-2005 relativno majhen (v povprečju je znašal 54 % pri priselitvah in 61 % pri odselitvah), nato pa se je v naslednjih dveh opazovanih obdobjih povečal na okoli 80 % in 90 % v obeh selitvenih tokovih (glej tabelo C-5.1 v prilogi C). Izobraženost selivcev smo opazovali prek naslednjih dveh kazalnikov: povprečno število let šolanja in delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci. Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so:

- *Povprečno število let šolanja.* – To število je bilo v obdobju 2003-2005 pri priselitvah manjše od povprečja vseh regij, pri odselitvah pa večje od tega povprečja, v naslednjih dveh opazovanih obdobjih pa se je pri obeh selitvenih tokovih to število približalo povprečju za vse regije (glej tabelo C-5.2 v prilogi C). Iz slike 6.5-7a je razvidno, da je bila tako izmerjena izobraženost za odseljene v vseh treh obdobjih v povprečju boljša kot za priseljene, se je pa razlika v izobraženosti obeh skupin selivcev postopno zmanjševala.
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Primerjava z ostalimi regijami (glej tabelo C-5.3 v prilogi C) kaže, da je bil ta delež pri priselitvah ves čas manjši od povprečja vseh regij, medtem ko je bil pri odselitvah manjši le v zadnjem opazovanem obdobju, v ostalih dveh pa večji. Sicer pa slika 6.5-7b kaže, da je bil v obdobju 2003-2005 delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi odseljenimi za slabih 30 odstotkov večji kot v priselitvah, nato pa se je ta razlika hitro zmanjševala in v obdobju 2008-2010 je bil

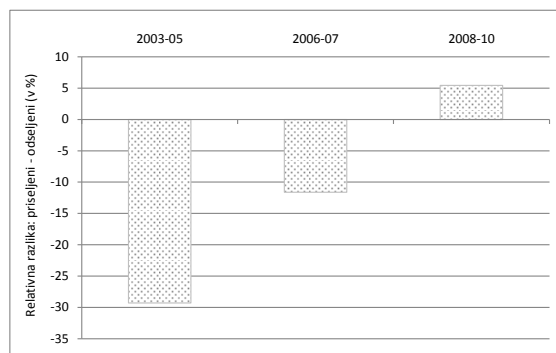
delež takih oseb že večji v priselitvah (selitveni saldo oseb s terciarno izobrazbo pa je bil tudi v tem obdobju negativen).

Slika 6.5-7: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v medregionalnih selitvah za Savinjsko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

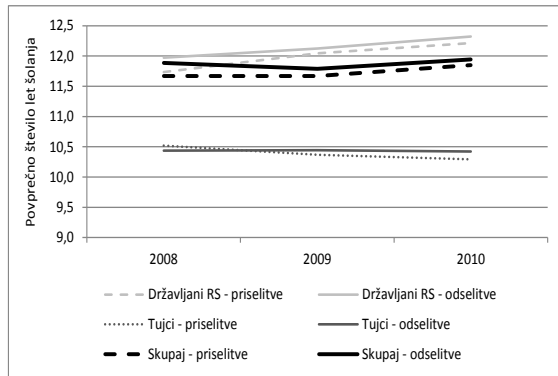
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija).

V nadaljevanju analiziramo vse medregionalne selitve (državljeni RS, tujci) v obdobju **2008-2010**, pri čemer je delež selivcev z znano izobrazbo v povprečju znašal okoli 90 % v obeh selitvenih tokovih. Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so:

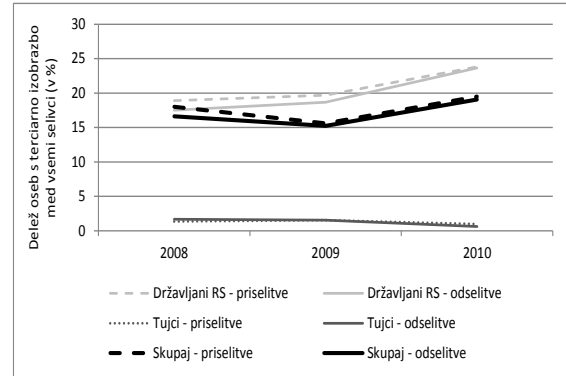
- *Povprečno število let šolanja.* – Letni podatki v sliki 6.5-8a kažejo, da je bilo to število pri odselitvah ves čas nekoliko nižje kot pri priselitvah, se je pa razlika v izobraženosti obeh skupin selivcev zmanjšala. Povprečna vrednost kazalnika je v obdobju 2008-2010 znašala 11,9 leta za odseljene in 11,7 leta za priseljene, kar je za slednje pod povprečjem vseh regij, za odseljene pa na ravni tega povprečja (glej tabelo C-5.2 v prilogi C). Vse selitve skupaj pri tem pretežno odražajo izobraženost selivcev med državljani RS. Izobraženost tujcev je bila namreč pri obeh selitvenih tokovih precej slabša kot pri državljanih RS in se je pri priselitvah v opazovanem obdobju še nekoliko poslabšala.
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Letni podatki v sliki 6.5-8b kažejo, da je bil ta delež pri obeh selitvenih tokovih zelo podoben in v letu 2010 večji kot v letu 2008. V povprečju je v opazovanem obdobju znašal pri odselitvah 17 % in pri priselitvah 18 %; v obeh tokovih je bil nekoliko manjši od povprečja vseh regij (glej tabelo C-5.3 v prilogi C). Podatki za vse selivce pri tem pretežno odražajo selitve državljanov RS, saj je bil v selitvah tujcev delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci zelo majhen in v upadanju (v povprečju je znašal 1 % v priselitvah in 2 % v odselitvah).

Slika 6.5-8: Izobraženost medregionalnih selivcev za Savinjsko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

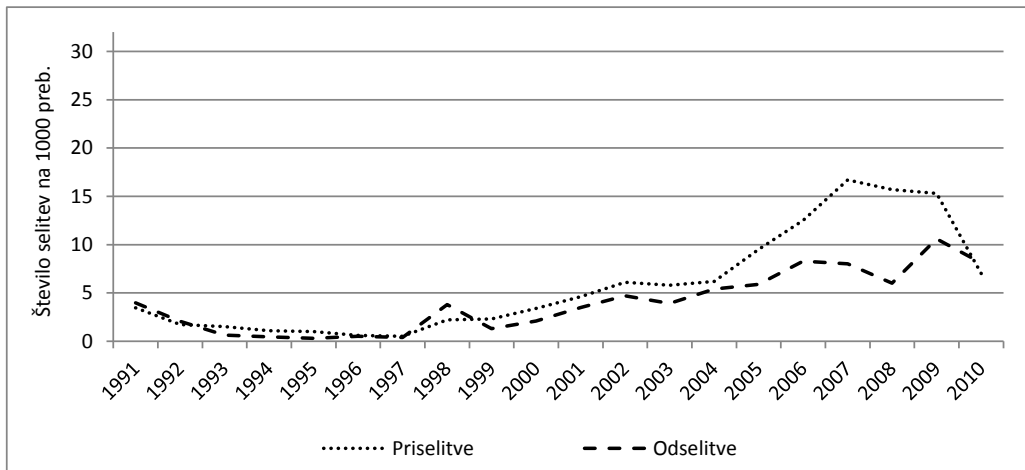
6.5.2. MEDDRŽAVNE SELITVE

Obseg. – Savinjska regija ima v primerjavi s povprečjem za državo večjo evidentirano *zalogo* (začasnih) emigrantov; leta 2007 je 2,1 % državljanov RS iz regije začasno prebivalo v tujini, leta 2012 pa je vrednost ustreznega kazalnika znašala 1,8 %. Njena zaloga imigrantov pa je, ne glede na način merjenja (državljanstvo, država rojstva), nekoliko pod povprečjem za državo. Leta 2011 je Savinjska regija imela 3,9 % prebivalcev s tujim državljanstvom oziroma 10,1 % prebivalcev, ki so bili rojeni v tujini. Za meddržavne selitvene *tokove* v obdobju **1991-2010** pa velja, da je bil njihov obseg nekoliko nad povprečjem vseh regij in je pozitivno vplival na demografska gibanja v regiji. Pred vstopom Slovenije v EU je meddržavni selitveni saldo v povprečju znašal 0,7 osebe na 1000 prebivalcev (2,9 priseljenih in 2,3 odseljenih na 1000 prebivalcev), v obdobju 2004-2010 pa v povprečju 4,4 osebe na 1000 prebivalcev (11,8 priseljenih in 7,5 odseljenih na 1000 prebivalcev). Kot kaže slika 6.5-9, je presežek priselitev nad odselitvami hitro naraščal do leta 2008, po tem letu pa strmo upadel in v letu 2010 so odselitve (8,1 osebe na 1000 prebivalcev) že presegle priselitve (7,0 osebe na 1000 prebivalcev). Povprečni saldo na 1000 prebivalcev je tudi v triletnem obdobju **2008-2010** znašal 4,4 osebe.

Državljanstvo. – V povprečju v vseh regijah večji del meddržavnih selitev predstavljajo selitve tujcev, zlasti na strani priselitev. V obdobju **2008-2010** so selitve državljanov RS v Savinjski regiji v povprečju predstavljale samo 8 % v priselitvah in 21 % v odselitvah, kar je manj kot v povprečju v Sloveniji (11 % v priselitvah in 26 % v odselitvah). Podobno velja za daljše obdobje **2000-2010**, prikazano v sliki 6.5-10, ko so selitve državljanov RS v povprečju

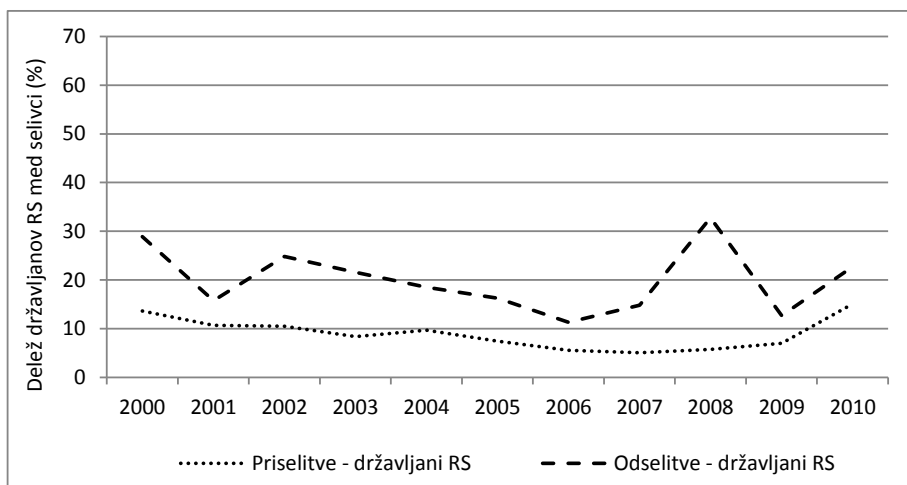
predstavljale 8 % v priselitvah in 19 % v odselitvah (na ravni Slovenije pa enako kot v obdobju 2008-2010).

Slika 6.5-9: Obseg meddržavnih selitev za Savinjsko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)

Vir: Tabela C-1.5 v prilogi C.

Slika 6.5-10: Struktura meddržavnih selitev za Savinjsko regijo v obdobju 2000-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah*

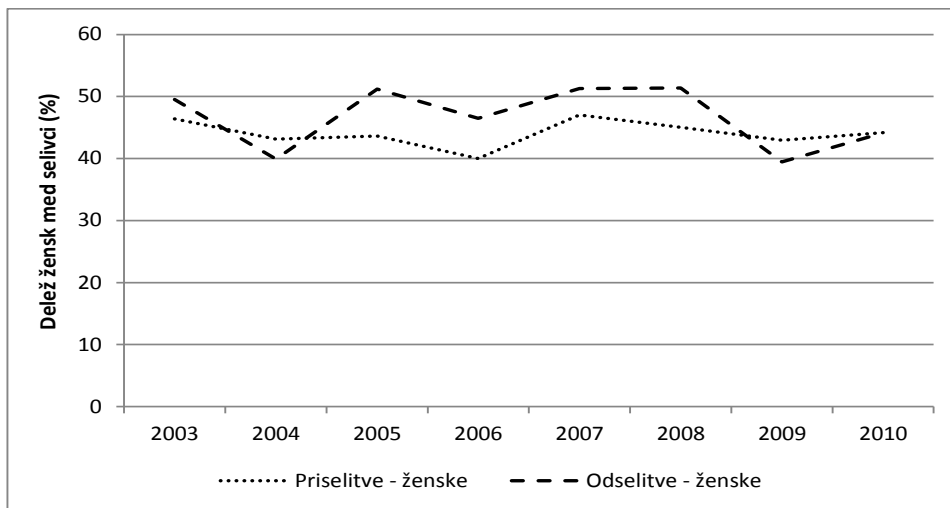
Vir. SURS, 2012b in lastni izračuni.

* Delež tujcev je zrcalna slika deleža državljanov RS (100 % zmanjšano za delež državljanov RS).

Spol. – V meddržavnih selitvah *državljanov RS* so v obdobju **2003-2010** ženske predstavljale manj kot polovico vseh priseljenih (44 %) in odseljenih (47 %). Letni podatki v sliki 6.5-11 kažejo, da se je delež žensk v priselitvah in odselitvah malo zmanjšal, pri čemer je bil ta delež v odselitvah v zadnjih dveh letih opazovanega obdobja manjši oziroma enak deležu žensk v priselitvah. Skupni saldo meddržavnih selitev državljanov RS je bil v opazovanem obdobju negativen tako za moške kot za ženske, pri čemer je bila zastopanost žensk in moških v neto selitvenem padcu podobna.

Podatki o vseh selitvah (državljeni RS, tujci) za obdobje **2008-2010** kažejo, da so v obeh selitvenih tokovih prevladovali moški (v povprečju 78 % v priselitvah in 79 % v odselitvah), in sicer predvsem na račun selitev tujcev. Letni podatki v sliki 6.5-12 kažejo, da se je v opazovanem obdobju delež žensk v vseh priselitvah povečal kar za 16 odstotnih točk, kar je v

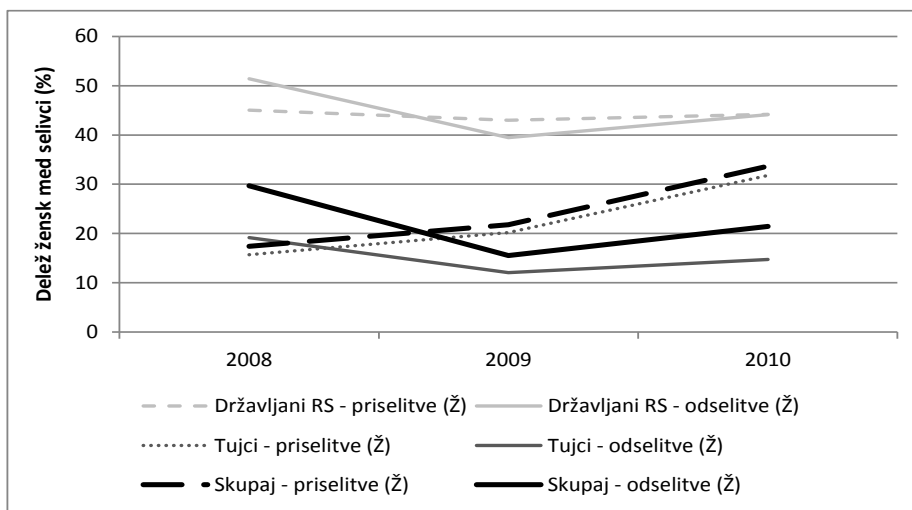
Slika 6.5-11: Spolna struktura meddržavnih selitev državljanov RS za Savinjsko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Slika 6.5-12: Spolna struktura vseh meddržavnih selitev (državljeni RS, tujci) za Savinjsko regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

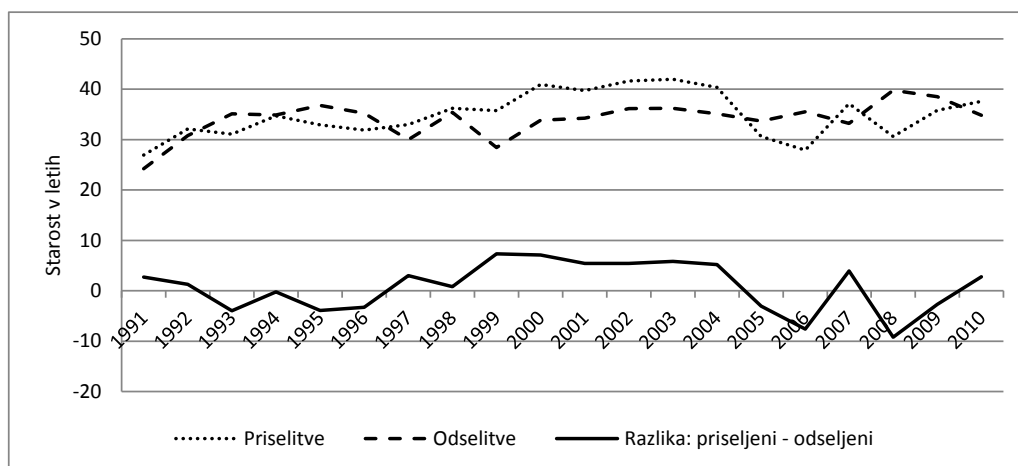
celoti posledica selitev tujcev. Delež žensk v priselitvah je tako presegel delež žensk v odselitvah, ki se je v opazovanem obdobju zmanjšal za 8 odstotnih točk. Saldo vseh meddržavnih selitev je bil v opazovanem obdobju pozitiven, pri čemer so v selitvenem prirastu četrtino predstavljale ženske. Pozitiven saldo meddržavnih selitev je bil v celoti

posledica pozitivnega salda v selitvah tujcev (tako moških kot žensk), medtem ko je bil v selitvah državljanov RS zabeležen neto selitveni padec (tako moških kot žensk).

Podatki za vse selitve v daljšem obdobju **1998-2010** kažejo, da je bil skupaj v celotnem obdobju delež žensk v priselitvah (23 %) podoben, njihov delež v odselitvah (24 %) pa nekoliko večji kot v obdobju 2008-2010. Saldo meddržavnih selitev je bil tudi v tem daljšem obdobju pozitiven, zastopanost žensk v tem saldu pa nekoliko nižja (20 %).

Starost selivcev. – V povprečju je bila v obdobju **1991-2010** povprečna starost priseljenih in odseljenih državljanov RS skoraj enaka (za priseljene je bila za 0,2 leta višja kot za odseljene). Kot kaže slika 6.5-13, ki prikazuje letne podatke, se je povprečna starost priseljenih in odseljenih v opazovanem obdobju povečala, pri čemer je bila vse do leta 2004 za priseljene večinoma višja kot za odseljene, po tem letu pa je veljalo nasprotno. Povprečna starost selivcev je bila v opazovanem obdobju nekoliko nižja kot v povprečju v državi in sicer za 1 leto pri priselitvah in za 0,7 leta pri odselitvah (glej tabelo C-4.1 v prilogi C).

Slika 6.5-13: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Savinjsko regijo v obdobju 1991-2010 – selitve državljanov RS

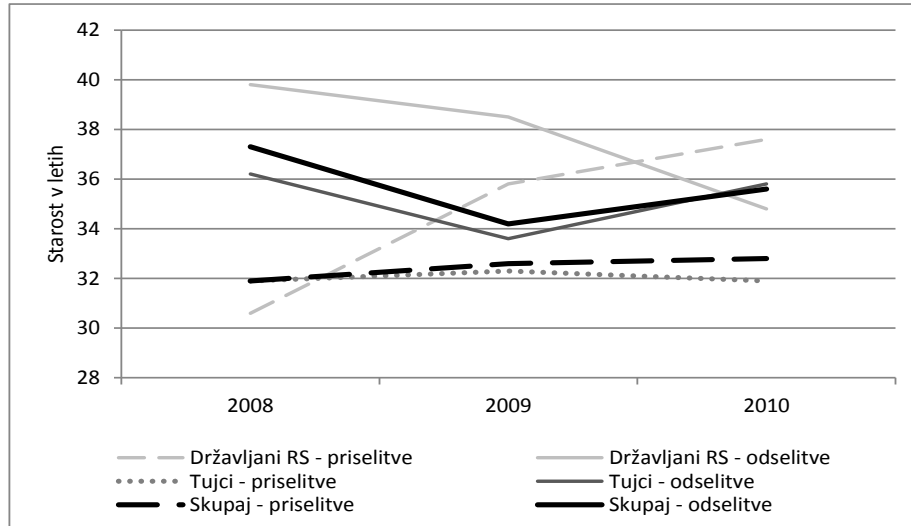

Vir: SURS, 2000, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni (za obdobje 1991-2005).

Opazovanje vseh selitev (državljanov RS, tujcev) v obdobju **2008-2010** pa kaže, da je povprečna starost odseljenih presegala povprečno starost priseljenih tako pri državljanih RS kot pri tujcih, kar je značilno tudi za večino ostalih regij. Podobno kot v ostalih regijah je bila pri obeh selitvenih tokovih povprečna starost tujcev nižja od tiste pri državljanih (za 2,8 leta pri priselitvah in odselitvah). Letni podatki so prikazani v sliki 6.5-14. Trendi za vse selivce skupaj so pogojeni predvsem s trendi za selitve tujcev, saj so ti predstavljali večji del vseh selivcev. Za vse selivce skupaj se je povprečna starost priseljenih nekoliko povečala, povprečna starost odseljenih pa zmanjšala, kar velja tudi za raven Slovenije. Razlika v povprečni starosti priseljenih in odseljenih se je posledično zmanjšala. Povprečna starost

priseljnih (32,3 leta) in odseljenih (35,4 leta) je bila podobna kot v povprečju v državi (0,3 leta višja pri priselitvah in 0,4 leta nižja pri odselitvah).

Slika 6.5-14: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Savinjsko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

Izobrazba selivcev. – Izobrazbo selivcev smo najprej opazovali za *državljanke RS* v treh obdobjih: **2003-2005**, **2006-2007** in **2008-2010**. Delež selivcev z znano izobrazbo je bil v obdobju 2003-2005 zelo majhen, znašal je 28 % pri obeh selitvenih tokovih, nato pa se je v naslednjih dveh opazovanih obdobjih povečal, in sicer pri priselitvah na 44 % in 49 % ter pri odselitvah na 56 % in 55 %. Glavne ugotovitve za oba opazovana kazalnika so podobne. Primerjava z ostalimi regijami (glej tabeli C-5.2 in C-5.3 v prilogi C) kaže, da je bila vrednost obeh kazalnikov tako pri priselitvah kot odselitvah v vseh opazovanih obdobjih nižja od povprečja vseh regij. Primerjava izobraženosti priseljnih in odseljenih v sliki 6.5-15 pa kaže, da so bili v vseh opazovanih obdobjih odseljeni po obeh kazalnikih bolj izobraženi od priseljnih.

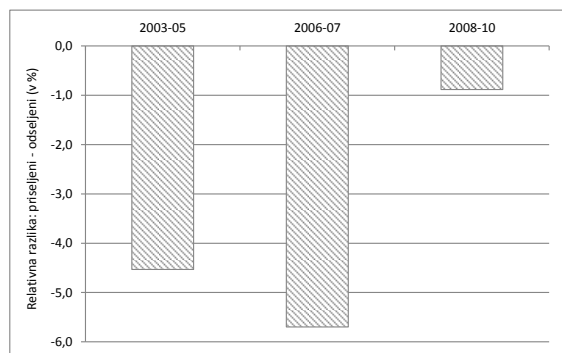
V nadaljevanju analiziramo vse meddržavne selitve (državljanji RS, tujci) v obdobju **2008-2010**, pri čemer je delež selivcev z znano izobrazbo v povprečju znašal pri priselitvah 78 % in pri odselitvah 81 %. Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so:

- *Povprečno število let šolanja.* – Kot kažejo letni podatki v sliki 6.5-16a, se izobraženost priseljnih v opazovanem obdobju ni spreminjala, medtem ko se je izobraženost odseljenih zmanjšala in približno izenačila z izobraženostjo priseljnih. Pri tem podatki za vse selivce pretežno odražajo selitve tujcev. V povprečju je v opazovanem obdobju povprečno število let šolanja za vse selivce znašalo 10,3 pri priselitvah in 10,4 pri odselitvah, kar je podobno povprečju v državi (glej tabelo C-5.2 v prilogi C).

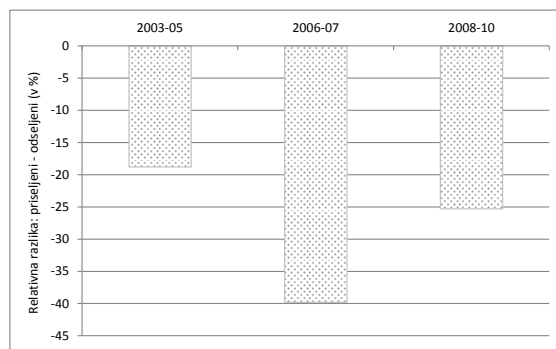
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Letni podatki v sliki 6.5-16b kažejo, da je bil ta delež pri odselitvah vsa leta opazovanega obdobja večji kot pri priselitvah, v povprečju pa je znašal 4 % (odselitve) in 2 % (priselitve). V primerjavi z ostalimi regijami je bil ta delež pri obeh selitvenih tokovih v Savinjski regiji najmanjši (glej tabelo C-5.3 v prilogi C).

Slika 6.5-15: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v meddržavnih selitvah za Savinjsko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)

a) Povprečno število let šolanja

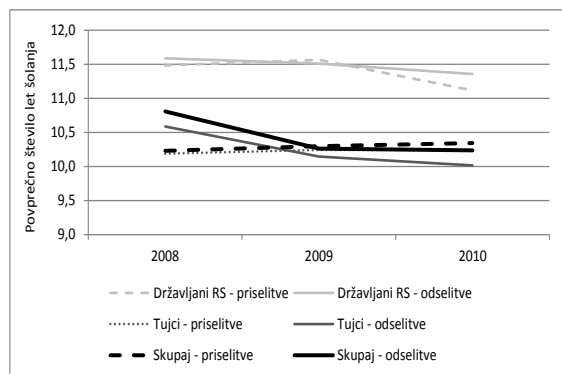
b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

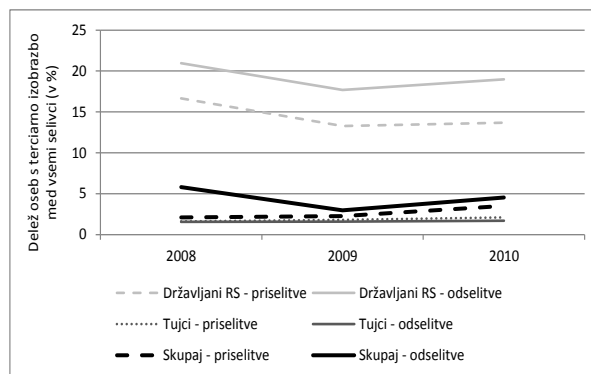
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija).

Slika 6.5-16: Izobraženost meddržavnih selivcev za Savinjsko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

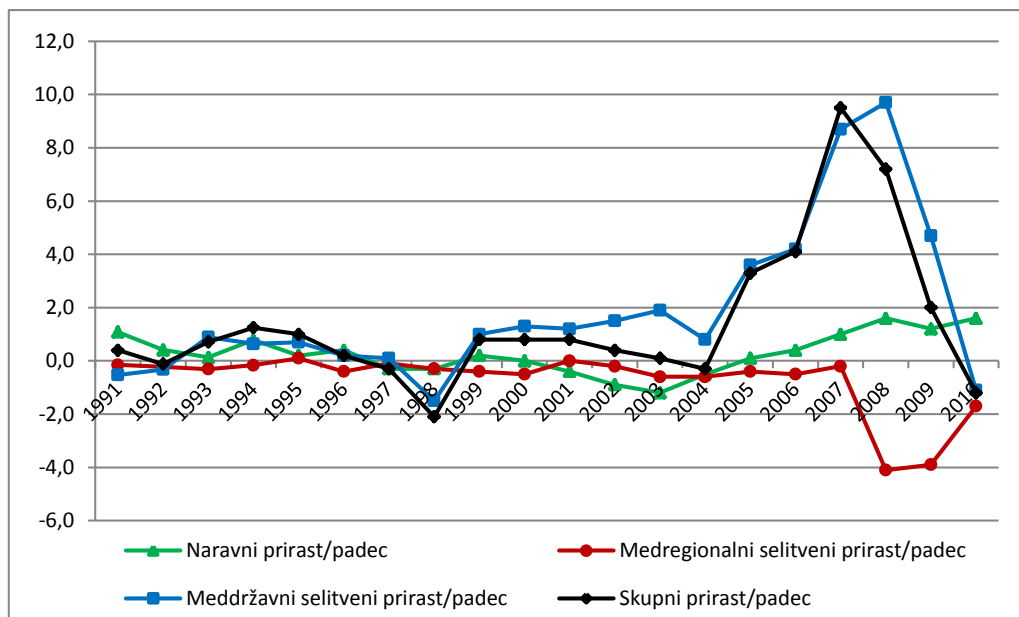
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

6.5.3. VLOGA NARAVNEGA GIBANJA TER MEDREGIONALNIH IN MEDDRŽAVNIH SELITEV V DEMOGRAFSKIH GIBANJIH

Obseg. – V obdobju 1991-2010 (slika 6.5-17) je Savinjska regija beležila *naravni prirast* v prvi polovici 1990-ih let, nato je sledilo desetletje pretežno negativnega salda v naravnem

gibanju prebivalstva. Po letu 2005 je regija ponovno pričela beležiti presežek števila živorojenih nad številom umrlih, ki je postopno naraščal. Na *skupni prirast oziroma padeč števila prebivalcev* v regiji so v opazovanem obdobju odločilno vplivale meddržavne selitve. Povprečni letni prirast števila prebivalcev, izražen na 1000 prebivalcev, je znašal v obdobju 1995-2003 0,2 osebe, v obdobju 2004-2007 4,2 osebe in v letih 2008-2010 2,7 osebe. Pri tem je regija v letu 2010 imela negativen skupni prirast in sicer kot posledica večjega obsega odselitev od priselitev tako v medregionalnih kot v meddržavnih selitvah.

Slika 6.5-17: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za spremembo števila prebivalcev v Savinjski regiji, 1991-2010 (koeficient – letni saldo na 1000 prebivalcev)

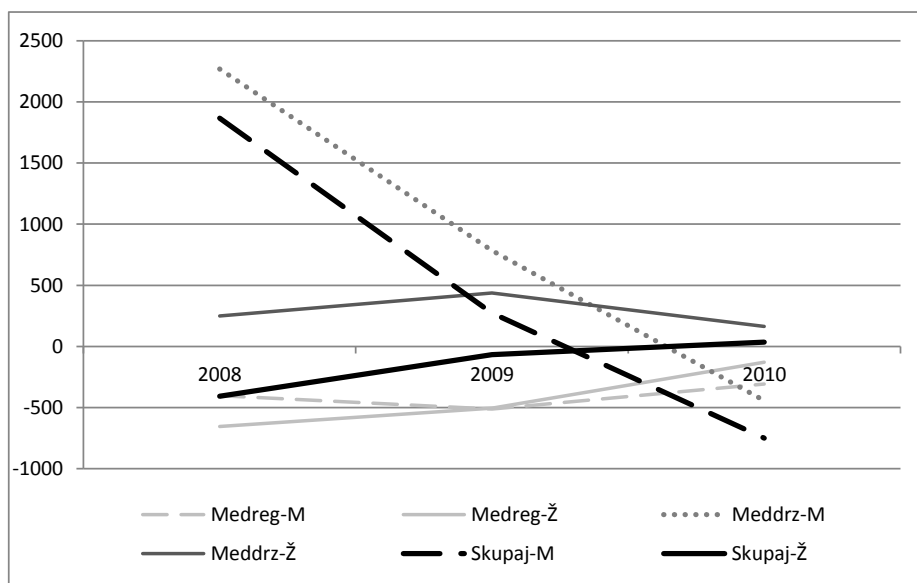
Lastni izračuni na podlagi podatkov SURS (glej tabelo C-1.5 v prilogi C).

Državljanstvo. – V obdobju 2008-2010 je bil saldo *vseh selitev* (državljeni RS, tujci) v Savinjski regiji pozitiven, pri tem pa v celoti kot posledica selitev tujcev, saj je bil saldo v selitvah državljanov RS negativen. V selitvah *državljanov RS* je bil obseg odselitev večji od obsega priselitev tako v medregionalnih kot v meddržavnih selitvah. Nasprotno velja za selitve *tujcev*, kjer je skupni pozitiven saldo v celoti posledica meddržavnih selitev, medtem ko je bil v medregionalnih selitvah saldo negativen.

Spol. – Skupni saldo v selitvah *državljanov RS* je bil v obdobju **2003-2010** negativen (kar je bilo v večji meri posledica medregionalnih selitev) in največji med vsemi slovenskimi regijami (preko 3700 neto odseljenih – glej tabelo C-3.1 v prilogi C). Zastopanost žensk v tem saldu je bila večja kot moških (59 % je bilo žensk), kar pomeni, da se je število prebivalcev Savinjske regije prek selitev državljanov RS v opazovanem obdobju zmanjšalo, pri čemer se je nekoliko bolj zmanjšalo število žensk kot moških. V obdobju **2008-2010**, za katerega analiziramo *vse selitve* (državljeni RS, tujci), je bil skupni selitveni saldo pozitiven (kar je bilo

izključno posledica pozitivnega salda v meddržavnih selitvah), pri tem pa v celoti na račun selitev moških, saj je bil saldo v selitvah žensk negativen. To pomeni, da se je prek vseh selitev v obdobju 2008-2010 število prebivalcev Savinjske regije povečalo in sicer izključno število moških. Letne podatke za saldo obeh vrst selitev (medregionalne, meddržavne) po spolu v obdobju 2008-2010 prikazujemo v sliki 6.5-18. V obeh opazovanih obdobjih (2003-2010 in 2008-2010) je imela Savinjska regija v strukturi prebivalstva nekoliko večji delež žensk (in manjši delež moških), kot je znašalo povprečje v državi.

Slika 6.5-18: Selitveni saldo v Savinjski regiji v obdobju 2008-2010 po spolu (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve

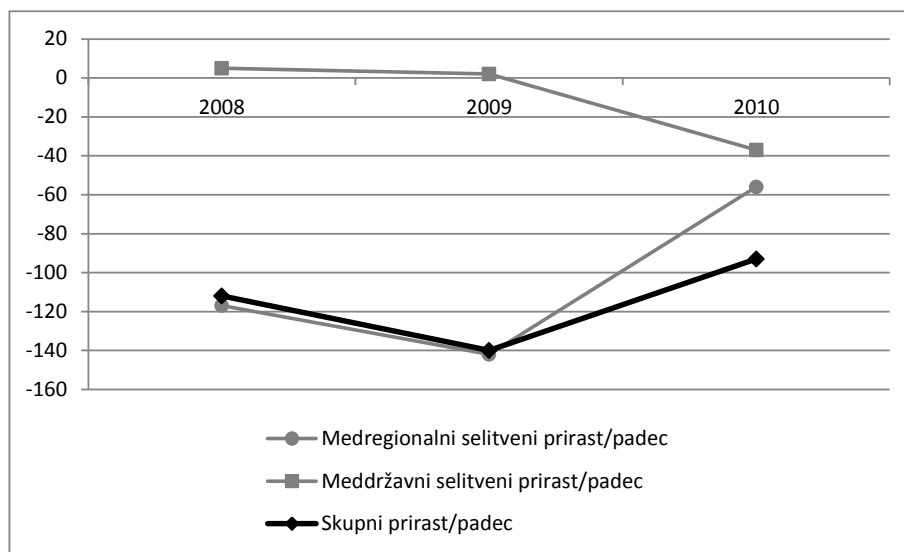
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

Starost. – Vpliv selitev *državljanov RS* na starostno strukturo prebivalstva Savinjske regije je bil v obdobju **2003-2010** izrazito neugoden; bolj neugoden vpliv je imela le Goriška regija (glej tabelo C-4.2a v prilogi C). Prebivalstvo regije se je torej prek teh selitev staralo. Tudi v obdobju **2008-2010**, za katerega analiziramo vse selitve (državljan RS, tujci), je bil vpliv selitev *državljanov RS* na starostno strukturo prebivalstva regije neugoden, vendar v precej manjši meri. Staranje prebivalstva je bilo posledica medregionalnih selitev, saj je bil vpliv meddržavnih selitev na starostno strukturo prebivalstva sicer ugoden, a zanemarljiv. Na drugi strani so imele selitve *tujcev* ugoden vpliv na starostno strukturo prebivalstva regije (prebivalstvo se je zaradi teh selitev pomlajevalo). Starostna struktura prebivalstva regije se je izboljšala prek meddržavnih selitev tujcev, medtem ko je bil vpliv medregionalnih selitev neugoden, a majhen. Vpliv *vseh selitev skupaj* na starostno strukturo prebivalstva Savinjske regije je bil neugoden, vendar precej šibek, saj so prevladujoč neugoden vpliv medregionalnih selitev (zlasti državljanov RS) v veliki meri blažile meddržavne selitve tujcev (glej tabelo C-4.2b v prilogi C).

6.5.4. VPLIV MEDREGIONALNIH IN MEDDRŽAVNIH SELITEV NA IZOBRAZBENO STRUKTURO PREBIVALSTVA – OBDOBJE 2008-2010

Vpliv vseh selitev (državljanov RS in tujcev) na izobrazbeno strukturo prebivalstva smo opazovali prek salda v selitvah oseb s terciarno izobrazbo. Letni podatki za ta saldo po vrsti selitev (medregionalne, meddržavne) so prikazani v sliki 6.5-19. Za Savinjsko regijo je bil v opazovanem obdobju značilen eden največjih negativnih saldov v selitvah oseb s terciarno izobrazbo. Regija je v opazovanem obdobju v medregionalnih in meddržavnih selitvah izgubila podobno število oseb s terciarno izobrazbo kot Koroška regija (relativno oz. na 1000 prebivalcev sicer precej manj). Za razliko od Koroške regije pa so v Savinjski regiji selitve tujcev s terciarno izobrazbo nekoliko blažile negativen saldo v selitvah državljanov RS s takšno izobrazbo (glej tabelo C-5.5 v prilogi C), vendar le v letih 2008 in 2009. V letu 2010 je bilo tudi v selitvah tujcev nekoliko več odselitev kot priselitev oseb s terciarno izobrazbo (glej tabelo C-5.6 v prilogi C).

Slika 6.5-19: Saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Savinjski regiji v obdobju 2008-2010 (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve

Vir: Tabela C-5.6 v prilogi C.

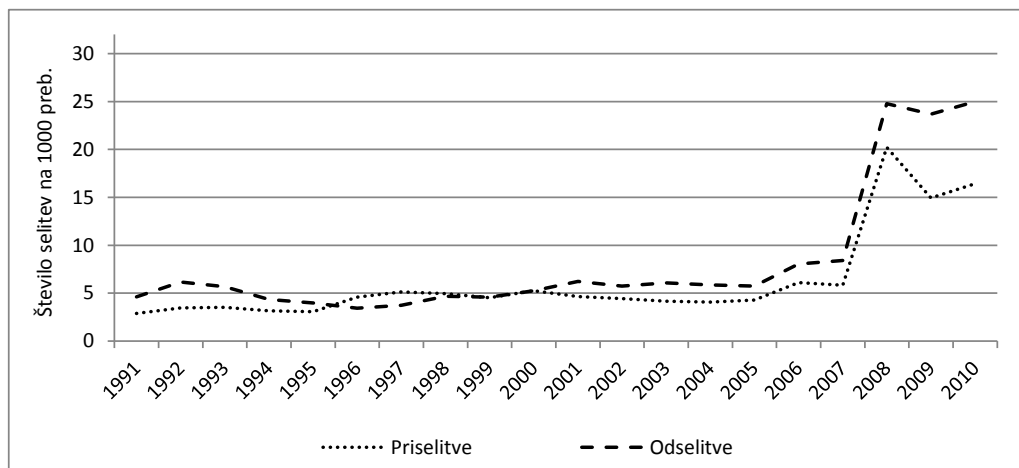
6.6. ZASAVSKA REGIJA

6.6.1. MEDREGIONALNE SELITVE

Obseg. – V obdobju **1991-2010** je z izjemo druge polovice 1990-ih let Zasavska regija prek medregionalnih selitev beležila odliv prebivalstva (slika 6.6-1). V letih 2001 do 2006 se je negativen letni saldo gibal med -1,3 in -1,9 osebe na 1000 prebivalcev, nato pa je presežek odselitev nad priselitvami hitro naraščal in v letih **2008-2010** v povprečju znašal -7,3 osebe na 1000 prebivalcev. Obseg priselitev in zlasti obseg odselitev je bil v opazovanem obdobju

relativno (na 1000 prebivalcev) večji kot v povprečju v drugih regijah. V obdobju 1995-2007 je bilo v regiji v povprečju 4,7 priseljenih in 5,5 odseljenih na 1000 prebivalcev. V letih 2008-2010 pa je bil v primerjavi z drugimi regijami obseg priselitve relativno (število selivcev na 1000 prebivalcev) manjši, obseg odselitev pa je ostal večji; negativen saldo v medregionalnih selitvah se je povečal.

Slika 6.6-1: Obseg medregionalnih selitev* za Zasavsko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)

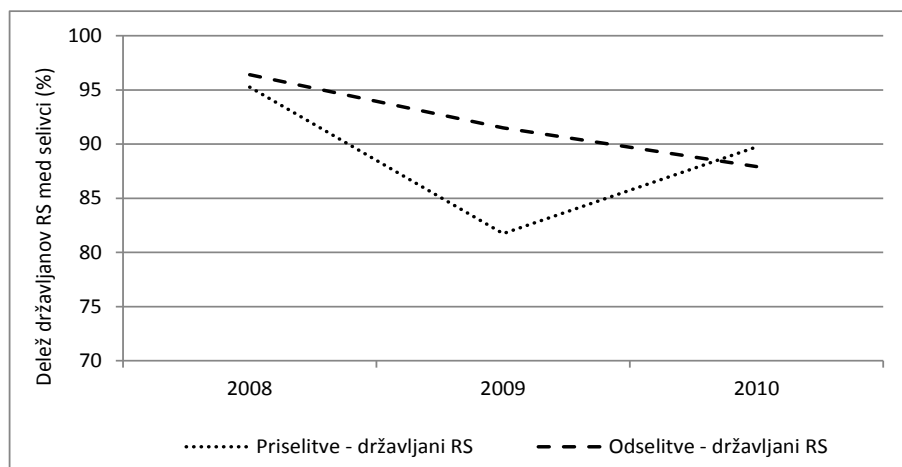

Vir: Tabela C-1.6 v prilogi C.

* Za obdobje 1991-2007 se podatki nanašajo na selitve državljanov RS (na stalno bivališče), za obdobje 2008-2010 pa na vse selitve (državljeni RS, tujci), vključujoč selitve na začasno bivališče.

Državljanstvo. – V obdobju **2008-2010** so v medregionalnih selitvah, kjer praviloma prevladujejo selitve državljanov RS, selitve tujcev v povprečju predstavljale 10 % v priselitvah in 8 % v odselitvah, kar je manj kot v povprečju v državi (tu je ta delež znašal 12 % v priselitvah in odselitvah).

Slika 6.6-2: Struktura medregionalnih selitev za Zasavsko regijo v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah*

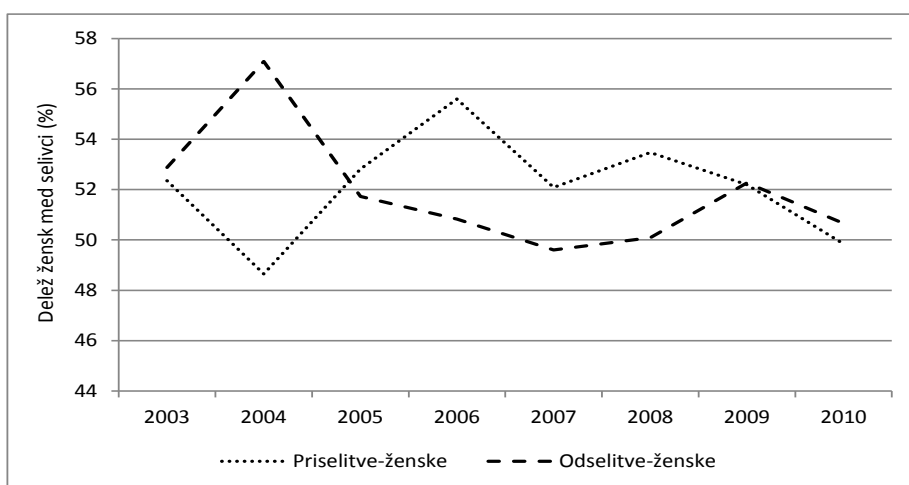

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež tujcev je zrcalna slika deleža državljanov RS (100 % zmanjšano za delež državljanov RS).

Spol. – V medregionalnih selitvah *državljanov RS* so v obdobju **2003-2010** ženske v povprečju predstavljale dobro polovico vseh selivcev (52 % v priselitvah in 51 % v odselitvah). Letni podatki v sliki 6.6-3 kažejo, da je bil delež žensk v priselitvah in odselitvah ob koncu opazovanega obdobja nekoliko nižji kot v letu 2003. Pri tem je bil v začetku in ob koncu opazovanega obdobja ta delež v priselitvah manjši kot v odselitvah, v vmesnem obdobju pa je veljalo nasprotno. Saldo medregionalnih selitev državljanov RS je bil v opazovanem obdobju negativen tako za moške kot za ženske, pri čemer je bila zastopanost žensk in moških v neto selitvenem padcu enaka.

Slika 6.6-3: Spolna struktura medregionalnih selitev državljanov RS za Zasavsko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah*

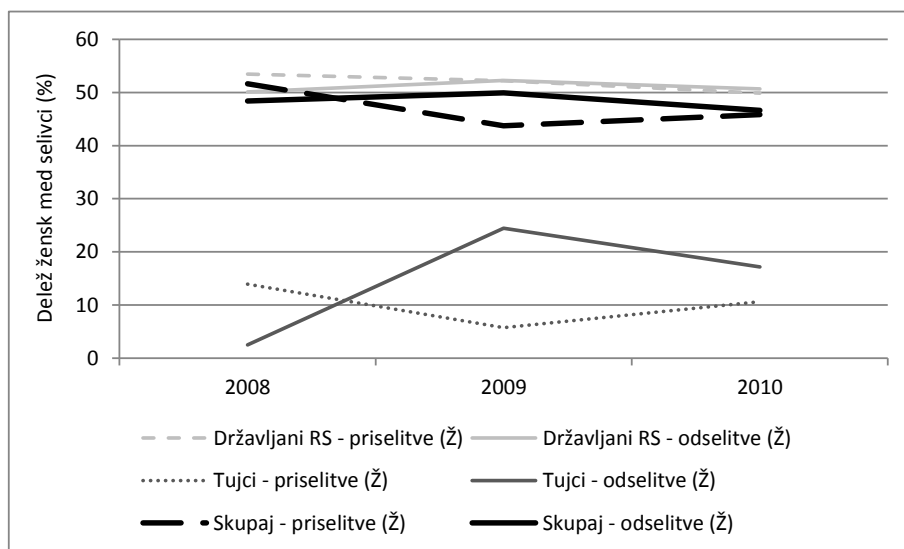
Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Podatki za vse selitve (državljanov RS, tujce) v obdobju **2008-2010** kažejo, da so v skupnih selitvenih tokovih ženske v povprečju predstavljale nekoliko manjši delež kot moški (47 % v priselitvah in 48 % v odselitvah). Manjša zastopanost žensk je bila v celoti posledica zelo majhnega deleža žensk v selitvah tujcev (v povprečju 9 % v priselitvah in 17 % v odselitvah), kar je razvidno iz slike 6.6-4. Kljub temu je bil delež žensk v odselitvah tujcev še vedno precej večji kot v ostalih regijah. Saldo medregionalnih selitev je bil v opazovanem obdobju negativen tako v selitvah državljanov RS kot tujcev. Skupaj za vse selitve velja, da je bila zastopanost žensk in moških v neto selitvenem padcu enaka.

Starost selivcev. – Kot je razvidno iz slike 6.6-5, ki prikazuje letne podatke o selitvah *državljanov RS* v obdobju **2003-2010**, je bila v letih 2003-2007 povprečna starost za odseljene nekoliko višja kot za priseljene, v letih 2008-2010 pa je veljalo nasprotno. Opazovanje celega obdobja skupaj kaže na trend naraščanja povprečne starosti priseljenih in odseljenih. Glede na povprečje v državi je bila povprečna starost priseljenih do leta 2007 nižja, v obdobju 2008-

Slika 6.6-4: Spolna struktura vseh medregionalnih selitev (državljeni RS, tujci) za Zasavsko regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

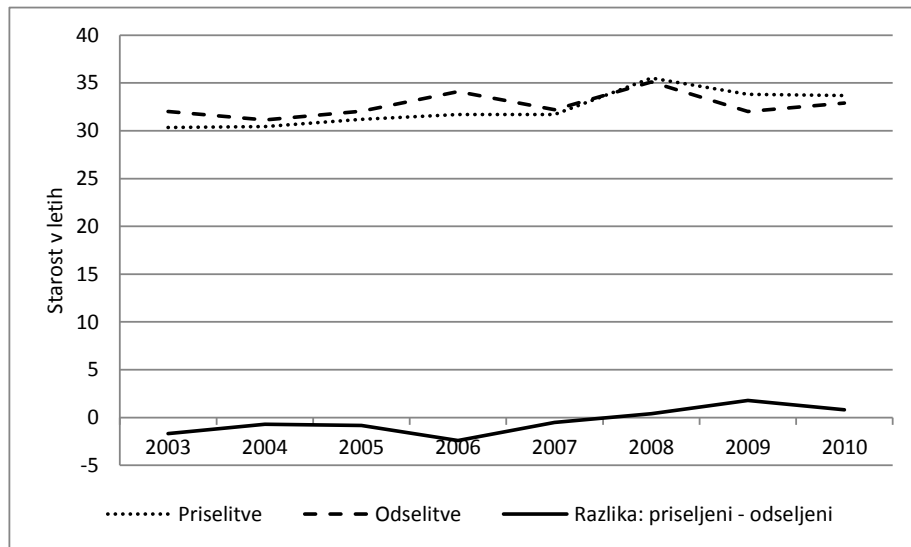
* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

-2010 pa precej višja (za 3,7 leta pri priselitvah in za 2,6 leta pri odselitvah; glej tabelo C-4.1 v prilogi C).

Podatki za vse selitve (državljeni RS, tujci) v obdobju **2008-2010** kažejo, da je bila za razliko od ostalih regij pri obeh selitvenih tokovih (priselitve, odselitve) razlika v povprečni starosti državljanov RS in tujcev zelo majhna (povprečna starost tujcev je bila na strani priselitev višja za 2 leti, na strani odselitev pa za 0,9 leta). To je bilo na eni strani posledica nizke povprečne starosti tujcev (le-ta je bila v opazovanem obdobju najnižja v Zasavski, Gorenjski in Notranjsko-kraški regiji) in na drugi strani visoke povprečne starosti državljanov RS pri obeh selitvenih tokovih. Za vse selivce skupaj je pri obeh selitvenih tokovih povprečna starost presegala povprečje vseh regij (za 3 leta pri priselitvah in za 1,8 leta pri odselitvah), pri tem pa je bila za priseljene za dobro leto višja kot za odseljene. Letni podatki v sliki 6.6-6 kažejo, da se je povprečna starost selivcev zmanjšala v obeh selitvenih tokovih (priselitvah, odselitvah) tako za državljane RS kot tujce in zato tudi za vse selivce skupaj (med njimi so večino predstavljali državljani).

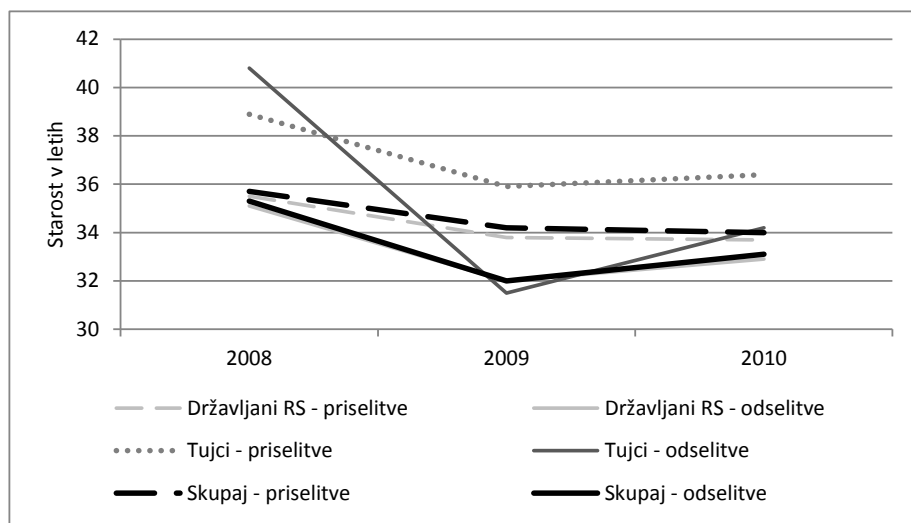
Izobrazba selivcev. – Izobrazbo selivcev smo najprej opazovali za *državljane RS* v treh zaporednih obdobjih: **2003-2005**, **2006-2007** in **2008-2010**. Delež selivcev z znano izobrazbo je v obdobju 2003-2005 v obeh selitvenih tokovih v povprečju presegal 60 %, v naslednjih dveh opazovanih obdobjih pa se je povečal na preko 80 % (glej tabelo C-5.1 v prilogi C). Izobraženost selivcev smo opazovali prek naslednjih dveh kazalnikov: povprečno število let šolanja in delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci. Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so:

Slika 6.6-5: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Zasavsko regijo v obdobju 2003-2010 – selitve državljanov RS

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni (za leta 2003-2005).

Slika 6.6-6: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Zasavsko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj

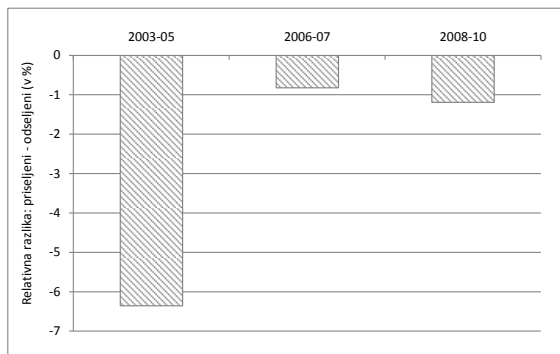
Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

- *Povprečno število let šolanja.* – Tako merjena izobraženost selivcev (priseljenih in odseljenih) je bila v vseh treh opazovanih obdobjih slabša kot v večini drugih statističnih regij (glej tabelo C-5.2 v prilogi C). Iz slike 6.6-7a je razvidno, da so bili po tem kazalniku odseljeni v vseh treh obdobjih bolj izobraženi od priseljenih, pri čemer je bila razlika v obdobju 2003-2005 bistveno večja kot kasneje.
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – V primerjavi z ostalimi regijami (glej tabelo C-5.3 v prilogi C) je bil ta delež v obeh selitvenih tokovih v prvih dveh opazovanih obdobjih med najnižjimi, v zadnjem opazovanem obdobju pa se je približal povprečju vseh regij. Slika 6.6-7b pa kaže, da je bil v obdobju 2003-2005 delež oseb s

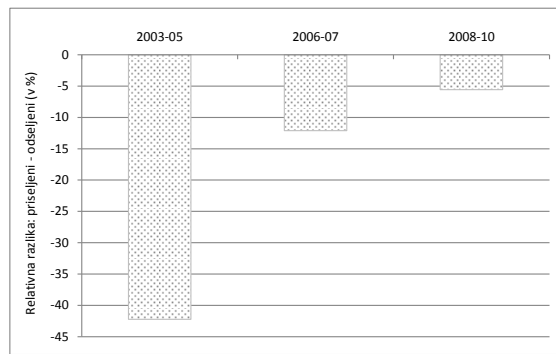
terciarno izobrazbo med vsemi odseljenimi za dobrih 40 odstotkov višji kot med priseljenimi, nato pa se je ta razlika hitro zmanjševala.

Slika 6.6-7: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v medregionalnih selitvah za Zasavsko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

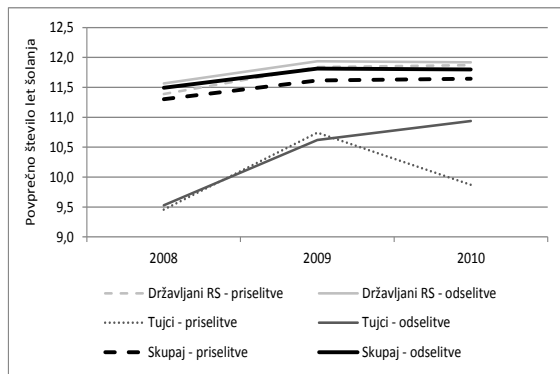
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija).

V nadaljevanju analiziramo vse medregionalne selitve (državljanji RS, tujci) v obdobju **2008-2010**, pri čemer je delež selivcev z znano izobrazbo v povprečju znašal pri priselitvah 86 % in pri odselitvah 84 %. Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so:

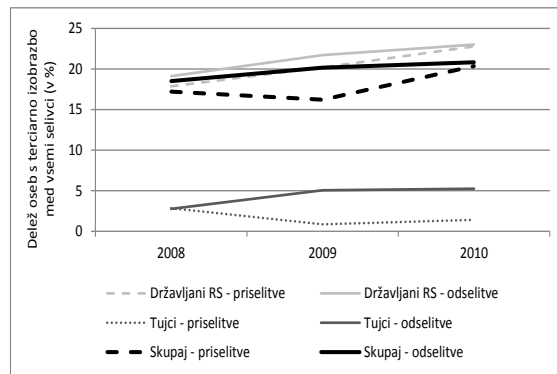
- *Povprečno število let šolanja.* – Letni podatki v sliki 6.6-8a kažejo, da se je to število nekoliko povečalo pri obeh selitvenih tokovih ter da je bila izobraženost odseljenih ves čas nekoliko boljša kot izobraženost priseljenih. V povprečju je v opazovanem obdobju povprečno število let šolanja znašalo 11,5 pri priselitvah in 11,7 pri odselitvah, kar je bilo pri obeh selitvenih tokovih pod povprečjem vseh regij (glej tabelo C-5.2 v prilogi C). Povprečna vrednost kazalnika za vse selitve je pri tem pretežno odraz selitev državljanov RS; za tujce je bila vrednost kazalnika nižja.
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Kot je razvidno iz slike 6.6.-8b, se je tudi delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci v opazovanem obdobju nekoliko povečal in bil pri odselitvah nekoliko večji kot pri priselitvah. V povprečju je v opazovanem obdobju znašal pri priselitvah 18 % in pri odselitvah 20 %, kar je pri priselitvah malo pod, pri odselitvah pa malo nad povprečjem vseh regij (glej tabelo C-5.3 v prilogi C). Povprečna vrednost kazalnika za vse selitve je pri tem pretežno odraz selitev državljanov RS. Pri selitvah tujcev je bil ta delež v obdobju 2008-2010 precej manjši, pri tem pa pri odselitvah izrazito nad povprečjem vseh regij (Zasavska regija – 5 %, povprečje vseh regij – 2 %).

Slika 6.6-8: Izobraženost medregionalnih selivcev za Zasavsko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

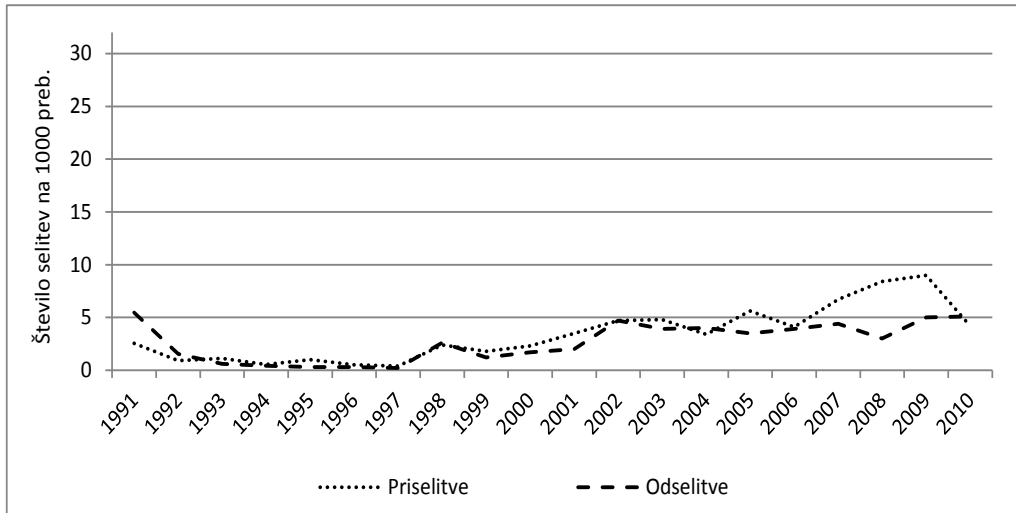
6.6.2. MEDDRŽAVNE SELITVE

Obseg. – Zasavska regija sodi med regije z majhno evidentirano *zalogo* (začasnih) emigrantov. Konec leta 2007 je imela 1,2 % državljanov RS v tujini; leta 2012 je bila vrednost ustreznega malo drugačnega kazalnika enaka. Zaloga imigrantov pa je po dveh načinih merjenja (državljanstvo, država rojstva) glede na povprečje v državi naslednja: upošteva je državljanstvo je nižja, upošteva je državo rojstva pa nekoliko višja. Leta 2011 je bilo med prebivalci regije 3,4 % tujcev, na drugi strani pa je kar 11,9 % prebivalcev bilo rojenih v tujini. Za meddržavne selitvene *tokove* pa velja, da je bil njihov relativni obseg (število selivcev na 1000 prebivalcev) v obdobju **1991-2010** nekoliko pod povprečjem za vse regije. Kot kaže slika 6.6-9, sta obseg odselitev in priselitev postopno naraščala: v letih 1995-2003 je imela regija v povprečju letno 2,4 priseljenih in 1,9 odseljenih na 1000 prebivalcev, v obdobju 2004-2010 pa 5,9 priseljenih in 4,1 odseljenih. Saldo meddržavnih selitev je bil v 1990-ih letih relativno izravnani (z izjemo leta 1991), nato pa je obseg priseljevanja postopoma vse bolj presegal obseg odseljevanja. Največji pozitiven saldo je bil značilen za leta 2007-2009, v obdobju **2008-2010** pa je v povprečju na leto znašal 2,8 osebe na 1000 prebivalcev.

Državljanstvo. – V povprečju v vseh regijah večji del meddržavnih selitev predstavljajo selitve tujcev, zlasti na strani priselitev. V obdobju **2008-2010** so selitve državljanov RS v Zasavski regiji v povprečju predstavljale 12 % v priselitvah in 37 % v odselitvah. V primerjavi s povprečjem v Sloveniji je bil delež državljanov RS v odselitvah precej večji, v priselitvah pa podoben. Enako velja za daljše obdobje **2000-2010**, prikazano v sliki 6.6-10, ko

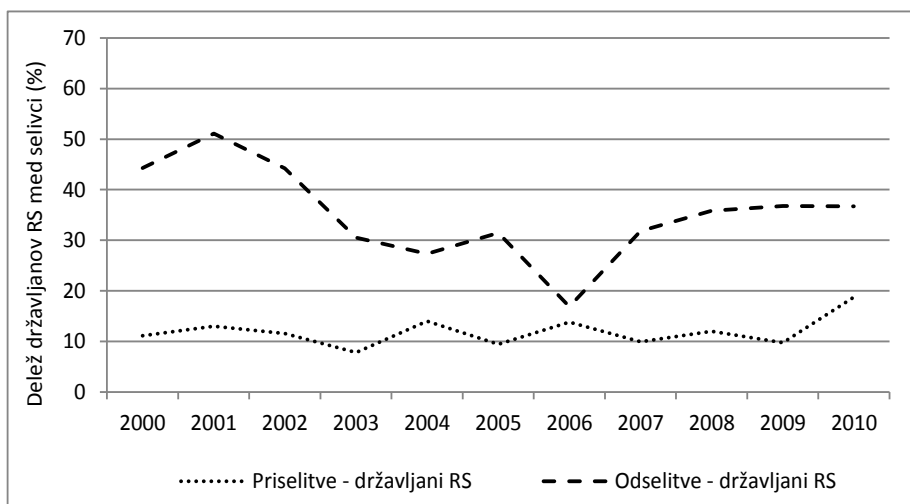
so v meddržavnih selitvah selitve državljanov RS v povprečju predstavljale 12 % v priselitvah in 34 % v odselitvah (v povprečju v državi pa 11 % v priselitvah in 26 % v odselitvah).

Slika 6.6-9: Obseg meddržavnih selitev za Zasavsko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)

Vir: Tabela C-1.6 v prilogi C.

Slika 6.6-10: Struktura meddržavnih selitev za Zasavsko regijo v obdobju 2000-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah*

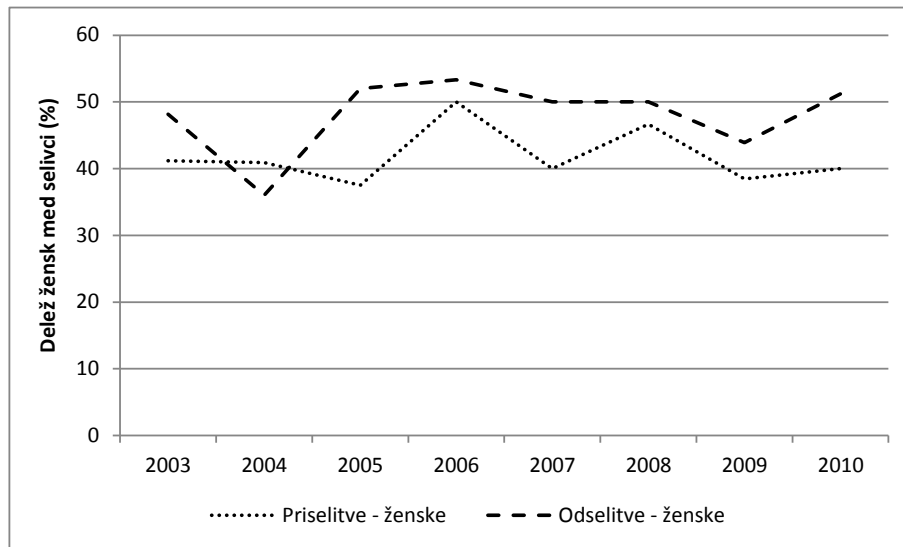

Vir. SURS, 2012b in lastni izračuni.

* Delež tujcev je zrcalna slika deleža državljanov RS (100 % zmanjšano za delež državljanov RS).

Spol. – V meddržavnih selitvah *državljanov RS* so v obdobju **2003-2010** ženske predstavljale manj kot polovico vseh priseljencev (42 %) in odseljenih (48 %). Letni podatki v sliki 6.6-11 kažejo, da je bil delež žensk v priselitvah ob koncu obdobja enak tistemu na začetku, delež žensk v odselitvah pa se je nekoliko povečal. Saldo meddržavnih selitev državljanov RS je bil v opazovanem obdobju negativen tako za moške kot za ženske, pri čemer je bila zastopanost žensk v neto selitvenem padcu nekoliko večja (54 % so predstavljale ženske).

Slika 6.6-11: Spolna struktura meddržavnih selitev državljanov RS za Zasavsko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah*

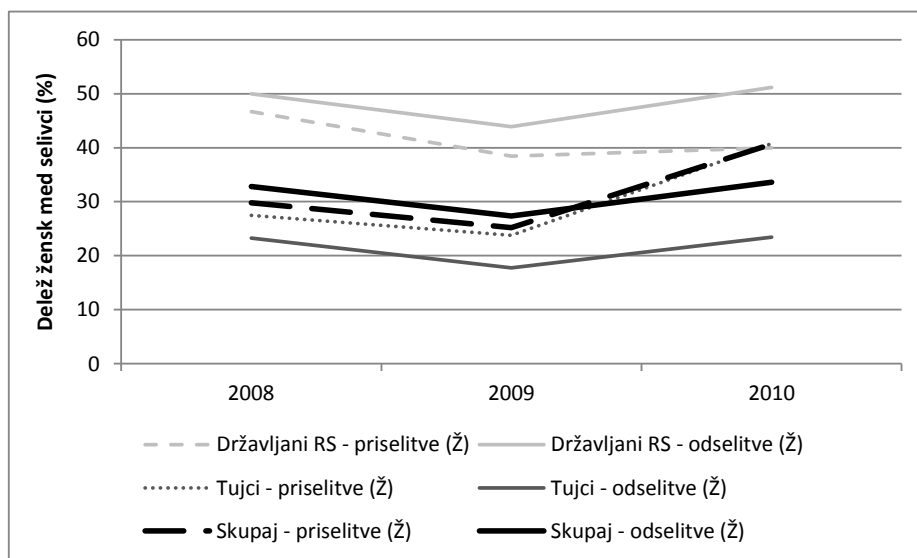
Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

V obdobju **2008-2010**, za katerega proučujemo vse selitve (državljan RS, tujci), so v obeh selitvenih tokovih prevladovali moški (v povprečju 70 % v priselitvah in 69 % v odselitvah), in sicer predvsem na račun selitev tujcev. Letni podatki v sliki 6.6-12 kažejo, da se je v opazovanem obdobju delež žensk v vseh priselitvah povečal za dobrih 10 odstotnih točk, kar je v celoti posledica selitev tujcev. V letu 2010 se je tako delež žensk v priselitvah državljanov RS in tujcev izenačil, kar je posebnost Zasavske regije. Delež žensk v vseh priselitvah je tudi presegel delež žensk v odselitvah, ki se v opazovanem obdobju ni bistveno spremenil. Saldo skupnih meddržavnih selitev (državljan RS in tujci skupaj) je bil v opazovanem obdobju pozitiven, pri čemer je bila zastopanost žensk v selitvenem prirastu 28 %. Pozitiven saldo meddržavnih selitev je bil v celoti posledica pozitivnega salda v selitvah tujcev (tako moških kot žensk), medtem ko je bil v selitvah državljanov RS zabeležen neto selitveni padec (tako moških kot žensk).

Podatki za vse selitve v daljšem obdobju **1998-2010** kažejo, da je bil skupaj v celotnem obdobju delež žensk v priselitvah malo manjši (27 %), v odselitvah pa podoben (30 %) kot v obdobju 2008-2010. Saldo meddržavnih selitev je bil tudi v tem daljšem obdobju pozitiven, zastopanost žensk v tem saldu pa precej nižja kot v obdobju 2008-2010 (16 % so predstavljale ženske).

Slika 6.6-12: Spolna struktura vseh meddržavnih selitev (državljeni RS, tujci) za Zasavsko regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

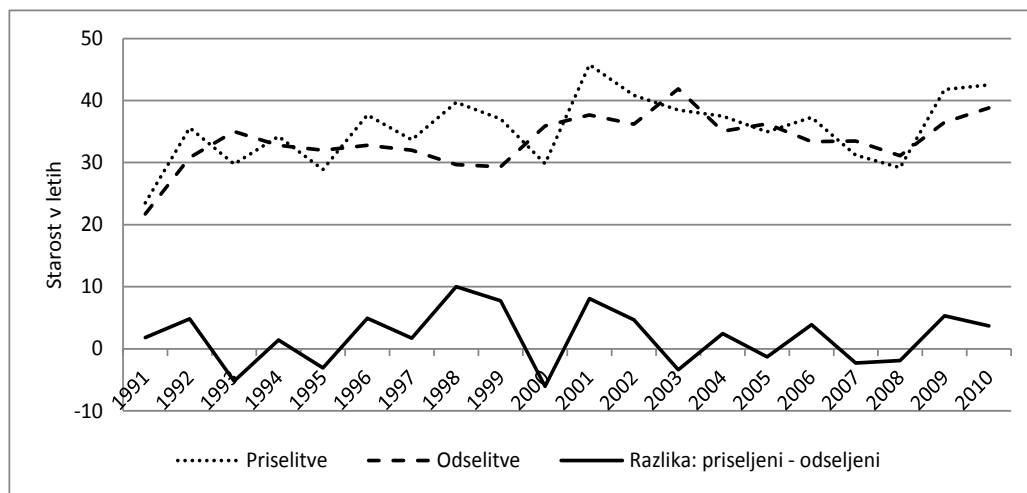
* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Starost selivcev. – V obdobju **1991-2010** je pri selitvah *državljanov RS* povprečna starost priseljenih presegala povprečno starost odseljenih v povprečju za 1,9 leta (glej tudi tabelo C-4.1 v prilogi C). Slika 6.6-13, ki prikazuje letne podatke, kaže na trend naraščanja povprečne starosti priseljenih in odseljenih, vendar z vmesnim obdobjem (od 2001 oz. 2003 do 2008), ko se je povprečna starost selivcev pri obeh selitvenih tokovih zniževala. V navedeni sliki je obenem viden velik razpon med najvišjo in najnižjo povprečno starostjo tako na strani priselitev kot odselitev, kot tudi precejšnja nihanja v povprečni starosti zlasti na strani priselitev. Glede na ostale regije je povprečna starost selivcev v Zasavski regiji pri obeh selitvenih tokovih v opazovanem obdobju dvakrat dosegla najvišjo in enkrat najnižjo vrednost med vsemi regijami. Na strani priselitev je najvišji vrednosti dosegla v letih 2001 in 2010 (45,8 leta in 42,5 leta) in najnižjo v letu 2008 (29,2 leta), na strani odselitev pa je najvišji vrednosti dosegla v letih 2003 in 2010 (41,9 leta in 39 let) ter najnižjo v letu 2008 (31,1 leta).

V obdobju **2008-2010**, za katerega proučujemo vse selitve (državljeni RS, tujci), za selitve *tujcev* velja, da je povprečna starost odseljenih presegala povprečno starost priseljenih, kar je značilno za vse slovenske regije. Kot kaže slika 6.6-14, je povprečna starost priseljenih v opazovanem obdobju rahlo upadala; v povprečju je znašala 29 let in je bila najnižja med vsemi regijami. Tudi povprečna starost odseljenih je bila v opazovanem obdobju v povprečju najnižja med vsemi regijami, kar pa ne velja za leto 2010, ko se je močno povečala. Podobno kot v ostalih regijah je bila pri obeh selitvenih tokovih povprečna starost tujcev nižja od le-te za državljane RS (kar za 8,3 leta pri priselitvah in za 2,6 leta pri odselitvah). Za selitve *državljanov RS* velja, da se je povprečna starost priseljenih in odseljenih v opazovanem obdobju zelo povečala in pri obeh selitvenih tokovih v letih 2009 in 2010 presegla povprečno

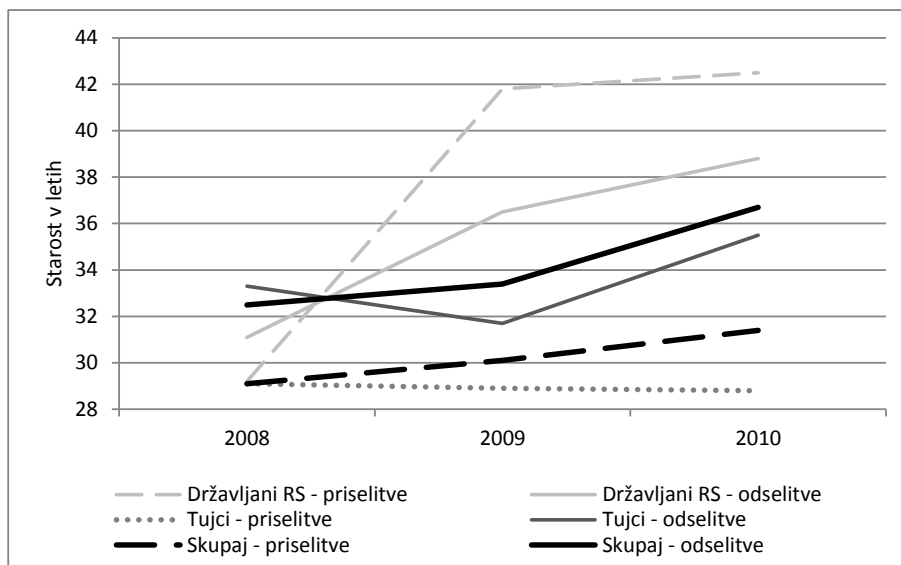
starost selivcev med tujci. V teh dveh letih je povprečna starost priseljenih tudi presegla povprečno starost odseljenih. Za vse selitve skupaj velja, da je v opazovanem obdobju (2008-2010) povprečna starost naraščala tako za priseljene kot za odseljene – pri slednjih nekoliko bolj. Povprečna starost odseljenih je bila v celem obdobju skupaj za 4,5 leta višja od povprečne starosti priseljenih; med vsemi slovenskimi regijami je Zasavska regija imela najnižjo povprečno starost priseljenih (30 let) in eno najnižjih (poleg Osrednjeslovenske in Gorenjske regije) povprečnih starosti odseljenih (34,5 leta).

Slika 6.6-13: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Zasavsko regijo v obdobju 1991-2010 – selitve državljanov RS

Vir: SURS, 2000, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni (za leta 1991-2005).

Slika 6.6-14: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Zasavsko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj

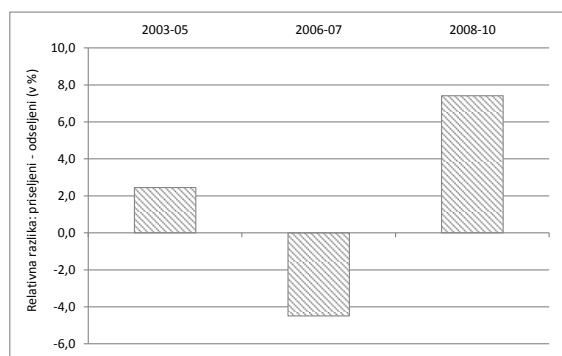
Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

Izobrazba selivcev. – Izobrazbo selivcev smo najprej opazovali za *državljanje RS* v treh obdobjih: **2003-2005**, **2006-2007** in **2008-2010**. Delež selivcev z znano izobrazbo je bil v obdobju 2003-2005 zelo majhen. Znašal je 37 % pri priselitvah in 30 % pri odselitvah, nato pa se je v naslednjem opazovanem obdobju povečal, in sicer pri priselitvah na 50 % in pri odselitvah na skoraj 70 %, v zadnjem opazovanem obdobju pa je v obeh selitvenih tokovih znašal okoli 60 % (glej tabelo C-5.1 v prilogi C). Tudi število opazovanih selivcev za to regijo je bilo zlasti v prvih dveh opazovanih obdobjih majhno, zato je potrebna previdnost pri interpretaciji rezultatov. Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so:

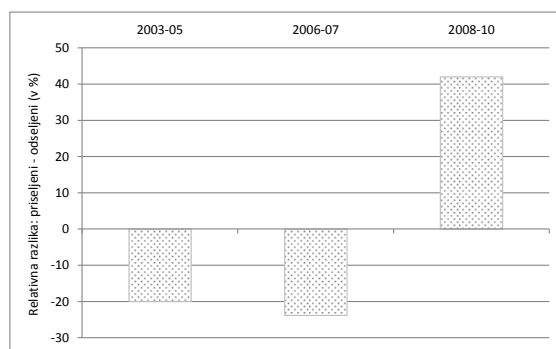
- *Povprečno število let šolanja.* – Primerjava z ostalimi regijami kaže, da je bila tako merjena izobraženost odseljenih v vseh treh opazovanih obdobjih v Zasavski regiji med najnižjimi, izobraženost priseljenih pa pod ali na ravni povprečja za vse regije (glej tabelo C-5.2 v prilogi C). Tudi iz slike 6.6-15a je razvidno, da so bili odseljeni večji del obdobja 2003-2010 manj izobraženi od priseljenih (izjema je leto 2006).
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Primerjava z ostalimi regijami kaže, da je bil ta delež pri odselitvah v vseh treh opazovanih obdobjih med najmanjšimi v državi. To je v prvih dveh opazovanih obdobjih veljalo tudi za priselitve, medtem ko je bil ta delež v priselitvah v obdobju 2008-2010 podoben povprečju v državi (glej tabelo C-5.3 v prilogi C). Iz slike 6.6-15b je razvidno, da je bil delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi odseljenimi v prvih dveh opazovanih obdobjih večji kot med vsemi priseljenimi, za zadnje opazovano obdobje pa je veljalo nasprotno. Selitveni saldo oseb s terciarno izobrazbo pa je bil negativen v vseh treh opazovanih obdobjih.

Slika 6.6-15: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v meddržavnih selitvah za Zasavsko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

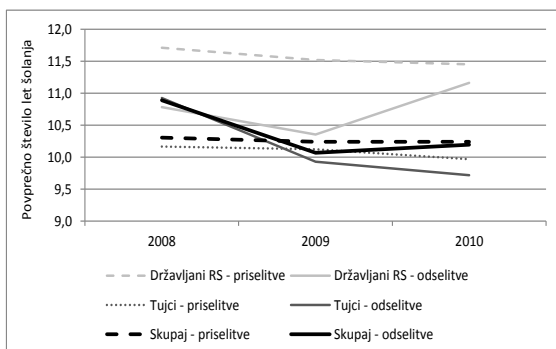
Lastni izračuni na podlagi podatkov vr: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija).

V nadaljevanju analiziramo vse *meddržavne selitve* (državljanji RS, tujci) v obdobju **2008-2010**, pri čemer je delež selivcev z znano izobrazbo v povprečju znašal pri priselitvah 70 % in pri odselitvah 72 %. Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so:

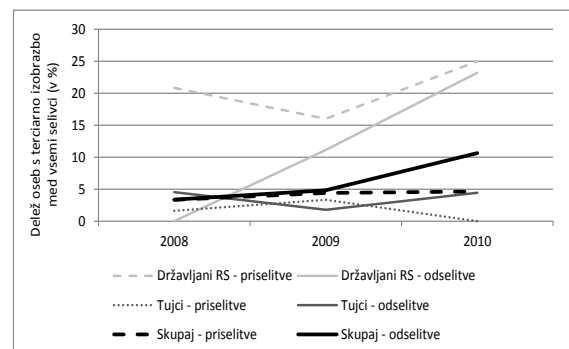
- *Povprečno število let šolanja.* – Kot kažejo letni podatki v sliki 6.6-16a, se tako merjena izobraženost priseljenih v opazovanem obdobju ni spreminjala, medtem ko se je izobraženost odseljenih zmanjšala. V povprečju je bila v opazovanem obdobju vrednost tega kazalnika enaka pri obeh selitvenih tokovih in je znašala 10,3 leta (pri priselitvah je to na ravni povprečja v državi, pri odselitvah pa nižja od tega povprečja). Izobraženost vseh selivcev je pri tem pretežno odražala izobraženost tujcev (ki so predstavljali večino selivcev).
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Letni podatki v sliki 6.6-16b kažejo, da je bil ta delež v začetku opazovanega obdobja enak v obeh selitvenih tokovih, nato pa se je bolj povečal pri odselitvah. V povprečju je v opazovanem obdobju znašal 4 % pri priselitvah in 7 % pri odselitvah, kar je malo pod povprečjem vseh regij. Ločeni podatki za selitve državljanov RS in tujcev razkrivajo precej večji delež takšnih oseb v selitvah državljanov RS; poleg tega je bil v selitvah slednjih ta delež pri priselitvah ves čas večji kot pri odselitvah.

Slika 6.6-16: Izobraženost meddržavnih selivcev za Zasavsko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS*, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

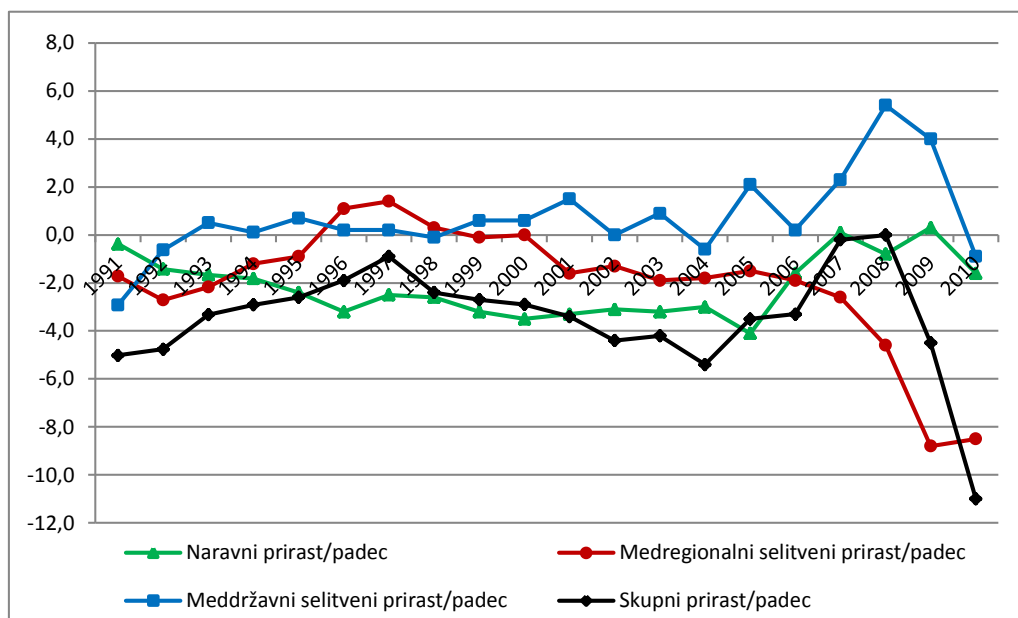
* Velike spremembe v povprečnem številu let šolanja in deležu oseb s terciarno izobrazbo v selitvah državljanov RS so lahko posledica majhnega števila opazovanih selivcev (selivcev z znano izobrazbo).

6.6.3. VLOGA NARAVNEGA GIBANJA TER MEDREGIONALNIH IN MEDDRŽAVNIH SELITEV V DEMOGRAFSKIH GIBANJIH

Obseg. – Poleg Pomurske regije je imela Zasavska regija v obdobju 1991-2010 največji negativen *saldo v naravnem gibanju* prebivalstva. Presežek števila umrlih nad živorojenimi je vztrajno naraščal vse od leta 1991 do leta 2005, ko je negativen saldo dosegel -4,1 osebe na 1000 prebivalcev. V povprečju je v obdobju 1995-2003 znašal -3,3 osebe na 1000 prebivalcev. Kot kaže slika 6.6-17, se je po letu 2005 negativen trend v naravnem gibanju prebivalstva zaustavil; negativen saldo naravnega gibanja se je zelo zmanjšal (v obdobju

2004-2010 je v povprečju znašal -1,5 osebe na 1000 prebivalcev). Naravno gibanje prebivalstva je imelo ključen vpliv na gibanje števila prebivalcev v regiji vse do leta 2006; v tem obdobju so z izjemo let 1996-2000 k zmanjševanju števila prebivalcev dodatno prispevale medregionalne selitve. *Skupni saldo naravnega in selitvenega gibanja* prebivalstva je v obdobju 1995-2007 znašal v povprečju -2,9 osebe na 1000 prebivalcev. Od leta 2007 naprej pa so na gibanje števila prebivalcev v regiji odločilno vplivale selitve; v letih 2009 in 2010 zlasti medregionalne. Skupni saldo naravnega in selitvenega gibanja prebivalstva je v obdobju 2008-2010 znašal v povprečju -5,2 osebe na 1000 prebivalcev. V Zasavski regiji se je tako poleg Pomurske regije v opazovanem obdobju najbolj zmanjšalo število prebivalcev zaradi naravnega in selitvenega gibanja.

Slika 6.6-17: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za spremembo števila prebivalcev v Zasavski regiji, 1991-2010 (koeficient – letni saldo na 1000 prebivalcev)

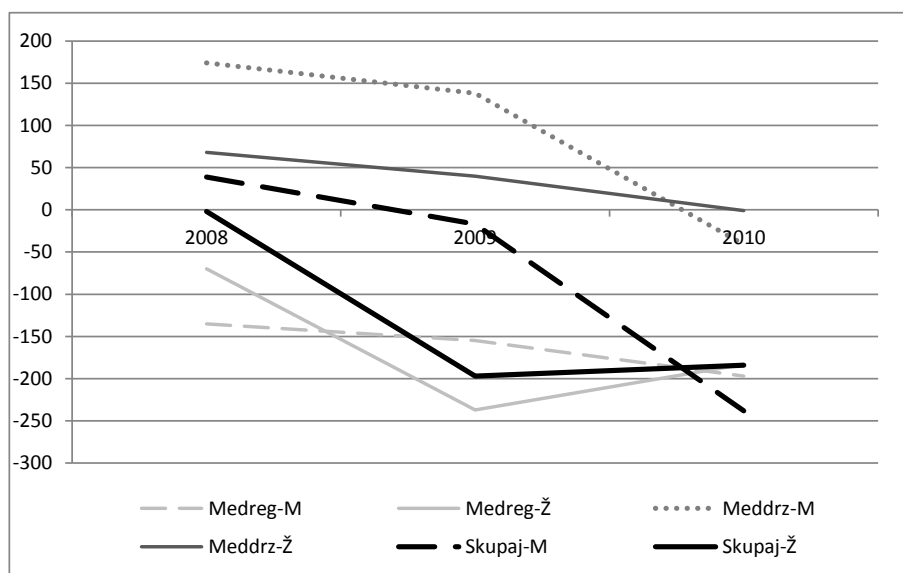
Lastni izračuni na podlagi podatkov SURS (glej tabelo C-1.6 v prilogi C).

Državljanstvo. – V obdobju 2008-2010 je bil saldo *vseh selitev* (državljanji RS, tujci) v Zasavski regiji negativen, pri tem pa v celoti kot posledica selitev državljanov RS, saj je bil saldo v selitvah tujcev pozitiven. V selitvah *državljanov RS* je bil obseg odselitev večji od obsega priselitev tako v medregionalnih kot v meddržavnih selitvah. V selitvah *tujcev* je bil skupni pozitiven saldo v celoti posledica meddržavnih selitev, saj je bil v medregionalnih selitvah saldo negativen.

Spol. – Skupni saldo v selitvah *državljanov RS* je bil v obdobju **2003-2010** negativen (kar je bilo pretežno posledica negativnega salda v medregionalnih selitvah), pri čemer je bila zastopanost žensk in moških v tem saldu približno enaka. To pomeni, da se je število prebivalcev Zasavske regije prek selitev državljanov RS v opazovanem obdobju zmanjšalo,

pri čemer se je približno enako zmanjšalo število žensk in moških. V obdobju **2008-2010**, za katerega analiziramo vse selitve (državljeni RS, tujci), je bil skupni selitveni saldo tudi negativen (kar je bilo izključno posledica negativnega salda v medregionalnih selitvah), pri čemer je bila zastopanost žensk v tem saldu večja kot zastopanost moških (64 % je bilo žensk). To pomeni, da se je prek vseh selitev v obdobju 2008-2010 število prebivalcev Zasavske regije zmanjšalo, pri tem pa bolj število žensk. Letne podatke za saldo obeh vrst selitev (medregionalne, meddržavne) po spolu v obdobju 2008-2010 prikazujemo v sliki 6.6-18. Regija je bila v obeh opazovanih obdobjih (2003-2010, 2008-2010) ena izmed treh regij z najvišjim deležem žensk v prebivalstvu.

Slika 6.6-18: Selitveni saldo v Zasavski regiji v obdobju 2008-2010 po spolu (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve

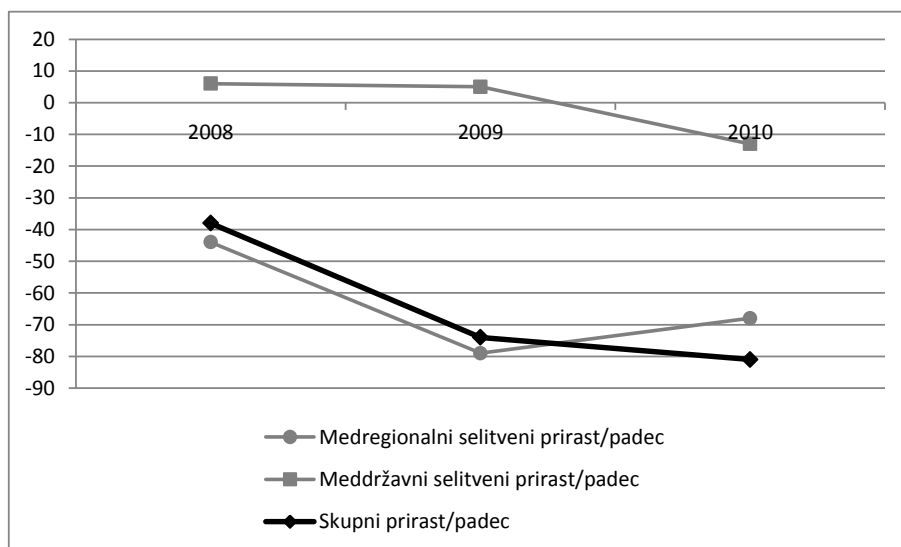
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

Starost. – Vpliv selitev *državljanov RS* na starostno strukturo prebivalstva Zasavske regije je bil v obdobju **2003-2010** rahlo neugoden; prebivalstvo regije se je zaradi teh selitev staralo, vendar je bil vpliv majhen (glej tabelo C-4.2a v prilogi C). V obdobju **2008-2010**, za katerega analiziramo vse selitve (državljeni RS, tujci), je bil vpliv medregionalnih in meddržavnih selitev *državljanov RS* na starostno strukturo prebivalstva bolj neugoden kot v obdobju 2003-2010. Na drugi strani so imele selitve *tujcev* v opazovanem obdobju ugoden vpliv (prebivalstvo se je zaradi teh selitev pomlajevalo). Starostna struktura prebivalstva regije se je izboljšala prek meddržavnih selitev tujcev, medtem ko je bil vpliv medregionalnih selitev neugoden, a majhen. Vpliv *vseh selitev skupaj* na starostno strukturo prebivalstva regije je bil neugoden zaradi prevladujočega neugodnega vpliva medregionalnih selitev državljanov RS, vendar ne tako izrazit, saj ga je v precejšnji meri blažil ugoden vpliv meddržavnih selitev tujcev (glej tabelo C-4.2b v prilogi C).

6.6.4. VPLIV MEDREGIONALNIH IN MEDDRŽAVNIH SELITEV NA IZOBRAZBENO STRUKTURO PREBIVALSTVA – OBDOBJE 2008-2010

Vpliv vseh selitev (državljanov RS in tujcev) na izobrazbeno strukturo prebivalstva smo opazovali prek salda v selitvah oseb s terciarno izobrazbo. Zasavska regija je v obdobju 2008-2010 beležila negativen saldo v selitvah takih oseb, ki je skoraj v celoti nastal v medregionalnih selitvah (glej sliko 6.6-19). Analiza salda v selitvah oseb s terciarno izobrazbo glede na državljanstvo selivcev kaže, da je bil le-ta v opazovanem obdobju negativen tako v selitvah državljanov RS kot tujcev (glej tabelo C-5.5 v prilogi C). Letni podatki kažejo (glej tabelo C-5.6 v prilogi C), da je bil negativen saldo v selitvah državljanov RS prisoten v vseh opazovanih letih, medtem ko je v selitvah tujcev nastopil v letu 2010.

Slika 6.6-19: Saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Zasavski regiji v obdobju 2008-2010 (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve

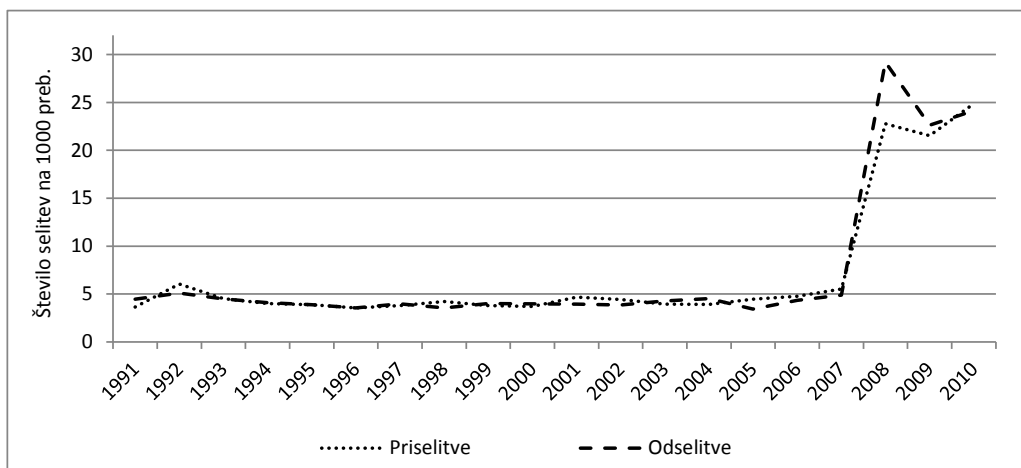
Vir: Tabela C-5.6 v prilogi C.

6.7. SPODNJEPOSAVSKA REGIJA

6.7.1. MEDREGIONALNE SELITVE

Obseg. – Kot kaže slika 6.7-1 je bil v obdobju **1991-2010** obseg medregionalnih priselitev in odselitev v Spodnjeposavski regiji vse do leta 2007 zelo usklajen (1995-2007: 4,2 priseljenih in 4,0 odseljenih na 1000 prebivalcev na leto; saldo 0,2 osebe). V letu 2008, ko so prvič evidentirane tudi medregionalne selitve tujcev in selitve na začasno bivališče, je nastal velik razkorak med številom priselitev in odselitev, pri čemer so bile slednje precej večje od priselitev (saldo -6,4 osebe na 1000 prebivalcev). Povprečni saldo v obdobju **2008-2010** je znašal -2,3 osebe na 1000 prebivalcev.

Slika 6.7-1: Obseg medregionalnih selitev* za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)

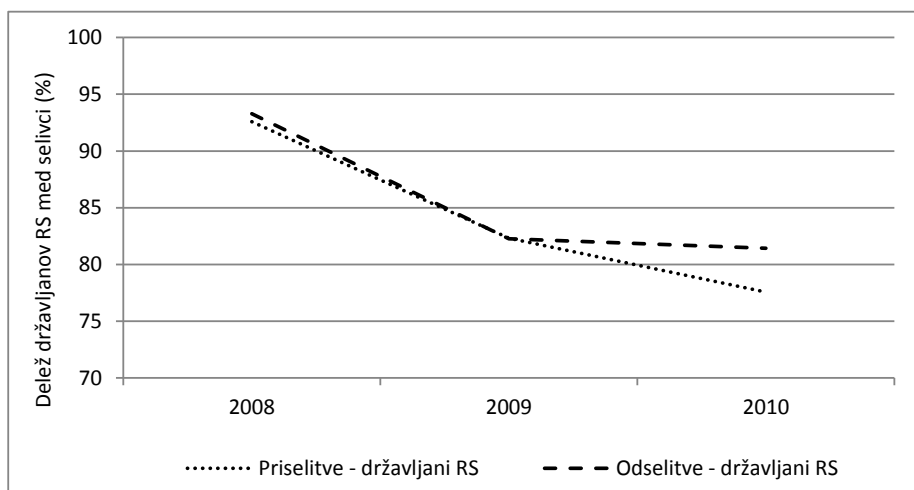

Vir: Tabela C-1.7 v prilogi C.

* Za obdobje 1991-2007 se podatki nanašajo na selitve državljanov RS (na stalno bivališče), za obdobje 2008-2010 pa na vse selitve (državljeni RS, tujci), vključujoč selitve na začasno bivališče.

Državljanstvo. – V obdobju **2008-2010** so v medregionalnih selitvah, kjer praviloma prevladujejo selitve državljanov RS, selitve tujcev v povprečju predstavljale 16 % v priselitvah in 14 % v odselitvah, kar je zlasti na strani priselitev precej več kot v povprečju v državi (tu je ta delež znašal 12 % v priselitvah in odselitvah). Iz letnih podatkov (slika 6.7-2) pa je obenem razviden trend naraščanja deleža tujcev v obeh selitvenih tokovih.

Slika 6.7-2: Struktura medregionalnih selitev za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah*

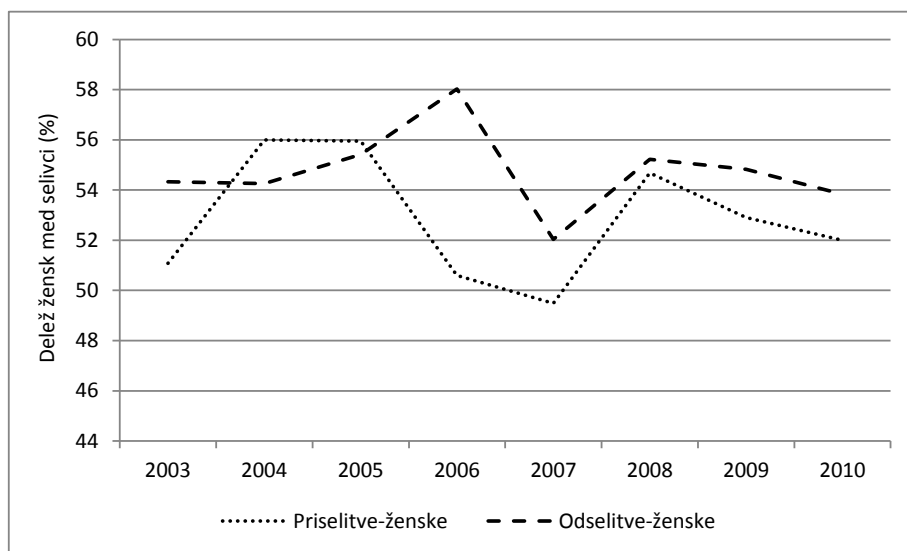
Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež tujcev je zrcalna slika deleža državljanov RS (100 % zmanjšano za delež državljanov RS).

Spol. – V medregionalnih selitvah *državljanov RS* so v obdobju **2003-2010** ženske v povprečju predstavljale dobro polovico vseh selivcev (53 % v priselitvah in 55 % v odselitvah). Letni podatki v sliki 6.7-3 kažejo, da se delež žensk v priselitvah in odselitvah ob

koncu opazovanega obdobja ne razlikuje bistveno od tega deleža v letu 2003. Pri tem je bil delež žensk v priselitvah večji del opazovanega obdobja nižji od tega deleža v odselitvah. Saldo medregionalnih selitev državljanov RS je bil v opazovanem obdobju negativen tako za moške kot za ženske, pri čemer je bila zastopanost žensk v neto selitvenem padcu precej večja (77 % salda so predstavljale ženske).

Slika 6.7-3: Spolna struktura medregionalnih selitev državljanov RS za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah*

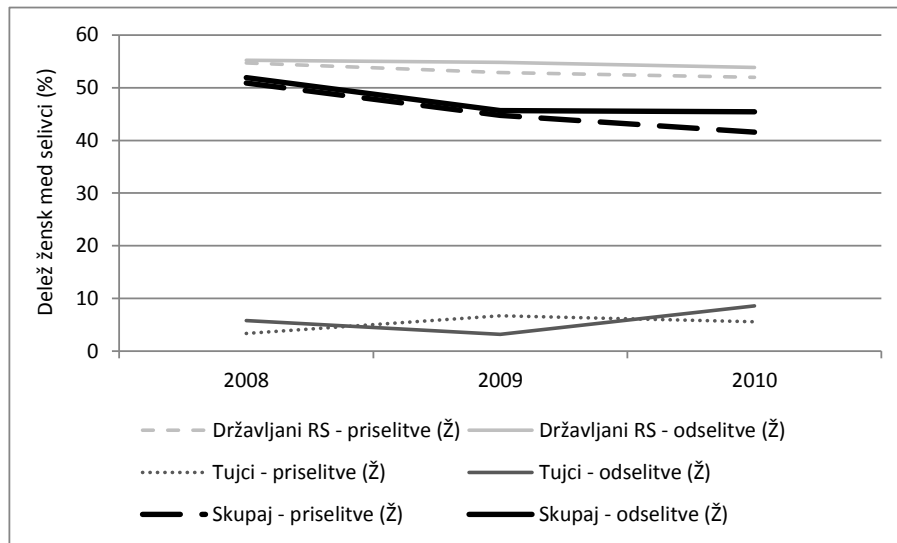
Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

V obdobju **2008-2010**, za katerega opazujemo vse selitve (državljeni RS, tujci), so v skupnih selitvenih tokovih ženske v povprečju predstavljale nekoliko manjši delež kot moški (46 % v priselitvah in 48 % v odselitvah). Kot kaže slika 6.7-4, je bila manjša zastopanost žensk v celoti posledica zelo majhnega deleža žensk v selitvah tujcev (tu je ta delež znašal 6 % v obeh selitvenih tokovih). Saldo medregionalnih selitev je bil v opazovanem obdobju negativen, kar je posledica negativnega salda v medregionalnih selitvah državljanov RS. Skupaj za vse selitve velja, da je bila zastopanost žensk v neto selitvenem padcu precej večja kot moških (72 % nasproti 28 %).

Starost selivcev. – Kot kaže slika 6.7-5, je bila za selitve *državljanov RS* v obdobju **2003-2010** značilna ves čas višja povprečna starost priseljenih od odseljenih (razlika je v povprečju znašala 4 leta). Povprečna starost priseljenih je v opazovanem obdobju presegala povprečje vseh regij (za 2,4 leta), povprečna starost odseljenih pa je bila malo pod tem povprečjem (za 0,6 leta).

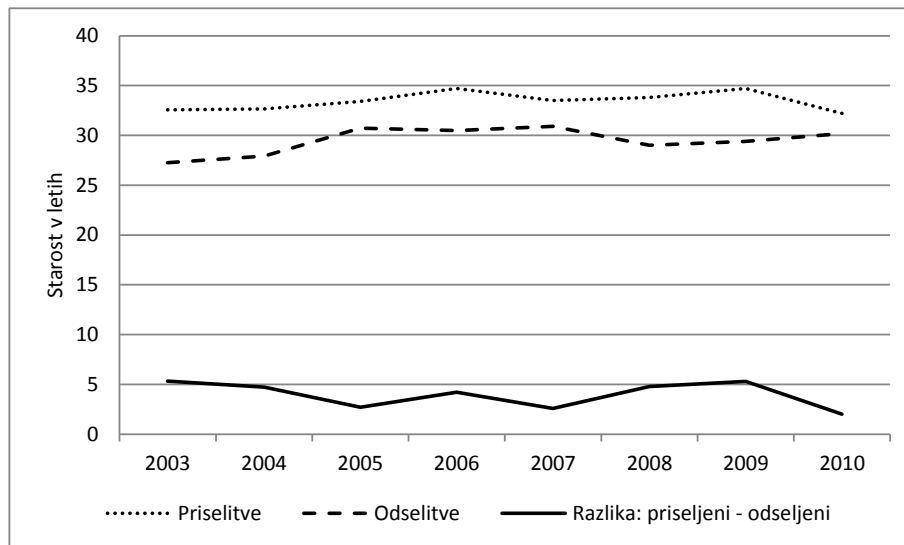
Slika 6.7-4: Spolna struktura vseh medregionalnih selitev (državljeni RS, tujci) za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Slika 6.7-5: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 2003-2010 – selitve državljanov RS

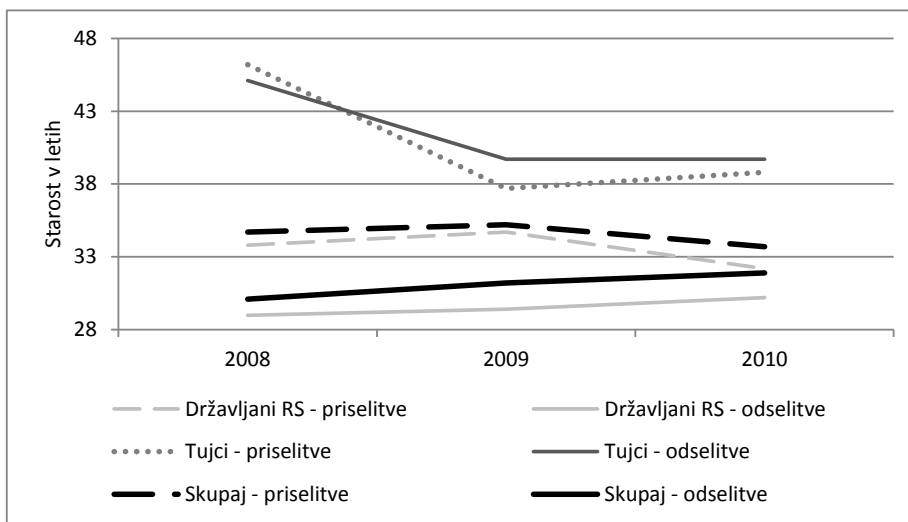

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni (za leta 2003-2005).

Podatki o *vseh selitvah* za obdobje **2008-2010** v sliki 6.7-6 kažejo, da so bili pri obeh selitvenih tokovih (priselitve, odselitve) *tujci* v povprečju precej starejši od državljanov RS (priseljeni za 6 let in odseljeni za 11,2 leta), kar je bilo značilno tudi za ostale regije. Za razliko od ostalih regij pa so bili v povprečju v obdobju 2008-2010 pri tujcih priseljeni mlajši od odseljenih (za 1,2 leta), kar je bilo značilno le še za Osrednjeslovensko in Gorenjsko regijo. Pri tem se je povprečna starost tujcev pri obeh selitvenih tokovih v opazovanem obdobju zmanjšala, a je še vedno presegala povprečje vseh regij; pri odselitvah je bila celo najvišja med vsemi regijami (znašala je 40,7 leta). Pri selitvah *državljanov RS* se je povprečna

starost priseljenih v obdobju 2008-2010 zmanjšala, povprečna starost odseljenih pa povečala; posledično se je zmanjšala razlika v povprečni starosti priseljenih in odseljenih (le-ta je v povprečju v opazovanem obdobju znašala kar 4,1 leta). Skladno s spreminjanjem povprečne starosti selivcev pri državljanih RS, ki so predstavljali večino vseh selivcev, se je gibala tudi povprečna starost pri *vseh selivcih skupaj*. V opazovanem obdobju je povprečna starost priseljenih (34,5 leta) presegala povprečje vseh regij za 2,8 leta, medtem ko je bila povprečna starost odseljenih (31 let) nekoliko pod tem povprečjem (za 0,7 leta).

Slika 6.7-6: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj

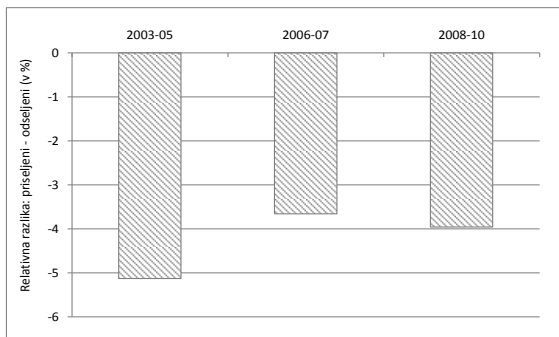
Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

Izobrazba selivcev. – Izobrazbo selivcev smo najprej opazovali za *državljane RS* v treh zaporednih obdobjih: **2003-2005**, **2006-2007** in **2008-2010**. Delež selivcev z znano izobrazbo je v obdobju 2003-2005 v povprečju znašal 54 % pri priselitvah in 61 % pri odselitvah, v obdobju 2006-2007 je pri obeh selitvenih tokovih presegel 80 % ter v zadnjem opazovanem obdobju v obeh selitvenih tokovih znašal 88 % (glej tabelo C-5.1 v prilogi C). Izobraženost selivcev smo opazovali prek naslednjih dveh kazalnikov: povprečno število let šolanja in delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci. Za opazovana kazalnika velja, da je bila njuna vrednost v vseh opazovanih obdobjih pri priselitvah nižja od povprečja vseh regij, pri odselitvah pa podobna temu povprečju (glej tabeli C-5.2 in C-5.3 v prilogi C). Primerjava izobraženosti priseljenih in odseljenih po obeh kazalnikih pa kaže naslednje:

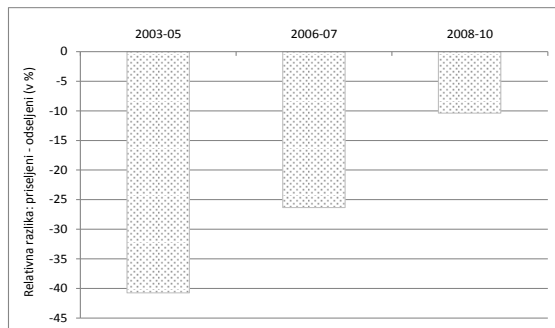
- *Povprečno število let šolanja.* – Odseljeni so bili v vseh opazovanih obdobjih bolj izobraženi od priseljenih (glej sliko 6.7-7a).
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci* je bil pri odselitvah v vseh opazovanih obdobjih višji kot pri priselitvah, vendar se je ta razlika zmanjševala (glej sliko 6.7-7b).

Slika 6.7-7: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v medregionalnih selitvah za Spodnjeposavsko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

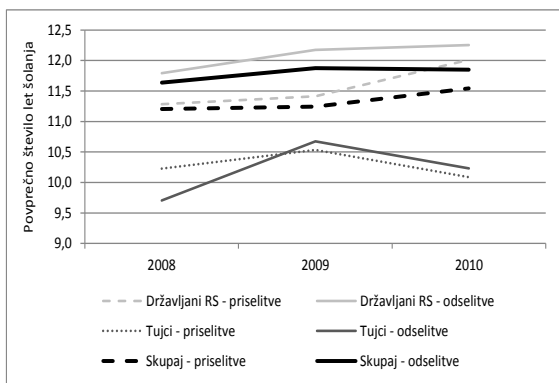
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija).

V nadaljevanju analiziramo vse medregionalne selitve (državljeni RS, tujci) v obdobju **2008-2010**, pri čemer je delež selivcev z znano izobrazbo v povprečju pri obeh selitvenih tokovih znašal 89 %. Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so (glej sliki 6.7-8a in 8b):

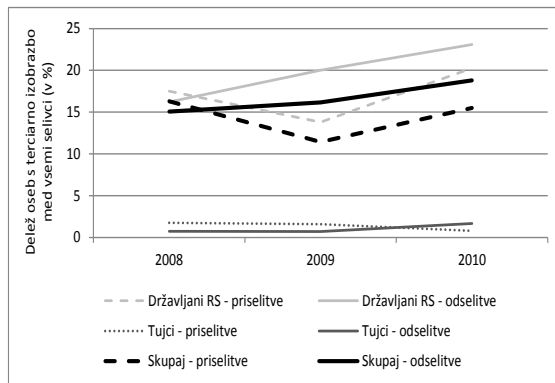
- *Povprečno število let šolanja.* – Letni podatki v sliki 6.7-8a kažejo, da se je to število povečalo pri obeh selitvenih tokovih ter da je bila izobraženost odseljenih ves čas boljša od izobraženosti priseljenih. V povprečju je v opazovanem obdobju vrednost kazalnika znašala 11,3 leta pri priselitvah in 11,8 leta pri odselitvah, kar je bila pri priselitvah najnižja vrednost med vsemi regijami. Podatki za vse selivce pri tem pretežno odražajo izobraženost selivcev med državljani RS; tako izmerjena izobraženost tujcev je bila slabša od izobraženosti državljanov RS in v povprečju enaka v obeh selitvenih tokovih (priseljenci, odseljeni).

Slika 6.7-8: Izobraženost medregionalnih selivcev za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

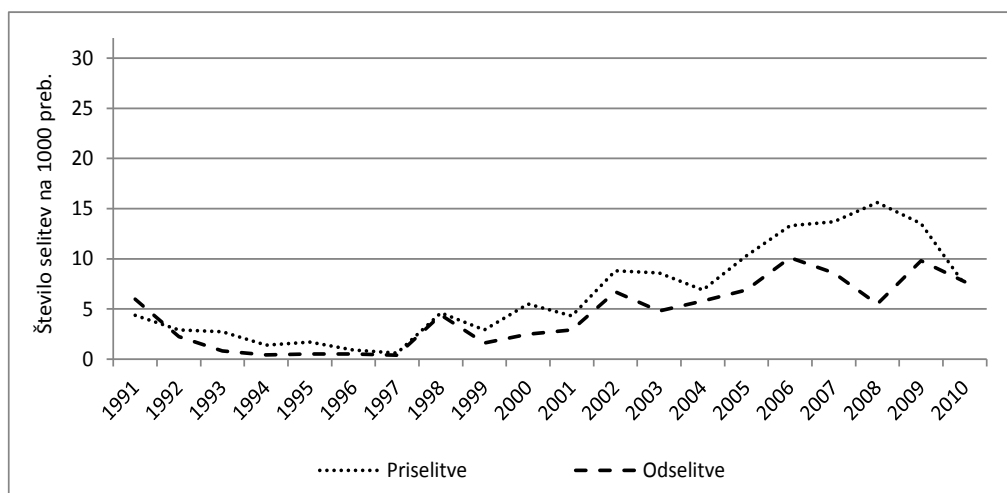
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Kot je razvidno iz slike 6.7-8b, se je ta delež pri priselitvah nekoliko zmanjšal in pri odselitvah povečal. V povprečju je v opazovanem obdobju znašal pri priselitvah 15 % in pri odselitvah 17 %, kar je v obeh primerih pod povprečjem vseh regij. Podatki za vse selitve pri tem pretežno odražajo izobrazbenost v selitvah državljanov RS; pri tujcih je bil delež oseb s terciarno izobrazbo zanemarljiv.

6.7.2. MEDDRŽAVNE SELITVE

Obseg. – Spodnjeposavska regija ima za Pomursko regijo relativno največjo evidentirano zalogo (začasnih) emigrantov. Konec leta 2007 je imela 2,3 % državljanov RS začasno v tujini, leta 2012 pa je vrednost ustreznega malo drugačnega kazalnika znašala 2,1 %. Zaloga imigrantov pa je v primeru, da pod imigranti razumemo prebivalce s tujim državljanstvom, na ravni povprečja v državi (leta 2011 je bilo 4,2 % tujcev), če pa pod njimi razumemo rojene v tujini, pa je nekoliko pod povprečjem (istega leta je bilo 10,3 % takih prebivalcev). Za meddržavne selitvene tokove v obdobju **1991-2010** velja, da je bil njihov obseg kot tudi selitveni prirast, izražen relativno (na 1000 prebivalcev), nad državnim povprečjem. Kot kaže slika 6.7-9, je obseg priselitev in odselitev v obdobju 1991-1997 upadal, pri tem pa nekoliko bolj za odselitve. Po tem letu beležimo trend rasti v obeh tokovih, pri čemer so bile priselitve vsa leta večje od odselitev, z izjemo zadnjega opazovanega leta (2010). Posledično je bil saldo meddržavnih selitev v celotnem opazovanem obdobju pozitiven (2,1 osebe na 1000 prebivalcev) ter je postopno naraščal: v obdobju 1995-2003 je na letni ravni znašal v povprečju 1,5, v letih 2004-2007 3,2 ter v letih **2008-2010** 4,5 osebe na 1000 prebivalcev. V zadnjem obdobju je strmo padel in v letu 2010 že postal negativen (-0,3 osebe na 1000 prebivalcev; in sicer 7,7 odseljenih in 7,4 priseljenih na 1000 prebivalcev).

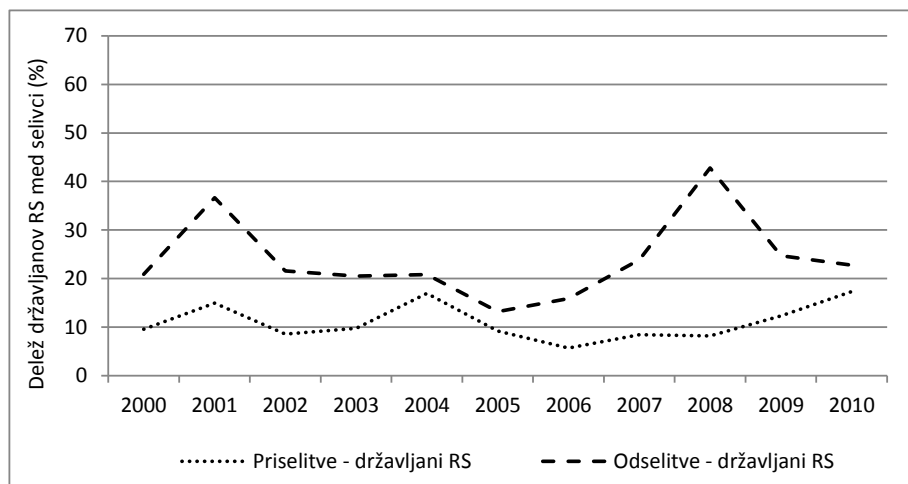
Slika 6.7-9: Obseg meddržavnih selitev za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)

Vir: Tabela C-1.7 v prilogi C.

Državljanstvo. – V povprečju v vseh regijah večji del meddržavnih selitev predstavljajo selitve tujcev, zlasti na strani priselitev. V obdobju **2008-2010** so selitve državljanov RS v Spodnjeposavski regiji v povprečju predstavljale 12 % v priselitvah in 28 % v odselitvah, kar je podobno kot v povprečju v Sloveniji (11 % v priselitvah in 26 % v odselitvah). Podobno velja za daljše obdobje **2000-2010**, prikazano v sliki 6.7-10, ko so v Spodnjeposavski regiji selitve državljanov RS v povprečju predstavljale 10 % priselitev iz tujine in 23 % odselitev v tujino (na ravni Slovenije pa enako kot v obdobju 2008-2010).

Slika 6.7-10: Struktura meddržavnih selitev za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 2000-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah*

Vir: SURS, 2012b in lastni izračuni.

* Delež tujcev je zrcalna slika deleža državljanov RS (100 % zmanjšano za delež državljanov RS).

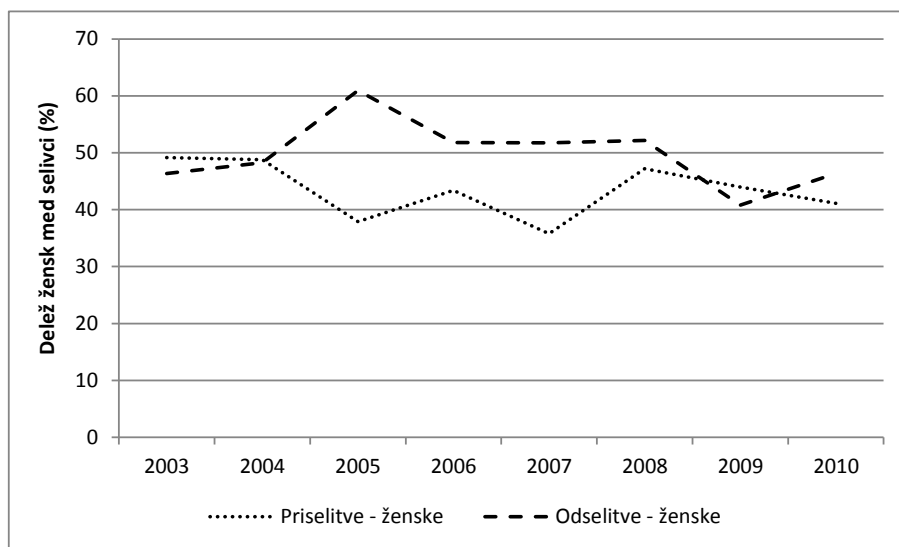
Spol. – V meddržavnih selitvah *državljanov RS* so v obdobju **2003-2010** ženske predstavljale manj kot polovico vseh priseljenih (43 %) in skoraj polovico vseh odseljenih (49 %). Letni podatki v sliki 6.7-11 kažejo, da se je v opazovanem obdobju delež žensk v priselitvah zmanjšal za okoli 10 odstotnih točk, njihov delež v odselitvah pa je bil ob koncu opazovanega obdobja približno enak tistemu na začetku obdobja. Saldo meddržavnih selitev državljanov RS je bil v opazovanem obdobju negativen tako za moške kot za ženske, pri čemer je bila zastopanost žensk v neto selitvenem padcu večja (61 % je bilo žensk).

V obdobju **2008-2010**, za katerega proučujemo *vse selitve* (državljeni RS, tujci), so v obeh selitvenih tokovih prevladovali moški (v povprečju 77 % v priselitvah in 76 % v odselitvah), in sicer predvsem na račun selitev tujcev. Letni podatki v sliki 6.7-12 kažejo, da se je v opazovanem obdobju delež žensk v vseh priselitvah povečal za 16 odstotnih točk (kar je v celoti posledica selitev tujcev), v odselitvah pa se je na drugi strani zmanjšal za dobrih 10 odstotnih točk. Saldo meddržavnih selitev je bil v opazovanem obdobju pozitiven, pri čemer je bila v selitvenem prirastu dobra petina žensk (21 %). Pozitiven saldo meddržavnih selitev je

bil v celoti posledica pozitivnega salda v selitvah tujcev (tako moških kot žensk), medtem ko je bil v selitvah državljanov RS zabeležen neto selitveni padec (tako moških kot žensk).

Podatki za vse selitve v daljšem obdobju **1998-2010** kažejo, da je bil skupaj v celotnem obdobju povprečni delež žensk v priselitvah (26 %) in odselitvah (27 %) malo večji kot v obdobju 2008-2010. Saldo meddržavnih selitev je bil tudi v tem daljšem obdobju pozitiven, zastopanost žensk v tem saldu pa nekoliko večja (24 % je bilo žensk).

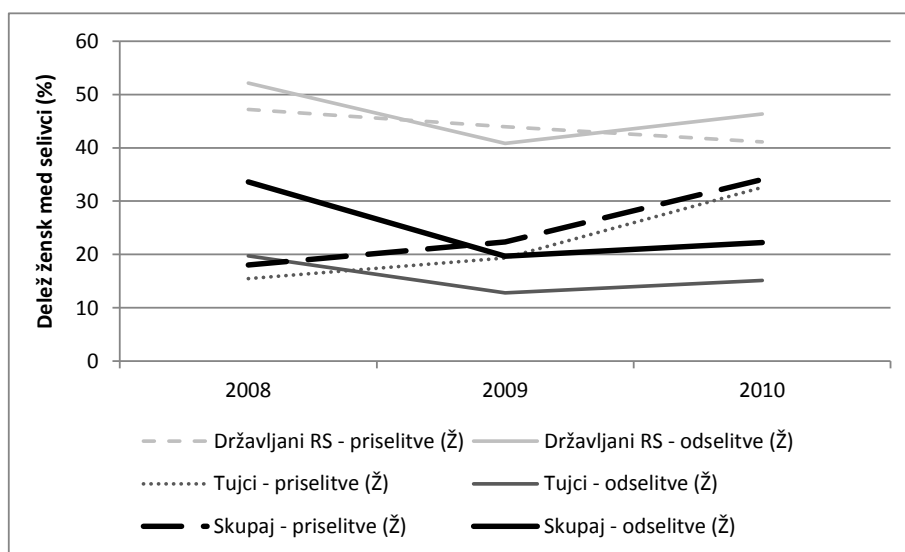
Slika 6.7-11: Spolna struktura meddržavnih selitev državljanov RS za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Slika 6.7-12: Spolna struktura vseh meddržavnih selitev (državljeni RS, tujci) za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah*

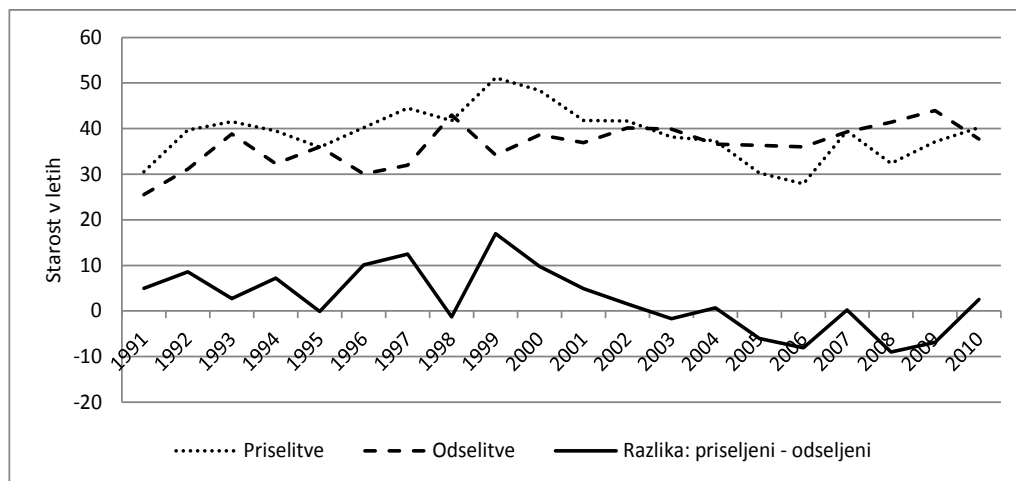

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Starost selivcev. – V povprečju je v celotnem obdobju **1991-2010** v meddržavnih selitvenih tokovih *državljanov RS* povprečna starost priseljenih presegala to starost za odseljene za 2,5 leta. Kot kažejo letni podatki v sliki 6.7-13, je povprečna starost priseljenih presegala povprečno starost odseljenih večji del obdobja 1991-2002, medtem ko je za obdobje 2003-2009 veljalo nasprotno. Do obrata je prišlo predvsem zaradi spremembe v trendu povprečne starosti priseljenih, ki je po obdobju rasti v devetdesetih letih pričela po vstopu v novo tisočletje padati. Povprečje za celotno obdobje 1991-2010 kaže, da je bila povprečna starost selivcev v Spodnjeposavski regiji med najvišjimi v državi. Povprečna starost priseljenih (37,5 leta) je bila višja le v Goriški regiji, povprečna starost odseljenih (36,5 let) pa le v Podravski regiji.

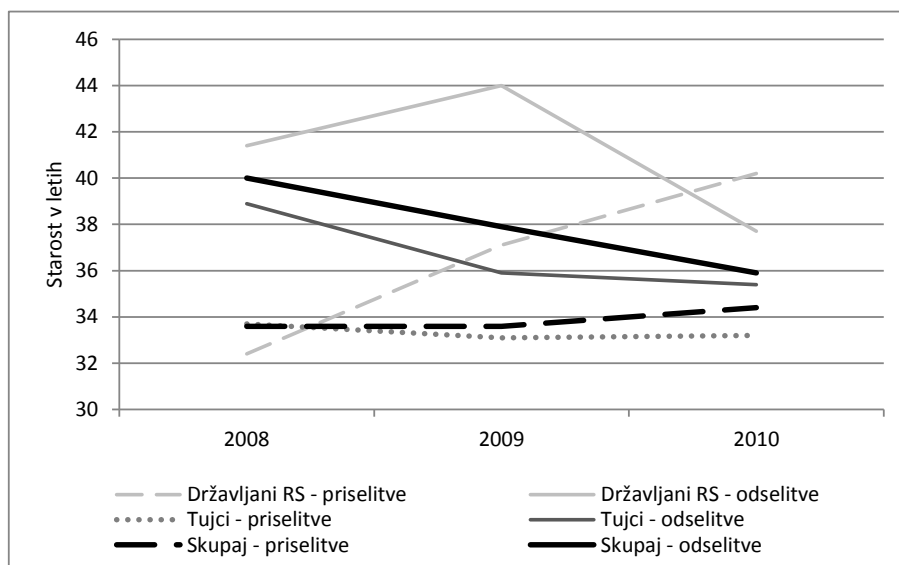
Slika 6.7-13: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 1991-2010 – selitve državljanov RS

Vir: SURS, 2000, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni (za obdobje 1991-2005).

Podatki za vse selitve (državljan RS, tujci) v obdobju **2008-2010** kažejo, da je povprečna starost odseljenih presegala povprečno starost priseljenih tako pri državljanih RS kot pri tujcih, kar je značilno tudi za večino ostalih regij. Obenem je bila, podobno kot v ostalih regijah, pri obeh selitvenih tokovih povprečna starost tujcev nižja od tiste pri državljanih (za 3,2 leti pri priselitvah in za 5,1 leta pri odselitvah). Povprečna starost vseh selivcev skupaj je pri obeh selitvenih tokovih (priselitve, odselitve) presegala povprečno starost selivcev na ravni države (za 1,8 leta pri priselitvah in za 1,9 leta pri odselitvah). Kot je razvidno iz slike 6.7-14, ki kaže letne podatke, se pri selitvah *tujcev* povprečna starost priseljenih v opazovanem obdobju ni bistveno spremenila, medtem ko se je povprečna starost odseljenih zmanjšala. Pri selitvah *državljanov RS* je povprečna starost priseljenih ves čas naraščala in se skupno povečala kar za 8 let. Na drugi strani se je povprečna starost odseljenih do leta 2010 zmanjšala in se spustila pod povprečno starost priseljenih. Za vse selivce skupaj velja, da se je povprečna starost za priseljene v opazovanem obdobju rahlo povečala, za odseljene pa zmanjšala.

Slika 6.7-14: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

Izobrazba selivcev. – Izobrazbo selivcev smo najprej opazovali za *državljanke RS* v treh obdobjih: **2003-2005**, **2006-2007** in **2008-2010**. Med vsemi selivci je bila v obdobju 2003-2005 le četrtna takih z znano izobrazbo, v naslednjih dveh opazovanih obdobjih pa je bil delež selivcev z znano izobrazbo večji – nad 40 % (glej tabelo C-5.1 v prilogi C). Ker je bilo istočasno majhno tudi število opazovanih selivcev (pri priselitvah v prvih dveh opazovanih obdobjih in pri odselitvah v prvem opazovanem obdobju), je potrebna previdnost pri analizi. Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so:

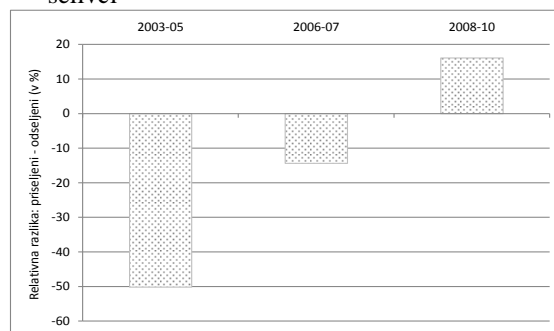
- *Povprečno število let šolanja.* – Kot kaže slika 6.7-15a, so bili odseljeni v vseh opazovanih obdobjih bolj izobraženi od priseljenih; razlika je bila največja v prvem opazovanem obdobju. Tudi v primerjavi s povprečjem v državi so bili odseljeni z izjemo let 2006-2007 bolj izobraženi, priseljeni pa so bili do zadnjega obdobja 2008-2010 manj izobraženi (glej tabelo C-5.2 v prilogi C).
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Primerjava z ostalimi regijami (glej tabelo C-5.3 v prilogi C) kaže za priselitve enako relativno stanje regije kot pri prejšnjem kazalniku, medtem ko je bil opazovani delež pri odselitvah v vseh opazovanih obdobjih manjši od povprečja v državi. Kot kaže slika 6.7-15b, je bil v prvih dveh opazovanih obdobjih delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci večji pri odselitvah kot priselitvah; v zadnjem opazovanem obdobju pa je bil ta delež že večji pri priselitvah.

Slika 6.7-15: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobrazbenosti za priseljene in odseljene v meddržavnih selitvah za Spodnjeposavsko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

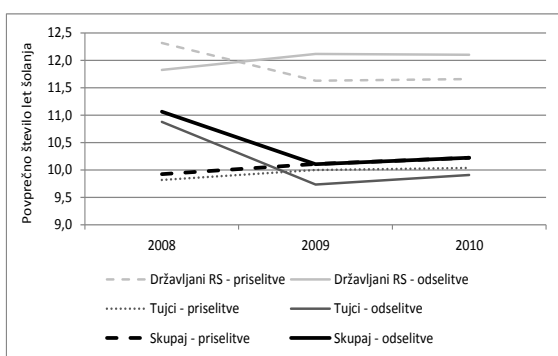

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija).

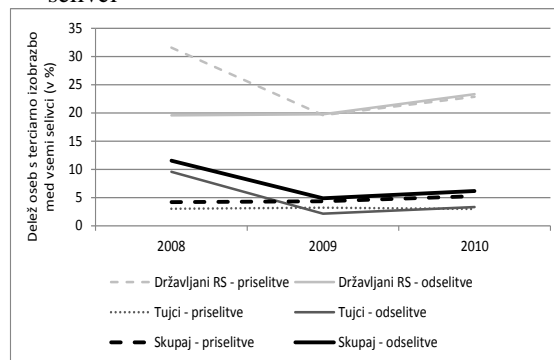
V nadaljevanju analiziramo vse meddržavne selitve (državljeni RS, tujci) v obdobju **2008-2010**, pri čemer je bila izobrazba znana za tri četrtine selivcev (glej tabelo C-5.1 v prilogi C). Glavne ugotovitve so za oba opazovana kazalnika podobne (glej sliki 6.7-16a in 6.7-16b). Njuna vrednost je za priseljene v opazovanem obdobju postopno naraščala, za odseljene pa se je v letu 2009 zelo zmanjšala in se izenačila z vrednostjo kazalnika za priseljene. Ločeni podatki po državljanstvu selivcev razkrivajo nasprotno sliko v gibanju obeh opazovanih kazalnikov pri priselitvah in odselitvah za državljane RS in tujce ter precej večje vrednosti obeh proučevanih kazalnikov pri selitvah državljanov RS. Povprečno število let šolanja je v opazovanem obdobju za vse selivce v povprečju znašalo 10,0 pri priselitvah in 10,3 pri odselitvah (glej tabelo C-5.2 v prilogi C), delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci pa 4 % pri priselitvah in 7 % pri odselitvah (glej tabelo C-5.3 v prilogi C), kar je pri obeh kazalnikih in pri obeh selitvenih tokovih malo manj od povprečja vseh regij.

Slika 6.7-16: Izobrazbenost meddržavnih selivcev za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS*, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

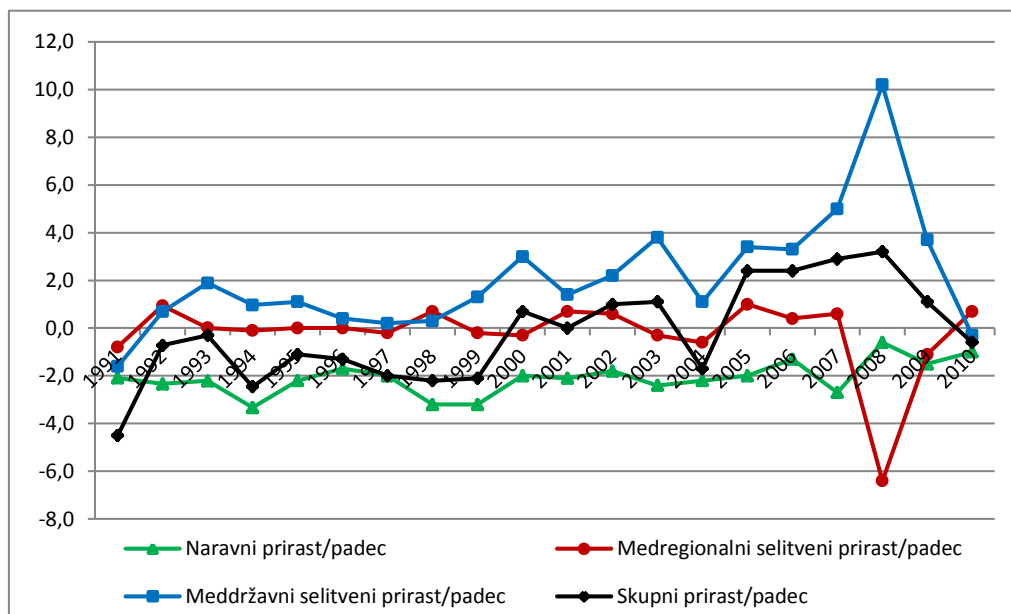
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

* Velike spremembe v povprečnem številu let šolanja in deležu oseb s terciarno izobrazbo v selitvah državljanov RS so lahko posledica majhnega števila opazovanih selivcev (selivcev z znano izobrazbo).

6.7.3. VLOGA NARAVNEGA GIBANJA TER MEDREGIONALNIH IN MEDDRŽAVNIH SELITEV V DEMOGRAFSKIH GIBANJIH

Obseg. – Spodnjeposavska regija je v celotnem obdobju 1991-2010 beležila negativen *naravni prirast*, kar je razvidno iz slike 6.7-17. Razkorak med številom umrlih in številom živorojenih je bil relativno stabilen in je v obdobju 1995-2007 v povprečju znašal -2,2 osebe na 1000 prebivalcev, v zadnjih treh letih pa se je zmanjšal na -1,0 osebe na 1000 prebivalcev. Naravno gibanje prebivalstva je imelo ključen vpliv na demografska gibanja v regiji v 1990-ih letih. Po letu 2000 in zlasti z vstopom Slovenije v EU pa so vedno večjo vlogo v teh gibanjih pridobile selitve, zlasti meddržavne. *Skupni saldo naravnega in selitvenega gibanja* prebivalstva je v obdobju 1995-2003 znašal v povprečju -0,7 osebe na 1000 prebivalcev, v letih 2004-2007 in 2008-2010 pa 1,5 in 1,2 osebe na 1000 prebivalcev.

Slika 6.7-17: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za spremembo števila prebivalcev v Spodnjeposavski regiji, 1991-2010 (koeficient – letni saldo na 1000 prebivalcev)

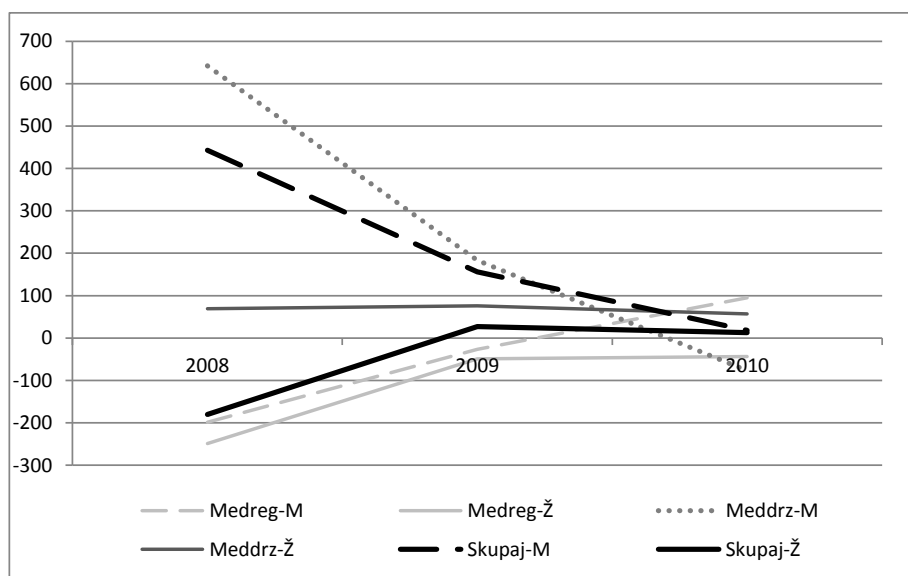
Lastni izračuni na podlagi podatkov SURS (glej tabelo C-1.7 v prilogi C).

Državljanstvo. – V obdobju 2008-2010 je bil saldo *vseh selitev* (državljeni RS, tujci) v Spodnjeposavski regiji pozitiven, pri tem pa v celoti kot posledica selitev tujcev, saj je bil saldo v selitvah državljanov RS negativen. V selitvah *državljanov RS* je bil obseg odselitev večji od obsega priselitev tako v medregionalnih kot v meddržavnih selitvah. Podobno je bil v selitvah *tujcev* pozitiven saldo prisoten tako v medregionalnih kot v meddržavnih selitvah.

Spol. – Skupni saldo v selitvah *državljanov RS* je bil v obdobju **2003-2010** negativen, pri čemer je bila zastopanost žensk v tem saldu precej večja od moških (71 % nasproti 29 %). To pomeni, da se je število prebivalcev Spodnjeposavske regije prek selitev državljanov RS v opazovanem obdobju zmanjšalo, pri čemer se je bolj zmanjšalo število žensk kot moških. V

obdobju **2008-2010**, za katerega analiziramo vse selitve (oba selitvena tokova in vse selivce) in letne podatke o saldu po vrsti selitev in spolu prikazujemo v sliki 6.7-18, je bil skupni selitveni saldo pozitiven (kot posledica pozitivnega salda v meddržavnih selitvah). Tak saldo je bil izključno posledica selitev moških, saj je bil saldo v selitvah žensk negativen. To pomeni, da se je prek vseh selitev v obdobju 2008-2010 število prebivalcev Spodnjeposavske regije povečalo, pri tem pa izključno število moških. Regija je sicer imela v obeh opazovanih obdobjih (2003-2010, 2008-2010; glej tabelo C-3.3 v prilogi C) v povprečju manjši delež žensk (in večji delež moških) v prebivalstvu kot je znašalo povprečje za državo.

Slika 6.7-18: Selitveni saldo v Spodnjeposavski regiji v obdobju 2008-2010 po spolu (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve

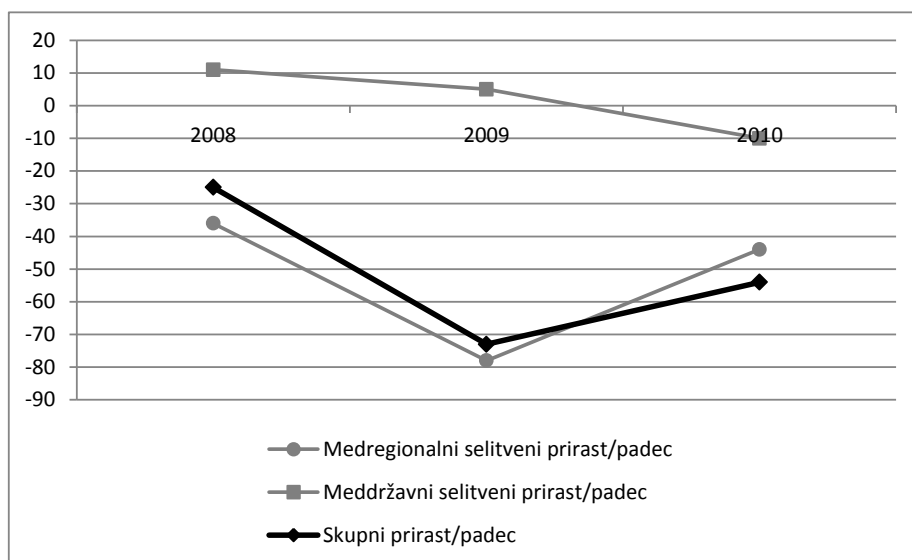
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

Starost. – Vpliv selitev *državljanov RS* na starostno strukturo prebivalstva Spodnjeposavske regije je bil v obdobju **2003-2010** neugoden. To je bilo v celoti posledica medregionalnih selitev, saj se je prek meddržavnih selitev starostna struktura prebivalstva izboljševala, a je bil ta vpliv zelo majhen (glej tabelo C-4.2a v prilogi C). Enako velja za selitve *državljanov RS* v obdobju **2008-2010**, ko analiziramo vse selitve (selitve državljanov RS in tujcev), le da je bil neugoden vpliv večji. Na drugi strani so imele selitve *tujcev* ugoden vpliv na starostno strukturo prebivalstva regije (prebivalstvo se je zaradi teh selitev pomlajevalo). Starostna struktura prebivalstva regije se je izboljšala zlasti prek meddržavnih selitev tujcev, ugoden vpliv medregionalnih selitev pa je bil precej manjši. Vpliv *vseh selitev skupaj* na starostno strukturo prebivalstva regije je bil neugoden zaradi prevladujočega neugodnega vpliva medregionalnih selitev državljanov RS, vendar ne tako izrazit, saj ga je v precejšnji meri blažil ugoden vpliv meddržavnih selitev tujcev (glej tabelo C-4.2b v prilogi C).

6.7.4. VPLIV MEDREGIONALNIH IN MEDDRŽAVNIH SELITEV NA IZOBRAZBENO STRUKTURO PREBIVALSTVA – OBDOBJE 2008-2010

Vpliv vseh selitev (državljanov RS in tujcev) na izobrazbeno strukturo prebivalstva smo opazovali prek salda v selitvah oseb s terciarno izobrazbo. Spodnjeposavska regija je v obdobju 2008-2010 beležila negativen saldo v teh selitvah, ki je v celoti nastal v medregionalnih selitvah. V meddržavnih selitvah je imela ta regija v opazovanem obdobju skupaj nekoliko večje število priselitev kot odselitev oseb s terciarno izobrazbo. Analiza selitev glede na državljanstvo selivcev kaže, da je skupni negativen saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v celoti nastal v selitvah državljanov RS, saj je bil v selitvah tujcev saldo pozitiven (glej tabelo C-5.5 v prilogi C). Letni podatki kažejo (glej sliko 6.7-19), da je bil saldo v selitvah tujcev v letih 2008 in 2009 pozitiven, v letu 2010 pa negativen.

Slika 6.7-19: Saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Spodnjeposavski regiji v obdobju 2008-2010 (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve

Vir: Tabela C-5.6 v prilogi C.

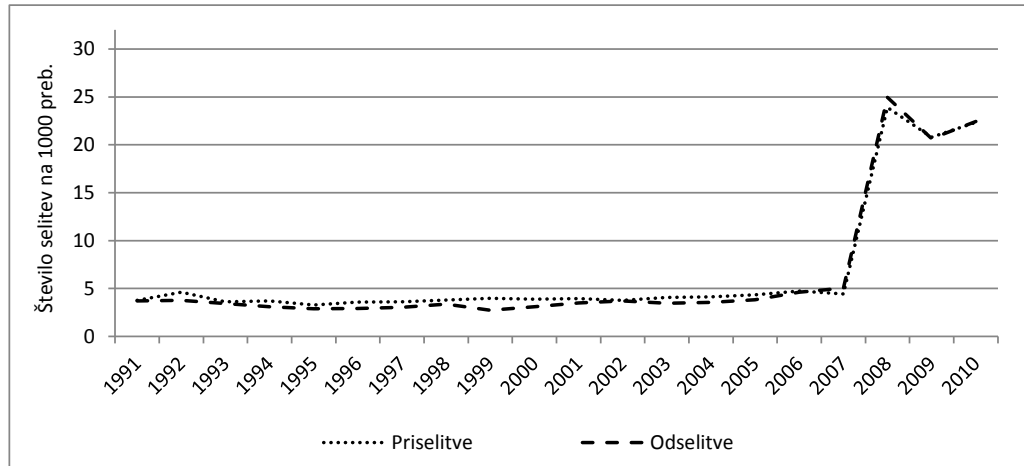
6.8. JUGOVZHODNA SLOVENIJA

6.8.1. MEDREGIONALNE SELITVE

Obseg. – Regija Jugovzhodna Slovenija je v opazovanem obdobju **1991-2010** beležila pozitiven saldo v medregionalnih selitvah (0,3 osebe na 1000 prebivalcev na leto) in relativno (na 1000 prebivalcev) nekoliko večji obseg teh selitev od povprečja v državi. V obdobju 1995-2003 je saldo v teh selitvah znašal v povprečju 0,6 osebe na 1000 prebivalcev (3,8 priseljenih in 3,2 odseljenih na 1000 prebivalcev), v naslednjih letih pa se je znižal. Letni

podatki so za opazovano obdobje prikazani v sliki 6.8-1. V obdobju **2008-2010**, ko so evidentirane vse selitve (državljeni RS, tujci), je saldo znašal -0,3 osebe na 1000 prebivalcev.

Slika 6.8-1: Obseg medregionalnih selitev* za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)

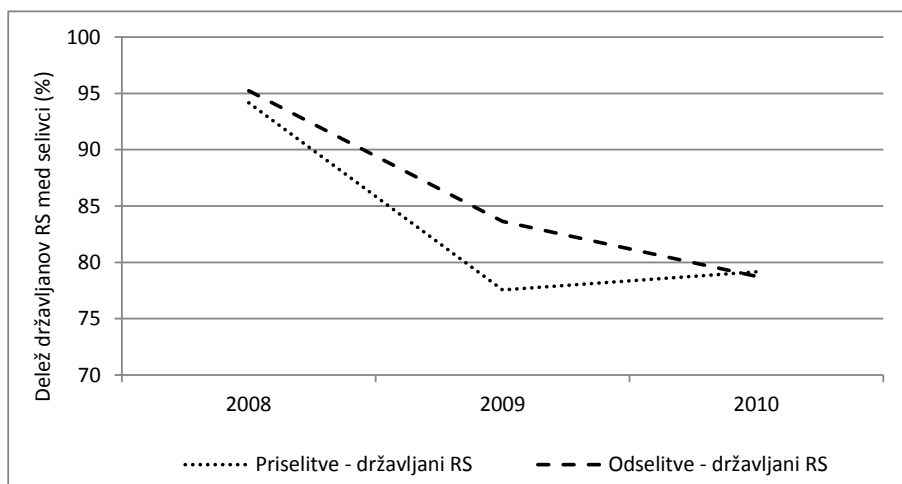

Vir: Tabela C-1.8 v prilogi C.

* Za obdobje 1991-2007 se podatki nanašajo na selitve državljanov RS (na stalno bivališče), za obdobje 2008-2010 pa na vse selitve (državljeni RS, tujci), vključujoč selitve na začasno bivališče.

Državljanstvo. – V obdobju **2008-2010** so v medregionalnih selitvah, kjer praviloma prevladujejo selitve državljanov RS, selitve tujcev v povprečju predstavljale 16 % v priselitvah in 14 % v odselitvah, kar je zlasti na strani priselitev precej več kot v povprečju v državi (tu je ta delež znašal 12 % v priselitvah in odselitvah). Iz letnih podatkov (slika 6.8-2) je obenem razviden trend naraščanja deleža tujcev v opazovanih (medregionalnih) selitvah.

Slika 6.8-2: Struktura medregionalnih selitev za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah*

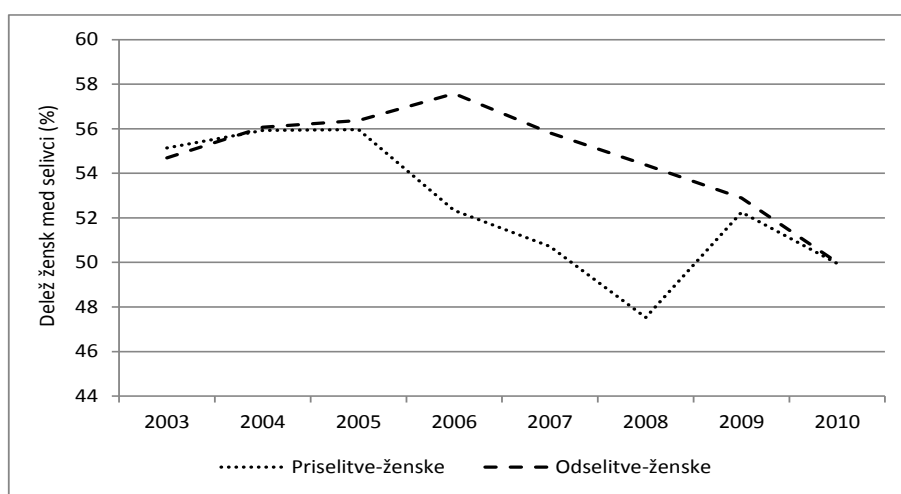

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež tujcev je zrcalna slika deleža državljanov RS (100 % zmanjšano za delež državljanov RS).

Spol. – V medregionalnih selitvah *državljanov RS* so v obdobju **2003-2010** ženske v povprečju predstavljale nekaj več kot polovico vseh selivcev (51 % v priselitvah in 54 % v odselitvah), pri čemer je bil njihov delež v priselitvah najnižji med slovenskimi regijami. Letni podatki v sliki 6.8-3 kažejo, da se je delež žensk v opazovanem obdobju zmanjšal tako v priselitvah kot v odselitvah. Pri tem je bil ta delež v priselitvah in odselitvah v začetku in ob koncu opazovanega obdobja precej izenačen, v vmesnem obdobju pa je bil v odselitvah večji kot v priselitvah. Saldo medregionalnih selitev državljanov RS je bil v opazovanem obdobju negativen, kar je posledica negativnega salda v selitvah žensk (za moške je bil saldo pozitiven).

Slika 6.8-3: Spolna struktura medregionalnih selitev državljanov RS za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni

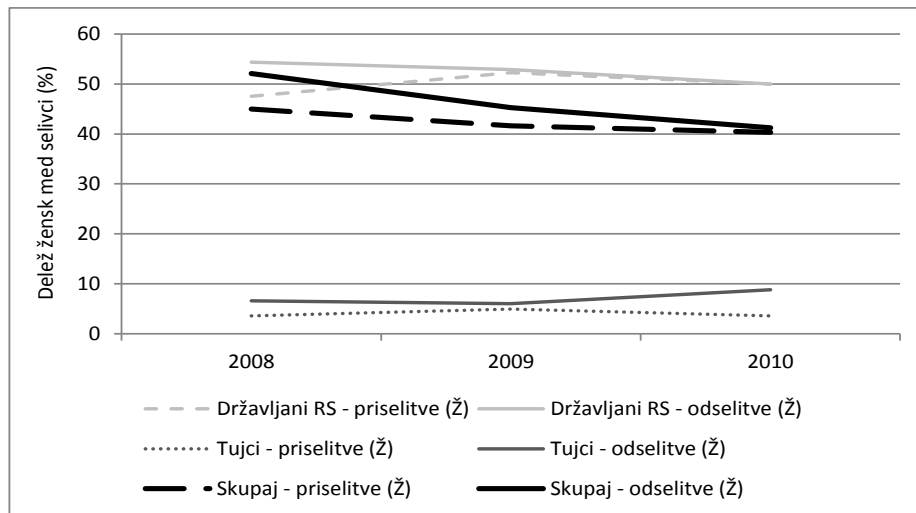
* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100% zmanjšano za delež žensk).

V obdobju **2008-2010**, za katerega proučujemo vse selitve, so v skupnih selitvenih tokovih ženske v povprečju predstavljale manjši delež kot moški (42 % v priselitvah in 46 % v odselitvah), pri čemer je bil njihov delež v priselitvah najnižji med vsemi regijami. Kot kaže slika 6.8-4, je bil manjši delež žensk posledica zelo nizke zastopanosti žensk v selitvah tujcev (manj kot 10 % v obeh selitvenih tokovih). Saldo medregionalnih selitev je bil v opazovanem obdobju negativen, kar je v celoti posledica negativnega salda v selitvah žensk (tako državljanek RS kot tujk), medtem ko je bil saldo v selitvah moških pozitiven (tako za državljanke RS kot za tujce).

Starost selivcev. – Kot kaže slika 6.8-5, je bila za selitve *državljanov RS* v obdobju **2003-2010** značilna ves čas višja povprečna starost priseljenih od odseljenih, pri čemer je bila razlika v povprečni starosti v povprečju zelo velika (5,1 leta). Povprečna starost priseljenih je bila v opazovanem obdobju najvišja med vsemi slovenskimi regijami (znašala je 35 let), povprečna starost odseljenih pa je bila za 1,2 leta pod povprečjem vseh regij. Medtem ko se

povprečna starost odseljenih v opazovanem obdobju ni bistveno spreminjala, je povprečna starost priseljenih po padcu v letu 2004 postopno naraščala do leta 2009 (z njo pa tudi razlika v starosti med priseljenimi in odseljenimi), nato pa se v letu 2010 precej zmanjšala.

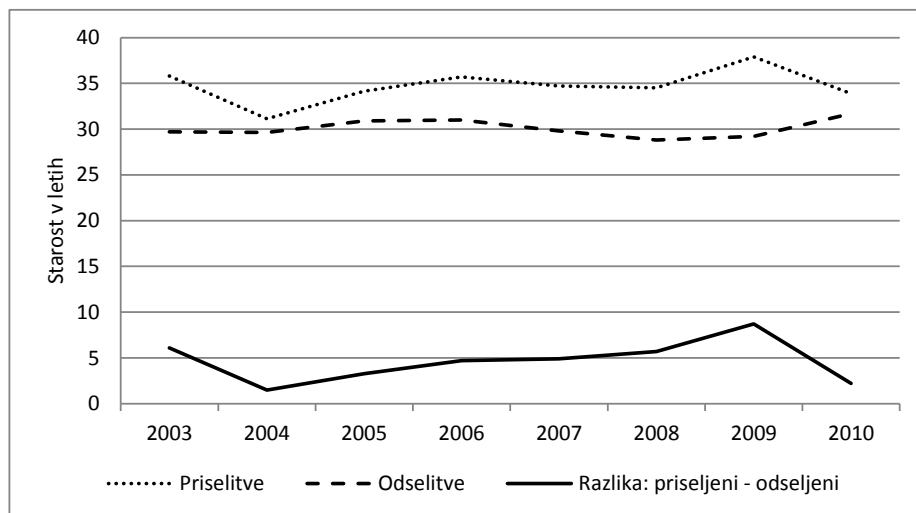
Slika 6.8-4: Spolna struktura vseh medregionalnih selitev (državljeni RS, tujci) za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Slika 4.8-5: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 2003-2010 – selitve državljanov RS

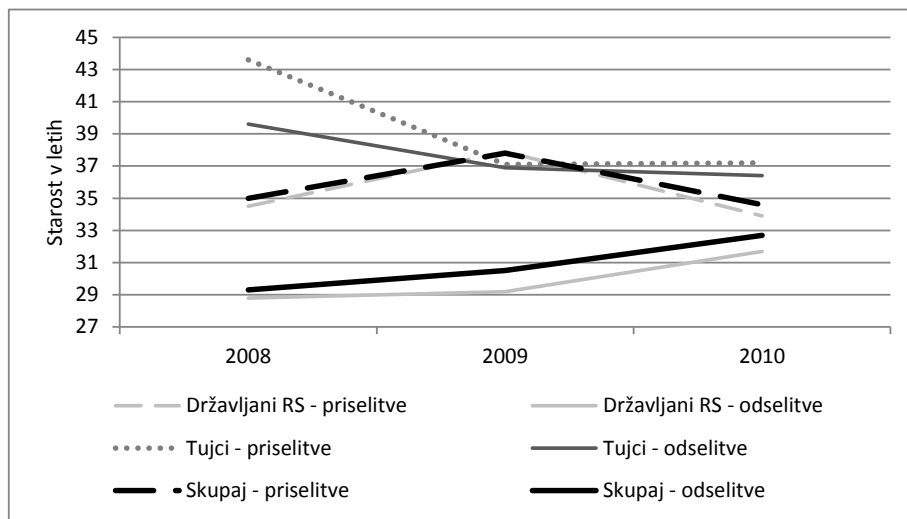

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni (za leta 2003-2005).

Opazovanje vseh selitev (državljeni RS, tujci) v obdobju **2008-2010** kaže, da so bili odseljeni mlajši od priseljenih, pri tem predvsem zaradi selitev državljanov RS, ki so predstavljali večino vseh selivcev. Iz slike 6.8-6 je razvidno tudi, da se je povprečna starost za odseljene v opazovanem obdobju povečala, za priseljene pa ne. Glede na ostale regije je bila razlika v povprečni starosti priseljenih tujcev in državljanov RS majhna (v povprečju za 2,7 leta višja

pri tujcih). V opazovanem obdobju se je zmanjšala tudi razlika v povprečni starosti med odseljenimi tujci in državljani RS (v povprečju je razlika znašala 7,2 leta). V opazovanem obdobju je bila za vse selivce skupaj povprečna starost priseljenih (35,7 leta) najvišja med vsemi regijami, medtem ko je bila povprečna starost odseljenih (30,8 leta) za 0,9 leta nižja od povprečja za državo, razlika med povprečno starostjo priseljenih in odseljenih pa zelo velika (4,9 leta). Le-ta je bila večja le v Pomurski regiji.

Slika 6.8-6: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj

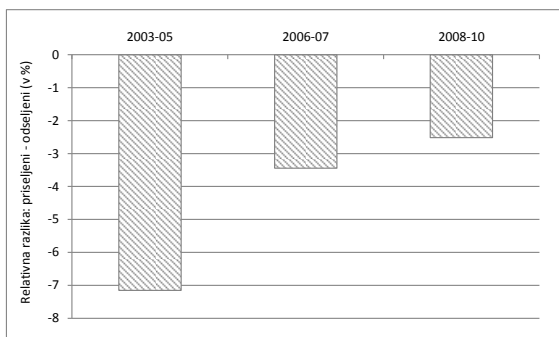

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

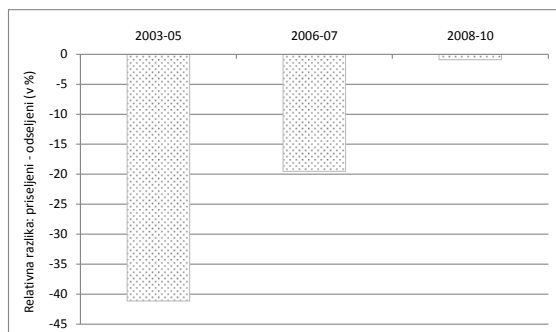
Izobrazba selivcev. – Izobrazbo selivcev smo najprej opazovali za *državljanke RS* v treh zaporednih obdobjih: **2003-2005**, **2006-2007** in **2008-2010**. Delež selivcev z znano izobrazbo je v obdobju 2003-2005 v povprečju znašal okoli 60 %, v obdobju 2006-2007 je presegel 80 %, ter v zadnjem opazovanem obdobju znašal 89 % v obeh selitvenih tokovih (glej tabelo C-5.1 v prilogi C). Izobraženost selivcev smo opazovali prek naslednjih dveh kazalnikov: povprečno število let šolanja in delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci. Glavne ugotovitve za oba kazalnika so podobne in kažejo, da so bili v primerjavi z ostalimi regijami (glej tabeli C-5.2 in C-5.3 v prilogi C) odseljeni v prvih dveh opazovanih obdobjih (v povprečju) vsaj toliko izobraženi kot v povprečju v državi, medtem ko za obdobje 2008-2010 to ne velja. Na drugi strani so bili priseljeni v regijo v obdobju 2003-2005 nekoliko bolj izobraženi kot v povprečju v državi, v ostalih dveh obdobjih pa manj izobraženi. Podatki o *povprečnem številu let šolanja* selivcev v sliki 6.8-7a kažejo, da so bili odseljeni v vseh treh opazovanih obdobjih v povprečju bolj izobraženi od priseljenih, pri čemer je bila razlika največja v obdobju 2003-2005, nato pa se je postopno zmanjševala. Enako velja za razliko v *deležu oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci* (slika 6.8-7b) za priseljene in odseljene.

Slika 6.8-7: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v medregionalnih selitvah za Jugovzhodno Slovenijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

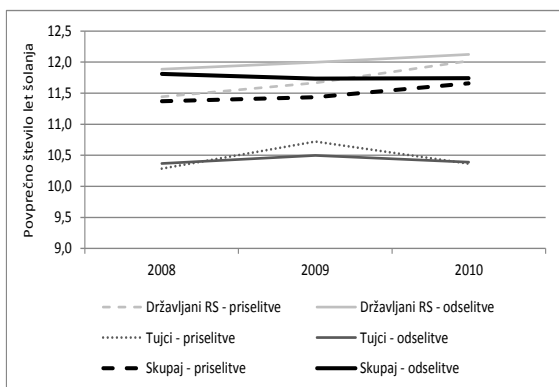
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija).

V nadaljevanju analiziramo vse medregionalne selitve (državljan RS, tujci) v obdobju **2008-2010**, pri čemer je delež selivcev z znano izobrazbo v povprečju pri obeh selitvenih tokovih znašal 90 %. Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so (glej slike 6.8-8a in 6.8-8b):

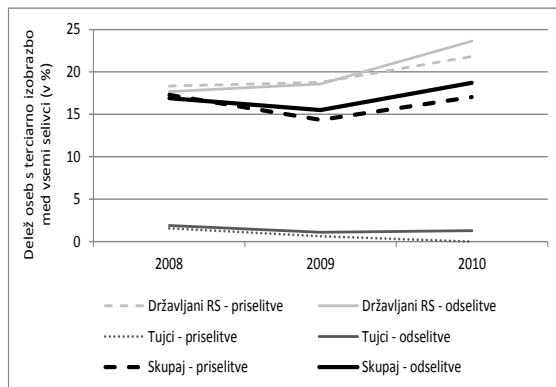
- *Povprečno število let šolanja.* – V opazovanem obdobju so bili odseljeni bolj izobraženi od priseljenih; iz slike 6.8-8a pa je razvidno, da se je razlika v povprečnem številu let šolanja med prvimi in drugimi postopno zmanjšala. V povprečju je v opazovanem obdobju to število znašalo za priseljene 11,5 let in za odseljene 11,8 let, kar je pod povprečjem vseh regij (glej tabelo C-5.2 v prilogi C). Tako merjena izobraženost selivcev pri tem pretežno odraža stanje v selitvah državljanov RS; tujci so bili manj izobraženi, pri tem pa priseljeni bolj kot odseljeni.

Slika 6.8-8: Izobraženost medregionalnih selivcev za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

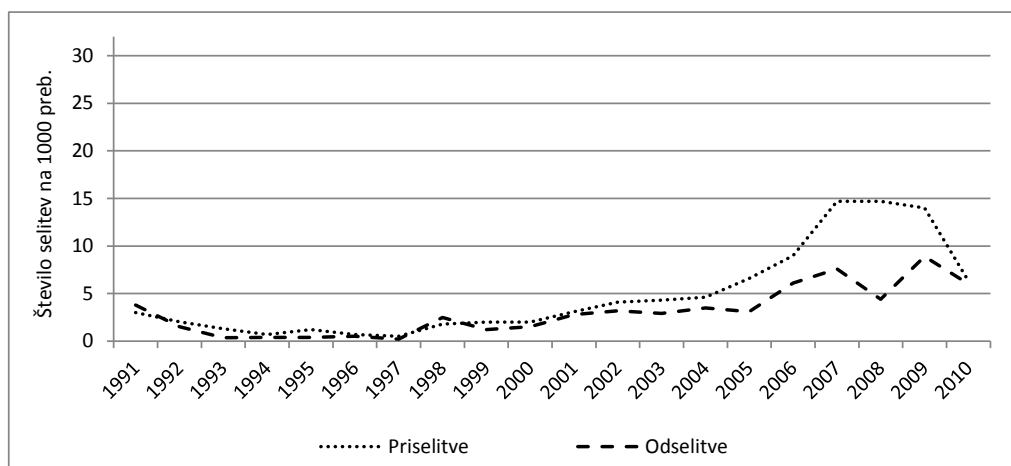
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija).

- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Ta delež je bil v povprečju pri odselitvah (17 %) le nekoliko večji kot pri priselitvah (16 %), pri tem pa pri obeh selitvenih tokovih pod povprečjem vseh regij (glej tabelo C-5.3 v prilogi C). Letni podatki v sliki 6.8-8b kažejo, da je proučevani delež za vse selivce pretežno odraz selitev državljanov RS, saj je bil delež oseb s terciarno izobrazbo v selitvah tujcev zelo majhen.

6.8.2. MEDDRŽAVNE SELITVE

Obseg. – Jugovzhodna Slovenija je po velikosti evidentirane *zaloge* (začasnih) emigrantov in zaloge imigrantov nekoliko pod državnim povprečjem. Ob koncu leta 2007 je regija imela 1,3 % državljanov RS začasno v tujini (zaloga začasnih emigrantov), leta 2012 pa je vrednost ustreznega malo drugačnega kazalnika znašala 1,2 %. Zaloga imigrantov pa je bila v letu 2011 po dveh načinih opredelitve imigrantov (državljanstvo, država rojstva) naslednja: 3,6 % prebivalcev je imelo tuje državljanstvo, a kar 9,9 % jih je bilo rojenih v tujini. Za meddržavne selitvene *tokove* v obdobju **1991-2010** pa velja, da je bil njihov relativni obseg v Jugovzhodni Sloveniji nekoliko manjši kot v povprečju v državi. Kot kaže slika 6.8-9, je bil v obdobju pred vstopom Slovenije v EU obseg priselitev in odselitev razmeroma izenačen (v obdobju 1995-2003: 2,2 priseljenih in 1,7 odseljenih na 1000 prebivalcev na leto; saldo pa je znašal 0,5 osebe na 1000 prebivalcev). Podobno kot v ostalih regijah je obseg teh selitev pred letom 1997 nekoliko upadal, nato pa postopno naraščal. V obdobju 2004-2007 je obseg priselitev naraščal hitreje od obsega odselitev, zato se je saldo meddržavnih selitev povečal in v povprečju v tem obdobju znašal 3,6 osebe na 1000 prebivalcev (8,7 priseljenih in 5,1 odseljenih na 1000 prebivalcev). Obseg priselitev je ostal na visoki ravni še v letih 2008 in 2009, nato pa se je zmanjšal in uravnotežil z obsegom odselitev; povprečni saldo v obdobju **2008-2010** je znašal 5,2 osebe na 1000 prebivalcev.

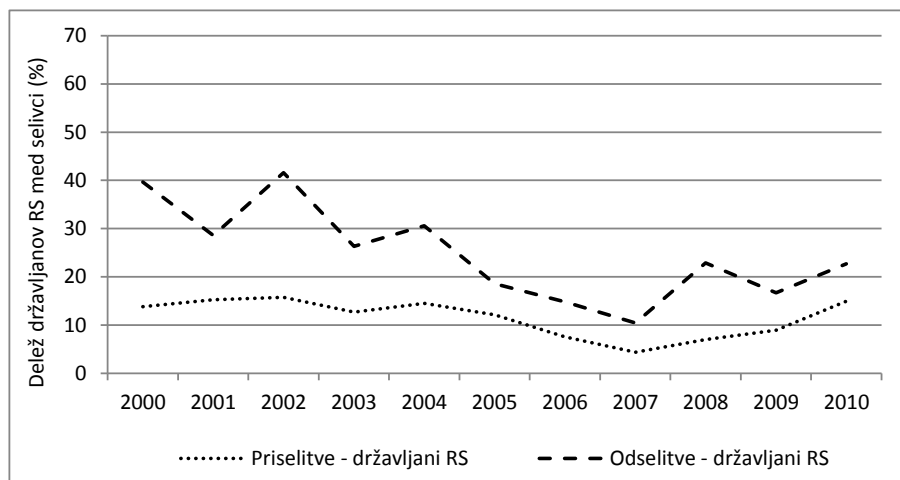
Slika 4.8-9: Obseg meddržavnih selitev za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)

Vir: Tabela C-1.8 v prilogi C.

Državljanstvo. – V povprečju v vseh regijah večji del meddržavnih selitev predstavljajo selitve tujcev, zlasti na strani priselitev. V obdobju **2008-2010** so selitve državljanov RS v Jugovzhodni Sloveniji v povprečju predstavljale 9 % v priselitvah in 20 % v odselitvah, kar je manj kot v povprečju v Sloveniji (11 % v priselitvah in 26 % v odselitvah). Enako velja za daljše obdobje **2000-2010**, prikazano v sliki 6.8-10, ko so selitve državljanov RS v povprečju predstavljale 9 % v priselitvah iz tujine in 21 % v odselitvah v tujino (na ravni Slovenije pa enako kot v obdobju 2008-2010).

Slika 6.8-10: Struktura meddržavnih selitev za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 2000-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah*

Vir: SURS, 2012b in lastni izračuni.

* Delež tujcev je zrcalna slika deleža državljanov RS (100 % zmanjšano za delež državljanov RS).

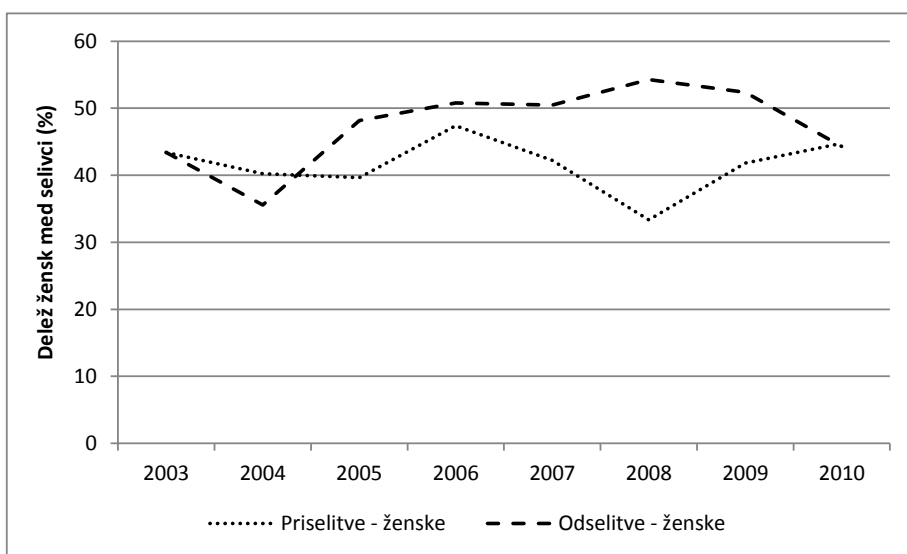
Spol. – V meddržavnih selitvah *državljanov RS* so v obdobju **2003-2010** ženske predstavljale manj kot polovico vseh priselitev (41 %) in odselitev (47 %). Letni podatki v sliki 6.8-11 kažejo, da je bil delež žensk v obeh selitvenih tokovih v začetku in na koncu opazovanega obdobja podoben, v vmesnem obdobju pa je bil v odselitvah precej večji kot v priselitvah. Saldo meddržavnih selitev državljanov RS je bil v opazovanem obdobju negativen tako za moške kot za ženske, pri tem pa je bila zastopanost žensk v neto selitvenem padcu precej večja (76 % je bilo žensk).

V obdobju **2008-2010**, za katerega proučujemo *vse selitve* (državljeni RS, tujci), so v obeh selitvenih tokovih prevladovali moški (v povprečju jih je bilo 79 % v priselitvah in tudi v odselitvah), in sicer predvsem na račun selitev tujcev. Letni podatki v sliki 6.8-12 kažejo, da se je v opazovanem obdobju delež žensk v vseh priselitvah zelo povečal (več kot podvojil), kar je posledica povečanja njihovega deleža tako v selitvah državljanov RS kot tujcev. Delež žensk v vseh odselitvah se na drugi strani ni bistveno spremenil. V letu 2009 in 2010 je bil delež žensk v priselitvah večji od deleža žensk v odselitvah. Saldo vseh meddržavnih selitev je bil v opazovanem obdobju pozitiven, pri čemer je bila v selitvenem prirastu dobra petina žensk (21 %). Pozitiven saldo meddržavnih selitev je bil v celoti posledica pozitivnega salda v

selitvah tujcev (tako moških kot žensk), medtem ko je bil v selitvah državljanov RS zabeležen neto selitveni padeč, ki je bil posledica negativnega salda v selitvah žensk.

Podatki za vse selitve v daljšem obdobju **1998-2010** kažejo, da je bil skupaj v celotnem obdobju delež žensk v priselitvah (20 %) in odselitvah (21 %) podoben kot v obdobju 2008-2010. Saldo meddržavnih selitev je bil tudi v tem daljšem obdobju pozitiven, zastopanost žensk v tem saldu pa nekoliko manjša (njihov delež je znašal 18 %).

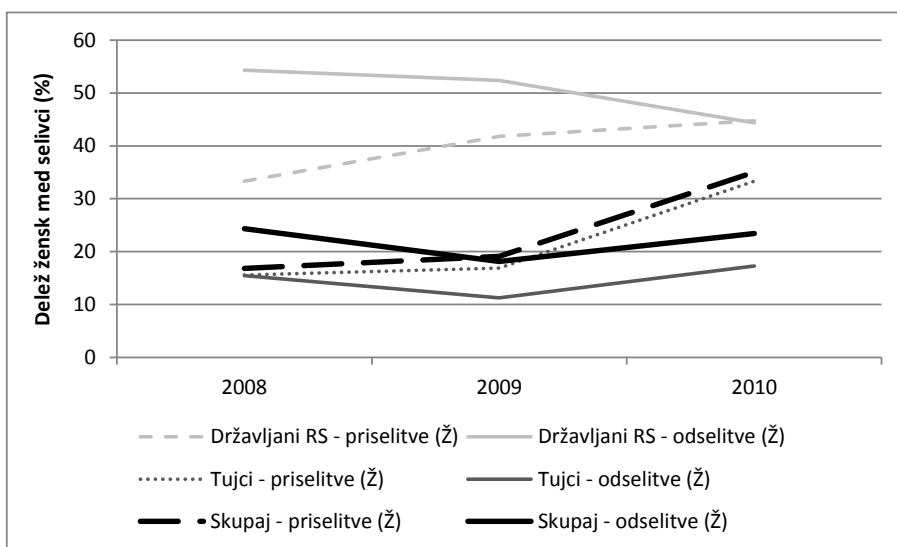
Slika 6.8-11: Spolna struktura meddržavnih selitev državljanov RS za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Slika 6.8-12: Spolna struktura vseh meddržavnih selitev (državljeni RS, tujci) za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah*

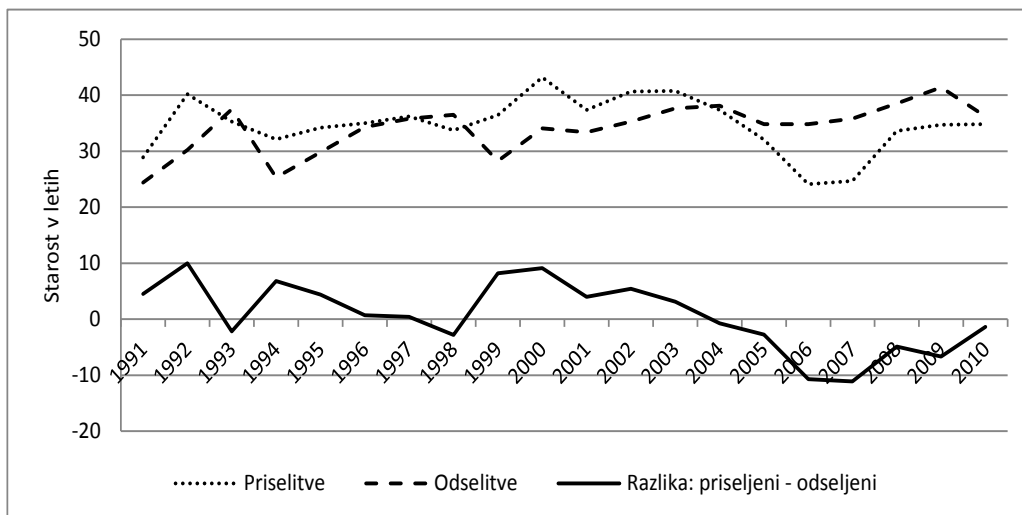

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Starost selivcev. – Letni podatki za selitve *državljanov RS* v obdobju **1991-2010** v sliki 6.8-13 kažejo, da je večji del obdobja 1991-2003 povprečna starost priseljenih presegala povprečno starost odseljenih, medtem ko je za obdobje 2004-2010 veljalo nasprotno. V celem obdobju 1991-2010 skupaj pa sta bili v povprečju povprečna starost priseljenih in odseljenih *državljanov RS* dokaj izravnani (povprečna starost priseljenih je bila višja za 0,5 leta) in na ravni povprečja vseh regij.

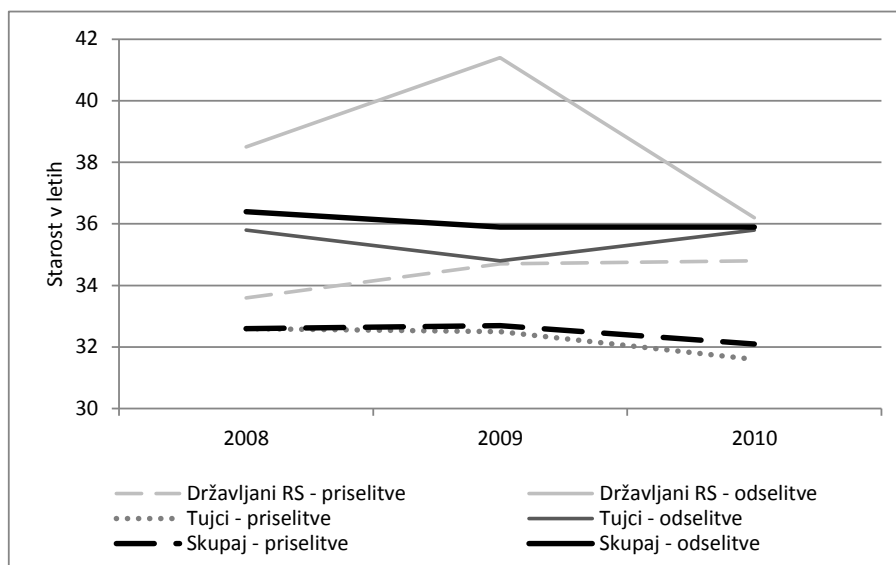
Slika 6.8-13: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 1991-2010 – selitve državljanov RS

Vir: SURS, 2000, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni (za obdobje 1991-2005).

V obdobju **2008-2010**, ko spremljamo *vse selitve* (državljanji RS, tujci), je povprečna starost odseljenih presegala povprečno starost priseljenih tako pri državljanih RS kot pri tujcih, kar je značilno tudi za večino ostalih regij. Podobno kot v ostalih regijah je bila pri obeh selitvenih tokovih povprečna starost tujcev nižja od tiste pri državljanih (za 2 leti pri priselitvah in 3,5 leta pri odselitvah). Kot kažejo letni podatki v sliki 6.8-14, se je pri selitvah *tujcev* povprečna starost priseljenih nekoliko zmanjšala, povprečna starost odseljenih pa je nihala. Pri selitvah *državljanov RS* se je povprečna starost priseljenih v opazovanem obdobju povečevala, povprečna starost odseljenih pa nihala in bila v letu 2010 nižja kot leta 2008. Za *vse selivce skupaj* velja, da se v obdobju 2008-2010 povprečna starost priseljenih in odseljenih ni bistveno spremenila (zmanjšala se je za 0,5 leta pri obeh selitvenih tokovih) ter je bila približno na ravni povprečja vseh regij (za 0,5 leta višja pri priselitvah in za 0,2 leta pri odselitvah).

Slika 6.8-14: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj

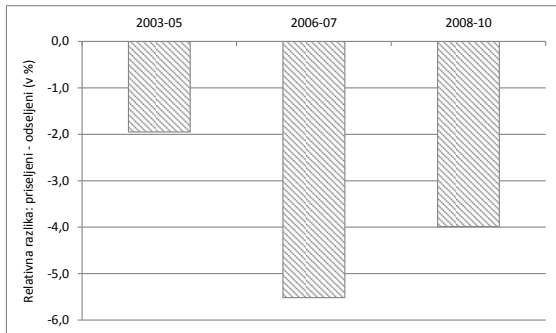
Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

Izobrazba selivcev. – Izobrazbo selivcev smo najprej opazovali za *državljane RS* v treh obdobjih: **2003-2005**, **2006-2007** in **2008-2010**. Selivcev z znano izobrazbo je bilo v obdobju 2003-2005 le slaba tretjina (glej tabelo C-5.1 v prilogi C), nato pa se je delež le-teh v naslednjih dveh obdobjih povečal, in sicer pri priselitvah na 43 % in 49 % ter pri odselitvah na 57 % in 53 %. Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so:

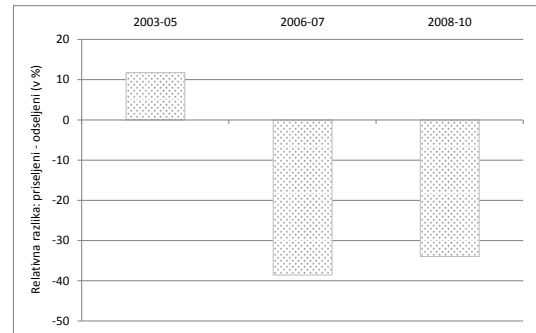
- *Povprečno število let šolanja.* – To število je bilo pri obeh selitvenih tokovih (priseljeni, odseljeni) v obdobjih 2003-2005 in 2008-2010 nižje od povprečja vseh regij, v vmesnem obdobju pa višje od tega povprečja (glej tabelo C-5.2 v prilogi C). Kot kaže slika 6.8-15a, so bili odseljeni v vseh opazovanih obdobjih bolj izobraženi od priseljenih; razlika je bila najmanjša v prvem opazovanem obdobju.
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Primerjava z ostalimi regijami kaže, da je bil ta delež med vsemi selivci pri obeh selitvenih tokovih (priseljeni, odseljeni) in v vseh opazovanih obdobjih nižji od povprečja vseh regij; v obdobju 2003-2005 je bil v tej regiji pri odselitvah celo najnižji (glej tabelo C-5.3 v prilogi C). Kot kaže slika 6.8-15b, je bil v obdobju 2003-2005 delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci pri odselitvah manjši kot pri priselitvah, medtem ko je v naslednjih dveh obdobjih veljalo nasprotno. Ugotovljena višja izobraženost odseljenih od priseljenih v obdobju 2003-2005, merjena s povprečnim številom let šolanja, je bila posledica velikega deleža odseljenih s srednješolsko izobrazbo.

Slika 6.8-15: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v meddržavnih selitvah za Jugovzhodno Slovenijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

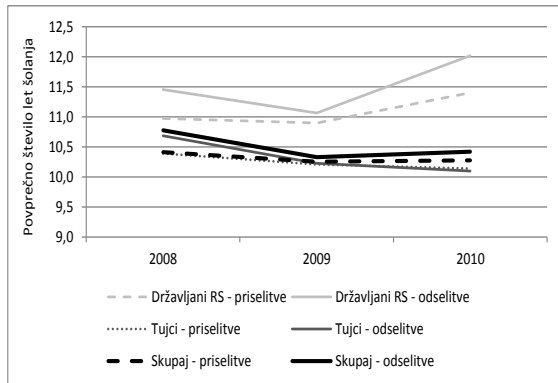
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija).

V nadaljevanju analiziramo vse meddržavne selitve (državljanji RS, tujci) v obdobju **2008-2010**, pri čemer je delež selivcev z znano izobrazbo v povprečju znašal pri priselitvah 76 % in pri odselitvah 80 %. Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so:

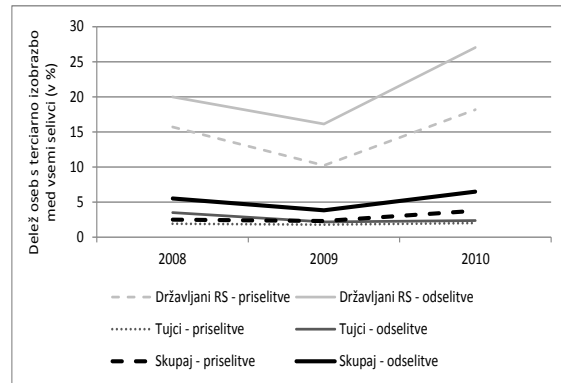
- *Povprečno število let šolanja.* – V opazovanem obdobju je bila tako merjena izobraženost za odseljene boljša kot za priseljene; povprečno število let šolanja je v povprečju znašalo 10,3 pri priselitvah in 10,4 pri odselitvah, kar je pri prvih enako povprečju v državi, pri odselitvah pa malo pod tem povprečjem. Letni podatki v sliki 6.8-16a kažejo, da se to število pri priselitvah v opazovanem obdobju ni spremenilo, medtem ko se je pri odselitvah nekoliko zmanjšalo. Podatki o selitvah glede na državljanstvo selivcev kažejo, da so bili državljani RS precej bolj izobraženi kot tujci. Za selitve državljanov je poleg tega značilna boljša izobraženost odseljenih od priseljenih, medtem ko je bila v selitvah tujcev tako merjena izobraženost selivcev enaka v obeh selitvenih tokovih.
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Ta delež je bil pri odselitvah večji kot pri priselitvah (v povprečju je znašal 5 % in 3 %), obenem pa pri obeh selitvenih tokovih pod povprečjem vseh regij. Letni podatki so prikazani v sliki 6.8-16b. Analiza selitev glede na državljanstvo selivcev kaže, da je delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci precej višji pri selitvah državljanov RS kot pri selitvah tujcev. Poleg tega so razlike v proučevanem deležu med priseljenimi in odseljenimi pri državljanih RS občutne, medtem ko so pri selitvah tujcev zelo majhne.

Slika 6.8-16: Izobraženost meddržavnih selivcev za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

6.8.3. VLOGA NARAVNEGA GIBANJA TER MEDREGIONALNIH IN MEDDRŽAVNIH SELITEV V DEMOGRAFSKIH GIBANJIH

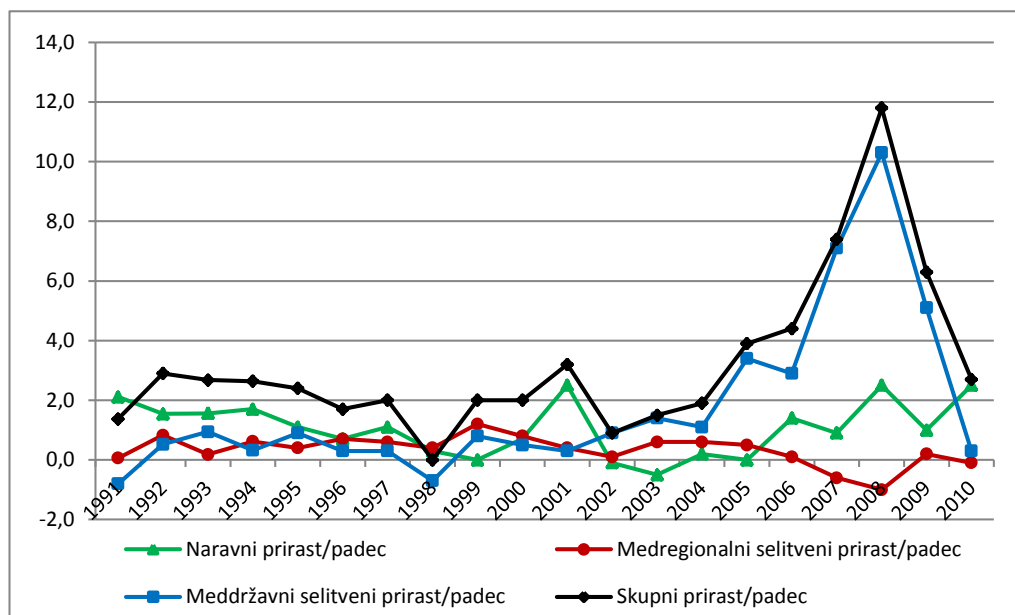
Obseg. – Za *naravno gibanje prebivalstva* je v obdobju 1991-2010 značilen povprečni letni prirast v višini 1,1 osebe na 1000 prebivalcev. V 1990-ih letih se je naravni prirast postopno zmanjševal in s tem tudi njegov odločilen vpliv na gibanje števila prebivalcev v regiji (glej sliko 6.8-17). Nato je sledilo do leta 2005 obdobje relativno izenačenega števila živorojenih in umrlih. V obdobju 2006-2010 pa je regija zopet imela naravni prirast, ki se je postopno povečeval in v letu 2010 zopet prevzel odločilen vpliv na gibanje števila prebivalcev v regiji. V obdobju 2001-2009 so odločilen vpliv na skupni prirast prebivalstva v regiji imele meddržavne selitve. *Skupni saldo naravnega in selitvenega gibanja* prebivalstva v regiji je bil v celotnem obdobju pozitiven in je postopno naraščal: v obdobju 1995-2003 je v povprečju znašal 1,7 osebe na 1000 prebivalcev, v letih 2004-2007 in 2008-2010 pa 4,4 in 6,9 osebe na 1000 prebivalcev.

Državljanstvo. – V obdobju 2008-2010 je bil saldo *vseh selitev* (državljeni RS, tujci) v Jugovzhodni Sloveniji pozitiven, pri tem pa v celoti kot posledica selitev tujcev, saj je bil saldo v selitvah državljanov RS negativen. V selitvah *državljanov RS* je bil obseg odselitev večji od obsega priselitev tako v medregionalnih kot v meddržavnih selitvah. Podobno je bil v selitvah *tujcev* pozitiven saldo prisoten tako v medregionalnih kot v meddržavnih selitvah.

Spol. – Skupni saldo v selitvah *državljanov RS* je bil v obdobju **2003-2010** negativen, pri čemer je bil negativen izključno saldo v selitvah žensk. To pomeni, da se je prebivalstvo Jugovzhodne Slovenije prek selitev državljanov RS v opazovanem obdobju zmanjšalo in sicer izključno število žensk. V obdobju **2008-2010**, za katerega analiziramo vse selitve (državljeni

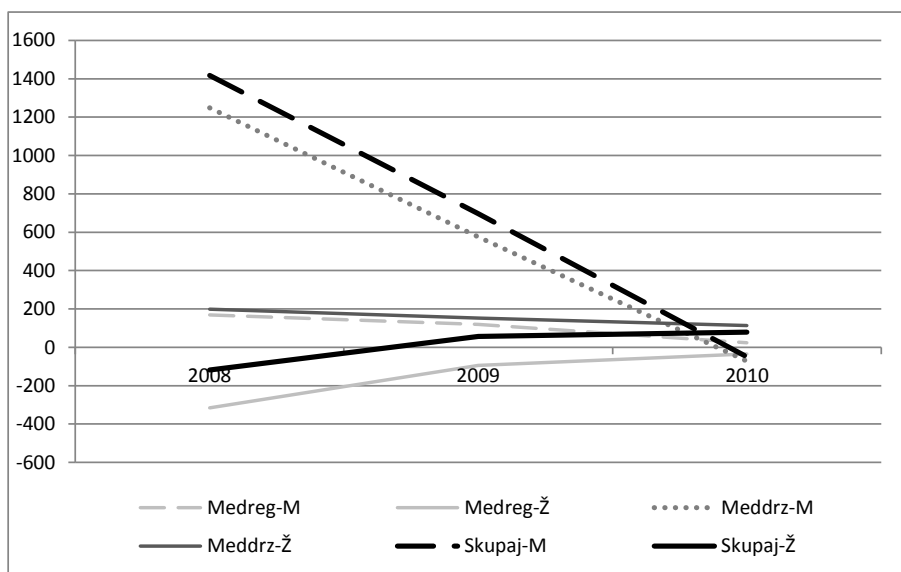
RS, tujci) in letne podatke o saldu po vrsti selitev in spolu prikazujemo v sliki 6.8-18, je bil skupni selitveni saldo pozitiven (kar je bilo izključno posledica pozitivnega salda v meddržavnih selitvah). To je skoraj v celoti posledica neto priselitev moških, saj je bilo v neto selitvenem prirastu le 1 % žensk. To pomeni, da se je prek vseh selitev v obdobju 2008-2010 prebivalstvo Jugovzhodne Slovenije povečalo, pri tem pa (skoraj) v celoti na račun povečanja števila moških. Regija je sicer v obeh opazovanih obdobjih (2003-2010, 2008-2010) sodila med tri regije z najnižjim deležem žensk v prebivalstvu.

Slika 6.8-17: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za spremembo števila prebivalcev v Jugovzhodni Sloveniji, 1991-2010 (koeficient – letni saldo na 1000 prebivalcev)

Lastni izračuni na podlagi podatkov SURS (glej tabelo C-1.8 v prilogi C).

Slika 6.8-18: Selitveni saldo za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 2008-2010 po spolu (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve

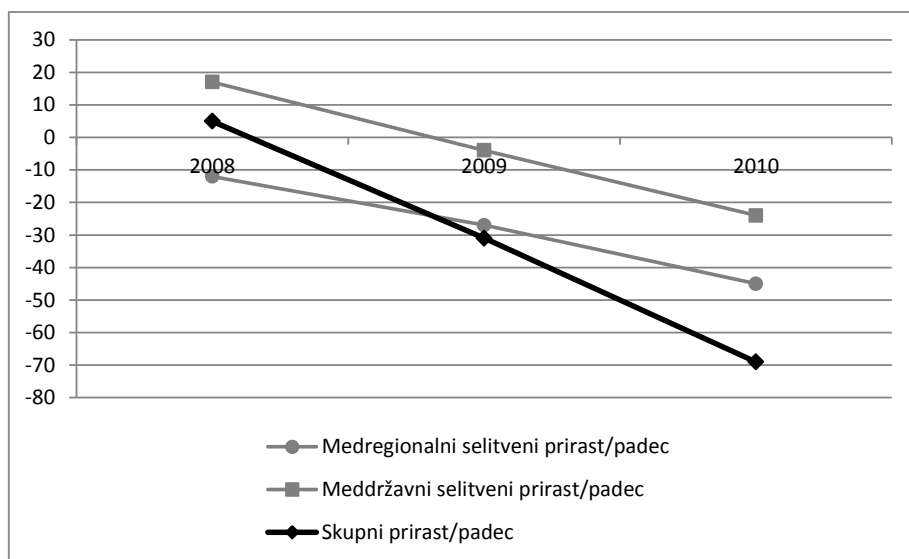
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

Starost. – Vpliv selitev *državljanov RS* na starostno strukturo prebivalstva Jugovzhodne Slovenije je bil v obdobju **2003-2010** neugoden (prebivalstvo se je zaradi teh selitev staralo). To je bilo v celoti posledica medregionalnih selitev, medtem ko se je prek meddržavnih selitev starostna struktura prebivalstva izboljševala, a je bil ta vpliv zelo majhen (glej tabelo C-4.2a v prilogi C). Enako velja za selitve *državljanov RS* v obdobju **2008-2010**, ko analiziramo vse selitve (selitve državljanov RS in tujcev). Na drugi strani so imele selitve *tujcev* ugoden vpliv na starostno strukturo prebivalstva regije (prebivalstvo se je zaradi teh selitev pomlajevalo). Starostna struktura prebivalcev regije se je izboljšala prek meddržavnih selitev tujcev, medtem ko je bil vpliv medregionalnih selitev neugoden, vendar zanemarljiv. Vpliv *vseh selitev skupaj* na starostno strukturo prebivalcev v regiji je bil neugoden, zaradi prevladujočega neugodnega vpliva medregionalnih selitev državljanov RS, ki pa ga je v določeni meri blažil ugoden vpliv meddržavnih selitev tujcev (glej tabelo C-4.2b v prilogi C).

6.8.4. VPLIV MEDREGIONALNIH IN MEDDRŽAVNIH SELITEV NA IZOBRAZBENO STRUKTURO PREBIVALSTVA – OBDOBJE 2008-2010

Vpliv vseh selitev (državljanov RS in tujcev) na izobrazbeno strukturo prebivalstva smo opazovali prek salda v selitvah oseb s terciarno izobrazbo. Jugovzhodna Slovenija je v obdobju 2008-2010 beležila skupaj negativen saldo v teh selitvah, ki pa je bil v primerjavi z ostalimi regijami relativno majhen. Vseeno pa letni podatki v sliki 6.8-19 kažejo na zelo hitro slabšanje tega salda v letih 2009 in 2010 tako v medregionalnih kot v meddržavnih selitvah.

Slika 6.8-19: Saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Jugovzhodni Sloveniji v obdobju 2008-2010 (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve

Vir: Tabela C-5.6 v prilogi C.

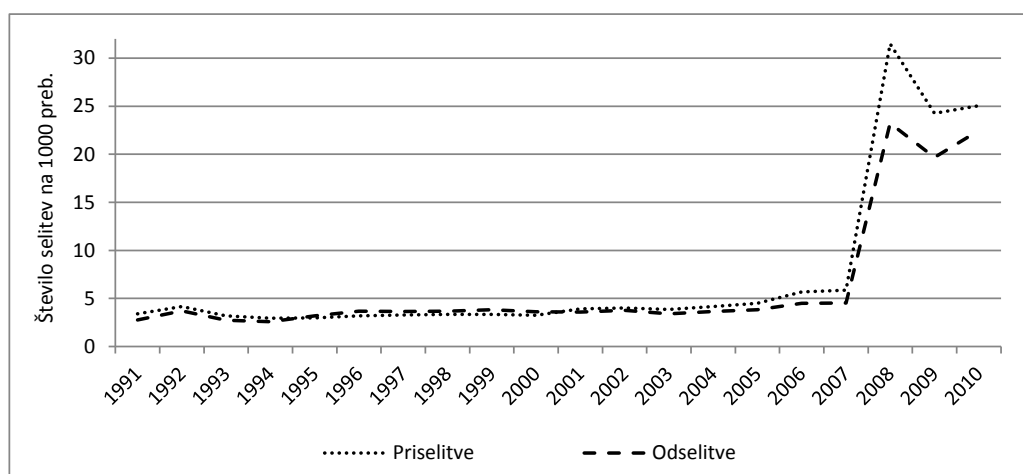
Analiza selitev glede na državljanstvo selivcev kaže, da je bil negativen saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v celoti posledica selitev državljanov RS, medtem ko je regija v selitvah tujcev zabeležila nekoliko večje število priselitev kot odselitev oseb s terciarno izobrazbo (glej tabelo C-5.5 v prilogi C). Letni podatki kažejo (glej tabelo C-5.6 v prilogi C), da je bil v selitvah tujcev v letih 2008 in 2009 prisoten pozitiven saldo, v letu 2010 pa negativen.

6.9. OSREDNJESLOVENSKA REGIJA

6.9.1. MEDREGIONALNE SELITVE

Obseg. – Osrednjeslovenska regija je imela v opazovanem obdobju **1991-2010** pozitiven saldo v medregionalnih selitvah (1,0 osebe na 1000 prebivalcev na leto) in, izraženo relativno (število selivcev na 1000 prebivalcev), nekoliko večji obseg teh selitev od povprečja v državi. V obdobju 1995-2003 je bil letni saldo v teh selitvah rahlo negativen (v povprečju je znašal - 0,2 osebe na 1000 prebivalcev). Negativen saldo je bil posledica nekoliko večjega števila odselitev od priselitev v obdobju 1995-2000 (glej sliko 6.9-1). Po letu 2000 je imela regija v opazovanih (medregionalnih) selitvah pozitiven saldo, ki pa je bil v obdobju 2004-2007 še nizek (0,2 osebe na 1000 prebivalcev na leto). V obdobju **2008-2010**, ko so evidentirane tudi selitve tujcev in selitve na začasno bivališče, regija beleži zelo velik letni obseg medregionalnih selitev (26,9 priseljenih in 21,8 odseljenih na 1000 prebivalcev) in največji pozitiven saldo v medregionalnih selitvah med vsemi regijami. Le-ta je znašal v povprečju 5,2 osebe na 1000 prebivalcev. Presežek priselitev nad odselitvami sta v tem obdobju imeli le še Obalno-kraška in Podravska regija.

Slika 6.9-1: Obseg medregionalnih selitev* za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)

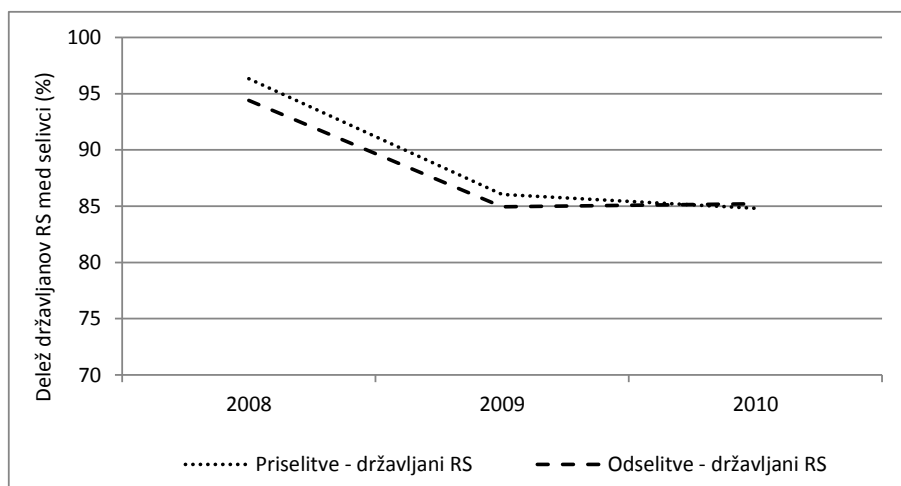

Vir: Tabela C-1.9 v prilogi C.

* Za obdobje 1991-2007 se podatki nanašajo na selitve državljanov RS (na stalno bivališče), za obdobje 2008-2010 pa na vse selitve (državljeni RS, tujci), vključujoč selitve na začasno bivališče.

Državljanstvo. – V obdobju **2008-2010** so v medregionalnih selitvah, kjer praviloma prevladujejo selitve državljanov RS, selitve tujcev v povprečju predstavljale 10 % v priselitvah in 12 % v odselitvah. Iz letnih podatkov (slika 6.9-2) je obenem razviden trend povečanja deleža tujcev v obeh selitvenih tokovih.

Slika 6.9-2: Struktura medregionalnih selitev za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah*

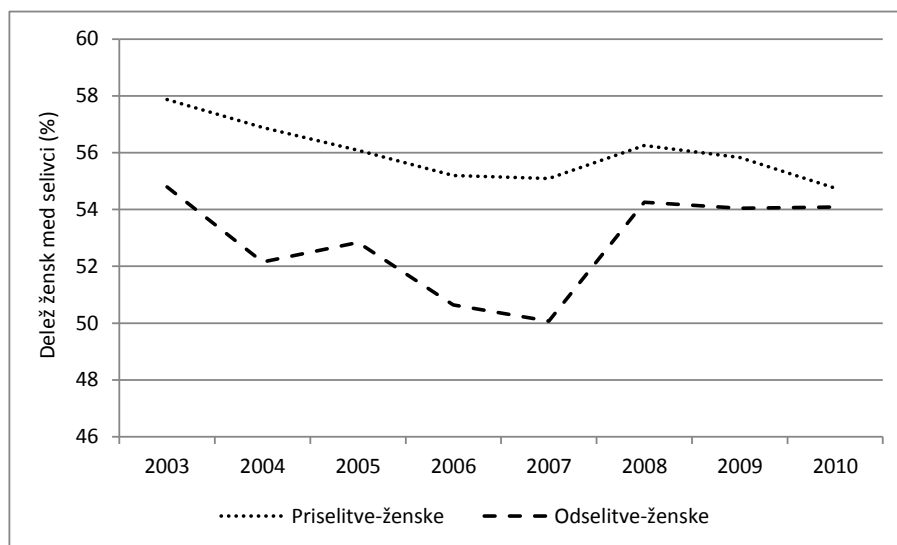
Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež tujcev je zrcalna slika deleža državljanov RS (100 % zmanjšano za delež državljanov RS).

Spol. – V medregionalnih selitvah *državljanov RS* so v obdobju **2003-2010** ženske predstavljale dobro polovico vseh selivcev (56 % v priselitvah in 54 % v odselitvah), pri čemer je bil njihov delež v priselitvah največji med slovenskimi regijami. Letni podatki v sliki 6.9-3 kažejo, da se je delež žensk v priselitvah v opazovanem obdobju zmanjšal, njihov delež v odselitvah pa je bil kljub upadanju pred letom 2007 ob koncu opazovanega obdobja podoben tistemu iz leta 2003. Saldo medregionalnih selitev državljanov RS je bil v opazovanem obdobju pozitiven tako za moške kot za ženske, pri čemer je bila zastopanost žensk v neto selitvenem prirastu precej večja (njihov delež je znašal 65 %).

V obdobju **2008-2010**, za katerega proučujemo vse selitve in letne podatke prikazujemo v sliki 6.9-4, je bil v obeh selitvenih tokovih delež žensk in moških precej izenačen. To je bilo v celoti posledica selitev državljanov RS, saj je bilo v selitvah tujcev (v obeh selitvenih tokovih) v povprečju le 10 % žensk. Saldo medregionalnih selitev je bil v opazovanem obdobju pozitiven, kar velja tako za selitve državljanov kot tujcev. Skupaj za vse selitve velja, da je bila zastopanost žensk v neto selitvenem prirastu večja od zastopanosti moških; delež žensk je znašal 60 %.

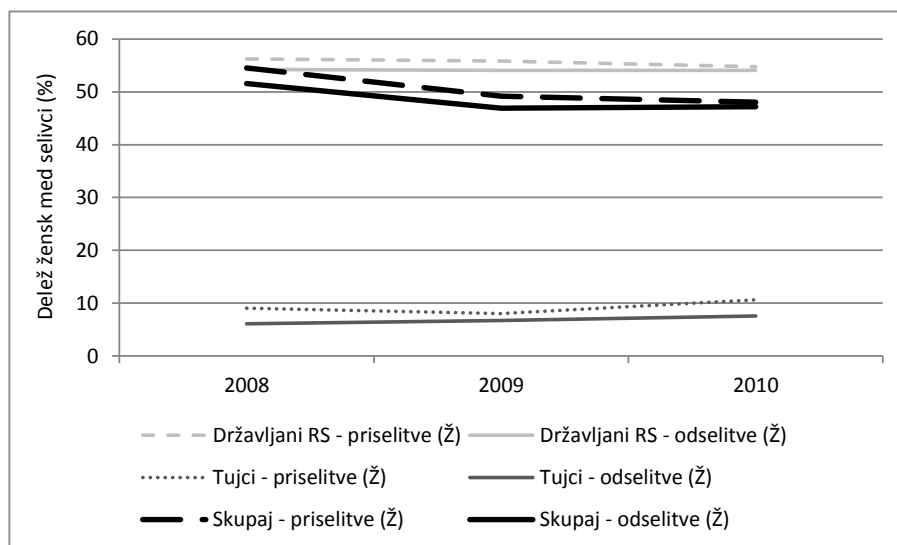
Slika 6.9-3: Spolna struktura medregionalnih selitev državljanov RS za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Slika 6.9-4: Spolna struktura vseh medregionalnih selitev (državljeni RS, tujci) za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah*

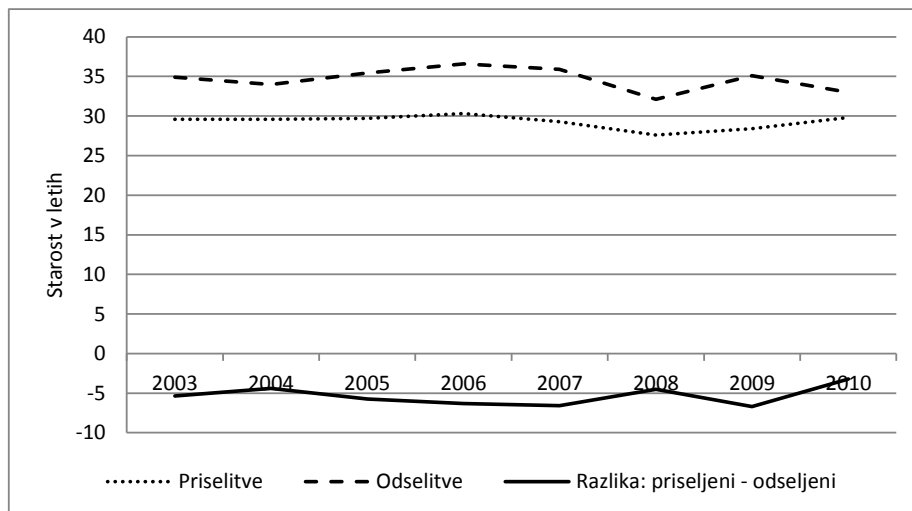
Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Starost selivcev. – Za razliko od ostalih slovenskih regij je bila v Osrednjeslovenski regiji za selitve *državljanov RS* v obdobju **2003-2010** značilna višja povprečna starost odseljenih od priseljenih. Razlika v povprečni starosti je bila relativno visoka (v povprečju je znašala 5 let). Povprečna starost priseljenih je znašala 28,8 leta (podobno kot v Podravski regiji) in je bila najnižja med vsemi regijami. Ravno nasprotno je veljalo za povprečno starost odseljenih, ki je v opazovanem obdobju v povprečju znašala 33,8 leta in je bila najvišja med vsemi regijami.

Letni podatki v sliki 6.9-5 kažejo, da se povprečna starost selivcev v opazovanem obdobju ni bistveno spreminjala.

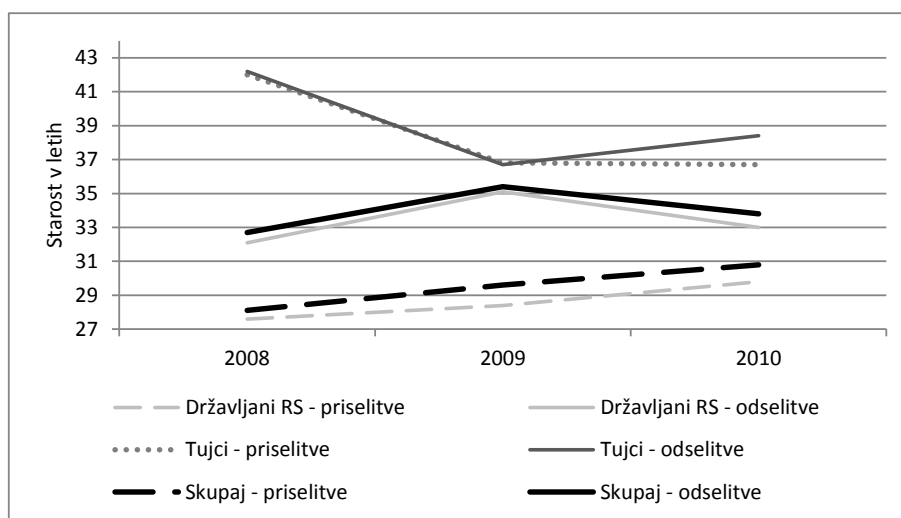
Slika 6.9-5: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 2003-2010 – selitve državljanov RS

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni (za leta 2003-2005).

Slika 6.9-6, v kateri so prikazani letni podatki za vse selitve (državljeni RS, tujci) v obdobju 2008-2010, kaže, da se je povprečna starost tujcev pri obeh selitvenih tokovih (priselitve, odselitve) zmanjšala. Podobno kot v ostalih regijah je bila pri obeh selitvenih tokovih povprečna starost tujcev precej višja od tiste pri državljanih RS (za 9 let pri priselitvah in 5,1 leta pri odselitvah). Pri selitvah državljanov RS je v opazovanem obdobju povprečna starost priseljenih ves čas naraščala, povprečna starost odseljenih pa je nihala. Skladno s spreminjanjem povprečne starosti selivcev med državljani RS, ki so predstavljali večino vseh

Slika 6.9-6: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

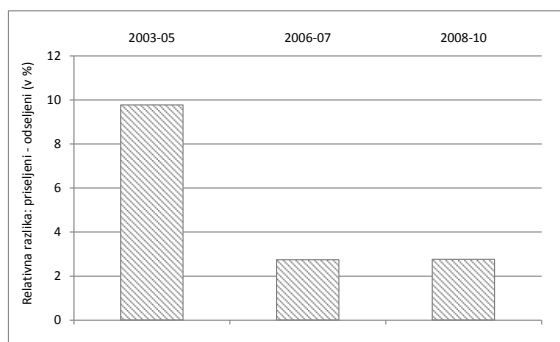
selivcev, se je gibal tudi povprečna starost *vseh selivcev skupaj*. Vsa leta je bila za odseljene višja kot za priseljene. V opazovanem obdobju je bila povprečna starost priseljenih (29,4 leta) najnižja med vsemi regijami (in enaka tisti v Podravski regiji), medtem ko je bila povprečna starost odseljenih (33,9 leta) najvišja med vsemi regijami.

Izobrazba selivcev. – Izobrazbo selivcev smo najprej opazovali za *državljane RS* v treh zaporednih obdobjih: **2003-2005**, **2006-2007** in **2008-2010**. Delež selivcev z znano izobrazbo je v obdobju 2003-2005 v povprečju znašal 65 % pri priselitvah in 57 % pri odselitvah, v obdobju 2006-2007 je presegel 80 % pri obeh selitvenih tokovih ter v zadnjem opazovanem obdobju znašal 90 % v obeh selitvenih tokovih (glej tabelo C-5.1 v prilogi C). Izobraženost selivcev smo opazovali prek naslednjih dveh kazalnikov: povprečno število let šolanja in delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci. Za oba kazalnika je značilno, da je bila njuna vrednost glede na povprečje vseh regij pri priselitvah v vseh opazovanih obdobjih višja (priseljenci so bili bolj izobraženi kot v povprečju v državi), pri odselitvah pa nižja (razen v zadnjem opazovanem obdobju). Primerjava izobraženosti priseljenih in odseljenih pa kaže naslednje:

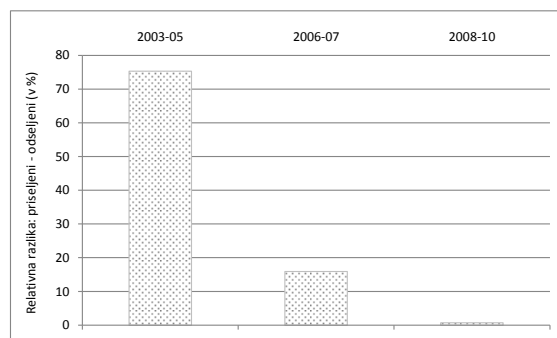
- *Povprečno število let šolanja.* – Za razliko od ostalih regij je bila tako merjena izobraženost selivcev slabša pri odselitvah kot pri priselitvah (glej sliko 6.9-7a).
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Slika 6.9-7b kaže, je bil ta delež v obdobju 2003-2005 pri priselitvah izrazito večji kot pri odselitvah, nato pa se je razlika zelo zmanjšala in v zadnjem opazovanem obdobju je skoraj ni bilo več.

Slika 6.9-7: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v medregionalnih selitvah za Osrednjeslovensko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

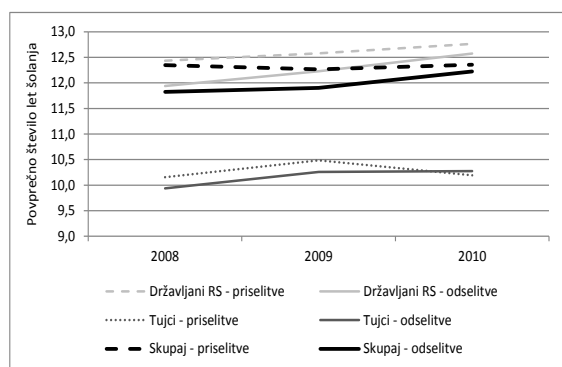
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija).

V nadaljevanju analiziramo *vse* medregionalne *selitve* (državljani RS, tujci) v obdobju **2008-2010**, pri čemer je delež selivcev z znano izobrazbo v povprečju pri obeh selitvenih tokovih znašal 90 %. Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so:

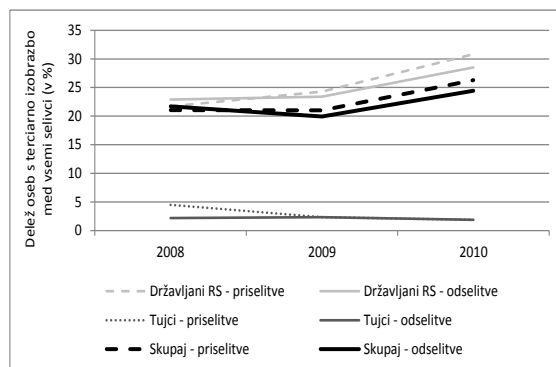
- *Povprečno število let šolanja.* – V opazovanem obdobju so bili odseljeni manj izobraženi od priseljenih; iz slike 6.9-8a pa je razvidno, da se je razlika v izobraženosti postopno zmanjšala. V povprečju je v opazovanem obdobju vrednost opazovanega kazalnika znašala 12,3 leta pri priselitvah in 12 let pri odselitvah, kar je nad povprečjem vseh regij. Opazovanje selivcev glede na državljanstvo kaže boljšo izobraženost državljanov RS od tujcev.
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Ta delež je bil precej podoben pri obeh selitvenih tokovih. V povprečju je v opazovanem obdobju znašal 23 % pri priselitvah in 22 % pri odselitvah, kar je pri obeh selitvenih tokovih nad povprečjem vseh regij in zaostaja le za tistim v Gorenjski regiji. Letni podatki v sliki 6.9-8b kažejo, da je proučevani delež za vse selivce odraz selitev državljanov RS, saj je bil delež oseb s terciarno izobrazbo v selitvah tujcev zelo majhen.

Slika 6.9-8: Izobraženost medregionalnih selivcev za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

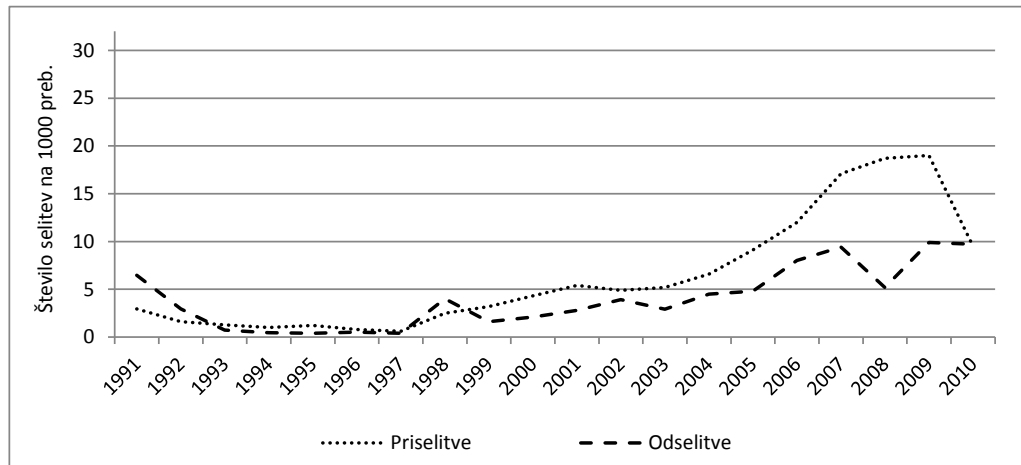
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

6.9.2. MEDDRŽAVNE SELITVE

Obseg. – Evidentirana *zaloga* (začasnih) emigrantov je manjša kot v povprečju v državi, zaloga imigrantov pa je za Osrednjeslovensko regijo poleg Obalno-kraške največja med vsemi statističnimi regijami. Ob koncu leta 2007 je regija imela 1,3 % državljanov RS začasno v tujini (zaloga začasnih emigrantov), leta 2012 pa je vrednost ustreznega malo drugačnega kazalnika znašala 1,2 %. Zaloga imigrantov pa je bila v letu 2011 po dveh načinih opredelitve imigrantov (državljanstvo, država rojstva) naslednja: 5,3 % prebivalcev je imelo tuje državljanstvo in kar 14 % jih je bilo rojenih v tujini. Za *tokove* meddržavnih selitev v obdobju **1991-2010** velja, da je bil njihov obseg večji kot v povprečju v državi. Kot kaže slika 6.9-9, je bil večji del 1990-ih let letni obseg priselitev in odselitev praviloma precej uravnotežen, z izjemo nekaj posameznih let. Z letom 1999 se je saldo meddržavnih selitev povečal. V

obdobju 1995-2003 je znašal v povprečju 1,0 osebe na 1000 prebivalcev (3,1 priseljenih in 2,1 odseljenih na 1000 prebivalcev); še zlasti hitro pa je pričel naraščati po vstopu Slovenije v EU. V obdobju 2004-2007 je v povprečju znašal 4,5, v letih **2008-2010** pa 7,4 osebe na 1000 prebivalcev. V letu 2010 se je glede na predhodno leto obseg priselitev v Slovenijo prepopolvil in padel celo nekoliko pod obseg odselitev (9,5 priseljenih in 9,7 odseljenih na 1000 prebivalcev).

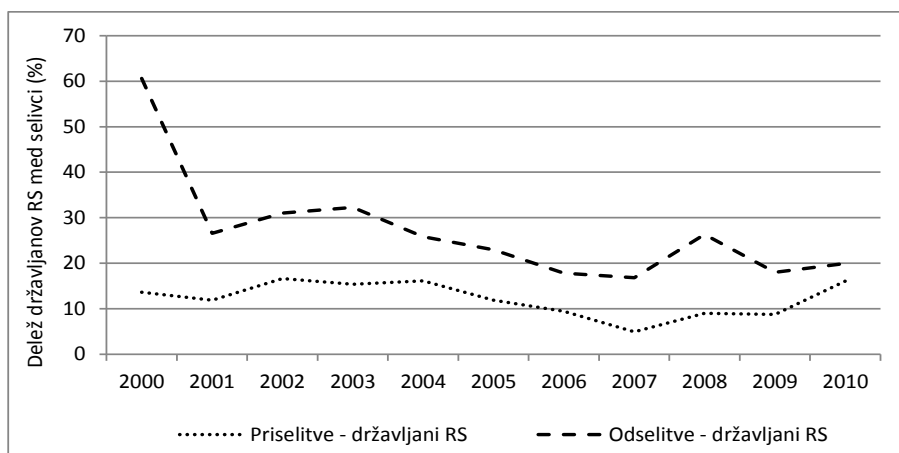
Slika 6.9-9: Obseg meddržavnih selitev za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)

Vir: Tabela C-1.9 v prilogi C.

Državljanstvo. – V povprečju v vseh regijah večji del meddržavnih selitev predstavljajo selitve tujcev, zlasti na strani priselitev. V obdobju **2008-2010** so selitve državljanov RS v Osrednjeslovenski regiji v povprečju predstavljale 10 % v priselitvah in 20 % v odselitvah, kar je zlasti na strani odselitev manj kot v povprečju v Sloveniji (11 % v priselitvah in 26 % v odselitvah). Podobno velja za daljše obdobje **2000-2010**, prikazano v sliki 6.9-10, ko je bil

Slika 6.9-10: Struktura meddržavnih selitev za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 2000-2010 po državljanstvu selivcev (državljanji RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah*

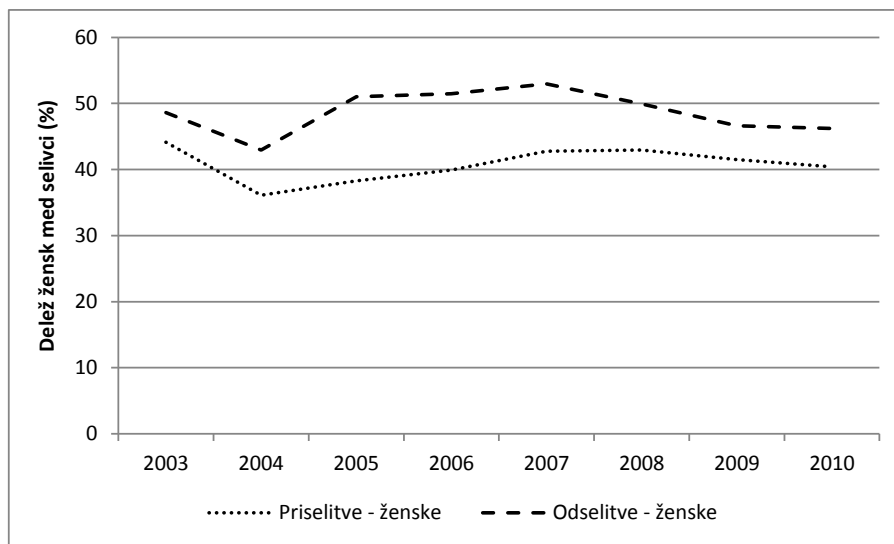
Vir: SURS, 2012b in lastni izračuni.

* Delež tujcev je zrcalna slika deleža državljanov RS (100 % zmanjšano za delež državljanov RS).

delež selitev državljanov RS v Osrednjeslovenski regiji v povprečju malo višji (11 % v priselitvah in 23 % v odselitvah), na ravni Slovenije pa enak kot v obdobju 2008-2010.

Spol. – V meddržavnih selitvah *državljanov RS* so v obdobju **2003-2010** ženske predstavljale manj kot polovico vseh priseljenih (41 %) in slabo polovico odseljenih (49 %). Letni podatki v sliki 6.9-11 kažejo, da je bil delež žensk v priselitvah in odselitvah ob koncu opazovanega obdobja nekoliko nižji kot na začetku, v vmesnem obdobju pa je bilo gibanje tega deleža v obeh selitvenih tokovih zelo podobno. Saldo meddržavnih selitev državljanov RS je bil v opazovanem obdobju negativen, kar je skoraj v celoti posledica negativnega salda v selitvah žensk (le-te so bile v neto selitvenem padcu zastopane kar z 98 %).

Slika 6.9-11: Spolna struktura meddržavnih selitev državljanov RS za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

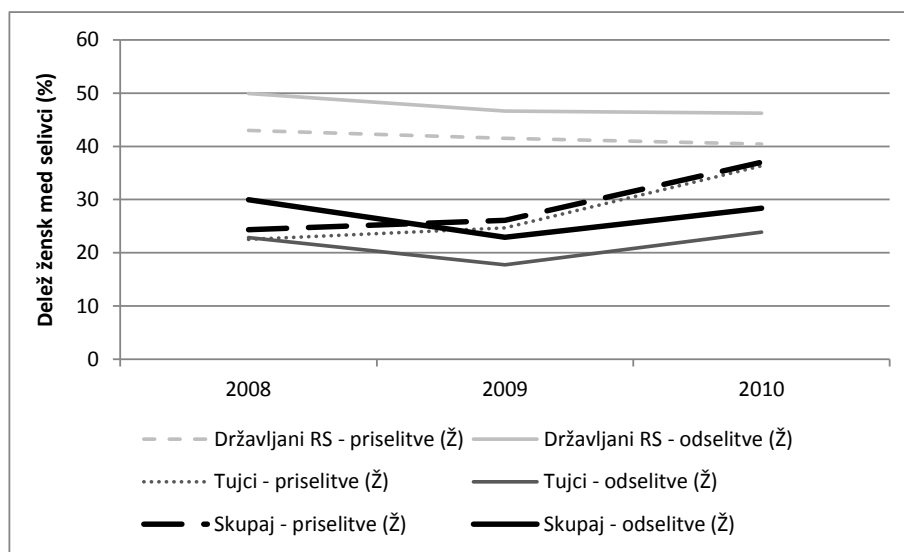
* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

V obdobju **2008-2010**, za katerega proučujemo *vse selitve* (državljan RS, tujci), so v obeh selitvenih tokovih prevladovali moški (njihov delež je v povprečju znašal 72 % v priselitvah in 73 % v odselitvah), in sicer zlasti kot posledica selitev tujcev. Letni podatki v sliki 6.9-12 kažejo, da se je v opazovanem obdobju delež žensk v vseh priselitvah povečal za slabih 13 odstotnih točk, in sicer v celoti kot posledica povečanja deleža žensk v priselitvah tujcev. Delež žensk v vseh odselitvah se na drugi strani ni bistveno spremenil. V letu 2009 je delež žensk v priselitvah presegel delež žensk v odselitvah. Saldo meddržavnih selitev vseh selivcev je bil v opazovanem obdobju pozitiven, pri čemer je bila zastopanost žensk v tem selitvenem prirastu (29 %) večja od povprečja vseh regij. Po obsegu je saldo meddržavnih selitev Osrednjeslovenske regije predstavljal kar slabih 40 % celotnega salda meddržavnih selitev na ravni države (37 % celotnega salda meddržavnih selitev moških in 44 % celotnega salda meddržavnih selitev žensk). Pozitiven saldo meddržavnih selitev je bil v celoti posledica

pozitivnega salda v selitvah tujcev (tako moških kot žensk), medtem ko je bil v selitvah državljanov RS zabeležen neto selitveni padec, ki je bil posledica negativnega salda v selitvah žensk.

Podatki za vse selitve v daljšem obdobju **1998-2010** kažejo, da je bil skupaj v celotnem obdobju povprečni delež žensk v priselitvah (26 %) nekoliko manjši in v odselitvah (26 %) podoben kot v obdobju 2008-2010. Saldo meddržavnih selitev je bil tudi v tem daljšem obdobju pozitiven, zastopanost žensk v tem saldu pa nekoliko manjša (v njem je bilo 25 % žensk) kot v obdobju 2008-2010.

Slika 4.9-12: Spolna struktura vseh meddržavnih selitev (državljeni RS, tujci) za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

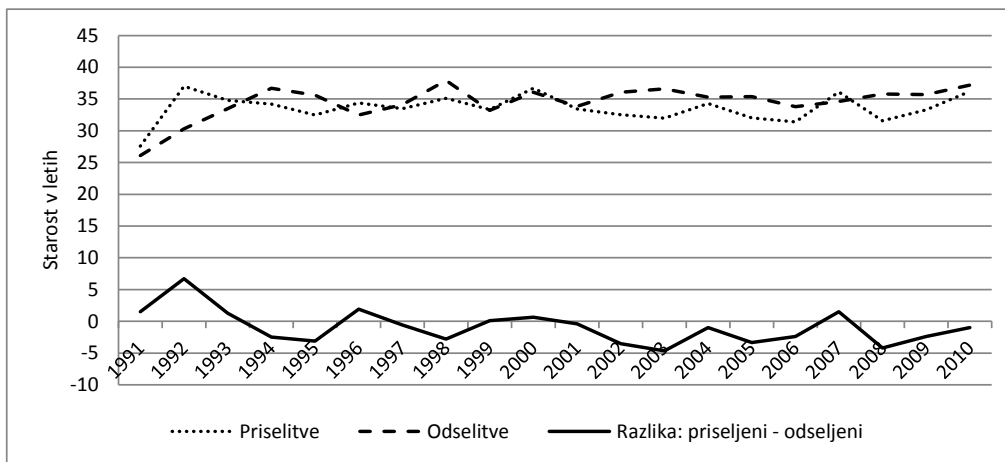
* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Starost selivcev. – Povprečna starost priseljenih in odseljenih *državljanov RS* je bila v obdobju **1991-2010** precej izravnana. Čeprav je iz slike 6.9-13 razvidno, da so bili v več kot polovici let opazovanega obdobja odseljeni starejši od priseljenih, pa je bila v celem obdobju skupaj povprečna starost priseljenih (33,1 leta) za 0,5 leta višja od povprečne starosti odseljenih. Glede na ostale regije je bila povprečna starost priseljenih v Osrednjeslovenski regiji najnižja, medtem ko je bila povprečna starost odseljenih sicer pod povprečjem v državi, a višja kot v Zasavski, Gorenjski, Notranjsko-kraški in Goriški regiji.

V obdobju **2008-2010**, za katerega smo lahko proučili vse selitve (državljeni RS, tujci), je povprečna starost odseljenih presegala povprečno starost priseljenih tako pri državljanih RS kot pri tujcih, kar je značilno tudi za večino drugih regij. Podobno kot v ostalih regijah je bila pri obeh selitvenih tokovih povprečna starost tujcev nižja od tiste pri državljanih RS (za 2,8 leta pri priselitvah in za 2,6 leta pri odselitvah). Kot je razvidno iz slike 6.9-14, ki prikazuje

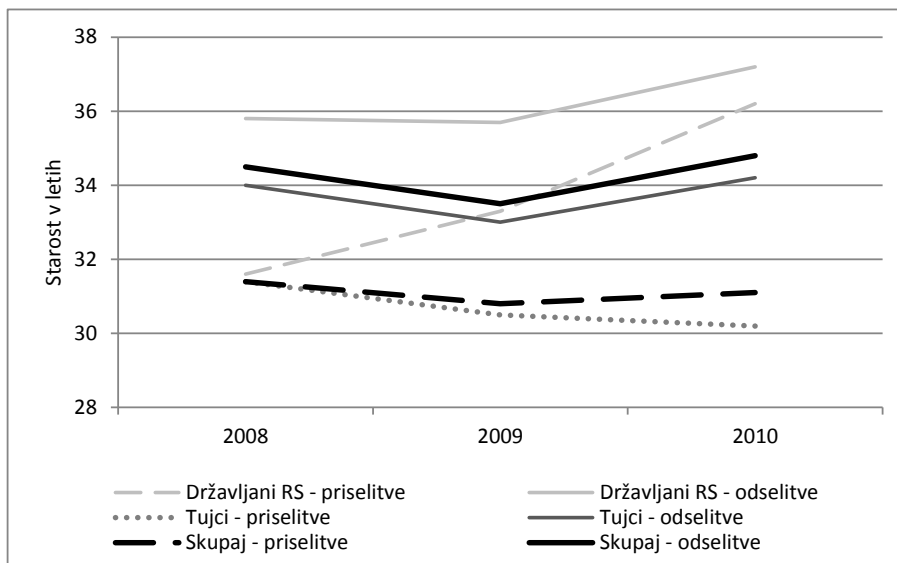
letne podatke, se je pri selitvah *tujcev* povprečna starost priseljenih v opazovanem obdobju zmanjševala, povprečna starost odseljenih pa je nihala. Pri selitvah *državljanov RS* se je povprečna starost priseljenih povečala za skoraj 5 let ter se približala povprečni starosti odseljenih iz regije. Za vse selitve skupaj (kjer so selitve tujcev predstavljale 90 % v priselitvah in 80 % v odselitvah) velja, da se v obdobju 2008-2010 povprečna starost priseljenih in odseljenih ni bistveno spremenila. Opazujoč celo obdobje skupaj je bila ta starost za odseljene (34,2 leta) najnižja med vsemi regijami, podobno tudi za priseljene (31,1 leta), ki je bila nižja le v Zasavski regiji.

Slika 6.9-13: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 1991-2010 – selitve državljanov RS

Vir: SURS, 2000, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni (za obdobje 1991-2005).

Slika 6.9-14: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj

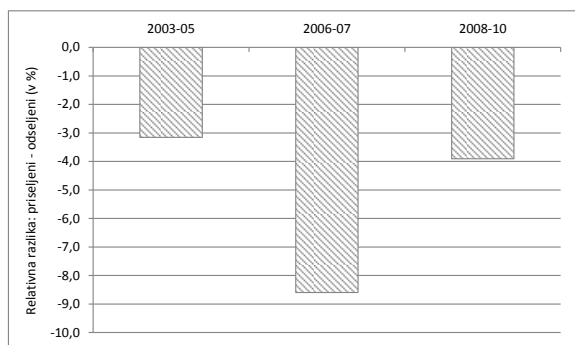

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

Izobrazba selivcev. – Izobrazbo selivcev smo najprej opazovali za *državljan RS* v treh obdobjih: **2003-2005**, **2006-2007** in **2008-2010**. Delež selivcev z znano izobrazbo je bil v obdobju 2003-2005 zelo majhen in sicer je v povprečju znašal 36 % pri priselitvah in 32 % pri odselitvah, nato pa je v naslednjih dveh obdobjih pri priselitvah presegel 60 % (glej tabelo C-5.1 v prilogi C), pri odselitvah pa je znašal 67 %. Primerjava z ostalimi regijami (glej tabeli C-5.2 in C-5.3 v prilogi C) za opazovana kazalnika (povprečno število let šolanja in delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci) kaže, da je bila izobraženost selivcev (priseljениh in odseljenih) v tej regiji v vseh treh opazovanih obdobjih precej višja kot v povprečju v državi. Če je v medregionalnih selitvah ta regija privabljala bolj izobražene ljudi, kot jih je izgubljala, pa, kot kažeta sliki 6.9-15a in 15b, za meddržavne selitve to ne velja. Tako povprečno število let šolanja kot delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci sta bila v vseh opazovanih obdobjih pri odselitvah večja kot pri priselitvah.

Slika 6.9-15: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljениh in odseljenih v meddržavnih selitvah za Osrednjeslovensko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija).

V nadaljevanju analiziramo vse meddržavne selitve (državljan RS, tujci) v obdobju **2008-2010**, pri čemer je izobrazba znana za (dobre) tri četrtine selivcev (glej tabelo C-5.1 v prilogi C). Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so:

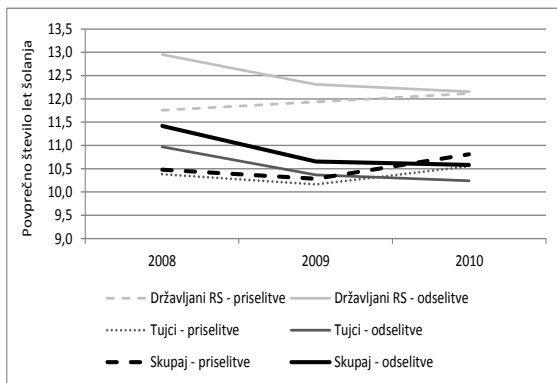
- *Povprečno število let šolanja.* – Podobno kot za selitve državljanov RS v obdobju 2008-2010 tudi za vse selitve v tem obdobju velja, da je bila tako merjena izobraženost selivcev pri odselitvah v povprečju boljša kot pri priselitvah. Povprečno število let šolanja je za priseljene v povprečju znašalo 10,4, za odseljene pa 10,8, kar je nad povprečjem vseh regij (pri odselitvah je to tudi najvišja vrednost med vsemi regijami). To pomeni, da je Osrednjeslovenska regija prek meddržavnih selitev izgubljala in privabljala bolj izobražene osebe kot druge regije, pri čemer pa so bili tudi v tem primeru (tako kot v večini regij) odseljeni bolj izobraženi od priseljениh. Letni podatki v sliki 6.9-16a kažejo, da se je v opazovanem obdobju izobraženost priseljениh nekoliko povečala, medtem ko se

je izobraženost odseljenih zmanjšala. Takšne spremembe so značilne tako za selitve državljanov RS kot tujcev. Na drugi strani so bile med obema skupinama selivcev prisotne precejšnje razlike v povprečnem številu let šolanja, ki je bilo precej višje za državljane RS.

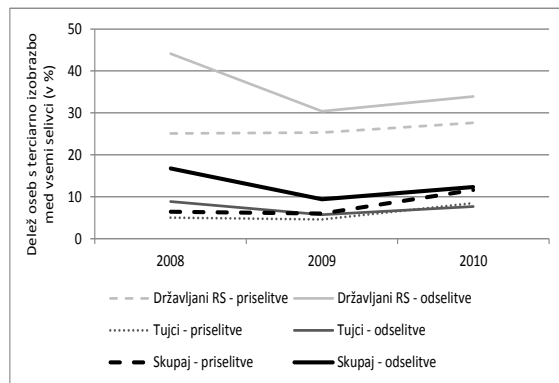
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Ta delež je bil pri priseljenih manjši kot pri odseljenih, vendar se je razlika med obema skupinama selivcev postopno zmanjšala (glej sliko 6.9-16b). V povprečju je ta delež znašal 7 % pri priselitvah in 12 % pri odselitvah, kar je precej nad povprečjem vseh regij, zlasti pri odselitvah. Delež presega povprečje za vse regije tako v selitvah državljanov RS kot tujcev.

Slika 6.9-16: Izobraženost meddržavnih selivcev za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

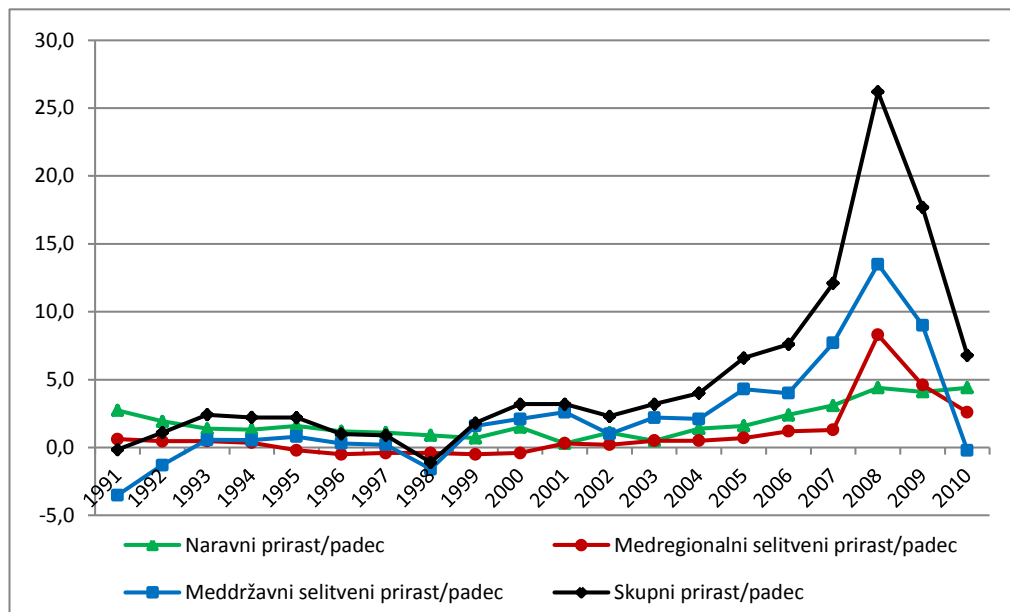

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

6.9.3. VLOGA NARAVNEGA GIBANJA TER MEDREGIONALNIH IN MEDDRŽAVNIH SELITEV V DEMOGRAFSKIH GIBANJIH

Obseg. – Kot je razvidno iz slike 6.9-17, je imela Osrednjeslovenska regija v celotnem obdobju 1991-2010 *naravni prirast*, ki je v povprečju znašal 1,9 osebe na 1000 prebivalcev. Skupaj z Gorenjsko regijo je tako imela največji naravni prirast med vsemi regijami. Presežek števila živorojenih nad številom umrlih je hitro naraščal do leta 2008, nato pa se je ustalil. V obdobju 2004-2010 je v povprečju znašal 3,1 osebe na 1000 prebivalcev, kar je bilo največ med vsemi regijami. Tako naravno kot selitveno gibanje prebivalstva je v opazovanem obdobju večino let ugodno vplivalo na gibanje števila prebivalcev v regiji. V obdobju 1995-2003 je *skupni letni saldo naravnega in selitvenega gibanja* prebivalstva v povprečju znašal 1,9 osebe na 1000 prebivalcev, nato pa se je v obdobju 2004-2007 povečal na 7,6 osebe in v obdobju 2008-2010 na 16,9 osebe na 1000 prebivalcev.

Slika 6.9-17: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za spremembo število prebivalcev v Osrednjeslovenski regiji, 1991-2010 (koeficient – letni saldo na 1000 prebivalcev)

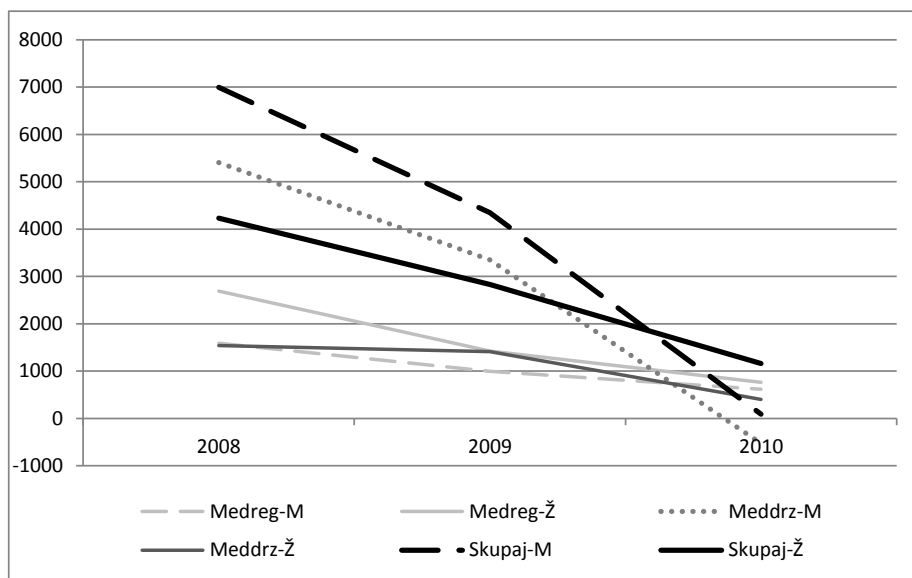

Lastni izračuni na podlagi podatkov SURS (glej tabelo C-1.9 v prilogi C).

Državljanstvo. – V obdobju 2008-2010 je bil saldo *vseh selitev* (državljeni RS, tujci) v Osrednjeslovenski regiji pozitiven, pri čemer je bil pozitiven saldo značilen tako za selitve državljanov RS kot tujcev. Medtem ko je bil v selitvah *tujcev* pozitiven saldo prisoten tako v medregionalnih kot v meddržavnih selitvah, je bil v selitvah *državljanov RS* obseg priselitev večji od obsega odselitev le v medregionalnih selitvah.

Spol. – Skupni saldo v selitvah *državljanov RS* je bil v obdobju 2003-2010 pozitiven (kar je bilo izključno posledica medregionalnih selitev), pri čemer je bila zastopanost žensk v tem saldu večja kot zastopanost moških (62 % je bilo žensk). To pomeni, da se je število prebivalcev Osrednjeslovenske regije prek selitev državljanov RS v opazovanem obdobju povečalo, pri čemer se je bolj povečalo število žensk kot moških. V obdobju **2008-2010**, za katerega analiziramo *vse selitve* (državljanke RS, tujce), je bil skupni selitveni saldo pozitiven, pri čemer je bila zastopanost žensk v tem saldu nekoliko manjša kot moških (42 % je bilo žensk). To pomeni, da se je prek vseh selitev v obdobju 2008-2010 število prebivalcev Osrednjeslovenske regije povečalo, pri tem pa nekoliko bolj število moških kot žensk. Letne podatke za saldo obeh vrst selitev (medregionalnih in meddržavnih) po spolu prikazujemo v sliki 6.9-18. Osrednjeslovenska regija je bila v obeh opazovanih obdobjih ena izmed treh regij z največjim deležem žensk v prebivalstvu (tabela C-3.3 v prilogi C).

Slika 6.9-18: Selitveni saldo v Osrednjeslovenski regiji v obdobju 2008-2010 po spolu (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

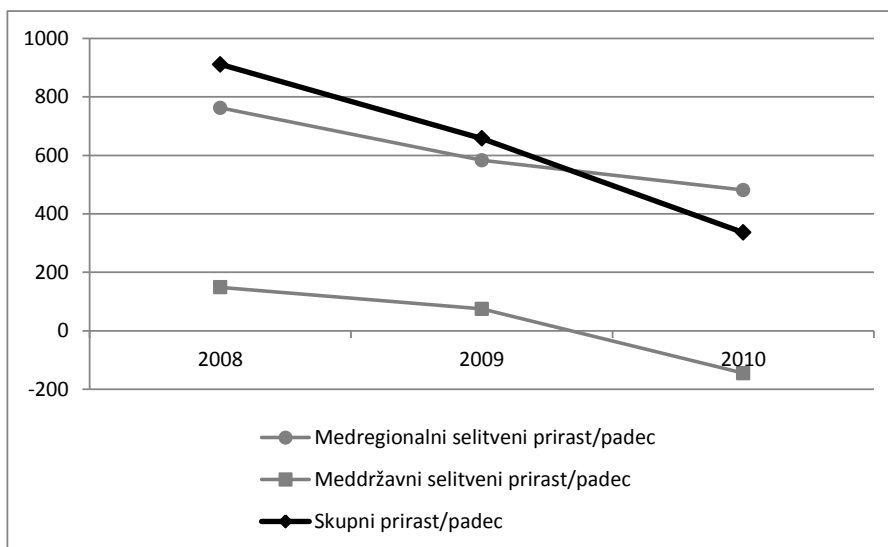
Starost. – Vpliv selitev *državljanov RS* na starostno strukturo prebivalstva Osrednjeslovenske regije je bil v obdobju **2003-2010** zelo ugoden. Prebivalstvo regije se je pomlajevalo prek medregionalnih in meddržavnih selitev, pri tem pa je bil odločilen zlasti vpliv medregionalnih selitev (glej tabelo C-4.2a v prilogi C). Podobno velja za selitve *državljanov RS* v obdobju **2008-2010**, za katerega analiziramo vse selitve (selitve državljanov RS in tujcev), le da je bil ugoden vpliv precej manjši, še vedno pa daleč največji med vsemi regijami. Ugoden vpliv na starostno strukturo prebivalstva so imele tudi selitve *tujcev*. Starostna struktura prebivalstva regije se je izboljšala prek meddržavnih selitev tujcev, medtem ko je bil vpliv medregionalnih selitev sicer tudi ugoden, vendar zelo majhen. Starostna struktura prebivalstva regije se je torej pomlajevala tako prek selitev državljanov RS kot prek selitev tujcev, zato je bil ugoden vpliv *vseh selitev skupaj* na starostno strukturo prebivalstva precej večji kot v ostalih slovenskih regijah (glej tabelo C-4.2b v prilogi C).

6.9.4. VPLIV MEDREGIONALNIH IN MEDDRŽAVNIH SELITEV NA IZOBRAZBENO STRUKTURO PREBIVALSTVA – OBDOBJE 2008-2010

Vpliv vseh selitev (državljanov RS in tujcev) na izobrazbeno strukturo prebivalstva smo opazovali prek salda v selitvah oseb s terciarno izobrazbo. Osrednjeslovenska regija je v obdobju 2008-2010 beležila pozitiven saldo v teh selitvah, kar pomeni, da se je v regijo priselilo več oseb s terciarno izobrazbo, kot se jih je iz nje odselilo. Letni podatki v sliki 6.9-19 pa kažejo na zelo hitro zmanjševanje pozitivnega salda tako v medregionalnih kot v meddržavnih selitvah oseb s terciarno izobrazbo; v slednjih je saldo v letu 2010 že postal negativen. Analiza selitev glede na državljanstvo selivcev kaže, da je bil v selitvah

državljanov RS pozitiven saldo prisoten le v medregionalnih ne pa tudi v meddržavnih selitvah oseb s terciarno izobrazbo (glej tabelo C-5.5 v prilogi C). V selitvah tujcev je bil proučevani saldo v celem obdobju skupaj pozitiven tako v medregionalnih kot v meddržavnih selitvah, vendar letni podatki kažejo (glej tabelo C-5.6 v prilogi C), da je v letu 2010 postal negativen.

Slika 4.9-19: Saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Osrednjeslovenski regiji v obdobju 2008-2010 (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve

Vir: Tabela C-5.6 v prilogi C.

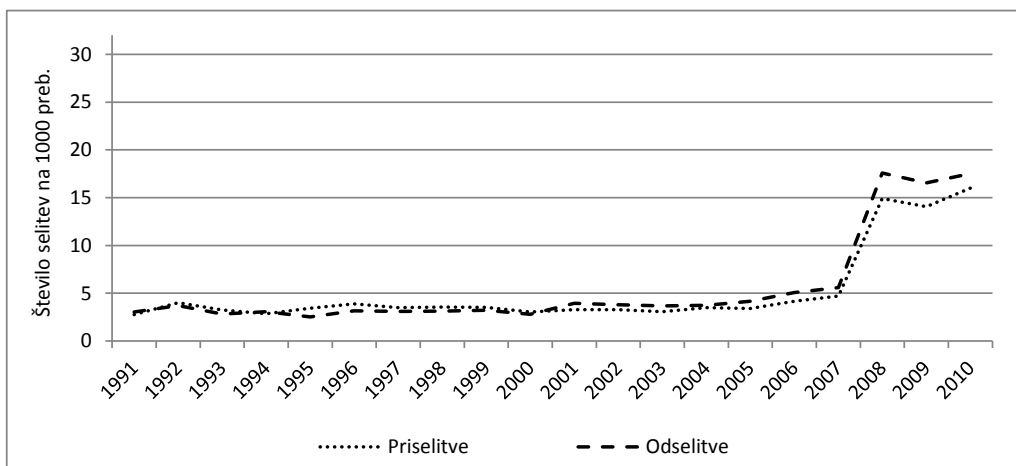
6.10. GORENJSKA REGIJA

6.10.1. MEDREGIONALNE SELITVE

Obseg. – V opazovanem obdobju **1991-2010** je bil relativni obseg medregionalnih selitev (število selivcev na 1000 prebivalcev) do leta 2007 nekoliko večji kot v povprečju v državi, v obdobju 2008-2010, v katerem so se spremljale tudi selitve tujcev, pa manjši. V obdobju 1991-2000 je število priselitev v povprečju nekoliko presegalo število odselitev (glej sliko 6.10-1), po letu 2000 pa je za regijo značilen negativen saldo v medregionalnih selitvah. V obdobju 2004-2007 je le-ta v povprečju na leto znašal -0,7 osebe na 1000 prebivalcev, v letih **2008-2010**, ko so evidentirane tudi selitve tujcev (in selitve na začasno bivališče), pa -2,2 osebe na 1000 prebivalcev (15,0 priseljenih in 17,2 odseljenih).

Državljanstvo. – V obdobju **2008-2010** so v medregionalnih selitvah, kjer praviloma prevladujejo selitve državljanov RS, selitve tujcev predstavljale 13 % v priselitvah in 11 % v odselitvah. Iz letnih podatkov (slika 6.10-2) pa izhajajo, da je bil prisoten trend povečevanja deleža tujcev v obeh selitvenih tokovih.

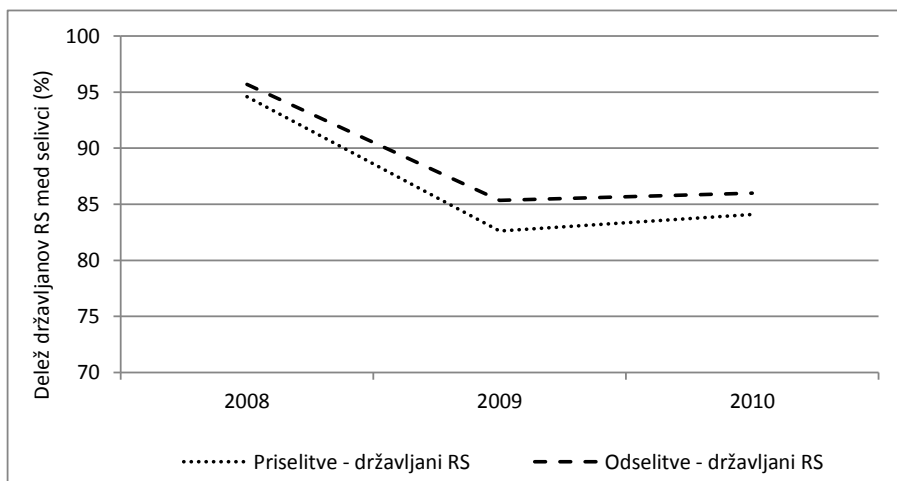
Slika 6.10-1: Obseg medregionalnih selitev* za Gorenjsko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)

Vir: Tabela C-1.10 v prilogi C.

* Za obdobje 1991-2007 se podatki nanašajo na selitve državljanov RS, za obdobje 2008-2010 pa na vse selitve (državljanji RS, tujci).

Slika 6.10-2: Struktura medregionalnih selitev za Gorenjsko regijo v obdobju 2008-2010 po državljanstvu (državljanji RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah*

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

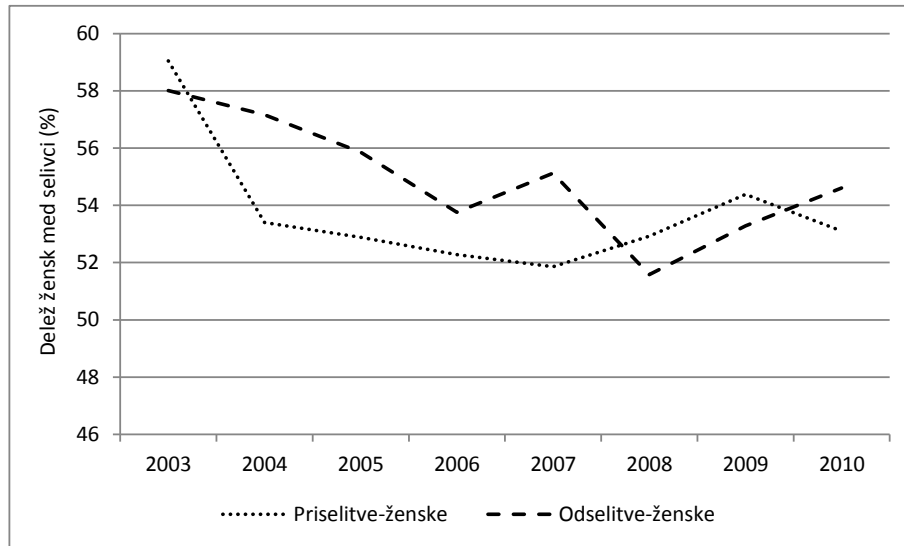
* Delež tujcev je zrcalna slika deleža državljanov RS (100 % zmanjšano za delež državljanov RS).

Spol. – V medregionalnih selitvah *državljanov RS* so v obdobju **2003-2010** ženske predstavljale dobro polovico vseh selivcev (53 % v priselitvah in 54 % v odselitvah). Letni podatki v sliki 6.10-3 kažejo, da se je delež žensk v priselitvah in odselitvah v opazovanem obdobju zmanjšal. Skupni saldo medregionalnih selitev državljanov RS je bil v tem obdobju negativen tako za moške kot za ženske, pri čemer je bila zastopanost žensk v saldu nekoliko večja (predstavljale so 57 %).

V obdobju **2008-2010**, za katerega smo lahko proučili *vse selitve* (državljanji RS, tujci), so v teh selitvenih tokovih ženske v povprečju predstavljale nekoliko manjši delež kot moški (48 % v priselitvah in 49 % v odselitvah). Kot kaže slika 6.10-4, je bila manjša zastopanost

žensk v celoti posledica njihovega majhnega deleža v selitvah tujcev (dobrih 10 % v obeh selitvenih tokovih). Saldo medregionalnih selitev je bil v opazovanem obdobju negativen, kar je bilo v celoti posledica negativnega salda v selitvah državljanov RS. Skupaj za vse selitve velja, da je bila zastopanost žensk in moških v neto selitvenem padcu podobna.

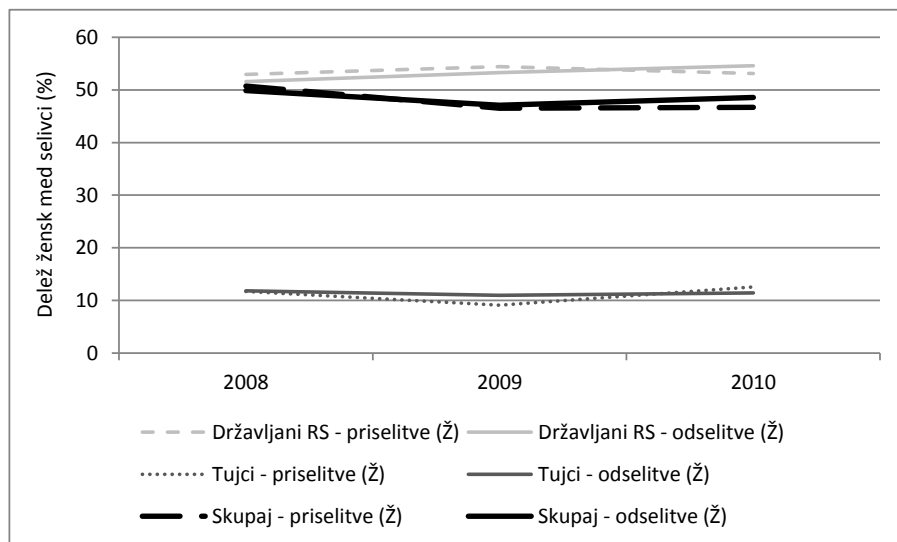
Slika 6.10-3: Spolna struktura medregionalnih selitev državljanov RS za Gorenjsko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Slika 6.10-4: Spolna struktura vseh medregionalnih selitev (državljeni RS, tujci) za Gorenjsko regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah*

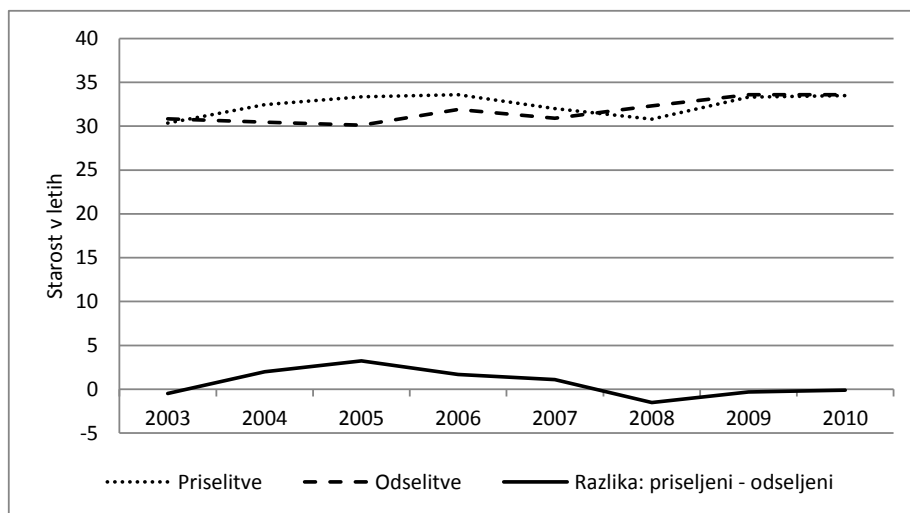
Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Starost selivcev. – Kot kaže slika 6.10-5, je bila v okviru opazovanega obdobja **2003-2010** za selitve *državljanov RS* v letih 2004-2007 značilna višja povprečna starost priseljenih od

odseljenih, v letih 2008-2009 pa je veljalo nasprotno. V letih 2009 in 2010 se je povprečna starost priseljenih precej približala povprečni starosti odseljenih, pri čemer sta bili obe takrat na najvišji ravni v opazovanem obdobju. V povprečju je bila v celotnem obdobju povprečna starost odseljenih in priseljenih enaka (32,5 let) in za dobro leto višja od povprečja vseh regij.

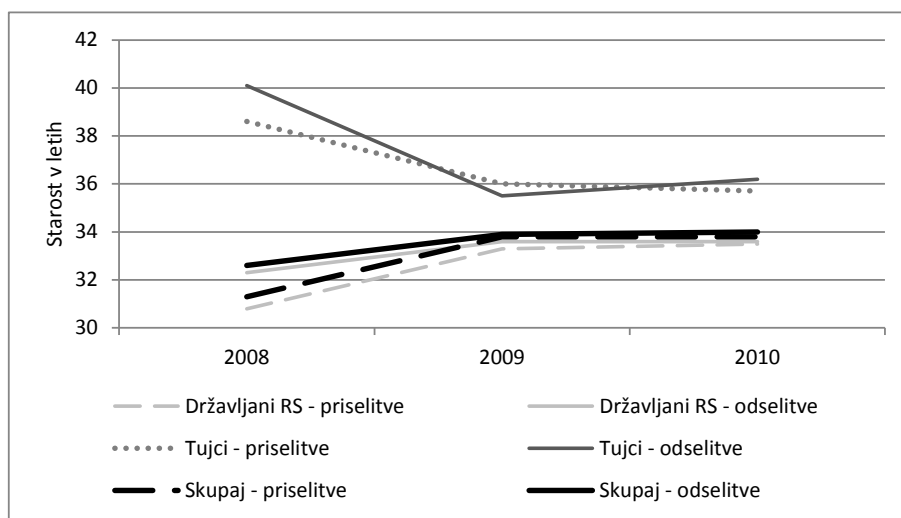
Slika 6.10-5: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Gorenjsko regijo v obdobju 2003-2010 – selitve državljanov RS

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni (za leta 2003-2005).

Iz slike 6.10-6, ki kaže letne podatke za vse selitve (državljan RS, tujce) v obdobju 2008-2010, je razvidno, da se je povprečna starost tujcev pri obeh selitvenih tokovih (priselitve, odselitve) zmanjšala. V povprečju so bili v opazovanem obdobju priseljeni za 0,2 leta mlajši od odseljenih, pri tem pa oboji (priseljeni, odseljeni) za približno 2 leti mlajši kot v povprečju v državi. Gorenjska regija je tako skupaj z Zasavsko in Notranjsko-kraško regijo imela v opa-

Slika 6.10-6: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Gorenjsko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

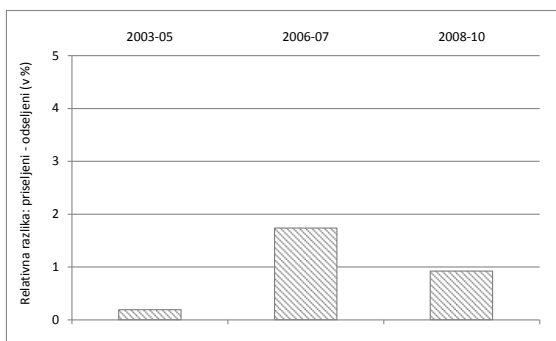
zovanem obdobju pri selitvah tujcev najmlajše selivce. Pri selitvah *državljanov RS* je v opazovanem obdobju povprečna starost naraščala pri obeh selitvenih tokovih, pri tem pa bolj na strani priselitev, kjer je bila nižja. Skladno s spreminjanjem povprečne starosti selivcev pri državljanih RS, ki so predstavljali večino vseh selivcev, se je gibala tudi povprečna starost *vseh selivcev skupaj*. V opazovanem obdobju je bila povprečna starost priseljenih in odseljenih višja od povprečja za vse regije (za 1,3 leta pri priselitvah in za 1,8 leta pri odselitvah).

Izobrazba selivcev. – Izobrazbo selivcev smo najprej opazovali za *državljan RS* v treh zaporednih obdobjih: **2003-2005**, **2006-2007** in **2008-2010**. Delež selivcev z znano izobrazbo je v obdobju 2003-2005 v povprečju znašal okoli 60 % (glej tabelo C-5.1 v prilogi C), v naslednjih dveh opazovanih obdobjih pa se je povečal, in sicer pri priselitvah na 83 % in 87 % ter pri odselitvah na 79 % in 86 %. Izobraženost selivcev smo opazovali prek naslednjih dveh kazalnikov: povprečno število let šolanja in delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci. Glavne ugotovitve so:

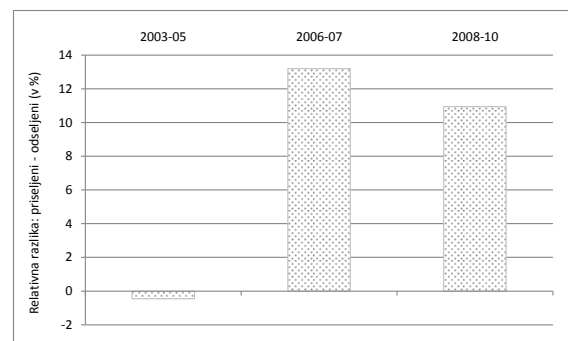
- *Povprečno število let šolanja.* – To število je bilo za oba selitvena tokova (priselitve, odselitve) v vseh opazovanih obdobjih podobno povprečju za vse regije (glej tabelo C-5.2 v prilogi C). Posledično, kot kaže slika 6.10-7a, je bila tako merjena izobraženost priseljenih in odseljenih v povprečju zelo podobna (malo boljša za priseljene).
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Primerjava z ostalimi regijami (glej tabelo C-5.3 v prilogi C) kaže, da je bil ta delež v večini opazovanih obdobjih višji ali podoben povprečju vseh regij. V obdobju 2008-2010 je pri priselitvah dosegel najvišjo vrednost med vsemi regijami, na strani odselitev pa eno najvišjih vrednosti (poleg Obalno-kraške in Osrednjeslovenske regije). Razlika v tem deležu med priselitvami in odselitvami je prikazana v sliki 6.10-7b, kjer je razvidno, da je bil delež oseb s terciarno

Slika 6.10-7: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v medregionalnih selitvah za Gorenjsko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija).

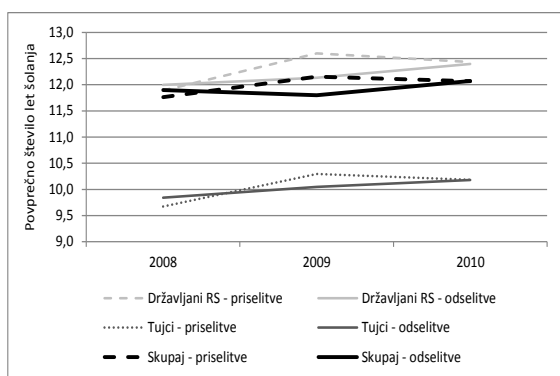
izobrazbo med vsemi selivci v obdobju 2003-2005 zelo izenačen v obeh selitvenih tokovih, v naslednjih dveh opazovanih obdobjih pa je bil višji v priselitvah.

V nadaljevanju analiziramo vse medregionalne selitve (državljeni RS, tujci) v obdobju **2008-2010**, pri čemer je delež selivcev z znano izobrazbo v povprečju pri obeh selitvenih tokovih znašal 87 %. Glavne ugotovitve za oba opazovana kazalnika so:

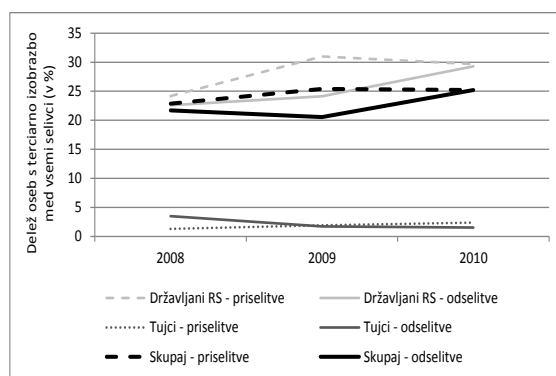
- *Povprečno število let šolanja.* – V opazovanem obdobju je bilo to število pri obeh selitvenih tokovih podobno; v povprečju je znašalo 12,0 let pri priselitvah in 11,9 leta pri odselitvah, kar je na ravni povprečja vseh regij. Letni podatki v sliki 6.10-8a razkrivajo podobne spremembe v izobraženosti selivcev tako pri selitvah državljanov RS kot tujcev. Pri obeh skupinah selivcev se je tako merjena izobraženost v opazovanem obdobju malo izboljšala pri obeh selitvenih tokovih. Na drugi strani pa primerjava selivcev glede na njihovo državljanstvo razkriva precej boljšo izobraženost državljanov RS kot tujcev.
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Ta delež je bil v povprečju nekoliko večji pri priselitvah (24 % pri priselitvah in 23 % pri odselitvah), obenem pa pri obeh selitvenih tokovih glede na ostale regije največji. Ločeni podatki po državljanstvu selivcev kažejo, da je bil v selitvah državljanov RS ta delež v odselitvah ves čas nekoliko večji kot v priselitvah (glej sliko 6.10-8b).

Slika 6.10-8: Izobraženost medregionalnih selivcev za Gorenjsko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

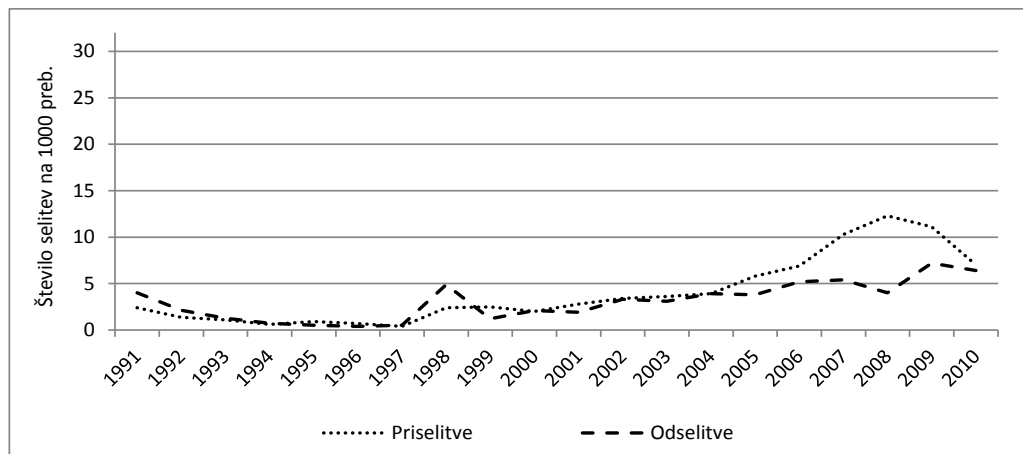
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

6.10.2. MEDDRŽAVNE SELITVE

Obseg. – Evidentirana *zaloga* (začasnih) emigrantov in zaloga imigrantov sta nekoliko manjši kot v povprečju v državi. Ob koncu leta 2007 je Gorenjska regija imela 1,5 % državljanov RS v tujini (zaloga začasnih emigrantov), leta 2012 pa je vrednost ustreznega malo drugačnega

kazalnika znašala 1,3 %. Zaloga imigrantov pa je bila v letu 2011 po dveh načinih opredelitve imigrantov (državljanstvo, država rojstva) naslednja: 3,7 % prebivalcev je imelo tuje državljanstvo in 10,9 % prebivalcev je bilo rojenih v tujini. Za meddržavne selitvene tokove v obdobju **1991-2010** pa velja, da je bil njihov obseg manjši kot v povprečju v državi. Večji del 1990-ih let je bil saldo meddržavnih selitev negativen, kasneje pa v povprečju pozitiven. Kot kaže slika 6.10-9, je po vstopu Slovenije v EU pričel presežek priselitev nad odselitvami hitro naraščati; saldo na 1000 prebivalcev je znašal v povprečju 2,1 osebe v obdobju 2004-2007 (6,7 priseljenih in 4,6 odseljenih na 1000 prebivalcev) ter 4,3 osebe v obdobju **2008-2010**. Po pojavu svetovne gospodarske krize se je v letu 2009 najprej povečalo odseljevanje iz regije v tujino, nato pa v letu 2010 še zelo zmanjšalo priseljevanje iz tujine, kar je precej zmanjšalo pozitiven saldo v teh selitvah (v letu 2010 je saldo znašal 0,6 osebe na 1000 prebivalcev).

Slika 6.10-9: Obseg meddržavnih selitev za Gorenjsko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)

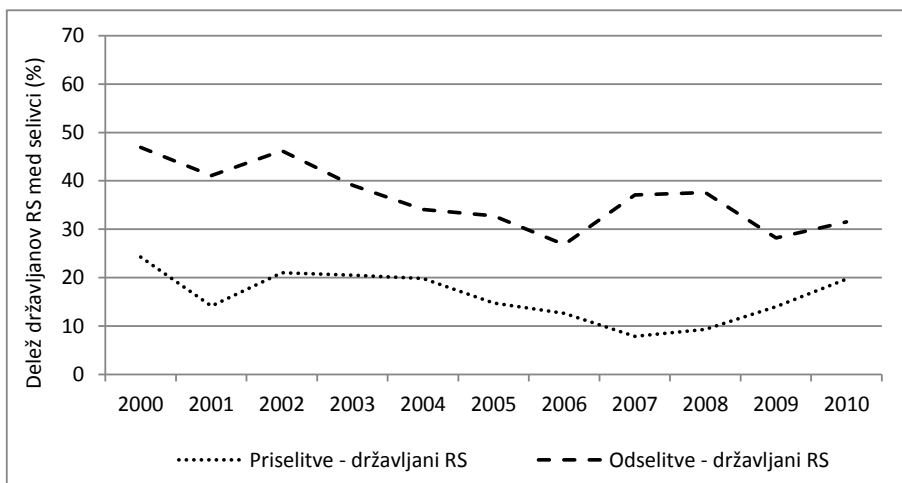

Vir: Tabela C-1.10 v prilogi C.

Državljanstvo. – V povprečju v vseh regijah večji del meddržavnih selitev predstavljajo selitve tujcev, zlasti na strani priselitev. V obdobju **2008-2010** so selitve državljanov RS v Gorenjski regiji v povprečju predstavljale 13 % v priselitvah in 32 % v odselitvah, kar je več kot v povprečju v Sloveniji (11 % v priselitvah in 26 % v odselitvah). Podobno velja za daljše obdobje **2000-2010**, prikazano v sliki 6.10-10, ko je bil delež selitev državljanov RS v vseh selitvah v Gorenjski regiji v povprečju še višji (14 % v priselitvah in 35 % v odselitvah) kot v obdobju 2008-2010, na ravni Slovenije pa enak.

Spol. – V meddržavnih selitvah *državljanov RS* so v obdobju **2003-2010** ženske predstavljale manj kot polovico vseh priseljenih (43 %) in odseljenih (48 %). Letni podatki v sliki 6.10-11 kažejo, da je bil delež žensk v priselitvah in odselitvah ob koncu opazovanega obdobja podoben tistemu v začetku tega obdobja. Skupni saldo meddržavnih selitev državljanov RS je bil negativen tako za moške kot za ženske, pri čemer je bila zastopanost žensk v neto selitvenem padcu nekoliko večja (njihov delež je znašal 56 %).

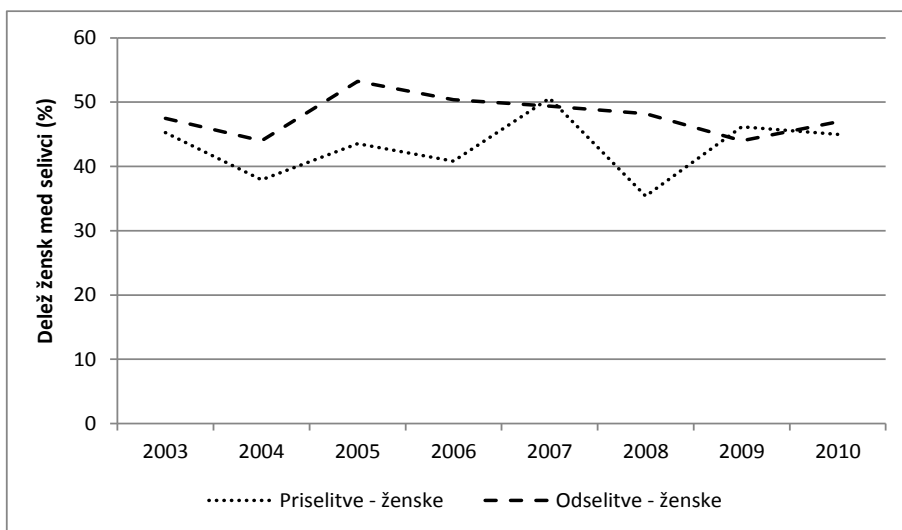
Slika 6.10-10: Struktura meddržavnih selitev za Gorenjsko regijo v obdobju 2000-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah*

Vir: SURS, 2012b in lastni izračuni.

* Delež tujcev je zrcalna slika deleža državljanov RS (100 % zmanjšano za delež državljanov RS).

Slika 6.10-11: Spolna struktura meddržavnih selitev državljanov RS za Gorenjsko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

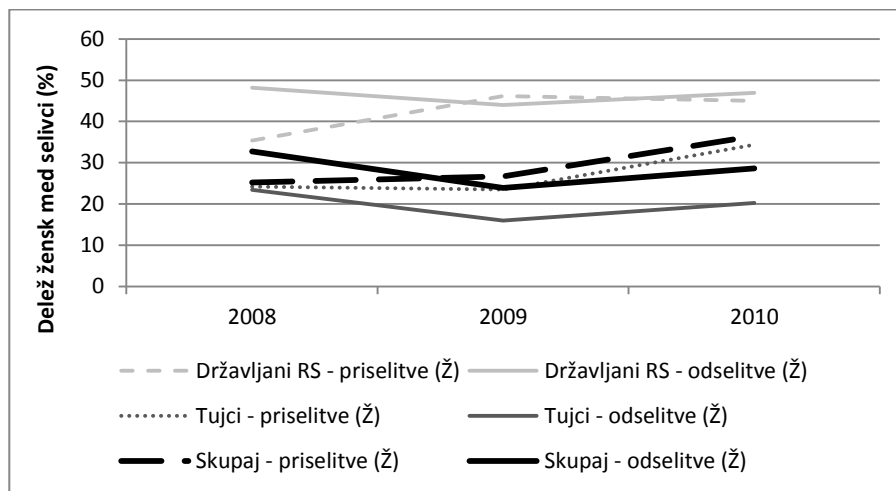
* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

V obdobju **2008-2010**, za katerega smo lahko proučili vse selitve, so v obeh selitvenih tokovih prevladovali moški (njihov delež je znašal v povprečju 72 % v priselitvah in odselitvah), in sicer predvsem na račun selitev tujcev. Letni podatki v sliki 6.10-12 kažejo, da se je v opazovanem obdobju delež žensk v vseh priselitvah povečal za dobrih 11 odstotnih točk, kar je posledica tako priseljevanja državljanov RS kot tujcev. Delež žensk v vseh odselitvah se je na drugi strani malo zmanjšal. V letih 2009 in 2010 je delež žensk v priselitvah presegal delež žensk v odselitvah. Saldo vseh meddržavnih selitev je bil v opazovanem obdobju pozitiven, pri čemer je bila zastopanost žensk v tem selitvenem prirastu (29 %) večja od povprečja vseh regij. Pozitiven saldo je bil v celoti posledica pozitivnega salda v selitvah tujcev (tako moških

kot žensk), medtem ko je bil za selitve državljanov RS značilen neto selitveni padec (tako za moške kot ženske).

Podatki za vse selitve v daljšem obdobju **1998-2010** kažejo, da je bil povprečni delež žensk v priselitvah (29 %) podoben in v odselitvah (30 %) nekoliko večji kot v obdobju 2008-2010. Saldo meddržavnih selitev je bil tudi v tem daljšem obdobju pozitiven, zastopanost žensk v tem saldu pa malo manjša (delež je znašal 27 %).

Slika 6.10-12: Spolna struktura vseh meddržavnih selitev (državljeni RS, tujci) za Gorenjsko regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah*

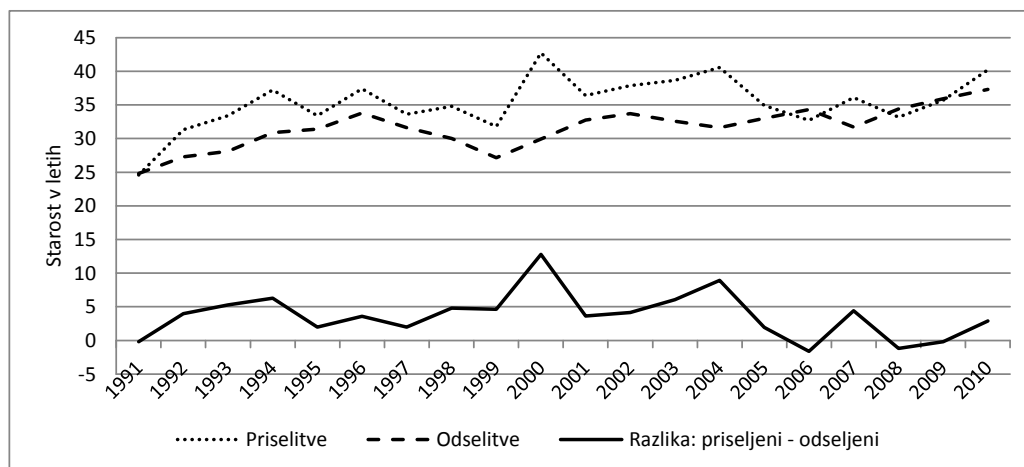

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Starost selivcev. – Letni podatki o selitvah *državljanov RS* v obdobju **1991-2010**, zajeti v sliki 6.10-13, kažejo, da je bila za razliko od ostalih regij povprečna starost priseljenih v ve-

Slika 6.10-13: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Gorenjsko regijo v obdobju 1991-2010 – selitve državljanov RS

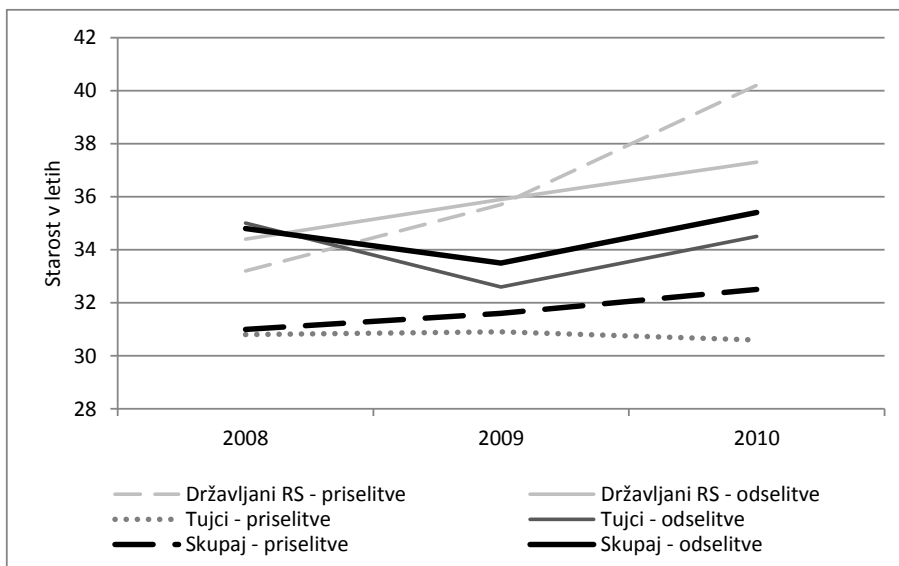

Vir: SURS, 2000, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni (za obdobje 1991-2005).

čini let višja od povprečne starosti odseljenih. Le v obdobju 2006-2010 (in v letu 1991) ni bilo vedno tako; takrat je bila povprečna starost priseljenih v povprečju precej izenačena s povprečno starostjo odseljenih. V povprečju je bila v obdobju 1991-2010 za priseljene za 3 leta višja od povprečne starosti odseljenih in enaka povprečju na ravni države. Povprečna starost odseljenih (31,3 leta) na drugi strani je bila v primerjavi z drugimi regijami med najnižjimi v državi (nižja je bila le še v Notranjsko-kraški in Goriški regiji).

V obdobju **2008-2010**, za katerega smo lahko opazovali vse selitve (državljeni RS, tujci), velja, da je bila pri selitvah *tujcev* povprečna starost odseljenih višja kot za priseljene, kar je značilno za vse slovenske regije. Medtem ko se povprečna starost priseljenih v opazovanem obdobju ni spreminjala, je za odseljene nihala (glej sliko 6.10-14). Pri selitvah *državljanov RS* je v istem obdobju povprečna starost selivcev naraščala, zlasti hitro na strani priselitev. Za razliko od večine ostalih regij je bila v opazovanem obdobju povprečna starost priseljenih za 0,5 leta višja od povprečne starosti odseljenih. Za vse selivce skupaj velja, da je povprečna starost za priseljene naraščala, za odseljene pa nihala. V povprečju je bila v opazovanem obdobju povprečna starost odseljenih (34,5 leta) za 3,9 leta višja od le-te za priseljene (31,6 leta), pri tem pa je bila pri obeh selitvenih tokovih med najnižjimi v državi.

Slika 6.10-14: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Gorenjsko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

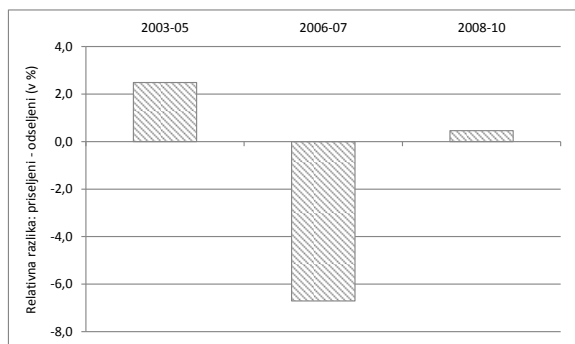
Izobrazba selivcev. – Izobrazbo selivcev smo najprej opazovali za *državljanov RS* v treh obdobjih: **2003-2005**, **2006-2007** in **2008-2010**. Delež selivcev z znano izobrazbo je bil v obdobju 2003-2005 zelo majhen in je v povprečju znašal 35 % pri priselitvah in 29 % pri odselitvah, nato pa se je v naslednjih dveh opazovanih obdobjih povečal, in sicer pri

priselitvah na okoli 56 % in pri odselitvah na okoli 65 % (glej tabelo C-5.1 v prilogi C). Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so:

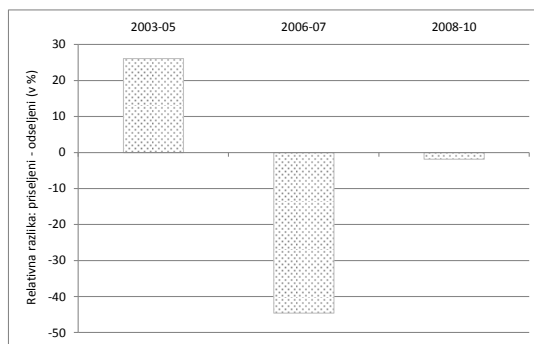
- *Povprečno število let šolanja.* – To število je bilo pri obeh selitvenih tokovih (priseljeni, odseljeni) v obdobjih 2003-2005 in 2008-2010 podobno povprečju za vse regije, v vmesnem obdobju pa nižje (glej tabelo C-5.2 v prilogi C). Kot kaže slika 6.10-15a, so bili odseljeni v prvem opazovanem obdobju manj izobraženi od priseljenih, v drugem opazovanem obdobju je veljalo nasprotno, v zadnjem opazovanem obdobju pa je bila tako merjena izobraženost odseljenih in priseljenih podobna.
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Primerjava z ostalimi regijami (glej tabelo C-5.3 v prilogi C) kaže, da je bil ta delež v priselitvah v prvem in zadnjem opazovanem obdobju višji od povprečja vseh regij, v vmesnem obdobju pa nižji. Na drugi strani je bil pri odselitvah v prvih dveh opazovanih obdobjih nižji od tega povprečja, v zadnjem pa nekoliko višji. Razlika v povprečni vrednosti kazalnika za priselitve in odselitve je za posamezna obdobja prikazana v sliki 6.10-15b in kaže na podobno razmerje med priseljenimi in odseljenimi kot pri prejšnjem kazalniku.

Slika 6.10-15: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v meddržavnih selitvah za Gorenjsko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija).

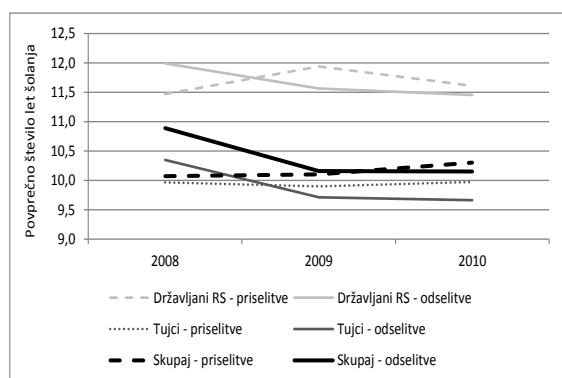
V nadaljevanju analiziramo vse meddržavne selitve (državljanji RS, tujci) v obdobju **2008-2010**, pri čemer je delež selivcev z znano izobrazbo v povprečju znašal pri priselitvah 70 % in pri odselitvah 76 %. Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so:

- *Povprečno število let šolanja.* – V povprečju je v opazovanem obdobju to število znašalo 10,1 leta za priseljene in 10,3 leta za odseljene, kar je manj kot v povprečju v državi. Letni podatki v sliki 6.10-16a kažejo, da so za selitve državljanov RS in tujcev veljale podobne značilnosti (zmanjšanje izobraženosti odseljenih; višja izobraženost priseljenih od odseljenih v letih 2009 in 2010), medtem ko je bila tako izmerjena izobraženost selivcev precej boljše pri državljanih RS kot tujcih.

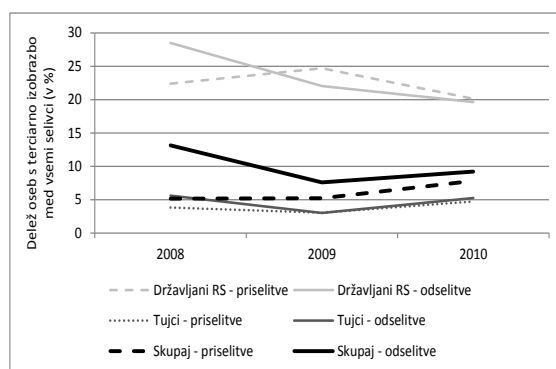
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Ta delež je bil pri priselitvah manjši kot pri odselitvah, vendar se je razlika v njegovi vrednosti med obema skupinama selivcev v opazovanem obdobju zmanjšala (glej sliko 6.10-16b). V povprečju je delež znašal 6 % pri priselitvah in 9 % pri odselitvah, kar je pri obeh selitvenih tokovih več kot v povprečju v državi. Analiza selitev glede na državljanstvo selivcev kaže, da je bil delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci pri državljanih RS precej višji kot pri tujcih.

Slika 6.10-16: Izobraženost meddržavnih selivcev za Gorenjsko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

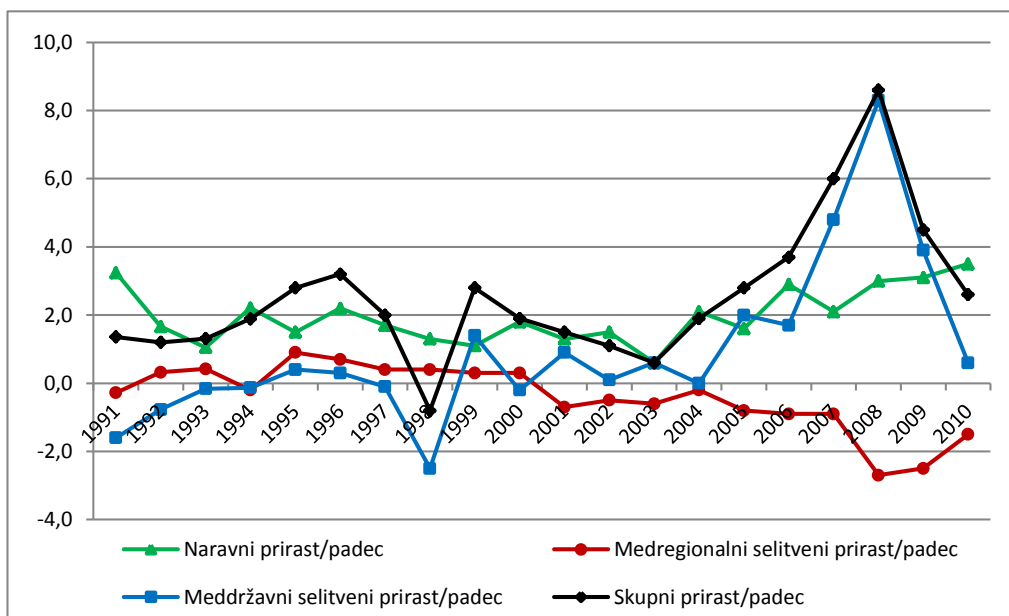
6.10.3. VLOGA NARAVNEGA GIBANJA TER MEDREGIONALNIH IN MEDDRŽAVNIH SELITEV V DEMOGRAFSKIH GIBANJIH

Obseg. – Gorenjska regija je imela v obdobju 1991-2010 največji *naravni prirast* v državi. V obdobju 1995-2003 je znašal v povprečju 1,4 osebe na 1000 prebivalcev, v obdobju 2004-2010 pa se je povečal na 2,6. Naravni prirast je večji del opazovanega obdobja imel največji vpliv na rast števila prebivalcev v regiji, po vstopu Slovenije v EU pa je postal pomemben tudi vpliv meddržavnih selitev (glej sliko 6.10-17). *Skupni saldo naravnega in selitvenega gibanja* prebivalstva na 1000 prebivalcev se je povečeval od 1,7 osebe v obdobju 1995-2003 na 3,6 osebe v obdobju 2004-2007 ter na 5,2 osebe v obdobju 2008-2010.

Državljanstvo. – V obdobju 2008-2010 je bil saldo *vseh selitev* (državljeni RS, tujci) v Gorenjski regiji pozitiven, pri tem pa v celoti kot posledica selitev tujcev, saj je bil saldo v selitvah državljanov RS negativen. V selitvah *državljanov RS* je bil obseg odselitve večji od obsega priselitve tako v medregionalnih kot v meddržavnih selitvah. Podobno je bil v selitvah *tujcev* pozitiven saldo prisotne tako v medregionalnih kot v meddržavnih selitvah.

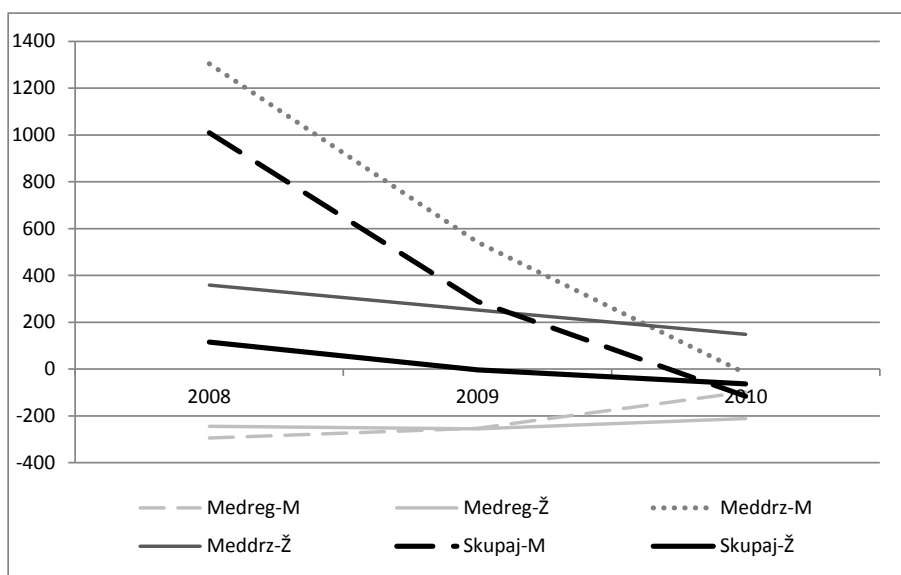
Spol. – Skupni saldo v selitvah *državljanov RS* je bil v obdobju **2003-2010** negativen (kar je bilo pretežno posledica medregionalnih selitev), pri čemer je bila zastopanost žensk v tem saldu nekoliko večja kot moških (56 % je bilo žensk). To pomeni, da se je število prebivalcev Gorenjske regije prek teh selitev zmanjšalo, pri čemer se je malo bolj zmanjšalo število žensk kot moških. V obdobju **2008-2010**, za katerega analiziramo vse selitve (državljeni RS, tujci) in letne podatke o saldu po vrsti selitev in spolu prikazujemo v sliki 6.10-18, je bil skupni se-

Slika 6.10-17: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za spremembo števila prebivalcev v Gorenjski regiji, 1991-2010 (koeficient – letni saldo na 1000 prebivalcev)

Lastni izračuni na podlagi podatkov SURS (glej tabelo C-1.10 v prilogi C).

Slika 6.10-18: Selitveni saldo v Gorenjski regiji v obdobju 2008-2010 po spolu (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

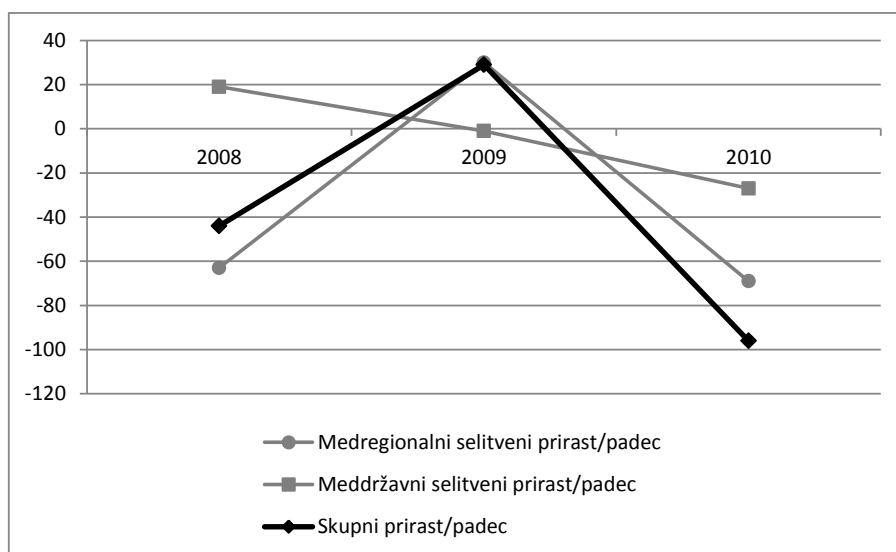
litveni saldo pozitiven (kar je bilo izključno posledica meddržavnih selitev). Zastopanost žensk v tem saldu je bila skoraj zanemarljiva (4 % je bilo žensk). To pomeni, da se je prek vseh selitev v obdobju 2008-2010 prebivalstvo Gorenjske regije povečalo, pri tem pa skoraj v celoti na račun povečanja števila moških. Gorenjska regija je sicer imela v obeh opazovanih obdobjih spolno strukturo prebivalstva približno na ravni povprečja v državi.

Starost. – Vpliv selitev *državljanov RS* na starostno strukturo prebivalstva Gorenjske regije je bil v obdobju **2003-2010** neugoden, a majhen (glej tabelo C-4.2a v prilogi C). Enako velja za selitve *državljanov RS* v obdobju **2008-2010**, za katerega analiziramo vse selitve (selitve državljanov RS in tujcev). Na drugi strani so imele selitve *tujcev* ugoden vpliv. Starostna struktura prebivalstva se je izboljšala zlasti prek meddržavnih selitev tujcev, medtem ko je bil vpliv medregionalnih selitev sicer ugoden, a zanemarljiv. Vpliv *vseh selitev skupaj* na starostno strukturo prebivalstva regije je bil ugoden zaradi prevladujočega ugodnega vpliva meddržavnih selitev tujcev (glej tabelo C-4.2b v prilogi C).

6.10.4. VPLIV MEDREGIONALNIH IN MEDDRŽAVNIH SELITEV NA IZOBRAZBENO STRUKTURO PREBIVALSTVA – OBDOBJE 2008-2010

Vpliv vseh selitev (državljanov RS in tujcev) na izobrazbeno strukturo prebivalstva smo opazovali prek salda v selitvah oseb s terciarno izobrazbo. Gorenjska regija je v obdobju 2008-2010 beležila negativen saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo, ki je bil v celoti posledica negativnega salda v selitvah državljanov RS; v selitvah tujcev je bil saldo pozitiven. Letni podatki pa kažejo (glej tabelo C-5.6 v prilogi C in sliko 6.10-19), da se je saldo v selit-

Slika 6.10-19: Saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Gorenjski regiji v obdobju 2008-2010 (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve

Vir: Tabela C-5.6 v prilogi C.

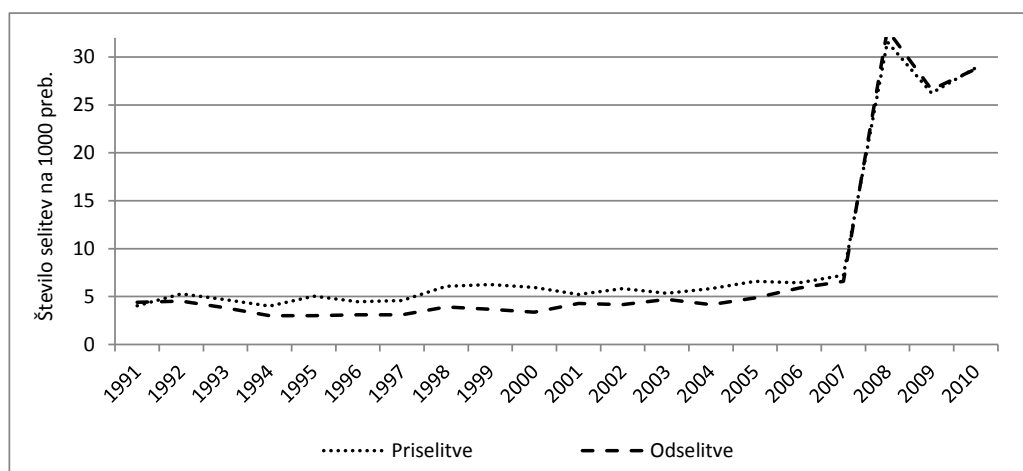
vah tujcev v opazovanem obdobju hitro slabšal in postal v letu 2010 negativen. To se v veliki meri odraža v prikazani krivulji salda meddržavnih selitev oseb s terciarno izobrazbo.

6.11. NOTRANJSKO-KRAŠKA REGIJA

6.11.1. MEDREGIONALNE SELITVE

Obseg. – Obseg medregionalnih selitev je bil v obdobju **1991-2010** relativno (število selivcev na 1000 prebivalcev) precej večji kot v povprečju v drugih regijah. Regija je v opazovanem obdobju v večini let imela pozitiven saldo v teh selitvah. Kot kaže slika 6.11-1, je presežek priselitvev nad odselitvami do leta 2000 naraščal, nato pa se postopno zmanjševal. V obdobju 1995-2003 je saldo znašal v povprečju 1,7 osebe na 1000 prebivalcev (5,4 priseljenih in 3,7 odseljenih na 1000 prebivalcev), v obdobju 2004-2007 pa le še 1,1 (5,8 priseljenih in 4,2 odseljenih na 1000 prebivalcev). V letih **2008-2010**, ko so evidentirane tudi medregionalne selitve tujcev (in selitve na začasno bivališče), pa je bil saldo v povprečju negativen (-0,5 osebe na 1000 prebivalcev).

Slika 6.11-1: Obseg medregionalnih selitev* za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)

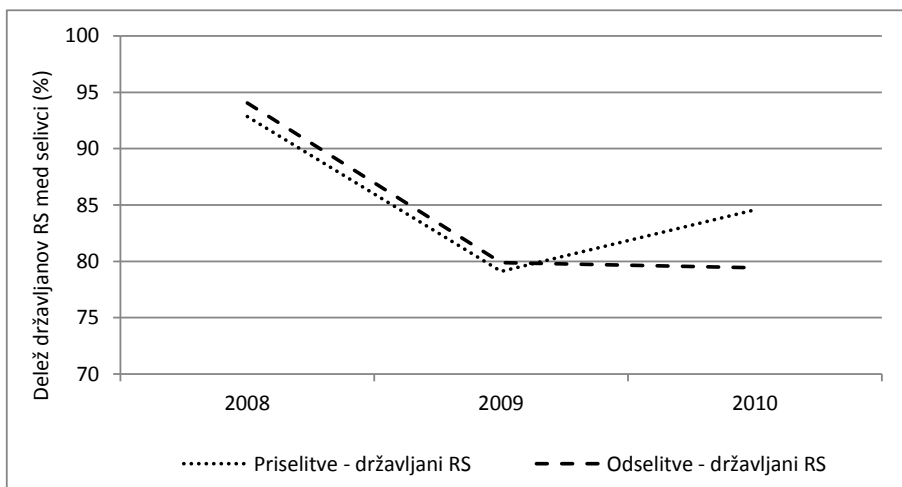

Vir: Tabela C-1.11 v prilogi C.

* Za obdobje 1991-2007 se podatki nanašajo na selitve državljanov RS (na stalno bivališče), za obdobje 2008-2010 pa na vse selitve (državljeni RS, tujci), vključujoč selitve na začasno bivališče.

Državljanstvo. – V obdobju **2008-2010** so v medregionalnih selitvah, kjer praviloma prevladujejo selitve državljanov RS, selitve tujcev v povprečju predstavljale 14 % v priselitvah in 15 % v odselitvah, kar je več kot v povprečju v državi (12 % v priselitvah in odselitvah). Letni podatki so prikazani v sliki 6.11-2.

Slika 6.11-2: Struktura medregionalnih selitev za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah*

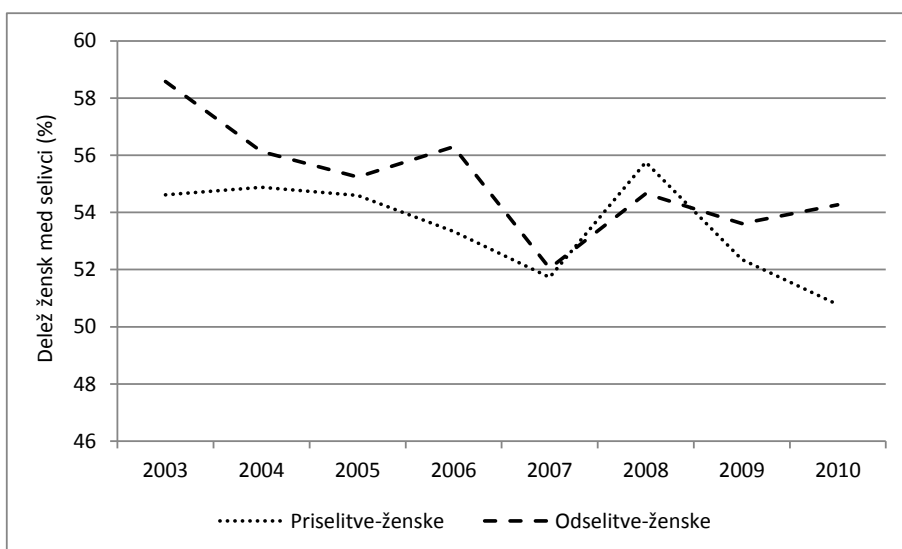

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež tujcev je zrcalna slika deleža državljanov RS (100 % zmanjšano za delež državljanov RS).

Spol. – V medregionalnih selitvah *državljanov RS* so v obdobju **2003-2010** ženske v povprečju predstavljale dobro polovico vseh selivcev (53 % v priselitvah in 55 % v odselitvah). Letni podatki v sliki 6.11-3 kažejo, da se je delež žensk v priselitvah in odselitvah v opazovanem obdobju zmanjšal. Saldo medregionalnih selitev državljanov RS je bil v navedenem obdobju pozitiven tako za moške kot za ženske, pri čemer je bila zastopanost žensk v skupnem neto selitvenem prirastu precej manjša kot moških (27 % je bilo žensk).

Slika 6.11-3: Spolna struktura medregionalnih selitev državljanov RS za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah*

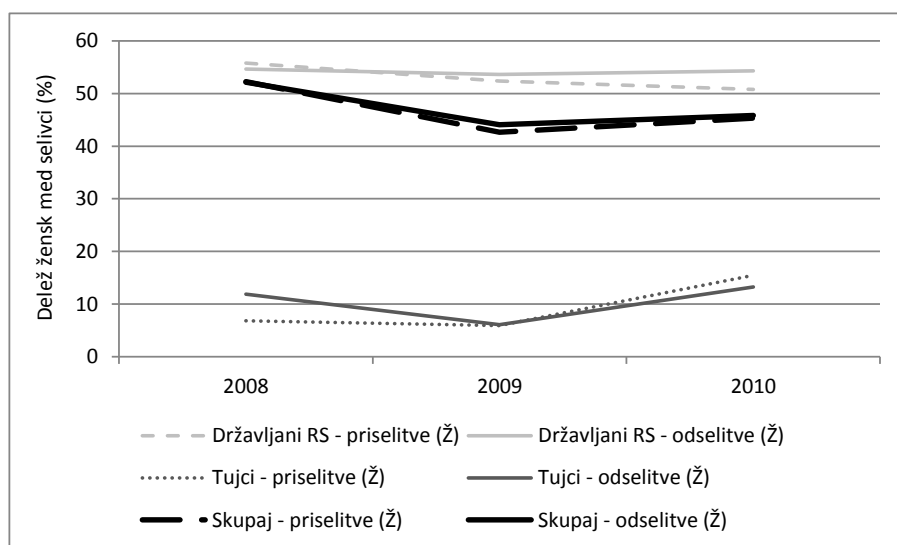

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100% zmanjšano za delež žensk).

V obdobju **2008-2010** so v *vseh selitvah* (državljeni RS, tujci), za katere prikazujemo letne podatke v sliki 6.11-4, ženske v povprečju predstavljale nekoliko manjši delež kot moški (v povprečju 47 % v priselitvah in 48 % v odselitvah). Manjša zastopanost žensk je bila v celoti posledica njihovega majhnega deleža v selitvah tujcev (10 % v obeh selitvenih tokovih). Saldo medregionalnih selitev je bil v opazovanem obdobju negativen (kar velja tako za selitve državljanov RS kot tujcev), zastopanost žensk v tem saldu pa precej večja od zastopanosti moških (83 % je bilo žensk).

Slika 6.11-4: Spolna struktura vseh medregionalnih selitev (državljeni RS, tujci) za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

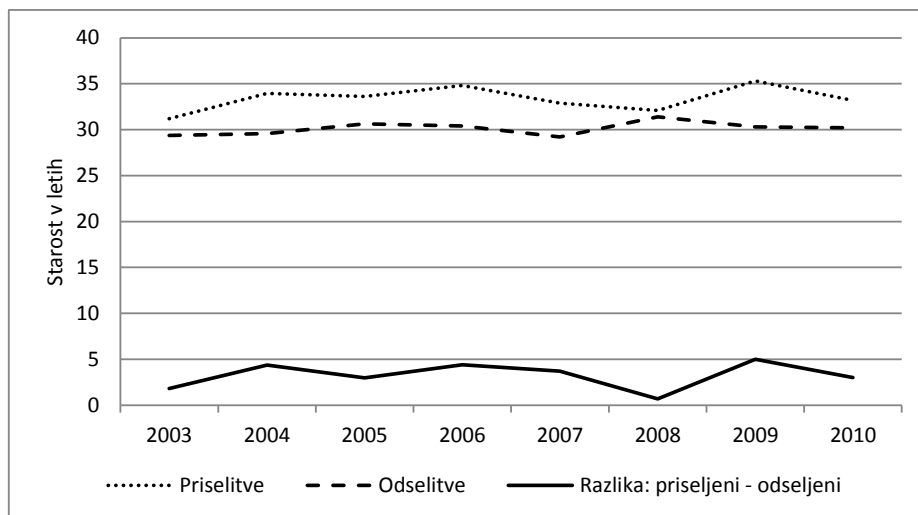
* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Starost selivcev. – Kot kaže slika 6.11-5, je bila v obdobju **2003-2010** za selitve *državljanov RS* značilna vsa leta višja povprečna starost priseljenih od odseljenih. Razlika v povprečni starosti je v celem obdobju skupaj znašala 2,9 leta, pri čemer je bila povprečna starost odseljenih nekoliko nižja (za 0,6 leta) od povprečja vseh regij, povprečna starost priseljenih pa je to povprečje presegala (za 2,3 leta).

Za obdobje **2008-2010** so za vse selitve (državljeni RS, tujci) letni podatki prikazani v sliki 6.11-6. Iz nje je razvidno, da je pri selitvah *tujcev* povprečna starost priseljenih v opazovanih letih nihala, povprečna starost odseljenih pa se je zmanjšala. V celem obdobju skupaj je bila v povprečju za obe skupini selivcev podobna in poleg Gorenjske in Zasavske regije najnižja. Pri selitvah *državljanov RS* je v opazovanem obdobju povprečna starost priseljenih presegala leto za odseljene za 2,6 leta, letna gibanja pa kažejo na zniževanje povprečne starosti odseljenih in povečevanje te starosti za priseljene. Skladno s spreminjanjem povprečne starosti selivcev pri državljanih RS, ki so predstavljali večino vseh selivcev, se je gibala tudi povprečna starost *vseh selivcev skupaj*. Kot je razvidno iz slike 6.11-6, je bila ta za odseljene vsa leta nižja kot

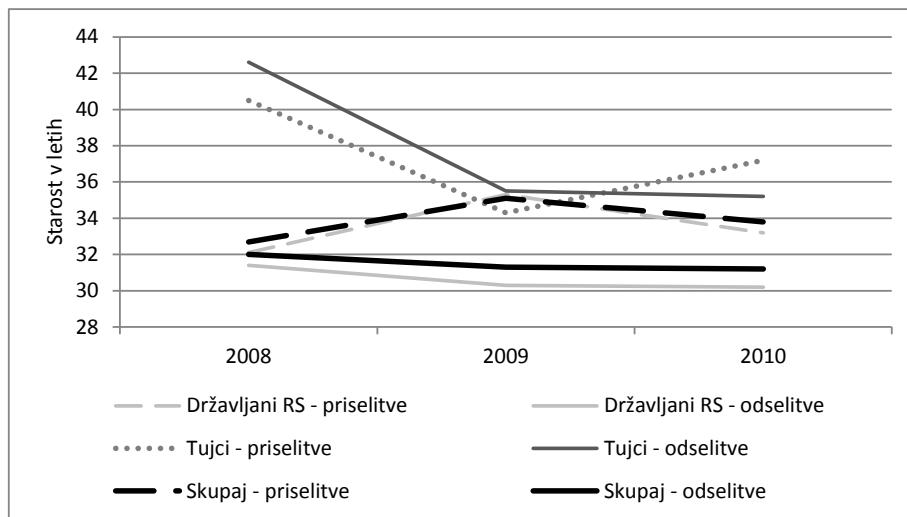
za priseljene, obenem pa se je za prve zmanjšala, za druge pa povečala. V primerjavi s povprečjem za vse regije je bila povprečna starost priseljenih za 2,1 leta višja, povprečna starost odseljenih (31,5 leta) pa približno enaka.

Slika 6.11-5: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 2003-2010 – selitve državljanov RS

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni (za leta 2003-2005).

Slika 6.11-6: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj

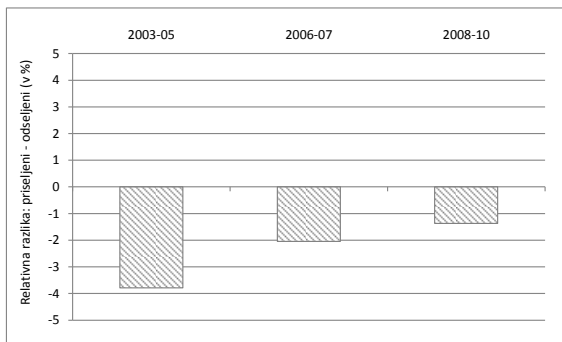
Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

Izobrazba selivcev. – Izobrazbo selivcev smo najprej opazovali za *državljane RS* v treh zaporednih obdobjih: **2003-2005**, **2006-2007** in **2008-2010**. Delež selivcev z znano izobrazbo je v obdobju 2003-2005 znašal preko 60 %, v naslednjih dveh opazovanih obdobjih pa je pri priselitvah presegal 80 %, pri odselitvah pa se je približal 90 % (glej tabelo C-5.1 v prilogi C). Izobraženost selivcev smo opazovali prek naslednjih dveh kazalnikov: povprečno število let šolanja in delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci. Glavne ugotovitve so:

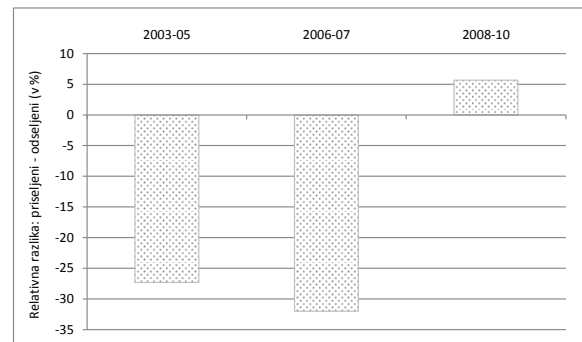
- *Povprečno število let šolanja.* – To število je bilo v vseh opazovanih obdobjih pri obeh selitvenih tokovih (priseljenci, odseljeni) nižje od povprečja za vse regije (glej tabelo C-5.2 v prilogi C). Kot kaže slika 6.11-7a, so bili odseljeni v vseh opazovanih obdobjih bolj izobraženi od priseljenih, opazno pa je postopno zmanjševanje razlike v vrednosti opazovanega kazalnika med obema skupinama selivcev.
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Primerjava z ostalimi regijami (glej tabelo C-5.3 v prilogi C) kaže, da je bil ta delež pri priselitvah v prvih dveh opazovanih obdobjih precej manjši od povprečja za vse regije, v zadnjem obdobju pa je malo presegal to povprečje. Na drugi strani je bil ta delež pri odselitvah ves čas podoben povprečju za vse regije. Posledično je bila razlika v tem deležu med priselitvami in odselitvami v prvih dveh opazovanih obdobjih zelo velika, pri čemer je bil ta delež precej večji pri odselitvah (glej sliko 6.11-7b). V zadnjem opazovanem obdobju pa je bil delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci v odselitvah nekoliko manjši kot v priselitvah. Prej ugotovljena boljša izobraženost odseljenih od priseljenih v obdobju 2008-2010 je posledica selitev oseb s srednješolsko izobrazbo.

Slika 6.11-7: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v medregionalnih selitvah za Notranjsko-kraško regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija).

V nadaljevanju analiziramo vse medregionalne selitve (državljanji RS, tujci) v obdobju **2008-2010**, pri čemer je delež selivcev z znano izobrazbo v povprečju pri obeh selitvenih tokovih znašal 89 %. Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so:

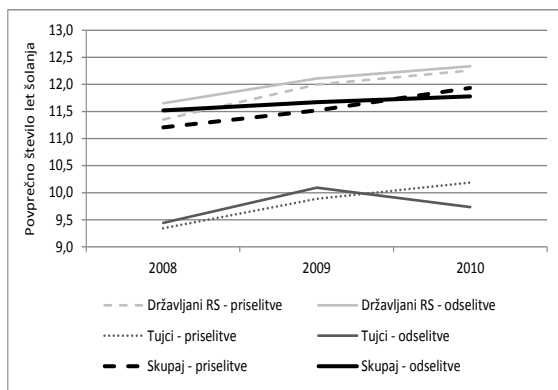
- *Povprečno število let šolanja.* – Letni podatki v sliki 6.11-8a kažejo, da se je tako merjena izobraženost selivcev v opazovanem obdobju povečala pri obeh selitvenih tokovih, pri tem pa bolj pri priselitvah, kjer je bila izobraženost selivcev v prvih dveh letih opazovanega obdobja nekoliko nižja kot pri odselitvah. V povprečju je bilo v opazovanem obdobju to število pri obeh selitvenih tokovih podobno; znašalo je 11,5 leta pri priselitvah

in 11,6 leta pri odselitvah, kar je manj od povprečja za vse regije. Podatki o selitvah glede na državljanstvo selivcev kažejo, da so bili državljani RS precej bolj izobraženi kot tujci.

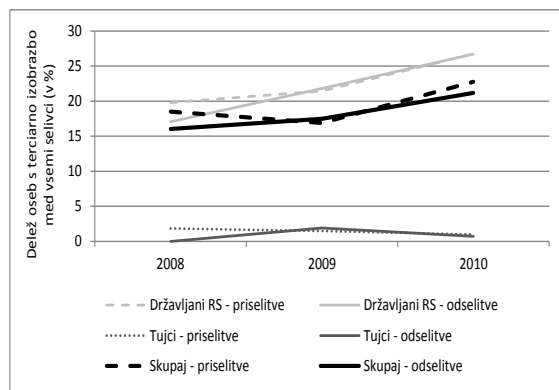
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Tudi ta delež je bil v proučevanem obdobju v povprečju podoben v obeh selitvenih tokovih (znašal je 19 % pri priselitvah in 18 % pri odselitvah) in obenem podoben povprečju za vse regije. Letni podatki v sliki 6.11-8b kažejo, da se je proučevani delež pri obeh selitvenih tokovih povečal, kar je pretežno odraz selitev državljanov RS. Analiza selitev glede na državljanstvo selivcev kaže na zelo nizek delež oseb s terciarno izobrazbo med tujci.

Slika 6.11-8: Izobraženost medregionalnih selivcev za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

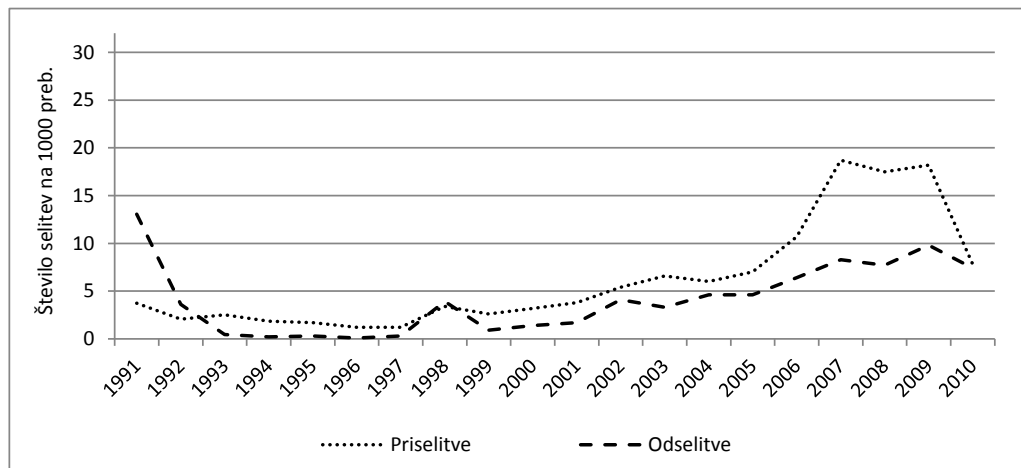
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

6.11.2. MEDDRŽAVNE SELITVE

Obseg. – Notranjsko-kraška regija ima v primerjavi z drugimi statističnimi regijami eno manjših evidentiranih *zalog* (začasnih) emigrantov in obenem nadpovprečno zalogo imigrantov. Ob koncu leta 2007 je regija imela 1 % državljanov RS začasno v tujini (zaloga začasnih emigrantov), leta 2012 pa je vrednost ustreznega malo drugačnega kazalnika znašala 0,9 % (glej tabelo 5.5 v petem poglavju). Zaloga imigrantov pa je bila v letu 2011 po dveh načinih opredelitve imigrantov (državljanstvo, država rojstva) naslednja: 4,8 % prebivalcev je imelo tuje državljanstvo in 12,8 % jih je bilo rojenih v tujini (glej tabeli 5.6 in 5.8 v petem poglavju in tabeli B-1 in B-2 v prilogi B). Za meddržavne selitvene *tokove* v obdobju **1991-2010** pa velja, podobno kot za tokove medregionalnih selitev, da je bil njihov obseg (zlasti obseg priselitev), izražen s številom selivcev na 1000 prebivalcev, nekoliko večji kot v povprečju v državi. Večji je bil tudi pozitiven saldo teh tokov, izražen na enak način (število oseb na 1000 prebivalcev). Le-ta je v obdobju 1995-2003 znašal v povprečju 1,4 osebe na tisoč prebivalcev (3,2 priseljenih in 1,8 odseljenih). Kot kaže slika 6.11-9, je z vstopom

Slovenije v EU presežek priselitev nad odselitvami hitro naraščal in saldo je v obdobju 2004-2007 v povprečju znašal kar 4,7 osebe na 1000 prebivalcev (10,6 priseljenih in 6,0 odseljenih na 1000 prebivalcev). V letih 2008 in 2009 je regija še vedno beležila relativno visok presežek priselitev nad odselitvami, ki je v letu 2010 skoraj izginil kot posledica velikega zmanjšanja števila priselitev. Povprečni saldo v obdobju **2008-2010** je znašal 6,2 osebe na 1000 prebivalcev.

Slika 6.11-9: Obseg meddržavnih selitev za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)

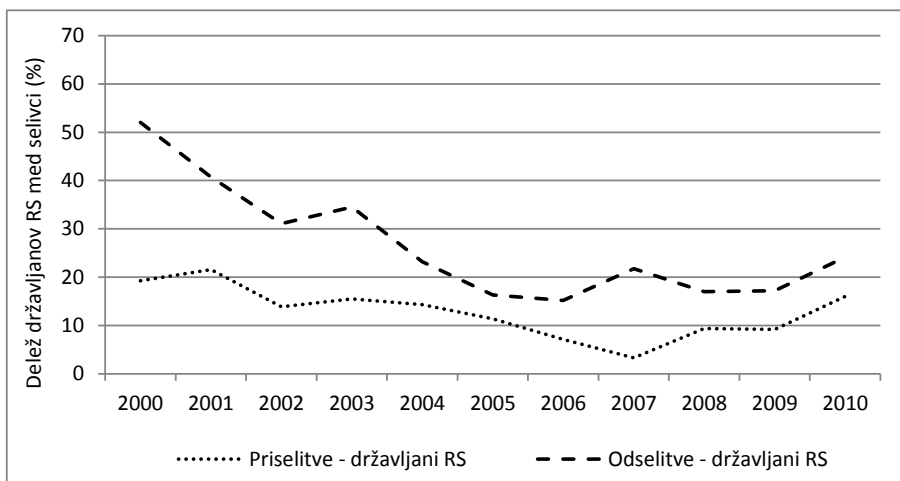

Vir: Tabela C-1.11 v prilogi C.

Državljanstvo. – V povprečju v vseh regijah večji del meddržavnih selitev predstavljajo selitve tujcev, zlasti na strani priselitev. V obdobju **2008-2010** so selitve državljanov RS v Notranjsko-kraški regiji v povprečju predstavljale 10 % v priselitvah in 19 % v odselitvah, kar je manj kot v povprečju v Sloveniji (11 % v priselitvah in 26 % v odselitvah). Podobno velja za daljše obdobje **2000-2010**, ko je bil v Notranjsko-kraški regiji povprečni delež državljanov RS na strani priselitev enak, na strani odselitev pa nekoliko večji (22 %) kot v obdobju 2008-2010. Na ravni Slovenije pa je bil ta delež tako na strani priselitev kot na strani odselitev enak kot v obdobju 2008-2010. Iz letnih podatkov v sliki 6.11-10 izhajajo, da se je v opazovani regiji v obdobju 2000-2010 delež državljanov RS v meddržavnih selitvah zelo zmanjšal.

Spol. – V meddržavnih selitvah *državljanov RS* so v obdobju **2003-2010** ženske predstavljale manj kot polovico vseh priseljenih (42 %) in odseljenih (48 %). Letni podatki v sliki 6.11-11 kažejo, da se je delež žensk v priselitvah in odselitvah v opazovanem obdobju zmanjšal, pri tem pa bolj na strani odselitev (za dobrih 10 odstotnih točk). Saldo meddržavnih selitev državljanov RS je bil v opazovanem obdobju negativen tako za moške kot za ženske, pri čemer je bila zastopanost žensk v neto selitvenem padcu precej večja (znašala je 76 %).

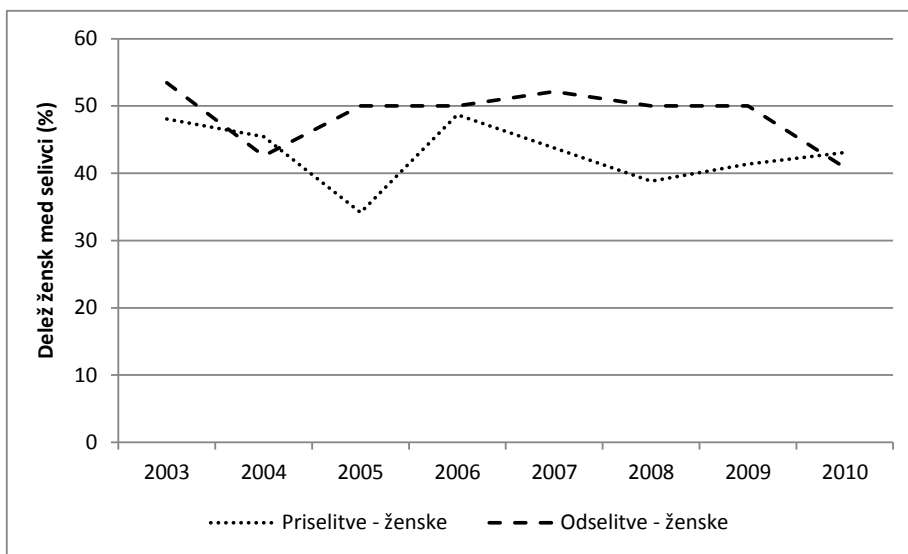
Slika 6.11-10: Struktura meddržavnih selitev za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 2000-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah*

Vir: SURS, 2012b in lastni izračuni.

* Delež tujcev je zrcalna slika deleža državljanov RS (100 % zmanjšano za delež državljanov RS).

Slika 6.11-11: Spolna struktura meddržavnih selitev državljanov RS za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

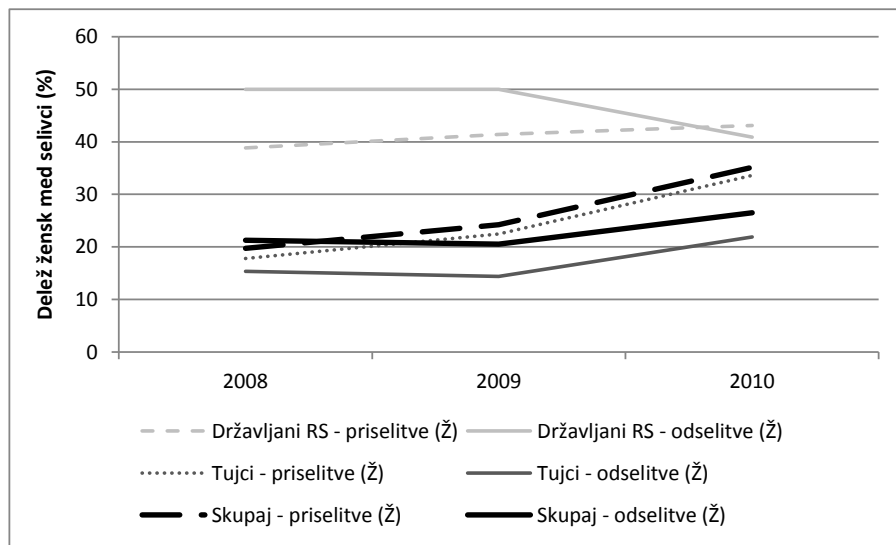
* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

V obdobju **2008-2010**, za katerega smo proučili vse selitve (državljeni RS, tujci), so v obeh selitvenih tokovih prevladovali moški (njihov delež je znašal v povprečju 76 % v priselitvah in 77 % v odselitvah), in sicer predvsem na račun selitev tujcev. Letni podatki v sliki 6.11-12 kažejo, da se je delež žensk v vseh priselitvah povečal za dobrih 15 odstotnih točk, predvsem zaradi povečanja njihovega deleža v priselitvah tujcev. Za dobrih 5 odstotnih točk se je povečal tudi delež žensk v vseh odselitvah, pri tem pa v celoti zaradi povečanja njihovega deleža v odselitvah tujcev. Saldo meddržavnih selitev je bil v opazovanem obdobju pozitiven, pri čemer je bilo v tem prirastu dobra četrtina (27 %) žensk. Pozitiven saldo meddržavnih

selitev je bil v celoti posledica pozitivnega salda v selitvah tujcev (tako moških kot žensk), medtem ko je bil za selitve državljanov RS značilen neto selitveni padec (ki je bil v celoti posledica negativnega salda v selitvah žensk).

Podatki za vse selitve v daljšem obdobju **1998-2010** kažejo, da je bil povprečni delež žensk v priselitvah (25 %) podoben in v odselitvah (26 %) nekoliko večji kot v obdobju 2008-2010. Saldo meddržavnih selitev je bil tudi v tem daljšem obdobju pozitiven, zastopanost žensk v tem saldu pa malo manjša (23 %).

Slika 6.11-12: Spolna struktura vseh meddržavnih selitev (državljeni RS, tujci) za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

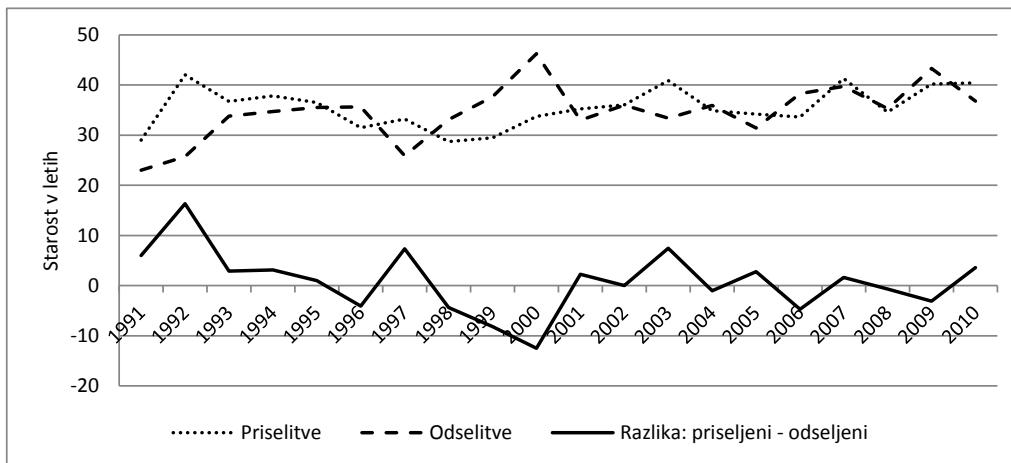
* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Starost selivcev. – V obdobju **1991-2010** je bila v selitvah *državljanov RS* povprečna starost priseljenih za 5,4 leta višja od povprečne starosti odseljenih (letni podatki so prikazani v sliki 6.11-13). To je predvsem posledica velikih razlik v povprečni starosti selivcev v letih 1991 in 1992, ko je bil obseg selitev precej večji kot v ostalih letih opazovanega obdobja. Povprečna starost priseljenih je bila v obdobju 1991-2010 za 1,3 leta višja kot v povprečju v državi, povprečna starost odseljenih pa najnižja med vsemi regijami, ponovno zaradi vpliva let 1991 in 1992.

V obdobju **2008-2010**, za katerega opazujemo vse selitve (državljeni RS, tujci), je pri selitvah *tujcev* povprečna starost odseljenih presegala povprečno starost priseljenih, kar je značilno za vse slovenske regije. Podobno kot v ostalih regijah je bila pri obeh selitvenih tokovih povprečna starost tujcev nižja od tiste pri državljanih RS (za 7,2 leta pri priselitvah in za 4,2 leta pri odselitvah). Za selitve *državljanov RS* v tem obdobju velja, da sta bili povprečna starost priseljenih in odseljenih zelo podobni (38,2 leta in 38,7 leta). V sliki 6.11-14 so

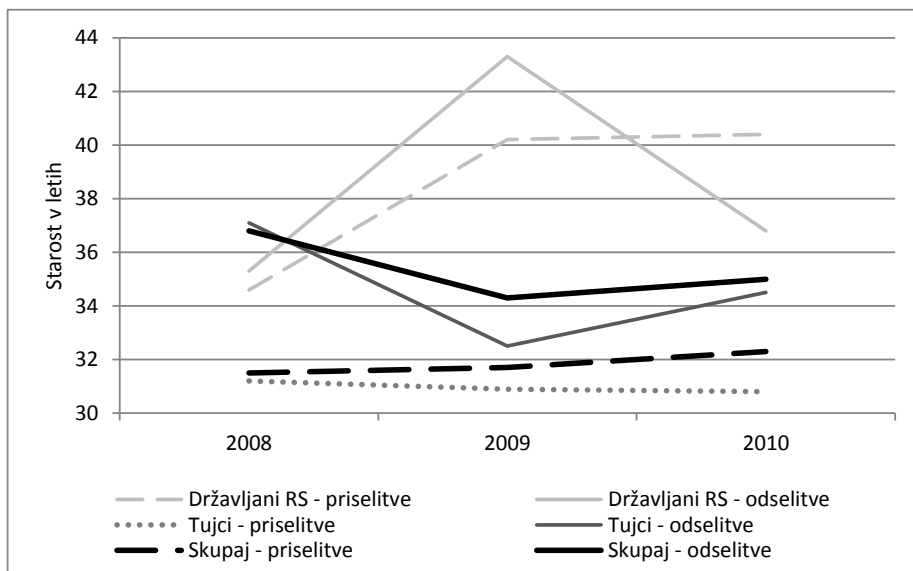
prikazani letni podatki o selitvenih tokovih (povprečna starost) tako za tujce, državljane kot tudi za vse selivce. Ti razkrivajo ozadje navedenih povprečij za celo obdobje. Iz slike je razvidno, da je za vse selivce skupaj povprečna starost priseljenih naraščala, medtem ko se je za odseljene zmanjšala. Kljub temu je bila povprečna starost odseljenih (35,3 leta) za 3,6 leta višja od le-te za priseljene (31,7 leta); pri tem je bila starost selivcev pri obeh selitvenih tokovih malo nižja kot v povprečju v državi (za 0,3 leta pri priselitvah in za 0,5 leta pri odselitvah).

Slika 6.11-13: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 1991-2010 – selitve državljanov RS

Vir: SURS, 2000, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni (za obdobje 1991-2005).

Slika 6.11-14: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj

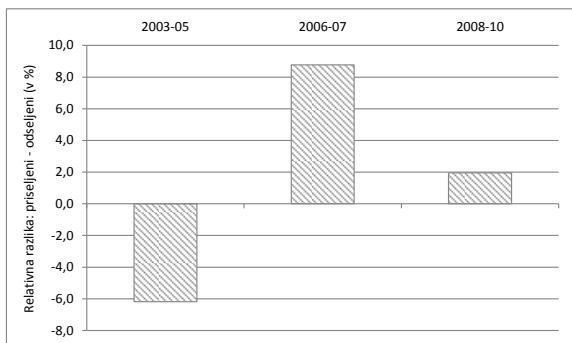
Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

Izobrazba selivcev. – Izobrazbo selivcev smo najprej opazovali za *državljan RS* v treh obdobjih: **2003-2005**, **2006-2007** in **2008-2010**. Med vsemi selivci je bilo takih z znano izobrazbo v obdobju 2003-2005 le dobra tretjina; v obdobju 2006-2007 je pri priselitvah ta delež še vedno ostal tako majhen, medtem ko je pri odselitvah presegel 50 %; v zadnjem opazovanem obdobju pa je bila pri obeh selitvenih tokovih izobrazba znana za dobro polovico vseh selivcev (glej tabelo C-5.1 v prilogi C). Opozoriti je potrebno, da je bilo majhno tudi število selivcev z znano izobrazbo, zlasti priseljenih, zato je potrebna previdnost pri interpretaciji rezultatov. Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so:

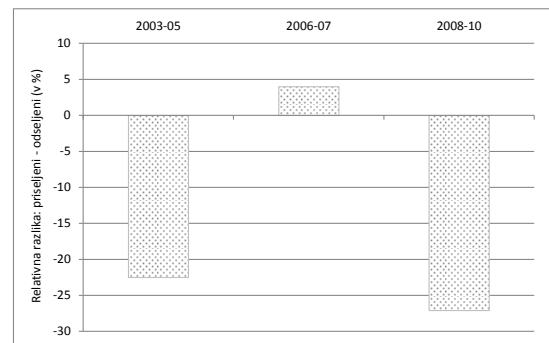
- *Povprečno število let šolanja.* – Kot kažejo podatki v tabeli C-5.2 v prilogi C, je bilo to število pri priselitvah v prvem opazovanem obdobju nižje od povprečja vseh regij; v obdobju 2006-2007 je močno presevalo to povprečje, v zadnjem opazovanem obdobju pa je bilo podobno temu povprečju. Na drugi strani je bilo pri odselitvah v prvem opazovanem obdobju povprečno število let šolanja višje od povprečja vseh regij, v drugih dveh opazovanih obdobjih pa nižje od le-tega. Primerjava izobraženosti priseljenih in odseljenih v sliki 6.11-15a kaže, da so bili odseljeni v prvem opazovanem obdobju bolj, v ostalih dveh opazovanih obdobjih pa manj izobraženi od priseljenih.
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Primerjava z ostalimi regijami (glej tabelo C-5.3 v prilogi C) kaže, da je bil ta delež v odselitvah v vseh opazovanih obdobjih večji od povprečja v državi, medtem ko je bil v priselitvah večji od povprečja vseh regij le v obdobju 2006-2007, sicer pa manjši. Razlika v povprečni vrednosti kazalnika za priselitve in odselitve je za posamezna obdobja prikazana v sliki 6.11-15b in kaže, da je bil ta delež v dveh opazovanih obdobjih precej večji pri odselitvah, le v obdobju 2006-2007 je bil nekoliko večji pri priselitvah.

Slika 6.11-15: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v meddržavnih selitvah za Notranjsko-kraško regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

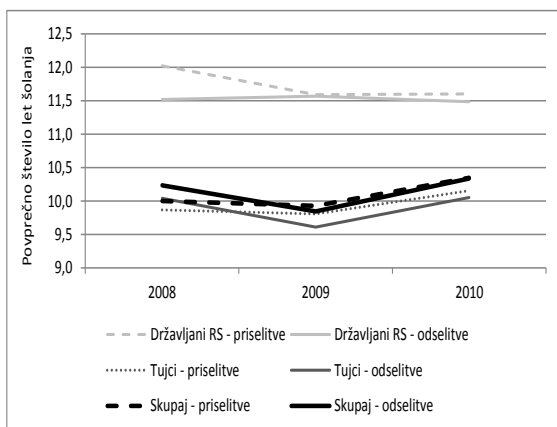
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija).

V nadaljevanju analiziramo vse meddržavne selitve (državljeni RS, tujci) v obdobju **2008-2010**, pri čemer je bila izobrazba znana za okoli tri četrtine selivcev (glej tabelo C-5.1 v prilogi C). Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so:

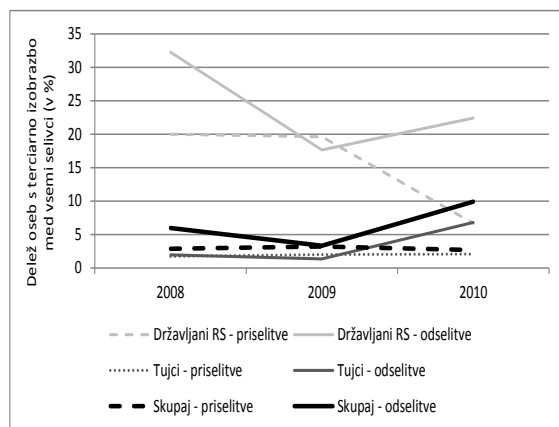
- *Povprečno število let šolanja.* – V opazovanem obdobju je bilo to število v povprečju v obeh selitvenih tokovih podobno; znašalo je 10,0 leta pri priselitvah in 10,1 leta pri odselitvah, kar je manj kot v povprečju v državi. Letni podatki v sliki 6.11-16a kažejo, da se je v opazovanem obdobju to število pri priselitvah nekoliko povečalo, medtem ko se pri odselitvah ni bistveno spremenilo. Sicer pa podatki za selitve glede na državljanstvo selivcev (glej tabelo C-5.2 v prilogi C) kažejo, da se je izobraženost priseljenih povečala le pri selitvah tujcev, medtem ko se je pri selitvah državljanov RS zmanjšala. Sicer pa je bila (enako kot v ostalih regijah) tako merjena izobraženost selivcev precej boljša za državljane RS kot za tujce.
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Ta delež je bil v opazovanem obdobju pri odselitvah precej večji kot pri priselitvah; v povprečju je znašal 3 % pri priselitvah in 6 % pri odselitvah, kar je pri obeh selitvenih tokovih za slabi dve odstotni točki manj kot v povprečju v državi. Slika 6.11-16b kaže, da se ta delež v priselitvah v opazovanem obdobju ni spremenil, medtem ko se je v odselitvah zelo povečal. Pri tem podatki za vse selivce pretežno odražajo značilnosti v selitvah tujcev, saj je bilo število selivcev s terciarno izobrazbo med državljani RS majhno (glej tabelo C-5.3 v prilogi C).

Slika 6.11-16: Izobraženost meddržavnih selivcev za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS*, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

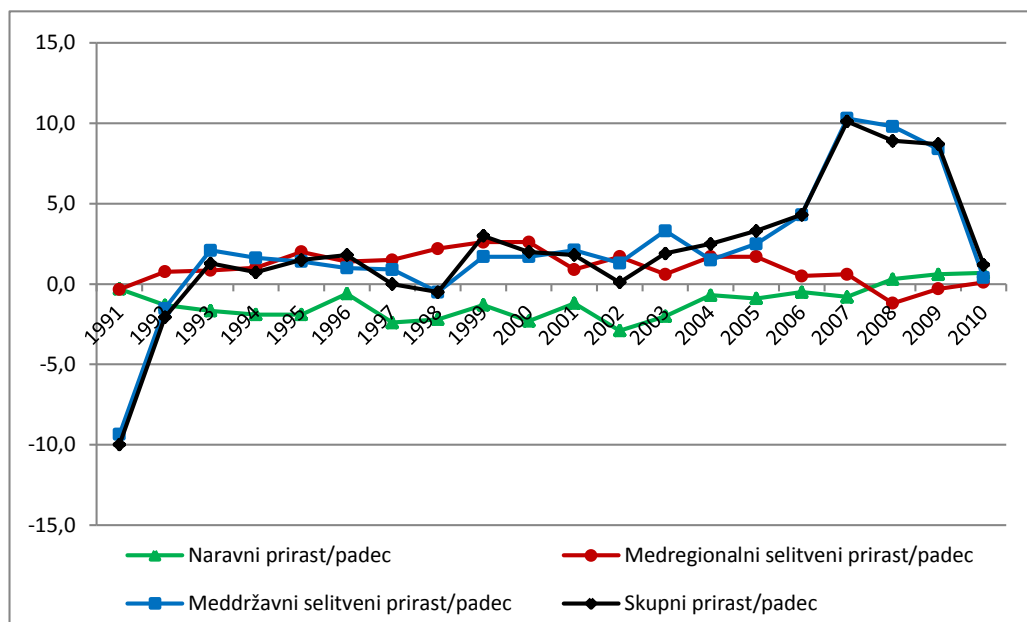
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

* Velike spremembe v povprečnem številu let šolanja in deležu oseb s terciarno izobrazbo v selitvah državljanov RS so lahko posledica majhnega števila opazovanih selivcev (selivcev z znano izobrazbo).

6.11.3. VLOGA NARAVNEGA GIBANJA TER MEDREGIONALNIH IN MEDDRŽAVNIH SELITEV V DEMOGRAFSKIH GIBANJIH

Obseg. – Za razliko od neto prirasta v selitvah je bil za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 1991-2010 v *naravnem gibanju* prebivalstva značilen padec vse do leta 2007 (glej sliko 6.11-17). V obdobju 1995-2003 je le-ta v povprečju znašal -1,9 osebe na 1000 prebivalcev, nato pa se je v obdobju 2004-2007 zmanjšal na -0,7. V zadnjih treh opazovanih letih pa je regija imela presežek živorojenih nad umrlimi, ki je v povprečju znašal 0,5 osebe na 1000 prebivalcev. Presežek priselitev nad odselitvami v *medregionalnih in meddržavnih selitvah* je v obdobju 1991-2007 preprečil upadanje števila prebivalcev v regiji zaradi neugodnega naravnega gibanja. K temu so po letu 2004 pripomogle zlasti priselitve iz tujine. *Skupni saldo naravnega in selitvenega gibanja* na 1000 prebivalcev je v obdobju 1995-2003 znašal v povprečju 1,3 osebe, v obdobju 2004-2010 pa 5,6 osebe. V letih 2008-2010, ko so evidentirane vse selitve, je skupni saldo na 1000 prebivalcev znašal v povprečju 6,3 osebe.

Slika 6.11-17: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za spremembo števila prebivalcev v Notranjsko-kraški regiji, 1991-2010 (koeficient – letni saldo na 1000 prebivalcev)

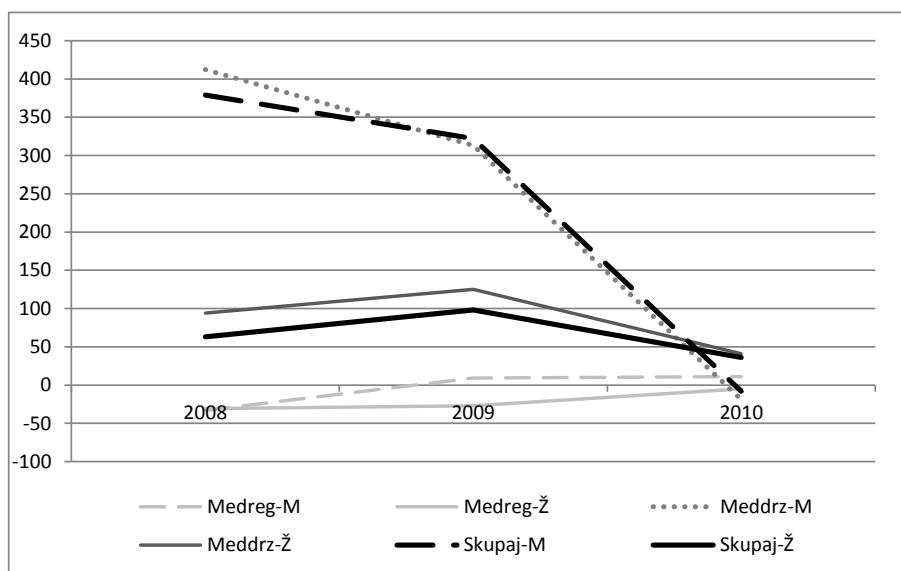

Lastni izračuni na podlagi podatkov SURS (glej tabelo C-1.11 v prilogi C).

Državljanstvo. – V obdobju 2008-2010 je bil saldo *vseh selitev* (državljan RS, tujci) v Notranjsko-kraški regiji pozitiven, pri tem pa v celoti kot posledica selitev tujcev, saj je bil saldo v selitvah državljanov RS negativen. V selitvah *državljanov RS* je bil obseg odselitev večji od obsega priselitev tako v medregionalnih kot v meddržavnih selitvah. V selitvah *tujcev* pa je bil pozitiven saldo v celoti posledica meddržavnih selitev, saj je bil saldo medregionalnih selitev negativen.

Spol. – Skupni saldo v selitvah *državljanov RS* je bil v obdobju **2003-2010** pozitiven (kar je bilo izključno posledica medregionalnih selitev), pri čemer je bil pozitiven le saldo v selitvah moških, medtem ko je bil saldo v selitvah žensk rahlo negativen. To pomeni, da se je število prebivalcev Notranjsko-kraške regije prek teh selitev povečalo, pri tem pa izključno število moških. V obdobju **2008-2010**, za katerega analiziramo vse selitve (državljeni RS, tujci) in letne podatke o saldu po vrsti selitev in spolu prikazujemo v sliki 6.11-18, je bil skupni selitveni saldo pozitiven (kar je bilo izključno posledica meddržavnih selitev), pri čemer so večino neto priseljenih predstavljali moški (delež žensk je znašal 22 %). To pomeni, da se je prek vseh selitev v obdobju 2008-2010 prebivalstvo Notranjsko-kraške regije povečalo, pri tem pa precej bolj število moških kot žensk. Regija je imela v obeh opazovanih obdobjih enega najnižjih deležev žensk v prebivalstvu (glej tabelo C-3.3 v prilogi C).

Slika 6.11-18: Selitveni saldo v Notranjsko-kraški regiji v obdobju 2008-2010 po spolu (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve

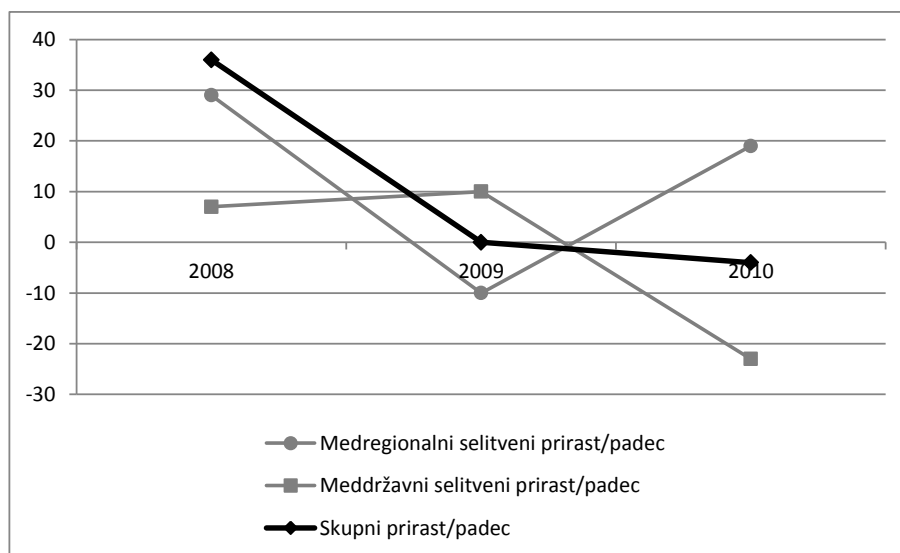
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

Starost. – Vpliv selitev *državljanov RS* na starostno strukturo prebivalstva Notranjsko-kraške regije je bil v obdobju **2003-2010** neugoden, a majhen (glej tabelo C-4.2a v prilogi C). V obdobju **2008-2010**, za katerega analiziramo vse selitve (državljeni RS, tujci), se je neugoden vpliv selitev *državljanov RS* povečal. V tem obdobju se je prebivalstvo regije staralo prek medregionalnih selitev državljanov RS, medtem ko je bil vpliv meddržavnih selitev državljanov RS sicer ugoden, a zanemarljiv. Na drugi strani so imele selitve *tujcev* ugoden vpliv. Starostna struktura prebivalstva se je izboljšala izključno zaradi meddržavnih selitev, saj je bil vpliv medregionalnih selitev neugoden, a zelo majhen. *Vse selitve skupaj* so pripomogle k rahlemu pomlajevanju prebivalstva Notranjsko-kraške regije, saj je bil ugoden vpliv (meddržavnih) selitev tujcev nekoliko večji od neugodnega vpliva (medregionalnih) selitev državljanov RS (glej tabelo C-4.2b v prilogi C).

6.11.4. VPLIV MEDREGIONALNIH IN MEDDRŽAVNIH SELITEV NA IZOBRAZBENO STRUKTURO PREBIVALSTVA – OBDOBJE 2008-2010

Vpliv vseh selitev (državljanov RS in tujcev) na izobrazbeno strukturo prebivalstva smo opazovali prek salda v selitvah oseb s terciarno izobrazbo. Notranjsko-kraška regija je v obdobju 2008-2010 beležila pozitiven saldo v teh selitvah. Letni podatki v sliki 4.11-19 pa kažejo, da je saldo hitro upadal in postal v letu 2010 negativen. Analiza selitev glede na državljanstvo selivcev kaže, da je Notranjsko-kraška regija poleg Osrednjeslovenske edina regija, kjer je bil skupaj v celotnem obdobju saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo pozitiven tako v selitvah državljanov RS kot tudi v selitvah tujcev (glej tabelo C-5.5 v prilogi C). Kljub temu pa letni podatki razkrivajo (glej tabelo C-5.6 v prilogi C), da je tudi ta regija v letu 2010 beležila negativen saldo v meddržavnih selitvah tujcev s terciarno izobrazbo.

Slika 6.11-19: Saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Notranjsko-kraški regiji v obdobju 2008-2010 (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve

Vir: Tabela C-5.6 v prilogi C.

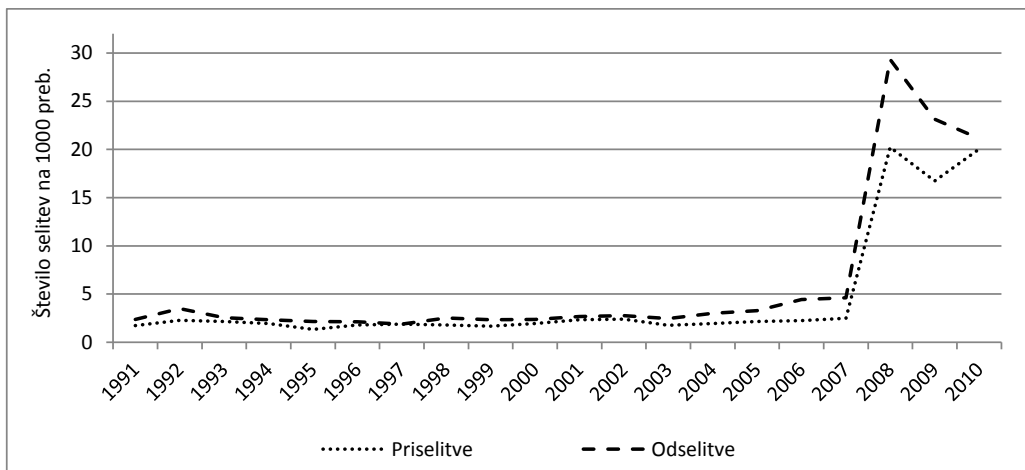
6.12. GORIŠKA REGIJA

6.12.1. MEDREGIONALNE SELITVE

Obseg. – Regija je imela v celotnem obdobju **1991-2010** negativen saldo v medregionalnih selitvah. Kot kaže slika 6.12-1, je bil presežek odselitev nad priselitvami do leta 2003 majhen (-0,5 osebe na 1000 prebivalcev na leto v obdobju 1995-2003); relativno manjši kot v povprečju v državi je bil tudi obseg teh selitev (1,9 priseljenih in 2,4 odseljenih na 1000 prebivalcev). V obdobju 2004-2007 se je obseg medregionalnih selitev povečal, zlasti obseg odselitev. Povprečni odliv prebivalstva zaradi medregionalnih selitev je znašal -1,6 osebe na

1000 prebivalcev. V letih **2008-2010**, ko so evidentirane tudi medregionalne selitve tujcev ter selitve na začasno bivališče, se je letni negativen saldo povečal kar na -5,5 osebe na 1000 prebivalcev; letni obseg odselitvev v druge regije (24,5 odseljenih na 1000 prebivalcev) pa je v tem obdobju presegel povprečje v državi.

Slika 6.12-1: Obseg medregionalnih selitev* za Goriško regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)

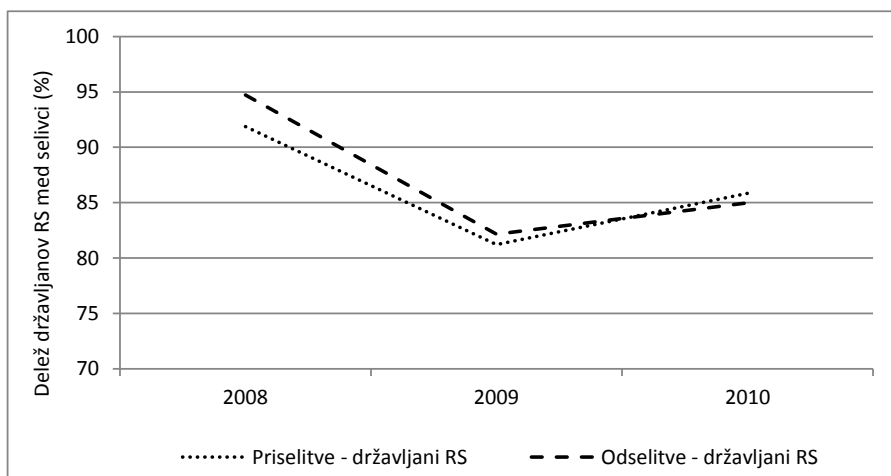

Vir: Tabela C-1.12 v prilogi C.

* Za obdobje 1991-2007 se podatki nanašajo na selitve državljanov RS (na stalno bivališče), za obdobje 2008-2010 pa na vse selitve (državljanji RS, tujci), vključujoč selitve na začasno bivališče.

Državljanstvo. – V obdobju **2008-2010** so v medregionalnih selitvah, kjer praviloma prevladujejo selitve državljanov RS, selitve tujcev v povprečju predstavljale 13 % v priselitvah in 12 % v odselitvah, kar je na strani priselitev nekoliko več kot v povprečju v državi (12 %). Letni podatki pa so prikazani v sliki 6.12-2.

Slika 6.12-2: Struktura medregionalnih selitev za Goriško regijo v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (državljanji RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah*

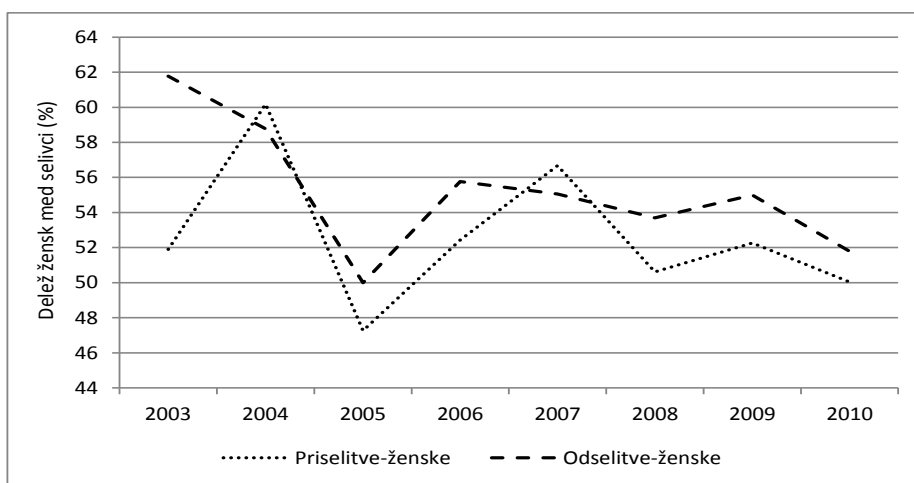
Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež tujcev je zrcalna slika deleža državljanov RS (100 % zmanjšano za delež državljanov RS).

Spol. – V medregionalnih selitvah *državljanov RS* so v obdobju **2003-2010** ženske v povprečju predstavljale dobro polovico vseh selivcev (51 % v priselitvah in 54 % v odselitvah), pri tem pa je bil njihov delež na strani priselitev manjši kot v večini ostalih regij (manjši je bil le še v regiji Jugovzhodna Slovenija). Letni podatki v sliki 6.12-3 kažejo, da se je delež žensk v obeh selitvenih tokovih v opazovanem obdobju zmanjšal. Saldo medregionalnih selitev državljanov RS je bil negativen tako za moške kot za ženske, pri čemer je bila zastopanost žensk v neto selitvenem padcu večja kot zastopanost moških (61 % je bilo žensk).

V obdobju **2008-2010**, za katerega proučujemo vse selitve (državljeni RS, tujci) in prikazujemo letne podatke v sliki 6.12-4, so v skupnih selitvenih tokovih ženske v povprečju

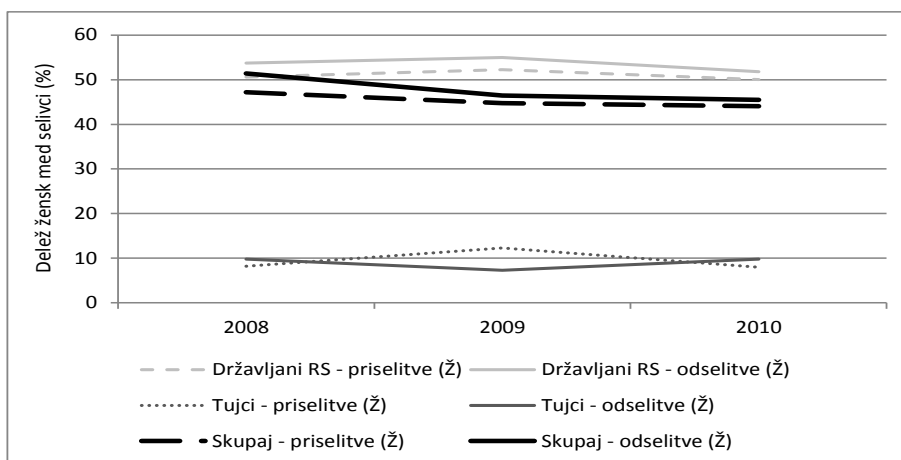
Slika 6.12-3: Spolna struktura medregionalnih selitev državljanov RS za Goriško regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni (za leta 2003-2005).

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Slika 6.12-4: Spolna struktura vseh medregionalnih selitev (državljeni RS, tujci) za Goriško regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah*

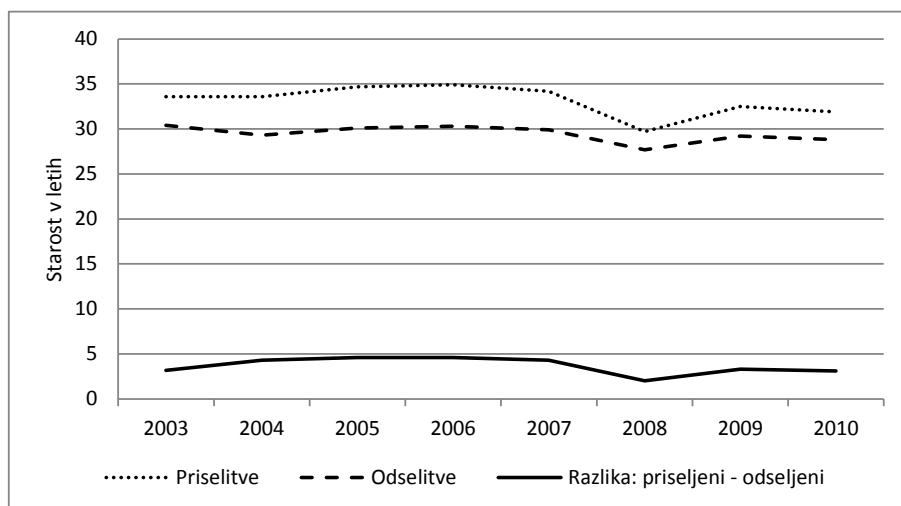
Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

predstavljale nekoliko manjši delež kot moški (45 % v priselitvah in 48 % v odselitvah). Manjša zastopanost žensk je bila v celoti posledica majhnega deleža žensk v selitvah tujcev (slabih 10 % v obeh selitvenih tokovih). Saldo medregionalnih selitev je bil v opazovanem obdobju negativen tako v selitvah državljanov RS kot tujcev. Skupaj za vse selivce velja, da je bila zastopanost žensk v neto selitvenem padcu nekoliko večja kot zastopanost moških (58 % je bilo žensk).

Starost selivcev. – Kot kaže slika 6.12-5, je bila v obdobju **2003-2010** za selitve *državljanov RS* značilna višja povprečna starost priseljenih od odseljenih. Razlika v povprečni starosti je v povprečju znašala 3 leta in je bila najmanjša v letu 2008. V opazovanem obdobju je povprečna starost priseljenih nekoliko presegala (za 0,7 leta) povprečje vseh regij, medtem ko je bila za odseljene (28,8 leta) med najnižjimi (nižja je bila le v Pomurski in Koroški regiji).

Slika 6.12-5: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Goriško regijo v obdobju 2003-2010 – selitve državljanov RS

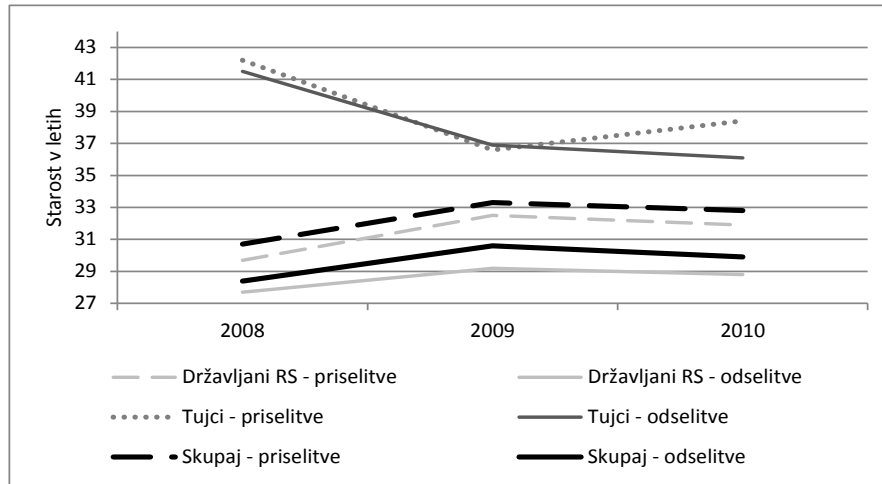

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni (za leta 2003-2005).

V obdobju **2008-2010**, za katerega opazujemo vse selitve (državljan RS, tujci) in letne podatke prikazujemo v sliki 6.12-6, se je povprečna starost *tujcev* pri obeh selitvenih tokovih (priselitve, odselitve) zmanjšala. V povprečju so bili priseljeni tujci za 1,1 leta starejši od odseljenih. Podobno kot v ostalih regijah je bila pri obeh selitvenih tokovih povprečna starost tujcev precej višja od tiste pri državljanih RS (za 7,2 leta pri priselitvah in za 9 let pri odselitvah). Pri selitvah *državljanov RS* se je v opazovanem obdobju povprečna starost povečevala pri obeh selitvenih tokovih, pri tem pa bolj na strani priselitev; v povprečju je bila za priseljene za 2,8 leta višja kot za odseljene. Skladno s povečanjem povprečne starosti selivcev pri državljanih RS, ki so predstavljali večino vseh selivcev, se je povečala tudi povprečna starost *vseh selivcev skupaj* (tako odseljenih kot priseljenih). V povprečju (celo obdobje skupaj) pa je ta starost za priseljene (32,2 leta) presegala povprečje vseh regij za 0,5

leta, medtem ko je bila za odseljene (29,5 leta) med najnižjimi (nižja je bila le v Pomurski in Koroški regiji).

Slika 6.12-6: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Goriško regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

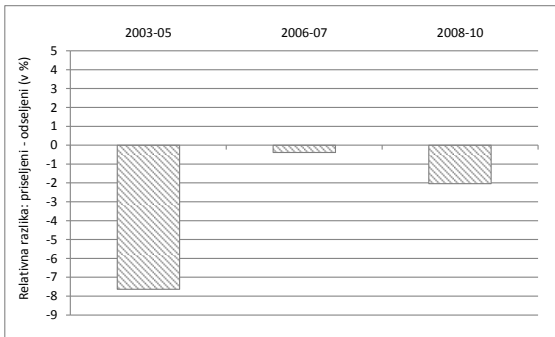
Izobrazba selivcev. – Izobrazbo selivcev smo najprej opazovali za *državljanje RS* v treh zaporednih obdobjih: **2003-2005**, **2006-2007** in **2008-2010**. Delež selivcev z znano izobrazbo je v obdobju 2003-2005 v povprečju znašal okoli 60 %, v naslednjih dveh opazovanih obdobjih pa se je v obeh selitvenih tokovih povečal na 82 % ter dobrih 90 % (glej tabelo C-5.1 v prilogi C). Izobraženost selivcev smo opazovali prek naslednjih dveh kazalnikov: povprečno število let šolanja in delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci. Glavne ugotovitve so:

- *Povprečno število let šolanja.* – To število je bilo pri obeh selitvenih tokovih (priselitve, odselitve) v vseh opazovanih obdobjih podobno povprečju za vse regije, izjema so odselitve v obdobju 2003-2005, ko je bilo to število v Goriški regiji najvišje (glej tabelo C-5.2 v prilogi C). Posledično, kot kaže slika 6.12-7a, so bili v obdobju 2003-2005 odseljeni v povprečju precej bolj izobraženi od priseljenih, medtem ko je bila tako merjena izobraženost priseljenih in odseljenih v zadnjih dveh opazovanih obdobjih podobna oziroma malo boljša za odseljene.
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Ugotovitve iz primerjave z ostalimi regijami (glej tabelo C-5.3 v prilogi C) so za ta kazalnik enake kot pri povprečnem številu let šolanja. Tudi razlika v tem deležu med priseljenimi in odseljenimi, prikazana v sliki 6.12-7b, je podobna kot za prejšnji kazalnik s to izjemo, da je bila tako merjena izobraženost v zadnjih dveh opazovanih obdobjih malo boljša za priseljene.

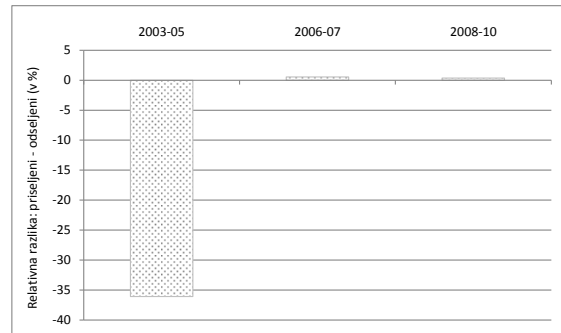
V nadaljevanju analiziramo vse medregionalne selitve (državljanji RS, tujci) v obdobju **2008-2010**, pri čemer je delež selivcev z znano izobrazbo v povprečju pri obeh selitvenih tokovih

Slika 6.12-7: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v medregionalnih selitvah za Goriško regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

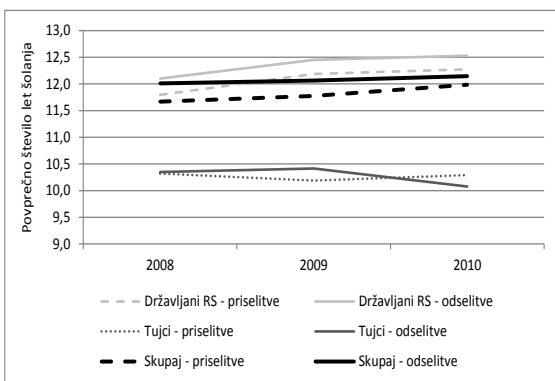
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija).

znašal 91 % (glej tabelo C-5.1 v prilogi C). Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so (glej slike 6.12-8a in 8b):

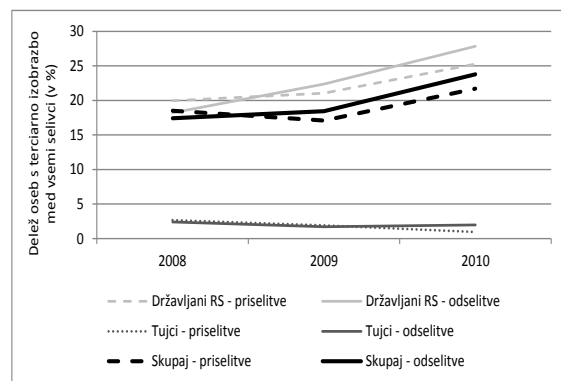
- *Povprečno število let šolanja.* – V opazovanem obdobju je bilo to število pri priselitvah nekoliko manjše kot pri odselitvah, vendar se je razlika med obema selitvenima tokovoma postopno zmanjšala (glej sliko 6.12-8a). V povprečju je to število znašalo 11,8 leta pri priselitvah in 12,1 leta pri odselitvah, kar je pri priselitvah nekoliko manj od povprečja za vse regije, pri odselitvah pa nad tem povprečjem (višje povprečno število let šolanja je pri odselitvah imela le Koroška regija; glej tabelo C-5.2 v prilogi C). Podatki za selitve glede na državljanstvo selivcev kažejo, da so bili državljani precej bolj izobraženi kot tujci. Med obema skupinama selivcev obstajajo tudi druge razlike. V selitvah državljanov RS so bili

Slika 6.12-8: Izobraženost medregionalnih selivcev za Goriško regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

v celotnem opazovanem obdobju odseljeni bolj izobraženi od priseljenih, medtem ko je bila izobraženost tujcev pri obeh selitvenih tokovih v povprečju enaka.

- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Ta delež je bil v opazovanem obdobju v povprečju precej izenačen v obeh selitvenih tokovih (19 % pri priselitvah in 20 % pri odselitvah) in podoben povprečju za vse regije (glej tabelo C-5.3 v prilogi C). Letni podatki v sliki 6.12-8b kažejo, da se je proučevani delež v opazovanem obdobju pri obeh selitvenih tokovih povečal, pri tem pa zlasti pri odselitvah (večje povečanje tega deleža pri odselitvah je značilno le za Pomursko regijo). Analiza selitev glede na državljanstvo selivcev kaže na zelo majhen delež oseb s terciarno izobrazbo v selitvah tujcev.

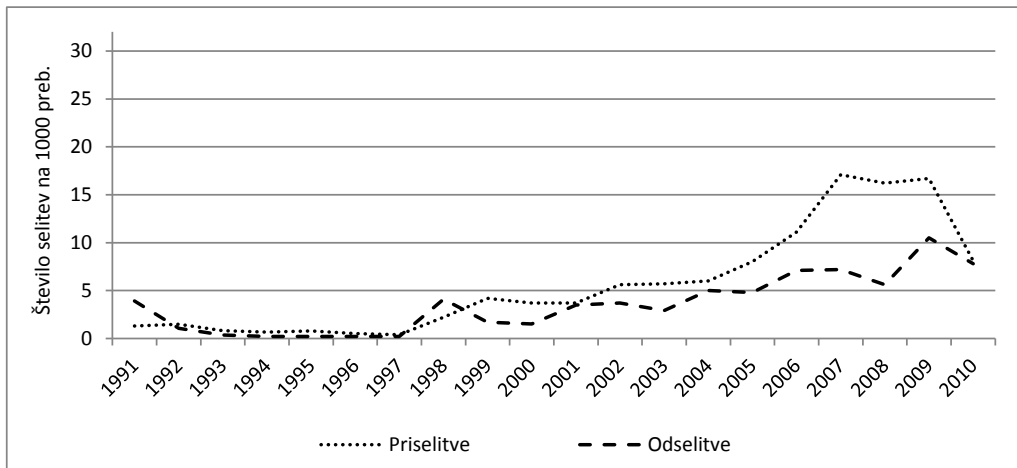
6.12.2. MEDDRŽAVNE SELITVE

Obseg. – Goriška regija je regija z najmanjšo evidentirano *zalogo* (začasnih) emigrantov v državi. Ob koncu leta 2007 je delež njenih državljanov, ki so bili začasno v tujini (zaloga začasnih emigrantov), znašal 0,7 %; leta 2012 je bila vrednost ustreznega malo drugačnega kazalnika enaka (glej tabelo 5.5 v petem poglavju). Zaloga imigrantov pa je bila v letu 2011 po dveh načinih opredelitve imigrantov (državljanstvo, država rojstva) naslednja: 4,3 % prebivalcev je imelo tuje državljanstvo (rahlo nad povprečjem za državo, ki znaša 4,1 %) in 8,7 % jih je bilo rojenih v tujini (manj od povprečja za državo, ki znaša 11,1 %); glej tabeli 5.6 in 5.8 v petem poglavju in tabeli B-1 in B-2 v prilogi B. Za meddržavne selitvene *tokove* v obdobju **1991-2010** pa velja, da je bil njihov relativni obseg (število selivcev na 1000 prebivalcev) zlasti za priselitve nekoliko večji kot v povprečju v državi. Večji je bil tudi pozitiven saldo teh tokov. Pri tem je bil večji del 1990-ih let saldo meddržavnih selitev v veliki meri izravnano, medtem ko je od leta 1999 naprej regija imela relativno večji presežek priselitev nad odselitvami kot v povprečju druge regije. Povprečni saldo je v obdobju 1995-2003 znašal 1,0 osebe na 1000 prebivalcev (3,0 priseljenih in 2,0 odseljenih na 1000 prebivalcev). Kot kaže slika 6.12-9, se je po vstopu Slovenije v EU presežek priselitev nad odselitvami povečeval in povprečni saldo je v obdobju 2004-2007 znašal 4,5 osebe na 1000 prebivalcev (10,6 priseljenih in 6,0 odseljenih), v obdobju **2008-2010** pa 5,7 osebe na 1000 prebivalcev. V letih 2009 in 2010 je pozitiven saldo hitro upadel.

Državljanstvo. – V povprečju v vseh regijah večji del meddržavnih selitev predstavljajo selitve tujcev, zlasti na strani priselitev. V obdobju **2008-2010** so selitve državljanov RS v Goriški regiji v povprečju predstavljale samo 8 % v priselitvah in 15 % v odselitvah, kar je precej manj kot v povprečju v Sloveniji (11 % v priselitvah in 26 % v odselitvah) in tudi najmanj med vsemi regijami (izjema je Savinjska regija, kjer je bil delež na strani priselitev enak). Tudi v obdobju **2000-2010**, za katerega prikazujemo letne podatke v sliki 6.12-10, je

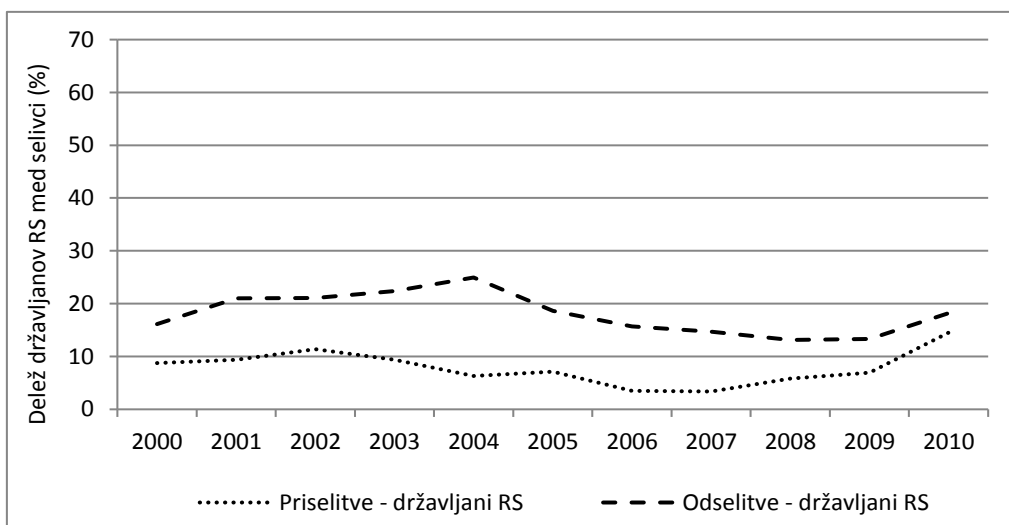
bil delež selitev državljanov v vseh meddržavnih selitvah v Goriški regiji v povprečju najmanjši (znašal je 7 % v priselitvah in 17 % v odselitvah).

Slika 6.12-9: Obseg meddržavnih selitev za Goriško regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)

Vir: Tabela C-1.12 v prilogi C.

Slika 6.12-10: Struktura meddržavnih selitev za Goriško regijo v obdobju 2000-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah*

Vir: SURS, 2012b in lastni izračuni.

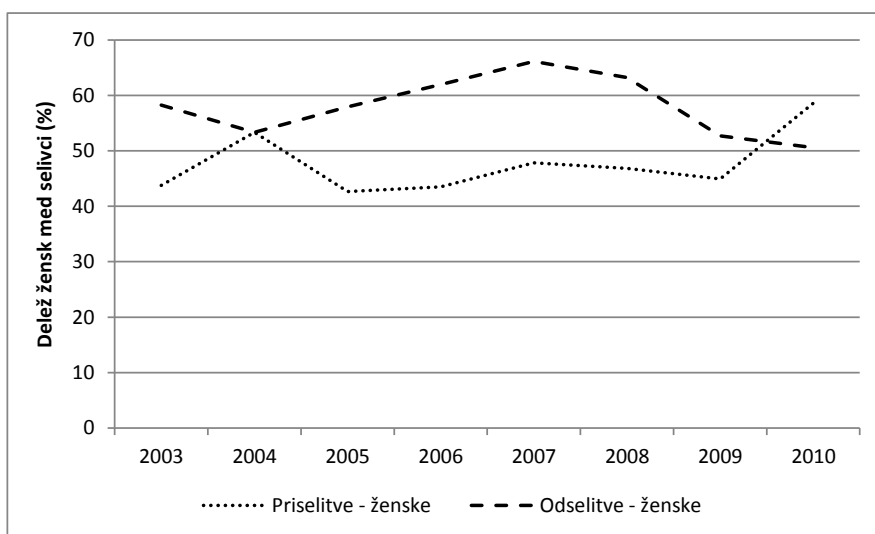
* Delež tujcev je zrcalna slika deleža državljanov RS (100 % zmanjšano za delež državljanov RS).

Spol. – V meddržavnih selitvah *državljanov RS* so v obdobju **2003-2010** ženske predstavljale slabo polovico vseh priseljenih (48 %), a obenem večji delež odseljenih (57 %). Letni podatki v sliki 6.12-11 kažejo, da se je delež žensk v priselitvah ob koncu opazovanega obdobja zelo povečal, medtem ko je njihov delež v odselitvah po letu 2007 upadal in bil v letu 2010 že manjši kot v priselitvah. Saldo meddržavnih selitev državljanov RS je bil v opazovanem

obdobju negativen tako za moške kot za ženske, pri čemer je bila zastopanost žensk v neto selitvenem padcu precej večja (znašala je 75 %).

V obdobju **2008-2010**, za katerega opazujemo vse selitve, so v obeh selitvenih tokovih prevladovali moški (njihov delež je znašal v povprečju 75 % v priselitvah in 80 % v odselitvah), in sicer v celoti zaradi selitev tujcev. Letni podatki v sliki 6.12-12 kažejo, da se je v opazovanem obdobju delež žensk v vseh priselitvah skoraj podvojil, medtem ko se v odselitvah ni bistveno spremenil. Saldo meddržavnih selitev je bil pozitiven, pri čemer je bila v tem prirastu slaba tretjina žensk, kar je precej več kot v povprečju na ravni države (25 %).

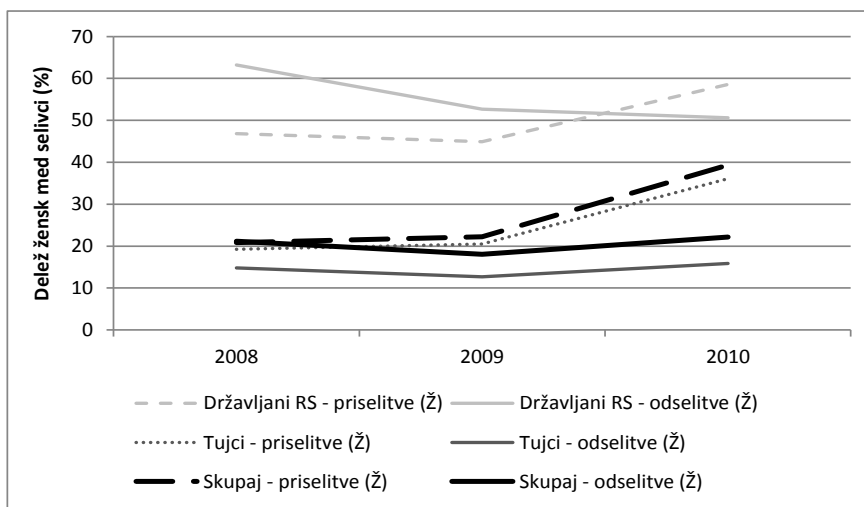
Slika 6.12-11: Spolna struktura meddržavnih selitev državljanov RS za Goriško regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Slika 6.12-12: Spolna struktura vseh meddržavnih selitev (državljeni RS, tujci) za Goriško regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

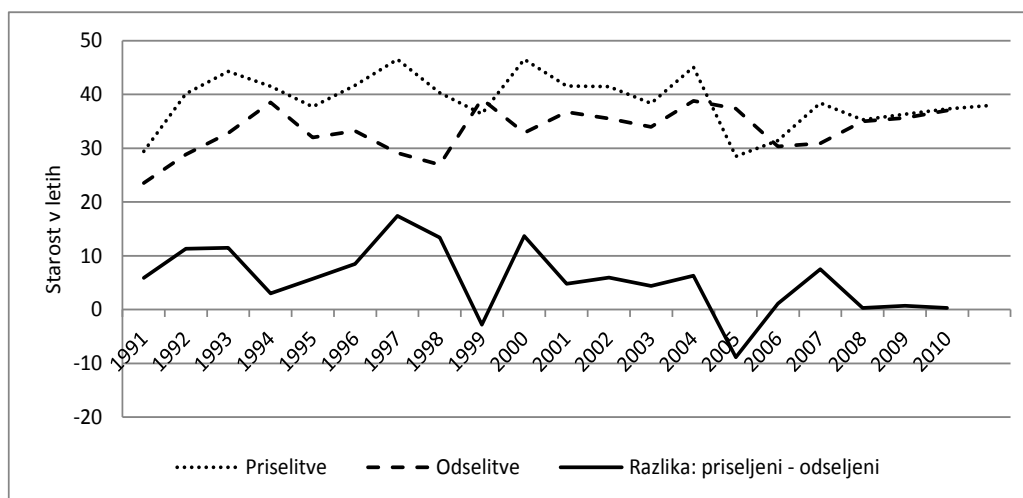
* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Pozitiven saldo meddržavnih selitev je bil v celoti posledica pozitivnega salda v selitvah tujcev (tako moških kot žensk), medtem ko je bil za selitve državljanov RS značilen neto selitveni padec (pretežno posledica negativnega salda v selitvah žensk).

Podatki za vse selitve v daljšem obdobju **1998-2010** kažejo, da je bil delež žensk v priselitvah (25 %) nekoliko večji in v odselitvah (20 %) nekoliko manjši kot v obdobju 2008-2010. Saldo meddržavnih selitev je bil tudi v tem daljšem obdobju pozitiven, zastopanost žensk v tem saldu pa enaka (26 %) kot v obdobju 2008-2010.

Starost selivcev. – Kot kaže slika 6.12-13, je bila v selitvah *državljanov RS* večji del obdobja **1991-2010** povprečna starost priseljenih višja od povprečne starosti odseljenih. V povprečju je razlika znašala kar 6 let. Povprečje za celotno obdobje kaže, da je bila povprečna starost priseljenih v Goriško regijo najvišja med vsemi regijami (37,9 leta), na drugi strani pa povprečna starost odseljenih (31,9 leta) med najnižjimi (nižja je bila le v Notranjsko-kraški regiji).

Slika 6.12-13: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Goriško regijo v obdobju 1991-2010 – selitve državljanov RS

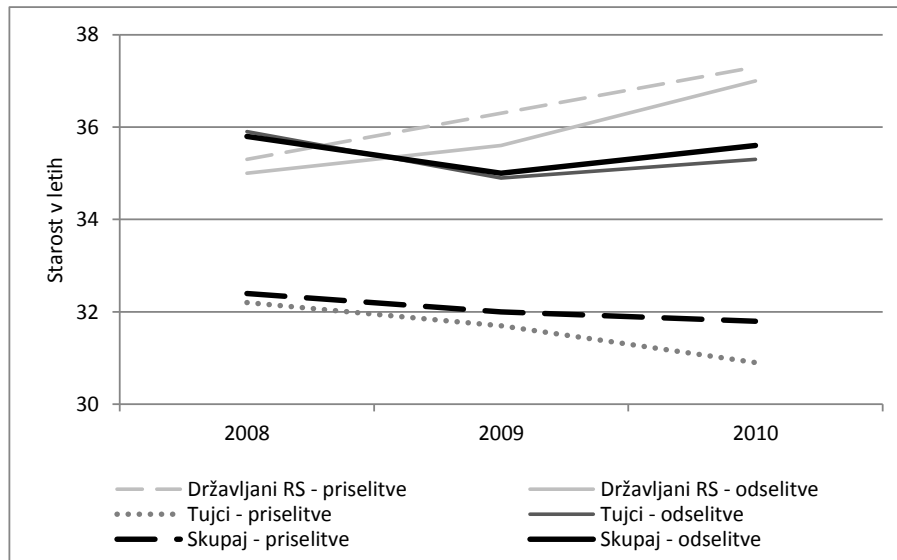

Vir: SURS, 2000, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni (za obdobje 1991-2005).

V obdobju **2008-2010**, za katerega opazujemo vse selitve (državljan RS, tujci), za selitve tujcev velja, da je povprečna starost odseljenih presegala povprečno starost priseljenih, kar je značilno za vse slovenske regije. Medtem ko se je povprečna starost priseljenih zmanjševala, je povprečna starost odseljenih nihala. Podobno kot v ostalih regijah je bila pri obeh selitvenih tokovih povprečna starost tujcev nižja od tiste pri državljanih RS (za 4,6 leta pri priselitvah in za 0,8 leta pri odselitvah). Pri selitvah *državljanov RS* je v navedenem obdobju povprečna starost selivcev naraščala pri obeh selitvenih tokovih. Za razliko od večine ostalih regij je bila v povprečju za priseljene nekoliko višja (za 0,4 leta) kot za odseljene. Za vse selivce skupaj velja, da se je v navedenem obdobju povprečna starost priseljenih in odseljenih znižala (glej

sliko 6.12-14). V povprečju je bila za odseljene (35,4 leta) za 3,3 leta višja kot za priseljene (32,1 leta), pri tem pa za oboje podobna povprečju za vse regije.

Slika 6.12-14: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Goriško regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj

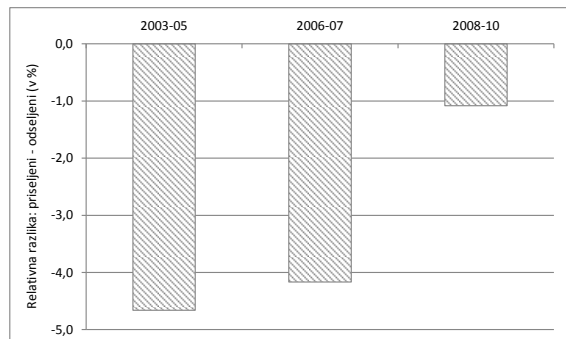
Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

Izobrazba selivcev. – Izobrazbo selivcev smo najprej opazovali za *državljanke RS* v treh obdobjih: **2003-2005**, **2006-2007** in **2008-2010**. Delež selivcev z znano izobrazbo je bil v obdobju 2003-2005 manjši od 30 %, nato pa se je v naslednjih dveh opazovanih obdobjih povečal, in sicer pri priselitvah približal 50 % ter pri odselitvah 60 % (glej tabelo C-5.1 v prilogi C). Opozoriti je potrebno, da je bilo majhno tudi število selivcev z znano izobrazbo, predvsem priseljenih (odseljenih le v obdobju 2003-2005), zato je potrebna previdnost pri interpretaciji rezultatov. Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so:

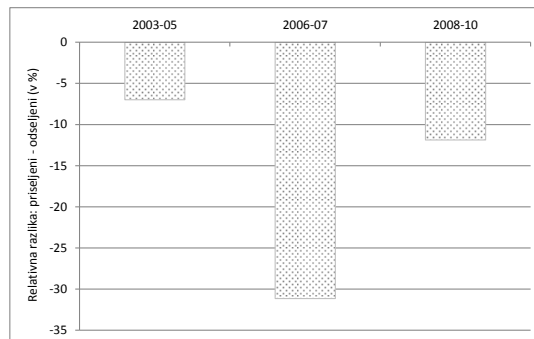
- *Povprečno število let šolanja.* – To število je bilo pri obeh selitvenih tokovih v večini opazovanih obdobjih večje od povprečja za vse regije (glej tabelo C-5.2 v prilogi C). Slika 6.12-15a kaže, da so bili odseljeni v vseh opazovanih obdobjih v povprečju bolj izobraženi od priseljenih, pri čemer pa je bila razlika v zadnjem opazovanem obdobju majhna.
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Tudi za ta kazalnik velja, da je bil pri obeh selitvenih tokovih in v večini opazovanih obdobjih večji od povprečja vseh regij (glej tabelo C-5.3 v prilogi C). Razlika v povprečni vrednosti kazalnika za priselitve in odselitve je za posamezna obdobja prikazana v sliki 6.12-15b in kaže, da je bil ta delež v vseh opazovanih obdobjih v povprečju večji pri odselitvah, pri čemer je bila razlika največja v obdobju 2006-2007.

Slika 6.12-15: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v meddržavnih selitvah za Goriško regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

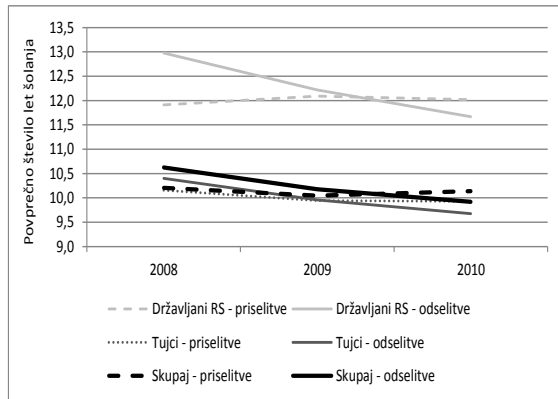
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija).

V nadaljevanju analiziramo vse meddržavne selitve (državljanji RS, tujci) v obdobju **2008-2010**, pri čemer je delež selivcev z znano izobrazbo znašal pri priselitvah 76 % in pri odselitvah 83 % (glej tabelo C-5.1 v prilogi C). Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so:

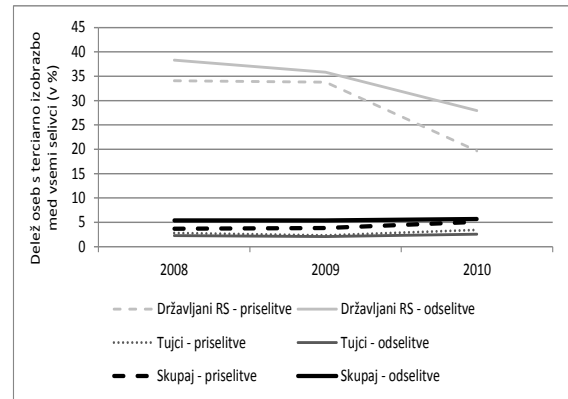
- Povprečno število let šolanja.** – V opazovanem obdobju je bilo to število v povprečju v obeh selitvenih tokovih podobno; znašalo je 10,1 leta pri priselitvah in 10,2 leta pri odselitvah, kar je manj kot v povprečju v državi (glej tabelo C-5.2 v prilogi C). Letni podatki v sliki 6.12-16a kažejo, da se je v opazovanem obdobju to število pri odselitvah zmanjšalo, medtem ko se pri priselitvah ni bistveno spremenilo. Sicer pa primerjava selivcev glede na njihovo državljanstvo kaže, da je bila tako merjena izobraženost za državljane RS v povprečju precej boljša kot za tujce. V primerjavi z ostalimi regijami je bila v selitvah državljanov RS tako merjena izobraženost selivcev tudi precej boljša kot v povprečju v državi (višje povprečno število let šolanja so imeli le odseljeni državljani RS iz Osrednjeslovenske regije).
- Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.** – Tudi ta delež je bil v opazovanem obdobju v povprečju podoben pri obeh selitvenih tokovih; znašal je 4 % pri priselitvah in 5 % pri odselitvah, kar je manj kot v povprečju v državi (glej tabelo C-5.3 v prilogi C). Slika 6.12-16b kaže, da se ta delež v odselitvah v opazovanem obdobju ni bistveno spremenil, medtem ko se je v priselitvah povečal. Pri tem podatki za vse selivce pretežno odražajo selitve tujcev, ki so predstavljali večino selivcev. V selitvah državljanov RS je bil delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci precej večji kot v povprečju v državi (večji je bil le pri odseljenih državljanih RS iz Osrednjeslovenske regije).

Slika 6.12-16: Izobraženost meddržavnih selivcev za Goriško regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS*, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

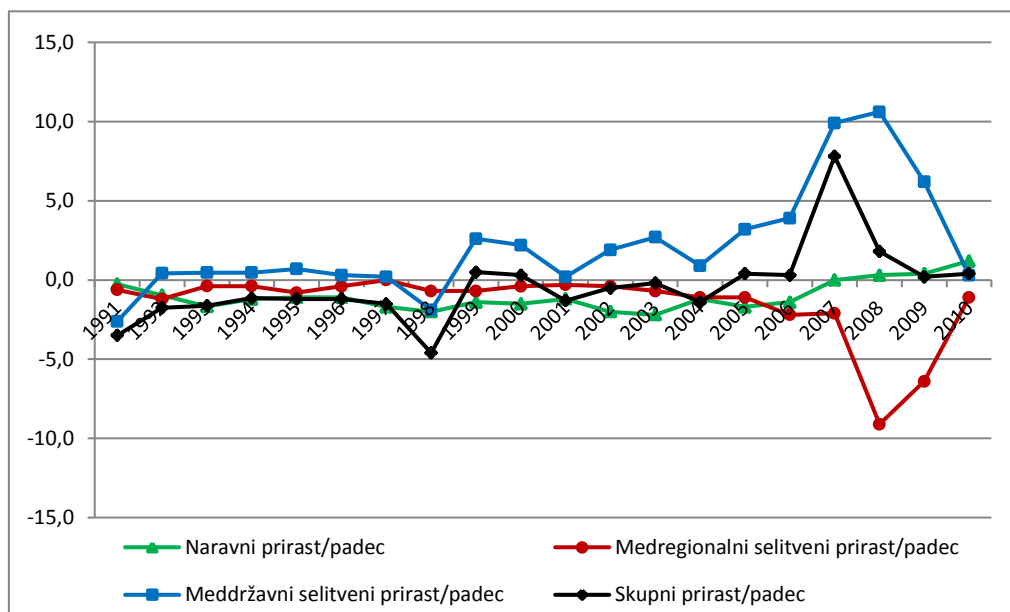
* Velike spremembe v povprečnem številu let šolanja in deležu oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci v selitvah državljanov RS so lahko posledica majhnega števila opazovanih selivcev (selivcev z znano izobrazbo).

6.12.3. VLOGA NARAVNEGA GIBANJA TER MEDREGIONALNIH IN MEDDRŽAVNIH SELITEV V DEMOGRAFSKIH GIBANJIH

Obseg. – Kot kaže slika 6.12-17, je bil vse od začetka opazovanega obdobja 1991-2010 pa do leta 2006 za regijo značilen padec v *naravnem gibanju* prebivalstva. V obdobju 1995-2003 je le-ta v povprečju znašal -1,6 osebe na 1000 prebivalcev. V letu 2007 se je število živorojenih izenačilo s številom umrlih, nato pa je regija v zadnjih treh opazovanih letih imela naravni prirast, ki je v povprečju znašal 0,6 osebe na 1000 prebivalcev. *Skupni saldo naravnega in selitvenega gibanja* prebivalstva je bil večji del obdobja 1991-2004 negativen, kot posledica neugodnega naravnega gibanja prebivalstva in medregionalnih selitev. Po letu 2004 so meddržavne selitve in ugodnejši trend v naravnem gibanju prebivalstva nadomestili naraščajoč negativen saldo medregionalnih selitev, čeprav skupni pozitiven saldo ni bil visok; v povprečju je v obdobju 2004-2010 znašal 1,4 osebe na 1000 prebivalcev, pri tem pa v obdobju 2008-2010 0,8 osebe na 1000 prebivalcev.

Državljanstvo. – V obdobju 2008-2010 je bil saldo *vseh selitev* (državljeni RS, tujci) v Goriški regiji pozitiven, pri tem pa v celoti kot posledica selitev tujcev, saj je bil saldo v selitvah državljanov RS negativen. V selitvah *državljanov RS* je bil obseg odselitev večji od obsega priselitev tako v medregionalnih kot v meddržavnih selitvah. V selitvah *tujcev* pa je bil pozitiven saldo v celoti posledica meddržavnih selitev, saj je bil saldo medregionalnih selitev negativen.

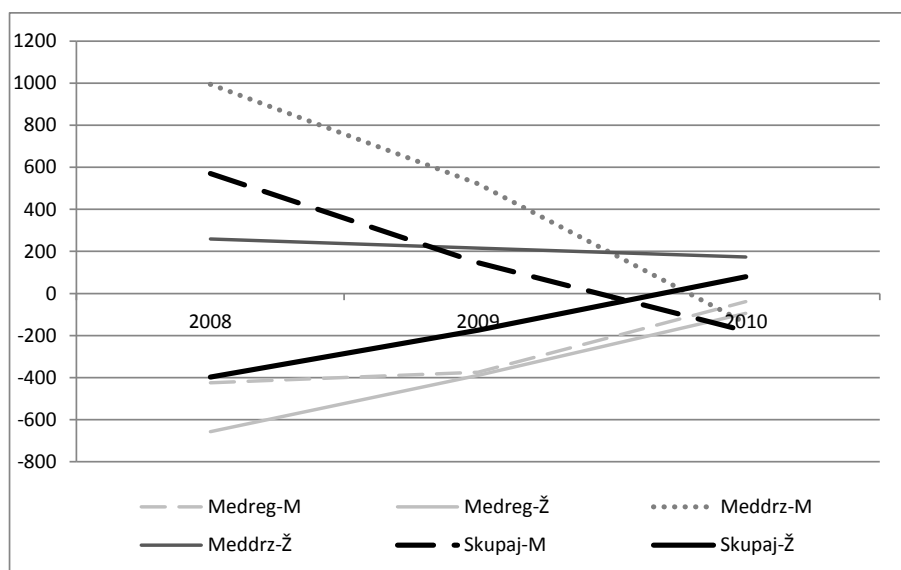
Slika 6.12-17: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za spremembo števila prebivalcev v Goriški regiji, 1991-2010 (koeficient – letni saldo na 1000 prebivalcev)

Lastni izračuni na podlagi podatkov SURS (glej tabelo C-1.12 v prilogi C)

Spol. – Skupni saldo v selitvah *državljanov RS* je bil v obdobju 2003-2010 negativen. Zastopanost žensk v tem saldu je bila večja kot moških (63 % je bilo žensk). To pomeni, da se je število prebivalcev Goriške regije prek teh selitev zmanjšalo, pri tem pa bolj število žensk kot moških. V obdobju 2008-2010, za katerega analiziramo vse selitve (državljeni RS, tujci) in letne podatke zanj prikazujemo v sliki 6.12-18, je bil skupni selitveni saldo sicer pozitiven, a zelo majhen, saj je negativen saldo v medregionalnih selitvah skoraj v celoti izničil pozitiven saldo v meddržavnih selitvah. Pozitiven saldo je bil pri tem zabeležen le v selitvah

Slika 6.12-18: Selitveni saldo v Goriški regiji v obdobju 2008-2010 po spolu (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

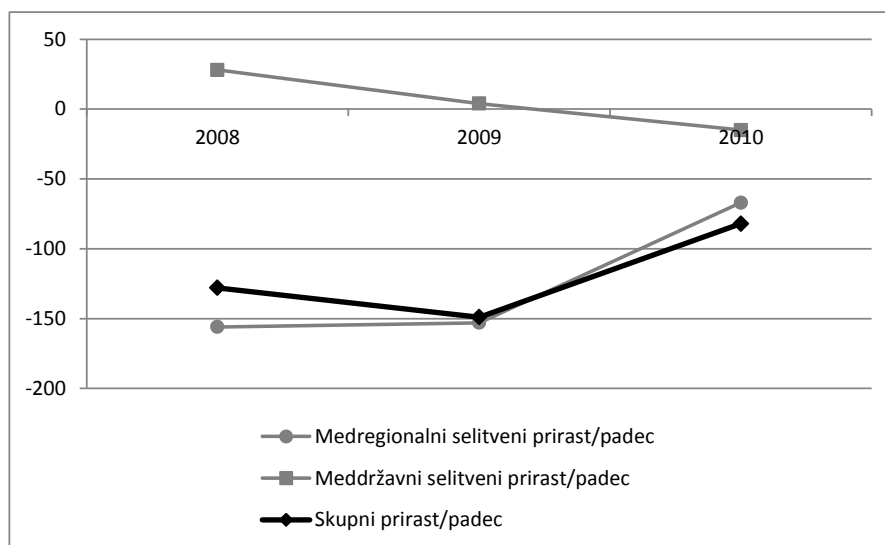
moških, kar pomeni, da se je prek vseh selitev v tem obdobju prebivalstvo Goriške regije le malo povečalo, pri tem pa izključno število moških. Regija je sicer imela v obeh opazovanih obdobjih (2003-2010, 2008-2010) glede na povprečje za Slovenijo v prebivalstvu manjši delež žensk (in večji delež moških).

Starost. – Vpliv selitev *državljanov RS* na starostno strukturo prebivalstva Goriške regije je bil v obdobju **2003-2010** zelo neugoden. Staranje prebivalstva zaradi teh selitev je bilo največje med vsemi regijami (glej tabelo C-4.2a v prilogi C). V obdobju **2008-2010**, za katerega analiziramo vse selitve (selitve državljanov RS in tujcev), se je neugoden vpliv selitev *državljanov RS* na starostno strukturo prebivalstva regije nekoliko zmanjšal in bil manj izrazit kot v Pomurski in Koroški regiji. Na drugi strani so imele selitve *tujcev* ugoden vpliv; prebivalstvo se je zaradi teh selitev pomlajevalo. Starostna struktura prebivalstva regije se je izboljšala prek meddržavnih selitev tujcev, medtem ko je bil vpliv medregionalnih selitev tujcev neugoden, a majhen. Vpliv *vseh selitev skupaj* na starostno strukturo prebivalstva regije je bil neugoden zaradi neugodnega vpliva medregionalnih selitev državljanov RS, ki pa ga je v veliki meri blažil ugoden vpliv meddržavnih selitev tujcev (glej tabelo C-4.2b v prilogi C).

6.12.4. VPLIV MEDREGIONALNIH IN MEDDRŽAVNIH SELITEV NA IZOBRAZBENO STRUKTURO PREBIVALSTVA – OBDOBJE 2008-2010

Vpliv vseh selitev (državljanov RS in tujcev) na izobrazbeno strukturo prebivalstva smo opazovali prek salda v selitvah oseb s terciarno izobrazbo (glej sliko 6.12-19).

Slika 6.12-19: Saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Goriški regiji v obdobju 2008-2010 (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve

Vir: Tabela C-5.6 v prilogi C.

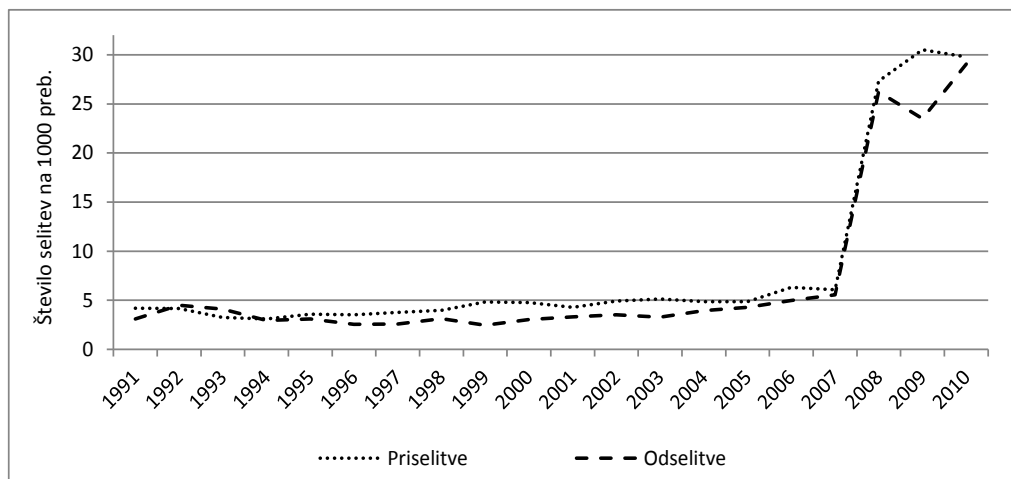
Goriška regija je v obdobju 2008-2010 beležila velik negativen saldo v teh selitvah, ki je bil posledica medregionalnih selitev. Večji negativen saldo (izražen relativno na 1000 prebivalcev) v selitvah oseb s terciarno izobrazbo sta imeli le Koroška in Zasavska regija (glej tabelo C-5.5 v prilogi C). Letni podatki v navedeni sliki kažejo, da se je negativen saldo v medregionalnih selitvah v letu 2010 prepolovil, na drugi strani pa je saldo v meddržavnih selitvah v tem letu postal negativen; saldo meddržavnih selitev oseb s terciarno izobrazbo se je v opazovanem obdobju hitro slabšal.

6.13. OBALNO-KRAŠKA REGIJA

6.13.1. MEDREGIONALNE SELITVE

Obseg. – Obseg medregionalnih selitev v Obalno-kraški regiji je bil v opazovanem obdobju **1991-2010** relativno (število selivcev na 1000 prebivalcev) precej večji kot v povprečju v državi, saldo pa v večini opazovanih let pozitiven (glej tabelo C-1.13 v prilogi C in sliko 6.13-1). V obdobju 1995-2007 je bilo v povprečju letno 4,7 priseljenih in 3,5 odseljenih na 1000 prebivalcev; povprečni letni saldo je znašal 1,2 osebe na 1000 prebivalcev. V obdobju **2008-2010**, ko so evidentirane tudi medregionalne selitve tujcev in selitve na začasno bivališče, se je saldo povečal na 2,9 osebe na 1000 prebivalcev (29,2 priseljenih in 26,3 odseljenih na 1000 prebivalcev).

Slika 6.13-1: Obseg medregionalnih selitev* za Obalno-kraško regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)

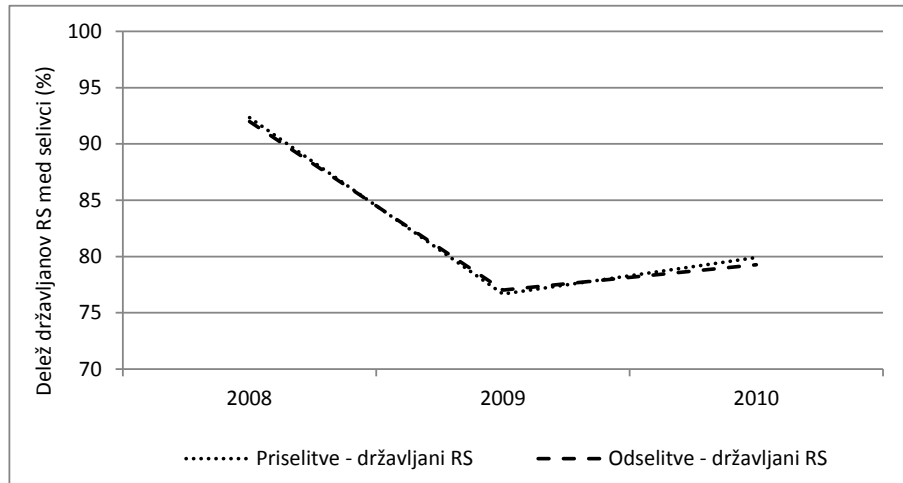
Vir: Tabela C-1.13 v prilogi C.

* Za obdobje 1991-2007 se podatki nanašajo na selitve državljanov RS (na stalno bivališče), za obdobje 2008-2010 pa na vse selitve (državljeni RS, tujci), vključujoč selitve na začasno bivališče.

Državljanstvo. – V obdobju **2008-2010** so v medregionalnih selitvah, kjer praviloma prevladujejo selitve državljanov RS, selitve tujcev v povprečju predstavljale 17 % v

priselitvah in odselitvah, kar je največ med vsemi regijami in za dobrih 5 odstotnih točk več kot v povprečju v državi (12 %). Letni podatki so prikazani v sliki 6.13-2.

Slika 6.13-2: Struktura medregionalnih selitev za Obalno-kraško regijo v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tuji) – delež državljanov RS v teh selitvah*

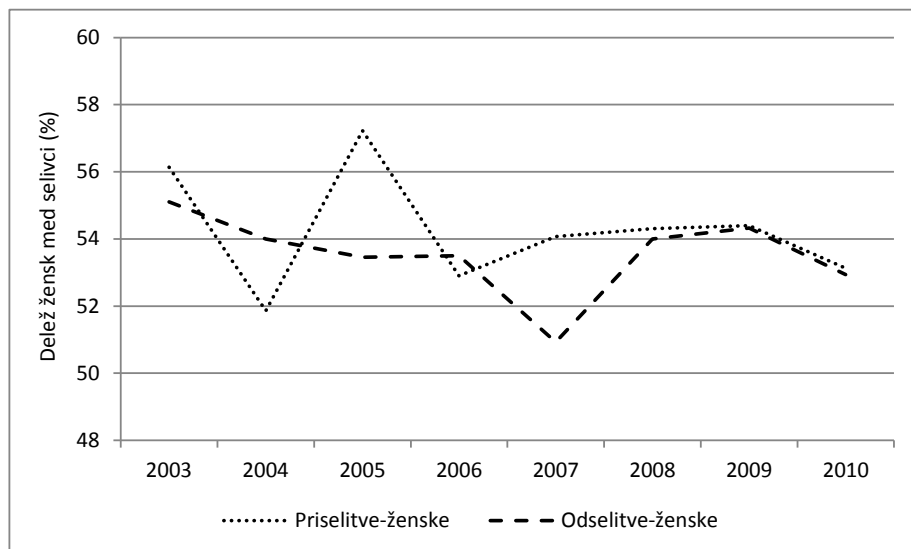

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež tujcev je zrcalna slika deleža državljanov RS (100 % zmanjšano za delež državljanov RS).

Spol. – V medregionalnih selitvah *državljanov RS* so v obdobju **2003-2010** ženske v povprečju predstavljale dobro polovico vseh selivcev (54 % v priselitvah in odselitvah). Letni podatki v sliki 6.13-3 kažejo, da se je njihov delež v priselitvah in odselitvah v opazovanem obdobju zmanjšal in bil v zadnjih treh letih v obeh selitvenih tokovih skoraj enak. Saldo medregionalnih selitev državljanov RS je bil v opazovanem obdobju pozitiven tako za moške kot za ženske, pri čemer je bila zastopanost žensk v neto selitvenem prirastu večja kot zasto-

Slika 6.13-3: Spolna struktura medregionalnih selitev državljanov RS za Obalno-kraško regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah*

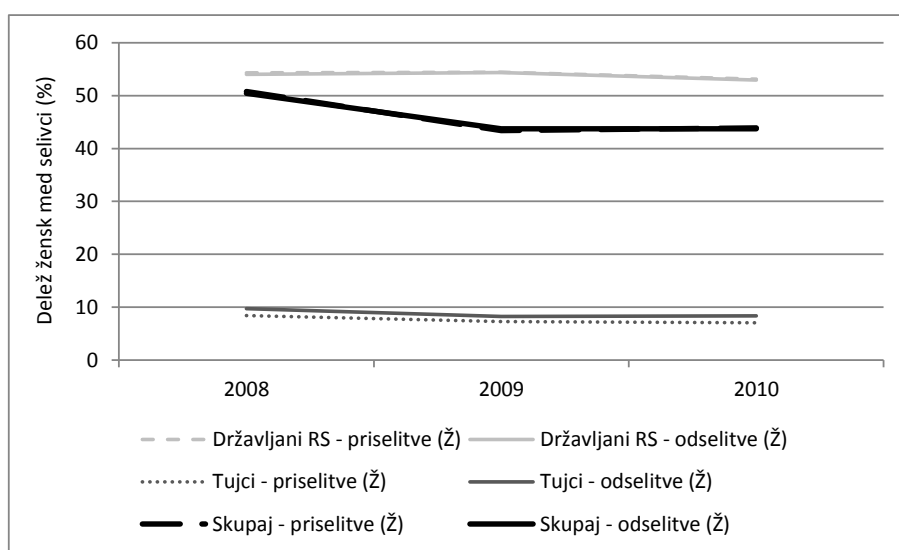
Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100% zmanjšano za delež žensk).

panost moških (57 % je bilo žensk).

V obdobju **2008-2010**, za katerega opazujemo vse selitve in letne podatke prikazujemo v sliki 6.13-4, so v skupnih selitvenih tokovih ženske v povprečju predstavljale nekoliko manjši delež kot moški (46 % v priselitvah in odselitvah). Manjša zastopanost žensk je bila v celoti posledica njihovega majhnega deleža v selitvah tujcev (manj kot 10 % v obeh selitvenih tokovih). Saldo medregionalnih selitev je bil v opazovanem obdobju pozitiven tako v selitvah državljanov RS kot tujcev. Skupaj za vse selivce velja, da je bila zastopanost žensk v neto selitvenem prirastu (45 %) nekoliko manjša kot zastopanost moških.

Slika 6.13-4: Spolna struktura vseh medregionalnih selitev (državljeni RS, tujci) za Obalno-kraško regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

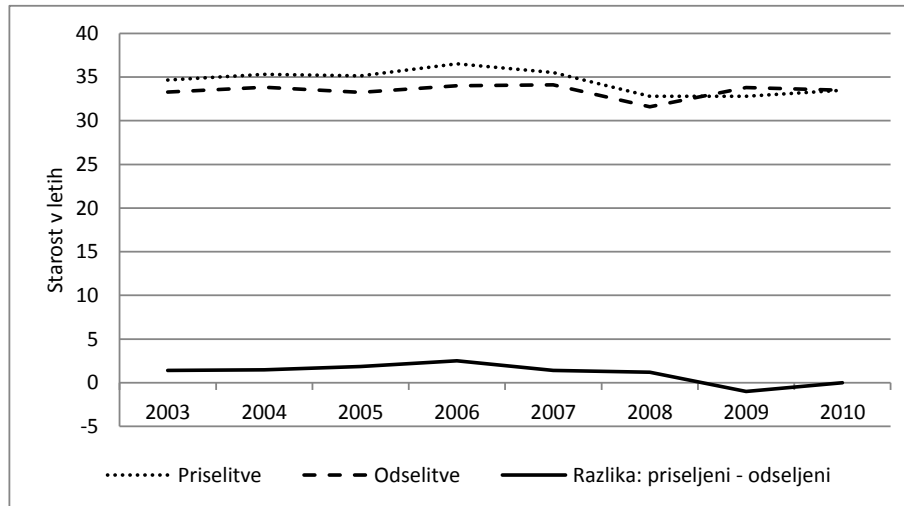
* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Starost selivcev. – Pri selitvah *državljanov RS* v obdobju **2003-2010** je bila povprečna starost selivcev v Obalno-kraški regiji pri obeh selitvenih tokovih nad povprečjem vseh regij (za 2,6 leta pri priselitvah in 2 leti pri odselitvah). Povprečna starost priseljenih je bila v opazovanem obdobju za 0,6 leta višja od povprečne starosti odseljenih, pri čemer letni podatki v sliki 6.13-5 kažejo, da je bila višja povprečna starost priseljenih od odseljenih značilna za obdobje do leta 2008.

V obdobju **2008-2010**, za katerega opazujemo vse selitve (državljeni RS, tujci), se je, kot kaže slika 6.13-6, pri selitvah *tujcev* povprečna starost pri obeh selitvenih tokovih (priselitve, odselitve) zmanjšala. Podobno kot v ostalih regijah je bila pri obeh selitvenih tokovih povprečna starost tujcev precej višja od tiste pri državljanih RS (za 5 let pri priselitvah in odselitvah). Pri selitvah *državljanov RS* je bil prisoten trend rahlega naraščanja povprečne starosti priseljenih in odseljenih; v letu 2010 je bila za obe skupini selivcev enaka (33 let).

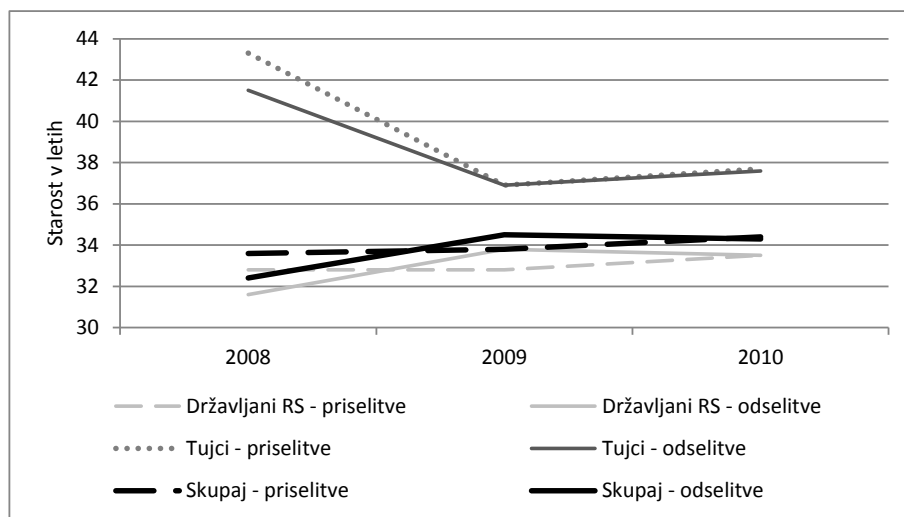
Skladno z gibanjem povprečne starosti selivcev pri državljanih RS, ki so predstavljali večino vseh selivcev, se je gibal tudi povprečna starost *vseh selivcev skupaj*. V opazovanem obdobju je bila povprečna starost priseljenih in odseljenih enaka (znašala je 34 let); v obeh primerih pa je presegala povprečje za vse regije, ki je znašalo 31,7 leta.

Slika 6.13-5: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Obalno-kraško regijo v obdobju 2003-2010 – selitve državljanov RS

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni (za leta 2003-2005).

Slika 6.13-6: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Obalno-kraško regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

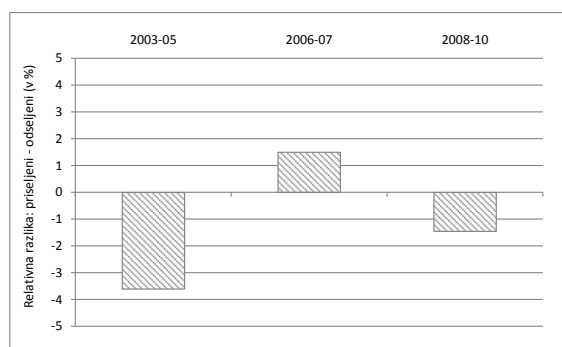
Izobrazba selivcev. – Izobrazbo selivcev smo najprej opazovali za *državljane RS* v treh zaporednih obdobjih: **2003-2005**, **2006-2007** in **2008-2010**. Selivcev z znano izobrazbo je bilo v obdobju 2003-2005 nekaj manj kot 60 %, v naslednjih dveh opazovanih obdobjih pa se je ta delež povečal in približal 90 % (glej tabelo C-5.1 v prilogi C). Izobraženost selivcev smo

opazovali prek naslednjih dveh kazalnikov: povprečno število let šolanja in delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci. Glavne ugotovitve so:

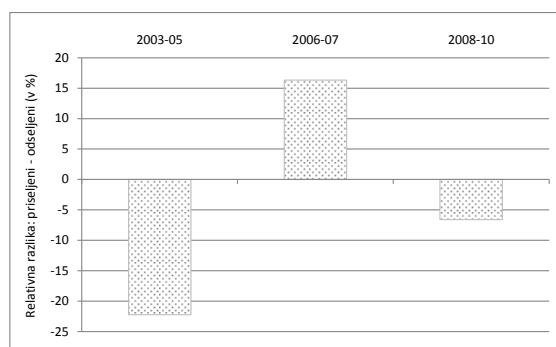
- *Povprečno število let šolanja.* – To število je bilo pri priselitvah v opazovanih obdobjih podobno povprečju za vse regije, pri odselitvah pa je bilo enako ali večje od tega povprečja – v obdobju 2008-2010 je bilo celo večje kot v katerikoli drugi regiji (glej tabelo C-5.2 v prilogi C). Slika 6.13-7a pa kaže, da v povprečju ni bilo velikih razlik v izobraženosti priseljenih in odseljenih. Največja razlika v vrednosti kazalnika je bila prisotna v prvem opazovanem obdobju, ko so bili odseljeni v povprečju bolj izobraženi od priseljenih. V povprečju nekoliko višje povprečno število let šolanja odseljenih je bilo značilno še za obdobje 2008-2010.
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Primerjava z ostalimi regijami (glej tabelo C-5.3 v prilogi C) kaže, da je bil ta delež v Obalno-kraški regiji v prvem opazovanem obdobju pri priselitvah večji od povprečja za vse regije, pri odselitvah pa manjši od tega povprečja. Za obdobje 2006-2007 je veljalo ravno nasprotno, medtem ko je bil v zadnjem opazovanem obdobju ta delež pri obeh selitvenih tokovih večji od povprečja za vse regije (bolj je povprečje presegal pri odselitvah, kjer je bil tudi najvišji med vsemi regijami). Iz primerjave proučevanega deleža za priselitve in odselitve, prikazane v sliki 6.13-7b, izhajajo zelo podobne ugotovitve kot pri prejšnjem kazalniku.

Slika 6.13-7: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v medregionalnih selitvah za Obalno-kraško regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

V nadaljevanju analiziramo vse medregionalne selitve (državljeni RS, tujci) v obdobju **2008-2010**, pri čemer je delež selivcev z znano izobrazbo v povprečju pri obeh selitvenih tokovih znašal dobrih 90 %. Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so:

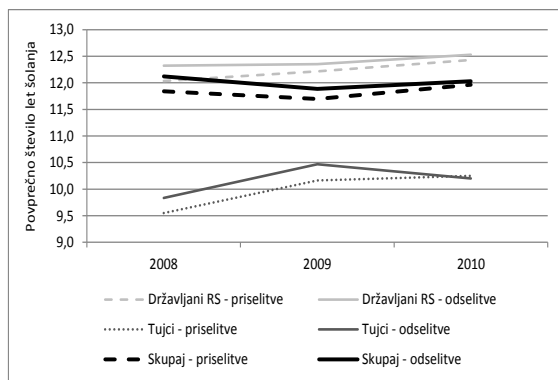
- *Povprečno število let šolanja.* – V opazovanem obdobju je bilo to število pri odselitvah nekoliko večje kot pri priselitvah, vendar se je razlika med obema selitvenima tokovoma postopno zmanjšala (glej sliko 6.13-8a). V povprečju je povprečno število let šolanja

znašalo 11,8 let pri priselitvah in 12,0 let pri odselitvah, kar je v prvem primeru nekoliko pod, v drugem pa nekoliko nad povprečjem vseh regij (glej tabelo C-5.2 v prilogi C). Letni podatki v navedeni sliki kažejo, da so bili državljani RS precej bolj izobraženi kot tujci, obema skupinama selivcev pa je skupno naraščanje povprečnega števila let šolanja tako za priseljene kot odseljene ter zmanjševanje razlike v vrednosti tega kazalnika med prvimi in drugimi.

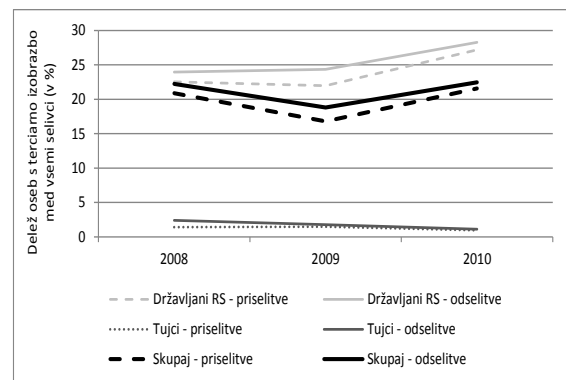
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Letni podatki v sliki 6.13-8b kažejo, da sta bila velikost in gibanje tega deleža v priselitvah in odselitvah v opazovanem obdobju zelo podobna ter da je bil ta delež ves čas nekoliko večji pri odselitvah (kar velja za selitve državljanov RS in tujcev). V povprečju je znašal 20 % pri priselitvah in 21 % pri odselitvah, kar je nad povprečjem vseh regij (glej tabelo C-5.3 v prilogi C). Analiza selitev glede na državljanstvo selivcev kaže, da se je v opazovanem obdobju pri obeh selitvenih tokovih ta delež v selitvah državljanov RS povečal, medtem ko se je v selitvah tujcev zmanjšal.

Slika 6.13-8: Izobraženost medregionalnih selivcev za Obalno-kraško regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

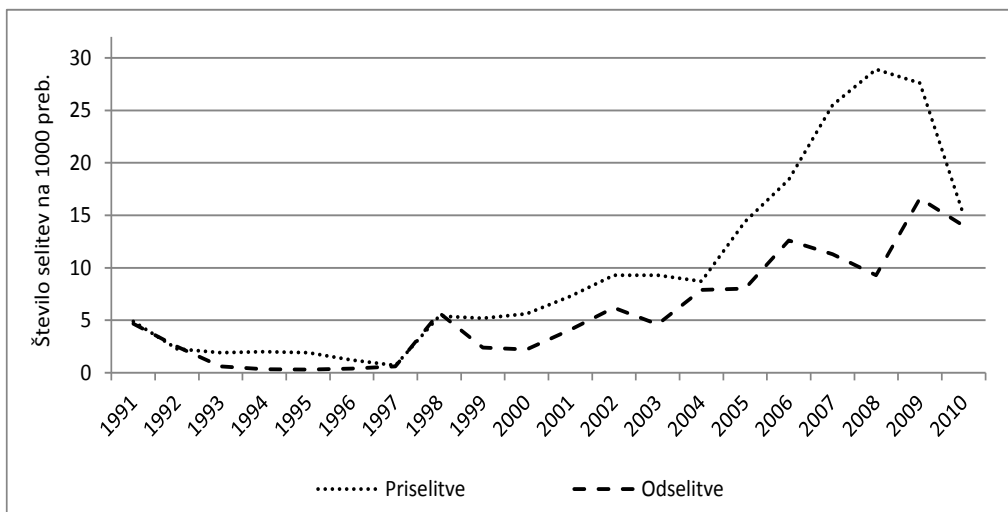
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

6.13.2. MEDDRŽAVNE SELITVE

Obseg. – Obalno-kraška regija je regija s podpovprečno evidentirano *zalogo* (začasnih) emigrantov in največjo zalogo imigrantov v državi (izrazito večjo od vseh ostalih regij). Ob koncu leta 2007 je regija imela začasno v tujini 1,3 % državljanov RS (zaloga začasnih emigrantov), leta 2012 pa je vrednost ustreznega malo drugačnega kazalnika znašala 1,2 % (glej tabelo 5.5 v petem poglavju). Zaloga imigrantov pa je bila v letu 2011 po dveh načinih opredelitve imigrantov (državljanstvo, država rojstva) naslednja: 8 % prebivalcev je imelo tuje državljanstvo in 21,7 % jih je bilo rojenih v tujini (glej tabeli 5.6 in 5.8 v petem poglavju).

in tabeli B-1 in B-2 v prilogi B). Za meddržavne selitvene *tokove* v obdobju **1991-2010** velja, da je bil njihov obseg (zlasti obseg priselitev) relativno večji kot v povprečju v državi. Večji je bil tudi pozitiven saldo teh tokov, izražen relativno (na 1000 prebivalcev). Do leta 1998 presežek priselitev nad odselitvami ni bil velik (glej sliko 6.13-9), nato pa se je v letu 1999 povečal in se do leta 2003 gibal med 2,7 in 4,7 osebe na 1000 prebivalcev. Obseg priselitev in odselitev je v obdobju 1995-2003 v povprečju znašal 5,1 in 2,9 osebe na 1000 prebivalcev (saldo pa 2,1 osebe na 1000 prebivalcev). Po padcu pozitivnega salda v letu 2004 je sledila hitra rast presežka priselitev nad odselitvami vse do leta 2008. V povprečju je bilo v obdobju 2004-2007 16,8 priseljenih in 10,0 odseljenih na 1000 prebivalcev. V letih 2009 in 2010 se je priseljevanje v regijo prepolovilo, odseljevanje pa povečalo, kar je hitro in močno zmanjšalo pozitiven saldo, ki pa je ostal relativno največji v državi (1,1 osebe na 1000 prebivalcev v letu 2010). V obdobju **2008-2010** je saldo v povprečju znašal 10,5 osebe na 1000 prebivalcev.

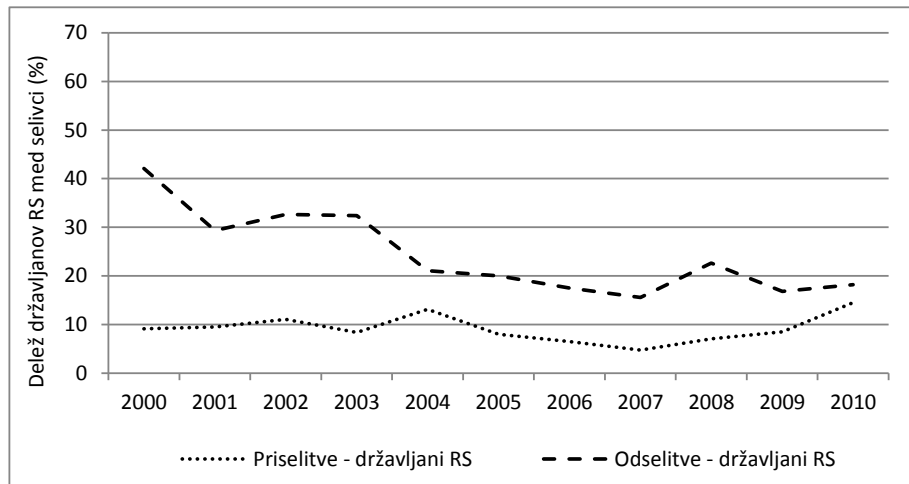
Slika 6.13-9: Obseg meddržavnih selitev za Obalno-kraško regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)

Vir: Tabela C-1.13 v prilogi C.

Državljanstvo. – V povprečju v vseh regijah večji del meddržavnih selitev predstavljajo selitve tujcev, zlasti na strani priselitev. V obdobju **2008-2010** so selitve državljanov RS v Obalno-kraški regiji v povprečju predstavljale samo 9 % v priselitvah in 19 % v odselitvah, kar je manj kot v povprečju v Sloveniji (11 % v priselitvah in 26 % v odselitvah). Podobno velja v daljšem obdobju **2000-2010** (zanj so letni podatki prikazani v sliki 6.13-10), ko je delež selitev državljanov RS v Obalno-kraški regiji v povprečju znašal 8 % v priselitvah in 21 % v odselitvah, na ravni Slovenije pa je bil enak kot v obdobju 2008-2010.

Slika 6.13-10: Struktura meddržavnih selitev za Obalno-kraško regijo v obdobju 2000-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah*

Vir: SURS, 2012b in lastni izračuni.

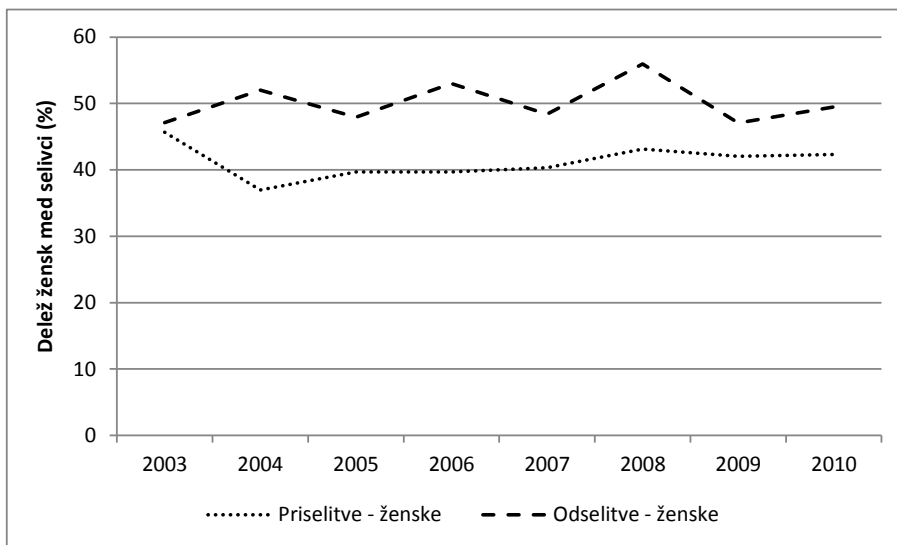
* Delež tujcev je zrcalna slika deleža državljanov RS (100 % zmanjšano za delež državljanov RS).

Spol. – V meddržavnih selitvah *državljanov RS* so v obdobju **2003-2010** ženske predstavljale manj kot polovico vseh priseljenih (41 %) in polovico vseh odseljenih (50 %). Letni podatki v sliki 6.13-11 kažejo, da se je v opazovanem obdobju delež žensk v priselitvah nekoliko zmanjšal, njihov delež v odselitvah pa nekoliko povečal. Saldo meddržavnih selitev državljanov RS je bil v opazovanem obdobju negativen tako za moške kot za ženske, pri čemer je bila zastopanost žensk v neto selitvenem padcu precej večja (njihov delež je znašal 76 %).

V obdobju **2008-2010**, za katerega opazujemo vse selitve (državljeni RS, tujci), so tako med priseljenimi kot odseljenimi prevladovali moški (njihov delež je znašal v povprečju 70 % v priselitvah in 72 % v odselitvah), in sicer na strani priselitev predvsem zaradi selitev tujcev, na strani odselitev pa v celoti zaradi njih. Letni podatki v sliki 6.13-12 kažejo, da se je v opazovanem obdobju delež žensk v vseh priselitvah povečal za dobrih 10 odstotnih točk, medtem ko se njihov delež v odselitvah ni bistveno spremenil. Saldo vseh selitev je bil v opazovanem obdobju pozitiven, pri čemer je bilo v selitvenem prirastu kar tretjina žensk, kar je več kot v ostalih regijah. Pozitiven saldo meddržavnih selitev je bil v celoti posledica pozitivnega salda v selitvah tujcev (tako moških kot žensk), medtem ko je bil v selitvah državljanov RS zabeležen neto selitveni padec (ki je bil v celoti posledica negativnega salda v selitvah žensk).

Podatki za vse selitve v daljšem obdobju **1998-2010** kažejo, da je bil povprečni delež žensk v obeh selitvenih tokovih (29 %) podoben kot v obdobju 2008-2010. Saldo meddržavnih selitev je bil tudi v tem daljšem obdobju pozitiven, zastopanost žensk v tem saldu pa malo manjša (30 %) kot v obdobju 2008-2010.

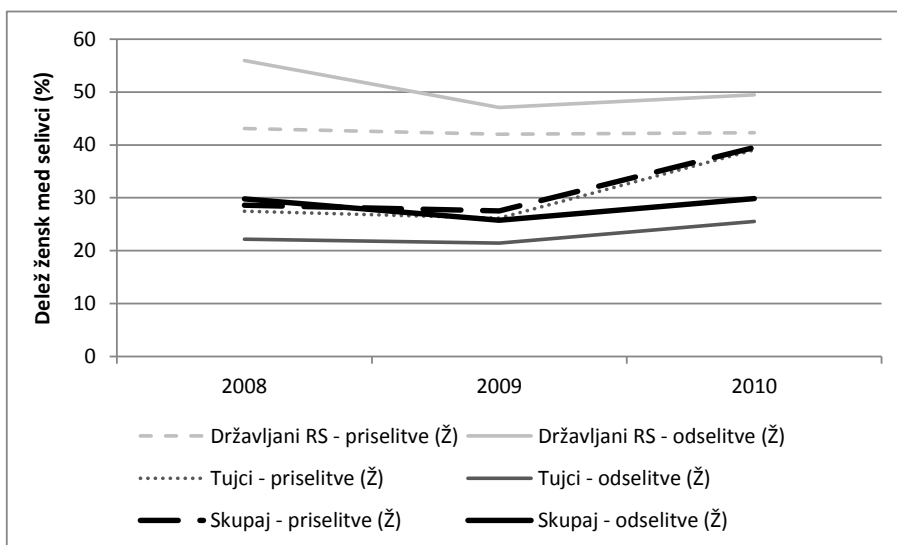
Slika 6.13-11: Spolna struktura meddržavnih selitev državljanov RS za Obalno-kraško regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah*

Vir: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Slika 6.13-12: Spolna struktura vseh meddržavnih selitev (državljeni RS, tujci) za Obalno-kraško regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah*

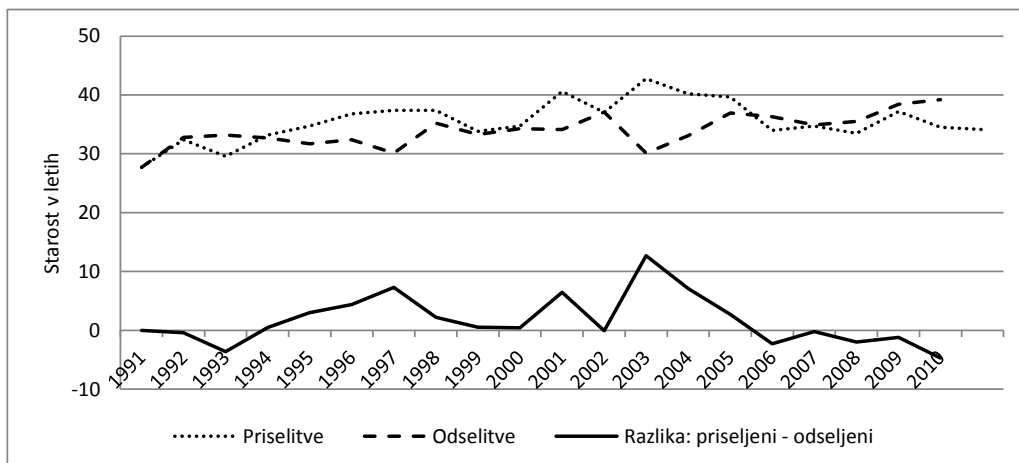

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Delež moških je zrcalna slika deleža žensk (100 % zmanjšano za delež žensk).

Starost selivcev. – Kot kaže slika 6.13-13, je bil v obdobju **1991-2010** v meddržavnih selitvah *državljanov RS* prisoten trend rahlega naraščanja povprečne starosti priseljenih in odseljenih. Povprečna starost odseljenih je od leta 2006 presegala povprečno starost priseljenih. V povprečju je bila v opazovanem obdobju za priseljene in odseljene enaka (34 let), pri tem pa za priseljene na ravni povprečja v državi in za odseljene za pol leta nad tem povprečjem.

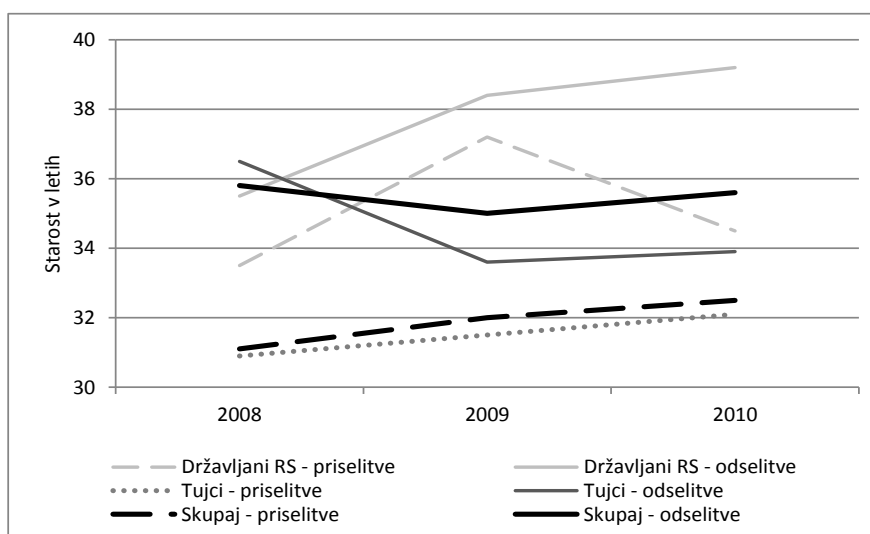
Slika 6.13-13: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Obalno-kraško regijo v obdobju 1991-2010 – selitve državljanov RS

Vir: SURS, 2000, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni (za obdobje 1991-2005).

V obdobju **2008-2010**, za katerega opazujemo vse selitve (državljeni RS, tujci), je povprečna starost odseljenih presegala povprečno starost priseljenih tako pri državljanih RS kot pri tujcih, kar je značilno tudi za večino ostalih regij. Prav tako je bila podobno kot v ostalih regijah pri obeh selitvenih tokovih povprečna starost tujcev nižja od tiste pri državljanih RS (za 3,8 leta pri priselitvah in za 3,5 leta pri odselitvah). Slika 6.13-14 kaže letne podatke. Povprečna starost se je pri selitvah državljanov RS povečala pri obeh selitvenih tokovih (priselitve, odselitve), pri selitvah tujcev pa je bil za odselitve značilen nasproten trend (znižanje te starosti). Za vse selivce skupaj velja, da je povprečna starost za priseljene naraščala, za odseljene pa se je nekoliko zmanjšala. V povprečju je bila v opazovanem obdobju povprečna starost priseljenih (31,7 leta) in odseljenih (35 let) nekoliko nižja kot v povprečju državi (za 0,3 leta pri priselitvah in za 0,8 leta pri odselitvah).

Slika 6.13-14: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Obalno-kraško regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj

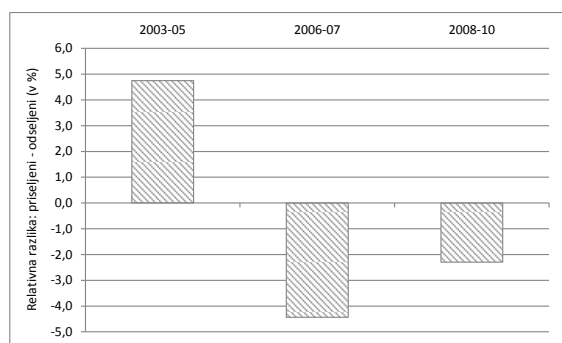
Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

Izobrazba selivcev. – Izobrazbo selivcev smo najprej opazovali za *državljane RS* v treh obdobjih: **2003-2005**, **2006-2007** in **2008-2010**. Delež selivcev z znano izobrazbo je bil v obdobju 2003-2005 zelo majhen (znašal je le dobro četrtino vseh selivcev), nato pa se je v naslednjih dveh opazovanih obdobjih povečal in pri priselitvah presegel 50 %, pri odselitvah pa je bila izobrazba znana za približno dve tretjini selivcev (glej tabelo C-5.1 v prilogi C). Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so podobne. *Primerjava z ostalimi regijami* (glej tabeli C-5.2 in C-5.3 v prilogi C) kaže, da je bila vrednost obeh kazalnikov pri priselitvah v prvih dveh opazovanih obdobjih nekoliko višja od povprečja za vse regije, v zadnjem opazovanem obdobju pa nižja od tega povprečja. Povprečne vrednosti proučevanih kazalnikov pri odselitvah pa so bile v prvem opazovanem obdobju precej manjše od povprečja za vse regije, v zadnjih dveh obdobjih pa podobne temu povprečju. *Primerjava izobraženosti priseljenih in odseljenih* v sliki 6.13-15 pri obeh kazalnikih kaže, da so bili odseljeni v prvem opazovanem obdobju v povprečju manj, v naslednjih dveh opazovanih obdobjih pa bolj izobraženi od priseljenih.

Slika 6.13-15: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v meddržavnih selitvah za Obalno-kraško regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2007, 2011 (interna dokumentacija).

V nadaljevanju analiziramo vse meddržavne selitve (državljani RS, tujci) za obdobje **2008-2010**, pri čemer je delež selivcev z znano izobrazbo v povprečju znašal nekoliko pod 70 % (glej tabelo C-5.1 v prilogi C). Glavne ugotovitve za opazovana kazalnika so naslednje:

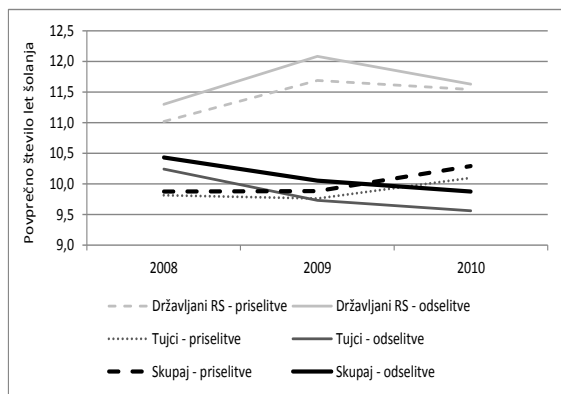
- *Povprečno število let šolanja.* – Kot kažejo letni podatki v sliki 6.13-16a, se je v opazovanem obdobju tako merjena izobraženost odseljenih zmanjšala, priseljenih pa povečala. Tako so bili v letu 2008 odseljeni še bolj izobraženi od priseljenih, v letu 2010 pa je veljalo že nasprotno. Pri tem podatki za vse selivce pretežno odražajo stanje v selitvah tujcev, saj so bili v selitvah državljanov RS v opazovanem obdobju odseljeni ves čas bolj izobraženi od priseljenih. V povprečju je v opazovanem obdobju povprečno število let šolanja pri vseh selivcih znašalo samo 9,9 pri priselitvah in 10,1 pri odselitvah,

kar je v primerjavi z ostalimi regijami pri obeh selitvenih tokovih najmanjša vrednost (enako vrednost je pri odselitvah imela še Notranjsko-kraška regija; tabela C-5.2 v prilogi C). Ločeni podatki za državljane RS in tujce – podobno kot v ostalih regijah – razkrivajo precej manjše povprečno število let šolanja pri tujcih glede na državljane RS.

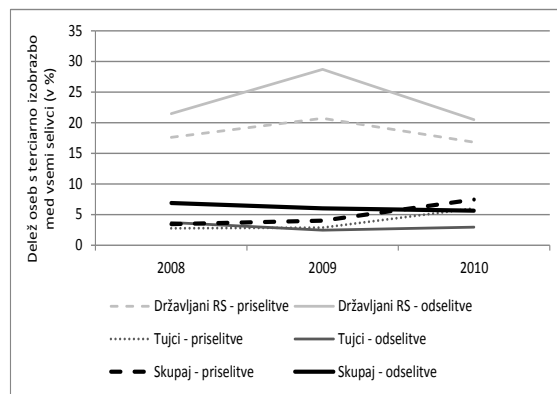
- *Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci.* – Kot kažejo letni podatki v sliki 6.13-16b, se je v opazovanem obdobju ta delež pri priselitvah zelo povečal, medtem ko se je pri odselitvah nekoliko zmanjšal; v letu 2010 je bil pri odselitvah večji kot pri priselitvah. Pri tem podatki za vse selivce v večji meri odražajo stanje v selitvah tujcev, saj je bil v selitvah državljanov RS delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci pri odselitvah ves čas večji kot pri priselitvah (v povprečju za 5 odstotnih točk). Za vse selivce skupaj je ta delež v povprečju znašal 4 % pri priselitvah in 6 % pri odselitvah, kar je manj od povprečja vseh regij (glej tabelo C-5.3 v prilogi C). Ločeni podatki za selitve po državljanstvu kažejo, da je bil ta delež (podobno kot v ostalih regijah) precej večji v selitvah državljanov RS. Za selitve tujcev je bilo na drugi strani značilno, da je bil ta delež v povprečju pri odselitvah manjši kot pri priselitvah.

Slika 6.13-16: Izobraženost meddržavnih selivcev za Obalno-kraško regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

a) Povprečno število let šolanja

b) Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi selivci

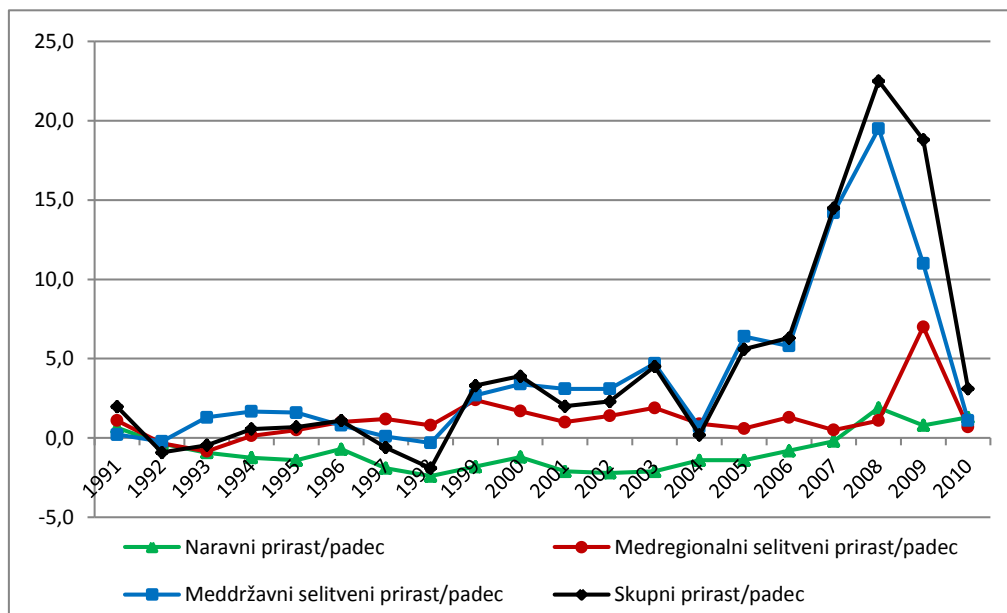
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

6.13.3. VLOGA NARAVNEGA GIBANJA TER MEDREGIONALNIH IN MEDDRŽAVNIH SELITEV V DEMOGRAFSKIH GIBANJIH

Obseg. – V okviru obdobja 1991-2010 se je vse do leta 2007 na podlagi *naravnega gibanja* števila prebivalcev v regiji zmanjševalo. Saldo naravnega gibanja prebivalstva je v obdobju 1995-2007 v povprečju znašal -1,5 osebe na 1000 prebivalcev. V zadnjih treh opazovanih letih pa je imela regija naravni prirast, ki je v povprečju znašal 1,3 osebe na 1000 prebivalcev. *Skupni saldo naravnega in selitvenega gibanja* prebivalstva se je pred letom 1998 spreminjal;

občasno je bil negativen in občasno pozitiven (glej sliko 6.13-17). Od leta 1999 je regija beležila pozitiven skupni saldo, ki je bil v večji meri posledica presežka priselitev iz tujine nad odselitvami v tujino. Skupni saldo je v obdobju 1995-2003 v povprečju znašal 1,7 osebe na 1000 prebivalcev, v obdobju 2004-2007 in obdobju **2008-2010** pa 6,7 in 14,8 osebe na 1000 prebivalcev, kar je bila v teh dveh podobdobjih druga največja vrednost kazalnika med regijami (takoj za Osrednjeslovensko regijo).

Slika 6.13-17: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za spremembo števila prebivalcev v Obalno-kraški regiji, 1991-2010 (koeficient – letni saldo na 1000 prebivalcev)

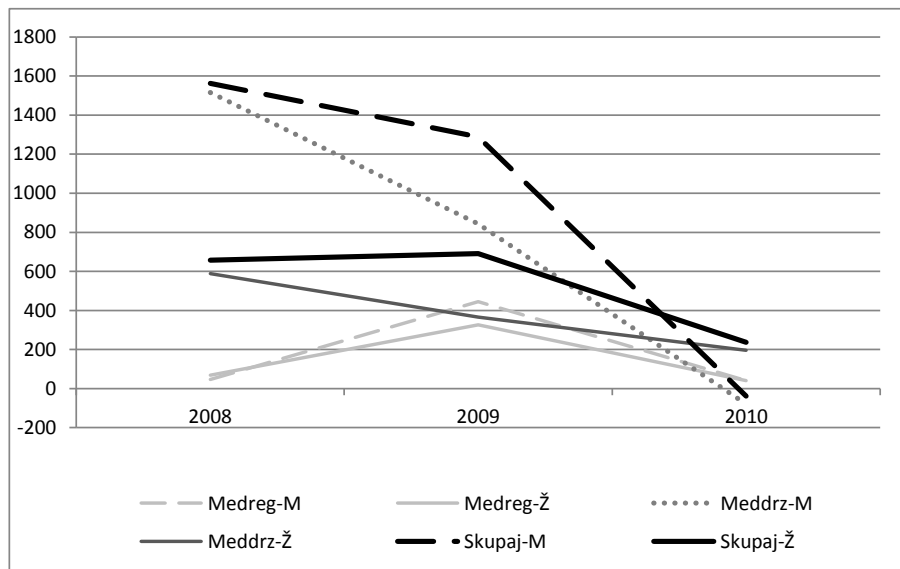
Lastni izračuni na podlagi podatkov SURS (glej tabelo C-1.13 v prilogi C).

Državljanstvo. – V obdobju **2008-2010** je bil saldo *vseh selitev* (državljanji RS, tujci) v Obalno-kraški regiji pozitiven kot posledica večjega obsega priselitev od odselitev tako v selitvah državljanov RS kot tujcev. V selitvah *državljanov RS* je bil pozitiven saldo v celoti posledica ugodnih gibanj v medregionalnih selitvah, medtem ko je bil v selitvah *tujcev* pozitiven saldo prisoten tako v meddržavnih kot v medregionalnih selitvah.

Spol. – Skupni saldo v selitvah *državljanov RS* je bil v obdobju **2003-2010** pozitiven (pri tem pa izključno kot posledica medregionalnih selitev), pri čemer je bila zastopanost žensk in moških v neto selitvenem prirastu precej uravnotežena (48 % je bilo žensk). To pomeni, da se je število prebivalcev Obalno-kraške regije prek selitev državljanov RS v opazovanem obdobju povečalo, pri tem pa približno enako število žensk in moških. V obdobju **2008-2010**, za katerega analiziramo *vse selitve* (državljanji RS, tujci) in letne podatke o saldu po vrsti selitev in spolu prikazujemo v sliki 6.13-18, je bil skupni selitveni saldo pozitiven, pri čemer so dobro tretjino (36 %) neto selitvenega prirasta predstavljale ženske. To pomeni, da se je prek vseh selitev število prebivalcev Obalno-kraške regije v obdobju 2008-2010 povečalo, pri

tem pa bolj število moških kot žensk. Regija je sicer imela v obeh opazovanih obdobjih manjši delež žensk (in večji delež moških) v prebivalstvu kot je bilo značilno za državo.

Slika 6.13-18: Selitveni saldo v Obalno-kraški regiji v obdobju 2008-2010 po spolu (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: SURS, 2011 (interna dokumentacija).

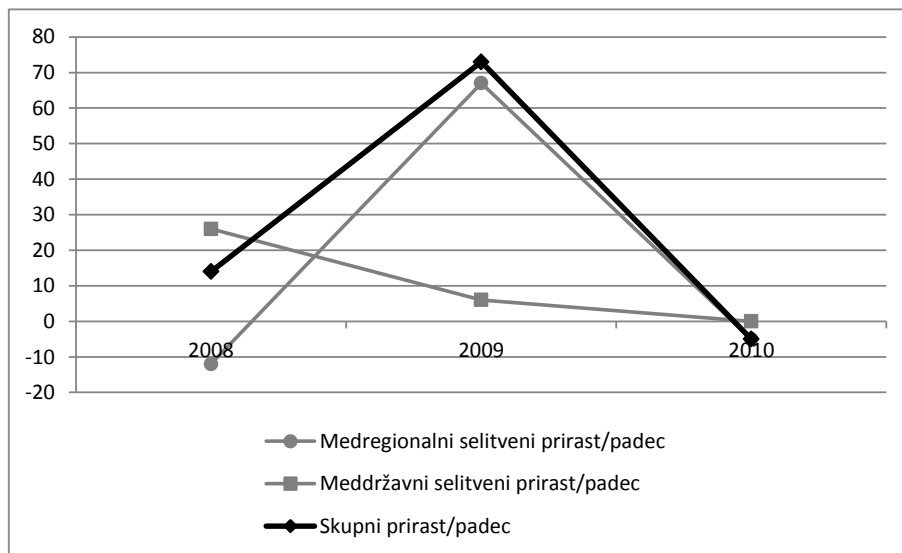
Starost. – Vpliv selitev *državljanov RS* na starostno strukturo prebivalstva Obalno-kraške regije je bil v obdobju **2003-2010** sicer ugoden, a zelo majhen (glej tabelo C-4.2a v prilogi C). V obdobju **2008-2010**, za katerega analiziramo vse selitve (selitve državljanov RS in tujcev), se je ugoden vpliv selitev *državljanov RS* nekoliko povečal, vendar je še vedno ostal na relativno nizki ravni. Zelo ugodno pa so na demografsko strukturo regije vplivale selitve *tujcev*, in sicer skoraj v celoti na račun meddržavnih selitev. Ugoden vpliv (meddržavnih) selitev tujcev je bil v Obalno-kraški regiji občutno večji kot v katerikoli drugi slovenski regiji. Ob upoštevanju *vseh selivcev skupaj* so (meddržavne) selitve (tujcev) pomembno prispevale k pomlajevanju prebivalstva regije. Skupni vpliv vseh selitev na starostno strukturo prebivalstva je bil močnejši le v Osrednjeslovenski regiji, pri čemer pa je bil tam odločilen ugoden vpliv medregionalnih selitev (glej tabelo C-4.2b v prilogi C).

6.13.4. VPLIV MEDREGIONALNIH IN MEDDRŽAVNIH SELITEV NA IZOBRAZBENO STRUKTURO PREBIVALSTVA – OBDOBJE 2008-2010

Vpliv vseh selitev (državljanov RS in tujcev) na izobrazbeno strukturo prebivalstva smo opazovali prek salda v selitvah oseb s terciarno izobrazbo. Obalno-kraška regija je ena od treh slovenskih regij (poleg Notranjsko-kraške in Osrednjeslovenske), ki je v obdobju 2008-2010 beležila pozitiven saldo v teh selitvah (letni podatki so prikazani v sliki 6.13-19). Posebnost te regije pa je, da je celotni pozitiven saldo nastal v selitvah tujcev, in sicer v njihovih meddržavnih selitvah. V selitvah državljanov RS je regija v opazovanem obdobju beležila

enako število priselitev kot odselitev oseb s terciarno izobrazbo. Pri tem, kot kaže tabela C-5.5 v prilogi C, je regija prek medregionalnih selitev v opazovanem obdobju povečala število oseb s terciarno izobrazbo, v meddržavnih selitvah pa jih je v enakem obsegu izgubila.

Slika 6.13-19: Saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Obalno-kraški regiji v obdobju 2008-2010 (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve

Vir: Tabela C-5.6 v prilogi C.

6.14. SKLEPNE UGOTOVITVE O VLOGI SELITEV ZA ŠTEVILO IN STRUKTURO PREBIVALCEV V REGIJAH TER POVEZANOST SELITEV Z EKONOMSKIMI KAZALNIKI

6.14.1. ŠIRŠI OKVIR ANALIZE – UGOTOVITVE ZA DRUGE DRŽAVE

O vlogi meddržavnih selitev za razvoj regij nismo zasledili posebnih analiz. O vlogi in učinkih medregionalnih selitev pa obstajajo analize za številne države, med katerimi so pomembne predvsem študije Huberja (2004, 2005) in študija Svetovne banke o notranji mobilnosti v srednjeevropskih in baltiških državah (World Bank, 2007), ker zajemajo istočasno analizo večjega števila držav na podlagi uporabe enake metodologije. Iz zadnje navedene študije izhaja, da je v novih članicah EU medregionalna mobilnost nizka (in podobna kot v starih južnoevropskih članicah z velikimi medregionalnimi razlikami v brezposelnosti), nizka pa je obenem tudi njena povezanost z regionalnimi razlikami v gospodarski razvitosti, stopnji brezposelnosti in drugimi kazalniki trga dela.

6.14.2. UGOTOVITVE ZA SLOVENSKE STATISTIČNE REGIJE

Prikazali bomo sintezne ugotovitve o vplivu obsega selitvenih tokov (medregionalnih in meddržavnih) in naravnega gibanja prebivalstva na število prebivalcev ter nekaterih značilnosti selivcev (državljanstvo, spol, starost in izobrazba) na strukturo prebivalcev. Na koncu dodajamo tudi ugotovitve o povezavi obsega selitev z nekaterimi ekonomskimi kazalniki.

VPLIV OBSEGA TOKOV. – Vpliv selitvenih tokov na število prebivalcev v regiji je smiselno opazovati v primerjavi z vplivom naravnega gibanja prebivalstva. Najprej prikazujemo ugotovitve za vpliv naravnega gibanja prebivalstva, nato pa za vpliv selitev.

1. Naravno gibanje prebivalstva. – Gorenjska in Osrednjeslovenska regija sta imeli vsa leta opazovanega obdobja (1991-2010) naravni prirast števila prebivalcev. Večji del obdobja je bil naravni prirast značilen tudi za Jugovzhodno Slovenijo in Koroško regijo. Na drugi strani je na podlagi naravnega gibanja število prebivalcev upadalo v celotnem opazovanem obdobju v Pomurski, Podravski, Zasavski in Spodnjeposavski regiji. V Obalno-kraški, Goriški in Notranjsko-kraški regiji je na podlagi naravnega gibanja število prebivalcev upadalo vse do leta 2006 oziroma 2007, zatem pa je za vse tri regije značilen naravni prirast (glej slike 6.14-1 in 6.14-2).

2. Selitve. – Pogledali smo skupni vpliv medregionalnih in meddržavnih selitev na število prebivalcev ter njun ločen vpliv.

a) Skupni vpliv evidentiranega obsega medregionalnih in meddržavnih selitev.⁵² – Ta vpliv na demografska gibanja je bil v obdobju 1991-2010 v večini regij pozitiven (vsota salda obeh vrst selitev je bila pozitivna). Le v Pomurski, Koroški in Zasavski regiji je bil skupni obseg odselitev (medregionalnih in meddržavnih) večji od obsega priselitev (medregionalnih in meddržavnih); saldo je bil negativen. V vseh treh navedenih regijah je bil negativen vpliv selitev predvsem ali pa izključno posledica negativnega salda v medregionalnih selitvah. V Pomurski in Zasavski regiji je negativen selitveni saldo še dodatno povečal padanje števila prebivalcev (ob padanju zaradi naravnega gibanja), v Koroški regiji pa je negativen selitveni saldo presegal rast števila prebivalcev na podlagi naravnega gibanja in tako povzročil upadanje števila prebivalcev.

⁵² Pri obeh vrstah selitev so upoštevane tiste selitve, ki so bile v opazovanem obdobju evidentirane (SURs):

- celo obdobje: selitve državljanov RS;
- krajše obdobje: vse selitve (državljan RS, tujci); pri meddržavnih selitvah je tako obdobje od vključno leta 1998 dalje, pri medregionalnih selitvah pa obdobje od vključno leta 2008 dalje.

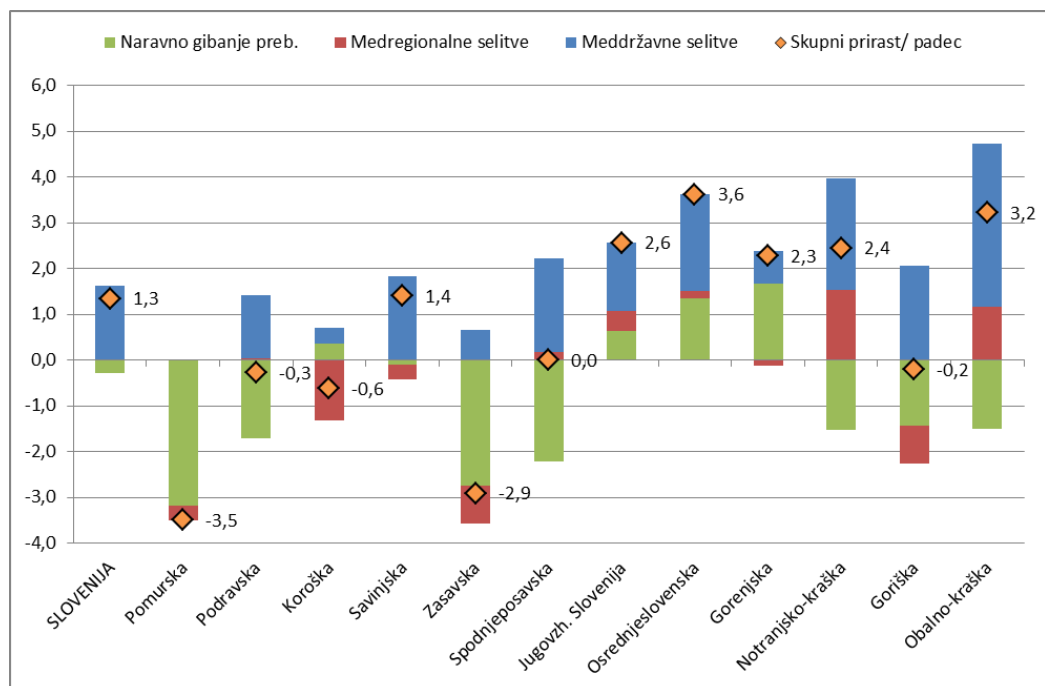
b) Obseg medregionalnih selitev. – V obdobju 1995-2007, ko so bile evidentirane le medregionalne selitve državljanov Republike Slovenije, je povprečni letni obseg medregionalnih selitev na ravni države v povprečju znašal 3,3 osebe na 1000 prebivalcev. V obdobju 2008-2010, ko so bile evidentirane tudi medregionalne selitve tujcev ter selitve na začasno prebivališče, pa je ta obseg v povprečju znašal 21,4 osebe na 1000 prebivalcev na leto. Polovica slovenskih regij je imela v obdobju 1991-2010 negativen skupni saldo v evidentiranih medregionalnih selitvah. Te regije so: Pomurska, Koroška, Savinjska, Zasavska, Spodnjeposavska in Goriška. Pri tem je bila razlika med priselitvami in odselitvami relativno (število selivcev na 1000 prebivalcev) največja v Koroški, Zasavski in Goriški regiji. Na drugi strani so imele največji pozitiven saldo v medregionalnih selitvah Obalno-kraška, Osrednjeslovenska in Notranjsko-kraška regija. Za slednjo regijo velja, da je vpliv medregionalnih selitev v obdobju 2008-2010 postal negativen (glej sliko 6.14-2). Enako velja še za Jugovzhodno Slovenijo in Spodnjeposavsko regijo. V obdobju 2008-2010 je tako devet regij imelo negativen saldo.

c) Obseg meddržavnih selitev. – V obdobju 1995-2003, torej pred vstopom Slovenije v EU, je bilo v večini regij število priselitev večje od števila odselitev. Negativen saldo sta imeli le Pomurska in Koroška regija, le-ta pa je bil relativno majhen in enak v obeh regijah (-0,2 osebe na 1000 prebivalcev). Po vstopu Slovenije v EU se je obseg meddržavnih selitvenih tokov pričel hitro povečevati in v večini regij naraščal vse do začetka gospodarske krize. V obdobju 2004-2010 so imele vse regije pozitiven selitveni saldo; gibal pa se je od 0,1 osebe na 1000 prebivalcev v Pomurski regiji do 8,4 osebe na 1000 prebivalcev v Obalno-kraški regiji. Saldo meddržavnih selitev je v tem obdobju postal relativno (število oseb na 1000 prebivalcev) večji od salda medregionalnih selitev in naravnega prirasta/padca in tako prevzel ključno vlogo v demografskih gibanjih v večini slovenskih regij (razen v Pomurski, Koroški in Zasavski regiji). Meddržavne selitve so ugodno vplivale na demografska gibanja zlasti v Podravski, Spodnjeposavski, Savinjski in Goriški regiji, kjer je pozitiven saldo v meddržavnih selitvah nadomestil ali pa močno ublažil upad števila prebivalcev zaradi naravnega gibanja in/ali medregionalnih selitev (za obdobju 1995-2007 in 2008-2010 glej sliko 6.14-1 in 6.14-2).

3. Skupni vpliv obsega vseh treh tokov: naravnega gibanja prebivalstva, medregionalnih in meddržavnih selitev. – Izraženo relativno, torej na 1000 prebivalcev, sta bili Pomurska in Zasavska regija v opazovanem obdobju 1991-2010 regiji z največjim skupnim negativnim učinkom vseh treh opazovanih tokov na število prebivalcev, Osrednjeslovenska in Obalno-kraška regija pa regiji z največjim skupnim pozitivnim učinkom vseh treh tokov. To je razvidno iz slik 6.14-1 in 6.14-2, ki sicer prikazujeta skupni vpliv naravnega gibanja prebivalstva ter medregionalnih in meddržavnih selitev na število prebivalcev v dveh (metodološko) bolj homogenih obdobjih 1995-2007 in 2008-2010: v prvem opazovanem obdobju so bile v medregionalnih selitvah evidentirane le selitve

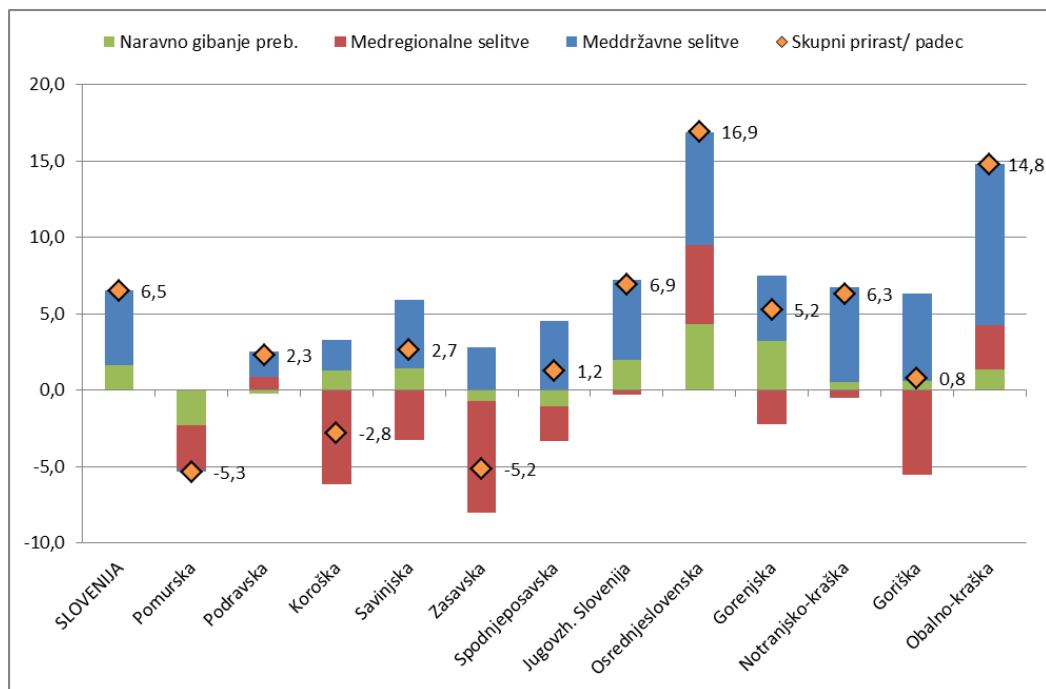
državljanov RS, v obdobju 2008-2010 pa so bile v obeh selitvenih tokovih evidentirane tako selitve državljanov RS kot tujcev. Med ostalimi regijami je negativen učinek vseh treh tokov na število prebivalcev v celotnem obdobju 1991-2010 beležila še Koroška regija, vendar le-ta ni bil velik. Primerjava slik 6.14-1 in 6.14-2 pa kaže, da se je skupni negativen saldo v Koroški regiji v obdobju 2008-2010 močno povečal. V Spodnjeposavski regiji je bil skupni učinek vseh treh tokov na število prebivalcev v devetdesetih letih negativen, od leta 2000 naprej pa v večini let pozitiven. V Podravski in Goriški regiji se je število prebivalcev zaradi naravnega in selitvenega gibanja v devetdesetih letih in vse do vstopa Slovenije v EU zmanjševalo, po letu 2005 pa povečevalo kot posledica porasta pozitivnega salda v meddržavnih selitvah. V letu 2010 je saldo v meddržavnih selitvah v Podravski regiji postal negativen, prav tako tudi skupni učinek vseh treh tokov na število prebivalcev, v Goriški regiji pa se je pozitiven saldo v meddržavnih selitvah zelo zmanjšal, skupni saldo pa je ostal pozitiven zaradi ugodnega naravnega gibanja prebivalstva. V preostalih regijah (Savinjska, Jugovzhodna Slovenija, Gorenjska in Notranjsko-kraška) je bil skupni učinek vseh treh tokov na število prebivalcev pozitiven tako v obdobju 1995-2007 kot v obdobju 2008-2010.

Slika 6.14-1: Vloga naravnega in selitvenega gibanja prebivalstva pri spremembi števila prebivalcev v Sloveniji v obdobju 1995-2007 po statističnih regijah (koeficient – povprečni letni saldo na 1000 prebivalcev)

Lastni izračuni na podlagi podatkov SURS (glej tabele C-1.2 do C-1.13 v prilogi C).

Slika 6.14-2: Vloga naravnega in selitvenega gibanja prebivalstva pri spremembi števila prebivalcev v Sloveniji v obdobju 2008-2010 po statističnih regijah (koeficient – povprečni letni saldo na 1000 prebivalcev)

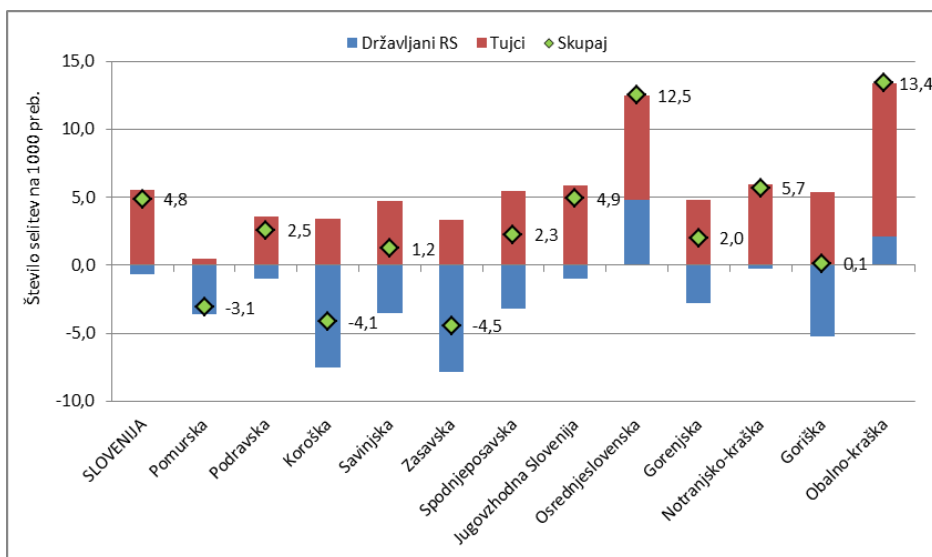
Lastni izračuni na podlagi podatkov SURS (glej tabele C-1.2 do C-1.13 v prilogi C).

VPLIV ZNAČILNOSTI SELIVCEV. – Proučili smo vpliv spola, starosti in državljanstva selivcev (medregionalnih in meddržavnih) na število, spolno in starostno strukturo prebivalcev, nato pa tudi vpliv izobrazbe selivcev na izobraženost prebivalstva.

1. Državljanstvo. – Za večino slovenskih regij velja, da je bil v obdobju 2008-2010 saldo v selitvah *državljanov RS* (medregionalnih in meddržavnih) negativen; izjema sta Osrednjeslovenska in Obalno-kraška regija. Ločena analiza medregionalnih in meddržavnih selitev državljanov RS kaže, da je pozitiven saldo v medregionalnih selitvah poleg Osrednjeslovenske in Obalno-kraške regije imela še Podravska regija, medtem ko so v meddržavnih selitvah prav vse regije beležile večji obseg odselitvev od priselitvev. Saldo v selitvah *tujcev* pa je bil v opazovanem obdobju pozitiven prav v vseh slovenskih regijah in je bil v pretežni meri posledica presežka priselitvev nad odselitvami v meddržavnih selitvah. Struktura prebivalcev glede na državljanstvo se je v opazovanem obdobju zaradi selitev (ob ostalih dejavnikih nespremenjenih) prav v vseh regijah spremenila v smeri povečanja deleža tujcev. To velja tudi za Osrednjeslovensko in Obalno-kraško regijo, saj je bil v obeh regijah pozitiven saldo v selitvah tujcev večji od pozitivnega salda v selitvah državljanov RS. Selitveni saldo po državljanstvu v obdobju 2008-2010 je prikazan v sliki 16.4-3. Podobne ugotovitve veljajo tudi za daljše obdobje 2000-2010, za katerega smo opazovali samo meddržavne selitve. Tudi tu je bil saldo v selitvah državljanov RS negativen v vseh regijah, medtem ko je bil saldo v selitvah tujcev v vseh regijah pozitiven in obenem z izjemo

Pomurske regije povsod večji od negativnega salda v selitvah državljanov RS. Struktura prebivalcev se je tudi v obdobju 2000-2010 zaradi selitev (ob ostalih dejavniki nespremenjenih) v vseh regijah spremenila v smeri povečanja deleža tujcev.

Slika 6.14-3: Selitveni saldo* v Sloveniji v obdobju 2008-2010 po statističnih regijah in državljanstvu selivcev (koeficient – povprečni letni saldo na 1000 prebivalcev)

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni.

* Zajete so medregionalne in meddržavne selitve.

2. Spol selivcev. – Za selitve državljanov RS smo proučili daljše obdobje (2003-2010), za vse selitve (državljeni RS, tujci) pa krajše obdobje (2008-2010). Proučili smo obseg obeh vrst selitev (medregionalnih in meddržavnih) po spolu in spolno strukturo selivcev v obeh selitvenih tokovih. Navajamo ugotovitve za obseg selitev:

- **Selitve državljanov RS v obdobju 2003-2010.** – Pozitiven saldo v selitvah državljanov RS je bil značilen za tri izmed dvanajstih regij, in sicer Osrednjeslovensko, Obalno-kraško in Notranjsko-kraško regijo. Med neto priseljenimi v Osrednjeslovenski regiji so večji delež predstavljale ženske (62 %), v Obalno-kraški regiji je bila spolna struktura neto priseljenih precej izenačena, medtem ko so bili med neto priseljenimi v Notranjsko-kraški regiji izključno moški (regija je imela negativen saldo v selitvah žensk). Vse ostale regije so prek selitev državljanov RS v obdobju 2003-2010 izgubljale prebivalstvo, pri čemer je za vse regije razen za Zasavsko (zanjo je bila značilna uravnovežena zastopanost žensk in moških v selitvenem saldu) veljalo, da je bilo med neto izseljenimi več žensk kot moških – med 55 % (Koroška regija) in 71 % (Spodnjeposavska regija). Za regijo Jugovzhodna Slovenija pa je veljalo, da je bil skupni negativen selitveni saldo izključno posledica negativnega salda v selitvah žensk, medtem ko je bil saldo v selitvah moških pozitiven. Pretežni del selitev državljanov RS predstavljajo *medregionalne selitve* (v povprečju 90 %), zato zgornji podatki pretežno odražajo stanje v medregionalnih selitvah. Pomembnejša razlika je prisotna pri Podravske regiji, ki je v opazovanem obdobju imela

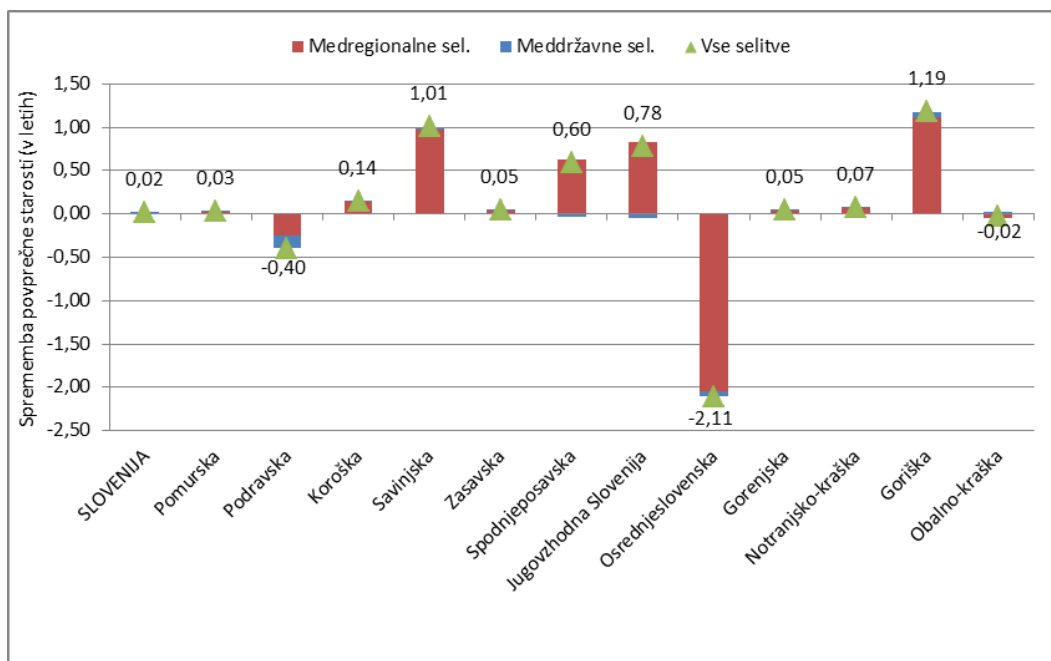
v medregionalnih selitvah pozitiven saldo, pri čemer je bila zastopanost moških in žensk v tem saldu približno enaka, ter pri Notranjsko-kraški regiji, ki je v medregionalnih selitvah imela pozitiven saldo tudi v selitvah žensk. V *meddržavnih selitvah* državljanov RS so imele v obdobju 2003-2010 prav vse regije negativen saldo. Saldo je bil negativen tako za ženske kot za moške, pri tem pa v vseh regijah večji za ženske kot za moške. Delež žensk v negativnem saldu se je v večini regij gibal med 51 % in 61 %; v Jugovzhodni Sloveniji, Notranjsko-kraški, Goriški in Obalno-kraški regiji je bil višji in je znašal okoli 75 %. Precej pa izstopa Osrednjeslovenska regija, kjer je delež žensk v negativnem saldu v opazovanem obdobju znašal kar 89 %.

- ***Vse selitve (državljeni RS in tujci) v obdobju 2008-2010.*** – Skupni saldo vseh selitev na ravni Slovenije je bil pozitiven (znašal je slabih 30 tisoč oseb), pri čemer so tri četrtine neto priseljenih predstavljali moški, eno četrtino pa ženske. Pozitiven selitveni saldo je bil značilen za večino regij; izjema so le Pomurska, Koroška in Zasavska regija, pri katerih je negativen skupni saldo posledica negativnega salda v medregionalnih selitvah. Negativen saldo v *medregionalnih selitvah* je imela tudi večina ostalih regij (razen Podravske, Osrednjeslovenske in Obalno-kraške regije). V vseh regijah z negativnim saldonom v medregionalnih selitvah je bil saldo negativen tako v selitvah moških kot žensk (izjema je Jugovzhodna Slovenija), pri čemer je bil za ženske večji. To pomeni, da so prek medregionalnih selitev te regije izgubile več žensk kot moških. Na drugi strani za Podravsko in Osrednjeslovensko regijo velja, da se je prek pozitivnega salda v medregionalnih selitvah bolj povečalo število žensk kot moških (to pa ne velja za Obalno-kraško regijo, kjer je bila zastopanost žensk v pozitivnem selitvenem saldu nekoliko manjša kot zastopanost moških). Medtem ko skupni saldo v medregionalnih selitvah (državljeni RS, tujci) pretežno odraža selitveno gibanje državljanov RS, pa imajo na saldo v *meddržavnih selitvah* večji vpliv selitve tujcev. Saldo v *meddržavnih selitvah* je bil v vseh regijah razen v Pomurski pozitiven. Spolna struktura salda meddržavnih selitev pa kaže, da so prav vse regije imele pozitiven saldo v selitvah moških, medtem ko sta v selitvah žensk Pomurska in Podravska regija imeli negativen saldo. V Podravski regiji je pozitiven saldo v selitvah moških presegal negativen saldo v selitvah žensk, medtem ko je za Pomursko regijo veljalo nasprotno. To pomeni, da je Podravska regija prek teh selitev povečala število prebivalcev, pri tem pa izključno število moških, medtem ko se je število prebivalcev Pomurske regije prek teh selitev zmanjšalo, pri tem pa izključno število žensk. V ostalih regijah s pozitivnim saldonom v selitvah žensk je bila zastopanost le-teh v skupnem meddržavnem selitvenem prirastu precej manjša od zastopanosti moških in se je gibala med 20 % (Koroška regija) in 34 % (Obalno-kraška regija). To pomeni, da se je število prebivalcev v teh regijah zaradi meddržavnih selitev povečalo, pri tem pa precej bolj število moških kot žensk.

3. Starost selivcev. – Vpliv starostne strukture selivcev (medregionalnih in meddržavnih) na starostno strukturo prebivalcev smo za selitve državljanov RS proučili za obdobje 2003-2010, za vse selitve (državljan RS, tujci) pa za obdobje 2008-2010. Glavne ugotovitve so:

- **Selitve državljanov RS v obdobju 2003-2010.** – Te selitve so ugodno vplivale na starostno strukturo prebivalstva (prebivalstvo se je prek teh selitev pomladilo) le v Osrednjeslovenski regiji, v manjši meri pa še v Podravski regiji (glej sliko 6.14-4). Pozitiven vpliv na starostno strukturo prebivalstva so selitve državljanov RS sicer imele tudi v Obalno-kraški regiji, a je bil le-ta zanemarljiv. Medtem ko je bil ugoden vpliv v Osrednjeslovenski regiji skoraj izključno posledica medregionalnih selitev, so bile v Podravski regiji pomembne tudi meddržavne selitve. Selitve državljanov RS (pri tem pa pretežno ali v celoti medregionalne selitve) so v proučevanem obdobju najbolj neugodno vplivale na starostno strukturo prebivalstva (prebivalstvo se je zaradi teh selitev najbolj staralo) v Goriški in Savinjski regiji, sledili sta jima Jugovzhodna Slovenija in Spodnjeposavska regija.
- **Vse selitve v obdobju 2008-2010.** – Prek *meddržavnih selitev* se je starostna struktura prebivalcev izboljšala v vseh slovenskih regijah kot posledica selitev tujcev, ki so zavzemale pretežni del teh selitev (izjema so le odselitve v Pomurski regiji). Vpliv meddržavnih selitev je bil ugoden zlasti v Obalno-kraški regiji; ugoden, vendar po obsegu za skoraj polovico manjši, pa je bil še v Osrednjeslovenski, Notranjsko-kraški in Goriški regiji. Za razliko od meddržavnih selitev so večino *medregionalnih selitev* predstavljale selitve državljanov RS. Medregionalne selitve so ugodno vplivale na starostno strukturo prebivalcev le v Osrednjeslovenski, Podravski in Obalno-kraški regiji. Pri tem je bil vpliv izrazito ugoden le v Osrednjeslovenski regiji (in po velikosti podoben vplivu meddržavnih selitev v Obalno-kraški regiji), medtem ko je bil v ostalih dveh regijah majhen. Na drugi strani je bil problem staranja prebivalstva zaradi medregionalnih selitev najbolj izrazit v Koroški in Pomurski regiji, sledile so jima Goriška regija, Jugovzhodna Slovenija in Spodnjeposavska regija. Analiza *skupnega vpliva vseh medregionalnih in meddržavnih selitev* (selitev državljanov RS in tujcev) na starostno strukturo prebivalcev v obdobju 2008-2010 kaže, da je bil ta vpliv ugoden v petih slovenskih regijah (glej sliko 6.14-5). Najbolj se je zaradi selitev pomladila starostna struktura prebivalcev Osrednjeslovenske regije (zlasti prek medregionalnih selitev), tej pa je sledila Obalno-kraška regija (kjer prevladuje ugoden vpliv meddržavnih selitev). Precej manjši je bil ugoden vpliv selitev na starostno strukturo prebivalcev v Podravski in Gorenjski regiji in najmanjši v Notranjsko-kraški regiji. Na drugi strani se je zaradi selitev prebivalstvo najbolj postaralo v Pomurski in Koroški regiji.

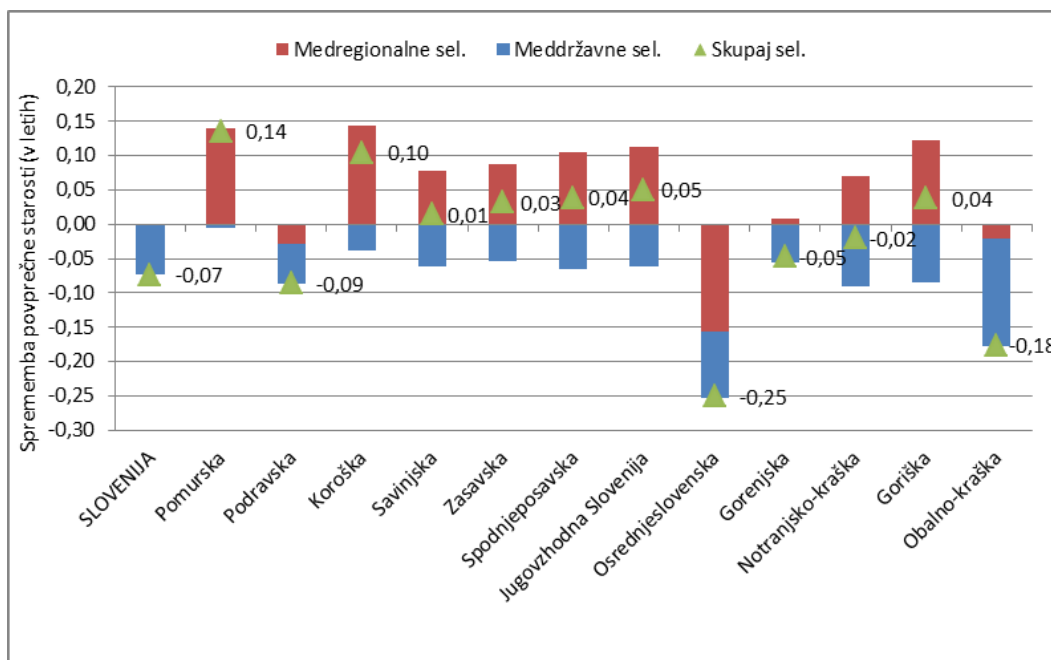
Slika 6.14-4: Sprememba povprečne starosti* prebivalcev Slovenije po statističnih regijah v obdobju 2003-2010 zaradi selitev državljanov RS (izraženo v letih starosti)

Vir: Tabela C-4.2a v prilogi C.

* Prikazana je skupna sprememba v opazovanem obdobju.

Slika 6.14-5: Sprememba povprečne starosti* prebivalcev Slovenije po statističnih regijah v obdobju 2008-2010 zaradi selitev (izraženo v letih starosti)

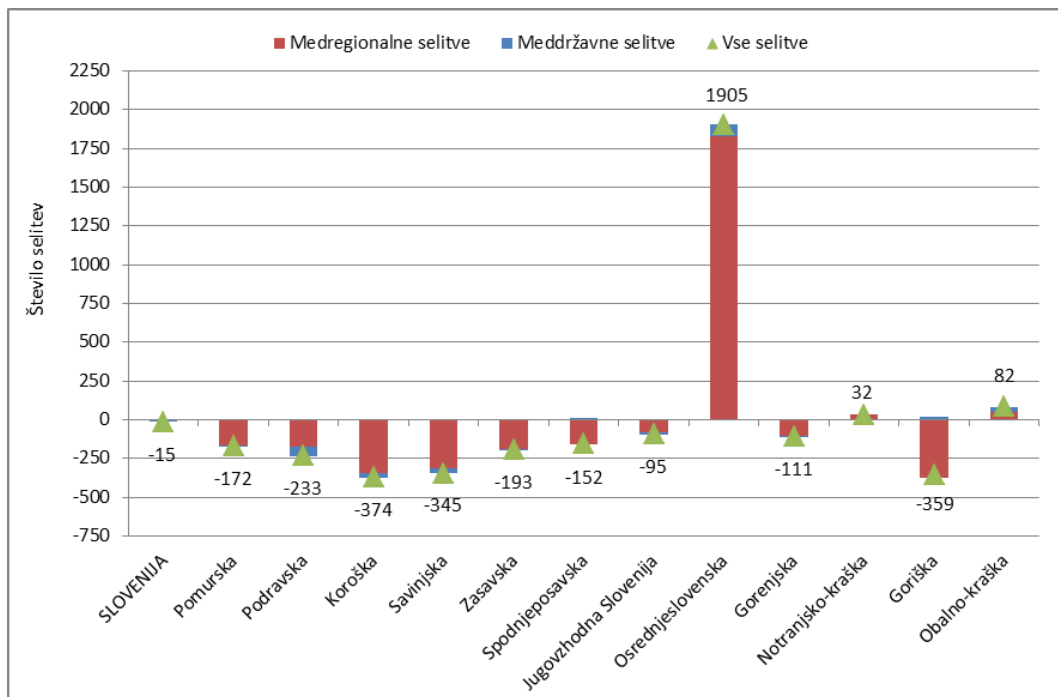
Vir: Tabela C-4.2b v prilogi C.

* Prikazana je skupna sprememba v opazovanem obdobju.

4. Izobrazba. – Vpliv izobrazbe (vseh) medregionalnih in meddržavnih selivcev (državljanov RS, tujcev) na izobraženost prebivalstva smo ugotavljali prek salda v selitvah

oseb s terciarno izobrazbo v obdobju 2008-2010. Za večino slovenskih regij velja, da je bil ta saldo negativen, torej se je iz regije odselilo (v tujino in/ali druge regije) več oseb s terciarno izobrazbo, kot se jih je v regijo priselilo (iz tujine in/ali iz drugih regij; glej sliko 6.14-6). Izjema so Osrednjeslovenska, Obalno-kraška in Notranjsko-kraška regija. Medtem ko se je v Osrednjeslovenski in Obalno-kraški regiji v proučevanem obdobju povečalo število oseb s terciarno izobrazbo tako prek medregionalnih kot tudi meddržavnih selitev (pri tem pa v večji meri prek medregionalnih selitev), je Notranjsko-kraška regija v meddržavnih selitvah imela manjši negativen saldo. Analiza selitvenega salda z vidika državljanstva selivcev kaže, da je presežek v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Osrednjeslovenski in Notranjsko-kraški regiji pretežno nastal v selitvah državljanov RS, medtem ko je v Obalno-kraški regiji v celoti posledica selitev tujcev. V vseh regijah, kjer se je v proučevanem obdobju število oseb s terciarno izobrazbo zaradi selitev zmanjšalo, je negativen saldo skoraj v celoti nastal v medregionalnih selitvah (v Goriški in Spodnjeposavski regiji pa izključno v teh selitvah), izjema je le Podravska regija, kjer je kar slaba četrtnina vsega negativnega salda nastala v meddržavnih selitvah. Izraženo relativno (na 1000 prebivalcev), se je število oseb s terciarno izobrazbo najbolj zmanjšalo v Koroški in Zasavski regiji, sledili sta Goriška in Spodnjeposavska regija (glej tabelo C-5.5 v prilogi C). Analiza selitvenega salda z vidika državljanstva selivcev kaže, da je negativen saldo v večini regij v celoti posledica selitev državljanov RS.

Slika 6.14-6: Skupni saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Sloveniji v obdobju 2008-2010 po statističnih regijah (število selitev)

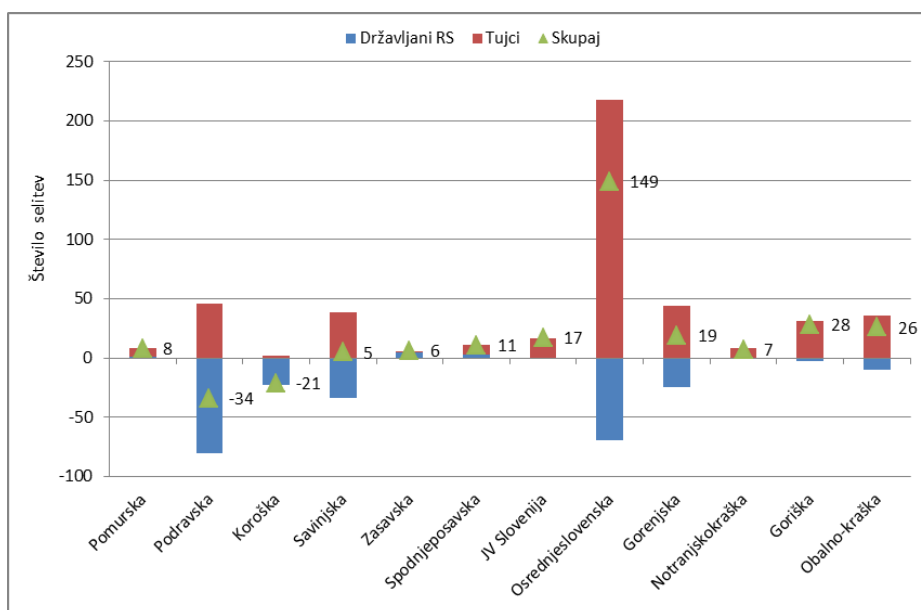

Vir: Tabela C-5.5 v prilogi C.

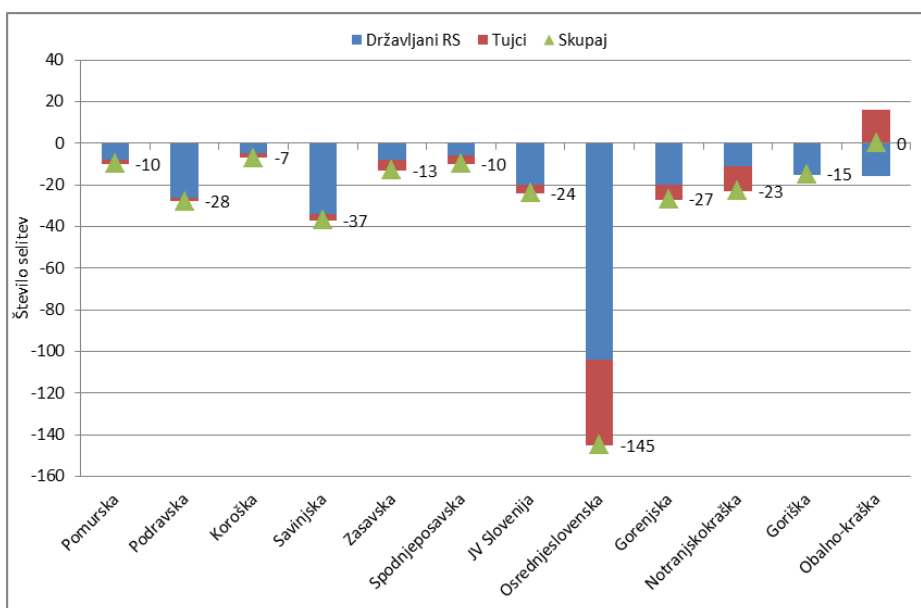
V slikah 6.14-7a in 6.14-7b prikazujemo saldo v *meddržavnih selitvah* oseb s terciarno izobrazbo v letih 2008 in 2010. Iz njiju je razvidno, da je v času gospodarske krize ob koncu preteklega desetletja v vseh regijah prišlo do izrazitega poslabšanja salda v selitvah tujcev s terciarno izobrazbo (pozitiven saldo se je spremenil v negativnega). V večini regij se je poslabšal tudi saldo v meddržavnih selitvah državljanov RS s terciarno izobrazbo; negativen saldo se je povečal ali pa se je pozitiven saldo spremenil v negativnega.

Slika 6.14-7: Skupni saldo v meddržavnih selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Sloveniji v letih 2008 in 2010 po statističnih regijah in državljanstvu selivcev (število selitev)

a) Leto 2008

b) Leto 2010

Vir: Tabela C-5.6 v prilogi C.

POVEZAVA OBSEGA SELITEV IN NARAVNEGA GIBANJA PREBIVALSTVA Z NEKATERIMI EKONOMSKIMI KAZALNIKI. – Prikazujemo dva ekonomska kazalnika: bruto domači proizvod na prebivalca kot kazalnik gospodarske razvitosti in stopnjo registrirane brezposelnosti. Tako povezavo prikazujemo v tabeli 6.1. Iz nje je razvidno, da je imela najmanj razvita Pomurska regija z najvišjo stopnjo brezposelnosti, največjo zalogo emigrantov, najmanjšo zalogo imigrantov, v obdobju 1991-2010 največji skupni padec števila prebivalcev na 1000 prebivalcev zaradi naravnega gibanja prebivalstva in selitev (medregionalnih). Na drugi strani pa imata dve gospodarsko najrazvitejši regiji (Osrednjeslovenska in Obalno-kraška) podpopovprečno zalogo emigrantov, največjo zalogo imigrantov, najvišji pozitiven saldo na 1000 prebivalcev v obeh vrstah selitev ter relativno (na 1000 prebivalcev) največji prirast števila prebivalcev v obdobju 1991-2010 zaradi vseh treh opazovanih tokov (naravno gibanje prebivalstva, medregionalne in meddržavne selitve). Torej v primeru najmanj razvite Pomurske regije in navedenih najbolj razvitih regij se kaže povezanost med zalogo meddržavnih selivcev, obsegom selitvenih tokov in opazovanima ekonomskima kazalnikoma (bruto domači proizvod na prebivalca, stopnja brezposelnosti).

Tabela 6.1: Vloga medregionalnih* in meddržavnih selitev za gibanje števila prebivalcev in nekateri ekonomski kazalniki v Sloveniji po statističnih regijah**

Regija	EKONOMSKI KAZALNIKI		ZALOGA EMIGRANTOV IN IMIGRANTOV		NARAVNO GIBANJE PREB. 1991-2010	SELITVE 1991-2010 (prirast/padec na 1000 preb.)			NARAV. GIB. + SELITVE 1991-2010
	BDP na preb., 2010 (Slov.=100)	St. reg. brezp. 2011 (%)	Emigranti 1.7. 2012 (%)***	Imigranti 1.7. 2011 (%)****	Prirast/padec na 1000 preb.	Medregionalne	Meddržavne	Selitve skupaj	Prirast/ padec na 1000 preb.
SLOVENIJA	100	11,8	1,5	4,1	0,1	0,0	1,8	1,8	1,9
Pomurska	66	18,0	2,3	1,0	-2,9	-0,6	0,1	-0,6	-3,5
Podravska	83	14,5	2,1	2,8	-1,3	0,2	1,3	1,5	0,2
Koroška	75	13,3	1,0	2,3	0,8	-2,0	0,3	-1,7	-0,9
Savinjska	90	12,7	1,8	3,9	0,3	-0,7	1,9	1,2	1,4
Zasavska	68	13,3	1,2	3,4	-2,1	-2,0	0,7	-1,3	-3,5
Spodnjeposavska	85	13,4	2,1	4,2	-2,1	-0,2	2,1	1,9	-0,2
Jugovzh. Slovenija	93	11,6	1,2	3,6	1,1	0,3	1,8	2,1	3,2
Osrednjeslovenska	141	9,9	1,2	5,3	1,9	1,0	2,3	3,3	5,2
Gorenjska	83	8,8	1,3	3,7	2,0	-0,4	1,0	0,6	2,5
Notranjsko-kraška	71	10,0	0,9	4,8	-1,2	1,0	2,1	3,2	2,0
Goriška	94	10,0	0,7	4,3	-1,0	-1,5	2,1	0,6	-0,4
Obalno-kraška	110	9,6	1,2	8,0	-0,9	1,2	4,0	5,2	4,4

Viri: Statistični letopis Slovenije 2012, SURS; Statistične informacije št. 27/2008; SURS (2012b), SI-STAT podatkovni portal; SURS, 2013; ZRSZ (2012) in lastni izračuni.

Opombe:

* 1991-2007: selitve državljanov; 2008-2010: selitve državljanov in tujcev.

** 1991-1997: selitve državljanov (v letu 1991 tudi državljanov nekdanje SFRJ); 1998-2010: selitve državljanov in tujcev.

*** Delež državljanov RS, ki začasno (več kot 1 leto) prebivajo v tujini, v vsoti takih oseb in državljanov RS, prebivalcev Slovenije.

**** Delež tujcev, prebivalcev Slovenije, v prebivalstvu Slovenije.

7. SKLEPNE UGOTOVITVE IN PREDLOGI ZA POLITIKO

V knjigi smo zajeli štiri vsebinska področja, ki temeljijo na analizi objavljenih in neobjavljenih podatkov različnih domačih in tujih podatkovnih zbirk, eno teoretično-metodološko področje (opredelitev pojmov v zvezi z meddržavnimi selitvami in virov podatkov za te selitve) in eno metodološko. V nadaljevanju prikazujemo najprej glavne sklepne ugotovitve za štiri vsebinske sklope knjige, nato pa še predloge za politiko. Ta vsebinska področja so: meddržavne selitve v drugih državah (OECD, EU), notranje selitve v Sloveniji, meddržavne selitve za Slovenijo, meddržavne in medregionalne selitve za slovenske statistične regije.

Pri analizi trendov za Slovenijo in njene statistične regije smo naleteli na številne metodološke spremembe v zadnjih 20 letih, kot tudi naraščajočo pokritost pojava selitev (npr. tudi zajetje selitev tujcev), pri tem zlasti z letom 2008. To je otežilo analizo trendov in zahtevalo pazljivost pri razlagi rezultatov.

MEDDRŽAVNE SELITVE V DRUGIH DRŽAVAH (OECD, EU). – Proučili smo zalogo selivcev in selitvene tokove. **Zaloga priseljencev** se je – ne glede na njihovo opredelitev (po državi rojstva, po državljanstvu) – v preteklem desetletju v številnih državah OECD in EU povečala. Med evropskimi državami se je ta zaloga najbolj povečala v Španiji, izrazito pa tudi v Sloveniji (opredeljena po državljanstvu). Na območju držav OECD je leta 2010 znašal delež prebivalstva, rojenega v tujini, v povprečju 14 % (v 21 državah EU s podatki pa 12 %), delež tujih državljanov v celotnem prebivalstvu pa 7,8 % (v 18 državah EU s podatki pa 8,4 %). Prirast števila priseljencev je tudi posledica naraščajočega števila (in deleža) mednarodnih študentov, ki ostanejo v državi, kjer so študirali. O **zalogi emigrantov** je zaradi dosti slabše evidence odselitev kot priselitev v večini držav dosti manj podatkov. Na podlagi posebne podatkovne baze OECD o zalogi priseljencev v te države po državi njihovega rojstva so za prek 200 držav (med njimi ni Slovenije) podatki o zalogi emigrantov na razpolago za stanje leta 2000. Takrat stopnja emigracije (delež prebivalcev dane države v tujini) ni bila povezana s stopnjo gospodarske razvitosti (v svetovnem merilu je znašala 2,4 %), bila pa je tesno povezana s stopnjo izobrazbe (največja je bila za osebe s terciarno izobrazbo – znašala je 5,4 %) in spolom (večja je bila za ženske kot za moške). **Meddržavni selitveni tokovi** v državah OECD in EU so v preteklem desetletju do pojava gospodarske krize naraščali. V zadnjih letih preteklega desetletja pa se je z izjemo tokov mednarodnih študentov obseg teh selitev zmanjšal, položaj priseljencev na trgu dela pa se je bolj poslabšal kot položaj doma rojenega prebivalstva, pri tem pa v povprečju za moške bolj kot za ženske. Meddržavne selitve so imele v preteklem desetletju v številnih državah OECD in EU ugoden učinek na demografska gibanja in zalogo visoko usposobljenih/izobraženih prebivalcev.

NOTRANJE SELITVE V SLOVENIJI. – Notranja prostorska mobilnost prebivalcev Slovenije je, upošteva državljane Republike Slovenije, majhna, upošteva vse selitve (državljeni RS, tujci; za slednje se te selitve spremljajo od vključno leta 2008 dalje) in daljšo časovno perspektivo (menjava naselja prebivališča vsaj enkrat v življenju) pa na ravni nekaterih evropskih držav, za katere smo zasledili podatke. V obdobju 2008-2011 je bilo med prebivalci Slovenije v povprečju letno 5 % notranjih selivcev, pri tem 2 % medregionalnih. V navedenem obdobju so predstavljale medregionalne selitve največji delež notranjih selitev. Po obsegu jim sledijo selitve med občinami znotraj iste regije, tem pa selitve med naselji znotraj iste občine. Obseg notranjih selitev se v Sloveniji absolutno in relativno (na 1000 ali 100 prebivalcev) povečuje; v tem okviru tudi obseg medregionalnih selitev, povprečna starost notranjih selivcev pa raste. Pretežni del notranjih selivcev predstavljajo državljani RS.

MEDDRŽAVNE SELITVE ZA SLOVENIJO. – Proučili smo evidentirano zalogo emigrantov v tujini in zalogo imigrantov v Sloveniji, obseg meddržavnih selitvenih tokov v zadnjih desetletjih s poudarkom na obdobju 1995-2012, značilnosti selivcev ter vpliv meddržavnih selitev na število in strukturo prebivalcev Slovenije. Vpliv meddržavnih selitev na število prebivalcev smo opazovali v primerjavi z vplivom naravnega gibanja prebivalstva.

Zaloga emigrantov v tujini in imigrantov v Sloveniji. – Podobno kot v večini drugih držav je (statistično) evidentiranje zaloge emigrantov dosti slabše od zaloge imigrantov. Obseg skupne zaloge slovenskih emigrantov ni znan, znan pa je obseg zaloge začasnih emigrantov. Zadnji objavljeni podatki o tej zalogi se nanašajo na leto 2007. Gre za državljane Republike Slovenije, ki so začasno (za več kot 3 mesece) prebivali v tujini. Teh je bilo takrat 31.500. Vrednost kazalnika »delež takih državljanov med vsemi državljani RS« je tega leta znašala za Slovenijo 1,6 % in se glede na zadnje leto pred vključitvijo Slovenije v EU (2003) ni spremenila. Sredi leta 2012 je znašal približno primerljiv kazalnik zaloge začasnih emigrantov prej navedenemu, ki temelji na neobjavljenih podatkih SURS (delež začasno odsotnih državljanov RS v tujini za več kot eno leto v vsoti teh oseb in državljanov RS, ki so prebivalci Slovenije), 1,5 %. Takih začasno odsotnih državljanov RS je bilo takrat 29.115. Za zalogo **imigrantov** je po prehodu na novo statistično definicijo prebivalstva v letu 2008 najbolj verodostojen kazalnik »delež tujcev, prebivalcev Slovenije, v celotnem prebivalstvu« (torej tujih državljanov, ki so prebivalci Slovenije – so najmanj 1 leto v Sloveniji ali pa nameravajo ostati v Sloveniji za tako obdobje). Vrednost tega kazalnika se povečuje, zlasti po vstopu Slovenije v EU; konec leta 2012 je znašala 4,4 % (takih oseb je bilo blizu 90.000). Tako izmerjena zaloga imigrantov (na podlagi *državljanstva*) je v Sloveniji precej nižja kot v povprečju v državah OECD in EU, le nekoliko nižja od povprečja za navedeni skupini držav pa je, če pod imigrante štejemo prebivalce, *rojene v tujini*. Takih oseb je bilo ob popisu prebivalstva leta 2011 blizu 229.000, kar je 11 % prebivalcev Slovenije. Med njimi je bil

delež tistih s terciarno izobrazbo bistveno manjši kot je značilno za druge države EU; le za Italijo je značilen nižji delež takih imigrantov.

Selitve. – Proučili smo statistično evidentirane legalne selitve, pa tudi statistično neevidentirane selitve. Navajamo glavne ugotovitve za obe vrsti selitev.

Statistično evidentirane legalne selitve smo proučili za zadnjih nekaj desetletij, pri tem najbolj podrobno za obdobje 1995-2012, ko se na ravni Slovenije spremljajo tako selitve državljanov kot tujcev. Pri opazovanju daljšega obdobja je potrebno upoštevati več metodoloških in vsebinskih mejnikov. Ti mejniki so: leto 1991 (osamosvojitve Slovenije), leto 1995 (na ravni države – začetek spremljanja selitev tujcev, nova statistična definicija prebivalstva), 2004 (priključitev Slovenije EU), 2008 (nova statistična definicija prebivalstva). Najprej smo selitvene tokove proučili za zadnjih 52 let, nato za zadnjih 33 let ter podrobneje za obdobje 1995-2012 (obseg selitev in državljanstvo selivcev) oziroma 1995-2011 (druge značilnosti selivcev: spol, starost in izobrazba). Za zadnje navedeno obdobje povzemamo naslednje glavne ugotovitve:

- Za *obseg* selitev smo ugotovili naraščanje obeh selitvenih tokov (priselitve, odselitve), zlasti po priklučitvi Slovenije EU vse do zadnjih nekaj let opazovanega obdobja. S pojavom gospodarske krize ob koncu preteklega desetletja je prišlo do stagnacije priseljevanja in nadaljnjega povečevanja odseljevanja (za državljane RS zelo skokovitega), pozitiven selitveni saldo (prirast) pa se je naglo zmanjšal, a z izjemo leta 2010 ostal pozitiven.
- Analiza po *državljanstvu* selivcev je pokazala, da so se v obdobju po letu 1995 meddržavni selitveni tokovi do pojava gospodarske krize povečevali za obe skupini selivcev (državljane RS, tujce), po letu 2008 so za tujce za nekaj let upadli, za državljane RS pa so odselitve naprej naraščale, pri tem v letih 2011-2012 vse bolj skokovito. V letu 2012 se je iz Slovenije odselilo že blizu 9000 državljanov RS oziroma 4,4 na 1000 prebivalcev Slovenije (ali povedano drugače – blizu 0,5 % prebivalcev Slovenije). V tem letu so odselitve državljanov RS prvič (od leta 1995, ko se na ravni države spremljajo tudi selitve tujcev) presegle število odseljenih tujcev. Selitveni saldo je bil v obdobju 1995-2012 za tujce razen enega leta ves čas pozitiven in je do konca preteklega desetletja naraščal, za državljane RS pa je po letu 1999 že 13 let zapored negativen (odselitve so večje od priselitev) in v porastu.
- Analiza po *spolu* je pokazala večji obseg selitvenih tokov za moške kot za ženske tako v odselitvah kot v priselitvah, za oboje pa naraščanje obsega do pojava gospodarske krize. Letni saldo je bil tako za moške kot za ženske vsa leta (z izjemo enega leta za moške) pozitiven, pri tem v obeh primerih kot posledica selitev tujcev. V skupnem neto selitvenem prirastu je bila zastopanost moških večja kot zastopanost žensk, zato se je spolna struktura prebivalcev Slovenije prek teh selitev (državljani in tujci) spreminjala v smeri povečevanja

števila moških. Pri državljanih RS je bil letni selitveni saldo po letu 1999 vsa leta negativen tako za moške kot za ženske (za slednje je izjema leto 2005).

- Analiza po *starosti* kaže na trend rahlega povečevanja povprečne starosti selivcev, v povprečju višjo starost odseljenih kot priseljenih (opazujoč celotno obdobje 1995-2011, v povprečju za dobri 2 leti), kar ob pozitivnem skupnem saldu pomeni ugoden vpliv na demografska gibanja Slovenije: pomlajevanje prebivalcev Slovenije, pri tem tako moških kot žensk, a na račun tujcev. Zaradi selitev državljanov RS se je namreč starostna struktura prebivalcev slabšala (staranje prebivalstva), vendar je bil ugoden vpliv selitev tujcev večji.
- Analiza po *izobrazbi* selivcev. – Analiza selitvenih tokov za *državljane RS* za obdobje 1991-2011 je pokazala za 1990-ta leta boljšo izobraženost priseljenih od odseljenih, za preteklo in tekoče desetletje pa nasprotno – boljšo izobraženost odseljenih. V celotnem analiziranem obdobju smo izobraženost selivcev merili s povprečnim številom let šolanja, za preteklo in tekoče desetletje pa tudi z deležem selivcev s terciarno izobrazbo med vsemi selivci. Zaradi boljše izobraženosti odseljenih (v letu 2011 so v starostni skupini 30-34 let tisti s terciarno izobrazbo predstavljali že 40 %) od priseljenih in negativnega skupnega salda ter salda v selitvah oseb s terciarno izobrazbo (več jih je odšlo kot prišlo) sta se prek teh selitev v obdobju 2003-2011 zmanjšala tako skupno število let šolanja kot tudi število prebivalcev s terciarno izobrazbo. Ločena analiza po državljanstvu selivcev je za obdobje 2008-2011 pokazala precej nižjo izobraženost *tujcev* kot državljanov (in kot prebivalcev Slovenije) ter zaradi prevladovanja tujcev v meddržavnih selitvah nizko povprečno izobraženost selivcev. A saldo v vseh selitvah (državljani, tujci) oseb s terciarno izobrazbo je bil z izjemo leta 2010 pozitiven, pri tem v celoti na račun selitev tujcev, saj je bil za državljane RS vsa leta negativen.

Statistično neevidentirane selitve. – Proučili smo statistično neevidentirano priseljevanje v Slovenijo in statistično neevidentirano odseljevanje:

- *Priseljevanje v Slovenijo.* – Trend v gibanju letnega števila dveh vrst statistično neevidentiranega priseljevanja v Slovenijo (nedovoljeni prehodi državne meje, prosilci za azil) v obdobju 1991-2011 je bil zelo podoben: skokovit porast v drugi polovici 1990-ih let (največje število v letu 2000), nagel padec v prvi polovici preteklega desetletja in zelo majhno število v zadnjih petih letih. Letno število selivcev pa je bilo večje pri nedovoljenih prehodih državne meje kot pri prosilcih za azil; v letu 2012 je znašalo za prve 1400 in za druge 300 (v letu 2000 pa 9000 in 3600).
- *Odseljevanje iz Slovenije.* – Iz sekundarnih virov in naših dosedanjih raziskav (tudi projekta, na podlagi katerega je nastala ta knjiga) smo naredili sintezni pregled potencialne emigracije prebivalcev ter dejanske in potencialne emigracije znanstvenikov in mladih, bivših Erasmus študentov. Glavne ugotovitve so:
 - a) *Potencialna emigracija prebivalcev.* – V letu 2010 je bila med prebivalci, starimi 15 let in več, ta emigracija nekoliko manjša od povprečja za EU-27 in od potencialne

emigracije v večini držav EU (nižja kot v Sloveniji je bila v petih državah). V naslednjih 10 letih bi se v drugo državo preselilo 9 % anketiranih prebivalcev Slovenije, starih 15 let ali več (v EU-27: 11 %).

- b) *Emigracija raziskovalcev*. – V primerjavi z 10-letnim obdobjem pred vključitvijo Slovenije v EU se je v obdobju 2004-2009 letno število *dejanskih emigrantov* zelo povečalo (in naraščalo), prav tako se je povečala njihova izobraženost in število ciljnih držav (med mladimi je vse bolj priljubljena Avstralija), povprečna starost pa se je znižala. O *potencialni emigraciji* so zadnji podatki na razpolago za sredino preteklega desetletja. Kljub precej boljši gospodarski in politični situaciji od sedanje bi takrat izmed 588 anketirancev (12 % populacije raziskovalcev) pod določenimi pogoji odšlo v tujino za obdobje daljše od enega leta kar 71 % oseb. Med njimi je bilo 4,5 % odločenih dolgoročnih emigrantov – v tujino bi šli za obdobje daljše od 5 let. Ocenjeno število slednjih emigrantov za populacijo je leta 2005 znašalo 225 oseb; velik del tega potencialnega odliva se je do konca preteklega desetletja spremenil v dejanski odliv oziroma emigracijo.
- c) Med bivšimi *Erasmus študenti* generacij 2005-2010, anketiranih konec leta 2011 in v začetku leta 2012, se je v primerjavi z Erasmusovci generacij 1999-2004 (anketiranih v letu 2004) povečal delež potencialnih zaposlitvenih emigrantov, delež iskalcev zaposlitve v tujini in delež prejemnikov ponudbe za zaposlitev v tujini. V realiziranem vzorcu Erasmusovcev generacij 2005-2010 (2763 oseb) je bilo evidentiranih 1515 (55 %) potencialnih zaposlitvenih emigrantov in 459 (17 %) oseb, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov (skupna zaloga »dejanskih« emigrantov). Ocenjeno število emigrantov v celi populaciji udeležencev ene vrste Erasmus izmenjave (študij ali praksa; skupaj 6743 oseb) pa znaša: 3780 potencialnih in 1453 dejanskih. Delež srednjeročnih in dolgoročnih emigrantov (v tujini bi ostali več kot 3 leta) znaša v prvi skupini 44 % in v drugi slabo tretjino.

MEDREGIONALNE IN MEDDRŽAVNE SELITVE V SLOVENIJI PO STATISTIČNIH REGIJAH. – Opazovano obdobje je bilo 1991-2010. Za celo obdobje smo opazovali obseg selitev, za krajše obdobje pa značilnosti selivcev. Najprej smo proučili velikost zaloge emigrantov in imigrantov, obseg medregionalnih in meddržavnih selitev ter značilnosti selivcev v obeh vrstah selitev. Nato pa smo proučili tudi vpliv obsega obeh vrst selitev na število prebivalcev v primerjavi z naravnim gibanjem prebivalstva ter vpliv državljanstva, spola, starosti in izobrazbe obeh vrst selivcev (medregionalnih in meddržavnih) na strukturo prebivalcev. Tako analizo smo naredili za vseh dvanajst statističnih regij. Tu navajamo nekatere glavne sintezne ugotovitve iz navedene analize.

Zaloga emigrantov in imigrantov. – Za evidentirano zalogo (*začasnih emigrantov*) smo ugotovili, da se za večino statističnih regij v zadnjih 20 letih ni dosti spremenila. Relativno

izraženo (delež začasno odsotnih v tujini za več kot eno leto v vsoti teh oseb in državljanov RS, prebivalcev Slovenije) imajo največjo evidentirano "zalogo" začasnih emigrantov Pomurska, Spodnjeposavska, Podravska in Savinjska regija, najmanjšo zalogo pa Goriška, Notranjsko-kraška in Koroška regija. *Zaloga začasnih imigrantov* je ne glede na način merjenja (tujci državljani, rojeni v tujini) že dolgo obdobje relativno (delež ene ali druge kategorije v številu prebivalcev) največja v Obalno-kraški regiji, najmanjša pa v Pomurski in Koroški regiji. Med regijami so velike razlike v velikosti te zaloge. Izmerjena na prvi način (delež tujih državljanov v prebivalstvu), se velikost te zaloge giblje med 1 % in 8 %, izmerjena na drug način (rojenci v tujini) pa med 5 % in 22 % (to je na primer raven Kanade in Nove Zelandije – držav OECD z največjo zalogo tako opredeljenih imigrantov).

Vpliv selitev na število in strukturo prebivalcev. – Za vpliv obsega meddržavnih in medregionalnih selitev na število prebivalcev ter spola, starosti, državljanstva ter izobrazbe teh dveh vrst selivcev na strukturo prebivalcev navajamo glavne ugotovitve v nadaljevanju.

Obseg selitev (glede na naravno gibanje prebivalstva). – Pri medregionalnih selitvah so vse selitve (tudi selitve tujcev) evidentirane od vključno leta 2008, pri meddržavnih selitvah pa od vključno leta 1998; pred tem so bile po statističnih regijah zajete/evidentirane le selitve državljanov RS. Glavne ugotovitve o vplivu selitev na število prebivalcev so:

- *Skupni vpliv evidentiranih medregionalnih in meddržavnih selitev* na gibanje števila prebivalcev je bil v obdobju 1991-2010 v večini regij pozitiven. Izjema so Pomurska, Koroška in Zasavska regija; v teh regijah je bil negativen vpliv selitev predvsem ali pa izključno posledica negativnega salda v medregionalnih selitvah. V Pomurski in Zasavski regiji je negativen selitveni saldo še dodatno poslabšal problem padanja števila prebivalcev zaradi naravnega gibanja, medtem ko je v Koroški regiji negativen selitveni saldo presegel rast števila prebivalcev na podlagi naravnega gibanja in tako povzročil upadanje števila prebivalcev.
- Opazovanje *meddržavnih selitev* kaže, da je v teh selitvah večina regij imela v povprečju pozitiven saldo, tako v obdobju pred vključitvijo Slovenije v EU (1995-2003), kot tudi v opazovanem obdobju po vstopu v Evropsko unijo (2004-2010). Izjema sta Pomurska in Koroška regija, ki sta v obdobju 1995-2003 imeli v teh selitvah manjši negativen saldo. Po vstopu Slovenije v EU se je obseg meddržavnih selitvenih tokov pričel hitro povečevati in je v večini regij naraščal vse do začetka gospodarske krize v letu 2008; obenem je naraščal pozitiven saldo v teh selitvah. V obdobju 2004-2010 so imele vse regije pozitiven selitveni saldo, ki je bil v večini regij večji od salda medregionalnih selitev in naravnega prirasta/padca ter je tako prevzel ključno vlogo za gibanje števila prebivalcev v teh regijah. Vendar pa povprečje za obdobje 2004-2010 (kot tudi povprečje za obdobje 2008-2010) zakriva dogajanje ob koncu opazovanega obdobja, ko se je zaradi krize zelo povečala brezposelnost. Pozitiven saldo v meddržavnih selitvah se je v letu 2009 v vseh regijah zelo

zmanjšal (izjema je Podravska regija), v Pomurski regiji pa postal negativen, in nadalje močno upadel v letu 2010 ter postal negativen v več kot polovici regij.

- Opazovanje *medregionalnih selitev* v obdobju 1991-2011 (ob upoštevanju navedenih razlik v zajetju selitev med obdobjema 1991-2007 in 2008-2011) kaže, da je pet regij imelo v teh selitvah negativen saldo, sedem regij pa pozitivnega. Relativno (na 1000 prebivalcev) so v opazovanem obdobju največ prebivalcev izgubile Zasavska, Koroška in Goriška regija, največ pa so jih pridobile Obalno-kraška, Osrednjeslovenska in Notranjsko-kraška regija. Vendar se je tudi stanje v medregionalnih selitvah ob koncu opazovanega obdobja poslabšalo. V obdobju 2008-2010 je negativen saldo v medregionalnih selitvah beležilo že devet regij; »neto prejemnice« teh selivcev so bile Osrednjeslovenska, Obalno-kraška in Podravska regija.

Državljanstvo. – Skupna analiza *medregionalnih in meddržavnih selitev* po državljanstvu selivcev v obdobju 2008-2010 kaže, da se je zaradi selitev struktura prebivalcev v vseh slovenskih regijah spremenila v smeri povečanja deleža tujcev. Saldo v selitvah tujcev je bil namreč pozitiven prav v vseh slovenskih regijah, medtem ko je bil saldo v selitvah državljanov RS v večini regij negativen; izjema sta Osrednjeslovenska in Obalno-kraška regija. Struktura prebivalcev se je tudi v teh dveh regijah (ob nespremenjenih ostalih dejavnikih) spremenila v smeri povečanja deleža tujcev, saj je bil pozitiven selitveni saldo v selitvah tujcev večji kot v selitvah državljanov RS. V večini regij se je struktura prebivalcev spremenila v smeri povečanja deleža tujcev tako prek meddržavnih kot prek medregionalnih selitev, v štirih regijah (Podravska, Osrednjeslovenska, Notranjsko-kraška in Obalno-kraška) pa izključno prek meddržavnih selitev, saj se je prek medregionalnih selitev struktura prebivalstva v teh regijah spremenila v smeri povečanja deleža državljanov RS. Tudi v daljšem obdobju 2000-2010, za katerega smo proučili samo *meddržavne selitve*, se je struktura prebivalstva zaradi teh selitev v vseh regijah spreminjala v smeri povečanja deleža tujcev.

Spol. – Spolno strukturo selivcev smo za selitve državljanov RS proučili za obdobje 2003-2010, za vse selitve (državljeni RS, tujci) pa za obdobje 2008-2010. Za večino regij velja, da so prek *selitev državljanov RS v obdobju 2003-2010* izgubljale prebivalstvo, pri tem pa vse (razen Zasavske) več žensk kot moških. Le tri regije (Osrednjeslovenska, Obalno-kraška in Notranjsko-kraška) so v omenjenih selitvah imele pozitiven saldo, pri čemer je bilo le v Osrednjeslovenski regiji med priseljenimi več žensk kot moških. Precej drugačna pa je slika za vse selitve (*državljeni RS, tujci*) v obdobju 2008-2010, ko je večina (devet) regij zabeležila pozitiven selitveni saldo, pri čemer je bilo med neto priseljenimi več moških kot žensk. To je posledica dejstva, da presežek priseljenih nad odseljenimi v teh regijah pretežno ali pa v celoti izhaja iz meddržavnih selitev, kjer močno prevladujejo selitve moških. Na drugi strani je bil v regijah z negativnim selitvenim saldonom (Pomurska, Koroška in Zasavska regija) le-ta

praviloma posledica presežka negativnega salda v medregionalnih selitvah nad pozitivnim saldonom v meddržavnih selitvah, pri čemer je bilo med neto odseljenimi več žensk kot moških. Posledica skupnega vpliva medregionalnih in meddržavnih selitev v obdobju 2008-2010 je torej povečevanje števila in deleža moških (in upadanje deleža žensk) v prebivalstvu v vseh slovenskih regijah.

Starost. – *Selitve državljanov RS v obdobju 2003-2010* so izrazito ugodno vplivale na starostno strukturo prebivalstva v Osrednjeslovenski regiji, v precej manjši meri pa še v Podravski regiji (pozitiven, a zanemarljiv vpliv so imele še v Obalno-kraški regiji). Na drugi strani so selitve državljanov RS (pri tem pa pretežno ali v celoti medregionalne selitve) v tem obdobju najbolj neugodno vplivale na starostno strukturo prebivalstva v Goriški in Savinjski regiji, sledili sta jima Jugovzhodna Slovenija in Spodnjeposavska regija. *Analiza vseh selitev (državljanov RS, tujci) v obdobju 2008-2010* kaže, da je bil vpliv selitev na starostno strukturo prebivalcev ugoden v petih slovenskih regijah. Najbolj se je zaradi selitev pomladilo prebivalstvo Osrednjeslovenske regije (zlasti prek medregionalnih selitev), tej pa je sledila Obalno-kraška regija (kjer prevladuje ugoden vpliv meddržavnih selitev). Precej manjši je bil ugoden vpliv na starostno strukturo prebivalcev v Podravski in Gorenjski regiji, najmanjši pa v Notranjsko-kraški regiji. Na drugi strani se je zaradi selitev prebivalstvo najbolj postaralo v Pomurski in Koroški regiji.

Izobrazba. – Vpliv izobrazbe selivcev na izobraženost prebivalstva smo analizirali za vse selivce (*državljanov RS, tujce*) v obdobju 2008-2010 prek salda v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v tem obdobju. Za večino regij velja, da se je zaradi selitev (medregionalnih in meddržavnih) izobraženost prebivalstva poslabšala. Pozitivno pri tem je, da je pretežni del neto odliva oseb s terciarno izobrazbo nastal v medregionalnih selitvah, kar pomeni, da na ravni Slovenije te osebe niso izgubljene. Je pa prisotna koncentracija teh oseb v nekaj regijah – v navedenem obdobju so to bile Osrednjeslovenska, Obalno-kraška in Notranjsko-kraška regija. Podravska regija je bila edina regija, kjer je občutnejši del negativnega salda v selitvah oseb s terciarno izobrazbo (slaba četrtnina) nastal v meddržavnih selitvah. Relativno velik je bil negativen saldo v meddržavnih selitvah oseb s terciarno izobrazbo še v Koroški in Savinjski regiji. Predvidevamo, da gre večinoma za odliv teh oseb v sosednjo Avstrijo.

Za daljše obdobje zaradi metodološko-podatkovnih razlogov nismo mogli analizirati vpliva izobrazbe selivcev na izobraženost prebivalstva, smo pa lahko analizirali to značilnost (izobrazbo) selivcev za selitve *državljanov RS v obdobju 2003-2010* ter njen vpliv na gibanje skupnega števila let šolanja prebivalcev regije in število prebivalcev s terciarno izobrazbo. Zaradi metodološko-podatkovnih razlik znotraj tega obdobja ta analiza zajema tri ločena obdobja (2003-2005, 2006-2007, 2008-2010). Iz te analize prikazujemo glavne ugotovitve ločeno za medregionalne in meddržavne selitve:

- *Medregionalne selitve.* – Za večino regij je značilno, da je bilo povprečno število let šolanja odseljenih v vseh treh podobdobjih višje kot za priseljene, nekoliko manjše razlike so bile prisotne pri drugem kazalniku (delež oseb s terciarno izobrazbo). Upošteva je oba kazalnika je bilo razmerje v izobraženosti priseljenih in odseljenih najugodnejše za Osrednjeslovensko in Gorenjsko regijo (priseljani so bili praviloma bolj izobraženi od odseljenih); od njiju je imela prva v navedenem obdobju v teh selitvah pozitiven, druga pa vsa leta negativen selitveni saldo. V prvi regiji se je tako prek teh selitev skupno število let šolanja prebivalcev povečalo, v drugi regiji pa zmanjšalo. Upošteva je povprečno število let šolanja je bilo razmerje med ravnijo izobraženosti priseljenih in odseljenih celotno opazovano obdobje najslabše v Pomurski, Koroški in Spodnjeposavski regiji. Vse te regije so imele v opazovanem obdobju obenem več odseljenih kot priseljenih (negativen selitveni saldo). Zaradi obeh značilnosti (večje izobraženosti in večjega števila odseljenih od priseljenih) se je prek medregionalnih selitev v teh regijah skupno število let šolanja prebivalcev zmanjšalo.
- *Meddržavne selitve.* – Za večino regij je značilno, da so bili v vseh treh podobdobjih odseljeni državljani RS po obeh opazovanih kazalnikih bolj izobraženi od priseljenih. Ker so istočasno vse regije imele skoraj vsa leta v opazovanem obdobju negativen selitveni saldo, se je tako v večini regij prek teh selitev skupno število let šolanja prebivalcev zmanjšalo.

Iz *sinteznih ugotovitev za slovenske statistične regije* lahko sklenemo, da je skupni vpliv (medregionalnih in meddržavnih) selitev na število in strukturo prebivalcev najbolj ugoden v Osrednjeslovenski in Obalno-kraški regiji. Za ti regiji je v analiziranem obdobju (za obseg selitev: 1991-2010; za spol, starost in izobrazbo selivcev pa ustrezno krajše obdobje) značilno največje povečanje števila prebivalcev zaradi skupnega vpliva naravnega gibanja prebivalstva in selitvenih gibanj (medregionalnih in meddržavnih). Obenem so selitveni tokovi v teh dveh regijah ugodno vplivali tako na izobraženost kot na starostno strukturo prebivalcev. V ugodnejšem položaju kot ostale regije je bila še Notranjsko-kraška regija, za katero je bilo značilno povečanje števila prebivalcev zaradi skupnega vpliva naravnega gibanja prebivalstva in selitvenih gibanj, obenem se je zaradi selitev izboljšala izobraženost prebivalstva, merjena s (prirastom) številom oseb s terciarno izobrazbo, v manjši meri pa tudi starostna struktura prebivalstva. V najbolj neugodnem položaju so bile Pomurska, Koroška in Zasavska regija. V teh regijah se je število prebivalcev zaradi naravnega gibanja in selitev najbolj zmanjšalo, obenem se je zaradi selitev zmanjšalo število prebivalcev s terciarno izobrazbo, poslabšala pa se je tudi starostna struktura prebivalstva. V relativno slabšem položaju kot ostale regije so bile še Goriška in Spodnjeposavska regija ter Jugovzhodna Slovenija, saj se je v teh regijah zaradi selitev poslabšala izobrazbena in starostna struktura prebivalstva.

SKLENEMO lahko, da je bilo pred nekaj leti slovensko prebivalstvo v povprečju sicer nekoliko manj nagnjeno k potencialni emigraciji v primerjavi z drugimi državami EU (a tudi ta potencial ni bil majhen), toda dejanski in potencialni beg možganov med mladimi (bivšimi udeleženci Erasmus študentske izmenjave – za druge mlade ni podatkov) je velik, prav tako je zadnja analiza za raziskovalce kot ključne vrhunske kadre v državi (ki žal ne zajema zadnjih kriznih let) pokazala njihov naraščajoč odliv v tujino po priključitvi Slovenije EU. Zadnji podatki o letnem številu odseljenih državljanov Republike Slovenije so alarmantni (veliko in naglo rastoče število). Glede na boljšo izobraženost odseljenih od priseljenih in že 13 let negativen saldo Slovenija prek selitev državljanov RS izgublja dragocen razvojni potencial. Na drugi strani pa medregionalne selitve znotraj Slovenije (zlasti selitve državljanov RS) v nekaterih regijah pospešujejo njihov razvoj, v drugih pa ga zavirajo.

PREDLOGI ZA POLITIKO. – Slovenija potrebuje tako **migracijsko politiko** in druge politike (**regionalno**, ipd.), ki bodo temeljile predvsem na naslednjih postavkah⁵³:

- zadrževanje domačega prebivalstva v Sloveniji, na regionalni ravni znotraj Slovenije pa v manj razvitih in demografsko ogroženih regijah,
- spodbujanje in predvsem dopuščanje različnih oblik mednarodnega kroženja strokovnjakov, znotraj Slovenije pa raznih oblik njihovega kroženja med regijami,
- spodbujanje vračanja emigrantov in njihovih potomcev v Slovenijo, znotraj Slovenije pa vračanja mladih diplomantov (ki so študirali v drugi regiji od tiste, v kateri so živeli pred študijem) in drugih strokovnjakov nazaj v svoje regije,
- selektivna imigracijska politika (prednost za kadre, ki jih doma primanjkuje).

Za zadržanje/ohranjanje prebivalcev (zlasti najbolj usposobljenih) v Sloveniji ter za vrnitev visoko usposobljenih emigrantov iz tujine je ključen skladen in ugoden gospodarski ter širši družbeni razvoj; predvsem naglo *izboljšanje gospodarske in politične situacije v državi z jasno vizijo izhoda iz sedanje krize*. Potrebno bi bilo združiti vse sile v državi v korist razvoja Slovenije. Za zadržanje/ohranjanje prebivalcev v manj razvitih in drugih statističnih regijah, ki prek medregionalnih selitev izgubljajo svoje prebivalce in med njimi zlasti najbolj izobražene, pa je potrebno sistemsko delovati v smeri zagotavljanja skladnega in policentričnega regionalnega razvoja.

Potrebni pa so ukrepi tudi neposredno na področju **urejanja selitev** in skrbi za selivce ter na številnih **drugih področjih**. Predlagamo naslednje:

- Slovenija bi morala *voditi aktivno in usklajeno migracijsko politiko*. – To pomeni, da zavzame politika uradna stališča in sklepe v odnosu do vsaj treh širših migracijskih podpodročij: izseljenstvo (Slovenci po svetu), priseljenstvo in povratništvo.

⁵³ Ki smo jih v enaki obliki zapisali že tudi leta 2004 v: Bevc, Lukšič-Hacin, Zupančič, 2004.

- Potrebna je aktivna *politika na področju povratništva* iz tujine (iz začasnega bivanja v tujini – na primer študenti, ali daljšega).
- *Politika na področju razvojno-raziskovalne dejavnosti*. – Nujno je potrebno spremljati razmere v razvojno-raziskovalni dejavnosti (v različnih organizacijah), da bi pravočasno odkrili pomanjkljivosti in sprejeli ustrezne ukrepe.
- *Politika za preprečevanje odliva mladih v tujino*. – Če se bo večji del evidentiranega velikega potencialnega odliva v eni skupini mladih (bivši Erasmus študenti) v tujino uresničil, bo Slovenija poleg »fizične« izgube pomembnega razvojnega potenciala izgubila tudi velike pretekle naložbe iz javnih sredstev v izobraževanje teh ljudi. Menimo, da je potrebno spremljati položaj in vrednote mladih ter spodbujati (z raznovrstnimi ukrepi) njihovo zaposlovanje doma. Dejansko bi bila potrebna koordinirana nacionalna akcija za preprečevanje (trajnega) odhoda mladih v tujino.
- *Politika za spodbujanje vračanja mladih v svoje matične regije* (po končanem študiju, če so študirali v drugi regiji od svoje matične, po končanem usposabljanju za mladega raziskovalca, ipd.). – Na nacionalni ravni bi bilo potrebno v sodelovanju z lokalnimi partnerji oblikovati strategijo in programe spodbujanja zaposlovanja mladih (tudi samozaposlovanja) v matičnih (manj razvitih) regijah in odpiranja novih delovnih mest.

Meddržavne selitve so glede na majhnost Slovenije, neugodne demografske trende in prognoze ter ugotovljen velik potencialni odliv med mladimi področje, ki bi ga bilo potrebno **nenehno sistematično spremljati** (občasne in zelo redke ad hoc raziskave so premalo), pri tem zlasti statistično neevidentirane tokove, kamor sodi potencialni odliv različnih kategorij prebivalcev (zlasti najbolj usposobljenih in mladih). Za številne obsežne kategorije mladih še ni analiz: mladi, ki niso bili na Erasmus izmenjavi (srednješolci, študenti, diplomanti – zaposleni ali brezposelni), prav tako ni novejših analiz o potencialni emigraciji raziskovalcev (od zadnje tovrstne analize je preteklo že sedem let). Ob odsotnosti takih analiz lahko država zamuja s potrebnimi ukrepi in izgublja ključni razvojni potencial, kar lahko ogrozi zelen in potreben uspešen gospodarski in širši družbeni razvoj Slovenije. Za skladen regionalni razvoj, kar je razvojni cilj Slovenije, pa je zelo pomembno tudi poznavanje obsega in značilnosti *medregionalnih selitev*, ki lahko pospešujejo (Osrednjeslovenska) ali zavirajo (Pomurska, Koroška, Zasavska regija) razvoj posameznih regij.

Med predloge za nadaljnje raziskovanje sodi tudi širše **ovrednotenje** prikazanih (in nadaljnjih) **medregionalnih migracijskih gibanj z vidika nadaljnjega razvoja slovenskih statističnih regij**. Tako ovrednotenje zahteva sodelovanje strokovnjakov različnih strok. V tej knjigi zajeta analiza predstavlja bogato podatkovno podlago za tako ovrednotenje. Le sistematično spremljanje medregionalnih selitev v prihodnosti, zlasti po izobrazbi selivcev (prva taka analiza za vse selivce – državljane RS in tujce – je zajeta prav v tej knjigi, a zaradi razpoložljivosti podatkov zajema kratko obdobje 2008-2010), bo lahko omogočilo ustrezne

nadaljnje korake v tej smeri ter verodostojno vključitev dimenzije medregionalnih selitev v regionalno razvojno politiko.

Menimo, da je analiza, zajeta v tej knjigi in v knjigi o emigraciji bivših Erasmus študentov (Bevc, Ogorevc, 2013), lahko dragocena podlaga oblikovalcem politike in strategije razvoja Slovenije in strategije regionalega razvoja, da združijo vse sile za zagotovitev okoliščin, v katerih bodo prebivalci Slovenije (največje bogastvo naše države) ostali v Sloveniji (in se vrnil vanjo) in prispevali k njenemu razvoju, na drugi strani pa, da bodo ostali v svojih regijah (oziroma se vrnil vanje) in prispevali k njihovem razvoju.

SEZNAM TABEL IN SLIK

TABELE V TEKSTU

- Tabela 1.1: Pregled teorij o selitvah
- Tabela 2.1: Stopnja emigracije okoli leta 2000 po skupinah držav – za prebivalstvo, staro 15 let in več (%)
- Tabela 2.2: Zaloga imigrantov v državah OECD po dveh opredelitvah – sprememba zaloge v obdobju 2000-2009 (v %)
- Tabela 2.3: Začasne delovne (pri)selitve v države OECD po vrsti selitev – obdobje 2005-2010 (število priselitev v tisočih in letna sprememba v %)
- Tabela 2.4: Izobraženost aktivnih prebivalcev, novih prišlekov na trg dela, novih priseljencev in upokojenecv v državah OECD v obdobju 2000-2010
- Tabela 4.1: Notranje selitve v Sloveniji v obdobju 1992-2011 – obseg in struktura
- Tabela 4.2: Medregionalne selitve v Sloveniji v obdobju 1991-2011 po statističnih regijah in podobdobjih – obseg in struktura selitev
- Tabela 4.3: Razlike v bruto plačah in gospodarski razvitosti med statističnimi regijami – Slovenija, 2010
- Tabela 4.4: Prebivalci po regiji prebivališča 1. 1. 2011 in regiji prvega prebivališča – Slovenija, 1. 1. 2011
- Tabela 5.1: Emigranti in imigranti kot kategoriji prebivalcev Slovenije in državljanov Republike Slovenije – zadnji razpoložljivi podatki ter podatki za nekaj predhodnih let
- Tabela 5.2: Emigranti in imigranti v letu pred priključitvijo Slovenije EU kot kategoriji prebivalcev Slovenije in državljanov Republike Slovenije ter nekatere njihove značilnosti – 30. 9. 2003
- Tabela 5.3: Tujci v Sloveniji po državi državljanstva in spolu – v letih 2012 (1. 1.) in 2002 (31. 12.)
- Tabela 5.4: Prebivalci Slovenije, katerih prvo prebivališče je bila tujina (rojeni v tujini) – 1. 1. 2011 (popis prebivalstva)
- Tabela 5.5: Zaloga (začasnih) emigrantov za Slovenijo v različnih letih obdobja 1991-2012 po statističnih regijah – merjena kot del državljanov Republike Slovenije, popisanih oseb ali ustrezne druge kategorije oseb (%)
- Tabela 5.6: Zaloga imigrantov (tujih državljanov) v Sloveniji v letih 2011 in 2008 po statističnih regijah – obseg in struktura po spolu (%)
- Tabela 5.7: Zaloga imigrantov (tujih državljanov) v Sloveniji v letu 2003 po statističnih regijah (po stanju 30. 9.) – delež prebivalcev Slovenije (%)
- Tabela 5.8: Zaloga imigrantov (tujih državljanov) v Sloveniji v letu 2011 po statističnih regijah, izvorni državi (državljanstvu) in spolu (struktura: skupaj vse tri skupine držav = 100 %)
- Tabela 5.9: Zaloga prebivalcev s prvim prebivališčem v tujini (rojeni v tujini) – Slovenija po statističnih regijah ob popisu prebivalstva 1. 1. 2011
- Tabela 5.10: Notranje in zunanje (meddržavne) selitve prebivalstva – Slovenija, 1980-2012
- Tabela 5.11: Notranje in zunanje (meddržavne) selitve prebivalstva za Slovenijo v obdobju 1995-2012 po državljanstvu selivcev in podobdobjih – skupno in povprečno letno število ter število na 1000 prebivalcev
- Tabela 5.12: Meddržavne selitve za Slovenijo v obdobju 1995-2011 po starosti, spolu in državljanstvu selivcev
- Tabela 5.13: Priseljenci v Slovenijo (vsi – državljanji RS in tujci) po državi državljanstva, 1995-2010
- Tabela 5.14: Priseljeno delovno aktivno prebivalstvo v Slovenijo v obdobju 2005-2010 po doseženi izobrazbi in državi državljanstva
- Tabela 5.15: Število izdanih in veljavnih delovnih dovoljenj tujcem v Sloveniji v obdobju 1992-2013

- Tabela 5.16: Nagnjenost k emigraciji v letu 2010– prebivalci Slovenije v primerjavi s prebivalci držav EU-27 (%)
- Tabela 5.17: Naravno gibanje prebivalstva in meddržavne selitve v obdobju 1991-2011 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev Slovenije
- Tabela 6.1: Vloga medregionalnih in meddržavnih selitev za gibanje števila prebivalcev in nekateri ekonomski kazalniki v Sloveniji po statističnih regijah

SLIKE V TEKSTU

- Slika 1.1: Različni vzorci delovnih selitev in različne vrste selivcev po širitvah Evropske unije v preteklem desetletju
- Slika 2.1: Zaloga prebivalstva, rojenega v tujini, v državah OECD leta 2010 – delež v celotnem prebivalstvu (%)
- Slika 2.2: Zaloga tujih državljanov v državah OECD leta 2010 – njihov delež v celotnem prebivalstvu (%)
- Slika 2.3: Zaloga aktivnih prebivalcev, rojenih v tujini, v državah OECD leta 2009 – delež med vsemi aktivnimi prebivalci (%)
- Slika 2.4: Zaloga tujih državljanov med aktivnim prebivalstvom v državah OECD leta 2009 (v Sloveniji leta 2012) – delež tujih državljanov med vsemi aktivnimi prebivalci (%)
- Slika 2.5: Struktura priseljevanja v države OECD po celinah in sprememba v letu 2009 glede na leto 2007
- Slika 2.6: Sprememba števila prebivalcev v državah OECD v obdobju 2000-2010 in sestavine teh sprememb (rasti/padca) (%)
- Slika 2.7: Število pridobitev državljanstva v državah OECD v obdobju 2000-2010 na 1000 državljanov gostujoče države v letu 2000
- Slika 2.8: Delež oseb s terciarno izobrazbo med prebivalci, rojenimi v tujini, v letih 2000 in 2010 (%) – države OECD
- Slika 2.9: Sestava sprememb števila aktivnih prebivalcev s terciarno izobrazbo v obdobju 2000-2010 v državah OECD po demografskih skupinah
- Slika 4.1: Notranje selitve v Sloveniji v obdobju 1982-2011 po spolu – število selitev
- Slika 4.2: Notranje selitve v Sloveniji v obdobju 1992-2011 po vrsti selitev – število selitev
- Slika 4.3: Notranje selitve v Sloveniji v obdobju 1992-2011 po vrsti selitev – število selitev na 1000 prebivalcev
- Slika 4.4: Notranje selitve v Sloveniji v obdobju 1992-2011 po vrsti selitev– struktura (delež posamezne vrste selitev v vseh notranjih selitvah – %)
- Slika 4.5: Notranje selitve v Sloveniji v obdobju 1982-2011 po starosti in spolu – povprečna starost selivcev (v letih)
- Slika 4.6: Saldo v medregionalnih selitvah v Sloveniji v obdobju 1991-2011 po statističnih regijah – povprečno letno število na 1000 prebivalcev
- Slika 4.7: Spolna struktura medregionalnih selitev državljanov RS v Sloveniji v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah (v %)
- Slika 4.8: Spolna struktura vseh medregionalnih selitev v Sloveniji v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev – delež žensk v teh selitvah (%)
- Slika 4.9: Povprečna starost medregionalnih selivcev v Sloveniji v obdobju 2003-2010 – selitve državljanov RS (leta starosti)
- Slika 4.10: Povprečna starost medregionalnih selivcev v Sloveniji v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (leta starosti)
- Slika 4.11: Izobraženost medregionalnih selivcev v Sloveniji v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)
- Slika 4.11a: Povprečno število let šolanja
- Slika 4.11b: Delež selivcev s terciarno izobrazbo
- Slika 5.1: Priseljeni v Slovenijo po letu priselitve in državi prvega prebivališča – popis prebivalstva 2011 (število priselitev)

- Slika 5.2: Meddržavne selitve v Sloveniji v obdobju 1961-2012 –letno število
- Slika 5.3: Meddržavne selitve v Sloveniji v obdobju 1967-2011 po spolu – letno število
- Slika 5.3a: Moški
- Slika 5.3b: Ženske
- Slika 5.4: Meddržavne selitve za Slovenijo v obdobju 1992-2012 oziroma 1995-2012 po državljanstvu selivcev – letno število selivcev in selitvenega prirasta/padca
- Slika 5.4a: Vse selitve
- Slika 5.4b: Selitve državljanov RS
- Slika 5.4c: Selitve tujcev
- Slika 5.5: Struktura meddržavnih selitev po državljanstvu (državljeni RS, tujci) za Slovenijo v obdobju 1995-2012 – delež državljanov RS v teh selitvah (%)
- Slika 5.6: Meddržavne selitve za Slovenijo v obdobju 1995-2012 po državljanstvu selivcev in podobdobjih – povprečno letno število selitev in selitveni prirast/padec
- Slika 5.7: Meddržavne selitve za Slovenijo v obdobju 1995-2012 po državljanstvu selivcev in podobdobjih – koeficient (povprečno letno število selitev in selitveni prirast/padec na 1000 prebivalcev)
- Slika 5.7a: Priseljeni
- Slika 5.7b: Odseljeni
- Slika 5.7c: Selitveni prirast/padec
- Slika 5.8: Spolna struktura meddržavnih selivcev za Slovenijo v obdobju 1995-2010 – po državljanstvu selivcev
- Slika 5.9: Meddržavne selitve za Slovenijo v obdobju 1995-2010 po spolu (in državljanstvu) selivcev in podobdobjih – povprečno letno število selitev in selitveni prirast/padec
- Slika 5.9a: Državljeni Republike Slovenije (priseljeni, odseljeni, selitveni prirast/padec)
- Slika 5.9b: Tujci (priseljeni, odseljeni, selitveni prirast/padec)
- Slika 5.10: Spolna struktura meddržavnih selitev državljanov RS za Slovenijo v obdobju 2003-2011 – delež žensk v teh selitvah (%)
- Slika 5.11: Spolna struktura vseh meddržavnih selitev (državljeni RS, tujci) za Slovenijo v obdobju 2008-2011 – delež žensk v teh selitvah (%)
- Slika 5.12: Povprečna starost meddržavnih selivcev (vseh: državljanov, tujcev) – Slovenija, obdobje 1995-2011 (leta starosti)
- Slika 5.13: Povprečna starost meddržavnih selivcev po državljanstvu – Slovenija, obdobje 1995-2011 (leta starosti)
- Slika 5.13a: Državljeni R Slovenije
- Slika 5.13b: Tujci
- Slika 5.14: Povprečna starost meddržavnih selivcev po spolu in državljanstvu za Slovenijo v obdobju 1995-2011 – ženske (leta starosti)
- Slika 5.14a: Skupaj
- Slika 5.14b: Državljeni Republike Slovenije
- Slika 5.14c: Tujci
- Slika 5.15: Povprečna starost meddržavnih selivcev po spolu in državljanstvu za Slovenijo v obdobju 1995-2011 – moški (leta starosti)
- Slika 5.15a: Skupaj
- Slika 5.15b: Državljeni Republike Slovenije
- Slika 5.15c: Tujci
- Slika 5.16: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Slovenijo v obdobju 1995-2010 po spolu (in državljanstvu) in podobdobjih (leta starosti)
- Slika 5.16a: Državljeni R Slovenije (priseljeni, odseljeni, selitveni prirast/padec)
- Slika 5.16b: Tujci (priseljeni, odseljeni, selitveni prirast/padec)
- Slika 5.17: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Slovenijo v obdobju 2008-2011 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj
- Slika 5.18: Priselitve tujcev v Slovenijo v obdobju 2005-2010 po namenu priselitve – letno

število priselitev

- Slika 5.19: Povprečno število let šolanja za meddržavne selivce za Slovenijo v 1990-ih letih preteklega stoletja (selitve državljanov Republike Slovenije, starostna skupina 15+, selivci z znano izobrazbo)
- Slika 5.20: Relativna razlika v povprečnem številu let šolanja za priseljene in odseljene v meddržavnih selitvah Slovenije v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 po spolu – selitve državljanov RS (selivci z znano izobrazbo; v %)
- Slika 5.20a: Skupaj
- Slika 5.20b: Moški
- Slika 5.20c: Ženske
- Slika 5.21: Relativna razlika v deležu oseb s terciarno izobrazbo med priseljenimi in odseljenimi v meddržavnih selitvah Slovenije v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 po spolu – selitve državljanov RS (selivci z znano izobrazbo; v %)
- Slika 5.21a: Skupaj
- Slika 5.21b: Moški
- Slika 5.21c: Ženske
- Slika 5.22: Povprečno število let šolanja meddržavnih selivcev za Slovenijo v obdobju 2008-2010 po spolu – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)
- Slika 5.22a: Skupaj
- Slika 5.22b: Moški
- Slika 5.22c: Ženske
- Slika 5.23: Delež oseb s terciarno izobrazbo med vsemi meddržavnimi selivci za Slovenijo v obdobju 2008-2010 po spolu – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)
- Slika 5.23a: Skupaj
- Slika 5.23b: Moški
- Slika 5.23c: Ženske
- Slika 5.24: Gibanje letnega števila delovnih dovoljenj tujcem v Sloveniji v obdobju 1992-2012
- Slika 5.25: Struktura veljavnih delovnih dovoljenj tujcem v Sloveniji v obdobju 2004-2011
- Slika 5.26: Nedovoljeno prehajanje slovenske državne meje, 1991-2012 – letno število prehodov
- Slika 5.27: Prosilci za azil v Sloveniji v obdobju 1991-2012 – letno število
- Slika 5.28: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za rast števila prebivalcev v Sloveniji v obdobju 1991-2011 – število oseb/dogodkov na 1000 prebivalcev
- Slika 5.28a: Naravno gibanje prebivalstva
- Slika 5.28b: Meddržavne selitve
- Slika 5.29: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za rast števila prebivalcev Slovenije v obdobju 1991-2011 – koeficient prirasta/padca (število oseb na 1000 prebivalcev)
- Slika 5.30: Saldo v meddržavnih selitvah oseb s terciarno izobrazbo za Slovenijo v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (število selitev)
- Slika 6.2-1: Obseg medregionalnih selitev za Pomursko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.2-2: Struktura medregionalnih selitev za Pomursko regijo v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah
- Slika 6.2-3: Spolna struktura medregionalnih selitev državljanov RS za Pomursko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.2-4: Spolna struktura vseh medregionalnih selitev (državljeni RS, tujci) za Pomursko regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.2-5: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Pomursko regijo v obdobju 2003-2010 – selitve državljanov RS
- Slika 6.2-6: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Pomursko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj

- Slika 6.2-7: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v medregionalnih selitvah za Pomursko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)
- Slika 6.2-8: Izobraženost medregionalnih selivcev za Pomursko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)
- Slika 6.2-9: Obseg meddržavnih selitev za Pomursko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.2-10: Struktura meddržavnih selitev za Pomursko regijo v obdobju 2000-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah
- Slika 6.2-11: Spolna struktura meddržavnih selitev državljanov RS za Pomursko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.2-12: Spolna struktura vseh meddržavnih selitev (državljeni RS, tujci) za Pomursko regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.2-13: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Pomursko regijo v obdobju 1991-2010 – selitve državljanov RS
- Slika 6.2-14: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Pomursko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj
- Slika 6.2-15: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v meddržavnih selitvah za Pomursko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)
- Slika 6.2-16: Izobraženost meddržavnih selivcev za Pomursko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)
- Slika 6.2-17: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za spremembo števila prebivalcev v Pomurski regiji, 1991-2010 (koeficient – letni saldo na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.2-18: Selitveni saldo v Pomurski regiji v obdobju 2008-2010 po spolu (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve
- Slika 6.2-19: Saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Pomurski regiji v obdobju 2008-2010 (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve
- Slika 6.3-1: Obseg medregionalnih selitev za Podravsko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.3-2: Struktura medregionalnih selitev za Podravsko regijo v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah
- Slika 6.3-3: Spolna struktura medregionalnih selitev državljanov RS za Podravsko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.3-4: Spolna struktura vseh medregionalnih selitev (državljeni RS, tujci) za Podravsko regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.3-5: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Podravsko regijo v obdobju 2003-2010 – selitve državljanov RS
- Slika 6.3-6: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Podravsko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj
- Slika 6.3-7: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v medregionalnih selitvah za Podravsko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)
- Slika 6.3-8: Izobraženost medregionalnih selivcev za Podravsko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)
- Slika 6.3-9: Obseg meddržavnih selitev za Podravsko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.3-10: Struktura meddržavnih selitev za Podravsko regijo v obdobju 2000-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah
- Slika 6.3-11: Spolna struktura meddržavnih selitev državljanov RS za Podravsko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.3-12: Spolna struktura vseh meddržavnih selitev za Podravsko regijo (državljeni RS, tujci)

v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah

- Slika 6.3-13: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Podravsko regijo v obdobju 1991-2010 – selitve državljanov RS
- Slika 6.3-14: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Podravsko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj
- Slika 6.3-15: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v meddržavnih selitvah za Podravsko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)
- Slika 6.3-16: Izobraženost meddržavnih selivcev za Podravsko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)
- Slika 6.3-17: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za spremembo števila prebivalcev v Podravski regiji, 1991-2010 (koeficient – letni saldo na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.3-18: Selitveni saldo v Podravski regiji v obdobju 2008-2010 po spolu (število oseb) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve
- Slika 6.3-19: Saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Podravski regiji v obdobju 2008-2010 (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve
- Slika 6.4-1: Obseg medregionalnih selitev za Koroško regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.4-2: Struktura medregionalnih selitev za Koroško regijo v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah
- Slika 6.4-3: Spolna struktura medregionalnih selitev državljanov RS za Koroško regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.4-4: Spolna struktura vseh medregionalnih selitev za Koroško regijo (državljeni RS, tujci) v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.4-5: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Koroško regijo v obdobju 2003-2010 – selitve državljanov RS
- Slika 6.4-6: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Koroško regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj
- Slika 6.4-7: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v medregionalnih selitvah za Koroško regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)
- Slika 6.4-8: Izobraženost medregionalnih selivcev za Koroško regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)
- Slika 6.4-9: Obseg meddržavnih selitev za Koroško regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.4-10: Struktura meddržavnih selitev za Koroško regijo v obdobju 2000-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah
- Slika 6.4-11: Spolna struktura meddržavnih selitev državljanov RS za Koroško regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.4-12: Spolna struktura vseh meddržavnih selitev (državljeni RS, tujci) za Koroško regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.4-13: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Koroško regijo v obdobju 1991-2010 – selitve državljanov RS
- Slika 6.4-14: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Koroško regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj
- Slika 6.4-15: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v meddržavnih selitvah za Koroško regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)
- Slika 6.4-16: Izobraženost meddržavnih selivcev za Koroško regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)

- Slika 6.4-17: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za spremembo števila prebivalcev v Koroški regiji, 1991-2010 (koeficient – letni saldo na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.4-18: Selitveni saldo za Koroško regijo v obdobju 2008-2010 po spolu (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve
- Slika 6.4-19: Saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Koroški regiji v obdobju 2008-2010 (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve
- Slika 6.5-1: Obseg medregionalnih selitev za Savinjsko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.5-2: Struktura medregionalnih selitev za Savinjsko regijo v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah
- Slika 6.5-3: Spolna struktura medregionalnih selitev državljanov RS za Savinjsko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.5-4: Spolna struktura vseh medregionalnih selitev (državljeni RS, tujci) za Savinjsko regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.5-5: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Savinjsko regijo v obdobju 2003-2010 – selitve državljanov RS
- Slika 6.5-6: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Savinjsko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj
- Slika 6.5-7: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v medregionalnih selitvah za Savinjsko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)
- Slika 6.5-8: Izobraženost medregionalnih selivcev za Savinjsko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)
- Slika 6.5-9: Obseg meddržavnih selitev za Savinjsko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.5-10: Struktura meddržavnih selitev za Savinjsko regijo v obdobju 2000-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah
- Slika 6.5-11: Spolna struktura meddržavnih selitev državljanov RS za Savinjsko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.5-12: Spolna struktura vseh meddržavnih selitev (državljeni RS, tujci) za Savinjsko regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.5-13: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Savinjsko regijo v obdobju 1991-2010 – selitve državljanov RS
- Slika 6.5-14: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Savinjsko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj
- Slika 6.5-15: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v meddržavnih selitvah za Savinjsko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)
- Slika 6.5-16: Izobraženost meddržavnih selivcev za Savinjsko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)
- Slika 6.5-17: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za spremembo števila prebivalcev v Savinjski regiji, 1991-2010 (koeficient – letni saldo na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.5-18: Selitveni saldo v Savinjski regiji v obdobju 2008-2010 po spolu (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve
- Slika 6.5-19: Saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Savinjski regiji v obdobju 2008-2010 (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve
- Slika 6.6-1: Obseg medregionalnih selitev za Zasavsko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.6-2: Struktura medregionalnih selitev za Zasavsko regijo v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah
- Slika 6.6-3: Spolna struktura medregionalnih selitev državljanov RS za Zasavsko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.6-4: Spolna struktura vseh medregionalnih selitev (državljeni RS, tujci) za Zasavsko

regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah

- Slika 6.6-5: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Zasavsko regijo v obdobju 2003-2010 – selitve državljanov RS
- Slika 6.6-6: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Zasavsko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj
- Slika 6.6-7: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v medregionalnih selitvah za Zasavsko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)
- Slika 6.6-8: Izobraženost medregionalnih selivcev za Zasavsko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)
- Slika 6.6-9: Obseg meddržavnih selitev za Zasavsko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.6-10: Struktura meddržavnih selitev za Zasavsko regijo v obdobju 2000-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah
- Slika 6.6-11: Spolna struktura meddržavnih selitev državljanov RS za Zasavsko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.6-12: Spolna struktura vseh meddržavnih selitev (državljeni RS, tujci) za Zasavsko regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.6-13: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Zasavsko regijo v obdobju 1991-2010 – selitve državljanov RS
- Slika 6.6-14: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Zasavsko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj
- Slika 6.6-15: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v meddržavnih selitvah za Zasavsko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)
- Slika 6.6-16: Izobraženost meddržavnih selivcev za Zasavsko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)
- Slika 6.6-17: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za spremembo števila prebivalcev v Zasavski regiji, 1991-2010 (koeficient – letni saldo na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.6-18: Selitveni saldo v Zasavski regiji v obdobju 2008-2010 po spolu (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve
- Slika 6.6-19: Saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Zasavski regiji v obdobju 2008-2010 (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve
- Slika 6.7-1: Obseg medregionalnih selitev za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.7-2: Struktura medregionalnih selitev za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah
- Slika 6.7-3: Spolna struktura medregionalnih selitev državljanov RS za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.7-4: Spolna struktura vseh medregionalnih selitev (državljeni RS, tujci) za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.7-5: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 2003-2010 – selitve državljanov RS
- Slika 6.7-6: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj
- Slika 6.7-7: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v medregionalnih selitvah za Spodnjeposavsko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)
- Slika 6.7-8: Izobraženost medregionalnih selivcev za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)
- Slika 6.7-9: Obseg meddržavnih selitev za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 1991-2010

(koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)

- Slika 6.7-10: Struktura meddržavnih selitev za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 2000-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah
- Slika 6.7-11: Spolna struktura meddržavnih selitev državljanov RS za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.7-12: Spolna struktura vseh meddržavnih selitev (državljeni RS, tujci) za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.7-13: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 1991-2010 – selitve državljanov RS
- Slika 6.7-14: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj
- Slika 6.7-15: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika za priseljene in odseljene v meddržavnih selitvah za Spodnjeposavsko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)
- Slika 6.7-16: Izobraženost meddržavnih selivcev za Spodnjeposavsko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)
- Slika 6.7-17: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za spremembo števila prebivalcev v Spodnjeposavski regiji, 1991-2010 (koeficient – letni saldo na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.7-18: Selitveni saldo v Spodnjeposavski regiji v obdobju 2008-2010 po spolu (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve
- Slika 6.7-19: Saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Spodnjeposavski regiji v obdobju 2008-2010 (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve
- Slika 6.8-1: Obseg medregionalnih selitev za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.8-2: Struktura medregionalnih selitev za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah
- Slika 6.8-3: Spolna struktura medregionalnih selitev državljanov RS za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.8-4: Spolna struktura vseh medregionalnih selitev (državljeni RS, tujci) za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.8-5: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 2003-2010 – selitve državljanov RS
- Slika 6.8-6: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj
- Slika 6.8-7: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v medregionalnih selitvah za Jugovzhodno Slovenijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)
- Slika 6.8-8: Izobraženost medregionalnih selivcev za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)
- Slika 6.8-9: Obseg meddržavnih selitev za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.8-10: Struktura meddržavnih selitev za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 2000-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah
- Slika 6.8-11: Spolna struktura meddržavnih selitev državljanov RS za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.8-12: Spolna struktura vseh meddržavnih selitev (državljeni RS, tujci) za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.8-13: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 1991-2010 – selitve državljanov RS
- Slika 6.8-14: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj
- Slika 6.8-15: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v meddržavnih selitvah za Jugovzhodno Slovenijo v obdobjih 2003-2005,

2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)

- Slika 6.8-16: Izobraženost meddržavnih selivcev za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)
- Slika 6.8-17: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za spremembo števila prebivalcev v Jugovzhodni Sloveniji, 1991-2010 (koeficient – letni saldo na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.8-18: Selitveni saldo za Jugovzhodno Slovenijo v obdobju 2008-2010 po spolu, (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve
- Slika 6.8-19: Saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Jugovzhodni Sloveniji v obdobju 2008-2010 (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve
- Slika 6.9-1: Obseg medregionalnih selitev za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.9-2: Struktura medregionalnih selitev za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah
- Slika 6.9-3: Spolna struktura medregionalnih selitev državljanov RS za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.9-4: Spolna struktura vseh medregionalnih selitev (državljeni RS, tujci) za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.9-5: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 2003-2010 – selitve državljanov RS
- Slika 6.9-6: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj
- Slika 6.9-7: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v medregionalnih selitvah za Osrednjeslovensko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)
- Slika 6.9-8: Izobraženost medregionalnih selivcev za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)
- Slika 6.9-9: Obseg meddržavnih selitev za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.9-10: Struktura meddržavnih selitev za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 2000-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah
- Slika 6.9-11: Spolna struktura meddržavnih selitev državljanov RS za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.9-12: Spolna struktura vseh meddržavnih selitev (državljeni RS, tujci) za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.9-13: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 1991-2010 – selitve državljanov RS
- Slika 6.9-14: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj
- Slika 6.9-15: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v meddržavnih selitvah za Osrednjeslovensko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)
- Slika 6.9-16: Izobraženost meddržavnih selivcev za Osrednjeslovensko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)
- Slika 6.9-17: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za spremembo števila prebivalcev v Osrednjeslovenski regiji, 1991-2010 (koeficient – letni saldo na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.9-18: Selitveni saldo v Osrednjeslovenski regiji v obdobju 2008-2010 po spolu (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve
- Slika 6.9-19: Saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Osrednjeslovenski regiji v obdobju 2008-2010 (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve
- Slika 6.10-1: Obseg medregionalnih selitev za Gorenjsko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)

- Slika 6.10-2: Struktura medregionalnih selitev za Gorenjsko regijo v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah
- Slika 6.10-3: Spolna struktura medregionalnih selitev državljanov RS za Gorenjsko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.10-4: Spolna struktura vseh medregionalnih selitev (državljeni RS, tujci) za Gorenjsko regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.10-5: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Gorenjsko regijo v obdobju 2003-2010 – selitve državljanov RS
- Slika 6.10-6: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Gorenjsko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj
- Slika 6.10-7: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v medregionalnih selitvah za Gorenjsko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)
- Slika 6.10-8: Izobraženost medregionalnih selivcev za Gorenjsko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)
- Slika 6.10-9: Obseg meddržavnih selitev za Gorenjsko regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.10-10: Struktura meddržavnih selitev za Gorenjsko regijo v obdobju 2000-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah
- Slika 6.10-11: Spolna struktura meddržavnih selitev državljanov RS za Gorenjsko regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.10-12: Spolna struktura vseh meddržavnih selitev (državljeni RS, tujci) za Gorenjsko regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.10-13: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Gorenjsko regijo v obdobju 1991-2010 – selitve državljanov RS
- Slika 6.10-14: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Gorenjsko regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj
- Slika 6.10-15: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v meddržavnih selitvah za Gorenjsko regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)
- Slika 6.10-16: Izobraženost meddržavnih selivcev za Gorenjsko regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)
- Slika 6.10-17: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za spremembo števila prebivalcev v Gorenjski regiji, 1991-2010 (koeficient – letni saldo na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.10-18: Selitveni saldo v Gorenjski regiji v obdobju 2008-2010 po spolu (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve
- Slika 6.10-19: Saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Gorenjski regiji v obdobju 2008-2010 (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve
- Slika 6.11-1: Obseg medregionalnih selitev za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.11-2: Struktura medregionalnih selitev za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah
- Slika 6.11-3: Spolna struktura medregionalnih selitev državljanov RS za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.11-4: Spolna struktura vseh medregionalnih selitev (državljeni RS, tujci) za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.11-5: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 2003-2010 – selitve državljanov RS
- Slika 6.11-6: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj
- Slika 6.11-7: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v medregionalnih selitvah za Notranjsko-kraško regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)

- Slika 6.11-8: Izobraženost medregionalnih selivcev za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)
- Slika 6.11-9: Obseg meddržavnih selitev za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.11-10: Struktura meddržavnih selitev za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 2000-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah
- Slika 6.11-11: Spolna struktura meddržavnih selitev državljanov RS za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.11-12: Spolna struktura vseh meddržavnih selitev (državljeni RS, tujci) za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.11-13: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 1991-2010 – selitve državljanov RS
- Slika 6.11-14: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj
- Slika 6.11-15: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v meddržavnih selitvah za Notranjsko-kraško regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)
- Slika 6.11-16: Izobraženost meddržavnih selivcev za Notranjsko-kraško regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)
- Slika 6.11-17: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za spremembo števila prebivalcev v Notranjsko-kraški regiji, 1991-2010 (koeficient – letni saldo na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.11-18: Selitveni saldo v Notranjsko-kraški regiji v obdobju 2008-2010 po spolu (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve
- Slika 6.11-19: Saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Notranjsko-kraški regiji v obdobju 2008-2010 (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve
- Slika 6.12-1: Obseg medregionalnih selitev za Goriško regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.12-2: Struktura medregionalnih selitev za Goriško regijo v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah
- Slika 6.12-3: Spolna struktura medregionalnih selitev državljanov RS za Goriško regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.12-4: Spolna struktura vseh medregionalnih selitev (državljeni RS, tujci) za Goriško regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.12-5: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Goriško regijo v obdobju 2003-2010 – selitve državljanov RS
- Slika 6.12-6: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Goriško regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj
- Slika 6.12-7: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v medregionalnih selitvah za Goriško regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)
- Slika 6.12-8: Izobraženost medregionalnih selivcev za Goriško regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)
- Slika 6.12-9: Obseg meddržavnih selitev za Goriško regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.12-10: Struktura meddržavnih selitev za Goriško regijo v obdobju 2000-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah
- Slika 6.12-11: Spolna struktura meddržavnih selitev državljanov RS za Goriško regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.12-12: Spolna struktura vseh meddržavnih selitev (državljeni RS, tujci) za Goriško regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.12-13: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Goriško regijo v obdobju 1991-2010 –

selitve državljanov RS

- Slika 6.12-14: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Goriško regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj
- Slika 6.12-15: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v meddržavnih selitvah za Goriško regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)
- Slika 6.12-16: Izobraženost meddržavnih selivcev za Goriško regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)
- Slika 6.12-17: Vloga naravnega in selitvenega gibanja prebivalstva v Goriški regiji, 1991-2010 (koeficient – letni saldo na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.12-18: Selitveni saldo v Goriški regiji v obdobju 2008-2010 po spolu (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve
- Slika 6.12-19: Saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Goriški regiji v obdobju 2008-2010 (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve
- Slika 6.13-1: Obseg medregionalnih selitev za Obalno-kraško regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.13-2: Struktura medregionalnih selitev za Obalno-kraško regijo v obdobju 2008-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah
- Slika 6.13-3: Spolna struktura medregionalnih selitev državljanov RS za Obalno-kraško regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.13-4: Spolna struktura vseh medregionalnih selitev (državljeni RS, tujci) za Obalno-kraško regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.13-5: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Obalno-kraško regijo v obdobju 2003-2010 – selitve državljanov RS
- Slika 6.13-6: Povprečna starost medregionalnih selivcev za Obalno-kraško regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj
- Slika 6.13-7: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v medregionalnih selitvah za Obalno-kraško regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)
- Slika 6.13-8: Izobraženost medregionalnih selivcev za Obalno-kraško regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)
- Slika 6.13-9: Obseg meddržavnih selitev za Obalno-kraško regijo v obdobju 1991-2010 (koeficient – število oseb na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.13-10: Struktura meddržavnih selitev za Obalno-kraško regijo v obdobju 2000-2010 po državljanstvu selivcev (državljeni RS, tujci) – delež državljanov RS v teh selitvah
- Slika 6.13-11: Spolna struktura meddržavnih selitev državljanov RS za Obalno-kraško regijo v obdobju 2003-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.13-12: Spolna struktura vseh meddržavnih selitev (državljeni RS, tujci) za Obalno-kraško regijo v obdobju 2008-2010 – delež žensk v teh selitvah
- Slika 6.13-13: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Obalno-kraško regijo v obdobju 1991-2010 – selitve državljanov RS
- Slika 6.13-14: Povprečna starost meddržavnih selivcev za Obalno-kraško regijo v obdobju 2008-2010 – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj
- Slika 6.13-15: Relativna razlika v povprečni vrednosti kazalnika o izobraženosti priseljenih in odseljenih v meddržavnih selitvah za Obalno-kraško regijo v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 – selitve državljanov RS (v %)
- Slika 6.13-16: Izobraženost meddržavnih selivcev za Obalno-kraško regijo v obdobju 2008-2010 po dveh kazalnikih – selitve državljanov RS, tujcev in selitve skupaj (selivci z znano izobrazbo)
- Slika 6.13-17: Vloga naravnega in selitvenega gibanja za spremembo števila prebivalcev v Obalno-kraški regiji, 1991-2010 (koeficient – letni saldo na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.13-18: Selitveni saldo v Obalno-kraški regiji v obdobju 2008-2010 po spolu (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve

- Slika 6.13-19: Saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Obalno-kraški regiji v obdobju 2008-2010 (število selitev) – medregionalne in meddržavne selitve ter skupaj vse selitve
- Slika 6.14-1: Vloga naravnega in selitvenega gibanja prebivalstva pri spremembi števila prebivalcev v Sloveniji v obdobju 1995-2007 po statističnih regijah (koeficient – povprečni letni saldo na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.14-2: Vloga naravnega in selitvenega gibanja prebivalstva pri spremembo števila prebivalcev v Sloveniji v obdobju 2008-2010 po statističnih regijah (koeficient – povprečni letni saldo na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.14-3: Selitveni saldo v Sloveniji v obdobju 2008-2010 po statističnih regijah in državljanstvu selivcev (koeficient – povprečni letni saldo na 1000 prebivalcev)
- Slika 6.14-4: Sprememba povprečne starosti prebivalcev Slovenije po statističnih regijah v obdobju 2003-2010 zaradi selitev državljanov RS (izraženo v letih starosti)
- Slika 6.14-5: Sprememba povprečne starosti prebivalcev Slovenije po statističnih regijah v obdobju 2008-2010 zaradi selitev (izraženo v letih starosti)
- Slika 6.14-6: Skupni saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Sloveniji v obdobju 2008-2010 po statističnih regijah (število selitev)
- Slika 6.14-7: Skupni saldo v meddržavnih selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Sloveniji v letih 2008 in 2010 po statističnih regijah in državljanstvu selivcev (število selitev)

TABELE V PRILOGAH

Priloga A: Meddržavne selitve v drugih državah

- Tabela A-1: Zaloga v tujini rojenega prebivalstva v državah OECD (število v tisočih in % v prebivalstvu)
- Tabela A-2: Zaloga tujega prebivalstva v državah OECD po državljanstvu (število v tisočih in % v prebivalstvu)
- Tabela A-3: Zaloga v tujini rojenih aktivnih prebivalcev v državah OECD (število v tisočih in % v celotnem aktivnem prebivalstvu)
- Tabela A-4: Zaloga tujih državljanov med aktivnimi prebivalci v izbranih državah OECD (v tisočih in %)
- Tabela A-5: Priseljeni tujci v izbrane države OECD v obdobju 2000-2009 (v tisočih)
- Tabela A-6: Odseljeni tujci iz izbranih držav OECD v obdobju 2000-2009 (v tisočih)

Priloga B: Meddržavne selitve za Slovenijo ter zaloga emigrantov in imigrantov po statističnih regijah

- Tabela B-1: Evidentirani (začasni) emigranti (državljeni Republike Slovenije, ki so začasno v tujini), prebivalstvo in vsi državljeni RS v Sloveniji po statističnih regijah in po spolu – 31. 12. 2007
- Tabela B-2: Imigranti (tujci, prebivalci Slovenije) kot delež prebivalstva v Sloveniji po statističnih regijah – 1. 7. 2011
- Tabela B-3: Priseljeni v Slovenijo (vsi) po državi državljanstva, 1995-2010

Priloga C: Statistične regije – medregionalne in meddržavne selitve ter naravno gibanje prebivalstva

- Tabela C-1.1: Naravno gibanje prebivalstva, medregionalne selitve in meddržavne selitve v obdobju 1991-2010 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev – Slovenija
- Tabela C-1.2: Naravno gibanje prebivalstva, medregionalne selitve in meddržavne selitve v obdobju 1991-2010 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev – Pomurska regija
- Tabela C-1.3: Naravno gibanje prebivalstva, medregionalne selitve in meddržavne selitve v obdobju 1991-2010 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev – Podravska

- regija
- Tabela C-1.4: Naravno gibanje prebivalstva, medregionalne selitve in meddržavne selitve v obdobju 1991-2010 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev – Koroška regija
- Tabela C-1.5: Naravno gibanje prebivalstva, medregionalne selitve in meddržavne selitve v obdobju 1991-2010 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev – Savinjska regija
- Tabela C-1.6: Naravno gibanje prebivalstva, medregionalne selitve in meddržavne selitve v obdobju 1991-2010 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev – Zasavska regija
- Tabela C-1.7: Naravno gibanje prebivalstva, medregionalne selitve in meddržavne selitve v obdobju 1991-2010 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev – Spodnjeposavska regija
- Tabela C-1.8: Naravno gibanje prebivalstva, medregionalne selitve in meddržavne selitve v obdobju 1991-2010 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev – Jugovzhodna Slovenija
- Tabela C-1.9: Naravno gibanje prebivalstva, medregionalne selitve in meddržavne selitve v obdobju 1991-2010 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev – Osrednjeslovenska regija
- Tabela C-1.10: Naravno gibanje prebivalstva, medregionalne selitve in meddržavne selitve v obdobju 1991-2010 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev – Gorenjska regija
- Tabela C-1.11: Naravno gibanje prebivalstva, medregionalne selitve in meddržavne selitve v obdobju 1991-2010 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev – Notranjsko-kraška regija
- Tabela C-1.12: Naravno gibanje prebivalstva, medregionalne selitve in meddržavne selitve v obdobju 1991-2010 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev – Goriška regija
- Tabela C-1.13: Naravno gibanje prebivalstva, medregionalne selitve in meddržavne selitve v obdobju 1991-2010 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev – Obalno-kraška regija
- Tabela C-2: Medregionalne selitve v obdobju 2008-2010 ter meddržavne selitve v obdobju 2008-2010 in 2000-2010 po državljanstvu – Slovenija po statističnih regijah
- Tabela C-3.1: Medregionalne in meddržavne selitve državljanov RS v Sloveniji v obdobju 2003-2010 po statističnih regijah in spolu
- Tabela C-3.2a: Medregionalne in meddržavne selitve v Sloveniji v obdobju 2008-2010 po statističnih regijah in spolu – vse selitve (državljeni RS, tujci)
- Tabela C-3.2b: Medregionalne in meddržavne selitve v Sloveniji v obdobju 2008-2010 po statističnih regijah in spolu – državljani RS
- Tabela C-3.2c: Medregionalne in meddržavne selitve v Sloveniji v obdobju 2008-2010 po statističnih regijah in spolu – tuji državljani
- Tabela C-3.3: Struktura prebivalstva v Sloveniji in statističnih regijah v obdobju 2003-2010 in 2008-2010 po spolu (%)
- Tabela C-4.1: Povprečna starost selivcev po vrsti selitev (medregionalne, meddržavne) in selitvenih tokovih (priselitve, odselitve) za državljane RS v obdobju 1991-2010 ter za vse selivce v obdobju 2008-2010 – Slovenija po statističnih regijah (leta starosti)
- Tabela C-4.2a: Sprememba povprečne starosti prebivalstva zaradi selitev državljanov RS v Sloveniji v obdobju 2003-2010 po statističnih regijah in vrsti selitev (medregionalne, meddržavne, skupaj)
- Tabela C-4.2b: Sprememba povprečne starosti prebivalstva zaradi vseh selitev v Sloveniji v obdobju 2008-2010 po statističnih regijah – po vrsti selitev (medregionalne, meddržavne, skupaj) in državljanstvu selivcev
- Tabela C-5.1: Delež selivcev z znano izobrazbo v medregionalnih in meddržavnih selitvah v Sloveniji po statističnih regijah in vrsti selitev – državljani RS v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 ter vsi selivci v obdobju 2008-2010 (v %)
- Tabela C-5.2: Povprečno število let šolanja selivcev v medregionalnih in meddržavnih selitvah v Sloveniji po statističnih regijah in vrsti selitev – državljani RS v obdobjih 2003-2005,

2006-2007 in 2008-2010 ter vsi selivci v obdobju 2008-2010 (v letih)

Tabela C-5.3: Delež selivcev s terciarno izobrazbo med vsemi selivci v medregionalnih in meddržavnih selitvah v Sloveniji po statističnih regijah in vrsti selitev – državljani RS v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 ter vsi selivci v obdobju 2008-2010 (v %)

Tabela C-5.4: Delež oseb s terciarno izobrazbo v vseh selivcih v obdobju 2008-2010 ter v prebivalstvu na dan 1. 1. 2011 – Slovenija po statističnih regijah

Tabela C-5.5: Saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Sloveniji po statističnih regijah v obdobju 2008-2010 (skupni saldo)

Tabela C-5.6: Letni podatki o saldu v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Sloveniji po statističnih regijah v obdobju 2008-2010

SLIKE V PRILOGAH

Priloga C: Statistične regije – medregionalne in meddržavne selitve ter naravno gibanje prebivalstva

Slika C-1: Vloga naravnega gibanja v spremembi števila prebivalcev v Sloveniji po statističnih regijah v obdobju 1991-2010 (koeficienti – število oseb na 1000 prebivalcev)

Slika C-1.1: Pomurska regija

Slika C-1.2: Podravska regija

Slika C-1.3: Koroška regija

Slika C-1.4: Savinjska regija

Slika C-1.5: Zasavska regija

Slika C-1.6: Spodnjeposavska regija

Slika C-1.7: Jugovzhodna Slovenija

Slika C-1.8: Osrednjeslovenska regija

Slika C-1.9: Gorenjska regija

Slika C-1.10: Notranjsko-kraška regija

Slika C-1.11: Goriška regija

Slika C-1.12: Obalno-kraška regija

LITERATURA IN VIRI

- Begunec (2013). Begunci v Sloveniji. Dostopno na: <http://www.begunec.si/begunci/begunci-v-sloveniji/> (5. 4. 2013)
- Bevc, Milena (2009). *Analiza trendov v emigraciji in meddržavni mobilnosti znanstvenikov v državah EU in OECD*. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja.
- Bevc, Milena, Frančiška Logar (1992). *Beg možganov in gospodarski razvoj Slovenije – 1. del, Analiza obsega in nekaterih značilnosti slovenskega zdomstva s poudarkom na tistih z visoko izobrazbo*. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja.
- Bevc, Milena, Janez Malačič, Valentina-Katka Prevolnik, Renata Slabe-Erker, Dejan Sarka (1996). *Dejanski in potencialni beg možganov iz Slovenije – obseg, značilnosti in vzroki*. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja.
- Bevc, Milena (ur.), Valentina Prevolnik Rupel, Barbara Verlič Christensen (2000). *Migracije v Sloveniji v luči vključitve v EU*. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja.
- Bevc, Milena (ur.), Marina Lukšič – Hacin, Jernej Zupančič (2004). *Migracijska politika in problem bega možganov*. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja – Inštitut za narodnostna vprašanja.
- Bevc, Milena (ur.), Klemen Koman, Nika Murovec (2006). *Človeški viri v razvojno-raziskovalni dejavnosti v Sloveniji in primerjava z državami Evropske unije: stanje in emigracija*. 1. natis. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja.
- Bevc, Milena (ur.), Marko Ogorevc, Klemen Koman (2012). *Emigracija slovenskih raziskovalcev in njihova zaposlitvena mobilnost znotraj Slovenije*. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja.
- Bevc, Milena (ur.), Marko Ogorevc, Sonja Uršič (2013). Meddržavna mobilnost in emigracija Erasmus študentov generacij 2005-2010. Raziskovalni projekt »Migracije v Sloveniji kot razvojni dejavnik države in njenih regij«. Zaključno poročilo – drugi del. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja.
- Bevc, Milena (ur.), Marko Ogorevc (2013). Dejanska in potencialna emigracija nekdanjih Erasmus študentov iz Slovenije. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja. (v tisku)
- Čelebič, Tanja (2008). *Mednarodna mobilnost študentov in pedagoškega osebja v terciarnem izobraževanju*. Delovni zvezek št. 8, let. XVII. Ljubljana: Urad za makroekonomske analize in razvoj.
- Dolenc, Danilo (1998). Strateška vprašanja statističnega spremljanja selitev in regionalni vidik notranje migracijske (ne)povezanosti Slovenije. *Statistični dnevi 1998 – Statistična podpora pogajanjem z Evropsko unijo in strukturni skladi*, Zbornik. Radenci: Statistični urad Republike Slovenije – Statistično društvo Slovenije, str. 540-549.
- Dumont, Jean-Christophe, Gilles Spielvogel, Sarah Widmaier (2010). International Migrants in Developed, Emerging and Developing Countries: An Extended Profile, *OECD Social, Employment and Migration Working Papers*, No. 114. Dostopno na: www.oecd.org/els/workingpapers (10. 2. 2012)

- EC (2000). EU Common Positions for Chapter 2 – The free movement of persons for the pursuit of economic activity in the context of enlargement, Information note. Brussels: European Commission.
- EC (2013). *Europe press releases. Eurostat newsrelease*, STAT/13/48 (22. 3. 2013). Asylum in the EU-27. European Commission. Dostopno na: http://europa.eu/rapid/press-release_STAT-13-48_en.htm (10. 4. 2013)
- EC (2013a). *Summaries of EU legislation*. Right of Union citizens and their family members to move and reside freely within the territory of the Member States. European Commission. Dostopno na: http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/133152_en.htm (10. 4. 2013)
- EK (2013). Schengen. Evropska komisija, predstavništvo v Sloveniji. Dostopno na: http://ec.europa.eu/slovenija/slovenija_in_eu/schengen/index_sl.htm (4. 4. 2013)
- Engbersen, Godfries, Izabela Grabowska-Lusinska, Arjen Leerkes (2011). The rise of liquid migration? Old and new patterns of migration after EU enlargement. Referat predstavljen na interdisciplinarni mednarodni konferenci raziskovalnega programa Norface “*Migration, Economic change, social challenge*”, London, April 6-9, 2011.
- EP (2013). Evropski parlament. Prost pretok oseb. Dostopno na: http://circa.europa.eu/irc/opoce/fact_sheets/info/data/citizen/freedom/article_7175_sl.htm (5. 4. 2013)
- Eures (2013). Evropski portal za zaposlitveno mobilnost. Dostopno na: <http://ec.europa.eu/eures/main.jsp?catId=8122&acro=living&lang=sl&parentId=7762&countryId=SI&living=> (5. 4. 2013)
- Eurobarometer (2011). New Europeans – report. *Special Eurobarometer 346*, wave 73.3. Brussels: European Commission. April 2011. Dostopno na: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_346_en.pdf (15. 4. 2013)
- Fron, Pauline, Georges Lemaitre, Thomas Liebig, Cécile Thoreau (2008). *Standardised statistics on migrant inflows – results, sources and methods*. Paris: OECD.
Dosegljivo na: <http://www.oecd.org/dataoecd/22/28/41281008.pdf> (1. 3. 2009)
- Devjak, Srečko (2012). *Statistika – Relativna števila*. Dostopno na: http://www.fu.uni-lj.si/personal/zigaa/Bolonja-visokosolski/STAT_Rel_st_SPLET.pdf (10. 10. 2012)
- Goldin, Iann, Kenneth A. Reinert (2007). *Globalisation for development – trade, finance, aid, migration, and policy*. Washington: World Bank – Palgrave Macmillan.
- Grčar, Matjaž (2006). *Medregionalne migracije prebivalstva v Sloveniji*. Diplomsko delo. Ljubljana: Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- Huber, Peter (2004). *Inter-regional Mobility in Europe*. A Note on the Cross-Country Evidence. Dunaj: WIFO (Austrian Institute of Economic Research).
- Huber, Peter (2005). *Inter-regional Mobility in the Accession Countries*. A Comparison to EU-15 Member States. Dunaj: WIFO (Austrian Institute of Economic Research).

- IMD (2011). *IMD World competitiveness yearbook 2011*. Loussane: Institute for management development.
- Kovačič, Matej, Tina Vovk (2006). *Mobilnost slovenskih delavcev pri iskanju zaposlitve v državah EU/EGS*. Ljubljana: Center za raziskovanje javnega mnenja.
- Kurekova, Lucia (2011). Theories of migration: Conceptual review and empirical testing in the context of the EU East-West flows. Referat predstavljen na interdisciplinarni mednarodni konferenci raziskovalnega programa Norface "Migration, Economic change, social challenge", London, April 6-9, 2011.
- Migration (2011). *Migration, economic change, social challenge*. Interdisciplinarna mednarodna konferenca, organizirana v okviru raziskovalnega programa "Norface migration programme", London, April 6-9, 2011.
- MNZ (2000). Nedovoljeni prehodi državne meje, prosilci za azil, vloge za začasno zatočišče v Sloveniji, v obdobju 1991-1998. Interna dokumentacija, Ljubljana: Ministrstvo RS za notranje zadeve, uprava policije.
- MNZ (2004). Leta 2006 konec dovoljenj za bivanje za državljane EU na ozemlju druge članice. Dostopno na: <http://www.mnz.si/si/194.php?ID=271> (30. 6. 2004).
- MNZ (2004a). Policija – mejna problematika. Nedovoljeni prehodi državne meje, prosilci za azil, vloge za začasno zatočišče v Sloveniji, v letih 1999-2000. Dostopno na: <http://www.policija.si/si/index.html> (10. 9. 2004)
- MNZ (2001-2013). *Nedovoljene migracije na območju Republike Slovenije (za leta 2001 do 2013)*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve, policija. Dostopno na: <http://www.policija.si/index.php/statistika/mejna-problematika/622%20> (5. 4. 2013)
- OECD (2006). *International migration outlook 2006*. Paris: OECD.
- OECD (2008). *A profile of imigrant populations in the 21st century – Data from OECD countries*. Paris: OECD.
- OECD (2008a). *International migration outlook 2008*. Paris: OECD.
- OECD (2008b). *The global competition for talent: mobility of the highly skilled*. Paris: OECD.
- OECD (2009). *International migration outlook 2009*. Paris: OECD.
- OECD (2009a). *Managing highly-skilled labour migration: A comparative analysis of migration policies and challenges in OECD countries*. OECD Social, employment and migration working paper, No 79. Paris: OECD.
- OECD (2011). *International migration outlook 2011*. Paris: OECD.
- OECD (2012). *International migration outlook 2012*. Paris: OECD.
- ReMPRS (2002). *Resolucija o migracijski politiki Republike Slovenije (ReMPRS)*, Uradni list RS, št. 106/2002. Dostopno na: http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r00/predpis_RESO20.html (1. 3. 2013)
- RS (2013). Republika Slovenija. Vstop v Schengen. Dostopno na: <http://www.evropa.gov.si/si/vstop-v-schengen/> (10. 4. 2013)

- Sporazum (2013). Sporazum med Vlado RS in Svetom ministrov Bosne in Hercegovine o zaposlovanju državljanov Bosne in Hercegovine (BiH) v Republiki Sloveniji (RS). Dostopno na:
<http://www.ess.gov.si/obvestila/obvestilo?aid=611> (5. 4. 2013)
- Statistične informacije, št. 54/2004, št. 27/2008, št. 29/2009. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
- Statistični letopis Republike Slovenije* za leta 1992 do 2012. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije, 1992-2012.
- Strategija (2010). *Strategija ekonomskih migracij za obdobje od 2010 do 2020*. Ljubljana: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 20. 10. 2010. Dostopno na:
- http://www.mdds.gov.si/fileadmin/mdds.gov.si/pageuploads/dokumenti_pdf/Strategija_ekonomskih_migracij-2010-2020.pdf (5. 4. 2013) in
 - http://www.mdds.gov.si/nc/si/medijsko_sredisce/novica/article/12106/6543/ (5. 4. 2013)
- SURS (2000). Meddržavne in medregionalne selitve prebivalcev Slovenije po njenih statističnih regijah v obdobju 1991-1998. Interna dokumentacija. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. (Danilo Dolenc)
- SURS (2004). Meddržavne in medregionalne selitve prebivalcev Slovenije po njenih statističnih regijah v obdobju 1999-2002. Interna dokumentacija. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. (Danilo Dolenc)
- SURS (2004a). Popis prebivalstva 2002. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno na:
http://www.stat.si/popis2002/si/rezultati/rezultati_red.asp?ter=REG&st=72 (5.10.2004)
- SURS (2007). Meddržavne in medregionalne selitve prebivalcev Slovenije po njenih statističnih regijah v obdobju 2003-2005. Interna dokumentacija. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. (Janja Povhe)
- SURS (2010). Registrski popis 2011. Posebna objava. 5. 10. 2010. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno na:
http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=3541 (10.2.2012)
- SURS (2011). Meddržavne in medregionalne selitve prebivalcev Slovenije po njenih statističnih regijah v obdobju 2006-2010 – po izobrazbi, spolu in starosti. Interna dokumentacija. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. (Janja Povhe)
- SURS (2011a). Naravno in selitveno gibanje prebivalstva – Slovenija, Metodološka pojasnila. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno na:
http://www.stat.si/doc/metod_pojasnila/05-021-MP.htm (15. 8. 2011)
- SURS (2011b). Prebivalstvo – Slovenija, Metodološka pojasnila. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno na: http://www.stat.si/doc/metod_pojasnila/05-007-MP.htm (15.8.2011)
- SURS (2011c). Prebivalstvo, Slovenija, 1. Januar 2011 – končni podatki. Prva objava. 29. 4. 2011. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno na:
http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=3876 (13. 5. 2011)
- SURS (2012). Mednarodni dan migrantov 2012. Posebna objava. 14. 12. 2012. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno na:
http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=5210 (5. 1. 2013)

- SURS (2012a). Popis. 2002. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno na: http://www.stat.si/popis2002/si/smrekar_biltensds_47.html (10. 2. 2012)
- SURS (2012b). SI-STAT podatkovni portal. Prebivalstvo. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno na: http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Dem_soc/Dem_soc.asp (januar-februar 2012)
- SURS (2012c). SI-STAT podatkovni portal. Podatki po statističnih regijah. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno na: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/statfile2.asp> (10. 2. 2012)
- SURS (2013). Državljeni Republike Slovenije, ki imajo že najmanj eno leto prijavljeno začasno odsotnost iz Slovenije, po statistični regiji prijavljenega stalnega prebivališča, 1. 7. 2010 in 1. 7. 2012. Interna dokumentacija. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije (Barica Razpotnik).
- SURS (2013a). Prebivalstvo, Slovenija, 1. Oktober 2012 – končni podatki. Prva objava, 30. 1. 2013. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
- SURS (2013b). Registrski popis 2011 – izobrazba. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno na: <http://www.stat.si/popis2011/Education.aspx> (15. 1. 2013)
- SURS (2013c). SI-STAT podatkovni portal. Popis 2011 – Selitvene značilnosti. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno na: http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Dem_soc/05_prebivalstvo/15_sestava_preb/20_05E40_selitvene_znac/20_05E40_selitvene_znac.asp (20. 4. 2013)
- SURS (2013d). SI-STAT podatkovni portal. Prebivalstvo. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno na: http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Dem_soc/Dem_soc.asp (20. 4. 2013)
- SURS (2013e). SI-STAT podatkovni portal. Arhivski podatki. Socialnoekonomske značilnosti meddržavnih selivcev, 2005-2010. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno na: http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Dem_soc/05_prebivalstvo/55_arhiv/14_05N30_socio_znacilnosti/14_05N30_socio_znacilnosti.asp (10. 3. 2013)
- SURS (2013f). SI-STAT podatkovni portal. Prebivalstvo. Socialnoekonomske značilnosti meddržavnih selivcev – odseljeni. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno na: http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Dem_soc/05_prebivalstvo/40_selitve/20_05N32_soc_ek_znac_odselsel/20_05N32_soc_ek_znac_odselsel.asp (15. 3. 2013)
- SURS (2013g). SI-STAT podatkovni portal. Socialnoekonomske značilnosti meddržavnih selivcev – priseljeni. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno na: http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Dem_soc/05_prebivalstvo/40_selitve/15_05N31_soc_ek_znac_prisel/15_05N31_soc_ek_znac_prisel.asp (5. 4. 2013)
- SURS (2013h). SI-STAT podatkovni portal. Podatki po statističnih regijah. Trg dela. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno na: http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=0711322S&ti=&path=./Database/Dem_soc/07_trg_dela/10_place/03_07113_strukt_statistika/&lang=2 (5. 4. 2013).

- SURS (2013i). SISTAT podatkovni portal. Trg dela. Delovne migracije. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno na:
http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=0723435S&ti=&path=../Database/Dem_soc/07_trg_dela/05_akt_preb_po_regis_virih/10_07234_delovne_migracije/&lang=2 (10. 4. 2013)
- SURS (2013j). Socio-ekonomske značilnosti prebivalstva in meddržavnih selivcev – Slovenija, Metodološka pojasnila. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno na:
http://www.stat.si/doc/metod_pojasnila/05-245-MP.htm (30. 3. 2013)
- SURS (2013k). Naravno in selitveno gibanje prebivalstva, Slovenija, 4. četrtletje 2012 – začasni podatki. Prva objava. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno na:
http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=5456 (29. 4. 2013)
- SURS (2013l). Tuji državljani med aktivnimi prebivalci Slovenije – 1. 1. 2012. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Interna dokumentacija (Barica Razpotnik).
- SURS (2013m). Število pridobitev državljanstva RS za Slovenijo v obdobju 2000-2011. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Interna dokumentacija (Katja Kalin).
- Umar (2008). *Socialni razgledi 2008*. Ljubljana: Urad za makroekonomske analize in razvoj.
- Uredba (2007). Uredba (ES) št. 862/2007 Evropskega parlamenta in sveta o statistikah Skupnosti o selitvah in mednarodni zaščiti ter razveljavitvi Uredbe sveta (EGS) št. 311/76 o zbiranju statističnih podatkov o tujih delavcih. Uradni list Evropske unije, št. 199/2007, 31.7.2007.
- ZAzil-UPB2 (2006). Zakon o azilu – uradno prečiščeno besedilo (ZAzil-UPB2). Uradni list RS, št. 51/2006. Dostopno na:
http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r07/predpis_ZAKO4867.html (10. 3. 2013)
- ZAzil (1999). Zakon o azilu (ZAzil). Uradni list RS, št. 61/99.
- ZDRS-UPB2 (2007). Zakon o državljanstvu Republike Slovenije, Uradno prečiščeno besedilo (ZDRS-UPB2). Uradni list RS, št. 24/2007. Dostopno na:
<http://www.uradni-list.si/1/content?id=79103> (5. 4. 2013)
- ZDRS (1991). Zakon o državljanstvu Republike Slovenije (ZDRS). Uradni list RS, št. 1/1991. Dostopno na:
<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=19911&stevilka=8> (5. 4. 2013)
- ZTuj-1 (1999). Zakon o tujcih. Uradni list RS, št. 61/1999. Dostopno na:
<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=199961&stevilka=2912> (5. 4. 2013)
- ZTuj-2 (2011). Zakon o tujcih (ZTuj-2). Uradni list RS, št. 50/2011 (in popravki – Uradni list RS, št. 57/2011). Dostopno na:
- <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=201150&stevilka=2360> (5. 4. 2013) in
 - <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=20112710> (5. 4. 2013)
- ZRSZ (2012). Stopnja registrirane brezposelnosti. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. Dostopno na:
http://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah/stopnja_registrirane_brezposelnosti (1. 3. 2012)
- ZRSZ (1993-2013). *Letno poročilo za leta 1999 do 2011, Poslovni načrt ZRSZ za leti 2012 in 2013*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje.

- ZRSZ (2013a). Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. Prost dostop na trg dela. Dostopno na: http://www.ess.gov.si/delodajalci/zaposlovanje_in_delo_tujcev/prost_dostop_na_trg_dela (5. 4. 2013)
- ZZDT (2000). Zakon o zaposlovanju in delu tujcev (ZZDT). Uradni list RS, št. 60/2000. Dostopno na: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200066&stevilka=3058> (5. 4. 2013)
- ZZDT-1 (2011). Zakon o zaposlovanju in delu tujcev (ZZDT-1). Uradni list RS, št. 26/2011. Dostopno na: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=103052> (5. 4. 2013)
- WEC (2010). *The global competitiveness report 2010-2011*. Geneva: World economic forum.
- World Bank (2006). *Global Economic Prospects – Economic Implications of Remittances and Migration*. World Bank: Washington.
- World Bank (2007). Internal labour mobility in central Europe and the Baltic states (Paci, Tiongson, Walenski, Liwinski, Stoikova). *World Bank working paper*, No. 105. Washington: World Bank.
- World Bank (2013). How we classify countries. Dostopno na: <http://data.worldbank.org/about/country-classifications> (17. 6. 2013)

PRILOGE

PRILOGA A

MEDDRŽAVNE SELITVE V DRUGIH DRŽAVAH

Tabela A-1: Zaloga v tujini rojenega prebivalstva v državah OECD (število v tisočih in % v prebivalstvu)

Država, kazalnik	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Avstralija	4 412,2	4 482,3	4 585,0	4 694,4	4 796,8	4 927,2	5 090,4	5 295,4	5 545,2	5 816,6	5994,1
% v celotem prebiv.	23,0	23,1	23,3	23,6	23,8	24,2	24,6	25,1	25,8	26,5	26,8
Avstrija	843,0	1 112,1	1 137,4	1 141,2	1 154,8	1 195,2	1 215,7	1 246,3	1 277,1	1 292,9	1315,5
% v celotem prebiv.	10,4	13,8	14,1	14,1	14,1	14,5	14,7	15,0	15,3	15,5	15,7
Belgija	1 058,8	1 112,2	1 151,8	1 185,5	1 220,1	1 268,9	1 319,3	1 380,3	1444,3	1504,3	...
% v celotem prebiv.	10,3	10,8	11,1	11,4	11,7	12,1	12,5	13,0	13,5	13,9	...
Kanada	5 327,0	5 448,5	5 600,7	5 735,9	5 872,3	6 026,9	6 187,0	6 331,7	6 471,9	6 617,6	6777,6
% v celotem prebiv.	17,4	17,6	17,9	18,1	18,4	18,7	19,0	19,2	19,4	19,6	19,9
Čile	184,5	223,0	235,5	247,4	258,8	290,9	317,1	352,3	369,4
% v celotem prebiv.	1,2	1,4	1,5	1,5	1,6	1,8	1,9	2,1	2,2
Češka	434,0	448,5	471,9	482,2	499,0	523,4	566,3	636,1	679,6	672,0	661,2
% v celotem prebiv.	4,2	4,4	4,6	4,7	4,9	5,1	5,5	6,2	6,5	6,4	6,3
Danska	308,7	321,8	331,5	337,8	343,4	350,4	360,9	378,7	401,8	414,4	428,9
% v celotem prebiv.	5,8	6,0	6,2	6,3	6,4	6,5	6,6	6,9	7,3	7,5	7,7
Estonija	252,7	249,5	245,3	242,5	239,3	235,5	228,6	226,5	224,3	221,9	217,9
% v celotem prebiv.	18,4	18,3	18,0	17,9	17,7	17,5	17,0	16,9	16,7	16,6	16,3
Finska	136,2	145,1	152,1	158,9	166,4	176,6	187,9	202,5	218,6	233,2	248,1
% v celotem prebiv.	2,6	2,8	2,9	3,0	3,2	3,4	3,6	3,8	4,1	4,4	4,6
Francija	4 379,6	4 467,7	4 572,8	4 689,7	4 811,2	4 926,4	5 040,5	5 147,8	5 342,3
% v celotem prebiv.	7,4	7,5	7,6	7,8	7,9	8,1	8,2	8,3	8,6
Nemčija	10 256,1	10 399,0	10 431,0	10 534,0	10 623,0	10 601,0	10591,0
% v celotem prebiv.	12,5	12,6	12,7	12,8	12,9	12,9	13,0
Grčija	..	1 122,9
% v celotem prebiv.	..	10,3
Madžarska	294,6	300,1	302,8	307,8	319,0	331,5	344,6	381,8	394,2	407,3	451,4
% v celotem prebiv.	2,9	2,9	3,0	3,0	3,2	3,3	3,4	3,8	3,9	4,1	4,5
Irska	328,7	356,0	390,0	426,5	461,8	520,8	601,7	682,0	739,2	766,8	772,5
% v celotem prebiv.	8,7	9,2	9,9	10,7	11,4	12,6	14,2	15,7	16,7	17,2	17,3
Izrael	1 957,8	1 978,1	1 983,2	1 974,8	1 960,8	1 947,6	1 930,0	1 916,2	1 899,4	1 877,7	1869,0
% v celotem prebiv.	32,2	31,8	31,3	30,6	29,8	29,1	28,3	27,6	26,9	26,2	24,5
Italija	..	2 240,0	4375,2	4798,7	..
% v celotem prebiv.	..	3,9	7,4	8,0	..
Luksemburg	145,0	144,8	147,0	152,0	155,9	161,6	166,6	172,6	180,3	182,2	188,8
% v celotem prebiv.	33,2	32,8	32,9	33,8	34,3	35,0	35,5	36,2	37,3	36,9	37,6
Mehika	492,6	584,5	610,1	699,3	733,7	850,1	961,1
% v celotem prebiv.	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8	0,9
Nizozemska	1 615,4	1 674,6	1 714,2	1 731,8	1 736,1	1 734,7	1 732,4	1 751,0	1 793,7	1 832,5	1868,7
% v celotem prebiv.	10,1	10,4	10,6	10,7	10,7	10,6	10,6	10,7	10,9	11,1	11,2
Nova Zelandija	663,0	698,6	737,1	770,5	796,7	840,6	879,5	915,0	950,0	981,3	1013,0
% v celotem prebiv.	17,2	18,0	18,7	19,1	19,5	20,3	21,0	21,6	22,3	22,7	23,2
Norveška	305,0	315,1	333,9	347,3	361,1	380,4	405,1	445,4	488,8	526,8	569,1
% v celotem prebiv.	6,8	7,0	7,4	7,6	7,9	8,2	8,7	9,5	10,3	10,9	11,6
Poljska	776,2
% v celotem prebiv.	2,0
Portugalska	522,6	651,5	699,1	705,0	714,0	661,0	651,6	648,0	648,3	672,6	669,1
% v celotem prebiv.	5,1	6,3	6,7	6,8	6,8	6,3	6,2	6,1	6,1	6,3	6,3
Slovaška	..	119,1	207,6
% v celotem prebiv.	..	2,2	3,9
Slovenija	170,0	228,6
% v celotem prebiv.	8,5	11,2
Španija	1 969,3	2 594,1	3 302,4	3 693,8	4 391,5	4 837,6	5 250,0	6 044,5	6 466,3	6 604,2	6659,9
% v celotem prebiv.	4,9	6,4	8,0	8,8	10,3	11,1	11,9	13,5	14,2	14,3	14,5
Švedska	1 003,8	1 028,0	1 053,5	1 078,1	1 100,3	1 125,8	1 175,2	1 227,8	1 281,6	1 338,0	1384,9
% v celotem prebiv.	11,3	11,6	11,8	12,0	12,2	12,5	12,9	13,4	13,9	14,4	14,8
Švica	1 570,8	1 613,8	1 658,7	1 697,8	1 737,7	1 772,8	1 811,2	1 882,6	1 974,2	2 037,5	2075,2
% v celotem prebiv.	21,9	22,3	22,8	23,1	23,5	23,8	24,2	24,9	25,8	26,3	26,6
Turčija	1 278,7
% v celotem prebiv.	2,0
Velika Britanija	4 666,0	4 865,0	5 000,0	5 143,0	5 338,0	5 557,0	5 757,0	6 192,0	6 633,0	6 899,0	7056,0
% v celotem prebiv.	7,9	8,2	8,4	8,6	8,9	9,4	9,6	10,3	11,0	11,3	11,5
ZDA	31 107,9	32 517,7	35 091,6	36 199,2	37 048,3	37 629,7	37 972,6	39 422,0	39 353,4	38 517,2	39916,9
% v celotem prebiv.	11,0	11,4	12,2	12,5	12,6	12,7	12,7	13,1	12,9	12,5	12,9

Viri: - OECD (2011), International migration outlook 2011, tabela A1.4.

- OECD (2012), International migration outlook 2012, tabela A.4.

Tabela A-2: Zaloga tujega prebivalstva v državah OECD po državljanstvu (število v tisočih in % v prebivalstvu)

Država, kazalnik	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Avstrija	701,8	730,3	746,8	754,2	774,4	796,7	804,8	835,2	870,7	895,1	927,6
% v celotem prebiv.	8,7	9,1	9,2	9,3	9,5	9,7	9,7	10,1	10,4	10,7	11,1
Belgija	861,7	846,7	850,1	860,3	870,9	900,5	932,2	971,4	1 013,3	1 057,7	1 119,3
% v celotem prebiv.	8,4	8,2	8,2	8,3	8,4	8,6	8,8	9,1	9,5	9,8	10,2
Kanada	..	1568,6	1758,9
% v celotem prebiv.	..	5,1	5,4
Češka	201,0	210,8	231,6	240,4	254,3	278,3	321,5	392,3	437,6	432,5	424,3
% v celotem prebiv.	2,0	2,1	2,3	2,4	2,5	2,7	3,1	3,8	4,2	4,1	4,0
Danska	258,6	266,7	265,4	271,2	267,6	270,1	278,1	298,5	320,2	329,9	346,0
% v celotem prebiv.	4,8	5,0	4,9	5,0	5,0	5,0	5,1	5,5	5,8	6,0	6,2
Estonija	287,1	273,8	269,5	266,5	262,6	255,1	243,8	232,2	223,6	219,2	..
% v celotem prebiv.	20,9	20,0	19,8	19,7	19,4	18,9	18,1	17,3	16,7	16,4	..
Finska	91,1	98,6	103,7	107,0	108,3	113,9	121,7	132,7	143,3	155,7	168,0
% v celotem prebiv.	1,8	1,9	2,0	2,1	2,1	2,2	2,3	2,5	2,7	2,9	3,1
Francija	3 541,8	3 696,9	3731,2..	..	3769,0
..	5,7	..	6,0..	..	6,0
Nemčija	7 296,8	7 318,6	7 335,6	7 334,8	6 717,1	6 755,8	6 751,0	6 744,9	6 727,6	6 694,8	6735,6
% v celotem prebiv.	8,9	8,9	8,9	8,9	8,1	8,2	8,2	8,2	8,2	8,2	8,3
Grčija	304,6	355,8	436,8	472,8	533,4	553,1	570,6	643,1	733,6	839,7	810,0
% v celotem prebiv.	2,8	3,2	4,0	4,3	4,8	5,0	5,1	5,7	6,5	7,4	7,1
Madžarska	110,0	116,4	115,9	130,1	142,2	154,4	166,0	174,7	184,4	197,8	209,2
% v celotem prebiv.	1,1	1,1	1,1	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,8	2,0	2,1
Irska	219,3	413,2
..	5,6	9,7
Italija	1 379,7	1 448,4	1 549,4	1 990,2	2 402,2	2 670,5	2 938,9	3 432,7	3 891,3	4 235,1	4570,3
% v celotem prebiv.	2,4	2,5	2,7	3,5	4,2	4,6	5,0	5,8	6,6	7,1	7,6
Japonska	1 686,4	1 778,5	1 851,8	1 915,0	1 973,7	2 011,6	2 083,2	2 151,4	2 215,9	2 184,7	2132,9
% v celotem prebiv.	1,3	1,4	1,5	1,5	1,5	1,6	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7
Koreja	210,2	229,6	271,7	460,3	491,4	510,5	660,6	800,3	895,5	920,9	1002,7
% v celotem prebiv.	0,4	0,5	0,6	1,0	1,0	1,1	1,4	1,7	1,8	1,9	2,0
Luksemburg	164,7	166,7	170,7	177,8	183,7	191,3	198,3	205,9	215,5	216,3	221,4
% v celotem prebiv.	37,7	37,8	38,3	39,5	40,4	41,5	42,3	43,2	44,5	43,8	44,1
Mehika	260,5	..
% v celotem prebiv.	0,2	..
Nizozemska	667,8	690,4	700,0	702,2	699,4	691,4	681,9	688,4	719,5	735,2	760,4
% v celotem prebiv.	4,2	4,3	4,3	4,3	4,3	4,2	4,2	4,2	4,4	4,4	4,6
Norveška	184,3	185,9	197,7	204,7	213,3	222,3	238,3	266,3	303,0	333,9	369,2
% v celotem prebiv.	4,1	4,1	4,4	4,5	4,6	4,8	5,1	5,7	6,4	6,9	7,6
Poljska	49,2	54,9	57,5	60,4	49,6	..
% v celotem prebiv.	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	..
Portugalska	207,6	360,8	423,8	444,6	469,1	432,0	437,1	446,3	443,1	457,3	448,1
% v celotem prebiv.	2,0	3,5	4,1	4,3	4,5	4,1	4,1	4,2	4,2	4,3	4,2
Slovaška	28,8	29,4	29,5	29,2	22,3	25,6	32,1	40,9	52,5	62,9	68,0
% v celotem prebiv.	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,5	0,6	0,8	1,0	1,2	1,3
Slovenija	42,3	45,3	44,7	45,3	44,3	49,0	53,6	68,6	70,7	82,3	82,7
% v celotem prebiv.	2,1	2,3	2,2	2,3	2,2	2,4	2,7	3,4	3,5	4,1	4,0
Španija	1 370,7	1 977,9	2 664,2	3 034,3	3 730,6	4 144,2	4 519,6	5 268,8	5 648,7	5 747,7	5730,7
% v celotem prebiv.	3,4	4,9	6,4	7,2	8,7	9,5	10,3	11,7	12,4	12,5	12,4
Švedska	472,4	471,3	469,8	452,8	457,8	457,5	485,9	518,2	555,4	595,1	633,3
% v celotem prebiv.	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	5,4	5,7	6,0	6,4	6,8
Švica	1 384,4	1 419,1	1 447,3	1 471,0	1 495,0	1 511,9	1 523,6	1 571,0	1 638,9	1 680,2	1720,4
% v celotem prebiv.	19,3	19,6	19,9	20,0	20,2	20,3	20,4	20,8	21,4	21,7	22,1
Velika Britanija	2 342,0	2 587,0	2 584,0	2 742,0	2 857,0	3 035,0	3 392,0	3 824,0	4 186,0	4 348,0	4524,0
% v celotem prebiv.	4,0	4,4	4,4	4,6	4,8	5,1	5,7	6,4	6,9	7,1	7,4
ZDA	17 757,7	18 533,7	20 490,6	20 634,1	21 115,7	21 707,1	21 775,4	22 741,1	22 213,9	21 274,3	21581,3
% v celotem prebiv.	6,3	6,5	7,1	7,1	7,2	7,3	7,3	7,5	7,3	6,9	7,0

Viri: - OECD (2011), International migration outlook 2011, tabela A1.5.

- OECD (2012), International migration outlook 2012, tabela A.5.

Tabela A-3: Zaloga v tujini rojenih aktivnih prebivalcev v državah OECD (število v tisočih in % v celotnem aktivnem prebivalstvu)

Država, kazalnik	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Avstralija	..	2 360,2	2 397,1	2 450,6	2 502,0	2 584,0	2 663,1	2 778,9	2 914,9	3 061,7
% med vsemi aktiv. preb.	..	24,5	24,6	24,7	24,9	25,0	25,2	25,8	26,5	26,9
Avstrija	474,2	514,9	507,3	557,3	584,6	624,6	662,0	695,4	682,8	686,7
% med vsemi aktiv. preb.	12,4	13,5	13,3	14,3	15,3	15,6	16,2	16,8	16,3	16,3
Belgija	454,6	456,7	489,1	499,3	512,1	535,9	569,8	498,6	473,8	656,7
% med vsemi aktiv. preb.	10,4	10,7	11,3	11,4	11,5	11,7	12,3	10,6	10,0	13,8
Kanada	..	3 150,8	3 634,8
% med vsemi aktiv. preb.	..	19,9	21,2
Danska	154,4	161,0	167,1	175,3	188,1	202,7	204,7
% med vsemi aktiv. preb.	5,4	5,9	6,1	6,4	6,6	6,8	6,9
Estonija	92,2
% med vsemi aktiv. preb.	13,8
Finska	81,3	87,6	96,0	102,1	112,8	124,2	..
% med vsemi aktiv. preb.	3,1	3,4	3,6	3,9	4,2	4,6	..
Francija	2 855,8	3 052,9	3 025,6	3 146,6	3 308,6	3 332,8	3 266,8
% med vsemi aktiv. preb.	10,7	11,3	11,1	11,4	11,9	11,8	11,6
Grčija	266,6	290,3	338,2	349,4	402,7	421,7	400,2	426,6	477,7	575,9
% med vsemi aktiv. preb.	5,9	6,5	7,4	7,5	8,5	8,9	8,3	8,8	9,8	11,8
Madžarska	66,8	55,2	54,8	77,0	85,2	78,9	73,8	73,7	89,8	94,0
% med vsemi aktiv. preb.	1,7	1,4	1,3	1,9	2,1	1,9	1,7	1,8	2,1	2,3
Irska	135,8	153,3	170,8	185,9	187,6	232,4	287,3	339,6	443,2	404,0
% med vsemi aktiv. preb.	7,9	8,7	9,5	10,1	9,9	11,8	13,9	15,8	20,3	19,0
Italija	1 907,2	2 094,6	2 245,0	2 546,5	2 787,2
% med vsemi aktiv. preb.	7,9	8,6	9,2	10,3	11,3
Luksemburg	75,5	79,0	79,8	84,1	89,1	89,8	91,3	98,3	98,7	111,0
% med vsemi aktiv. preb.	41,0	42,0	41,4	43,5	45,0	44,4	44,6	46,6	46,4	48,6
Mehika	118,8	138,1	150,9	160,3	160,9	185,5
% med vsemi aktiv. preb.	0,4
Nizozemska	895,3	867,9	932,0	906,0	929,1	968,1	931,4	949,4	989,4	996,5
% med vsemi aktiv. preb.	11,2	10,7	11,3	10,9	11,2	11,6	11,0	11,1	11,4	11,5
Nova Zelandija	..	372,3	498,8
% med vsemi aktiv. preb.	..	19,9	23,8
Norveška	138,1	139,9	153,3	163,2	166,4	173,5	186,9	817,0	215,3	239,8
% med vsemi aktiv. preb.	6,0	6,0	6,5	7,0	7,1	7,4	7,8	8,4	8,5	9,5
Poljska	58,8	55,9	50,9	43,2	51,7	49,7
% med vsemi aktiv. preb.	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Portugalska	276,9	302,2	321,3	349,2	379,3	405,5	417,1	444,0	497,5	495,0
% med vsemi aktiv. preb.	5,6	6,1	6,3	6,8	7,4	7,8	7,9	8,4	9,4	9,4
Slovenija	88,9
% med vsemi aktiv. preb.	8,7
Španija	804,4	1 085,5	1 448,4	1 832,6	2 240,7	2 782,0	3 229,6	3 719,8	4 132,6	4 229,2
% med vsemi aktiv. preb.	4,5	6,1	7,8	9,5	11,2	13,4	15,1	16,9	18,2	18,5
Švedska	445,5	448,7	442,5	452,8	461,4	497,8	521,6
% med vsemi aktiv. preb.	10,1	10,0	9,9	10,1	10,3	10,8	11,2
Švica	1 007,4
% med vsemi aktiv. preb.	26,3
Velika Britanija	3 081,0	3 340,0	3 678,0	3 698,0
% med vsemi aktiv. preb.	11,0	11,8	12,6	12,9
ZDA	18 028,5	18 994,1	20 917,6	21 563,6	21 985,2	22 421,6	23 342,9	24 777,8	25 085,5	24 814,6
% med vsemi aktiv. preb.	12,9	13,4	14,6	14,8	15,1	15,2	15,6	16,3	16,4	16,2

Vir: OECD (2011), International migration outlook 2011, tabela A 2.2.

Tabela A-4: Zaloga tujih državljanov med aktivnimi prebivalci v izbranih državah OECD (v tisočih in %)

Država, kazalnik	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Avstrija	345,6	359,9	370,6	388,6	402,7	418,5	432,9	452,1	472,4	479,4
% med vsemi aktiv. preb.	10,6	11,0	11,2	11,8	12,2	12,4	12,7	13,1	13,4	13,6
Belgija	387,9	392,5	393,9	396,0	427,8	439,7	449,8	458,9	468,8	497,7
% med vsemi aktiv. preb.	8,6	8,6	8,6	8,5	9,1	9,2	9,2	9,5	9,5	10,1
Češka	103,6	103,7	101,2	105,7	108,0	151,7	185,1	240,2	284,6	230,7
% med vsemi aktiv. preb.	2,0	2,0	1,9	2,1	2,1	2,9	3,6	4,6	5,4	4,1
Danska	100,6	101,9	101,5	106,9	109,3	115,0	126,6	141,0	145,1	..
% med vsemi aktiv. preb.	3,5	3,6	3,6	3,9	4,0	4,2	4,4	4,8	4,9	..
Estonija	129,2
% med vsemi aktiv. preb.	18,7
Finska	41,4	45,4	46,3	47,6	50,0	55,0	58,4	64,8	72,3	..
% med vsemi aktiv. preb.	1,6	1,7	1,8	1,8	1,9	2,1	2,2	2,4	2,7	..
Francija	1 577,6	1 617,6	1 623,8	1 526,8	1 467,0	1 391,5	1 407,3	1 485,5	1 560,5	1 539,5
% med vsemi aktiv. preb.	6,0	6,2	6,1	5,7	5,5	5,2	5,2	5,4	5,6	5,8
Nemčija	3 546,0	3 616,0	3 634,0	3 703,0	3 701,0	3 823,0	3 528,0	3 874,0	3 893,0	3 289,0
% med vsemi aktiv. preb.	8,8	9,1	9,2	9,4	9,1	9,3	8,5	9,4	9,4	9,4
Grčija	169,1	204,8	258,9	274,5	309,6	324,6	328,8	369,4	426,2	489,7
% med vsemi aktiv. preb.	3,7	4,5	5,5	5,8	6,4	6,7	6,7	7,5	7,9	..
Madžarska	35,0	38,6	42,7	48,7	66,1	62,9	64,6	59,5	56,4	62,4
% med vsemi aktiv. preb.	0,8	0,9	1,0	1,2	1,6	1,5	1,5	1,4	1,3	..
Irska	63,9	84,2	101,7
% med vsemi aktiv. preb.	3,7	4,7	5,5
Izrael	72,6	82,2	83,5	65,3	55,5	59,1	63,1	66,0	73,3	79,3
% med vsemi aktiv. preb.
Italija	837,9	841,0	829,8	1 479,4	1 412,7	1 301,6	1 475,7	1 638,3	1 913,0	2 137,0
% med vsemi aktiv. preb.	3,9	3,9	3,8	6,1	5,8	5,3	6,0	6,6	7,6	8,6
Japonska	154,7	168,8	179,6	185,6	192,1	180,5	178,8	193,8	211,5	212,8
% med vsemi aktiv. preb.	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	..
Koreja	122,5	128,5	137,3	415,0	297,8	198,5	317,1	499,2	538,0	555,2
% med vsemi aktiv. preb.	0,6	0,6	0,6	1,8	1,3	0,8	1,3	2,1	2,2	..
Luksemburg	152,7	169,3	175,1	180,4	187,5	196,2	207,1	221,5	232,8	231,4
% med vsemi aktiv. preb.	58,0	60,9	61,2	61,9	62,9	64,0	64,9	66,6	66,7	..
Nizozemska	300,1	302,6	295,9	317,2	299,4	287,5	283,8	314,4	335,7	326,0
% med vsemi aktiv. preb.	3,9	3,8	3,7	3,9	3,8	3,4	3,3	3,6	3,9	3,7
Norveška	111,2	133,7	138,4	140,7	149,0	159,3	180,4	213,1	241,0	250,0
% med vsemi aktiv. preb.	4,9	5,7	5,8	6,3	6,6	6,9	7,4	8,6	9,6	..
Portugalska	99,8	236,6	288,3	300,8	315,8	271,4	178,4
% med vsemi aktiv. preb.	2,0	4,4	5,3	5,5	5,5	4,9	3,2
Slovaška	4,7	4,4	4,7	5,0	5,1	5,2	6,5	..	14,9	15,9
% med vsemi aktiv. preb.	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	..	0,6	0,6
Slovenija	57,6 (1.1.2012)
% med vsemi aktiv. preb.	6,1
Španija	454,6	607,1	831,7	982,4	1 076,7	1 688,6	1 824,0	1 981,1	1 882,2	1 811,9
% med vsemi aktiv. preb.	2,5	3,4	4,5	5,1	5,4	8,1	8,5	9,0	8,2	10,3
Švedska	222,0	227,0	218,0	221,0	216,0	176,6	177,0
% med vsemi aktiv. preb.	5,0	5,1	4,9	4,9	4,8	4,2	4,3
Švica	717,3	738,8	829,4	814,5	817,4	830,1	849,9	876,0	927,2	973,9
% med vsemi aktiv. preb.	20,1	21,1	20,9	20,6	20,6	20,9	21,0	21,3	21,8	22,8
Velika Britanija	1 107,0	1 229,0	1 251,0	1 322,0	1 445,0	1 504,0	1 773,0	2 035,0	2 283,0	2 293,0
% med vsemi aktiv. preb.	4,0	4,4	4,6	4,8	5,2	5,4	6,3	7,2	7,8	8,0

Vir: OECD (2011), International migration outlook 2011, tabela A2.3; SURS, 2013l (interna dokumentacija; za Slovenijo).

* Podatek se nanaša na starostno skupino 15 let in več (stanje 1. 1. 2012).

Tabela A-5: Priseljeni tujci v izbrane države OECD v obdobju 2000-2009 (v tisočih)

Država, vrsta priseljencev	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Avstralija											
• trajni	107,1	127,9	119,1	123,4	146,4	161,7	176,2	189,5	203,9	222,6	206,7
• začasni	224,0	245,1	240,5	244,7	261,6	289,4	321,6	368,5	420,0	474,8	504,7
Avstrija	66,0	74,8	86,1	93,3	104,2	98,0	82,9	91,7	94,8	91,8	98,3
Belgija	57,3	66,0	70,2	68,8	72,4	77,4	83,4	93,4	106,0	102,7	113,6
Kanada											
• trajni	227,5	250,6	229,0	221,3	235,8	262,2	251,6	236,8	247,2	252,2	280,7
• začasni	254,2	268,5	247,9	228,3	228,2	229,6	250,1	279,9	313,8	382,3	383,9
Čile	29,8	32,1	38,1	48,5	79,4	68,4	57,1	63,9
Češka	4,2	11,3	43,6	57,4	50,8	58,6	66,1	102,5	77,8	40,0	30,5
Danska	22,8	24,6	21,5	18,4	18,7	20,1	24,0	31,4	37,0	32,0..	33,4
Estonija	0,8	1,0	1,5	2,0	1,9	2,2	1,2
Finska	9,1	11,0	10,0	9,4	11,5	12,7	13,9	17,5	19,9	18,1	18,2
Francija	91,9	106,9	124,2	136,4	141,6	135,9	135,1	128,9	136,0	126,2	136,0
Nemčija	648,8	685,3	658,3	601,8	602,2	579,3	558,5	574,8	573,8	606,3	683,5
Grčija	33,5	23,0
Madžarska	20,2	20,3	18,0	19,4	22,2	25,6	23,6	22,6	35,5	25,6	23,9
Irski	27,8	32,7	39,9	42,4	41,8	66,1	88,9	89,5	67,6	38,9	17,4
Izrael	60,2	43,6	33,6	23,3	20,9	21,2	19,3	18,1	13,7	14,6	16,6
Italija	192,6	172,8	161,9	424,9	394,8	282,8	254,6	515,2	496,5	406,7	424,5
Japonska	345,8	351,2	343,8	373,9	372,0	372,3	325,6	336,6	344,5	297,1	287,1
Koreja	185,4	172,5	170,9	178,3	188,8	266,3	314,7	317,6	311,7	242,8	293,1
Luksemburg	10,8	11,1	11,0	12,6	12,2	13,8	13,7	15,8	16,8	14,6	15,8
Mehika	6,4	8,1	5,8	6,9	8,5	9,2	6,9	6,8	15,1	23,9	26,2
Nizozemska	91,4	94,5	86,6	73,6	65,1	63,4	67,7	80,3	103,4	104,4	110,2
Nova Zelandija	37,6	54,4	47,5	43,0	36,2	54,1	49,8	46,8	46,9	43,6	44,3
Norveška	27,8	25,4	30,8	26,8	27,9	31,4	37,4	53,5	58,8	56,7	65,1
Poljska	15,9	21,5	30,2	30,3	36,9	38,5	34,2	40,6	41,8	41,3	41,1
Portugalska	15,9	151,4	72,0	31,8	34,1	28,1	22,5	32,6	32,3	33,8	30,0
Slovaška	4,6	4,7	4,8	4,6	7,9	7,7	11,3	14,8	16,5	14,4	12,7
Slovenija	5,3	6,8	7,7	8,0	8,6	13,3	18,3	27,5	28,1	27,4	12,7
Španija	330,9	394,0	443,1	429,5	645,8	682,7	803,0	920,5	692,2	469,3	431,3
Švedska	42,2	43,8	47,3	47,1	46,7	50,6	78,9	82,6	82,0	82,4	79,0
Švica	87,4	101,4	101,9	94,0	96,3	94,4	102,7	139,7	157,3	132,4	134,2
Turčija	29,9
Velika Britanija	379,0	370,0	418,0	411,0	500,0	469,0	513,0	500,0	505,0	471,0	498,0
ZDA											
• trajni	841,0	1 058,9	1 059,4	703,5	957,9	1 122,4	1 266,3	1 052,4	1 107,1	1 130,8	1042,6
• začasni	1 249,4	1 375,1	1 282,6	1 233,4	1 299,3	1 323,5	1 457,9	1 606,9	1 617,6	1 419,2	1517,9
EU-25 (Zgoraj našteje države) + Norveška, Švica	2 230,8	2 490,3	2 713,4	2 216,6	2 867,1	2 774,3	2 961,9	3 306,7	3 164,6	2 499,6	
Severna Amerika	1 068,5	1 309,5	1 288,4	924,9	1 193,7	1 384,6	1 517,9	1 289,2	1 354,4	1 383,0	

Viri: - OECD (2011), International migration outlook 2011, tabela A1.1.

- OECD (2012), International migration outlook 2012, tabela A.1.

Tabela A-6: Odseljeni tujci iz izbranih držav OECD v obdobju 2000-2009 (v tisočih)

Država, kazalnik	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Avstralija											
• trajni	23,4	24,1	24,9	29,9	31,6	33,6	35,2	35,2	37,8	39,8	43,7
• začasni	42,2	31,9	29,5	29,6	31,8	34,4	36,1	36,1
Avstrija	44,4	51,0	44,5	48,9	50,0	49,8	55,0	52,6	55,3	66,1	66,4
Belgija	35,6	31,4	31,0	33,9	37,7	38,5	39,4	38,5	44,9	49,1	50,8
Češka	0,2	20,6	31,1	33,2	33,8	21,8	31,4	18,4	3,8	9,4	14,9
Danska	14,0	14,8	14,9	15,8	15,8	16,3	17,3	17,9	19,7	26,6	27,1
Estonija					0,6	0,6	0,6	0,4	0,5	0,7	0,6
Finska	4,1	2,2	2,8	2,3	4,2	2,6	2,7	3,1	4,5	4,0	3,1
Nemčija	562,8	497,0	505,6	499,1	547,0	483,6	483,8	475,8	563,1	578,8	670,6
Madžarska	2,2	1,9	2,4	2,6	3,5	3,3	4,0	4,1	4,2	5,6	6,0
Irska	20,7	29,1	31,9	46,7	37,6
Japonska	210,9	232,8	248,4	259,4	278,5	292,0	218,8	214,9	234,2	262,0	242,6
Koreja	89,1	107,2	114,0	152,3	148,8	266,7	183,0	163,6	215,7	236,4	196,1
Luksemburg	7,0	7,6	8,3	6,9	7,5	7,2	7,7	8,6	8,0	7,3	7,7
Nizozemska	20,7	20,4	21,2	21,9	23,5	24,0	26,5	29,0	30,7	35,5	40,2
Nova Zelandija	15,6	28,6	22,4	25,4	29,0	30,6	20,5	21,4	23,0	23,6	26,3
Norveška	14,9	15,2	12,3	14,3	13,9	12,6	12,5	13,3	15,2	18,4	22,5
Portugalska	0,4	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,1
Slovaška	3,6	5,0	1,1	1,5	2,0	3,3	3,3	2,9
Slovenija	2,0	3,4	4,6	4,0	6,0	6,5	11,0	11,8	7,3	15,1	12,0
Španija	6,9	10,0	41,9	48,7	120,3	199,0	232,0	288,3	336,7
Švedska	12,5	12,7	14,1	15,1	16,0	15,8	20,0	20,4	19,2	18,3	22,1
Švica	55,8	52,7	49,7	46,3	47,9	49,7	53,0	56,2	54,1	55,2	65,5
Velika Britanija	136,7	117,3	141,3	144,1	126,2	154,1	173,4	158,0	243,0	211,0	252,0
EU-25 (Zgoraj naštete države) + Norveška, Švica	913,3	848,2	890,7	902,0	980,0	935,9	1 080,1	1 137,9	1 295,4	1 362,9	

Viri: - OECD (2011), International migration outlook 2011, tabela A1.2.

- OECD (2012), International migration outlook 2012, tabela A.2.

PRILOGA B

MEDDRŽAVNE SELITVE ZA SLOVENIJO TER ZALOGA EMIGRANTOV IN IMIGRANTOV PO STATISTIČNIH REGIJAH

Tabela B-1: Evidentirani začasni emigranti (državljeni Republike Slovenije, ki so začasno v tujini), prebivalstvo in vsi državljani RS v Sloveniji po statističnih regijah – 31. 12. 2007*

Statistična regija	Prebivalstvo			Državljeni Republike Slovenije			Državljeni Republike Slovenije, brez tistih, ki začasno prebivajo v tujini			Državljeni Republike Slovenije, ki začasno prebivajo v tujini – Evidentirani EMIGRANTI		
	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj	Moški	Ženske
STEVILO												
SLOVENIJA	2.025.866	1.000.624	1.025.242	1.988.723	965.322	1.023.401	1.957.245	949.140	1.008.105	31.478	16.182	15.296
Pomurska	121.824	59.142	62.682	123.691	60.097	63.594	120.750	58.472	62.278	2.941	1.625	1.316
Podravska	321.781	158.729	163.052	319.696	155.422	164.274	313.519	152.215	161.304	6.177	3.207	2.970
Koroška	73.714	36.925	36.789	73.221	36.385	36.836	72.541	36.044	36.497	680	341	339
Savinjska	261.243	130.199	131.044	257.281	125.515	131.766	251.968	122.881	129.087	5.313	2.634	2.679
Zasavska	45.226	22.029	23.197	44.512	21.504	23.008	43.970	21.239	22.731	542	265	277
Spodnjeposavska	70.353	35.088	35.265	69.678	34.233	35.445	68.067	33.395	34.672	1.611	838	773
Jugovzhodna Slovenija	141.547	70.823	70.724	138.975	68.341	70.634	137.196	67.403	69.793	1.779	938	841
Osrednjeslovenska	508.607	248.593	260.014	493.857	236.021	257.836	487.238	232.632	254.606	6.619	3.389	3.230
Gorenjska	201.254	99.038	102.216	198.405	96.409	101.996	195.332	94.874	100.458	3.073	1.535	1.538
Notranjsko-kraška	52.083	26.190	25.893	50.300	24.743	25.557	49.790	24.476	25.314	510	267	243
Goriška	120.329	59.977	60.352	116.749	57.049	59.700	115.890	56.612	59.278	859	437	422
Obalno-kraška	107.905	53.891	54.014	102.358	49.603	52.755	100.984	48.897	52.087	1.374	706	668
STRUKTURA (državljeni RS = 100%)												
SLOVENIJA	101,9	103,7	100,2	100	100	100	98,4	98,3	98,5	1,6	1,7	1,5
Pomurska	98,5	98,4	98,6	100	100	100	97,6	97,3	97,9	2,4	2,7	2,1
Podravska	100,7	102,1	99,3	100	100	100	98,1	97,9	98,2	1,9	2,1	1,8
Koroška	100,7	101,5	99,9	100	100	100	99,1	99,1	99,1	0,9	0,9	0,9
Savinjska	101,5	103,7	99,5	100	100	100	97,9	97,9	98,0	2,1	2,1	2,0
Zasavska	101,6	102,4	100,8	100	100	100	98,8	98,8	98,8	1,2	1,2	1,2
Spodnjeposavska	101,0	102,5	99,5	100	100	100	97,7	97,6	97,8	2,3	2,4	2,2
Jugovzhodna Slovenija	101,9	103,6	100,1	100	100	100	98,7	98,6	98,8	1,3	1,4	1,2
Osrednjeslovenska	103,0	105,3	100,8	100	100	100	98,7	98,6	98,7	1,3	1,4	1,3
Gorenjska	101,4	102,7	100,2	100	100	100	98,5	98,4	98,5	1,5	1,6	1,5
Notranjsko-kraška	103,5	105,8	101,3	100	100	100	99,0	98,9	99,0	1,0	1,1	1,0
Goriška	103,1	105,1	101,1	100	100	100	99,3	99,2	99,3	0,7	0,8	0,7
Obalno-kraška	105,4	108,6	102,4	100	100	100	98,7	98,6	98,7	1,3	1,4	1,3
STRUKTURA (Slovenija = 100%)												
SLOVENIJA	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Pomurska	6,0	5,9	6,1	6,2	6,2	6,2	6,2	6,2	6,2	9,3	10,0	8,6
Podravska	15,9	15,9	15,9	16,1	16,1	16,1	16,0	16,0	16,0	19,6	19,8	19,4
Koroška	3,6	3,7	3,6	3,7	3,8	3,6	3,7	3,8	3,6	2,2	2,1	2,2
Savinjska	12,9	13,0	12,8	12,9	13,0	12,9	12,9	12,9	12,8	16,9	16,3	17,5
Zasavska	2,2	2,2	2,3	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,3	1,7	1,6	1,8
Spodnjeposavska	3,5	3,5	3,4	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,4	5,1	5,2	5,1
Jugovzhodna Slovenija	7,0	7,1	6,9	7,0	7,1	6,9	7,0	7,1	6,9	5,7	5,8	5,5
Osrednjeslovenska	25,1	24,8	25,4	24,8	24,4	25,2	24,9	24,5	25,3	21,0	20,9	21,1
Gorenjska	9,9	9,9	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	9,8	9,5	10,1
Notranjsko-kraška	2,6	2,6	2,5	2,5	2,6	2,5	2,5	2,6	2,5	1,6	1,6	1,6
Goriška	5,9	6,0	5,9	5,9	5,9	5,8	5,9	6,0	5,9	2,7	2,7	2,8
Obalno-kraška	5,3	5,4	5,3	5,1	5,1	5,2	5,2	5,2	5,2	4,4	4,4	4,4

Lastni izračun na podlagi podatkov v: Statistične informacije, št. 27/2008, SURS.

* Zadnji objavljeni podatki. Po prehodu na novo statistično definicijo prebivalstva (v letu 2008) se ta kategorija državljanov RS ne spremlja več.

Tabela B-2: Imigranti (tujci, prebivalci Slovenije)* kot delež prebivalstva v Sloveniji po statističnih regijah in po spolu – 1. 7. 2011

Statistična regija	Prebivalstvo			Državljeni Republike Slovenije			Tuji državljani ¹ - IMIGRANTI		
	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj	Moški	Ženske
ŠTEVILO									
SLOVENIJA	2.052.496	1.015.430	1.037.066	1.968.759	956.675	1.012.084	83.737	58.755	24.982
Pomurska	119.146	58.097	61.049	117.978	57.456	60.522	1.168	641	527
Podravska	322.843	159.269	163.574	313.734	152.625	161.109	9.109	6.644	2.465
Koroška	72.521	36.433	36.088	70.883	35.267	35.616	1.638	1.166	472
Savinjska	260.093	129.680	130.413	250.049	122.353	127.696	10.044	7.327	2.717
Zasavska	44.106	21.619	22.487	42.604	20.662	21.942	1.502	957	545
Spodnjeposavska	70.086	35.135	34.951	67.127	33.008	34.119	2.959	2.127	832
Jugovzhodna Slovenija	142.554	71.780	70.774	137.382	67.925	69.457	5.172	3.855	1.317
Osrednjeslovenska	534.807	261.420	273.387	506.703	241.685	265.018	28.104	19.735	8.369
Gorenjska	203.703	100.637	103.066	196.132	95.569	100.563	7.571	5.068	2.503
Notranjsko-kraška	52.419	26.443	25.976	49.882	24.664	25.218	2.537	1.779	758
Goriška	119.163	59.544	59.619	114.059	56.009	58.050	5.104	3.535	1.569
Obalno-kraška	111.055	55.373	55.682	102.226	49.452	52.774	8.829	5.921	2.908
STRUKTURA (prebivalstvo = 100%)									
SLOVENIJA	100	100	100	95,9	94,2	97,6	4,1	5,8	2,4
Pomurska	100	100	100	99,0	98,9	99,1	1,0	1,1	0,9
Podravska	100	100	100	97,2	95,8	98,5	2,8	4,2	1,5
Koroška	100	100	100	97,7	96,8	98,7	2,3	3,2	1,3
Savinjska	100	100	100	96,1	94,3	97,9	3,9	5,7	2,1
Zasavska	100	100	100	96,6	95,6	97,6	3,4	4,4	2,4
Spodnjeposavska	100	100	100	95,8	93,9	97,6	4,2	6,1	2,4
Jugovzhodna Slovenija	100	100	100	96,4	94,6	98,1	3,6	5,4	1,9
Osrednjeslovenska	100	100	100	94,7	92,5	96,9	5,3	7,5	3,1
Gorenjska	100	100	100	96,3	95,0	97,6	3,7	5,0	2,4
Notranjsko-kraška	100	100	100	95,2	93,3	97,1	4,8	6,7	2,9
Goriška	100	100	100	95,7	94,1	97,4	4,3	5,9	2,6
Obalno-kraška	100	100	100	92,0	89,3	94,8	8,0	10,7	5,2
STRUKTURA (Slovenija = 100%)									
SLOVENIJA	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Pomurska	5,8	5,7	5,9	6,0	6,0	6,0	1,4	1,1	2,1
Podravska	15,7	15,7	15,8	15,9	16,0	15,9	10,9	11,3	9,9
Koroška	3,5	3,6	3,5	3,6	3,7	3,5	2,0	2,0	1,9
Savinjska	12,7	12,8	12,6	12,7	12,8	12,6	12,0	12,5	10,9
Zasavska	2,1	2,1	2,2	2,2	2,2	2,2	1,8	1,6	2,2
Spodnjeposavska	3,4	3,5	3,4	3,4	3,5	3,4	3,5	3,6	3,3
Jugovzhodna Slovenija	6,9	7,1	6,8	7,0	7,1	6,9	6,2	6,6	5,3
Osrednjeslovenska	26,1	25,7	26,4	25,7	25,3	26,2	33,6	33,6	33,5
Gorenjska	9,9	9,9	9,9	10,0	10,0	9,9	9,0	8,6	10,0
Notranjsko-kraška	2,6	2,6	2,5	2,5	2,6	2,5	3,0	3,0	3,0
Goriška	5,8	5,9	5,7	5,8	5,9	5,7	6,1	6,0	6,3
Obalno-kraška	5,4	5,5	5,4	5,2	5,2	5,2	10,5	10,1	11,6

Lastni izračun na podlagi podatkov v: SURS (2012b), SI-STAT podatkovni portal.

* *Tujci, prebivalci Slovenije*, so osebe z državljanstvom tujih držav, ki jih štejemo med prebivalce Slovenije. Imigrante je mogoče opredeliti tudi po državi rojstva (glej tabelo 5.9 v tekstu).

Tabela B-3: Priseljeni v Slovenijo (vsi) po državi državljanstva, 1995-2010

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
SKUPAJ	15041	9495	7889	4603	4941	6185	7803	9134	9279	10171	15041	20016	29193	30693	30296	15416
EVROPA	14646	9152	7574	4384	4855	6008	7459	8817	8863	9850	14646	19620	28579	29922	29396	14731
Slovenija	1747	1500	1093	857	1362	935	1030	1432	1268	1574	1747	1765	1689	2631	2903	2711
Države na območju nekdanje Jugoslavije	12048	8416	6943	3705	4461	5393	6421	7708	7713	8960	12048	17326	25182	27127	26838	12251
Bosna in Hercegovina	4307	2699	1811	1083	1560	2016	2360	2531	2105	2966	4307	7871	12479	13038	12910	4403
Hrvaška	992	1516	1020	548	403	906	1102	1307	1282	798	992	1146	1400	1597	1442	928
Srbija in Črna Gora	3324	1902	2272	680	310	660	880	1221	1499	2371	3324	4447	6451	4496	3020	1176
Makedonija, Nekdanja jugoslovanska republika	1678	799	747	537	826	876	1049	1217	1559	1251	1678	2097	3163	3196	2987	1145
Kosovo														2169	3576	1888
Nekatere države	2072	692	527	493	301	502	882	841	873	786	2072	1650	2738	2378	2154	2091
Albanija	18	19	12	3	12	4	20	23	26	12	18	21	16	17	34	10
Avstrija	145	41	34	13	6	25	48	27	33	29	145	94	102	136	107	89
Belgija	28	4	2	-	-	2	11	11	17	4	28	8	15	15	15	23
Bolgarija	40	15	21	45	23	12	12	23	37	48	40	79	790	484	539	606
Češka republika	62	5	17	13	17	20	28	18	25	9	62	51	45	44	33	43
Danska	17	14	6	5	-	-	-	9	10	8	17	6	12	4	11	5
Francija	140	26	23	32	11	28	24	41	58	32	140	129	80	78	68	72
Italija	190	117	53	63	32	35	90	85	71	29	190	150	264	298	271	332
Madžarska	68	12	9	18	5	7	23	27	26	8	68	57	55	86	47	81
Nemčija	257	59	54	42	10	48	78	41	56	43	257	155	221	250	183	160
Nizozemska	51	6	5	5	1	5	22	21	24	5	51	31	31	26	34	25
Poljska	151	87	3	3	1	6	44	13	17	11	151		119	56	77	34
Romunija	303	15	17	37	24	25	53	49	43	124	303	323	199	141	69	83
Ruska federacija	88	175	92	57	35	58	131	135	112	62	88	63	112	132	165	110
Švedska	19	5	10	13	-	5	9	18	14	1	19	30	36	14	17	31
Švica	9	10	7	8	1	10	22	11	18	9	9	17	24	23	13	9
Ukrajina	372	58	147	120	121	192	231	269	247	341	372	357	471	440	354	261
Velika Britanija	114	24	15	16	2	20	36	20	39	11	114	79	146	134	117	117
Druge države	526	44	104	186	93	113	156	268	277	104	526	538	659	417	404	389
AFRIKA	31	9	13	5	9	8	12	18	24	28	31	32	35	63	55	74
AZIJA	217	107	110	109	31	84	174	158	196	190	217	197	359	357	564	330
JUŽNA AMERIKA	20	8	10	12	13	15	22	32	46	18	20	24	32	38	45	38
SEVERNA IN SREDNJA AMERIKA	105	56	39	34	8	48	112	81	92	76	105	118	151	195	191	178
Kanada		7	3	2	1	5	7	4	8	5	8					
ZDA		47	35	26	7	39	91	61	55	49	68					
AVSTRALIJA IN OCEANIJA	18	4	4	1	2	12	20	6	19	9	18	17	18	20	23	17
NEZNANA DRŽAVA	4	159	139	58	23	10	4	22	39	-	4	8	19	98	22	48

Vir: Statistični letopis Slovenije za leta 1996 do 2011, SURS.

PRILOGA C

STATISTIČNE REGIJE – MEDREGIONALNE IN MEDDRŽAVNE SELITVE TER NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA

Tabela C-1.1: Naravno gibanje prebivalstva, medregionalne selitve in meddržavne selitve v obdobju 1991-2010 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev – Slovenija

LETO, OBDOBJE	ŠTEVILO													KOEFIICIENTI – ŠTEVILO NA 1000 PREBIVALCEV												
	NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA			SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA									SKUPNI PRIRAST/ PADEC	NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA			SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA									SKUPNI PRIRAST/ PADEC
				Medregionalne selitve			Meddržavne selitve			Selitve skupaj (medreg. + meddrž.)							Medregionalne selitve			Meddržavne selitve			Selitve skupaj (medreg. + meddrž.)			
	Živo- rojeni	Umrli	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč		Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10=4+7	11=5+8	12=6+9	13=3+12	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
1991	21.583	19.324	2.259	5.707	5.707	0	5.987	9.059	-3.072	11.694	14.766	-3.072	-813	10,8	9,7	1,1	2,9	2,9	0,0	3,0	4,5	-1,5	5,8	7,4	-1,5	-0,4
1992	19.982	19.333	649	7.343	7.343	0	3.461	3.848	-387	10.804	11.191	-387	262	10,0	9,7	0,3	3,7	3,7	0,0	1,7	1,9	-0,2	5,4	5,6	-0,2	0,1
1993	19.793	20.012	-219	5.858	5.858	0	2.745	1.390	1.355	8.603	7.248	1.355	1.136	9,9	10,1	-0,1	2,9	2,9	0,0	1,4	0,7	0,7	4,3	3,6	0,7	0,6
1994	19.463	19.359	104	5.360	5.360	0	1.919	983	936	7.279	6.343	936	1.040	9,8	9,7	0,1	2,7	2,7	0,0	1,0	0,5	0,5	3,7	3,2	0,5	0,5
1995*	18.980	18.968	12	5.426	5.426	0	2.191	776	1.415	7.617	6.202	1.415	1.427	9,5	9,5	0,0	2,7	2,7	0,0	1,1	0,4	0,7	3,8	3,1	0,7	0,7
1996*	18.788	18.620	168	5.742	5.742	0	1.500	803	697	7.242	6.545	697	865	9,5	9,4	0,1	2,9	2,9	0,0	0,8	0,4	0,4	3,7	3,3	0,4	0,5
1997*	18.165	18.928	-763	5.798	5.798	0	1.093	807	286	6.891	6.605	286	-477	9,1	9,5	-0,4	2,9	2,9	0,0	0,6	0,4	0,1	3,5	3,3	0,1	-0,3
1998	17.856	19.039	-1.183	5.982	5.982	0	4.603	6.708	-2.105	10.585	12.690	-2.105	-3.288	9,0	9,6	-0,6	3,0	3,0	0,0	2,3	3,4	-1,1	5,3	6,4	-1,1	-1,7
1999	17.533	18.885	-1.352	6.080	6.080	0	4.941	2.606	2.335	11.021	8.686	2.335	983	8,8	9,5	-0,7	3,1	3,1	0,0	2,5	1,3	1,2	5,6	4,4	1,2	0,5
2000	18.180	18.588	-408	5.881	5.881	0	6.185	3.570	2.615	12.066	9.451	2.615	2.207	9,1	9,3	-0,2	3,0	3,0	0,0	3,1	1,8	1,3	6,1	4,8	1,3	1,1
2001	17.477	18.508	-1.031	6.364	6.364	0	7.803	4.811	2.992	14.167	11.175	2.992	1.961	8,8	9,3	-0,5	3,2	3,2	0,0	3,9	2,4	1,5	7,1	5,6	1,5	1,0
2002	17.501	18.701	-1.200	6.575	6.575	0	9.134	7.269	1.865	15.709	13.844	1.865	665	8,8	9,4	-0,6	3,3	3,3	0,0	4,6	3,6	0,9	7,9	6,9	0,9	0,3
2003	17.321	19.451	-2.130	6.298	6.298	0	9.279	5.867	3.412	15.577	12.165	3.412	1.282	8,7	9,7	-1,1	3,2	3,2	0,0	4,6	2,9	1,7	7,8	6,1	1,7	0,6
2004	17.961	18.523	-562	6.595	6.595	0	10.171	8.269	1.902	16.766	14.864	1.902	1.340	9,0	9,3	-0,3	3,3	3,3	0,0	5,1	4,1	1,0	8,4	7,4	1,0	0,7
2005	18.157	18.825	-668	7.004	7.004	0	15.041	8.605	6.436	22.045	15.609	6.436	5.768	9,1	9,4	-0,3	3,5	3,5	0,0	7,5	4,3	3,2	11,0	7,8	3,2	2,9
2006	18.932	18.180	752	8.499	8.499	0	20.016	13.749	6.267	28.515	22.248	6.267	7.019	9,4	9,1	0,4	4,2	4,2	0,0	10,0	6,8	3,1	14,2	11,0	3,1	3,5
2007	19.823	18.584	1.239	8.880	8.880	0	29.193	14.943	14.250	38.073	23.823	14.250	15.489	9,8	9,2	0,6	4,4	4,4	0,0	14,5	7,4	7,1	18,9	11,8	7,1	7,7
2008	21.817	18.308	3.509	47.605	47.605	0	30.693	12.109	18.584	78.298	59.714	18.584	22.093	10,8	9,1	1,7	23,5	23,5	0,0	15,2	6,0	9,2	38,7	29,5	9,2	10,9
2009	21.856	18.750	3.106	39.690	39.690	0	30.296	18.788	11.508	69.986	58.478	11.508	14.614	10,7	9,2	1,5	19,4	19,4	0,0	14,8	9,2	5,6	34,2	28,6	5,6	7,1
2010 <i>Letna poprv.:</i>	22.343	18.609	3.734	43.581	43.581	0	15.416	15.937	-521	58.997	59.518	-521	3.213	10,9	9,1	1,8	21,3	21,3	0,0	7,5	7,8	-0,3	28,8	29,1	-0,3	1,5
1991-2010	19.176	18.875	301	12.013	12.013	0	10.583	7.045	3.539	22.597	19.058	3.539	3.839	9,6	9,4	0,1	6,0	6,0	0,0	5,3	3,5	1,8	11,2	9,4	1,8	1,9
1998-2003	17.645	18.862	-1.217	6.197	6.197	0	6.991	5.139	1.852	13.188	11.335	1.852	635	8,9	9,5	-0,6	3,1	3,1	0,0	3,5	2,6	0,9	6,6	5,7	0,9	0,3
1995-2003	17.978	18.854	-876	6.016	6.016	0	5.192	3.691	1.501	11.208	9.707	1.501	625	9,0	9,5	-0,4	3,0	3,0	0,0	2,6	1,8	0,7	5,6	4,9	0,7	0,3
1995-2007	18.206	18.754	-548	6.548	6.548	0	9.319	6.060	3.259	15.867	12.608	3.259	2.711	9,1	9,4	-0,3	3,3	3,3	0,0	4,7	3,0	1,6	7,9	6,3	1,6	1,3
2004-2007	18.718	18.528	190	7.745	7.745	0	18.605	11.392	7.214	26.350	19.136	7.214	7.404	9,3	9,3	0,1	3,9	3,9	0,0	9,3	5,7	3,6	13,1	9,5	3,6	3,7
2008-2010	22.005	18.556	3.450	43.625	43.625	0	25.468	15.611	9.857	69.094	59.237	9.857	13.307	10,8	9,1	1,7	21,4	21,4	0,0	12,5	7,7	4,8	33,9	29,1	4,8	6,5
2004-2010	20.127	18.540	1.587	23.122	23.122	0	21.547	13.200	8.347	44.669	36.322	8.347	9.934	10,0	9,2	0,8	11,4	11,4	0,0	10,7	6,5	4,1	22,0	17,9	4,1	4,9

Viri: SURS, 2000, 2004, 2007 (interna dokumentacija), 2012b in lastni izračuni na podlagi podatkov v navedenih virih.

* Zaradi primerljivosti z regijami pri meddržavnih selitvah selitve tujcev v teh letih niso upoštevane. Upoštevanje teh selitev pa je zajeto v tabeli 5.10 v petem poglavju.

Tabela C-1.2: Naravno gibanje prebivalstva, medregionalne selitve in meddržavne selitve v obdobju 1991-2010 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev – Pomurska regija

LETO, OBDOBJE	ŠTEVILO												KOEFIČIENTI – ŠTEVILO NA 1000 PREBIVALCEV														
	NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA			SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA									SKUPNI PRIRAST/ PADEC	NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA			SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA									SKUPNI PRIRAST/ PADEC	
				Medregionalne selitve			Meddržavne selitve			Selitve skupaj (medreg. + meddrž.)							Medregionalne selitve			Meddržavne selitve			Selitve skupaj (medreg. + meddrž.)				
	Živo- rojeni	Umrli	Prirast/ padec	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padec	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padec	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padec	13=3+12	Živo- rojeni	Umrli	Prirast/ padec	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padec	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padec	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padec	26	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10=4+7	11=5+8	12=6+9	13=3+12	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
1991	1.301	1.618	-317	326	357	-31	216	150	66	542	507	35	-282	9,9	12,4	-2,4	2,5	2,7	-0,2	1,7	1,1	0,5	4,1	3,9	0,3	-2,2	
1992	1.296	1.533	-237	423	408	15	230	102	128	653	510	143	-94	9,9	11,7	-1,8	3,2	3,1	0,1	1,8	0,8	1,0	5,0	3,9	1,1	-0,7	
1993	1.238	1.618	-380	323	331	-8	136	85	51	459	416	43	-337	9,5	12,4	-2,9	2,5	2,5	-0,1	1,0	0,7	0,4	3,5	3,2	0,3	-2,6	
1994	1.158	1.617	-459	303	291	12	91	69	22	394	360	34	-425	8,9	12,4	-3,5	2,3	2,2	0,1	0,7	0,5	0,2	3,0	2,8	0,3	-3,3	
1995	1.211	1.586	-375	265	294	-29	121	45	76	386	339	47	-328	9,5	12,5	-3,0	2,1	2,3	-0,2	1,0	0,4	0,6	3,1	2,7	0,4	-2,6	
1996	1.183	1.522	-339	274	279	-5	94	66	28	368	345	23	-316	9,4	12,0	-2,7	2,2	2,2	0,0	0,7	0,5	0,2	2,9	2,7	0,2	-2,5	
1997	1.122	1.462	-340	289	332	-43	84	87	-3	373	419	-46	-386	8,9	11,6	-2,7	2,3	2,6	-0,3	0,7	0,7	0,0	3,0	3,3	-0,3	-3,0	
1998	1.051	1.473	-422	313	334	-21	154	176	-22	467	510	-43	-465	8,4	11,7	-3,4	2,5	2,7	-0,2	1,2	1,4	-0,2	3,7	4,1	-0,4	-3,8	
1999	1.018	1.493	-475	250	328	-78	88	143	-55	338	471	-133	-608	8,1	11,9	-3,8	2,0	2,6	-0,6	0,7	1,1	-0,4	2,7	3,7	-1,0	-4,8	
2000	1.075	1.405	-330	243	289	-46	130	254	-124	373	543	-170	-500	8,6	11,3	-2,6	1,9	2,3	-0,4	1,0	2,0	-1,0	2,9	4,3	-1,4	-4,0	
2001	1.015	1.449	-434	258	313	-55	128	152	-24	386	465	-79	-513	8,2	11,7	-3,5	2,1	2,5	-0,4	1,0	1,2	-0,2	3,1	3,7	-0,6	-4,1	
2002	957	1.429	-472	314	337	-23	196	227	-31	510	564	-54	-526	7,7	11,5	-3,8	2,5	2,7	-0,2	1,6	1,8	-0,3	4,1	4,5	-0,5	-4,3	
2003	1.044	1.509	-465	263	315	-52	193	215	-22	456	530	-74	-539	8,5	12,2	-3,8	2,1	2,6	-0,4	1,6	1,7	-0,2	3,7	4,3	-0,6	-4,4	
2004	1.031	1.382	-351	278	327	-49	148	187	-39	426	514	-88	-439	8,4	11,2	-2,9	2,3	2,7	-0,4	1,2	1,5	-0,3	3,5	4,2	-0,7	-3,6	
2005	979	1.422	-443	291	342	-51	299	176	123	590	518	72	-371	8,0	11,6	-3,6	2,4	2,8	-0,4	2,4	1,4	1,0	4,8	4,2	0,6	-3,0	
2006	970	1.318	-348	387	393	-6	370	361	9	757	754	3	-345	7,9	10,8	-2,8	3,2	3,2	0,0	3,0	3,0	0,1	6,2	6,2	0,1	-2,7	
2007	997	1.338	-341	346	405	-59	548	463	85	894	868	26	-315	8,2	11,0	-2,8	2,8	3,3	-0,5	4,5	3,8	0,7	7,3	7,1	0,2	-2,6	
2008	1.058	1.337	-279	2.549	3.213	-664	485	426	59	3.034	3.639	-605	-884	8,8	11,1	-2,3	21,2	26,7	-5,5	4,0	3,5	0,5	25,2	30,2	-5,0	-7,3	
2009	1.115	1.377	-262	1.814	2.177	-363	414	450	-36	2.228	2.627	-399	-661	9,3	11,5	-2,2	15,2	18,2	-3,0	3,5	3,8	-0,3	18,7	22,0	-3,3	-5,5	
2010	1.045	1.318	-273	2.166	2.191	-25	351	433	-82	2.517	2.624	-107	-380	8,8	11,0	-2,3	18,1	18,4	-0,2	2,9	3,6	-0,7	21,0	22,0	-0,9	-3,2	
<i>Letna povpr.:</i>																											
1991-2010	1.093	1.460	-367	584	663	-79	224	213	10	808	876	-69	-436	8,7	11,7	-2,9	4,8	5,4	-0,6	1,8	1,7	0,1	6,6	7,1	-0,6	-3,5	
1998-2003	1.027	1.460	-433	274	319	-46	148	195	-46	422	514	-92	-525	8,3	11,7	-3,5	2,2	2,6	-0,4	1,2	1,5	-0,4	3,4	4,1	-0,8	-4,2	
1995-2003	1.075	1.481	-406	274	313	-39	132	152	-20	406	465	-59	-465	8,6	11,8	-3,3	2,2	2,5	-0,3	1,1	1,2	-0,2	3,2	3,7	-0,5	-3,7	
1995-2007	1.050	1.445	-395	290	330	-40	196	196	0	486	526	-40	-435	8,4	11,6	-3,2	2,3	2,7	-0,3	1,6	1,6	0,0	3,9	4,2	-0,3	-3,5	
2004-2007	994	1.365	-371	326	367	-41	341	297	45	667	664	3	-368	8,1	11,2	-3,0	2,7	3,0	-0,3	2,8	2,4	0,4	5,4	5,4	0,1	-3,0	
2008-2010	1.073	1.344	-271	2.176	2.527	-351	417	436	-20	2.593	2.963	-370	-642	9,0	11,2	-2,3	18,2	21,1	-2,9	3,5	3,6	-0,2	21,6	24,7	-3,1	-5,3	
2004-2010	1.028	1.356	-328	1.119	1.293	-174	374	357	17	1.492	1.649	-157	-485	8,5	11,2	-2,7	9,3	10,7	-1,4	3,1	2,9	0,1	12,4	13,7	-1,3	-4,0	

Viri: SURS, 2000, 2004, 2007 (interna dokumentacija), 2012b in lastni izračuni na podlagi podatkov v navedenih virih.

* Zajetost selivcev pri posameznih vrstah selitev: 1) meddržavne selitve: 1991-1997 – selitve državljanov RS (v letih 1991-1992 tudi selitve državljanov nekdanje Jugoslavije), 1998-2010 – vse selitve (državljeni RS in tujci); 2) medregionalne selitve: 1991-2007 – selitve državljanov, 2008-2010 – vse selitve (tudi tujcev).

Tabela C-1.3: Naravno gibanje prebivalstva, medregionalne selitve in meddržavne selitve v obdobju 1991-2010 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev – Podravska regija

LETO, OBDOBJE	ŠTEVILO												KOEFIICIENTI – ŠTEVILO NA 1000 PREBIVALCEV														
	NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA			SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA									SKUPNI PRIRAST/ PADEC	NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA			SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA									SKUPNI PRIRAST/ PADEC	
				Medregionalne selitve			Meddržavne selitve			Selitve skupaj (medreg. + meddrž.)							Medregionalne selitve			Meddržavne selitve			Selitve skupaj (medreg. + meddrž.)				
	Zivo- rojeni	Umrli	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	13=3+12	Zivo- rojeni	Umrli	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	26	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10=4+7	11=5+8	12=6+9	13=3+12	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
1991	3.266	3.307	-41	725	683	42	1.193	876	317	1.918	1.559	359	318	9,9	10,1	-0,1	2,2	2,1	0,1	3,6	2,7	1,0	5,8	4,7	1,1	1,0	
1992	3.078	3.381	-303	903	947	-44	632	230	402	1.535	1.177	358	55	9,4	10,3	-0,9	2,8	2,9	-0,1	1,9	0,7	1,2	4,7	3,6	1,1	0,2	
1993	2.962	3.469	-507	696	691	5	502	154	348	1.198	845	353	-154	9,1	10,7	-1,6	2,1	2,1	0,0	1,5	0,5	1,1	3,7	2,6	1,1	-0,5	
1994	3.017	3.357	-340	639	686	-47	319	169	150	958	855	103	-237	9,3	10,3	-1,1	2,0	2,1	-0,1	1,0	0,5	0,5	3,0	2,6	0,3	-0,7	
1995	2.900	3.229	-329	595	689	-94	318	127	191	913	816	97	-232	9,0	10,1	-1,0	1,9	2,1	-0,3	1,0	0,4	0,6	2,9	2,5	0,3	-0,7	
1996	2.982	3.232	-250	626	658	-32	242	106	136	868	764	104	-146	9,3	10,1	-0,8	2,0	2,1	-0,1	0,8	0,3	0,4	2,8	2,4	0,3	-0,5	
1997	2.654	3.324	-670	624	725	-101	166	117	49	790	842	-52	-722	8,3	10,4	-2,1	1,9	2,3	-0,3	0,5	0,4	0,2	2,4	2,7	-0,1	-2,2	
1998	2.658	3.233	-575	656	632	24	465	505	-40	1.121	1.137	-16	-591	8,3	10,1	-1,8	2,1	2,0	0,1	1,5	1,6	-0,1	3,6	3,6	0,0	-1,8	
1999	2.550	3.237	-687	686	664	22	399	241	158	1.085	905	180	-507	8,0	10,1	-2,2	2,1	2,1	0,1	1,2	0,8	0,5	3,3	2,9	0,6	-1,6	
2000	2.651	3.274	-623	637	607	30	655	280	375	1.292	887	405	-218	8,3	10,2	-1,9	2,0	1,9	0,1	2,0	0,9	1,2	4,0	2,8	1,3	-0,6	
2001	2.610	3.129	-519	641	679	-38	944	326	618	1.585	1.005	580	61	8,2	9,8	-1,6	2,0	2,1	-0,1	3,0	1,0	1,9	5,0	3,1	1,8	0,2	
2002	2.647	3.113	-466	697	695	2	822	662	160	1.519	1.357	162	-304	8,3	9,7	-1,5	2,2	2,2	0,0	2,6	2,1	0,5	4,8	4,3	0,5	-1,0	
2003	2.628	3.328	-700	703	672	31	763	546	217	1.466	1.218	248	-452	8,2	10,4	-2,2	2,2	2,1	0,1	2,4	1,7	0,7	4,6	3,8	0,8	-1,4	
2004	2.560	3.168	-608	728	661	67	1.035	785	250	1.763	1.446	317	-291	8,0	9,9	-1,9	2,3	2,1	0,2	3,2	2,5	0,8	5,5	4,6	1,0	-0,9	
2005	2.690	3.268	-578	766	737	29	1.591	886	705	2.357	1.623	734	156	8,4	10,2	-1,8	2,4	2,3	0,1	5,0	2,8	2,2	7,4	5,1	2,3	0,5	
2006	2.685	3.206	-521	887	866	21	2.419	1.649	770	3.306	2.515	791	270	8,4	10,0	-1,6	2,8	2,7	0,1	7,6	5,2	2,4	10,4	7,9	2,5	0,9	
2007	2.666	3.205	-539	956	792	164	4.076	1.939	2.137	5.032	2.731	2.301	1.762	8,3	10,0	-1,7	3,0	2,5	0,5	12,7	6,0	6,7	15,7	8,5	7,2	5,5	
2008	3.057	3.161	-104	6.806	6.370	436	4.033	3.189	844	10.839	9.559	1.280	1.176	9,5	9,9	-0,3	21,2	19,9	1,4	12,6	9,9	2,6	33,8	29,8	4,0	3,7	
2009	3.029	3.126	-97	5.218	4.917	301	3.816	2.768	1.048	9.034	7.685	1.349	1.252	9,4	9,7	-0,3	16,1	15,2	0,9	11,8	8,6	3,2	27,9	23,8	4,1	3,8	
2010	3.122	3.165	-43	5.771	5.644	127	1.868	2.159	-291	7.639	7.803	-164	-207	9,7	9,8	-0,1	17,9	17,5	0,4	5,8	6,7	-0,9	23,7	24,2	-0,5	-0,6	
<i>Letna povpr.:</i>																											
1991-2010	2.821	3.246	-425	1.498	1.451	47	1.313	886	427	2.811	2.336	474	49	8,8	10,1	-1,3	4,7	4,5	0,2	4,1	2,8	1,3	8,7	7,3	1,5	0,2	
1998-2003	2.624	3.219	-595	670	658	12	675	427	248	1.345	1.085	260	-335	8,2	10,1	-1,9	2,1	2,1	0,1	2,1	1,4	0,8	4,2	3,4	0,8	-1,0	
1995-2003	2.698	3.233	-535	652	669	-17	530	323	207	1.182	992	190	-346	8,4	10,1	-1,7	2,0	2,1	0,0	1,7	1,0	0,7	3,7	3,1	0,6	-1,1	
1995-2007	2.683	3.227	-543	708	698	10	1.069	628	440	1.777	1.327	450	-93	8,4	10,1	-1,7	2,2	2,2	0,0	3,3	2,0	1,4	5,6	4,2	1,4	-0,3	
2004-2007	2.650	3.212	-562	834	764	70	2.280	1.315	966	3.115	2.079	1.036	474	8,3	10,0	-1,8	2,6	2,4	0,2	7,1	4,1	3,0	9,7	6,5	3,3	1,5	
2008-2010	3.069	3.151	-81	5.932	5.644	288	3.239	2.705	534	9.171	8.349	822	740	9,5	9,8	-0,2	18,4	17,5	0,9	10,1	8,4	1,6	28,5	25,9	2,5	2,3	
2004-2010	2.830	3.186	-356	3.019	2.855	164	2.691	1.911	780	5.710	4.766	944	588	8,8	9,9	-1,1	9,4	8,9	0,5	8,4	6,0	2,4	17,8	14,8	2,9	1,8	

Viri: SURS, 2000, 2004, 2007 (interna dokumentacija), 2012b in lastni izračuni na podlagi podatkov v navedenih virih.

* Zajetost selivcev pri posameznih vrstah selitev: 1) meddržavne selitve: 1991-1997 – selitve državljanov RS (v letih 1991-1992 tudi selitve državljanov nekdanje Jugoslavije), 1998-2010 – vse selitve (državljeni RS in tuji); 2) medregionalne selitve: 1991-2007 – selitve državljanov, 2008-2010 – vse selitve (tudi tujcev).

Tabela C-1.4: Naravno gibanje prebivalstva, medregionalne selitve in meddržavne selitve v obdobju 1991-2010 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev – Koroška regija

LETO, OBDOBJE	ŠTEVILO												KOEFIICIENTI – ŠTEVILO NA 1000 PREBIVALCEV													
	NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA			SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA									SKUPNI PRIRAST/ PADEC	NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA			SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA									SKUPNI PRIRAST/ PADEC
				Medregionalne selitve			Meddržavne selitve			Selitve skupaj (medreg. + meddrž.)							Medregionalne selitve			Meddržavne selitve			Selitve skupaj (medreg. + meddrž.)			
	Živo- rojeni	Umrli	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10=4+7	11=5+8	12=6+9	13=3+12	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
1991	839	613	226	159	283	-124	99	192	-93	258	475	-217	9	11,3	8,2	3,0	2,1	3,8	-1,7	1,3	2,6	-1,3	3,5	6,4	-2,9	0,1
1992	740	681	59	232	334	-102	77	118	-41	309	452	-143	-84	9,9	9,2	0,8	3,1	4,5	-1,4	1,0	1,6	-0,6	4,2	6,1	-1,9	-1,1
1993	855	680	175	185	258	-73	49	126	-77	234	384	-150	25	11,5	9,2	2,4	2,5	3,5	-1,0	0,7	1,7	-1,0	3,2	5,2	-2,0	0,3
1994	745	639	106	180	261	-81	32	95	-63	212	356	-144	-38	10,0	8,6	1,4	2,4	3,5	-1,1	0,4	1,3	-0,9	2,9	4,8	-1,9	-0,5
1995	738	674	64	175	222	-47	27	48	-21	202	270	-68	-4	10,0	9,1	0,9	2,4	3,0	-0,6	0,4	0,6	-0,3	2,8	3,6	-0,9	0,0
1996	729	666	63	189	241	-52	23	24	-1	212	265	-53	10	9,8	9,0	0,8	2,5	3,3	-0,7	0,3	0,3	0,0	2,8	3,6	-0,7	0,1
1997	695	639	56	154	200	-46	34	37	-3	188	237	-49	7	9,4	8,6	0,8	2,1	2,7	-0,6	0,5	0,5	0,0	2,6	3,2	-0,6	0,2
1998	747	629	118	152	205	-53	64	111	-47	216	316	-100	18	10,1	8,5	1,6	2,1	2,8	-0,7	0,9	1,5	-0,6	3,0	4,3	-1,3	0,3
1999	661	626	35	146	265	-119	75	44	31	221	309	-88	-53	8,9	8,5	0,5	2,0	3,6	-1,6	1,0	0,6	0,4	3,0	4,2	-1,2	-0,7
2000	735	638	97	156	241	-85	87	86	1	243	327	-84	13	9,9	8,6	1,3	2,1	3,3	-1,1	1,2	1,2	0,0	3,3	4,5	-1,1	0,2
2001	631	635	-4	150	213	-63	77	113	-36	227	326	-99	-103	8,5	8,6	-0,1	2,0	2,9	-0,9	1,0	1,5	-0,5	3,0	4,4	-1,4	-1,5
2002	667	654	13	155	260	-105	104	165	-61	259	425	-166	-153	9,0	8,8	0,2	2,1	3,5	-1,4	1,4	2,2	-0,8	3,5	5,7	-2,2	-2,0
2003	644	679	-35	171	242	-71	145	135	10	316	377	-61	-96	8,7	9,2	-0,5	2,3	3,3	-1,0	2,0	1,8	0,1	4,3	5,1	-0,9	-1,4
2004	684	680	4	153	239	-86	159	134	25	312	373	-61	-57	9,3	9,2	0,1	2,1	3,2	-1,2	2,2	1,8	0,3	4,3	5,0	-0,9	-0,8
2005	603	701	-98	168	318	-150	301	151	150	469	469	0	-98	8,2	9,5	-1,3	2,3	4,3	-2,0	4,1	2,0	2,0	6,4	6,3	0,0	-1,3
2006	672	675	-3	185	360	-175	374	278	96	559	638	-79	-82	9,1	9,2	0,0	2,5	4,9	-2,4	5,1	3,8	1,3	7,6	8,7	-1,1	-1,1
2007	682	652	30	165	383	-218	402	211	191	567	594	-27	3	9,3	8,9	0,4	2,2	5,2	-3,0	5,5	2,9	2,6	7,7	8,1	-0,4	0,0
2008	787	681	106	1.481	2.103	-622	558	270	288	2.039	2.373	-334	-228	10,8	9,3	1,5	20,3	28,9	-8,5	7,7	3,7	4,0	28,0	32,6	-4,5	-3,0
2009	792	670	122	1.198	1.570	-372	566	397	169	1.764	1.967	-203	-81	10,9	9,2	1,7	16,4	21,6	-5,1	7,8	5,5	2,3	24,2	27,1	-2,8	-1,1
2010 <i>Letna povpr.:</i>	701	652	49	1.359	1.706	-347	277	299	-22	1.636	2.005	-369	-320	9,6	9,0	0,7	18,7	23,5	-4,8	3,8	4,1	-0,3	22,5	27,6	-5,1	-4,4
1991-2010	717	658	59	346	495	-150	177	152	25	522	647	-125	-66	9,7	8,9	0,8	4,7	6,8	-2,0	2,4	2,1	0,3	7,1	8,8	-1,7	-0,9
1998-2003	681	644	37	155	238	-83	92	109	-17	247	347	-100	-62	9,2	8,7	0,5	2,1	3,2	-1,1	1,3	1,5	-0,2	3,3	4,7	-1,4	-0,9
1995-2003	694	649	45	161	232	-71	71	85	-14	232	317	-85	-40	9,4	8,8	0,6	2,2	3,1	-1,0	1,0	1,1	-0,2	3,1	4,3	-1,1	-0,5
1995-2007	684	658	26	163	261	-98	144	118	26	307	379	-72	-46	9,2	8,9	0,4	2,2	3,5	-1,3	2,0	1,6	0,3	4,2	5,1	-1,0	-0,6
2004-2007	660	677	-17	168	325	-157	309	194	116	477	519	-42	-59	9,0	9,2	-0,2	2,3	4,4	-2,2	4,2	2,6	1,6	6,5	7,0	-0,6	-0,8
2008-2010	760	668	92	1.346	1.793	-447	467	322	145	1.813	2.115	-302	-210	10,4	9,2	1,3	18,5	24,6	-6,1	6,4	4,4	2,0	24,9	29,1	-4,1	-2,8
2004-2010	703	673	30	673	954	-281	377	249	128	1.049	1.203	-153	-123	9,6	9,2	0,4	9,2	13,1	-3,9	5,2	3,4	1,7	14,4	16,5	-2,1	-1,7

Viri: SURS, 2000, 2004, 2007 (interna dokumentacija), 2012b in lastni izračuni na podlagi podatkov v navedenih virih.

* Zajetost selivcev pri posameznih vrstah selitev: 1) meddržavne selitve: 1991-1997 – selitve državljanov RS (v letih 1991-1992 tudi selitve državljanov nekdanje Jugoslavije), 1998-2010 – vse selitve (državljeni RS in tujci); 2) medregionalne selitve: 1991-2007 – selitve državljanov, 2008-2010 – vse selitve (tudi tujcev).

Tabela C-1.5: Naravno gibanje prebivalstva, medregionalne selitve in meddržavne selitve v obdobju 1991-2010 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev – Savinjska regija

LETO, OBDOBJE	ŠTEVILO												KOEFIICIENTI – ŠTEVILO NA 1000 PREBIVALCEV														
	NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA			SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA									SKUPNI PRIRAST/ PADEC	NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA			SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA									SKUPNI PRIRAST/ PADEC	
				Medregionalne selitve			Meddržavne selitve			Selitve skupaj (medreg. + meddrž.)							Medregionalne selitve			Meddržavne selitve			Selitve skupaj (medreg. + meddrž.)				
	Živo- rojeni	Umrli	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	13=3+12	Živo- rojeni	Umrli	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	25	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10=4+7	11=5+8	12=6+9	13=3+12	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
1991	2.817	2.537	280	572	612	-40	892	1.028	-136	1.464	1.640	-176	104	10,9	9,8	1,1	2,2	2,4	-0,2	3,5	4,0	-0,5	5,7	6,3	-0,7	0,4	
1992	2.636	2.529	107	823	880	-57	447	529	-82	1.270	1.409	-139	-32	10,2	9,8	0,4	3,2	3,4	-0,2	1,7	2,1	-0,3	4,9	5,5	-0,5	-0,1	
1993	2.632	2.599	33	690	770	-80	388	159	229	1.078	929	149	182	10,2	10,1	0,1	2,7	3,0	-0,3	1,5	0,6	0,9	4,2	3,6	0,6	0,7	
1994	2.683	2.483	200	613	655	-42	279	115	164	892	770	122	322	10,4	9,6	0,8	2,4	2,5	-0,2	1,1	0,5	0,6	3,5	3,0	0,5	1,3	
1995	2.497	2.436	61	623	598	25	251	77	174	874	675	199	260	9,8	9,5	0,2	2,4	2,3	0,1	1,0	0,3	0,7	3,4	2,6	0,8	1,0	
1996	2.510	2.407	103	572	674	-102	167	118	49	739	792	-53	50	9,8	9,4	0,4	2,2	2,6	-0,4	0,6	0,5	0,2	2,8	3,1	-0,2	0,2	
1997	2.428	2.506	-78	614	652	-38	126	104	22	740	756	-16	-94	9,4	9,8	-0,3	2,4	2,5	-0,1	0,5	0,4	0,1	2,9	2,9	0,0	-0,3	
1998	2.437	2.518	-81	577	661	-84	571	960	-389	1.148	1.621	-473	-554	9,5	9,9	-0,3	2,3	2,6	-0,3	2,2	3,8	-1,5	4,5	6,4	-1,8	-2,1	
1999	2.448	2.408	40	642	744	-102	591	342	249	1.233	1.086	147	187	9,5	9,4	0,2	2,5	2,9	-0,4	2,3	1,3	1,0	4,8	4,2	0,6	0,8	
2000	2.373	2.378	-5	600	723	-123	876	537	339	1.476	1.260	216	211	9,2	9,3	0,0	2,3	2,8	-0,5	3,4	2,1	1,3	5,7	4,9	0,8	0,8	
2001	2.309	2.407	-98	679	688	-9	1.189	888	301	1.868	1.576	292	194	9,0	9,4	-0,4	2,6	2,7	0,0	4,6	3,5	1,2	7,2	6,2	1,2	0,8	
2002	2.316	2.555	-239	655	717	-62	1.580	1.202	378	2.235	1.919	316	77	9,0	9,9	-0,9	2,5	2,8	-0,2	6,1	4,7	1,5	8,6	7,5	1,3	0,4	
2003	2.257	2.598	-318	590	736	-146	1.492	992	500	2.082	1.728	354	36	8,9	10,1	-1,2	2,3	2,9	-0,6	5,8	3,9	1,9	8,1	6,8	1,3	0,1	
2004	2.334	2.463	-129	610	757	-147	1.587	1.393	194	2.197	2.150	47	-82	9,1	9,6	-0,5	2,4	2,9	-0,6	6,2	5,4	0,8	8,6	8,3	0,2	-0,3	
2005	2.375	2.349	26	651	756	-105	2.446	1.527	919	3.097	2.283	814	840	9,2	9,1	0,1	2,5	2,9	-0,4	9,5	5,9	3,6	12,0	8,8	3,2	3,3	
2006	2.439	2.344	95	818	938	-120	3.237	2.147	1.090	4.055	3.085	970	1.065	9,4	9,1	0,4	3,2	3,6	-0,5	12,5	8,3	4,2	15,7	11,9	3,7	4,1	
2007	2.548	2.299	249	898	963	-65	4.356	2.082	2.274	5.254	3.045	2.209	2.458	9,8	8,8	1,0	3,5	3,7	-0,2	16,7	8,0	8,7	20,2	11,7	8,5	9,5	
2008	2.777	2.365	412	4.680	5.739	-1.059	4.055	1.538	2.517	8.735	7.277	1.458	1.870	10,8	9,2	1,6	18,1	22,2	-4,1	15,7	6,0	9,7	33,8	28,2	5,6	7,2	
2009	2.747	2.425	322	3.993	5.010	-1.017	3.966	2.743	1.223	7.959	7.753	206	528	10,6	9,3	1,2	15,4	19,3	-3,9	15,3	10,6	4,7	30,7	29,9	0,8	2,0	
2010	2.832	2.413	419	4.858	5.294	-436	1.824	2.105	-281	6.682	7.399	-717	-298	10,9	9,3	1,6	18,7	20,4	-1,7	7,0	8,1	-1,1	25,7	28,5	-2,8	-1,2	
<i>Letna povpr.:</i>																											
1991-2010	2.520	2.451	70	1.238	1.428	-190	1.516	1.029	487	2.754	2.458	296	366	9,8	9,5	0,3	4,8	5,5	-0,7	5,9	4,0	1,9	10,6	9,5	1,2	1,4	
1998-2003	2.357	2.477	-117	624	712	-88	1.050	820	230	1.674	1.532	142	25	9,2	9,7	-0,4	2,4	2,8	-0,3	4,1	3,2	0,9	6,5	6,0	0,6	0,1	
1995-2003	2.397	2.468	-68	617	688	-71	760	580	180	1.377	1.268	109	41	9,3	9,6	-0,3	2,4	2,7	-0,3	2,9	2,3	0,7	5,3	5,0	0,4	0,2	
1995-2007	2.405	2.436	-29	656	739	-83	1.421	951	469	2.077	1.690	386	358	9,4	9,5	-0,1	2,5	2,9	-0,3	5,5	3,7	1,8	8,0	6,6	1,5	1,4	
2004-2007	2.424	2.364	60	744	854	-109	2.907	1.787	1.119	3.651	2.641	1.010	1.070	9,4	9,2	0,3	2,9	3,3	-0,4	11,2	6,9	4,3	14,1	10,2	3,9	4,2	
2008-2010	2.785	2.401	384	4.510	5.348	-837	3.282	2.129	1.153	7.792	7.476	316	700	10,8	9,3	1,5	17,4	20,6	-3,2	12,7	8,2	4,4	30,1	28,9	1,2	2,7	
2004-2010	2.579	2.380	199	2.358	2.780	-421	3.067	1.934	1.134	5.426	4.713	712	912	10,0	9,2	0,8	9,1	10,7	-1,6	11,8	7,5	4,4	20,9	18,2	2,7	3,5	

Viri: SURS, 2000, 2004, 2007 (interna dokumentacija), 2012b in lastni izračuni na podlagi podatkov v navedenih virih.

* Zajetost selivcev pri posameznih vrstah selitev: 1) meddržavne selitve: 1991-1997 – selitve državljanov RS (v letih 1991-1992 tudi selitve državljanov nekdanje Jugoslavije), 1998-2010 – vse selitve (državljeni RS in tujci); 2) medregionalne selitve: 1991-2007 – selitve državljanov, 2008-2010 – vse selitve (tudi tujcev).

Tabela C-1.6: Naravno gibanje prebivalstva, medregionalne selitve in meddržavne selitve v obdobju 1991-2010 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev – Zasavska regija

LETO, OBDOBJE	ŠTEVILO												KOEFIČIENTI – ŠTEVILO NA 1000 PREBIVALCEV														
	NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA			SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA									SKUPNI PRIRAST/ PADEC	NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA			SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA									SKUPNI PRIRAST/ PADEC	
				Medregionalne selitve			Meddržavne selitve			Selitve skupaj (medreg. + meddrž.)							Medregionalne selitve			Meddržavne selitve			Selitve skupaj (medreg. + meddrž.)				
	Živo- rojeni	Umrli	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	13=3+12	Živo- rojeni	Umrli	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	25	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10=4+7	11=5+8	12=6+9	13=3+12	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
1991	474	492	-18	137	219	-82	121	260	-139	258	479	-221	-239	10,0	10,3	-0,4	2,9	4,6	-1,7	2,5	5,5	-2,9	5,4	10,1	-4,7	-5,0	
1992	470	537	-67	163	291	-128	43	73	-30	206	364	-158	-225	9,9	11,4	-1,4	3,5	6,2	-2,7	0,9	1,5	-0,6	4,4	7,7	-3,3	-4,8	
1993	417	495	-78	165	267	-102	52	28	24	217	295	-78	-156	8,9	10,5	-1,7	3,5	5,7	-2,2	1,1	0,6	0,5	4,6	6,3	-1,7	-3,3	
1994	402	487	-85	147	203	-56	25	20	5	172	223	-51	-136	8,6	10,4	-1,8	3,1	4,3	-1,2	0,5	0,4	0,1	3,7	4,8	-1,1	-2,9	
1995	423	538	-115	144	187	-43	49	16	33	193	203	-10	-125	9,0	11,4	-2,4	3,1	4,0	-0,9	1,0	0,3	0,7	4,1	4,3	-0,2	-2,6	
1996	359	508	-149	216	162	54	22	12	10	238	174	64	-85	7,6	10,8	-3,2	4,6	3,4	1,1	0,5	0,3	0,2	5,1	3,7	1,3	-1,9	
1997	389	507	-118	241	175	66	19	11	8	260	186	74	-44	8,3	10,8	-2,5	5,1	3,7	1,4	0,4	0,2	0,2	5,5	3,9	1,6	-0,9	
1998	375	495	-120	231	218	13	113	119	-6	344	337	7	-113	8,0	10,6	-2,6	5,0	4,7	0,3	2,4	2,6	-0,1	7,4	7,3	0,2	-2,4	
1999	361	509	-148	210	213	-3	84	55	29	294	268	26	-122	7,8	10,9	-3,2	4,5	4,6	-0,1	1,8	1,2	0,6	6,3	5,8	0,5	-2,7	
2000	361	523	-162	243	243	0	108	79	29	351	322	29	-133	7,8	11,3	-3,5	5,2	5,2	0,0	2,3	1,7	0,6	7,5	6,9	0,6	-2,9	
2001	362	514	-152	215	288	-73	162	92	70	377	380	-3	-155	7,8	11,1	-3,3	4,7	6,2	-1,6	3,5	2,0	1,5	8,2	8,2	-0,1	-3,4	
2002	368	513	-145	204	265	-61	216	217	-1	420	482	-62	-207	8,0	11,1	-3,1	4,4	5,7	-1,3	4,7	4,7	0,0	9,1	10,4	-1,3	-4,4	
2003	332	477	-145	191	278	-87	219	177	42	410	455	-45	-190	7,2	10,4	-3,2	4,2	6,1	-1,9	4,8	3,9	0,9	9,0	10,0	-1,0	-4,2	
2004	361	496	-135	185	268	-83	157	183	-26	342	451	-109	-244	7,9	10,9	-3,0	4,1	5,9	-1,8	3,4	4,0	-0,6	7,5	9,9	-2,4	-5,4	
2005	348	536	-188	195	261	-66	255	159	96	450	420	30	-158	7,7	11,8	-4,1	4,3	5,7	-1,5	5,6	3,5	2,1	9,9	9,2	0,6	-3,5	
2006	387	459	-72	277	364	-87	188	178	10	465	542	-77	-149	8,5	10,1	-1,6	6,1	8,0	-1,9	4,1	3,9	0,2	10,2	11,9	-1,7	-3,3	
2007	449	443	6	263	381	-118	303	201	102	566	582	-16	-10	9,9	9,8	0,1	5,8	8,4	-2,6	6,7	4,4	2,3	12,5	12,8	-0,3	-0,2	
2008	428	465	-37	907	1.112	-205	376	134	242	1.283	1.246	37	0	9,5	10,4	-0,8	20,2	24,8	-4,6	8,4	3,0	5,4	28,6	27,8	0,8	0,0	
2009	464	451	13	668	1.060	-392	401	223	178	1.069	1.283	-214	-201	10,4	10,1	0,3	14,9	23,7	-8,8	9,0	5,0	4,0	23,9	28,7	-4,8	-4,5	
2010	414	484	-70	731	1.111	-380	187	229	-42	918	1.340	-422	-492	9,3	10,9	-1,6	16,4	25,0	-8,5	4,2	5,1	-0,9	20,6	30,1	-9,4	-11,0	
<i>Letna povpr.:</i>																											
1991-2010	397	496	-99	287	378	-92	155	123	32	442	502	-60	-159	8,6	10,8	-2,1	6,3	8,3	-2,0	3,4	2,7	0,7	9,7	11,0	-1,3	-3,5	
1998-2003	360	505	-145	216	251	-35	150	123	27	366	374	-8	-153	7,8	10,9	-3,2	4,7	5,4	-0,8	3,3	2,7	0,6	7,9	8,1	-0,2	-3,3	
1995-2003	370	509	-139	211	225	-15	110	86	24	321	312	9	-130	7,9	10,9	-3,0	4,5	4,9	-0,3	2,4	1,9	0,5	6,9	6,7	0,2	-2,8	
1995-2007	375	501	-126	217	254	-38	146	115	30	362	369	-7	-133	8,1	10,8	-2,7	4,7	5,5	-0,8	3,2	2,5	0,7	7,9	8,0	-0,2	-2,9	
2004-2007	386	484	-97	230	319	-89	226	180	46	456	499	-43	-140	8,5	10,7	-2,2	5,1	7,0	-2,0	5,0	4,0	1,0	10,0	11,0	-1,0	-3,1	
2008-2010	435	467	-31	769	1.094	-326	321	195	126	1.090	1.290	-200	-231	9,7	10,5	-0,7	17,2	24,5	-7,3	7,2	4,4	2,8	24,4	28,9	-4,5	-5,2	
2004-2010	407	476	-69	461	651	-190	267	187	80	728	838	-110	-179	9,0	10,6	-1,5	10,3	14,5	-4,2	5,9	4,1	1,8	16,2	18,6	-2,5	-4,0	

Viri: SURS, 2000, 2004, 2007 (interna dokumentacija), 2012b in lastni izračuni na podlagi podatkov v navedenih virih.

* Zajetost selivcev pri posameznih vrstah selitev: 1) meddržavne selitve: 1991-1997 – selitve državljanov RS (v letih 1991-1992 tudi selitve državljanov nekdanje Jugoslavije), 1998-2010 – vse selitve (državljeni RS in tujci); 2) medregionalne selitve: 1991-2007 – selitve državljanov, 2008-2010 – vse selitve (tudi tujcev).

Tabela C-1.7: Naravno gibanje prebivalstva, medregionalne selitve in meddržavne selitve v obdobju 1991-2010 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev – Spodnjeposavska regija

LETO, OBDOBJE	ŠTEVILO												KOEFIICIENTI – ŠTEVILO NA 1000 PREBIVALCEV														
	NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA			SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA									SKUPNI PRIRAST/ PADEC	NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA			SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA									SKUPNI PRIRAST/ PADEC	
				Medregionalne selitve			Meddržavne selitve			Selitve skupaj (medreg. + meddrž.)							Medregionalne selitve			Meddržavne selitve			Selitve skupaj (medreg. + meddrž.)				
	Živo- rojeni	Umrli	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	13=3+12	Živo- rojeni	Umrli	Naravni prirast	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	25	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10=4+7	11=5+8	12=6+9	13=3+12	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
1991	801	954	-153	267	325	-58	319	437	-118	586	762	-176	-329	11,0	13,1	-2,1	3,7	4,5	-0,8	4,4	6,0	-1,6	8,0	10,4	-2,4	-4,5	
1992	732	902	-170	439	371	68	212	162	50	651	533	118	-52	10,1	12,4	-2,3	6,1	5,1	0,9	2,9	2,2	0,7	9,0	7,3	1,6	-0,7	
1993	743	903	-160	327	326	1	197	60	137	524	386	138	-22	10,3	12,5	-2,2	4,5	4,5	0,0	2,7	0,8	1,9	7,2	5,3	1,9	-0,3	
1994	683	923	-240	288	295	-7	100	30	70	388	325	63	-177	9,5	12,8	-3,3	4,0	4,1	-0,1	1,4	0,4	1,0	5,4	4,5	0,9	-2,5	
1995	660	819	-159	276	276	0	120	39	81	396	315	81	-78	9,3	11,5	-2,2	3,9	3,9	0,0	1,7	0,5	1,1	5,6	4,4	1,1	-1,1	
1996	661	782	-121	253	252	1	67	35	32	320	287	33	-88	9,3	11,0	-1,7	3,6	3,5	0,0	0,9	0,5	0,4	4,5	4,0	0,4	-1,3	
1997	683	822	-139	266	280	-14	45	31	14	311	311	0	-139	9,7	11,7	-2,0	3,8	4,0	-0,2	0,6	0,4	0,2	4,4	4,4	0,0	-2,0	
1998	589	814	-225	297	250	47	326	306	20	623	556	67	-158	8,4	11,6	-3,2	4,2	3,6	0,7	4,6	4,4	0,3	8,8	8,0	1,0	-2,2	
1999	630	854	-224	266	281	-15	204	111	93	470	392	78	-146	9,0	12,2	-3,2	3,8	4,0	-0,2	2,9	1,6	1,3	6,7	5,6	1,1	-2,1	
2000	631	772	-141	258	277	-19	387	177	210	645	454	191	50	9,0	11,1	-2,0	3,7	4,0	-0,3	5,5	2,5	3,0	9,2	6,5	2,7	0,7	
2001	627	776	-149	327	275	52	302	202	100	629	477	152	3	9,0	11,1	-2,1	4,7	3,9	0,7	4,3	2,9	1,4	9,0	6,8	2,1	0,0	
2002	645	768	-123	311	269	42	620	468	152	931	737	194	71	9,2	11,0	-1,8	4,4	3,8	0,6	8,8	6,7	2,2	13,2	10,5	2,8	1,0	
2003	583	753	-170	278	300	-22	607	337	270	885	637	248	78	8,3	10,7	-2,4	4,0	4,3	-0,3	8,6	4,8	3,8	12,6	9,1	3,5	1,1	
2004	605	762	-157	275	317	-42	485	408	77	760	725	35	-122	8,6	10,9	-2,2	3,9	4,5	-0,6	6,9	5,8	1,1	10,8	10,3	0,5	-1,7	
2005	580	720	-140	311	240	71	721	485	236	1.032	725	307	167	8,3	10,3	-2,0	4,4	3,4	1,0	10,3	6,9	3,4	14,7	10,3	4,4	2,4	
2006	656	748	-92	334	305	29	934	705	229	1.268	1.010	258	166	9,4	10,7	-1,3	4,8	4,4	0,4	13,3	10,1	3,3	18,1	14,5	3,7	2,4	
2007	587	776	-189	388	344	44	959	607	352	1.347	951	396	207	8,4	11,0	-2,7	5,5	4,9	0,6	13,7	8,6	5,0	19,2	13,5	5,6	2,9	
2008	691	736	-45	1.592	2.040	-448	1.092	381	711	2.684	2.421	263	218	9,9	10,5	-0,6	22,8	29,2	-6,4	15,6	5,5	10,2	38,4	34,7	3,8	3,2	
2009	659	763	-104	1.509	1.585	-76	944	685	259	2.453	2.270	183	79	9,4	10,9	-1,5	21,5	22,6	-1,1	13,5	9,8	3,7	35,0	32,4	2,6	1,1	
2010	723	796	-73	1.746	1.695	51	520	540	-20	2.266	2.235	31	-42	10,3	11,3	-1,0	24,9	24,1	0,7	7,4	7,7	-0,3	32,3	31,8	0,4	-0,6	
<i>Letna povpr.:</i>																											
1991-2010	658	807	-149	500	515	-15	458	310	148	958	825	133	-16	9,3	11,4	-2,1	7,1	7,3	-0,2	6,5	4,4	2,1	13,6	11,7	1,9	-0,2	
1998-2003	618	790	-172	290	275	14	408	267	141	697	542	155	-17	8,8	11,3	-2,5	4,1	3,9	0,2	5,8	3,8	2,0	9,9	7,7	2,2	-0,3	
1995-2003	634	796	-161	281	273	8	298	190	108	579	463	116	-45	9,0	11,3	-2,3	4,0	3,9	0,1	4,2	2,7	1,5	8,2	6,6	1,6	-0,7	
1995-2007	626	782	-156	295	282	13	444	301	144	740	583	157	1	8,9	11,1	-2,2	4,2	4,0	0,2	6,3	4,3	2,0	10,5	8,3	2,2	0,0	
2004-2007	607	752	-145	327	302	26	775	551	224	1.102	853	249	105	8,7	10,7	-2,1	4,7	4,3	0,4	11,1	7,9	3,2	15,7	12,2	3,6	1,5	
2008-2010	691	765	-74	1.616	1.773	-158	852	535	317	2.468	2.309	159	85	9,9	10,9	-1,0	23,1	25,3	-2,3	12,2	7,7	4,5	35,2	33,0	2,3	1,2	
2004-2010	643	757	-114	879	932	-53	808	544	263	1.687	1.477	210	96	9,2	10,8	-1,6	12,5	13,3	-0,8	11,5	7,8	3,8	24,1	21,1	3,0	1,4	

Viri: SURS, 2000, 2004, 2007 (interna dokumentacija), 2012b in lastni izračuni na podlagi podatkov v navedenih virih.

* Zajetost selivcev pri posameznih vrstah selitev: 1) meddržavne selitve: 1991-1997 – selitve državljanov RS (v letih 1991-1992 tudi selitve državljanov nekdanje Jugoslavije), 1998-2010 – vse selitve (državljeni RS in tujci); 2) medregionalne selitve: 1991-2007 – selitve državljanov, 2008-2010 – vse selitve (tudi tujcev).

Tabela C-1.8: Naravno gibanje prebivalstva, medregionalne selitve in meddržavne selitve v obdobju 1991-2010 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev – Jugovzhodna Slovenija

LETO, OBDOBJE	ŠTEVILO												KOEFIČIENTI – ŠTEVILO NA 1000 PREBIVALCEV														
	NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA			SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA									SKUPNI PRIRAST/ PADEC	NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA			SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA									SKUPNI PRIRAST/ PADEC	
				Medregionalne selitve			Meddržavne selitve			Selitve skupaj (medreg. + meddrž.)							Medregionalne selitve			Meddržavne selitve			Selitve skupaj (medreg. + meddrž.)				
	Živo- rojeni	Umrli	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	13=3+12	Živo- rojeni	Umrli	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	25	26
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10=4+7	11=5+8	12=6+9	13=3+12	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
1991	1.317	1.097	220	392	386	6	313	396	-83	705	782	-77	143	12,7	10,5	2,1	3,8	3,7	0,1	3,0	3,8	-0,8	6,8	7,5	-0,7	1,4	
1992	1.233	1.072	161	480	393	87	212	158	54	692	551	141	302	11,8	10,3	1,5	4,6	3,8	0,8	2,0	1,5	0,5	6,6	5,3	1,4	2,9	
1993	1.294	1.131	163	376	357	19	135	37	98	511	394	117	280	12,4	10,8	1,6	3,6	3,4	0,2	1,3	0,4	0,9	4,9	3,8	1,1	2,7	
1994	1.228	1.050	178	387	322	65	73	40	33	460	362	98	276	11,7	10,0	1,7	3,7	3,1	0,6	0,7	0,4	0,3	4,4	3,5	0,9	2,6	
1995	1.500	1.343	157	449	396	53	167	49	118	616	445	171	328	10,9	9,8	1,1	3,3	2,9	0,4	1,2	0,4	0,9	4,5	3,3	1,3	2,4	
1996	1.369	1.266	103	492	401	91	100	65	35	592	466	126	229	10,0	9,2	0,7	3,6	2,9	0,7	0,7	0,5	0,3	4,3	3,4	1,0	1,7	
1997	1.399	1.249	150	495	416	79	75	34	41	570	450	120	270	10,2	9,1	1,1	3,6	3,0	0,6	0,5	0,2	0,3	4,1	3,2	0,9	2,0	
1998	1.374	1.337	37	521	460	61	251	344	-93	772	804	-32	5	10,0	9,8	0,3	3,8	3,4	0,4	1,8	2,5	-0,7	5,6	5,9	-0,3	0,0	
1999	1.299	1.302	-3	547	375	172	277	164	113	824	539	285	282	9,4	9,4	0,0	4,0	2,7	1,2	2,0	1,2	0,8	6,0	3,9	2,0	2,0	
2000	1.358	1.263	95	534	426	108	282	212	70	816	638	178	273	9,8	9,2	0,7	3,9	3,1	0,8	2,0	1,5	0,5	5,9	4,6	1,3	2,0	
2001	1.392	1.051	341	544	483	61	427	385	42	971	868	103	444	10,1	7,6	2,5	3,9	3,5	0,4	3,1	2,8	0,3	7,0	6,3	0,7	3,2	
2002	1.301	1.315	-14	521	513	8	572	445	127	1.093	958	135	121	9,4	9,5	-0,1	3,8	3,7	0,1	4,1	3,2	0,9	7,9	6,9	1,0	0,9	
2003	1.281	1.354	-73	564	479	85	599	403	196	1.163	882	281	208	9,2	9,7	-0,5	4,1	3,4	0,6	4,3	2,9	1,4	8,4	6,3	2,0	1,5	
2004	1.295	1.271	24	574	494	80	635	487	148	1.209	981	228	252	9,3	9,2	0,2	4,1	3,6	0,6	4,6	3,5	1,1	8,7	7,1	1,7	1,9	
2005	1.318	1.316	2	604	534	70	917	437	480	1.521	971	550	552	9,5	9,4	0,0	4,3	3,8	0,5	6,6	3,1	3,4	10,9	6,9	3,9	3,9	
2006	1.411	1.214	197	665	646	19	1.257	852	405	1.922	1.498	424	621	10,1	8,7	1,4	4,7	4,6	0,1	9,0	6,1	2,9	13,7	10,7	3,0	4,4	
2007	1.499	1.374	125	625	713	-88	2.073	1.066	1.007	2.698	1.779	919	1.044	10,6	9,7	0,9	4,4	5,1	-0,6	14,7	7,6	7,1	19,1	12,7	6,5	7,4	
2008	1.584	1.237	347	3.356	3.503	-147	2.059	612	1.447	5.415	4.115	1.300	1.647	11,3	8,8	2,5	23,9	25,0	-1,0	14,7	4,4	10,3	38,6	29,4	9,3	11,8	
2009	1.524	1.375	149	2.954	2.929	25	1.986	1.258	728	4.940	4.187	753	902	10,7	9,7	1,0	20,8	20,6	0,2	14,0	8,9	5,1	34,8	29,5	5,3	6,3	
2010	1.655	1.297	358	3.183	3.195	-12	896	854	42	4.079	4.049	30	388	11,6	9,1	2,5	22,4	22,4	-0,1	6,3	6,0	0,3	28,7	28,4	0,2	2,7	
<i>Letna povpr.:</i>																											
1991-2010	1.382	1.246	136	913	871	42	665	415	250	1.578	1.286	293	428	10,5	9,5	1,1	6,7	6,4	0,3	4,8	3,0	1,8	11,5	9,4	2,1	3,2	
1998-2003	1.334	1.270	64	539	456	83	401	326	76	940	782	158	222	9,7	9,2	0,5	3,9	3,3	0,6	2,9	2,4	0,5	6,8	5,7	1,1	1,6	
1995-2003	1.364	1.276	88	519	439	80	306	233	72	824	672	152	240	9,9	9,3	0,6	3,8	3,2	0,6	2,2	1,7	0,5	6,0	4,9	1,1	1,7	
1995-2007	1.369	1.281	88	549	487	61	587	380	207	1.136	868	268	356	9,9	9,3	0,6	4,0	3,5	0,4	4,2	2,7	1,5	8,2	6,2	1,9	2,6	
2004-2007	1.381	1.294	87	617	597	20	1.221	711	510	1.838	1.307	530	617	9,9	9,3	0,6	4,4	4,3	0,2	8,7	5,1	3,6	13,1	9,3	3,8	4,4	
2008-2010	1.588	1.303	285	3.164	3.209	-45	1.647	908	739	4.811	4.117	694	979	11,2	9,2	2,0	22,4	22,7	-0,3	11,7	6,4	5,2	34,0	29,1	4,9	6,9	
2004-2010	1.469	1.298	172	1.709	1.716	-8	1.403	795	608	3.112	2.511	601	772	10,4	9,2	1,2	12,1	12,2	0,0	10,0	5,7	4,3	22,1	17,8	4,3	5,5	

Viri: SURS, 2000, 2004, 2007 (interna dokumentacija), 2012b in lastni izračuni na podlagi podatkov v navedenih virih.

* Zajetost selivcev pri posameznih vrstah selitev: 1) meddržavne selitve: 1991-1997 – selitve državljanov RS (v letih 1991-1992 tudi selitve državljanov nekdanje Jugoslavije), 1998-2010 – vse selitve (državljeni RS in tujci); 2) medregionalne selitve: 1991-2007 – selitve državljanov, 2008-2010 – vse selitve (tudi tujcev).

Tabela C-1.9: Naravno gibanje prebivalstva, medregionalne selitve in meddržavne selitve v obdobju 1991-2010 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev – Osrednjeslovenska regija

LETO, OBDOBJE	ŠTEVILO												KOEFIICIENTI – ŠTEVILO NA 1000 PREBIVALCEV															
	NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA			SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA									SKUPNI PRIRAST/ PADEC	NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA			SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA									SKUPNI PRIRAST/ PADEC		
				Medregionalne selitve			Meddržavne selitve			Selitve skupaj (medreg. + meddrž.)							Medregionalne selitve			Meddržavne selitve			Selitve skupaj (medreg. + meddrž.)					
	Živo- rojeni	Umrli	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	10=4+7	11=5+8	12=6+9	13=3+12	Živo- rojeni	Umrli	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10=4+7	11=5+8	12=6+9	13=3+12	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26			
1991	5.778	4.366	1.412	1.747	1.426	321	1.521	3.330	-1.809	3.268	4.756	-1.488	-76	11,2	8,5	2,7	3,4	2,8	0,6	3,0	6,5	-3,5	6,3	9,2	-2,9	-0,2		
1992	5.244	4.250	994	2.140	1.899	241	834	1.504	-670	2.974	3.403	-429	565	10,2	8,3	1,9	4,2	3,7	0,5	1,6	2,9	-1,3	5,8	6,6	-0,8	1,1		
1993	5.150	4.442	708	1.643	1.397	246	655	368	287	2.298	1.765	533	1.241	10,0	8,7	1,4	3,2	2,7	0,5	1,3	0,7	0,6	4,5	3,4	1,0	2,4		
1994	5.050	4.372	678	1.506	1.329	177	508	232	276	2.014	1.561	453	1.131	9,9	8,5	1,3	2,9	2,6	0,4	1,0	0,5	0,5	3,9	3,0	0,9	2,2		
1995	4.781	3.987	794	1.442	1.540	-98	578	206	372	2.020	1.746	274	1.068	9,9	8,2	1,6	3,0	3,2	-0,2	1,2	0,4	0,8	4,2	3,6	0,6	2,2		
1996	4.596	4.025	571	1.555	1.781	-226	398	230	168	1.953	2.011	-58	513	9,4	8,3	1,2	3,2	3,7	-0,5	0,8	0,5	0,3	4,0	4,2	-0,2	1,0		
1997	4.583	4.029	554	1.587	1.763	-176	277	189	88	1.864	1.952	-88	466	9,4	8,3	1,1	3,3	3,6	-0,4	0,6	0,4	0,2	3,9	4,0	-0,2	0,9		
1998	4.495	4.058	437	1.616	1.788	-172	1.198	1.957	-759	2.814	3.745	-931	-494	9,3	8,4	0,9	3,3	3,7	-0,4	2,5	4,0	-1,6	5,8	7,7	-2,0	-1,1		
1999	4.405	4.088	317	1.623	1.858	-235	1.553	779	774	3.176	2.637	539	856	9,1	8,4	0,7	3,3	3,8	-0,5	3,2	1,6	1,6	6,5	5,4	1,1	1,8		
2000	4.735	4.007	728	1.585	1.761	-176	2.084	1.038	1.046	3.669	2.799	870	1.598	9,7	8,2	1,5	3,2	3,6	-0,4	4,3	2,1	2,1	7,5	5,7	1,7	3,2		
2001	4.380	4.229	151	1.916	1.765	151	2.633	1.352	1.281	4.549	3.117	1.432	1.583	8,9	8,6	0,3	3,9	3,6	0,3	5,4	2,8	2,6	9,3	6,4	2,9	3,2		
2002	4.521	3.963	558	1.973	1.861	112	2.434	1.941	493	4.407	3.802	605	1.163	9,2	8,0	1,1	4,0	3,8	0,2	4,9	3,9	1,0	8,9	7,7	1,2	2,3		
2003	4.490	4.210	257	1.911	1.677	234	2.548	1.453	1.095	4.459	3.130	1.329	1.586	9,0	8,5	0,5	3,9	3,4	0,5	5,2	2,9	2,2	9,1	6,3	2,7	3,2		
2004	4.749	4.051	698	2.062	1.808	254	3.265	2.245	1.020	5.327	4.053	1.274	1.972	9,6	8,2	1,4	4,2	3,6	0,5	6,6	4,5	2,1	10,8	8,1	2,6	4,0		
2005	4.939	4.126	813	2.236	1.900	336	4.530	2.376	2.154	6.766	4.276	2.490	3.303	9,9	8,3	1,6	4,5	3,8	0,7	9,1	4,8	4,3	13,6	8,6	5,0	6,6		
2006	5.234	4.041	1.193	2.846	2.255	591	6.030	4.027	2.003	8.876	6.282	2.594	3.787	10,4	8,0	2,4	5,7	4,5	1,2	12,0	8,0	4,0	17,7	12,5	5,2	7,6		
2007	5.570	4.021	1.549	2.968	2.287	681	8.661	4.780	3.881	11.629	7.067	4.562	6.111	11,0	7,9	3,1	5,9	4,5	1,3	17,1	9,4	7,7	23,0	13,9	9,0	12,1		
2008	6.234	3.983	2.251	16.263	11.984	4.279	9.637	2.688	6.949	25.900	14.672	11.228	13.479	12,1	7,7	4,4	31,5	23,2	8,3	18,7	5,2	13,5	50,2	28,4	21,8	26,2		
2009	6.226	4.061	2.165	12.780	10.365	2.415	9.990	5.228	4.762	22.770	15.593	7.177	9.342	11,8	7,7	4,1	24,3	19,7	4,6	19,0	9,9	9,0	43,3	29,6	13,6	17,7		
2010	6.413	4.080	2.333	13.321	11.943	1.378	5.032	5.160	-128	18.353	17.103	1.250	3.583	12,1	7,7	4,4	25,0	22,5	2,6	9,5	9,7	-0,2	34,5	32,2	2,4	6,8		
<i>Letna povpr.:</i>																												
1991-2010	5.079	4.119	958	3.736	3.219	517	3.218	2.054	1.164	6.954	5.274	1.681	2.639	10,1	8,2	1,9	7,3	6,3	1,0	6,3	4,0	2,3	13,6	10,3	3,3	5,2		
1998-2003	4.504	4.093	408	1.771	1.785	-14	2.075	1.420	655	3.846	3.205	641	1.049	9,2	8,4	0,8	3,6	3,6	-0,1	4,3	2,9	1,3	7,9	6,5	1,3	2,1		
1995-2003	4.554	4.066	485	1.690	1.755	-65	1.523	1.016	506	3.212	2.771	441	927	9,3	8,3	1,0	3,5	3,6	-0,2	3,1	2,1	1,0	6,6	5,7	0,9	1,9		
1995-2007	4.729	4.064	663	1.948	1.850	98	2.784	1.736	1.047	4.731	3.586	1.146	1.809	9,6	8,3	1,3	3,9	3,8	0,2	5,6	3,5	2,1	9,6	7,2	2,3	3,6		
2004-2007	5.123	4.060	1.063	2.528	2.063	466	5.622	3.357	2.265	8.150	5.420	2.730	3.793	10,2	8,1	2,1	5,0	4,1	0,9	11,2	6,7	4,5	16,2	10,8	5,5	7,6		
2008-2010	6.291	4.041	2.250	14.121	11.431	2.691	8.220	4.359	3.861	22.341	15.789	6.552	8.801	12,0	7,7	4,3	26,9	21,8	5,2	15,7	8,3	7,4	42,7	30,1	12,6	16,9		
2004-2010	5.624	4.052	1.572	7.497	6.077	1.419	6.735	3.786	2.949	14.232	9.864	4.368	5.940	11,0	7,9	3,1	14,4	11,7	2,7	13,1	7,4	5,8	27,6	19,0	8,5	11,6		

Viri: SURS, 2000, 2004, 2007 (interna dokumentacija), 2012b in lastni izračuni na podlagi podatkov v navedenih virih.

* Zajetost selivcev pri posameznih vrstah selitev: 1) meddržavne selitve: 1991-1997 – selitve državljanov RS (v letih 1991-1992 tudi selitve državljanov nekdanje Jugoslavije), 1998-2010 – vse selitve (državljeni RS in tujci); 2) medregionalne selitve: 1991-2007 – selitve državljanov, 2008-2010 – vse selitve (tudi tujcev).

Tabela C-1.10: Naravno gibanje prebivalstva, medregionalne selitve in meddržavne selitve v obdobju 1991-2010 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev – Gorenjska regija

LETO, OBDOBJE	ŠTEVILO												KOEFIČIENTI – ŠTEVILO NA 1000 PREBIVALCEV														
	NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA			SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA									SKUPNI PRIRAST/ PADEC	NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA			SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA									SKUPNI PRIRAST/ PADEC	
				Medregionalne selitve			Meddržavne selitve			Selitve skupaj (medreg. + meddrž.)							Medregionalne selitve			Meddržavne selitve			Selitve skupaj (medreg. + meddrž.)				
	Živo- rojeni	Umrli	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	13=3+12	Živo- rojeni	Umrli	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	26	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10=4+7	11=5+8	12=6+9	13=3+12	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
1991	2.214	1.584	630	537	592	-55	468	779	-311	1.005	1.371	-366	264	11,4	8,1	3,2	2,8	3,0	-0,3	2,4	4,0	-1,6	5,2	7,0	-1,9	1,4	
1992	2.065	1.743	322	781	719	62	262	412	-150	1.043	1.131	-88	234	10,6	9,0	1,7	4,0	3,7	0,3	1,4	2,1	-0,8	5,4	5,8	-0,5	1,2	
1993	2.006	1.802	204	633	551	82	214	246	-32	847	797	50	254	10,3	9,3	1,1	3,3	2,8	0,4	1,1	1,3	-0,2	4,4	4,1	0,3	1,3	
1994	2.054	1.623	431	555	593	-38	118	144	-26	673	737	-64	367	10,6	8,3	2,2	2,9	3,1	-0,2	0,6	0,7	-0,1	3,5	3,8	-0,3	1,9	
1995	1.967	1.683	284	670	490	180	184	106	78	854	596	258	542	10,1	8,6	1,5	3,4	2,5	0,9	0,9	0,5	0,4	4,3	3,0	1,3	2,8	
1996	2.038	1.617	421	762	616	146	143	77	66	905	693	212	633	10,4	8,3	2,2	3,9	3,1	0,7	0,7	0,4	0,3	4,6	3,5	1,0	3,2	
1997	1.967	1.629	338	683	608	75	86	96	-10	769	704	65	403	10,0	8,3	1,7	3,5	3,1	0,4	0,4	0,5	-0,1	3,9	3,6	0,3	2,0	
1998	1.900	1.654	246	693	614	79	469	961	-492	1.162	1.575	-413	-167	9,7	8,5	1,3	3,5	3,1	0,4	2,4	4,9	-2,5	5,9	8,0	-2,1	-0,8	
1999	1.946	1.731	215	694	633	61	499	232	267	1.193	865	328	543	9,9	8,8	1,1	3,5	3,2	0,3	2,5	1,2	1,4	6,0	4,4	1,7	2,8	
2000	1.980	1.626	354	598	547	51	388	420	-32	986	967	19	373	10,1	8,3	1,8	3,0	2,8	0,3	2,0	2,1	-0,2	5,0	4,9	0,1	1,9	
2001	1.900	1.645	255	644	776	-132	546	370	176	1.190	1.146	44	299	9,6	8,3	1,3	3,3	3,9	-0,7	2,8	1,9	0,9	6,1	5,8	0,2	1,5	
2002	1.935	1.631	304	648	746	-98	672	645	27	1.320	1.391	-71	233	9,8	8,3	1,5	3,3	3,8	-0,5	3,4	3,3	0,1	6,7	7,1	-0,4	1,1	
2003	1.820	1.708	112	608	724	-116	722	609	113	1.330	1.333	-3	109	9,2	8,6	0,6	3,1	3,7	-0,6	3,6	3,1	0,6	6,7	6,8	0,0	0,6	
2004	2.022	1.612	410	691	740	-49	772	781	-9	1.463	1.521	-58	352	10,2	8,1	2,1	3,5	3,7	-0,2	3,9	3,9	0,0	7,4	7,6	-0,2	1,9	
2005	1.952	1.626	326	677	829	-152	1.151	757	394	1.828	1.586	242	568	9,8	8,2	1,6	3,4	4,2	-0,8	5,8	3,8	2,0	9,2	8,0	1,2	2,8	
2006	2.130	1.546	584	832	1.012	-180	1.377	1.029	348	2.209	2.041	168	752	10,7	7,7	2,9	4,2	5,1	-0,9	6,9	5,2	1,7	11,1	10,3	0,8	3,7	
2007	2.156	1.742	414	945	1.123	-178	2.057	1.087	970	3.002	2.210	792	1.206	10,7	8,7	2,1	4,7	5,6	-0,9	10,3	5,4	4,8	15,0	11,0	3,9	6,0	
2008	2.281	1.675	606	2.996	3.535	-539	2.469	806	1.663	5.465	4.341	1.124	1.730	11,4	8,3	3,0	14,9	17,6	-2,7	12,3	4,0	8,3	27,2	21,6	5,6	8,6	
2009	2.326	1.695	631	2.844	3.353	-509	2.243	1.449	794	5.087	4.802	285	916	11,5	8,4	3,1	14,0	16,6	-2,5	11,1	7,2	3,9	25,1	23,8	1,4	4,5	
2010	2.422	1.715	707	3.251	3.561	-310	1.422	1.292	130	4.673	4.853	-180	527	11,9	8,4	3,5	16,0	17,5	-1,5	7,0	6,4	0,6	23,0	23,9	-0,9	2,6	
<i>Letna povpr.:</i>																											
1991-2010	2.054	1.664	390	1.037	1.118	-81	813	615	198	1.850	1.733	117	507	10,4	8,4	2,0	5,2	5,6	-0,4	4,1	3,1	1,0	9,3	8,7	0,6	2,5	
1998-2003	1.914	1.666	248	648	673	-26	549	540	10	1.197	1.213	-16	232	9,7	8,5	1,3	3,3	3,4	-0,1	2,8	2,8	0,1	6,1	6,2	-0,1	1,2	
1995-2003	1.939	1.658	281	667	639	27	412	391	21	1.079	1.030	49	330	9,9	8,4	1,4	3,4	3,3	0,1	2,1	2,0	0,1	5,5	5,2	0,2	1,7	
1995-2007	1.978	1.650	328	703	728	-24	697	552	146	1.401	1.279	122	450	10,0	8,4	1,7	3,6	3,7	-0,1	3,5	2,8	0,7	7,1	6,5	0,6	2,3	
2004-2007	2.065	1.632	434	786	926	-140	1.339	914	426	2.126	1.840	286	720	10,4	8,2	2,2	3,9	4,6	-0,7	6,7	4,6	2,1	10,7	9,2	1,4	3,6	
2008-2010	2.343	1.695	648	3.030	3.483	-453	2.045	1.182	862	5.075	4.665	410	1.058	11,6	8,4	3,2	15,0	17,2	-2,2	10,1	5,9	4,3	25,1	23,1	2,0	5,2	
2004-2010	2.184	1.659	525	1.748	2.022	-274	1.642	1.029	613	3.390	3.051	339	864	10,9	8,3	2,6	8,7	10,0	-1,4	8,2	5,1	3,0	16,9	15,2	1,7	4,3	

Viri: SURS, 2000, 2004, 2007 (interna dokumentacija), 2012b in lastni izračuni na podlagi podatkov v navedenih virih.

* Zajetost selivcev pri posameznih vrstah selitev: 1) meddržavne selitve: 1991-1997 – selitve državljanov RS (v letih 1991-1992 tudi selitve državljanov nekdanje Jugoslavije), 1998-2010 – vse selitve (državljeni RS in tujci); 2) medregionalne selitve: 1991-2007 – selitve državljanov, 2008-2010 – vse selitve (tudi tujcev).

Tabela C-1.11: Naravno gibanje prebivalstva, medregionalne selitve in meddržavne selitve v obdobju 1991-2010 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev – Notranjsko-kraška regija

LETO, OBDOBJE	ŠTEVILO													KOEFIICIENTI – ŠTEVILO NA 1000 PREBIVALCEV													
	NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA			SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA									SKUPNI PRIRAST/ PADEC	NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA			SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA									SKUPNI PRIRAST/ PADEC	
				Medregionalne selitve			Meddržavne selitve			Selitve skupaj (medreg. + meddrž.)							Medregionalne selitve			Meddržavne selitve			Selitve skupaj (medreg. + meddrž.)				
	Živo- rojeni	Umrli	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	13=3+12	Živo- rojeni	Umrli	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	25	26
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10=4+7	11=5+8	12=6+9	13=3+12	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
1991	550	565	-15	205	222	-17	188	661	-473	393	883	-490	-505	10,9	11,2	-0,3	4,1	4,4	-0,3	3,7	13,1	-9,4	7,8	17,5	-9,7	-10,0	
1992	458	523	-65	262	224	38	103	179	-76	365	403	-38	-103	9,2	10,5	-1,3	5,3	4,5	0,8	2,1	3,6	-1,5	7,3	8,1	-0,8	-2,1	
1993	485	567	-82	231	189	42	125	22	103	356	211	145	63	9,8	11,5	-1,7	4,7	3,8	0,9	2,5	0,5	2,1	7,2	4,3	2,9	1,3	
1994	458	552	-94	198	148	50	91	11	80	289	159	130	36	9,3	11,2	-1,9	4,0	3,0	1,0	1,8	0,2	1,6	5,9	3,2	2,6	0,7	
1995	446	540	-94	256	153	103	84	13	71	340	166	174	80	8,8	10,6	-1,9	5,0	3,0	2,0	1,7	0,3	1,4	6,7	3,3	3,4	1,5	
1996	475	504	-29	226	157	69	60	7	53	286	164	122	93	9,4	10,0	-0,6	4,5	3,1	1,4	1,2	0,1	1,0	5,7	3,2	2,4	1,8	
1997	417	536	-119	231	156	75	59	13	46	290	169	121	2	8,3	10,6	-2,4	4,6	3,1	1,5	1,2	0,3	0,9	5,8	3,4	2,4	0,0	
1998	422	530	-108	304	196	108	170	196	-26	474	392	82	-26	8,4	10,6	-2,2	6,1	3,9	2,2	3,4	3,9	-0,5	9,5	7,8	1,7	-0,5	
1999	453	519	-66	316	185	131	132	46	86	448	231	217	151	9,0	10,3	-1,3	6,3	3,7	2,6	2,6	0,9	1,7	8,9	4,6	4,3	3,0	
2000	439	556	-117	300	170	130	161	73	88	461	243	218	101	8,7	11,0	-2,3	5,9	3,4	2,6	3,2	1,4	1,7	9,1	4,8	4,3	2,0	
2001	447	507	-60	264	217	47	195	86	109	459	303	156	96	8,8	10,0	-1,2	5,2	4,3	0,9	3,8	1,7	2,1	9,0	6,0	3,0	1,8	
2002	404	552	-148	296	212	84	274	206	68	570	418	152	4	7,9	10,9	-2,9	5,8	4,2	1,7	5,4	4,1	1,3	11,2	8,3	3,0	0,1	
2003	465	569	-104	271	239	32	336	168	168	607	407	200	96	9,1	11,2	-2,0	5,3	4,7	0,6	6,6	3,3	3,3	11,9	8,0	3,9	1,9	
2004	455	493	-38	297	212	85	307	233	74	604	445	159	121	8,9	9,7	-0,7	5,8	4,2	1,7	6,0	4,6	1,5	11,8	8,8	3,2	2,5	
2005	495	541	-46	337	248	89	360	233	127	697	481	216	170	9,7	10,6	-0,9	6,6	4,9	1,7	7,0	4,6	2,5	13,6	9,5	4,2	3,3	
2006	473	498	-25	330	302	28	551	329	222	881	631	250	225	9,2	9,7	-0,5	6,4	5,9	0,5	10,7	6,4	4,3	17,1	12,3	4,8	4,3	
2007	507	546	-39	375	342	33	968	432	536	1.343	774	569	530	9,8	10,5	-0,8	7,2	6,6	0,6	18,7	8,3	10,3	25,9	14,9	10,9	10,1	
2008	561	545	16	1.636	1.700	-64	906	400	506	2.542	2.100	442	458	10,8	10,5	0,3	31,6	32,8	-1,2	17,5	7,7	9,8	49,1	40,5	8,6	8,9	
2009	552	519	33	1.369	1.387	-18	950	512	438	2.319	1.899	420	453	10,6	9,9	0,6	26,2	26,6	-0,3	18,2	9,8	8,4	44,4	36,4	8,1	8,7	
2010	571	535	36	1.509	1.503	6	407	385	22	1.916	1.888	28	64	10,9	10,2	0,7	28,9	28,8	0,1	7,8	7,4	0,4	36,7	36,2	0,5	1,2	
<i>Letna povpr.:</i>																											
1991-2010	477	535	-58	461	408	53	321	210	111	782	618	164	105	9,4	10,5	-1,2	9,0	7,9	1,0	6,3	4,1	2,1	15,2	12,0	3,2	2,0	
1998-2003	438	539	-101	292	203	89	211	129	82	503	332	171	70	8,7	10,7	-2,0	5,8	4,0	1,8	4,2	2,6	1,6	9,9	6,6	3,4	1,4	
1995-2003	441	535	-94	274	187	87	163	90	74	437	277	160	66	8,7	10,6	-1,9	5,4	3,7	1,7	3,2	1,8	1,4	8,6	5,5	3,2	1,3	
1995-2007	454	530	-76	293	215	78	281	157	125	574	371	203	126	8,9	10,4	-1,5	5,8	4,2	1,5	5,5	3,1	2,4	11,3	7,3	4,0	2,4	
2004-2007	483	520	-37	335	276	59	547	307	240	881	583	299	262	9,4	10,1	-0,7	6,5	5,4	1,1	10,6	6,0	4,7	17,1	11,3	5,8	5,1	
2008-2010	561	533	28	1.505	1.530	-25	754	432	322	2.259	1.962	297	325	10,8	10,2	0,5	28,9	29,4	-0,5	14,5	8,3	6,2	43,4	37,7	5,7	6,3	
2004-2010	516	525	-9	836	813	23	636	361	275	1.472	1.174	298	289	10,0	10,2	-0,2	16,1	15,7	0,4	12,3	7,0	5,3	28,4	22,6	5,8	5,6	

Viri: SURS, 2000, 2004, 2007 (interna dokumentacija), 2012b in lastni izračuni na podlagi podatkov v navedenih virih.

* Zajetost selivcev pri posameznih vrstah selitev: 1) meddržavne selitve: 1991-1997 – selitve državljanov RS (v letih 1991-1992 tudi selitve državljanov nekdanje Jugoslavije), 1998-2010 – vse selitve (državljeni RS in tujci); 2) medregionalne selitve: 1991-2007 – selitve državljanov, 2008-2010 – vse selitve (tudi tujcev).

Tabela C-1.12: Naravno gibanje prebivalstva, medregionalne selitve in meddržavne selitve v obdobju 1991-2010 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev – Goriška regija

LETO, OBDOBJE	ŠTEVILO												KOEFIICIENTI – ŠTEVILO NA 1000 PREBIVALCEV														
	NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA			SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA									SKUPNI PRIRAST/ PADEC	NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA			SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA									SKUPNI PRIRAST/ PADEC	
				Medregionalne selitve			Meddržavne selitve			Selitve skupaj (medreg. + meddrž.)							Medregionalne selitve			Meddržavne selitve			Selitve skupaj (medreg. + meddrž.)				
	Živo- rojeni	Umrli	Prirast/ padec	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padec	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padec	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padec	13=3+12	Živo- rojeni	Umrli	Prirast/ padec	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padec	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padec	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padec	25	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10=4+7	11=5+8	12=6+9	13=3+12	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
1991	1.293	1.325	-32	210	285	-75	158	473	-315	368	758	-390	-422	10,7	11,0	-0,3	1,7	2,4	-0,6	1,3	3,9	-2,6	3,1	6,3	-3,2	-3,5	
1992	1.185	1.301	-116	274	419	-145	179	129	50	453	548	-95	-211	9,9	10,8	-1,0	2,3	3,5	-1,2	1,5	1,1	0,4	3,8	4,6	-0,8	-1,8	
1993	1.197	1.399	-202	259	306	-47	98	43	55	357	349	8	-194	10,0	11,7	-1,7	2,2	2,6	-0,4	0,8	0,4	0,5	3,0	2,9	0,1	-1,6	
1994	1.164	1.309	-145	231	278	-47	79	24	55	310	302	8	-137	9,7	10,9	-1,2	1,9	2,3	-0,4	0,7	0,2	0,5	2,6	2,5	0,1	-1,1	
1995	1.045	1.181	-136	162	261	-99	98	19	79	260	280	-20	-156	8,7	9,8	-1,1	1,3	2,2	-0,8	0,8	0,2	0,7	2,1	2,4	-0,1	-1,2	
1996	1.070	1.200	-130	214	257	-43	63	25	38	277	282	-5	-135	8,9	10,0	-1,1	1,8	2,1	-0,4	0,5	0,2	0,3	2,3	2,3	-0,1	-1,2	
1997	1.063	1.269	-206	226	226	0	46	27	19	272	253	19	-187	8,8	10,5	-1,7	1,9	1,9	0,0	0,4	0,2	0,2	2,3	2,1	0,2	-1,5	
1998	1.037	1.281	-244	215	303	-88	264	488	-224	479	791	-312	-556	8,6	10,7	-2,0	1,8	2,5	-0,7	2,2	4,1	-1,9	4,0	6,6	-2,6	-4,6	
1999	1.008	1.177	-169	201	281	-80	505	199	306	706	480	226	57	8,4	9,8	-1,4	1,7	2,3	-0,7	4,2	1,7	2,6	5,9	4,0	1,9	0,5	
2000	1.080	1.259	-179	233	283	-50	446	186	260	679	469	210	31	9,0	10,5	-1,5	1,9	2,4	-0,4	3,7	1,5	2,2	5,6	3,9	1,8	0,3	
2001	1.020	1.160	-140	282	322	-40	449	419	30	731	741	-10	-150	8,5	9,6	-1,2	2,3	2,7	-0,3	3,7	3,5	0,2	6,0	6,2	-0,1	-1,3	
2002	978	1.221	-243	287	331	-44	669	442	227	956	773	183	-60	8,1	10,2	-2,0	2,4	2,8	-0,4	5,6	3,7	1,9	8,0	6,5	1,5	-0,5	
2003	975	1.243	-268	210	293	-83	682	353	329	892	646	246	-22	8,1	10,4	-2,2	1,8	2,4	-0,7	5,7	2,9	2,7	7,5	5,3	2,0	-0,2	
2004	1.030	1.168	-138	231	359	-128	712	602	110	943	961	-18	-156	8,6	9,8	-1,2	1,9	3,0	-1,1	6,0	5,0	0,9	7,9	8,0	-0,2	-1,4	
2005	1.037	1.235	-198	256	390	-134	956	574	382	1.212	964	248	50	8,7	10,3	-1,7	2,1	3,3	-1,1	8,0	4,8	3,2	10,1	8,1	2,1	0,4	
2006	1.017	1.184	-167	267	529	-262	1.326	854	472	1.593	1.383	210	43	8,5	9,9	-1,4	2,2	4,4	-2,2	11,1	7,1	3,9	13,3	11,5	1,7	0,3	
2007	1.174	1.179	-5	300	554	-254	2.057	867	1.190	2.357	1.421	936	931	9,8	9,8	0,0	2,5	4,6	-2,1	17,1	7,2	9,9	19,6	11,8	7,8	7,8	
2008	1.248	1.215	33	2.398	3.480	-1.082	1.916	662	1.254	4.314	4.142	172	205	10,5	10,2	0,3	20,2	29,3	-9,1	16,2	5,6	10,6	36,4	34,9	1,5	1,8	
2009	1.301	1.252	49	1.991	2.756	-765	1.990	1.253	737	3.981	4.009	-28	21	10,9	10,5	0,4	16,7	23,1	-6,4	16,7	10,5	6,2	33,4	33,6	-0,2	0,2	
2010	1.303	1.155	148	2.386	2.519	-133	968	934	34	3.354	3.453	-99	49	10,9	9,7	1,2	20,0	21,1	-1,1	8,1	7,8	0,3	28,1	28,9	-0,8	0,4	
<i>Letna povpr.:</i>																											
1991-2010	1.111	1.236	-124	542	722	-180	683	429	254	1.225	1.150	74	-50	9,3	10,3	-1,0	4,5	6,0	-1,5	5,7	3,6	2,1	10,3	9,6	0,6	-0,4	
1998-2003	1.016	1.224	-207	238	302	-64	503	348	155	741	650	91	-117	8,5	10,2	-1,7	2,0	2,5	-0,5	4,2	2,9	1,3	6,2	5,4	0,8	-1,0	
1995-2003	1.031	1.221	-191	226	284	-59	358	240	118	584	524	60	-131	8,6	10,2	-1,6	1,9	2,4	-0,5	3,0	2,0	1,0	4,9	4,4	0,5	-1,1	
1995-2007	1.041	1.212	-171	237	338	-100	636	389	248	874	726	147	-24	8,7	10,1	-1,4	2,0	2,8	-0,8	5,3	3,2	2,1	7,3	6,1	1,2	-0,2	
2004-2007	1.065	1.192	-127	264	458	-195	1.263	724	539	1.526	1.182	344	217	8,9	10,0	-1,1	2,2	3,8	-1,6	10,6	6,0	4,5	12,8	9,9	2,9	1,8	
2008-2010	1.284	1.207	77	2.258	2.918	-660	1.625	950	675	3.883	3.868	15	92	10,8	10,1	0,6	19,0	24,5	-5,5	13,7	8,0	5,7	32,7	32,5	0,2	0,8	
2004-2010	1.159	1.198	-40	1.118	1.512	-394	1.418	821	597	2.536	2.333	203	163	9,7	10,0	-0,3	9,4	12,7	-3,3	11,9	6,9	5,0	21,3	19,6	1,7	1,4	

Viri: SURS, 2000, 2004, 2007 (interna dokumentacija), 2012b in lastni izračuni na podlagi podatkov v navedenih virih.

* Zajetost selivcev pri posameznih vrstah selitev: 1) meddržavne selitve: 1991-1997 – selitve državljanov RS (v letih 1991-1992 tudi selitve državljanov nekdanje Jugoslavije), 1998-2010 – vse selitve (državljeni RS in tujci); 2) medregionalne selitve: 1991-2007 – selitve državljanov, 2008-2010 – vse selitve (tudi tujcev).

Tabela C-1.13: Naravno gibanje prebivalstva, medregionalne selitve in meddržavne selitve v obdobju 1991-2010 ter vloga teh tokov v gibanju skupnega števila prebivalcev – Obalno-kraška regija

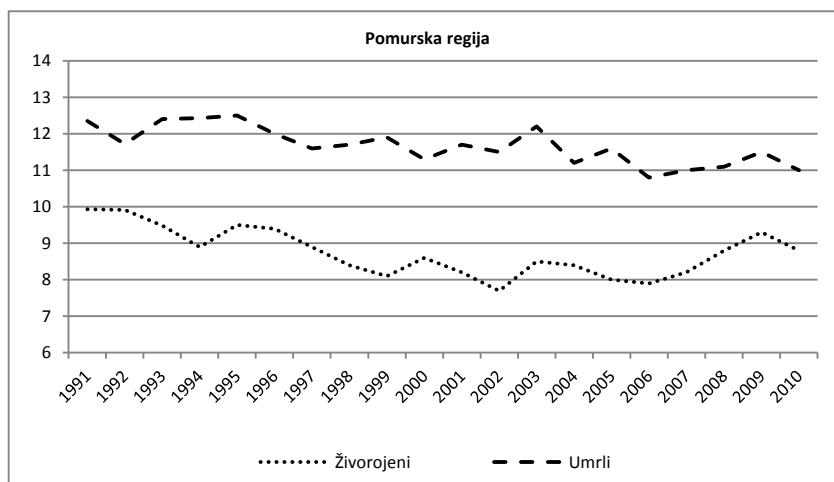
LETO, OBDOBJE	ŠTEVILO												KOEFIICIENTI – ŠTEVILO NA 1000 PREBIVALCEV														
	NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA			SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA									SKUPNI PRIRAST/ PADEC	NARAVNO GIBANJE PREBIVALSTVA			SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA									SKUPNI PRIRAST/ PADEC	
				Medregionalne selitve			Meddržavne selitve			Selitve skupaj (medreg. + meddrž.)							Medregionalne selitve			Meddržavne selitve			Selitve skupaj (medreg. + meddrž.)				
	Živo- rojeni	Umrli	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	13=3+12	Živo- rojeni	Umrli	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	Priseljeni	Odseljeni	Prirast/ padeč	26	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10=4+7	11=5+8	12=6+9	13=3+12	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
1991	933	866	67	430	317	113	499	477	22	929	794	135	202	9,1	8,5	0,7	4,2	3,1	1,1	4,9	4,7	0,2	9,1	7,8	1,3	2,0	
1992	845	881	-36	423	458	-35	230	252	-22	653	710	-57	-93	8,3	8,7	-0,4	4,2	4,5	-0,3	2,3	2,5	-0,2	6,4	7,0	-0,6	-0,9	
1993	814	907	-93	330	415	-85	194	62	132	524	477	47	-46	8,0	8,9	-0,9	3,3	4,1	-0,8	1,9	0,6	1,3	5,2	4,7	0,5	-0,5	
1994	821	947	-126	313	299	14	204	34	170	517	333	184	58	8,1	9,3	-1,2	3,1	2,9	0,1	2,0	0,3	1,7	5,1	3,3	1,8	0,6	
1995	812	952	-140	369	320	49	194	31	163	563	351	212	72	7,9	9,2	-1,4	3,6	3,1	0,5	1,9	0,3	1,6	5,5	3,4	2,1	0,7	
1996	816	891	-75	363	264	99	121	38	83	484	302	182	107	7,9	8,6	-0,7	3,5	2,6	1,0	1,2	0,4	0,8	4,7	3,0	1,8	1,1	
1997	765	956	-191	388	265	123	76	61	15	464	326	138	-53	7,4	9,3	-1,9	3,8	2,6	1,2	0,7	0,6	0,1	4,5	3,2	1,3	-0,6	
1998	771	1.017	-246	407	321	86	558	585	-27	965	906	59	-187	7,5	9,9	-2,4	4,0	3,1	0,8	5,4	5,7	-0,3	9,4	8,8	0,5	-1,9	
1999	754	941	-187	499	253	246	534	250	284	1.033	503	530	343	7,3	9,1	-1,8	4,8	2,4	2,4	5,2	2,4	2,7	10,0	4,8	5,1	3,3	
2000	762	887	-125	494	314	180	581	228	353	1.075	542	533	408	7,3	8,6	-1,2	4,8	3,0	1,7	5,6	2,2	3,4	10,4	5,2	5,1	3,9	
2001	784	1.006	-222	444	345	99	751	426	325	1.195	771	424	202	7,5	9,7	-2,1	4,3	3,3	1,0	7,3	4,1	3,1	11,6	7,4	4,1	2,0	
2002	762	987	-225	514	369	145	975	649	326	1.489	1.018	471	246	7,3	9,4	-2,2	4,9	3,5	1,4	9,3	6,2	3,1	14,2	9,7	4,5	2,3	
2003	802	1.023	-221	538	343	195	973	479	494	1.511	822	689	468	7,6	9,7	-2,1	5,1	3,3	1,9	9,3	4,6	4,7	14,4	7,9	6,6	4,5	
2004	835	977	-142	511	413	98	909	831	78	1.420	1.244	176	34	8,0	9,3	-1,4	4,9	3,9	0,9	8,7	7,9	0,7	13,6	11,8	1,6	0,2	
2005	841	985	-144	512	449	63	1.514	844	670	2.026	1.293	733	589	8,0	9,4	-1,4	4,9	4,3	0,6	14,4	8,0	6,4	19,3	12,3	7,0	5,6	
2006	858	947	-89	671	529	142	1.953	1.340	613	2.624	1.869	755	666	8,1	8,9	-0,8	6,3	5,0	1,3	18,4	12,6	5,8	24,7	17,6	7,1	6,3	
2007	988	1.009	-21	651	593	58	2.733	1.208	1.525	3.384	1.801	1.583	1.562	9,2	9,4	-0,2	6,1	5,5	0,5	25,5	11,3	14,2	31,6	16,8	14,7	14,5	
2008	1.111	908	203	2.941	2.826	115	3.107	1.003	2.104	6.048	3.829	2.219	2.422	10,3	8,4	1,9	27,3	26,2	1,1	28,9	9,3	19,5	56,2	35,5	20,6	22,5	
2009	1.121	1.036	85	3.352	2.581	771	3.030	1.822	1.208	6.382	4.403	1.979	2.064	10,2	9,4	0,8	30,5	23,5	7,0	27,6	16,6	11,0	58,1	40,1	18,0	18,8	
2010	1.142	999	143	3.300	3.219	81	1.664	1.547	117	4.964	4.766	198	341	10,3	9,0	1,3	29,8	29,1	0,7	15,0	14,0	1,1	44,8	43,1	1,8	3,1	
<i>Letna povpr.:</i>																											
1991-2010	867	956	-89	873	745	128	1.040	608	432	1.913	1.353	560	470	8,3	9,1	-0,9	8,2	7,0	1,2	9,8	5,7	4,0	17,9	12,7	5,2	4,4	
1998-2003	773	977	-204	483	324	159	729	436	293	1.211	760	451	247	7,4	9,4	-2,0	4,6	3,1	1,5	7,0	4,2	2,8	11,7	7,3	4,3	2,4	
1995-2003	781	962	-181	446	310	136	529	305	224	975	616	360	178	7,5	9,3	-1,8	4,3	3,0	1,3	5,1	2,9	2,1	9,4	5,9	3,5	1,7	
1995-2007	812	968	-156	489	368	122	913	536	377	1.403	904	499	343	7,8	9,3	-1,5	4,7	3,5	1,2	8,7	5,1	3,6	13,4	8,6	4,7	3,2	
2004-2007	881	980	-99	586	496	90	1.777	1.056	722	2.364	1.552	812	713	8,3	9,3	-1,0	5,5	4,7	0,8	16,8	10,0	6,8	22,3	14,6	7,6	6,7	
2008-2010	1.125	981	144	3.198	2.875	322	2.600	1.457	1.143	5.798	4.333	1.465	1.609	10,3	8,9	1,3	29,2	26,3	2,9	23,8	13,3	10,5	53,0	39,6	13,5	14,8	
2004-2010	985	980	5	1.705	1.516	190	2.130	1.228	902	3.835	2.744	1.092	1.097	9,2	9,1	0,0	15,7	13,9	1,7	19,8	11,4	8,4	35,5	25,3	10,1	10,1	

Viri: SURS, 2000, 2004, 2007 (interna dokumentacija), 2012b in lastni izračuni na podlagi podatkov v navedenih virih.

* Zajetost selivcev pri posameznih vrstah selitev: 1) meddržavne selitve: 1991-1997 – selitve državljanov RS (v letih 1991-1992 tudi selitve državljanov nekdanje Jugoslavije), 1998-2010 – vse selitve (državljeni RS in tujci); 2) medregionalne selitve: 1991-2007 – selitve državljanov, 2008-2010 – vse selitve (tudi tujcev).

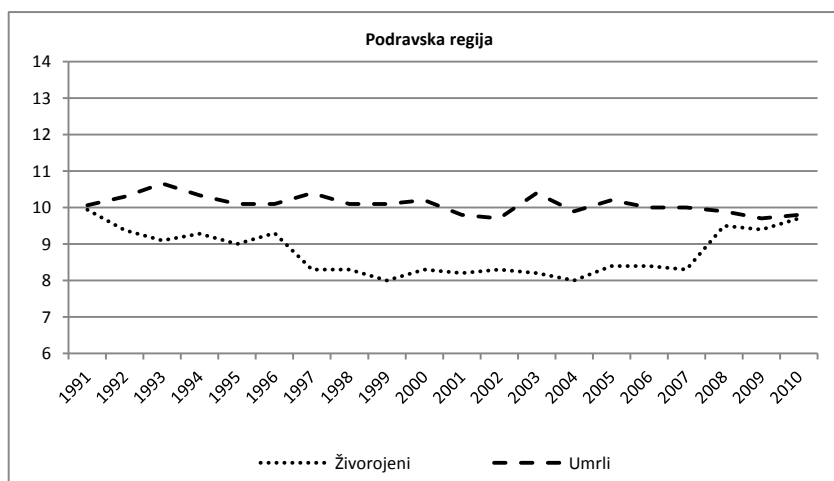
Slika C-1: Vloga naravnega gibanja v spremembi števila prebivalcev v Sloveniji po statističnih regijah v obdobju 1991-2010 (koeficienti – število oseb na 1000 prebivalcev)

Slika C-1.1:

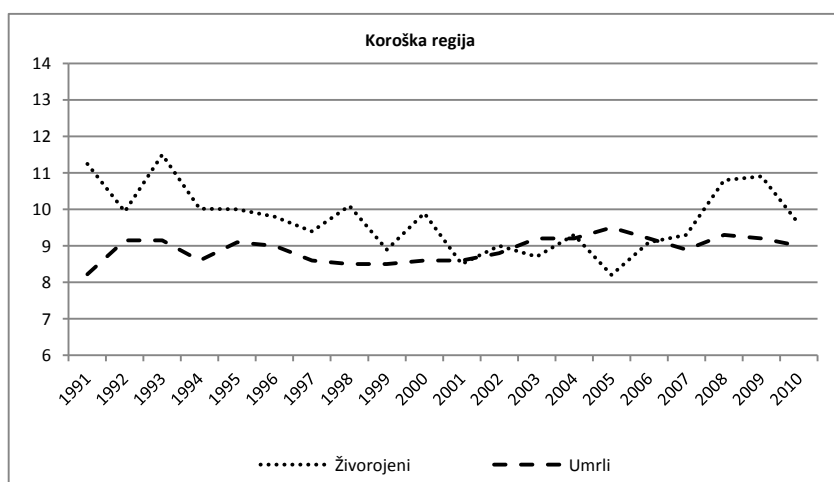
Vir: Tabela C-1.2.

Slika C-1.2:

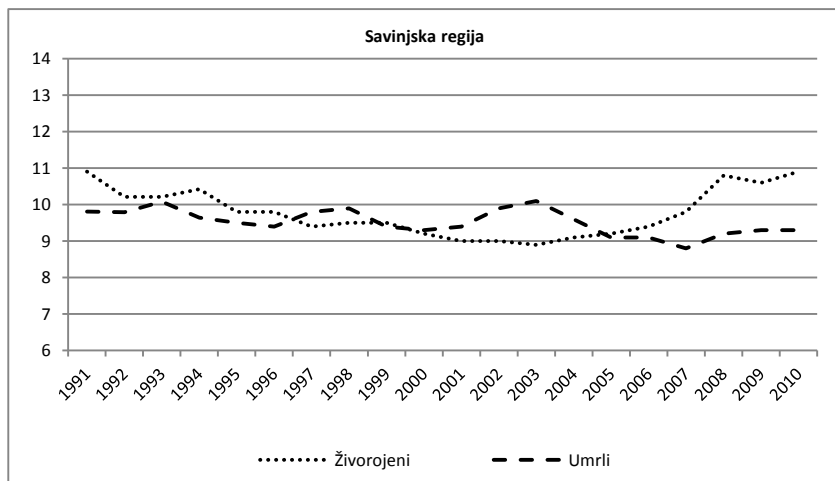
Vir: Tabela C-1.3.

Slika C-1.3:

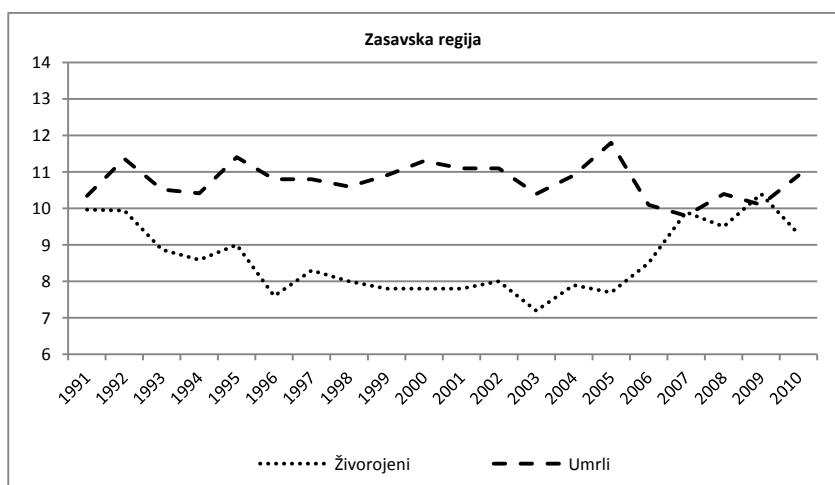
Vir: Tabela C-1.4.

Slika C-1.4:

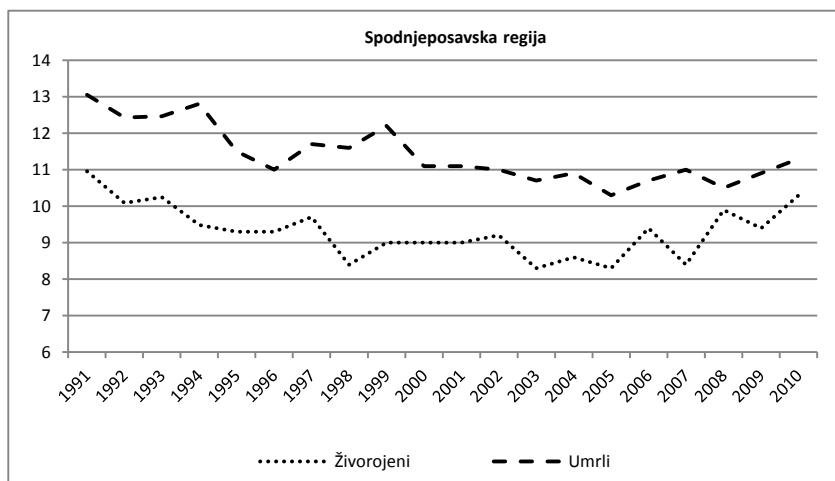
Vir: Tabela C-1.5.

Slika C-1.5:

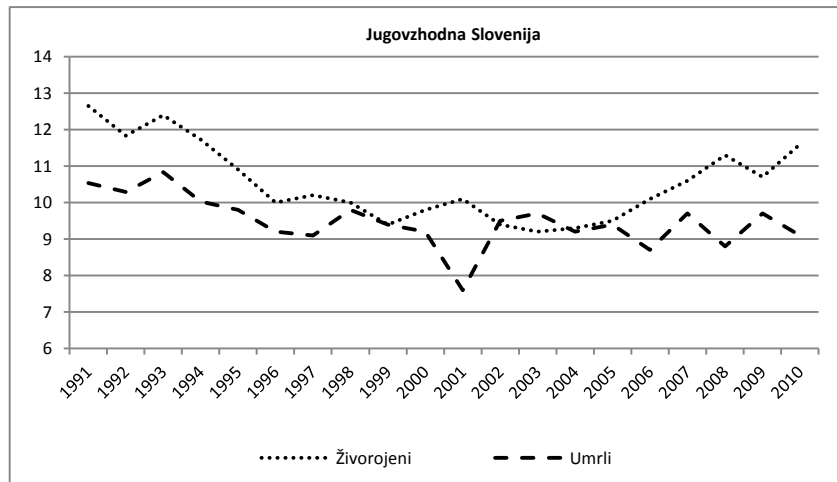
Vir: Tabela C-1.6.

Slika C-1.6:

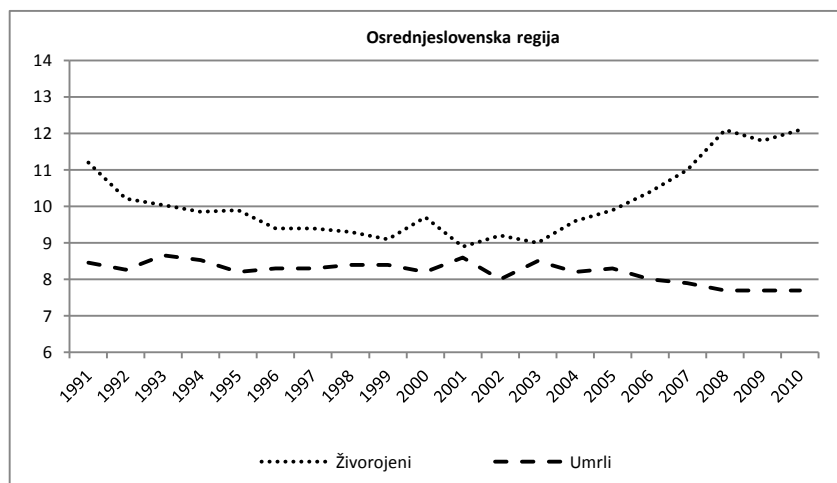
Vir: Tabela C-1.7.

Slika C-1.7:

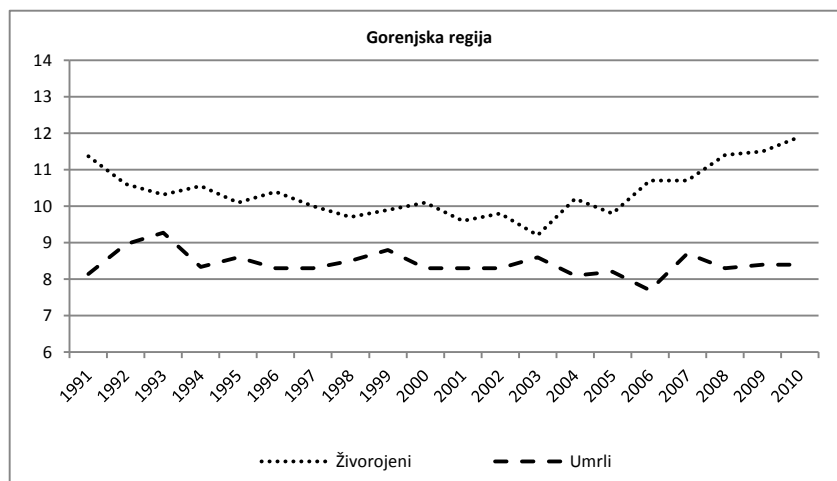
Vir: Tabela C-1.8.

Slika C-1.8:

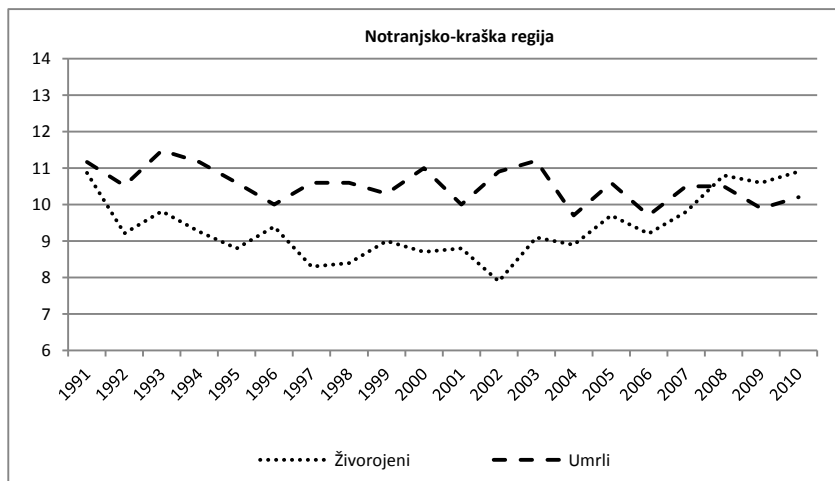
Vir: Tabela C-1.9.

Slika C-1.9:

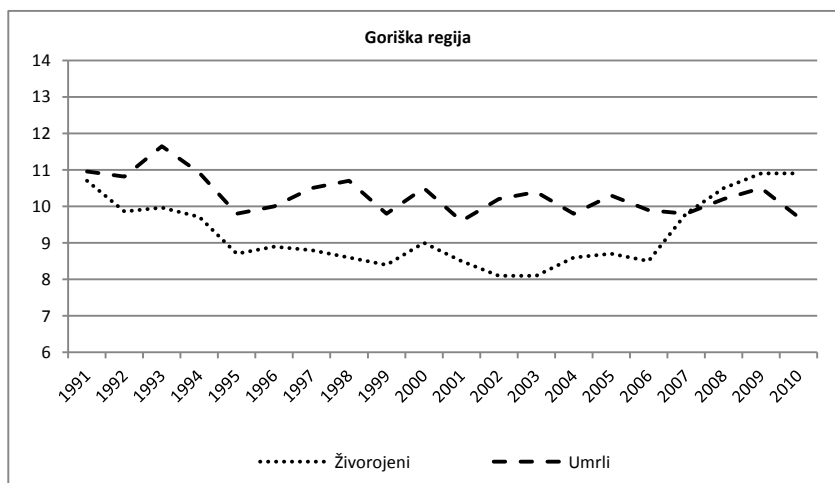
Vir: Tabela C-1.10.

Slika C-1.10:

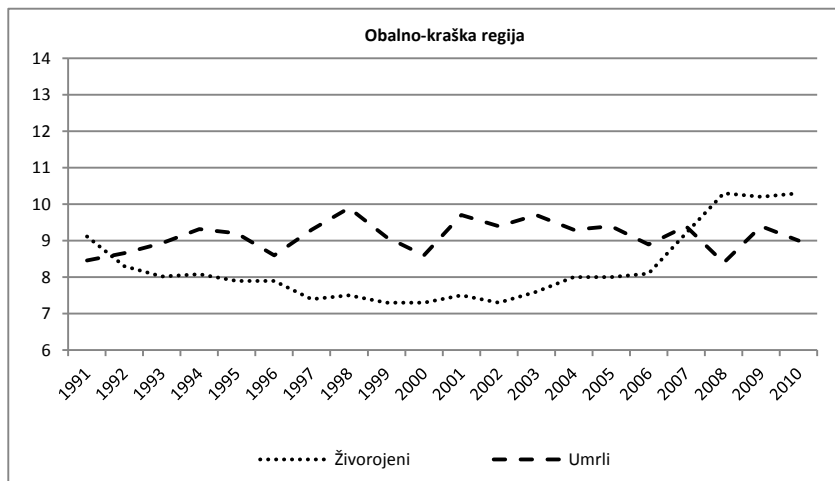
Vir: Tabela C-1.11.

Slika C-1.11:

Vir: Tabela C-1.12.

Slika C-1.12:

Vir: Tabela C-1.13.

Tabela C-2: Medregionalne selitve v obdobju 2008-2010 ter meddržavne selitve v obdobju 2008-2010 in 2000-2010 po državljanstvu – Slovenija po statističnih regijah

SLOVENIJA, REGIJE	ŠTEVILO									STRUKTURA					
	Priseljeni			Odseljeni			Selitveni prirast/padec			Priseljeni			Odseljeni		
	Skupaj	Državlj. RS	Tuji državlj.	Skupaj	Državlj. RS	Tuji državlj.	Skupaj	Državlj. RS	Tuji državlj.	Skupaj	Državlj. RS	Tuji državlj.	Skupaj	Državlj. RS	Tuji državlj.
MEDREGIONALNE SELITVE, 2008-2010															
SLOVENIJA	130.876	115.147	15.729	130.876	115.147	15.729	0	0	0	100,0	88,0	12,0	100,0	88,0	12,0
Pomurska	6.529	6.284	245	7.581	7.261	320	-1.052	-977	-75	100,0	96,2	3,8	100,0	95,8	4,2
Podravska	17.795	15.936	1.859	16.931	14.786	2.145	864	1.150	-286	100,0	89,6	10,4	100,0	87,3	12,7
Koroška	4.038	3.648	390	5.379	5.055	324	-1.341	-1.407	66	100,0	90,3	9,7	100,0	94,0	6,0
Savinjska	13.531	11.622	1.909	16.043	13.795	2.248	-2.512	-2.173	-339	100,0	85,9	14,1	100,0	86,0	14,0
Zasavska	2.306	2.066	240	3.283	3.019	264	-977	-953	-24	100,0	89,6	10,4	100,0	92,0	8,0
Spodnjeposavska	4.847	4.070	777	5.320	4.587	733	-473	-517	44	100,0	84,0	16,0	100,0	86,2	13,8
Jugovzhod. Slov.	9.493	7.971	1.522	9.627	8.302	1.325	-134	-331	197	100,0	84,0	16,0	100,0	86,2	13,8
Osrednjeslovenska	42.364	37.963	4.401	34.292	30.293	3.999	8.072	7.670	402	100,0	89,6	10,4	100,0	88,3	11,7
Gorenjska	9.091	7.918	1.173	10.449	9.307	1.142	-1.358	-1.389	31	100,0	87,1	12,9	100,0	89,1	10,9
Notranjsko-kraška	4.514	3.878	636	4.590	3.901	689	-76	-23	-53	100,0	85,9	14,1	100,0	85,0	15,0
Goriška	6.775	5.868	907	8.755	7.701	1.054	-1.980	-1.833	-147	100,0	86,6	13,4	100,0	88,0	12,0
Obalno-kraška	9.593	7.923	1.670	8.626	7.140	1.486	967	783	184	100,0	82,6	17,4	100,0	82,8	17,2
MEDDRŽAVNE SELITVE, 2008-2010															
SLOVENIJA	76.405	8.245	68.160	46.834	12.388	34.446	29.571	-4.143	33.714	100,0	10,8	89,2	100,0	26,5	73,5
Pomurska	1.250	439	811	1.309	752	557	-59	-313	254	100,0	35,1	64,9	100,0	57,4	42,6
Podravska	9.717	1.248	8.469	8.116	3.375	4.741	1.601	-2.127	3.728	100,0	12,8	87,2	100,0	41,6	58,4
Koroška	1.401	195	1.206	966	436	530	435	-241	676	100,0	13,9	86,1	100,0	45,1	54,9
Savinjska	9.845	782	9.063	6.386	1.329	5.057	3.459	-547	4.006	100,0	7,9	92,1	100,0	20,8	79,2
Zasavska	964	119	845	586	214	372	378	-95	473	100,0	12,3	87,7	100,0	36,5	63,5
Spodnjeposavska	2.556	295	2.261	1.606	455	1.151	950	-160	1.110	100,0	11,5	88,5	100,0	28,3	71,7
Jugovzhod. Slov.	4.941	455	4.486	2.724	544	2.180	2.217	-89	2.306	100,0	9,2	90,8	100,0	20,0	80,0
Osrednjeslovenska	24.659	2.547	22.112	13.076	2.677	10.399	11.583	-130	11.713	100,0	10,3	89,7	100,0	20,5	79,5
Gorenjska	6.134	823	5.311	3.547	1.119	2.428	2.587	-296	2.883	100,0	13,4	86,6	100,0	31,5	68,5
Notranjsko-kraška	2.263	237	2.026	1.297	249	1.048	966	-12	978	100,0	10,5	89,5	100,0	19,2	80,8
Goriška	4.874	389	4.485	2.849	424	2.425	2.025	-35	2.060	100,0	8,0	92,0	100,0	14,9	85,1
Obalno-kraška	7.801	716	7.085	4.372	814	3.558	3.429	-98	3.527	100,0	9,2	90,8	100,0	18,6	81,4
MEDDRŽAVNE SELITVE, 2000-2010															
SLOVENIJA	183.227	19.685	163.542	113.917	30.123	83.794	69.310	-10.438	79.748	100,0	10,7	89,3	100,0	26,4	73,6
Pomurska	3.262	1.046	2.216	3.344	1.979	1.365	-82	-933	851	100,0	32,1	67,9	100,0	59,2	40,8
Podravska	22.022	3.129	18.893	15.189	6.030	9.159	6.833	-2.901	9.734	100,0	14,2	85,8	100,0	39,7	60,3
Koroška	3.050	418	2.632	2.239	984	1.255	811	-566	1.377	100,0	13,7	86,3	100,0	43,9	56,1
Savinjska	26.608	2.052	24.556	17.154	3.193	13.961	9.454	-1.141	10.595	100,0	7,7	92,3	100,0	18,6	81,4
Zasavska	2.572	296	2.276	1.872	640	1.232	700	-344	1.044	100,0	11,5	88,5	100,0	34,2	65,8
Spodnjeposavska	7.571	771	6.800	4.995	1.142	3.853	2.576	-371	2.947	100,0	10,2	89,8	100,0	22,9	77,1
Jugovzhod. Slov.	11.703	1.113	10.590	7.011	1.496	5.515	4.692	-383	5.075	100,0	9,5	90,5	100,0	21,3	78,7
Osrednjeslovenska	56.844	6.000	50.844	32.288	7.382	24.906	24.556	-1.382	25.938	100,0	10,6	89,4	100,0	22,9	77,1
Gorenjska	13.819	1.942	11.877	9.245	3.197	6.048	4.574	-1.255	5.829	100,0	14,1	85,9	100,0	34,6	65,4
Notranjsko-kraška	5.415	556	4.859	3.057	680	2.377	2.358	-124	2.482	100,0	10,3	89,7	100,0	22,2	77,8
Goriška	12.171	838	11.333	7.146	1.232	5.914	5.025	-394	5.419	100,0	6,9	93,1	100,0	17,2	82,8
Obalno-kraška	18.190	1.524	16.666	10.377	2.168	8.209	7.813	-644	8.457	100,0	8,4	91,6	100,0	20,9	79,1

Viri: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni na podlagi podatkov v tem viru; 2012b.

Tabela C-3.1: Medregionalne in meddržavne selitve državljanov RS v Sloveniji v obdobju 2003-2010 po statističnih regijah in spolu

Selitveni tokovi (priseljeni, odseljeni) in saldo po spolu	ŠTEVILO													STRUKTURA (%)*														
	SLOVENIJA	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnje-posavska	Jugovzhod. Slovenija	Osrednje-slovenska	Gorenjska	Notranjsko-krška	Goriška	Obalno-krška	SLOVENIJA	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnje-posavska	Jugovzhod. Slovenija	Osrednje-slovenska	Gorenjska	Notranjsko-krška	Goriška	Obalno-krška		
MEDREGIONALNE SELITVE																												
PRISeljENI																												
Skupaj	152.423	7.849	19.976	4.490	15.189	3.177	5.656	11.003	49.986	11.671	5.488	7.132	10.806	100	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Moški	70.631	3.721	9.540	2.038	7.214	1.519	2.658	5.410	22.107	5.430	2.561	3.468	4.965	46,3	47,4	47,8	45,4	47,5	47,8	47,0	49,2	44,2	46,5	46,7	48,6	45,9		
Ženske	81.792	4.128	10.436	2.452	7.975	1.658	2.998	5.593	27.879	6.241	2.927	3.664	5.841	53,7	52,6	52,2	54,6	52,5	52,2	53,0	50,8	55,8	53,5	53,3	51,4	54,1		
ODSEljENI																												
Skupaj	152.423	9.043	18.514	6.597	17.945	4.571	6.093	11.168	40.220	13.735	5.244	9.826	9.467	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Moški	70.631	4.113	8.793	2.995	8.271	2.223	2.760	5.190	18.668	6.324	2.384	4.515	4.395	46,3	45,5	47,5	45,4	46,1	48,6	45,3	46,5	46,4	46,0	45,5	45,9	46,4		
Ženske	81.792	4.930	9.721	3.602	9.674	2.348	3.333	5.978	21.552	7.411	2.860	5.311	5.072	53,7	54,5	52,5	54,6	53,9	51,4	54,7	53,5	53,6	54,0	54,5	54,1	53,6		
SALDO																												
Skupaj	0	-1.194	-1.462	-2.107	-2.756	-1.394	-437	-165	9.766	-2.064	244	-2.694	1.339	0,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Moški	0	-392	747	-957	-1.057	-704	-102	220	3.439	-894	177	-1.047	570	0,0	32,8	51,1	45,4	38,4	50,5	23,3	-	35,2	43,3	72,5	38,9	42,6		
Ženske	0	-802	715	-1.150	-1.699	-690	-335	-385	6.327	-1.170	67	-1.647	769	0,0	67,2	48,9	54,6	61,6	49,5	76,7	-	64,8	56,7	27,5	61,1	57,4		
MEDDRŽAVNE SELITVE																												
PRISeljENI																												
Skupaj	16.288	870	2.569	368	1.640	238	636	919	5.000	1.630	445	681	1.292	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Moški	9.337	477	1.438	216	918	138	360	540	2.960	926	256	351	757	57,3	54,8	56,0	58,7	56,0	58,0	56,6	58,8	59,2	56,8	57,5	51,5	58,6		
Ženske	6.951	393	1.131	152	722	100	276	379	2.040	704	189	330	535	42,7	45,2	44,0	41,3	44,0	42,0	43,4	41,2	40,8	43,2	42,5	48,5	41,4		
ODSEljENI																												
Skupaj	24.498	1.594	5.354	800	2.600	462	930	1.117	5.792	2.550	543	1.021	1.735	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Moški	12.379	756	2.638	407	1.386	241	474	587	2.975	1.333	280	437	865	50,5	47,4	49,3	50,9	53,3	52,2	51,0	52,6	51,4	52,3	51,6	42,8	49,9		
Ženske	12.119	838	2.716	393	1.214	221	456	530	2.817	1.217	263	584	870	49,5	52,6	50,7	49,1	46,7	47,8	49,0	47,4	48,6	47,7	48,4	57,2	50,1		
SALDO																												
Skupaj	-8.210	-724	-2.785	-432	-960	-224	-294	-198	-792	-920	-98	-340	-443	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Moški	-3.042	-279	-1.200	-191	-468	-103	-114	-47	-15	-407	-24	-86	-108	37,1	38,5	43,1	44,2	48,8	46,0	38,8	23,7	1,9	44,2	24,5	25,3	24,4		
Ženske	-5.168	-445	-1.585	-241	-492	-121	-180	-151	-777	-513	-74	-254	-335	62,9	61,5	56,9	55,8	51,3	54,0	61,2	76,3	98,1	55,8	75,5	74,7	75,6		
VSE SELITVE SKUPAJ																												
PRISeljENI																												
Skupaj	168.711	8.719	22.545	4.858	16.829	3.415	6.292	11.922	54.986	13.301	5.933	7.813	12.098	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Moški	79.968	4.198	10.978	2.254	8.132	1.657	3.018	5.950	25.067	6.356	2.817	3.819	5.722	47,4	48,1	48,7	46,4	48,3	48,5	48,0	49,9	45,6	47,8	47,5	48,9	47,3		
Ženske	88.743	4.521	11.567	2.604	8.697	1.758	3.274	5.972	29.919	6.945	3.116	3.994	6.376	52,6	51,9	51,3	53,6	51,7	51,5	52,0	50,1	54,4	52,2	52,5	51,1	52,7		
ODSEljENI																												
Skupaj	176.921	10.637	23.868	7.397	20.545	5.033	7.023	12.285	46.012	16.285	5.787	10.847	11.202	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Moški	83.010	4.869	11.431	3.402	9.657	2.464	3.234	5.777	21.643	7.657	2.664	4.952	5.260	46,9	45,8	47,9	46,0	47,0	49,0	46,0	47,0	47,0	47,0	46,0	45,7	47,0		
Ženske	93.911	5.768	12.437	3.995	10.888	2.569	3.789	6.508	24.369	8.628	3.123	5.895	5.942	53,1	54,2	52,1	54,0	53,0	51,0	54,0	53,0	53,0	53,0	54,0	54,3	53,0		
SALDO																												
Skupaj	-8.210	-1.918	-1.323	-2.539	-3.716	-1.618	-731	-363	8.974	-2.984	146	-3.034	896	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Moški	-3.042	-671	-453	-1.148	-1.525	-807	-216	173	3.424	-1.301	153	-1.133	462	37,1	35,0	34,2	45,2	41,0	49,9	29,5	-	38,2	43,6	-	37,3	51,6		
Ženske	-5.168	-1.247	-870	-1.391	-2.191	-811	-515	-536	5.550	-1.683	-7	-1.901	434	62,9	65,0	65,8	54,8	59,0	50,1	70,5	-	61,8	56,4	-	62,7	48,4		

Viri: SURS, 2007 (obdobje 2003-2005), 2011 (obdobje 2006-2010). Pri obeh virih gre za interno dokumentacijo SURS.

* Struktura salda po spolu je izračunana oz. prikazana le pri tistih regijah, pri katerih je bil saldo za moške in za ženske z istim predznakom (ali za oba pozitiven ali pa za oba negativen).

Tabela C-3.2a: Medregionalne in meddržavne selitve v Sloveniji v obdobju 2008-2010 po statističnih regijah in spolu – vse selitve (državljeni RS, tujci)

Selitveni tokovi (priseljeni, odseljeni) in saldo po spolu	ŠTEVILO													STRUKTURA (%)*													
	SLOVENIJA	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnje-posavska	Jugovzhod. Slovenija	Osrednje-slovenska	Gorenjska	Notranjsko-kraska	Goriška	Obalno-kraska	SLOVENIJA	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnje-posavska	Jugovzhod. Slovenija	Osrednje-slovenska	Gorenjska	Notranjsko-kraska	Goriška	Obalno-kraska	
MEDREGIONALNE SELITVE																											
PRISELJENI																											
Skupaj	130.876	6.529	17.795	4.038	13.531	2.306	4.847	9.493	42.364	9.091	4.514	6.775	9.593	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Moški	68.132	3.191	9.412	2.046	7.333	1.211	2.636	5.471	20.812	4.732	2.391	3.701	5.196	52,1	48,9	52,9	50,7	54,2	52,5	54,4	57,6	49,1	52,1	53,0	54,6	54,2	
Ženske	62.744	3.338	8.383	1.992	6.198	1.095	2.211	4.022	21.552	4.359	2.123	3.074	4.397	47,9	51,1	47,1	49,3	45,8	47,5	45,6	42,4	50,9	47,9	47,0	45,4	45,8	
ODSELJENI																											
Skupaj	130.876	7.581	16.931	5.379	16.043	3.283	5.320	9.627	34.292	10.449	4.590	8.755	8.626	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Moški	68.132	3.610	9.102	2.642	8.555	1.698	2.767	5.159	17.613	5.378	2.404	4.540	4.664	52,1	47,6	53,8	49,1	53,3	51,7	52,0	53,6	51,4	51,5	52,4	51,9	54,1	
Ženske	62.744	3.971	7.829	2.737	7.488	1.585	2.553	4.468	16.679	5.071	2.186	4.215	3.962	47,9	52,4	46,2	50,9	46,7	48,3	48,0	46,4	48,6	48,5	47,6	48,1	45,9	
SALDO																											
Skupaj	0	-1.052	864	-1.341	-2.512	-977	-473	-134	8.072	-1.358	-76	-1.980	967	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Moški	0	-419	310	-596	-1.222	-487	-131	312	3.199	-646	-13	-839	532	-	39,8	35,9	44,4	48,6	49,8	27,7	-	39,6	47,6	17,1	42,4	55,0	
Ženske	0	-633	554	-745	-1.290	-490	-342	-446	4.873	-712	-63	-1.141	435	-	60,2	64,1	55,6	51,4	50,2	72,3	-	60,4	52,4	82,9	57,6	45,0	
MEDDRŽAVNE SELITVE																											
PRISELJENI																											
Skupaj	76.405	1.250	9.717	1.401	9.845	964	2.556	4.941	24.659	6.134	2.263	4.874	7.801	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Moški	56.629	772	7.593	1.037	7.662	675	1.971	3.900	17.840	4.395	1.711	3.652	5.421	74,1	61,8	78,1	74,0	77,8	70,0	77,1	78,9	72,3	71,6	75,6	74,9	69,5	
Ženske	19.776	478	2.124	364	2.183	289	585	1.041	6.819	1.739	552	1.222	2.380	25,9	38,2	21,9	26,0	22,2	30,0	22,9	21,1	27,7	28,4	24,4	25,1	30,5	
ODSELJENI																											
Skupaj	46.834	1.309	8.116	966	6.386	586	1.606	2.724	13.076	3.547	1.297	2.849	4.372	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Moški	34.592	747	5.732	689	5.052	404	1.223	2.147	9.608	2.567	1.005	2.276	3.142	73,9	57,1	70,6	71,3	79,1	68,9	76,2	78,8	73,5	72,4	77,5	79,9	71,9	
Ženske	12.242	562	2.384	277	1.334	182	383	577	3.468	980	292	573	1.230	26,1	42,9	29,4	28,7	20,9	31,1	23,8	21,2	26,5	27,6	22,5	20,1	28,1	
SALDO																											
Skupaj	29.571	-59	1.601	435	3.459	378	950	2.217	11.583	2.587	966	2.025	3.429	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Moški	22.037	25	1.861	348	2.610	271	748	1.753	8.232	1.828	706	1.376	2.279	74,5	-	-	80,0	75,5	71,7	78,7	79,1	71,1	70,7	73,1	68,0	66,5	
Ženske	7.534	-84	-260	87	849	107	202	464	3.351	759	260	649	1.150	25,5	-	-	20,0	24,5	28,3	21,3	20,9	28,9	29,3	26,9	32,0	33,5	
VSE SELITVE SKUPAJ																											
PRISELJENI																											
Skupaj	207.281	7.779	27.512	5.439	23.376	3.270	7.403	14.434	67.023	15.225	6.777	11.649	17.394	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Moški	124.761	3.963	17.005	3.083	14.995	1.886	4.607	9.371	38.652	9.127	4.102	7.353	10.617	60,2	50,9	61,8	56,7	64,1	57,7	62,2	64,9	57,7	59,9	60,5	63,1	61,0	
Ženske	82.520	3.816	10.507	2.356	8.381	1.384	2.796	5.063	28.371	6.098	2.675	4.296	6.777	39,8	49,1	38,2	43,3	35,9	42,3	37,8	35,1	42,3	40,1	39,5	36,9	39,0	
ODSELJENI																											
Skupaj	177.710	8.890	25.047	6.345	22.429	3.869	6.926	12.351	47.368	13.996	5.887	11.604	12.998	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Moški	102.724	4.357	14.834	3.331	13.607	2.102	3.990	7.306	27.221	7.945	3.409	6.816	7.806	57,8	49,0	59,2	52,5	60,7	54,3	57,6	59,2	57,5	56,8	57,9	58,7	60,1	
Ženske	74.986	4.533	10.213	3.014	8.822	1.767	2.936	5.045	20.147	6.051	2.478	4.788	5.192	42,2	51,0	40,8	47,5	39,3	45,7	42,4	40,8	42,5	43,2	42,1	41,3	39,9	
SALDO																											
Skupaj	29.571	-1.111	2.465	-906	947	-599	477	2.083	19.655	1.229	890	45	4.396	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Moški	22.037	-394	2.171	-248	1.388	-216	617	2.065	11.431	1.182	693	537	2.811	74,5	35,5	88,1	27,4	-	36,1	-	99,1	58,2	96,2	77,9	-	63,9	
Ženske	7.534	-717	294	-658	-441	-383	-140	18	8.224	47	197	-492	1.585	25,5	64,5	11,9	72,6	-	63,9	-	0,9	41,8	3,8	22,1	-	36,1	

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni na podlagi podatkov v tem viru.

* Struktura salda po spolu je izračunana oz. prikazana le pri tistih regijah, pri katerih je bil saldo za moške in za ženske z istim predznakom (ali za oba pozitiven ali pa za oba negativen).

Tabela C-3.2b: Medregionalne in meddržavne selitve v Sloveniji v obdobju 2008-2010 po statističnih regijah in spolu – državljani RS

Selitveni tokovi (priseljeni, odseljeni) in saldo po spolu	ŠTEVILO													STRUKTURA (%)*														
	SLOVENIJA	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnje-posavska	Jugovzhod. Slovenija	Osrednje-slovenska	Gorenjska	Notranjsko-krška	Goriška	Obalno-krška	SLOVENIJA	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnje-posavska	Jugovzhod. Slovenija	Osrednje-slovenska	Gorenjska	Notranjsko-krška	Goriška	Obalno-krška		
MEDREGIONALNE SELITVE																												
PRISELJENI																												
Skupaj	115.147	6.284	15.936	3.648	11.622	2.066	4.070	7.971	37.963	7.918	3.878	5.868	7.923	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Moški	53.646	2.980	7.698	1.670	5.531	992	1.903	4.013	16.823	3.688	1.816	2.883	3.649	46,6	47,4	48,3	45,8	47,6	48,0	46,8	50,3	44,3	46,6	46,8	49,1	46,1		
Ženske	61.501	3.304	8.238	1.978	6.091	1.074	2.167	3.958	21.140	4.230	2.062	2.985	4.274	53,4	52,6	51,7	54,2	52,4	52,0	53,2	49,7	55,7	53,4	53,2	50,9	53,9		
ODESELJENI																												
Skupaj	115.147	7.261	14.786	5.055	13.795	3.019	4.587	8.302	30.293	9.307	3.901	7.701	7.140	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Moški	53.646	3.325	7.084	2.343	6.476	1.480	2.078	3.934	13.894	4.365	1.785	3.577	3.305	46,6	45,8	47,9	46,4	46,9	49,0	45,3	47,4	45,9	46,9	45,8	46,4	46,3		
Ženske	61.501	3.936	7.702	2.712	7.319	1.539	2.509	4.368	16.399	4.942	2.116	4.124	3.835	53,4	54,2	52,1	53,6	53,1	51,0	54,7	52,6	54,1	53,1	54,2	53,6	53,7		
SALDO																												
Skupaj	0	-977	1.150	-1.407	-2.173	-953	-517	-331	7.670	-1.389	-23	-1.833	783	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Moški	0	-345	614	-673	-945	-488	-175	79	2.929	-677	31	-694	344	-	35,3	53,4	47,8	43,5	51,2	33,8	-	38,2	48,7	-	37,9	43,9		
Ženske	0	-632	536	-734	-1.228	-465	-342	-410	4.741	-712	-54	-1.139	439	-	64,7	46,6	52,2	56,5	48,8	66,2	-	61,8	51,3	-	62,1	56,1		
MEDDRŽAVNE SELITVE																												
PRISELJENI																												
Skupaj	8.245	439	1.248	195	782	119	295	455	2.547	823	237	389	716	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Moški	4.725	240	725	113	438	69	165	273	1.486	471	140	193	412	57,3	54,7	58,1	57,9	56,0	58,0	55,9	60,0	58,3	57,2	59,1	49,6	57,5		
Ženske	3.520	199	523	82	344	50	130	182	1.061	352	97	196	304	42,7	45,3	41,9	42,1	44,0	42,0	44,1	40,0	41,7	42,8	40,9	50,4	42,5		
ODESELJENI																												
Skupaj	12.388	752	3.375	436	1.329	214	455	544	2.677	1.119	249	424	814	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Moški	6.364	353	1.677	241	722	111	244	272	1.410	602	133	195	404	51,4	46,9	49,7	55,3	54,3	51,9	53,6	50,0	52,7	53,8	53,4	46,0	49,6		
Ženske	6.024	399	1.698	195	607	103	211	272	1.267	517	116	229	410	48,6	53,1	50,3	44,7	45,7	48,1	46,4	50,0	47,3	46,2	46,6	54,0	50,4		
SALDO																												
Skupaj	-4.143	-313	-2.127	-241	-547	-95	-160	-89	-130	-296	-12	-35	-98	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Moški	-1.639	-113	-952	-128	-284	-42	-79	1	76	-131	7	-2	8	39,6	36,1	44,8	53,1	51,9	44,2	49,4	-	-	44,3	-	5,7	-		
Ženske	-2.504	-200	-1.175	-113	-263	-53	-81	-90	-206	-165	-19	-33	-106	60,4	63,9	55,2	46,9	48,1	55,8	50,6	-	-	55,7	-	94,3	-		
VSE SELITVE SKUPAJ																												
PRISELJENI																												
Skupaj	123.392	6.723	17.184	3.843	12.404	2.185	4.365	8.426	40.510	8.741	4.115	6.257	8.639	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Moški	58.371	3.220	8.423	1.783	5.969	1.061	2.068	4.286	18.309	4.159	1.956	3.076	4.061	47,3	47,9	49,0	46,4	48,1	48,6	47,4	50,9	45,2	47,6	47,5	49,2	47,0		
Ženske	65.021	3.503	8.761	2.060	6.435	1.124	2.297	4.140	22.201	4.582	2.159	3.181	4.578	52,7	52,1	51,0	53,6	51,9	51,4	52,6	49,1	54,8	52,4	52,5	50,8	53,0		
ODESELJENI																												
Skupaj	127.535	8.013	18.161	5.491	15.124	3.233	5.042	8.846	32.970	10.426	4.150	8.125	7.954	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Moški	60.010	3.678	8.761	2.584	7.198	1.591	2.322	4.206	15.304	4.967	1.918	3.772	3.709	47,1	45,9	48,2	47,1	47,6	49,2	46,1	47,5	46,4	47,6	46,2	46,4	46,6		
Ženske	67.525	4.335	9.400	2.907	7.926	1.642	2.720	4.640	17.666	5.459	2.232	4.353	4.245	52,9	54,1	51,8	52,9	52,4	50,8	53,9	52,5	53,6	52,4	53,8	53,6	53,4		
SALDO																												
Skupaj	-4.143	-1.290	-977	-1.648	-2.720	-1.048	-677	-420	7.540	-1.685	-35	-1.868	685	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Moški	-1.639	-458	-338	-801	-1.229	-530	-254	80	3.005	-808	38	-696	352	39,6	35,5	34,6	48,6	45,2	50,6	37,5	-	39,9	48,0	-	37,3	51,4		
Ženske	-2.504	-832	-639	-847	-1.491	-518	-423	-500	4.535	-877	-73	-1.172	333	60,4	64,5	65,4	51,4	54,8	49,4	62,5	-	60,1	52,0	-	62,7	48,6		

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni na podlagi podatkov v tem viru.

* Struktura salda po spolu je izračunana oz. prikazana le pri tistih regijah, pri katerih je bil saldo za moške in za ženske z istim predznakom (ali za oba pozitiven ali pa za oba negativen).

Tabela C-3.2c: Medregionalne in meddržavne selitve v Sloveniji v obdobju 2008-2010 po statističnih regijah in spolu – tuji državljani

Selitveni tokovi (priseljeni, odseljeni) in saldo po spolu	ŠTEVILO													STRUKTURA (%)*														
	SLOVENIJA	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnje-posavska	Jugovzhod. Slovenija	Osvrednje-slovenska	Gorenjska	Notranjsko-kraška	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnje-posavska	Jugovzhod. Slovenija	Osvrednje-slovenska	Gorenjska	Notranjsko-kraška	Goriška	Obalno-kraška		
MEDREGIONALNE SELITVE																												
PRISELJENI																												
Skupaj	15.729	245	1.859	390	1.909	240	777	1.522	4.401	1.173	636	907	1.670	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Moški	14.486	211	1.714	376	1.802	219	733	1.458	3.989	1.044	575	818	1.547	92,1	86,1	92,2	96,4	94,4	91,3	94,3	95,8	90,6	89,0	90,4	90,2	92,6		
Ženske	1.243	34	145	14	107	21	44	64	412	129	61	89	123	7,9	13,9	7,8	3,6	5,6	8,8	5,7	4,2	9,4	11,0	9,6	9,8	7,4		
ODELJENI																												
Skupaj	15.729	320	2.145	324	2.248	264	733	1.325	3.999	1.142	689	1.054	1.486	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Moški	14.486	285	2.018	299	2.079	218	689	1.225	3.719	1.013	619	963	1.359	92,1	89,1	94,1	92,3	92,5	82,6	94,0	92,5	93,0	88,7	89,8	91,4	91,5		
Ženske	1.243	35	127	25	169	46	44	100	280	129	70	91	127	7,9	10,9	5,9	7,7	7,5	17,4	6,0	7,5	7,0	11,3	10,2	8,6	8,5		
SALDO																												
Skupaj	0	-75	-286	66	-339	-24	44	197	402	31	-53	-147	184	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Moški	0	-74	-304	77	-277	1	44	233	270	31	-44	-145	188	-	98,7	-	-	81,7	-	100,0	-	67,2	100,0	83,0	98,6	-		
Ženske	0	-1	18	-11	-62	-25	0	-36	132	0	-9	-2	-4	-	1,3	-	-	18,3	-	0,0	-	32,8	0,0	17,0	1,4	-		
MEDDRŽAVNE SELITVE																												
PRISELJENI																												
Skupaj	68.160	811	8.469	1.206	9.063	845	2.261	4.486	22.112	5.311	2.026	4.485	7.085	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Moški	51.904	532	6.868	924	7.224	606	1.806	3.627	16.354	3.924	1.571	3.459	5.009	76,2	65,6	81,1	76,6	79,7	71,7	79,9	80,9	74,0	73,9	77,5	77,1	70,7		
Ženske	16.256	279	1.601	282	1.839	239	455	859	5.758	1.387	455	1.026	2.076	23,8	34,4	18,9	23,4	20,3	28,3	20,1	19,1	26,0	26,1	22,5	22,9	29,3		
ODELJENI																												
Skupaj	34.446	557	4.741	530	5.057	372	1.151	2.180	10.399	2.428	1.048	2.425	3.558	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Moški	28.228	394	4.055	448	4.330	293	979	1.875	8.198	1.965	872	2.081	2.738	81,9	70,7	85,5	84,5	85,6	78,8	85,1	86,0	78,8	80,9	83,2	85,8	77,0		
Ženske	6.218	163	686	82	727	79	172	305	2.201	463	176	344	820	18,1	29,3	14,5	15,5	14,4	21,2	14,9	14,0	21,2	19,1	16,8	14,2	23,0		
SALDO																												
Skupaj	33.714	254	3.728	676	4.006	473	1.110	2.306	11.713	2.883	978	2.060	3.527	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Moški	23.676	138	2.813	476	2.894	313	827	1.752	8.156	1.959	699	1.378	2.271	70,2	54,3	75,5	70,4	72,2	66,2	74,5	76,0	69,6	68,0	71,5	66,9	64,4		
Ženske	10.038	116	915	200	1.112	160	283	554	3.557	924	279	682	1.256	29,8	45,7	24,5	29,6	27,8	33,8	25,5	24,0	30,4	32,0	28,5	33,1	35,6		
VSE SELITVE SKUPAJ																												
PRISELJENI																												
Skupaj	83.889	1.056	10.328	1.596	10.972	1.085	3.038	6.008	26.513	6.484	2.662	5.392	8.755	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Moški	66.390	743	8.582	1.300	9.026	825	2.539	5.085	20.343	4.968	2.146	4.277	6.556	79,1	70,4	83,1	81,5	82,3	76,0	83,6	84,6	76,7	76,6	80,6	79,3	74,9		
Ženske	17.499	313	1.746	296	1.946	260	499	923	6.170	1.516	516	1.115	2.199	20,9	29,6	16,9	18,5	17,7	24,0	16,4	15,4	23,3	23,4	19,4	20,7	25,1		
ODELJENI																												
Skupaj	50.175	877	6.886	854	7.305	636	1.884	3.505	14.398	3.570	1.737	3.479	5.044	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Moški	42.714	679	6.073	747	6.409	511	1.668	3.100	11.917	2.978	1.491	3.044	4.097	85,1	77,4	88,2	87,5	87,7	80,3	88,5	88,4	82,8	83,4	85,8	87,5	81,2		
Ženske	7.461	198	813	107	896	125	216	405	2.481	592	246	435	947	14,9	22,6	11,8	12,5	12,3	19,7	11,5	11,6	17,2	16,6	14,2	12,5	18,8		
SALDO																												
Skupaj	33.714	179	3.442	742	3.667	449	1.154	2.503	12.115	2.914	925	1.913	3.711	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Moški	23.676	64	2.509	553	2.617	314	871	1.985	8.426	1.990	655	1.233	2.459	70,2	35,8	72,9	74,5	71,4	69,9	75,5	79,3	69,6	68,3	70,8	64,5	66,3		
Ženske	10.038	115	933	189	1.050	135	283	518	3.689	924	270	680	1.252	29,8	64,2	27,1	25,5	28,6	30,1	24,5	20,7	30,4	31,7	29,2	35,5	33,7		

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni na podlagi podatkov v tem viru.

* Struktura salda po spolu je izračunana oz. prikazana le pri tistih regijah, pri katerih je bil saldo za moške in za ženske z istim predznakom (ali za oba pozitiven ali pa za oba negativen).

Tabela C-3.3: Struktura prebivalstva v Sloveniji in statističnih regijah v obdobju 2003-2010 in 2008-2010 po spolu – povprečna struktura v obdobju* (%)

SLOVENIJA, REGIJE	2003-2010			2008-2010		
	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj	Moški	Ženske
SLOVENIJA	100,0	49,1	50,9	100,0	49,4	50,6
Pomurska	100,0	48,5	51,5	100,0	48,6	51,4
Podravska	100,0	49,0	51,0	100,0	49,3	50,7
Koroška	100,0	50,0	50,0	100,0	50,2	49,8
Savinjska	100,0	49,5	50,5	100,0	49,9	50,1
Zasavska	100,0	48,7	51,3	100,0	48,8	51,2
Spodnjeposavska	100,0	49,7	50,3	100,0	50,0	50,0
Jugovzhodna Slovenija	100,0	49,8	50,2	100,0	50,2	49,8
Osrednjeslovenska	100,0	48,7	51,3	100,0	48,9	51,1
Gorenjska	100,0	49,0	51,0	100,0	49,3	50,7
Notranjsko-kraška	100,0	49,9	50,1	100,0	50,3	49,7
Goriška	100,0	49,6	50,4	100,0	49,9	50,1
Obalno-kraška	100,0	49,6	50,4	100,0	49,9	50,1

Vir: SURS (2012a) in lastni izračuni na podlagi podatkov v tem viru.

* Izračunana je iz letnih podatkov o številu moških in žensk.

Tabela C-4.1: Povprečna starost selivcev po vrsti selitev (medregionalne, meddržavne) in selitvenih tokovih (priselitve, odselitve) za državljane RS v obdobju 1991-2010 ter za vse selivce v obdobju 2008-2010 – Slovenija po statističnih regijah (leta starosti)

SLOVENIJA, REGIJE	MEDREGIONALNE SELITVE				MEDDRŽAVNE SELITVE			
	2003-2010 Državljeni RS	2008-2010			1991-2010 Državljeni RS	2008-2010		
		Skupaj	Državljeni RS	Tuji državljeni		Skupaj	Državljeni RS	Tuji državljeni
PRISELITVE: povprečna starost (v letih)								
SLOVENIJA	31,1	31,7	30,8	38,0	34,2	32,0	35,0	31,7
Pomurska	33,8	34,0	33,7	41,1	34,2	37,4	35,1	38,7
Podravska	28,9	29,4	28,3	39,4	34,8	33,5	35,3	33,3
Koroška	30,9	31,7	30,9	38,9	34,1	32,0	36,9	31,2
Savinjska	32,0	32,8	32,0	38,2	33,2	32,3	34,9	32,1
Zasavska	33,3	34,7	34,5	36,6	33,2	30,0	37,2	29,0
Spodnje-posavska	33,5	34,5	33,5	39,5	37,5	33,8	36,6	33,4
Jugovzhod. Slov.	35,0	35,7	35,3	38,0	34,1	32,5	34,4	32,4
Osrednjeslovenska	28,8	29,4	28,5	37,5	33,1	31,1	33,6	30,8
Gorenjska	32,5	33,0	32,5	36,2	34,2	31,6	36,5	30,8
Notranjsko-kraška	33,4	33,8	33,4	36,5	35,5	31,7	38,2	31,0
Goriška	31,8	32,2	31,2	38,5	37,9	32,1	36,4	31,8
Obalno-kraška	33,7	33,9	33,0	38,1	34,1	31,7	35,2	31,4
ODSELITVE: povprečna starost (v letih)								
SLOVENIJA	31,1	31,7	30,8	38,0	33,7	35,8	39,0	34,6
Pomurska	28,3	28,5	28,1	38,1	34,5	39,0	38,4	39,8
Podravska	29,6	30,4	29,2	39,2	38,8	38,8	43,4	35,4
Koroška	27,7	28,2	27,6	38,3	33,8	36,6	37,6	35,7
Savinjska	29,4	30,3	29,1	37,9	33,0	35,4	37,7	34,8
Zasavska	33,1	33,5	33,4	34,3	32,0	34,5	36,2	33,6
Spodnje-posavska	29,5	31,0	29,5	40,7	35,1	37,7	41,4	36,3
Jugovzhod. Slov.	29,9	30,8	29,8	37,0	33,6	36,0	38,8	35,3
Osrednjeslovenska	33,8	33,9	33,3	38,4	32,6	34,2	36,3	33,7
Gorenjska	32,4	33,5	33,1	36,4	31,3	34,5	36,0	33,8
Notranjsko-kraška	30,5	31,5	30,7	36,4	30,1	35,3	38,7	34,5
Goriška	28,8	29,5	28,4	37,4	31,9	35,4	36,0	35,3
Obalno-kraška	33,1	33,7	32,9	37,9	34,2	35,0	37,9	34,3
RAZLIKA v povprečni starosti (priselitve – odselitve), v letih								
SLOVENIJA	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	-3,8	-3,9	-2,9
Pomurska	5,5	5,5	5,6	3,0	-0,3	-1,5	-3,3	-1,0
Podravska	-0,7	-1,0	-0,9	0,3	-4,0	-5,2	-8,1	-2,1
Koroška	3,2	3,4	3,3	0,7	0,3	-4,6	-0,7	-4,5
Savinjska	2,6	2,5	2,9	0,2	0,2	-3,1	-2,8	-2,8
Zasavska	0,3	1,2	1,1	2,3	1,2	-4,5	1,0	-4,6
Spodnje-posavska	4,0	3,5	4,1	-1,2	2,4	-4,0	-4,7	-2,9
Jugovzhod. Slov.	5,1	4,9	5,5	1,0	0,5	-3,5	-4,4	-2,9
Osrednjeslovenska	-5,0	-4,5	-4,8	-0,9	0,5	-3,1	-2,7	-2,9
Gorenjska	0,0	-0,5	-0,7	-0,2	3,0	-2,9	0,5	-3,0
Notranjsko-kraška	2,9	2,3	2,6	0,1	5,4	-3,6	-0,4	-3,5
Goriška	3,0	2,7	2,8	1,1	6,0	-3,3	0,3	-3,5
Obalno-kraška	0,6	0,2	0,1	0,2	0,0	-3,3	-2,7	-3,0

Viri: SURS, 2000, 2007, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni na podlagi podatkov v teh virih (povprečna starost za leta 2003-2005).

Tabela C-4.2a: Sprememba povprečne starosti prebivalstva zaradi selitev državljanov RS v Sloveniji v obdobju 2003-2010 po statističnih regijah in vrsti selitev (medregionalne, meddržavne, skupaj)

SLOVENIJA, REGIJE	PREBIVALSTVO		PRISELJENI državljani RS		ODSELJENI državljani RS		Skupna sprememba povprečne starosti prebivalstva zaradi selitev (v letih), v obd. 2003-2010	Povprečna sprememba povprečne starosti prebivalstva zaradi selitev (v letih), na letni ravni
	Povpr. starost	Število	Povpr. starost	Število	Povpr. starost	Število		
MEDREGIONALNE SELITVE								
SLOVENIJA	42,2	106.686	31,1	152.423	31,1	152.423	0,000	0,000
Pomurska	40,7	2.013.499	33,8	7.849	28,3	9.043	0,029	0,004
Podravska	41,3	121.846	28,9	19.976	29,6	18.514	-0,247	-0,031
Koroška	41,4	320.664	30,9	4.490	27,7	6.597	0,135	0,017
Savinjska	40,1	73.498	32,0	15.189	29,4	17.945	0,967	0,117
Zasavska	40,1	258.312	33,3	3.177	33,1	4.571	0,041	0,005
Spodnjeposavska	41,7	45.312	33,5	5.656	29,5	6.093	0,629	0,078
Jugovzhod. Slov.	41,0	70.022	35,0	11.003	29,9	11.168	0,832	0,104
Osrednjeslovenska	39,5	140.175	28,8	49.986	33,8	40.220	-2,049	-0,272
Gorenjska	40,4	506.173	32,5	11.671	32,4	13.735	0,034	0,004
Notranjsko-kraška	40,1	199.843	33,4	5.488	30,5	5.244	0,067	0,008
Goriška	41,1	51.426	31,8	7.132	28,8	9.826	1,119	0,133
Obalno-kraška	41,8	119.544	33,7	10.806	33,1	9.467	-0,044	-0,006
MEDDRŽAVNE SELITVE								
SLOVENIJA	42,2	106.686	34,8	16.288	37,2	24.498	0,020	0,002
Pomurska	40,7	2.013.499	34,4	870	36,1	1.594	0,001	0,000
Podravska	41,3	121.846	35,0	2.569	41,5	5.354	-0,147	-0,018
Koroška	41,4	320.664	36,2	368	37,1	800	0,005	0,001
Savinjska	40,1	73.498	35,0	1.640	36,2	2.600	0,026	0,003
Zasavska	40,1	258.312	36,4	238	36,2	462	0,004	0,000
Spodnjeposavska	41,7	45.312	35,8	636	39,5	930	-0,037	-0,005
Jugovzhod. Slov.	41,0	70.022	32,9	919	37,6	1.117	-0,052	-0,006
Osrednjeslovenska	39,5	140.175	33,4	5.000	35,6	5.792	-0,058	-0,007
Gorenjska	40,4	506.173	36,5	1.630	34,1	2.550	0,019	0,002
Notranjsko-kraška	40,1	199.843	37,7	445	37,5	543	0,002	0,000
Goriška	41,1	51.426	36,2	681	35,0	1.021	0,056	0,007
Obalno-kraška	41,8	119.544	36,4	1.292	36,1	1.735	0,024	0,003
SELITVE SKUPAJ								
SLOVENIJA	42,2	106.686	31,5	168.711	31,9	176.921	0,020	0,002
Pomurska	40,7	2.013.499	33,9	8.719	29,5	10.637	0,030	0,004
Podravska	41,3	121.846	29,6	22.545	32,3	23.868	-0,397	-0,049
Koroška	41,4	320.664	31,3	4.858	28,7	7.397	0,140	0,017
Savinjska	40,1	73.498	32,3	16.829	30,3	20.545	1,007	0,120
Zasavska	40,1	258.312	33,5	3.415	33,3	5.033	0,045	0,006
Spodnjeposavska	41,7	45.312	33,7	6.292	30,8	7.023	0,595	0,073
Jugovzhod. Slov.	41,0	70.022	34,9	11.922	30,6	12.285	0,783	0,097
Osrednjeslovenska	39,5	140.175	29,2	54.986	34,0	46.012	-2,114	-0,279
Gorenjska	40,4	506.173	32,9	13.301	32,7	16.285	0,053	0,007
Notranjsko-kraška	40,1	199.843	33,7	5.933	31,1	5.787	0,068	0,009
Goriška	41,1	51.426	32,2	7.813	29,4	10.847	1,186	0,141
Obalno-kraška	41,8	119.544	34,0	12.098	33,6	11.202	-0,020	-0,002

Viri: Različne podatkovne zbirke in publikacije SURS:

1. Medregionalne in meddržavne selitve državljanov RS:

- povprečna starost: SURS, 2007, 2011 (oboje – interna dokumentacija) in lastni izračuni na podlagi podatkov v teh virih.
- obseg selitev: SURS, 2007, 2011 (oboje – interna dokumentacija) in lastni izračuni na podlagi podatkov v teh virih.

2. Prebivalstvo: Statistični letopis Slovenije za leta 2003-2010.

Tabela C-4.2b: Sprememba povprečne starosti prebivalstva zaradi vseh selitev v Sloveniji v obdobju 2008-2010 po statističnih regijah – po vrsti selitev (medregionalne, meddržavne, skupaj) in državljanstvu selivcev

SLOVENIJA, REGIJE	PREBIVALSTVO		SELIVCI												Skupna sprememba povprečne starosti prebivalstva zaradi selitev (v letih), v obd. 2008-2010			Povprečna sprememba povprečne starosti prebivalstva zaradi selitev (v letih), na letni ravni		
			DRŽAVLJANI RS				TUJI DRŽAVLJANI				SKUPAJ									
	Povpr. starost	Število	Priseljeni		Odseljeni		Priseljeni		Odseljeni		Priseljeni		Odseljeni		Državljeni RS	Tuji državljani	Skupaj	Državljeni RS	Tuji državljani	Skupaj
			Povpr. starost	Število	Povpr. starost	Število	Povpr. starost	Število	Povpr. starost	Število	Povpr. starost	Število	Povpr. starost	Število						
MEDREGIONALNE SELITVE																				
SLOVENIJA	41,3	2.035.068	30,8	115.147	30,8	115.147	38,0	15.729	38,0	15.729	31,7	130.876	31,7	130.876	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Pomurska	42,3	120.303	33,7	6.284	28,1	7.261	41,1	245	38,1	320	34,0	6.529	28,5	7.581	0,412	0,009	0,424	0,137	0,003	0,140
Podravska	42,0	322.675	28,3	15.936	29,2	14.786	39,4	1.859	39,2	2.145	29,4	17.795	30,4	16.931	-0,088	0,004	-0,086	-0,029	0,001	-0,029
Koroška	41,1	73.002	30,9	3.648	27,6	5.055	38,9	390	38,3	324	31,7	4.038	28,2	5.379	0,434	0,001	0,434	0,143	0,000	0,143
Savinjska	40,8	260.038	32,0	11.622	29,1	13.795	38,2	1.909	37,9	2.248	32,8	13.531	30,3	16.043	0,227	0,005	0,234	0,075	0,002	0,077
Zasavska	42,5	44.894	34,5	2.066	33,4	3.019	36,6	240	34,3	264	34,7	2.306	33,5	3.283	0,248	0,017	0,265	0,082	0,006	0,087
Spodnje-posavska	41,8	70.148	33,5	4.070	29,5	4.587	39,5	777	40,7	733	34,5	4.847	31,0	5.320	0,329	-0,014	0,316	0,109	-0,005	0,105
Jugovzhod. Slov.	40,3	141.602	35,3	7.971	29,8	8.302	38,0	1.522	37,0	1.325	35,7	9.493	30,8	9.627	0,334	0,006	0,341	0,111	0,002	0,114
Osrednjeslovenska	40,6	520.073	28,5	37.963	33,3	30.293	37,5	4.401	38,4	3.999	29,4	42.364	33,9	34.292	-0,452	-0,010	-0,464	-0,152	-0,003	-0,156
Gorenjska	40,8	201.979	32,5	7.918	33,1	9.307	36,2	1.173	36,4	1.142	33,0	9.091	33,5	10.449	0,027	-0,002	0,026	0,009	-0,001	0,009
Notranjsko-kraška	41,7	52.009	33,4	3.878	30,7	3.901	36,5	636	36,4	689	33,8	4.514	31,5	4.590	0,201	0,007	0,212	0,067	0,002	0,071
Goriška	42,5	119.314	31,2	5.868	28,4	7.701	38,5	907	37,4	1.054	32,2	6.775	29,5	8.755	0,359	0,014	0,374	0,118	0,005	0,123
Obalno-kraška	42,7	109.032	33,0	7.923	32,9	7.140	38,1	1.670	37,9	1.486	33,9	9.593	33,7	8.626	-0,060	-0,005	-0,061	-0,020	-0,002	-0,020
MEDDRŽAVNE SELITVE																				
SLOVENIJA	41,3	2.035.068	35,0	8.245	39,0	12.388	31,7	68.160	34,6	34.446	32,0	76.405	35,8	46.834	-0,011	-0,206	-0,219	-0,004	-0,070	-0,074
Pomurska	42,3	120.303	35,1	439	38,4	752	38,7	811	39,8	557	37,4	1.250	39,0	1.309	-0,002	-0,012	-0,014	-0,001	-0,004	-0,005
Podravska	42,0	322.675	35,3	1.248	43,4	3.375	33,3	8.469	35,4	4.741	33,5	9.717	38,8	8.116	-0,041	-0,130	-0,173	-0,013	-0,044	-0,058
Koroška	41,1	73.002	36,9	195	37,6	436	31,2	1.206	35,7	530	32,0	1.401	36,6	966	0,010	-0,123	-0,114	0,003	-0,041	-0,038
Savinjska	40,8	260.038	34,9	782	37,7	1.329	32,1	9.063	34,8	5.057	32,3	9.845	35,4	6.386	-0,002	-0,186	-0,186	-0,001	-0,063	-0,062
Zasavska	42,5	44.894	37,2	119	36,2	214	29,0	845	33,6	372	30,0	964	34,5	586	0,016	-0,179	-0,163	0,005	-0,060	-0,055
Spodnje-posavska	41,8	70.148	36,6	295	41,4	455	33,4	2.261	36,3	1.151	33,8	2.556	37,7	1.606	-0,019	-0,178	-0,197	-0,006	-0,060	-0,066
Jugovzhod. Slov.	40,3	141.602	34,4	455	38,8	544	32,4	4.486	35,3	2.180	32,5	4.941	36,0	2.724	-0,013	-0,171	-0,185	-0,004	-0,058	-0,062
Osrednjeslovenska	40,6	520.073	33,6	2.547	36,3	2.677	30,8	22.112	33,7	10.399	31,1	24.659	34,2	13.076	-0,012	-0,273	-0,285	-0,004	-0,092	-0,096
Gorenjska	40,8	201.979	36,5	823	36,0	1.119	30,8	5.311	33,8	2.428	31,6	6.134	34,5	3.547	0,009	-0,176	-0,167	0,003	-0,059	-0,056
Notranjsko-kraška	41,7	52.009	38,2	237	38,7	249	31,0	2.026	34,5	1.048	31,7	2.263	35,3	1.297	-0,001	-0,267	-0,269	0,000	-0,090	-0,091
Goriška	42,5	119.314	36,4	389	36,0	424	31,8	4.485	35,3	2.425	32,1	4.874	35,4	2.849	0,003	-0,253	-0,250	0,001	-0,085	-0,084
Obalno-kraška	42,7	109.032	35,2	716	37,9	814	31,4	7.085	34,3	3.558	31,7	7.801	35,0	4.372	-0,013	-0,448	-0,460	-0,004	-0,153	-0,157
SELITVE SKUPAJ																				
SLOVENIJA	41,3	2.035.068	31,1	123.392	31,6	127.535	32,9	83.889	35,7	50.175	31,8	207.281	32,8	177.710	-0,011	-0,206	-0,219	-0,004	-0,070	-0,074
Pomurska	42,3	120.303	33,8	6.723	29,1	8.013	39,3	1.056	39,2	877	34,6	7.779	30,1	8.890	0,411	-0,004	0,410	0,136	-0,001	0,136
Podravska	42,0	322.675	28,8	17.184	31,8	18.161	34,4	10.328	36,6	6.886	30,9	27.512	33,1	25.047	-0,129	-0,126	-0,258	-0,043	-0,042	-0,086
Koroška	41,1	73.002	31,2	3.843	28,4	5.491	33,1	1.596	36,7	854	31,7	5.439	29,5	6.345	0,445	-0,122	0,315	0,146	-0,041	0,104
Savinjska	40,8	260.038	32,1	12.404	29,9	15.124	33,1	10.972	35,8	7.305	32,6	23.376	31,8	22.429	0,226	-0,181	0,043	0,075	-0,061	0,014
Zasavska	42,5	44.894	34,6	2.185	33,6	3.233	30,6	1.085	33,9	636	33,3	3.270	33,6	3.869	0,265	-0,162	0,096	0,087	-0,054	0,032
Spodnje-posavska	41,8	70.148	33,8	4.365	30,5	5.042	35,0	3.038	38,0	1.884	34,2	7.403	32,6	6.926	0,311	-0,191	0,114	0,103	-0,064	0,038
Jugovzhod. Slov.	40,3	141.602	35,2	8.426	30,4	8.846	33,8	6.008	35,9	3.505	34,6	14.434	31,9	12.351	0,321	-0,165	0,150	0,107	-0,056	0,051
Osrednjeslovenska	40,6	520.073	28,8	40.510	33,5	32.970	31,9	26.513	35,0	14.398	30,0	67.023	34,0	47.368	-0,463	-0,282	-0,735	-0,156	-0,095	-0,251
Gorenjska	40,8	201.979	32,9	8.741	33,4	10.426	31,8	6.484	34,6	3.570	32,4	15.225	33,7	13.996	0,036	-0,177	-0,143	0,012	-0,060	-0,048
Notranjsko-kraška	41,7	52.009	33,6	4.115	31,2	4.150	32,3	2.662	35,3	1.737	33,1	6.777	32,4	5.887	0,200	-0,261	-0,061	0,067	-0,088	-0,021
Goriška	42,5	119.314	31,6	6.257	28,8	8.125	32,9	5.392	35,9	3.479	32,2	11.649	31,0	11.604	0,362	-0,239	0,113	0,119	-0,081	0,038
Obalno-kraška	42,7	109.032	33,2	8.639	33,4	7.954	32,7	8.755	35,4	5.044	33,0	17.394	34,2	12.998	-0,073	-0,453	-0,515	-0,024	-0,154	-0,176

Viri: 1. Medregionalne in meddržavne selitve državljanov RS SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni na podlagi podatkov v tem viru. 2. Prebivalstvo: Statistični letopis Slovenije za leta 2008-2010.

Tabela C-5.1: Delež selivcev z znano izobrazbo v medregionalnih in meddržavnih selitvah v Sloveniji po statističnih regijah in vrsti selitev – državljani RS v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 ter vsi selivci v obdobju 2008-2010 (v %)

MEDREGIONALNE SELITVE													
SELITVE DRŽAVLJANOV RS													
	SLOVENIJA	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnjeposavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Notranjsko-kraška	Goriška	Obalno-kraška
PRISELJENI													
2003-2005	59,1	46,5	54,3	52,0	54,1	63,9	53,9	56,6	65,3	60,5	60,6	57,7	57,9
2006-2007	82,2	81,0	80,6	79,7	79,8	82,4	81,4	83,3	82,0	83,1	83,1	81,7	86,9
2008-2010	89,4	90,0	90,8	89,9	88,8	85,3	88,3	88,8	89,9	86,7	88,4	90,3	89,3
ODSELJENI													
2003-2005	59,1	63,4	57,2	62,5	60,5	61,0	61,3	60,9	56,7	57,6	64,8	62,8	56,1
2006-2007	82,2	80,1	81,1	79,0	82,5	83,8	81,7	81,4	84,8	79,3	80,1	81,6	83,6
2008-2010	89,4	90,5	90,3	90,6	90,4	83,8	88,1	89,1	89,6	86,3	88,4	90,9	89,7
VSE SELITVE (državljeni RS, tujci), 2008-2010													
	SLOVENIJA	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnjeposavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Notranjsko-kraška	Goriška	Obalno-kraška
PRISELJENI*													
Vsi selivci	90,1	90,2	91,2	90,6	89,8	86,0	89,5	90,0	90,3	87,5	88,9	91,1	90,5
Tujci	94,8	93,5	94,6	97,2	95,9	92,1	95,9	96,1	93,8	92,8	92,0	96,3	96,2
ODSELJENI*													
Vsi selivci	90,1	90,6	91,1	90,9	91,2	84,0	89,5	89,8	90,2	87,0	89,1	91,3	90,5
Tujci	94,8	92,8	96,8	95,1	96,0	86,7	98,0	94,0	94,6	92,9	92,7	94,1	94,1
MEDDRŽAVNE SELITVE													
SELITVE DRŽAVLJANOV RS													
	SLOVENIJA	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnjeposavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Notranjsko-kraška	Goriška	Obalno-kraška
PRISELJENI													
2003-2005	30,0	19,1	21,4	27,9	28,3	36,5	24,2	31,2	35,5	35,5	34,3	28,8	26,8
2006-2007	50,2	34,4	38,7	40,3	44,4	50,0	41,0	42,7	64,1	56,5	35,2	47,0	56,5
2008-2010	52,6	38,3	47,3	54,4	48,7	58,0	42,0	49,0	60,8	55,8	53,2	45,5	51,1
ODSELJENI													
2003-2005	27,5	21,2	20,7	24,2	27,5	29,9	24,8	31,8	32,4	28,6	34,0	25,6	26,3
2006-2007	58,4	48,3	49,5	54,9	56,3	68,1	41,2	57,4	66,6	64,1	54,2	60,2	67,1
2008-2010	56,4	47,9	48,4	55,5	54,9	62,1	42,2	53,3	66,8	65,7	56,2	58,0	61,5
VSE SELITVE (državljeni RS, tujci), 2008-2010													
	SLOVENIJA	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnjeposavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Notranjsko-kraška	Goriška	Obalno-kraška
PRISELJENI*													
Vsi selivci	74,4	51,4	77,6	70,4	78,0	69,9	76,2	76,3	74,8	70,3	75,5	76,1	69,4
Tujci	77,0	58,6	82,0	73,0	80,5	71,6	80,7	79,0	76,4	72,5	78,1	78,8	71,2
ODSELJENI*													
Vsi selivci	76,1	56,2	70,5	70,2	81,0	72,4	75,2	79,6	78,2	76,1	73,0	83,2	75,5
Tujci	83,2	67,5	86,1	82,3	87,9	78,2	88,2	86,2	81,1	80,9	77,0	87,5	78,8

Viri: SURS, 2007, 2011 (oboje – interna dokumentacija) in lastni izračuni na podlagi podatkov v teh virih.

* Prikazujemo le delež selivcev z znano izobrazbo za vse selitve in selitve tujcev, ker je delež za selitve državljanov RS že prikazan v prvi gornji tretjini tabele.

Tabela C-5.2: Povprečno število let šolanja selivcev v medregionalnih in meddržavnih selitvah v Sloveniji po statističnih regijah in vrsti selitev – državljani RS v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 ter vsi selivci v obdobju 2008-2010 (v letih)

MEDREGIONALNE SELITVE													
SELITVE DRŽAVLJANOV RS													
	SLOVENIJA	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnjeposavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Notranjsko-kraška	Goriška	Obalno-kraška
PRISELJENI													
2003-2005	12,7	11,6	12,3	11,8	12,3	11,4	11,8	11,8	13,5	12,7	12,0	12,6	12,5
2006-2007	11,3	10,7	11,2	11,1	11,1	10,8	11,0	11,1	11,5	11,4	11,0	11,4	11,5
2008-2010	12,1	11,5	12,0	11,9	12,0	11,7	11,6	11,7	12,6	12,3	11,8	12,1	12,2
ODSELJENI													
2003-2005	12,7	12,7	12,6	12,9	13,0	12,2	12,4	12,7	12,3	12,7	12,5	13,7	13,0
2006-2007	11,3	11,2	11,3	11,5	11,4	10,9	11,4	11,5	11,2	11,2	11,2	11,5	11,3
2008-2010	12,1	11,9	12,0	12,3	12,1	11,8	12,0	12,0	12,2	12,2	12,0	12,3	12,4
VSE SELITVE (državljeni RS, tujci), 2008-2010													
	SLOVENIJA	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnjeposavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Notranjsko-kraška	Goriška	Obalno-kraška
PRISELJENI*													
Vsi selivci	11,9	11,5	11,8	11,8	11,7	11,5	11,3	11,5	12,3	12,0	11,5	11,8	11,8
Tujci	10,3	10,4	10,4	10,7	10,4	10,3	10,3	10,5	10,3	10,2	9,9	10,3	10,1
ODSELJENI*													
Vsi selivci	11,9	11,8	11,8	12,2	11,9	11,7	11,8	11,8	12,0	11,9	11,6	12,1	12,0
Tujci	10,3	10,7	10,4	10,7	10,4	10,6	10,3	10,4	10,2	10,1	9,8	10,3	10,3
MEDDRŽAVNE SELITVE													
SELITVE DRŽAVLJANOV RS													
	SLOVENIJA	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnjeposavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Notranjsko-kraška	Goriška	Obalno-kraška
PRISELJENI													
2003-2005	12,0	10,5	11,0	12,5	11,3	11,8	11,3	11,3	12,6	12,5	11,7	12,0	12,2
2006-2007	11,2	10,8	11,3	11,2	10,8	10,5	11,1	11,2	11,5	10,7	12,2	11,5	11,3
2008-2010	11,6	10,9	11,2	11,4	11,4	11,6	11,8	11,0	11,9	11,7	11,7	12,0	11,4
ODSELJENI													
2003-2005	12,2	11,1	11,5	12,0	11,9	11,5	12,7	11,5	13,0	12,2	12,5	12,6	11,6
2006-2007	11,8	10,9	11,4	12,0	11,5	11,0	11,4	11,9	12,6	11,5	11,2	12,0	11,8
2008-2010	11,7	11,0	11,2	11,5	11,5	10,8	12,0	11,5	12,4	11,6	11,5	12,2	11,7
VSE SELITVE (državljeni RS, tujci), 2008-2010													
	SLOVENIJA	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnjeposavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Notranjsko-kraška	Goriška	Obalno-kraška
PRISELJENI*													
Vsi selivci	10,3	10,1	10,2	10,5	10,3	10,3	10,0	10,3	10,4	10,1	10,0	10,1	9,9
Tujci	10,2	9,8	10,1	10,4	10,2	10,1	9,9	10,3	10,3	9,9	9,9	10,0	9,8
ODSELJENI*													
Vsi selivci	10,5	10,6	10,4	10,7	10,4	10,3	10,3	10,4	10,8	10,3	10,1	10,2	10,1
Tujci	10,2	10,1	10,1	10,3	10,2	10,1	10,0	10,3	10,4	9,8	9,8	10,0	9,8

Viri: SURS, 2007, 2011 (oboje – interna dokumentacija) in lastni izračuni na podlagi podatkov v teh virih.

* Prikazujemo le delež selivcev z znano izobrazbo za vse selitve in selitve tujcev, ker je delež za selitve državljanov RS že prikazan v prvi gornji tretjini tabele.

Tabela C-5.3: Delež selivcev s terciarno izobrazbo med vsemi selivci v medregionalnih in meddržavnih selitvah v Sloveniji po statističnih regijah in vrsti selitev – državljani RS v obdobjih 2003-2005, 2006-2007 in 2008-2010 ter vsi selivci v obdobju 2008-2010 (v %)

MEDREGIONALNE SELITVE													
SELITVE DRŽAVLJANOV RS													
	SLOVENIJA	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnjeposavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Notranjsko-kraška	Goriška	Obalno-kraška
PRISELJENI													
2003-2005	35,0	19,6	29,2	19,5	27,2	15,6	19,7	21,8	50,0	35,1	23,9	35,6	31,4
2006-2007	14,6	12,0	13,7	14,7	13,1	10,6	11,4	13,0	16,0	16,2	10,4	17,1	16,4
2008-2010	21,8	14,9	15,9	20,0	20,8	20,0	17,3	19,6	25,1	28,0	22,5	22,1	23,9
ODSELJENI													
2003-2005	35,0	35,7	33,7	40,1	38,4	27,0	33,3	37,0	28,5	35,3	32,9	55,7	40,4
2006-2007	14,6	13,3	14,9	15,7	14,8	12,0	15,5	16,2	13,8	14,3	15,3	17,0	14,1
2008-2010	21,8	15,5	18,6	21,7	19,7	21,2	19,3	19,7	24,9	25,3	21,3	22,0	25,6
VSE SELITVE (državljeni RS, tujci), 2008-2010													
	SLOVENIJA	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnjeposavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Notranjsko-kraška	Goriška	Obalno-kraška
PRISELJENI*													
Vsi selivci	19,2	14,5	14,4	17,9	17,9	17,9	14,5	16,3	22,7	24,5	19,4	19,2	19,7
Tujci	1,7	3,5	1,9	0,0	1,3	1,4	1,2	0,5	2,4	2,0	1,4	1,7	1,2
ODSELJENI*													
Vsi selivci	19,2	14,9	16,3	20,5	17,0	19,8	16,6	17,1	22,1	22,5	18,1	19,5	21,3
Tujci	1,7	0,7	1,5	1,9	1,2	4,8	1,1	1,3	2,1	1,9	1,1	1,9	1,6
MEDDRŽAVNE SELITVE													
SELITVE DRŽAVLJANOV RS													
	SLOVENIJA	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnjeposavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Notranjsko-kraška	Goriška	Obalno-kraška
PRISELJENI													
2003-2005	25,1	2,2	13,2	29,0	12,3	8,7	12,0	11,5	35,4	28,7	21,3	31,4	30,2
2006-2007	15,1	13,4	14,7	12,0	12,4	7,1	14,5	12,7	16,7	12,1	28,0	16,7	16,7
2008-2010	20,5	11,3	13,7	13,2	14,4	20,3	24,2	13,9	26,0	22,4	16,7	29,4	18,6
ODSELJENI													
2003-2005	24,8	11,7	16,2	20,5	15,2	10,9	24,1	10,3	38,0	22,8	27,5	33,7	22,1
2006-2007	24,2	8,7	14,9	22,0	20,6	9,4	17,0	20,6	36,9	21,8	26,9	24,2	24,0
2008-2010	22,6	9,4	12,4	19,0	19,3	14,3	20,8	21,0	35,3	22,9	22,9	33,3	24,0
VSE SELITVE (državljeni RS, tujci), 2008-2010													
	SLOVENIJA	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnjeposavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Notranjsko-kraška	Goriška	Obalno-kraška
PRISELJENI*													
Vsi selivci	4,7	7,5	3,1	2,4	2,4	4,0	4,4	2,6	7,1	5,7	3,0	4,0	4,3
Tujci	3,4	6,1	2,2	1,1	1,8	2,1	3,1	1,9	5,3	3,7	1,9	2,7	3,3
ODSELJENI*													
Vsi selivci	7,5	7,2	5,0	7,8	4,1	6,8	6,6	5,0	12,0	9,4	6,0	5,5	6,1
Tujci	3,9	5,1	2,1	1,6	1,6	3,4	3,9	2,5	7,1	4,3	3,1	2,3	2,9

Viri: SURS, 2007, 2011 (oboje – interna dokumentacija) in lastni izračuni na podlagi podatkov v teh virih.

* Prikazujemo le delež selivcev z znano izobrazbo za vse selitve in selitve tujcev, ker je delež za selitve državljanov RS že prikazan v prvi gornji tretjini tabele.

Tabela C-5.4: Delež oseb s terciarno izobrazbo v vseh selivcih v obdobju 2008-2010 ter v prebivalstvu na dan 1. 1. 2011 – Slovenija po regijah

SLOVENIJA, REGIJE	MEDREGIONALNE SELITVE (v %)						MEDDRŽAVNE SELITVE (v %)						VSE SELITVE (v %)						PREBIVALSTVO (v %)	
	Skupaj		Državljeni RS		Tuji državljani		Skupaj		Državljeni RS		Tuji državljani		Skupaj		Državljeni RS		Tuji državljani		25-64 let	15 + let
	Priseljeni	Odseljeni	Priseljeni	Odseljeni	Priseljeni	Odseljeni	Priseljeni	Odseljeni	Priseljeni	Odseljeni	Priseljeni	Odseljeni	Priseljeni	Odseljeni	Priseljeni	Odseljeni				
SLOVENIJA	19,2	19,2	21,8	21,8	1,7	1,7	4,7	7,5	20,5	22,6	3,4	3,9	14,5	16,5	21,7	21,8	3,0	3,1	22,4	17,5
Pomurska	14,5	14,9	14,9	15,5	3,5	0,7	7,5	7,2	11,3	9,4	6,1	5,1	13,8	14,1	14,8	15,2	5,3	3,1	15,7	12,2
Podravska	14,4	16,3	15,9	18,6	1,9	1,5	3,1	5,0	13,7	12,4	2,2	2,1	10,8	13,2	15,8	17,9	2,1	1,9	19,9	15,6
Koroška	17,9	20,5	20,0	21,7	0,0	1,9	2,4	7,8	13,2	19,0	1,1	1,6	14,6	18,9	19,8	21,6	0,8	1,7	18,1	14,0
Savinjska	17,9	17,0	20,8	19,7	1,3	1,2	2,4	4,1	14,4	19,3	1,8	1,6	11,9	13,6	20,6	19,7	1,7	1,5	19,1	14,9
Zasavska	17,9	19,8	20,0	21,2	1,4	4,8	4,0	6,8	20,3	14,3	2,1	3,4	14,4	18,1	20,0	20,8	1,9	4,0	17,6	13,5
Spodnjeposavska	14,5	16,6	17,3	19,3	1,2	1,1	4,4	6,6	24,2	20,8	3,1	3,9	11,4	14,6	17,5	19,4	2,5	2,8	17,9	13,7
Jugovzhod. Slov.	16,3	17,1	19,6	19,7	0,5	1,3	2,6	5,0	13,9	21,0	1,9	2,5	12,1	14,7	19,4	19,8	1,5	2,0	19,8	15,0
Osrednjeslovenska	22,7	22,1	25,1	24,9	2,4	2,1	7,1	12,0	26,0	35,3	5,3	7,1	17,6	19,6	25,1	25,6	4,8	5,5	29,1	23,1
Gorenjska	24,5	22,5	28,0	25,3	2,0	1,9	5,7	9,4	22,4	22,9	3,7	4,3	17,9	19,5	27,7	25,1	3,3	3,5	23,3	17,8
Notranjsko-kraška	19,4	18,1	22,5	21,3	1,4	1,1	3,0	6,0	16,7	22,9	1,9	3,1	14,5	15,8	22,3	21,3	1,8	2,2	21,2	16,1
Goriška	19,2	19,5	22,1	22,0	1,7	1,9	4,0	5,5	29,4	33,3	2,7	2,3	13,5	16,3	22,3	22,4	2,5	2,2	21,9	16,9
Obalno-kraška	19,7	21,3	23,9	25,6	1,2	1,6	4,3	6,1	18,6	24,0	3,3	2,9	13,8	16,8	23,6	25,5	2,8	2,5	23,0	18,2

Viri: 1. Selitve: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni na podlagi podatkov v tem viru. 2. Prebivalstvo: SURS, Registrski popis 2011 in lastni izračuni na podlagi podatkov v tem viru.

Tabela C-5.5: Saldo v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Sloveniji po statističnih regijah v obdobju 2008-2010 (skupni saldo)

SLOVENIJA, REGIJE	ŠTEVILO									KOEFIICIENTI – ŠTEVILO NA 1000 PREBIVALCEV								
	MEDREGIONALNE SELITVE			MEDDRŽAVNE SELITVE			VSE SELITVE			MEDREGIONALNE SELITVE			MEDDRŽAVNE SELITVE			VSE SELITVE		
	Skupaj	Državljeni RS	Tuji državljani	Skupaj	Državljeni RS	Tuji državljani	Skupaj	Državljeni RS	Tuji državljani	Skupaj	Državljeni RS	Tuji državljani	Skupaj	Državljeni RS	Tuji državljani	Skupaj	Državljeni RS	Tuji državljani
SLOVENIJA	0	0	0	-15	-687	672	-15	-687	672	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,11	0,11	0,00	-0,11	0,11
Pomurska	-167	-173	6	-5	-15	10	-172	-188	16	-0,47	-0,48	0,02	-0,01	-0,04	0,03	-0,48	-0,52	0,05
Podravska	-176	-177	1	-57	-122	65	-233	-299	66	-0,18	-0,18	0,00	-0,06	-0,13	0,07	-0,24	-0,31	0,07
Koroška	-345	-339	-6	-29	-32	3	-374	-371	-3	-1,58	-1,55	-0,03	-0,13	-0,15	0,01	-1,71	-1,70	-0,01
Savinjska	-315	-313	-2	-30	-86	56	-345	-399	54	-0,41	-0,40	0,00	-0,04	-0,11	0,07	-0,44	-0,51	0,07
Zasavska	-191	-183	-8	-2	-5	3	-193	-188	-5	-1,42	-1,37	-0,06	-0,02	-0,04	0,02	-1,44	-1,40	-0,04
Spodnjeposavska	-158	-159	1	6	-10	16	-152	-169	17	-0,75	-0,76	0,01	0,03	-0,05	0,08	-0,72	-0,80	0,08
Jugovzh. Slov.	-84	-75	-9	-11	-30	19	-95	-105	10	-0,20	-0,18	-0,02	-0,03	-0,07	0,05	-0,22	-0,25	0,02
Osrednjeslovenska	1.826	1.806	20	79	-229	308	1.905	1.577	328	1,16	1,15	0,01	0,05	-0,15	0,20	1,21	1,00	0,21
Gorenjska	-102	-104	2	-9	-65	56	-111	-169	58	-0,17	-0,17	0,00	-0,02	-0,11	0,09	-0,18	-0,28	0,10
Notranjsko-kraška	38	37	1	-6	-11	5	32	26	6	0,24	0,24	0,01	-0,04	-0,07	0,03	0,21	0,17	0,04
Goriška	-376	-372	-4	17	-30	47	-359	-402	43	-1,05	-1,04	-0,01	0,05	-0,08	0,13	-1,01	-1,13	0,12
Obalno-kraška	50	52	-2	32	-52	84	82	0	82	0,15	0,16	-0,01	0,10	-0,16	0,26	0,25	0,00	0,25

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni na podlagi podatkov v tem viru.

Tabela C-5.6: Letni podatki o saldu v selitvah oseb s terciarno izobrazbo v Sloveniji po statističnih regijah v obdobju 2008-2010

LETO	SLOVENIJA	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnjeposavska	Jugovzhod. Slov.	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Notranjsko-kraška	Goriška	Obalno-kraška
MEDREGIONALNE SELITVE													
Skupaj													
2008	0	-88	-134	-129	-117	-44	-36	-12	762	-63	29	-156	-12
2009	0	-73	-4	-114	-142	-79	-78	-27	583	30	-10	-153	67
2010	0	-6	-38	-102	-56	-68	-44	-45	481	-69	19	-67	-5
Državljeni RS													
2008	0	-89	-126	-128	-115	-44	-37	-12	751	-60	27	-157	-10
2009	0	-76	-4	-110	-140	-76	-80	-26	578	29	-9	-152	66
2010	0	-8	-47	-101	-58	-63	-42	-37	477	-73	19	-63	-4
Tuji državljani													
2008	0	1	-8	-1	-2	0	1	0	11	-3	2	1	-2
2009	0	3	0	-4	-2	-3	2	-1	5	1	-1	-1	1
2010	0	2	9	-1	2	-5	-2	-8	4	4	0	-4	-1
MEDDRŽAVNE SELITVE													
Skupaj													
2008	221	8	-34	-21	5	6	11	17	149	19	7	28	26
2009	103	-3	5	-1	2	5	5	-4	75	-1	10	4	6
2010	-339	-10	-28	-7	-37	-13	-10	-24	-145	-27	-23	-15	0
Državljeni RS													
2008	-236	1	-80	-23	-34	5	3	0	-69	-25	-1	-3	-10
2009	-178	-8	-16	-4	-18	-2	-7	-10	-56	-20	1	-12	-26
2010	-273	-8	-26	-5	-34	-8	-6	-20	-104	-20	-11	-15	-16
Tuji državljani													
2008	457	7	46	2	39	1	8	17	218	44	8	31	36
2009	281	5	21	3	20	7	12	6	131	19	9	16	32
2010	-66	-2	-2	-2	-3	-5	-4	-4	-41	-7	-12	0	16
VSE SELITVE													
Skupaj													
2008	221	-80	-168	-150	-112	-38	-25	5	911	-44	36	-128	14
2009	103	-76	1	-115	-140	-74	-73	-31	658	29	0	-149	73
2010	-339	-16	-66	-109	-93	-81	-54	-69	336	-96	-4	-82	-5
Državljeni RS													
2008	-236	-88	-206	-151	-149	-39	-34	-12	682	-85	26	-160	-20
2009	-178	-84	-20	-114	-158	-78	-87	-36	522	9	-8	-164	40
2010	-273	-16	-73	-106	-92	-71	-48	-57	373	-93	8	-78	-20
Tuji državljani													
2008	457	8	38	1	37	1	9	17	229	41	10	32	34
2009	281	8	21	-1	18	4	14	5	136	20	8	15	33
2010	-66	0	7	-3	-1	-10	-6	-12	-37	-3	-12	-4	15

Vir: SURS, 2011 (interna dokumentacija) in lastni izračuni na podlagi podatkov v tem viru.

O AVTORJIH

Milena Bevc je bila rojena leta 1955 v Celju. Diplomirala je leta 1979 na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, kjer je opravila tudi magisterij (1989) in doktorat (1997), oboje s področja ekonomike izobraževanja, za katero je bila 2003 tudi habilitirana v docentko. Za seboj ima prek trideset let raziskovalnega dela, pri tem do leta 1989 na Razvojnem centru v Celju, od takrat pa na Inštitutu za ekonomska raziskovanja v Ljubljani. Od srede 1980. let se ukvarja predvsem s teoretično in empirično analizo ekonomskega pomena in ekonomskih vidikov izobraževanja (zlasti visokošolskega) in z migracijami, pa tudi z razvojem izobraževanja, s kazalniki družbe znanja in človeškimi viri v razvojno-raziskovalni dejavnosti. Od leta 2003 je bila nosilka predmeta "ekonomika izobraževanja" na več slovenskih visokošolskih ustanovah: najprej na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, nato na Fakulteti za management v Kopru in od leta 2011 na Fakulteti Doba Maribor. Njeno raziskovalno in strokovno delo obsega več kot 300 bibliografskih enot, od domačih in mednarodnih raziskav, člankov, referatov, organizacije in vodenja odmevne mednarodne konference (*Funding, equity and efficiency of higher education*, 2007) ipd. do avtorstva in uredništva treh knjig s področja ekonomike izobraževanja (*Ekonomski pomen izobraževanja*, 1991; *Financiranje, učinkovitost in razvoj izobraževanja*, 1999; *Financiranje, pravičnost in učinkovitost terciarnega izobraževanja*, 2010) in dveh s področja selitev (*Človeški viri v razvojno-raziskovalni dejavnosti v Sloveniji in primerjava z državami EU – stanje in emigracija*, 2006; *Emigracija slovenskih raziskovalcev in njihova zaposlitvena mobilnost znotraj Slovenije*, 2012). V zadnjih dvajsetih letih je vodila številne slovenske strateške raziskovalne projekte o izobraževanju/znanju in selitev (s poudarkom na begu možganov).

Sonja Uršič je bila rojena leta 1976 v Šempetru pri Novi Gorici. Diplomirala je leta 2000 na Ekonomski fakulteti v Ljubljani s področja ekonometrične analize uspešnosti poslovanja privatiziranih slovenskih podjetij. Tam je opravila tudi magisterij (2003) s področja analize konkurenčnosti tržnih storitvenih dejavnosti. Od leta 2001 je kot raziskovalka zaposlena na Inštitutu za ekonomska raziskovanja v Ljubljani, kjer sodeluje pri različnih projektih. Njeno delo je pretežno vezano na področje konkurenčnosti, poleg tega pa sodeluje tudi na projektih z drugih področij, kot so visokošolsko izobraževanje, selitve in regionalni razvoj. Z Mileno Bevc je že predhodno sodelovala tako pri proučevanju selitev (potencialnega odliva človeških virov iz slovenske razvojno-raziskovalne dejavnosti v tujino in v druge dejavnosti znotraj Slovenije, analizi selitev kot dejavnika razvoja slovenskih regij) kot tudi ekonomike slovenskega terciarnega izobraževanja. Je soavtorica knjige „*Financiranje, pravičnost in učinkovitost terciarnega izobraževanja*«, izdane leta 2010 pri Ekonomski fakulteti v Ljubljani.

Dr. Milena Bevc, Mag. Sonja Uršič

Selitve kot razvojni dejavnik Slovenije in njenih regij

Izdal in založil: Inštitut za ekonomska raziskovanja, Kardeljeva
ploščad 17, 1000 Ljubljana
Spletni naslov: <http://www.ier.si/>
E-pošta: ier@ier.si
Telefon: 01 5303800
Fax: 01 5303874

ISBN 978-961-6906-20-3

9 789616 906203

Milena Bevc in Marko Ogorevc

DEJANSKA IN POTENCIALNA EMIGRACIJA NEKDANJIH ERASMUS ŠTUDENTOV IZ SLOVENIJE

IER

Inštitut za ekonomska raziskovanja
Institute for Economic Research

Inštitut za ekonomska raziskovanja
Institute for Economic Research

**DEJANSKA IN POTENCIALNA
EMIGRACIJA NEKDANJIH
ERASMUS ŠTUDENTOV
IZ SLOVENIJE**

Milena Bevc in Marko Ogorevc

Ljubljana, 2013

Milena Bevc, Marko Ogorevc

Dejanska in potencialna emigracija nekdanjih Erasmus študentov iz Slovenije

Izdal, natisnil in založil: Inštitut za ekonomska raziskovanja, Ljubljana – IER

Uredila: dr. Milena Bevc

Recenzenta: Prof. dr. Maja Bučar, prof dr. Peter Stanovnik

Oblikovanje naslovnice: Krištof Koman

Naklada: 100 izvodov

Prvi natis

Ljubljana, 2013

Copyright © by Inštitut za ekonomska raziskovanja, Ljubljana

Publikacija je nastala na podlagi raziskovalnega projekta »Migracije v Sloveniji kot razvojni dejavnik države in njenih regij« (nosilka projekta Milena Bevc, št. projekta V5-1052) v okviru Ciljnega raziskovalnega programa »Konkurenčnost Slovenije 2006-2013«. Projekt sta financirala Javna agencija Republike Slovenije za raziskovalno dejavnost in Urad RS za makroekonomske analize in razvoj (po pogodbi št. 1000-10-281052 in aneksa št. 1 in št. 2 k tej pogodbi). Publikacija je objavljena tudi na spletni strani Javne agencije za raziskovalno dejavnost Slovenije (<http://www.dlib.si/>) (Digitalna knjižnica Slovenije).

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

314.15-026.49-057.875(497.4)

BEVC, Milena, 1955-

Dejanska in potencialna emigracija nekdanjih Erasmus študentov iz Slovenije / Milena Bevc in Marko Ogorevc. - 1. natis. - Ljubljana : Inštitut za ekonomska raziskovanja - IER, 2013

Dostopno tudi na: <http://www.dlib.si>

ISBN 978-961-6906-23-4

ISBN 978-961-6906-24-1 (pdf)

1. Ogorevc, Marko, 1983-

268371456

SPREMNA BESEDA

Med pomembnejšimi cilji evropske politike na področju visokošolskega izobraževanja je spodbujanje mednarodne mobilnosti študentske populacije. Evropska unija preko Erasmus programov uspešno razvija izmenjave študentov, kar omogoča mladim pridobivanje dodatnih pomembnih znanj in kompetenc. Rezultati te meddržavne mobilnosti zanimajo raziskovalce in strokovnjake na področju izobraževanja in migracij, saj gre za niz zanimivih načrtovanih učinkov (seznanjanje z drugimi izobraževalnimi sistemi, drugimi kulturami, tujimi jeziki, in tako dalje), pa tudi takih posledic, ki jih predvsem gospodarsko manj razvite države nerade vidijo – odliv najboljših kadrov v tujino, ki jo mladi tudi preko izmenjav bolje spoznajo.

Mobilnost v okviru študentskih izmenjav se zdaj odvija že dovolj dolgo, da lahko na osnovi primerne analize in zajema podatkov pridemo do kakovostnih ugotovitev, ki so lahko podlaga za nadaljnje odločanje in usmerjanje programov mobilnosti. Ena takih celostnih analiz je tudi publikacija, ki so jo pripravili na Inštitutu za ekonomska raziskovanja pod vodstvom dr. Milene Bevc. Dejstvo, da se na tem inštitutu tovrstnim raziskavam sistematično posvečajo že dalj časa, daje raziskovalni ekipi ne le sposobnost zbrati ustrezne serije primerljivih podatkov, ampak tudi usposobljenost oblikovati kakovostne ugotovitve in sklepe, ki imajo tako znanstveno kot tudi uporabno vrednost za politiko države na tem področju. V konkretnem delu so z anketo zajeti mladi, ki so bili vključeni v Erasmus izmenjavo od študijskega leta 2005/2006 do 2010/2011, vendar raziskovalno delo dr. Bevčeve na področju migracij in meddržavne mobilnosti mladih seže tja do generacij iz leta 1999. Tak časovni razpon omogoča primerjavo tudi med različnimi generacijami mladih in avtorjema pričujoče knjige daje možnost ugotavljanja oziroma napovedovanja trendov v prihodnje, kar bi moralo biti še posebej zanimivo za oblikovalce politike.

Delo je zastavljeno visoko strokovno, tako glede metodologije kot dosledne uporabe znanstvenega instrumentarija z jasnimi definicijami uporabljenih terminov. Za raziskovalce je zanimivo že z vidika strukturiranja raziskave in za družboslovno področje presenetljivo bogatega vzorca (81 % populacije) ter visoke odzivnosti anketiranih (ta se je za letne generacije gibala od 27 % do 61 % vzorca). Nekaj nižja, a za družboslovne raziskave še vedno nadpovprečna je bila odzivnost »starejših« generacij, kar je razumljivo, saj je za njih izkušnja izmenjave že časovno odmaknjena. Hkrati pa je to skupina mladih, ki je za analizo potencialnih oziroma dejanskih emigrantov še posebej zanimiva. Metodološko pomembna je razprava o možnih izboljšavah uporabljenega raziskovalnega pristopa, ki je lahko dragocen napotek za delo v prihodnje.

Čeprav morda na prvi pogled suhoparno navajanje podatkov o populaciji in vzorcu, ki jim avtorja namenita posebno poglavje, nam le-to omogoča celovit vpogled v odvijanje Erasmus izmenjave, tako glede na starost in spol študentov, glede študijske smeri ter države, v katero jih je mobilnost vodila. Za snovalce programa Erasmus pa so spodbudni odgovori študentov glede učinkov izmenjave, saj na prva mesta uvrščajo prav tiste učinke, ki jih program zasleduje: povečano znanje tujega jezika, višja stopnja osebne samozavesti, večja stopnja strokovne širine in splošne razgledanosti, višja stopnja strokovnega znanja, ipd. S tega zornega kota bi lahko sklepali, da se program uresničuje v skladu s svojimi cilji, zato bi ga veljalo v prihodnje nadaljevati. Žal pa na visokošolskih ustanovah opazimo med mladimi vsako leto manj zanimanja za programe mobilnosti, delno tudi zaradi gospodarske krize. Iz drugih analiz namreč vemo, da morajo študenti poleg štipendije, ki jo nudi Erasmus, prispevati še lastna sredstva, teh pa je na razpolago vse manj. Kompetence, pridobljene z izmenjavo, pri delodajalcih v Sloveniji še niso prepoznane kot dodatna usposobljenost mladih za zaposlitev. Tako izkušnja Erasmus izmenjave ne predstavlja posebne prednosti pri iskanju dela, še posebej ne v primerjavi z delom preko študentske napotnice, kjer študentje poskušajo navezati stike v potencialnem delovnem okolju.

V tej luči je še posebej zanimivo osredotočanje raziskave na potencialno zaposlitveno migracijo v tujino kot posledico Erasmus študentske mobilnosti. Ponujeno zaposlitev bi verjetno sprejelo 48 % in zagotovo skoraj 42 % vprašanih (izključeni so odgovori »ne vem«). Taka visoka stopnja pripravljenosti mladih za zaposlitev v tujini je za starejše generacije, kjer smo odliv možganov »preprečevali« z izrazito nizko stopnjo nagnjenosti k mobilnosti, neprijetno presenečenje. Pri iskanju možnosti za zaposlitev v tujini so študenti, ki so bili na izmenjavi, tudi proaktivni in se v vse večji meri želijo seznaniti z možnostmi za delo v tujini, raste pa tudi odstotek tistih, ki že dela oz. so že delali v tujini. V veliki večini sicer mladi navajajo tujino kot začasno zaposlitev (za obdobje do 3 let). Na ta način bi si sicer lahko predstavljali, da bodo s pridobljenimi delovnimi izkušnjami in dodatnimi znanji lahko v prihodnje pomembno prispevali k razvoju Slovenije in nas odliv možganov ne sme preveč skrbeti. Vendar si tak razplet lahko obetamo le ob aktivni politiki do tovrstnih emigrantov, ki jim vrnitev tudi ustrezno omogočimo. Taka politika pa bi morala temeljiti tudi na zaposlovanju »tujcev« na naših univerzah in raziskovalnih inštitutih, kjer smo še vedno pogosto priča visoki stopnji zaprtosti in notranjega kadrovanja, v zadnjih letih pa tudi skoraj zaprtih vrat za nove kadre zaradi omejitev zaposlovanja v javnem sektorju. V pomoč pri načrtovanju, kako pritegniti mlade nazaj, so lahko tudi ugotovitve raziskave, kjer se je anketirance vprašalo po motivih za iskanje zaposlitve v tujini. V nasprotju s splošnim prepričanjem, da je osnovni motiv večji zaslužek, pokažejo odgovori mladih, da še posebej cenijo stimulatивно delovno okolje in dobre medčloveške odnose.

Podrobnejšo primerjavo med odločenimi nemigranti, potencialnimi in dejanskimi zaposlitvenimi emigranti obsega tretji del monografije. Če je prvih relativno malo, se najštevilčnejša skupina mladih opredeljuje za potencialne emigrante (skoraj 63 % opredeljenih). Podrobna analiza dejavnikov, ki vodijo k zaposlitvi v tujini in hkrati tudi dejavnikov, ki delujejo zaviralno, je osrednjega pomena za politiko na tem področju: še vedno je pomembna zaznava kakovosti življenjskega okolja za ustvarjanje družine, ki prepriča mnoge mlade, da ostajajo v Sloveniji (nemigrante), hkrati pa so boljše zaposlitvene oz. karijerne možnosti dejavnik na eni in drugi strani – za tiste, ki jih vidijo v zaposlitvi v tujini, kot tiste, ki ostajajo doma.

Pričujoča monografija se odlikuje po obsežnem, sistematično urejenem gradivu s področja meddržavne mobilnosti in emigracije mladih. Ker se osredotoča izključno na populacijo študentov, ki so sodelovali v programih Erasmus, sicer res zajame le manjši del generacije, a spoznanja o odnosu do iskanja zaposlitve v tujini in odločanju o emigriranju se vsaj glede potencialnih emigrantov med mladimi lahko razširijo na generacijo. Študenti z mednarodno izkušnjo mobilnosti imajo predvsem prednost v primeru dejanske emigracije, saj jim tuje okolje ni neznano. Dejstvo pa je, da o iskanju dela izven meja domovine razmišlja vse več mladih, zato bi bilo koristno tovrstne raziskave nadaljevati ter razširiti na celotno študentsko populacijo. Samo na tak način bomo zagotovili strokovne podlage za odločanje, kako naprej. Kot opozarjata avtorja, odgovor ni v preprečevanju mobilnosti, saj lahko pridobljena znanja in kompetence v času mobilnosti pomembno obogatijo mladega človeka. Tudi samo dejanje emigracije, če je ta začasna, lahko vodi v kakovostnejše človeške vire. Zaskrbljujoča za Slovenijo pa bi lahko bila trajna emigracija mladih, visoko izobraženih in nadpovprečno dinamičnih ljudi, saj s tem, kot opozarja raziskava, ne utrpimo le neposrednih materialnih stroškov, ki so nastali tekom izobraževalnega procesa, ampak predvsem prispevek takega posameznika k družbeno-ekonomskemu razvoju države.

Izredna prof. dr. Maja Bučar

Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani

KAZALO

SPREMNA BESEDA	i
POVZETEK	1
SUMMARY	3
UVOD	5
0. ŠIRŠI OKVIR ANALIZE – ZNAČILNOSTI MEDNARODNE ŠTUDENTSKE IZMENJAVE ERASMUS	7
1. METODOLOGIJA TER PRIMERJAVA POPULACIJE, VZORCA IN RESPONDENTOV	11
1.1. PODATKI IN METODOLOGIJA	11
1.1.1. Vir podatkov in metodologija	11
1.1.1.1. Populacija, vzorec, anketiranje, vprašalnik, klasifikacije in izračun starosti anketirancev	11
1.1.1.2. Opredelitev dejanskih in potencialnih emigrantov	14
1.1.2. Potek anketiranja in težave, povezane z anketiranjem ter posledično z analizo	17
1.1.3. Primerjava s podobnim anketiranjem v letu 2004	19
1.1.4. Analiza značilnosti migrantov in nemigrantov	19
1.2. OSNOVNI PODATKI O VELIKOSTI POPULACIJE, VZORCA IN ODZIVU NA ANKETIRANJE	20
1.2.1. Velikost populacije in vzorca	20
1.2.2. Odziv na anketiranje	22
1.3. PRIMERJAVA POPULACIJE, VZORCA IN ANKETIRANCEV, KI SO ODGOVORILI NA VPRAŠALNIK TER CELOTNE ŠTUDENTSKE POPULACIJE	22
1.3.1. Primerjava vzorca s populacijo	22
1.3.2. Primerjava anketirancev, ki so vrnilo izpolnjen vprašalnik, z vzorcem	24
1.3.3. Primerjava anketirancev, ki so vrnilo izpolnjen vprašalnik, s populacijo	25
1.3.3.1. Testiranje reprezentativnosti starostne sestave respondentov s statistično analizo	25
1.3.3.2. Primerjava strukture respondentov in populacije po nekaterih značilnostih	26
1.3.4. Primerjava populacije in anketirancev, ki so odgovorili na vprašalnik, s celotno študentsko populacijo	32
2. ZNAČILNOSTI ANKETIRANIH ERASMUS ŠTUDENTOV GENERACIJ 2005-2010 V PRIMERJAVI Z GENERACIJAMI 1999-2004	37
2.1. SOCIALNO-EKONOMSKE, STROKOVNE IN »LOKACIJSKE« ZNAČILNOSTI	37
2.2. IZMENJAVA ERASMUS	39
2.2.1. Osnovni podatki o izmenjavi	40

2.2.2.	Glavni motivi za sprejem odločitve za udeležbo na izmenjavi	41
2.2.3.	Ocena bivanja in študija/prakse v tujini ter koristnosti izmenjave	42
2.3.	ZAPOSILITEV V TUJINI	43
2.3.1.	Verjetnost zaposlitve v tujini in iskanje take zaposlitve	43
2.3.2.	Sedanja/pretekla zaposlitev v tujini – osnovni podatki o njej	50
2.3.3.	Dejavniki, ki vplivajo na iskanje dela v tujini ali sprejem ponudbe za zaposlitev v tujini	53
2.4.	ODHOD V TUJINO ZARADI DRUGIH RAZLOGOV KOT JE ZAPOSILITEV	56
2.5.	CILJNA DRŽAVA POTENCIALNEGA BIVANJA/DELA V TUJINI	57
2.6.	VREDNOTE PRI IZBIRI DELOVNEGA MESTA/KRAJA BIVANJA	57
3.	DEJANSKA IN POTENCIALNA EMIGRACIJA ERASMUS ŠTUDENTOV GENERACIJ 2005-2010 ZARADI ZAPOSILITVE	61
3.1.	OBSEG EMIGRACIJE	61
3.1.1.	Evidentiran obseg zaposlitvene emigracije – v realiziranem vzorcu	61
3.1.2.	Ocenjen obseg zaposlitvene emigracije za celo populacijo – skupni obseg in obseg po nekaterih značilnostih migrantov	63
3.1.3.	Potencialna emigracija po predvidenem obdobju bivanja v tujini – v realiziranem vzorcu in v populaciji	67
3.1.4.	Dejanska zaposlitvena emigracija po predvidenem obdobju bivanja v tujini – v realiziranem vzorcu in v populaciji	71
3.2.	ZNAČILNOSTI EVIDENTIRANIH DEJANSKIH IN POTENCIALNIH ZAPOSILITVENIH EMIGRANTOV TER ODLOČENIH NEMIGRANTOV – v realiziranem vzorcu	71
3.2.1.	Socialno-ekonomske in lokacijske značilnosti ter izkušnje z mednarodnim okoljem	71
3.2.1.1.	Spol	71
3.2.1.2.	Starost – leto rojstva	72
3.2.1.3.	Izobrazba staršev	73
3.2.1.4.	Regija stalnega bivališča	74
3.2.1.5.	Izkušnje z mednarodnim okoljem pred Erasmus izmenjavo	77
3.2.2.	Strokovne značilnosti	77
3.2.2.1.	Vrsta študija	77
3.2.2.2.	Letnik študija	78
3.2.2.3.	Smer študija	79
3.2.3.	Značilnosti Erasmus izmenjave	84
3.2.3.1.	Vrsta izmenjave	84
3.2.3.2.	Leto izmenjave	85
3.2.3.3.	Trajanje izmenjave	86
3.2.3.4.	Država izmenjave	86
3.2.3.5.	Ocena bivanja in študija/prakse v tujini	88
3.2.4.	Dejavniki verjetnosti zaposlitve v tujini in odvrčanja od zaposlitve v tujini	90
3.2.4.1.	Pomen dejavnikov in okoliščin za sprejem ponudbe o zaposlitvi v tujini – v preteklosti, sedanjosti, prihodnosti	90
3.2.4.2.	Dejavniki odvrnitve od odhoda na delo v tujino – za tiste, ki še niso delali/bili	90

zaposleni v tujini	
3.2.5. Vrednote pri izbiri delovnega mesta/kraja bivanja	91
3.2.6. Sintezni prikaz statistično značilnih razlik med zaposlitvenimi emigranti (dejanskimi, potencialnimi) in odločenimi nemigranti	93
4. SKUPNA DEJANSKA EMIGRACIJA ERASMUS ŠTUDENTOV GENERACIJ 2005-2010 – SKUPNA »ZALOGA« EMIGRANTOV V LETU 2011/2012	95
4.1. OBSEG EMIGRACIJE	95
4.1.1. Evidentiran obseg emigracije – v realiziranem vzorcu	95
4.1.2. Ocenjen obseg emigracije za celo populacijo – skupni obseg in obseg po nekaj značilnostih migrantov	96
4.1.3. Emigranti po predvidenem obdobju bivanja v tujini – v realiziranem vzorcu in v populaciji	99
4.2. ZNAČILNOSTI EVIDENTIRANIH EMIGRANTOV IN NEMIGRANTOV – v realiziranem vzorcu	101
4.2.1. Socialno-ekonomske in lokacijske značilnosti ter izkušnje z mednarodnim okoljem	101
4.2.1.1. Spol	101
4.2.1.2. Starost – leto rojstva	102
4.2.1.3. Izobrazba staršev	103
4.2.1.4. Regija stalnega bivališča	103
4.2.1.5. Izkušnje z mednarodnim okoljem pred Erasmus izmenjavo	105
4.2.2. Strokovne značilnosti	106
4.2.2.1. Vrsta študija	106
4.2.2.2. Letnik študija	106
4.2.2.3. Smer študija	107
4.2.3. Značilnosti Erasmus izmenjave	109
4.2.3.1. Vrsta izmenjave	111
4.2.3.2. Leto izmenjave	111
4.2.3.3. Trajanje izmenjave	112
4.2.3.4. Država izmenjave	113
4.2.3.5. Ocena bivanja in študija/prakse v tujini	114
4.2.4. Dejavniki verjetnosti zaposlitve v tujini in odvratanja od zaposlitve v tujini	115
4.2.4.1. Pomen dejavnikov/okolščin za sprejem ponudbe o zaposlitvi v tujini – v preteklosti, sedanjosti, prihodnosti	116
4.2.4.2. Dejavniki odvrnitve od odhoda na delo v tujino – za tiste, ki še niso delali/bili zaposleni v tujini	117
4.2.5. Vrednote pri izbiri delovnega mesta/kraja bivanja	118
4.2.6. Sintezni prikaz statistično značilnih razlik med dejanskimi emigranti in nemigranti	119
5. STATISTIČNE REGIJE – POVEZANOST MED EMIGRACIJO NEKDANJIH ERASMUS ŠTUDENTOV, GOSPODARSKO RAZVITOSTJO IN BREZPOSELNOSTJO	121
6. STROŠEK EMIGRACIJE NEKDANJIH ERASMUS ŠTUDENTOV ZA DRŽAVO	127
POVZETEK IN SKLEPNE UGOTOVITVE	129

SEZNAM TABEL IN SLIK	141
LITERATURA IN VIRI	149
PRILOGE	151
Priloga A Primerjava populacije in respondentov – statistična analiza razlik med obema kategorijama	153
Priloga B Analiza značilnosti anketiranih Erasmus študentov generacij 2005-2010 in primerjava z značilnostmi anketirancev v letu 2004 (generacije 1999-2004)	155
Priloga C Zaposlitvena in skupna emigracija anketiranih Erasmus študentov generacij 2005-2010	177
O AVTORJIH	189

POVZETEK

Knjiga temelji na *raziskovalnem projektu* »Migracije v Sloveniji kot razvojni dejavnik države in njenih regij«, izvedenem v okviru Ciljnega raziskovalnega programa »Konkurenčnost Slovenije 2006-2013«. Natančneje, temelji na eni izmed dveh zaključnih študij v okviru tega projekta in sicer: »Meddržavna mobilnost in emigracija Erasmus študentov generacij 2005-2010«. Na podlagi druge zaključne študije je izšla znanstvena monografija »Selitve kot razvojni dejavnik Slovenije in njenih regij« (Bevc, Uršič, IER, 2013).

Knjiga daje sistematično analizo obsega in značilnosti dejanske in potencialne emigracije med enim segmentom mladih iz Slovenije v času globoke gospodarske krize v državi. Ta analiza temelji na *anketiranju* nekdanjih Erasmus študentov (Erasmusovci) generacij 2005-2010, izvedenem ob koncu leta 2011 in začetku leta 2012. Zajema tudi primerjavo z ugotovitvami za Erasmus študente generacij 1999-2004, dobljenimi iz podobnega anketiranja, izvedenega v letu 2004. Leta 2011/2012 je bilo anketiranih 5171 nekdanjih Erasmus študentov (81 % populacije v statističnem smislu), odzvalo pa se jih je 2763, kar predstavlja 53 % stopnjo odziva. Leta 2004 pa je bilo anketiranih 1100 nekdanjih Erasmus študentov (69 % populacije), odzvalo pa se jih je 423, kar predstavlja 38 % stopnjo odziva.

Struktura knjige je zasnovana tako, da najprej prikazujemo osnovne značilnosti programa mednarodne študentske izmenjave Erasmus, metodologijo proučevanja in primerjavo populacije, vzorca ter respondentov. Sledi analiza odgovorov anketiranih Erasmus študentov na posamezna vprašanja v anketi, ki vključuje primerjavo z rezultati anketiranja iz leta 2004. Jedro monografije predstavljata tretje in četrto poglavje. V tretjem poglavju podrobno analiziramo dejansko in potencialno emigracijo Erasmus študentov generacij 2005-2010 zaradi zaposlitve (zaposlitvena/delovna emigracija) in v četrtem poglavju skupno »zalogo« emigrantov v času anketiranja (2011/2012) – skupno dejansko emigracijo zaradi zaposlitve in drugih razlogov. Za dejansko in potencialno emigracijo prikazujemo obseg pojava in značilnosti migrantov glede na nemigrante; obseg pojava ocenjujemo tudi za celotno populacijo nekdanjih Erasmusovcev generacij 2005-2010. Sledi analiza povezanosti emigracije nekdanjih Erasmus študentov po statističnih regijah z gospodarsko razvitostjo regij in brezposelnostjo v njih (peto poglavje) ter ocena stroškov te emigracije za državo (šesto poglavje). Knjigo zaključujemo z daljšimi sklepnimi ugotovitvami, ki vključujejo tudi povzetek glavnih ugotovitev posameznih poglavij in predloge za nadaljnje proučevanje ter za politiko.

Med Erasmusovci generacij 2005-2010 se je v primerjavi z Erasmusovci generacij 1999-2004 povečal delež potencialnih zaposlitvenih emigrantov, delež iskalcev zaposlitve v tujini in delež prejemnikov ponudbe za zaposlitev v tujini. V realiziranem vzorcu Erasmusovcev generacij 2005-2010 (2763 oseb) smo evidentirali naslednji *obseg emigracije*: 1515 (55 %) potencialnih zaposlitvenih emigrantov in 459 (17 %) oseb, ki so bile v času anketiranja v

tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov (skupna »zaloga« dejanskih emigrantov). Delež dolgoročnih emigrantov (v tujini bi ostali več kot 3 leta) znaša v prvi skupini 44 % in v drugi skupini slabo tretjino. Ocenjeno število emigrantov v celi populaciji udeležencev ene vrste Erasmus izmenjave v obdobju 2005-2010 (študij ali praksa; skupaj 6743 oseb) znaša: 3780 potencialnih in 1453 dejanskih.

Med skupinami Erasmus študentov generacij 2005-2010 glede na njihovo zaposlitveno in skupno emigracijo smo ugotovili zelo veliko statistično značilnih razlik. Skupine **značilnosti**, ki smo jih proučili, so: socialnoekonomske, lokacijske (regija stalnega bivališča), pretekle izkušnje z mednarodnim okoljem, strokovne značilnosti, značilnosti Erasmus izmenjave, dejavniki iskanja dela v tujini in sprejema ponudbe dela v tujini (verjetnosti zaposlitve v tujini) ter vrednote pri iskanju kraja dela/bivanja. Glavne značilnosti nekdanjih Erasmusovcev generacij 2005-2010 z največjo nagnjenostjo k *potencialni zaposlitveni emigraciji* (upoštevaje indeks selektivnosti migracij) so: izhajajo iz Podravske, Koroške ali Savinjske regije, njihovi starši imajo srednješolsko izobrazbo, na izmenjavi so bili dva semestra, v zadnjem opazovanem letu (2010), so s področja naslednjih dveh širših študijskih smeri: »storitve«, »družbene, poslovne, upravne in pravne vede«. Nevarnost trajne izgube za Slovenijo predstavljajo predvsem dolgoročni migranti. Značilnosti oseb z *največjo nagnjenostjo k taki (dolgoročni) emigraciji med potencialnimi zaposlitvenimi emigranti* so nekoliko drugačne od prej navedenih. Gre za moške iz Zasavske, Pomurske ali Podravske regije, s področja naslednjih dveh študijskih smeri: »kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, veterinarstvo« in »tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo«. Značilnosti oseb z *največjo nagnjenostjo k dolgoročni emigraciji med nekdanjimi Erasmusovci generacij 2005-2010, ki so bili leta 2011/2012 v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov*, pa so naslednje: moški iz Koroške, Zasavske, Spodnjeposavske ali Podravske regije, s treh študijskih smeri: »zdravstvo in sociala«, »naravoslovje, matematika in računalništvo« ter »tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo«. Glavna ugotovitev za *analizo na regionalni ravni* je, da so nekatere pomembne dimenzije potencialne zaposlitvene in skupne dejanske emigracije (obseg, nagnjenost k emigraciji, pri tem zlasti k dolgoročni) nekdanjih Erasmus študentov generacij 2005-2010 bolj povezane z regionalno stopnjo brezposelnosti kot pa z gospodarsko razvitostjo regij.

Glavni sklep je, da je obseg potencialne in dejanske emigracije v opazovanem segmentu mladih (nekdanji Erasmus študenti generacij 2005-2010), ki predstavlja 1 % študentske populacije, velik in zaskrbljujoč. Podobno analizo bi bilo v prihodnosti smiselno narediti za vse študente terciarnega izobraževanja in diplomante srednjih šol.

Knjiga je *ena izmed treh znanstvenih monografij o migracijah*, izdanih s strani Inštituta za ekonomska raziskovanja v letih 2012-2013.

Real and potential emigration of former Erasmus students from Slovenia – SUMMARY

This book is based on the *research project* “Migration in Slovenia as a development factor for the country and its regions”, which was carried out by the Institute for Economic Research within the target research programme “Slovenian Competitiveness 2006-2013”. More precisely it is based on one of two final studies within this research project, namely: International mobility and emigration of Erasmus students of 2005-2010. Another final study from the above-mentioned project is also published as a book (Bevc, Uršič: Migration as a development factor for Slovenia and its regions, 2013).

The book develops a systematic analysis of the size and characteristics of both real and potential emigration among one segment of Slovene youth during a time of deep economic crisis in the country. This analysis is based on a *survey* of former Erasmus students of generations 2005-2010, carried out at year-end 2011 and in early 2012. It also contains a comparison of results for former Erasmus students of 1999-2004, obtained in a similar survey carried out in 2004. In 2011/2012, 5,171 persons were surveyed (81 % of total Erasmus population in the statistical sense) with 2,763 (53 %) responding. In 2004, 1,100 persons were surveyed (69 % of population) with 423 (38 %) responding.

The book is *structured* as follows: First we present the main characteristics of the “Erasmus student mobility program”, the methodology of the analysis, and a comparison of population, sample and respondents. There then follows an analysis of the responses of surveyed former Erasmus students to particular questions in the questionnaire, which also contains comparisons with the survey results of 2004. The third and fourth chapters are the core of the book. The third chapter contains an extensive analysis of potential emigration of Erasmus students of 2005-2010 related to employment issues (work migration). The fourth chapter deals with the total stock of emigrants over the survey period 2011/2012 – total real emigration related to employment or other reasons. For real and potential emigration the size of the phenomenon is presented and characteristics of migrant groups are compared to the same for non-migrants; the size of emigration is also estimated for the total population of former Erasmus students analysed. The fifth chapter contains an analysis of the connections (correlation) between the emigration of former Erasmus students in statistical regions, the regional economic development and regional unemployment rate. Finally, the sixth chapter reveals the estimated cost of emigration for the country. The book closes with conclusions, which also contains a summary of particular chapters and proposals for further research and policy.

There was a higher percentage of potential work emigrants, job seekers and recipients of job offers abroad among Erasmus students of 2005-2010 compared to those of 1999-2004. In the realised sample of Erasmus students of 2005-2010 (2,763 persons) the following *size of*

emigration was recorded: 1,515 (55 %) potential work emigrants and 469 persons (17 %), who were, at the time of the survey, abroad for employment or other reasons (the stock of total real emigration). Long-term emigrants (abroad for more than three years) comprise 44 % of the total in the first group, and marginally less than one-third in the second group. The estimated number of emigrants in the total population of participants of one type of 2005-2010 Erasmus mobility (study or practice, 6,743 persons in total) amounts to 3,780 for potential and 1,453 for real emigrants.

We observed many statistically significant differences among the groups of former Erasmus students of 2005-2010 related to employment emigration and total emigration (migrants and non-migrants). The following **characteristics** of migrants and non-migrants were surveyed: socio-economic, locational (statistical region of permanent residence), former experiences in the international environment, professional characteristics, characteristics of former Erasmus mobility, factors of probability of employment abroad, decisive factors in the choice of the place (town, country) of work/stay (residence). The main characteristics of former Erasmus students with the *highest propensity for potential work emigration* (considering the “index of migration selectivity”) are: they are from the Podravska, Koroška or Savinjska regions, their parents gained secondary education, they participated in Erasmus mobility for two semesters in 2010, and come from the following two broad study fields: ‘services’, and ‘social sciences, business and law’. Long-term emigration represents a real danger of permanent loss for Slovenia. The characteristics of *potential work emigrants with the highest propensity to such (long-term) emigration* are as follows: men from the Zasavska, Pomurska or Podravska regions, from the following two broad study fields: ‘agriculture’ and ‘engineering, manufacturing and construction’. Persons with the *highest propensity to long-term emigration among those former Erasmus students of 2005-2010, who in 2011/2012 were abroad for employment or other reasons*, displayed the following characteristics: men, from the Koroška, Zasavska, Spodnjeposavska or Podravska regions, from the following three study fields – ‘health and welfare’, ‘science’ and ‘engineering, manufacturing and construction’. The main conclusion from the analysis of **emigration by regions** is that certain important dimensions of emigration (size of emigration, propensity to emigrate – especially propensity to long-term emigration) of former Erasmus students of 2005-2010 are more dependent on regional unemployment rate than on attained level of economic development.

Main conclusion: Emigration among Slovene former Erasmus students of 2005-2010, who represent just 1% of total tertiary education students in the period observed, is high and worrisome. A similar analysis would also be required for all students in tertiary education and for graduates of secondary education.

The book represents **one of three books on migration** published by the Institute of Economic Research in 2012-2013.

UVOD

Meddržavna mobilnost slovenske mladine v okviru mednarodne študentske izmenjave Erasmus, v katero je Slovenija vključena od leta 1999, je dragocen meddržavni tok v zakladnico znanja in izkušenj prebivalcev naše države. Na dolgi rok bi moral biti cilj Slovenije, da se ti mladi ljudje po krajšem ali daljšem pridobivanju znanja in izkušenj v tujini, vrnejo in prispevajo k razvoju svoje države, ki je v preteklosti vlagala vanje.

Emigracija mladih pomeni za vsako državo izgubo dragocenega razvojnega potenciala, zlasti, če gre za večji obseg pojava, za izobražene in sposobne ljudi. Pomembno je poznati njihovo potencialno emigracijo kot tudi, koliko takih oseb je v nekem časovnem preseku že v tujini. V tej knjigi prikazujemo dejansko in potencialno emigracijo mladih, ki so se v študijskih letih 2005/2006 do 2010/2011 udeležili katere izmed dveh vrst mednarodne študentske izmenjave Erasmus (izmenjave zaradi študija ali prakse). V nadaljevanju bomo zanje uporabljali tudi krajši izraz »Erasmus študenti generacij 2005-2010« ali pa tudi »Erasmusovci generacij 2005-2010«. Podatke o tej emigraciji smo pridobili s spletnim anketiranjem, ki smo ga izvedli ob koncu leta 2011 in v začetku leta 2012, pri tem pa na izredno velikem deležu celotne populacije opazovanih generacij Erasmusovcev (81 %), torej populacije v statističnem smislu (v nadaljevanju »populacija«). Anketirali smo namreč 5635 oseb, ki so bili na 5817 izmenjavah (skupno število izmenjav v »populaciji« je znašalo 7199). V knjigi prikazujemo metodologijo in rezultate analize na podlagi tega anketiranja. Pri anketiranju smo dosegli velik odziv (odzvalo se je 2763 oseb oziroma 53 % vzorca), ki nam je omogočil posplošitev nekaterih ugotovitev na celo populacijo navedenih generacij nekdanjih Erasmus študentov.

Knjiga je nastala na podlagi ene od dveh zaključnih študij v okviru raziskovalnega projekta »Migracije v Sloveniji kot razvojni dejavnik države in njenih regij«. Ta študija ima naslov »Meddržavna mobilnost in emigracija Erasmus študentov generacij 2005-2010« (Bevc, Ogorevc, Uršič, 2013). Na podlagi druge zaključne študije v okviru navedenega projekta (Bevc, Uršič, 2013)¹ je nastala knjiga »Selitve kot razvojni dejavnik Slovenije in njenih regij« (Bevc, Uršič, 2013a).

Knjiga je strukturirana tako, da najprej prikazujemo temelje proučevanja: osnovne značilnosti programa mednarodne študentske izmenjave Erasmus, metodologijo proučevanja in primerjavo populacije, vzorca ter respondentov. V drugem poglavju analiziramo odgovore anketiranih Erasmus študentov na posamezna vprašanja v anketi. V tem drugem poglavju primerjamo rezultate anketiranja v letu 2011/2012 s podobnim anketiranjem, izvedenem v letu 2004 (v okviru raziskave »Migracijska politika in problem bega možganov«, Bevc, Lukšič-Hacin, Zupančič, 2004) na Erasmus študentih generacij 1999-2004. V tretjem poglavju podrobno analiziramo dejansko in potencialno emigracijo Erasmus študentov

¹ Meddržavne selitve in njihov vpliv na demografska gibanja v državah OECD, EU in Sloveniji ter vpliv teh in medregionalnih selitev na demografska gibanja in izobrazbeno strukturo prebivalstva v slovenskih statističnih regijah.

generacij 2005-2010 zaradi zaposlitve (v nadaljevanju krajše: »zaposlitvena/delovna emigracija«) in v četrtem poglavju skupno »zalogo« emigrantov v času anketiranja (skupno »dejansko emigracijo« zaradi zaposlitve in drugih razlogov). Za dejansko in potencialno emigracijo prikazujemo obseg pojava in značilnosti migrantov glede na nemigrante; obseg pojava ocenjujemo tudi za celotno populacijo nekdanjih Erasmusovcev generacij 2005-2010. V zadnjih dveh poglavjih pa dajemo prikaz drugih pomembnih ugotovitev za državo o emigraciji nekdanjih Erasmus študentov: o povezanosti emigracije po statističnih regijah z gospodarsko razvitostjo regij in brezposelnostjo v njih (peto poglavje) ter o nacionalni škodi oziroma stroških te emigracije (šesto poglavje). Knjigo zaključujemo z daljšimi sklepnimi ugotovitvami, ki vključujejo tudi povzetek glavnih ugotovitev posameznih poglavij ter predloge za nadaljnje proučevanje in za politiko.

Ta knjiga temelji na zelo obsežni in bogati podatkovni zbirki, katere ključni del prikazujemo v tabelah med tekstem ter v treh prilogah. Podatke smo obdelali s programom SPSS.

Na koncu pa še nekaj o nastanku knjige ter o zahvalah: Dr. Marko Ogorevc je sodeloval pri izdelavi ankete (tudi mag. Sonja Uršič), tehnično izvedel spletno anketiranje (ob pomoči mag. Klemna Komana), izdelal je simulacijo obsega emigracije za celo populacijo nekdanjih Erasmusovcev generacij 2005-2010, obdelavo podatkov o populaciji, ter s svojim izjemnim metodološkim znanjem precej pripomogel k olajšanju obdelave sicer zelo obsežne podatkovne zbirke anketnih podatkov. Vsem navedenim iskrena hvala. Obdelavo anketnih podatkov in njihovo analizo je izdelala dr. M. Bevc. Posebej se zahvaljujem strokovnjakom Centra Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja iz Ljubljane – CMEPIUS (zlasti mag. Robertu Marinšku, dr. Alenki Flander in Neži Pajnič) za posredovanje predlogov za dopolnitev vprašalnika, za posredovanje elektronskih naslovov nekdanjih Erasmus študentov generacij 2005-2010, podatkov o populaciji teh nekdanjih Erasmusovcev, ter komentarjev na zaključno študijo že omenjenega raziskovalnega projekta, na podlagi katere je nastala ta knjiga. Prav tako se zahvaljujem obema financerjema raziskovalnega projekta (Javni agenciji za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije in Uradu za makroekonomske analize in razvoj – UMAR), ter udeležencem dveh javnih razprav o rezultatih raziskovalnega projekta za koristne komentarje na predhodne in končne rezultate: članom Medresorske delovne skupine za izvajanje Strategije ekonomskih migracij za obdobje 2010 do 2020 (na predstavitvi projekta januarja 2013) in strokovnjakom UMAR-ja (na predstavitvi projekta junija 2013). Iskreno se zahvaljujem tudi vsem nekdanjim Erasmus študentom, ki so se tako množično odzvali na anketiranje. Brez njih te knjige ne bi bilo in tudi ne pomembnih ugotovitev za politiko, ki jih prinaša. Prav tako knjige ne bi bilo brez dr. Borisa Majcna, direktorja Inštituta za ekonomska raziskovanja (IER), ki me je spodbudil k njeni izdelavi in obenem omogočil njeno izdajo. Iskrena ti hvala. In na koncu iskrena hvala tudi obema recenzentoma te in dveh predhodnih knjig o migracijah, izdanih s strani IER v letih 2012-2013, prof. dr. Maji Bučar in prof. dr. Petru Stanovniku. Maji Bučar iskrena hvala tudi za pronicljivo spremno besedo k vsem trem knjigam.

Doc. dr. Milena Bevc, urednica in (so) avtorica

0. ŠIRŠI OKVIR ANALIZE – ZNAČILNOSTI MEDNARODNE ŠTUDENTSKE IZMENJAVE ERASMUS²

Erasmus je sektorski program v okviru evropskega programa Vseživljenjsko učenje (VŽU). Slednji program (VŽU) spodbuja in finančno podpira evropsko sodelovanje na področju vseh oblik izobraževanja in usposabljanja. Erasmus pokriva terciarno izobraževanje. Pri tem pa podpira individualno mobilnost študentov, učnega osebja in drugih zaposlenih, organizacijo intenzivnih programov (poletne/zimske šole), intenzivne jezikovne tečaje in večstranske projekte ter mreže.

Evropska komisija izvaja program Erasmus prek *nacionalnih agencij*, ki skrbijo za izvajanje programa Vseživljenjsko učenje na nacionalnem nivoju in so vmesni člen med končnimi »uporabniki« (študenti, profesorji, visokošolskimi ustanovami) in Evropsko komisijo. V Sloveniji za program Vseživljenjsko učenje skrbi Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja (CMEPIUS).

Program Erasmus *študentu omogoča* naslednje: del rednih študijskih obveznosti opraviti na partnerski instituciji v eni od sodelujočih držav programa VŽU (27 držav članic EU; države EFTA – Norveška, Islandija, Lihtenštajn, Švica; Turčija in Hrvaška) ali pa opraviti prakso v podjetju v eni od teh držav (ta možnost obstaja od vključno leta 2007). Pri tem je oproščen plačila šolnine v tujini, v tujini opravljene obveznosti se mu priznajo (prek evropskega prenosnega kreditnega sistema – sistema akademskih kreditnih točk)³, za študij pa lahko v okviru tega programa dobi tudi finančno pomoč. Pogoj je, da je matična visokošolska ustanova v Sloveniji (katera koli javno priznana institucija, ki izvaja državno veljavni študijski program na terciarni ravni) nosilka *Erasmus univerzitetne listine* (Erasmus University Charter). Potencialne institucije gostiteljice za študijsko mobilnost pa so vse institucije iz sodelujočih držav v programu VŽU, ki so nosilke Erasmus univerzitetne listine. V letu 2012 je bilo takih institucij prek 3000. Erasmus univerzitetna listina je dokument, ki ga mora pridobiti vsaka institucija na področju terciarnega izobraževanja za sodelovanje v različnih aktivnostih programa Erasmus. Obstajajo trije tipi te listine, in sicer standardna, razširjena in listina za prakse.

² Poglavje je v celoti privzeto (večinoma dobesedno) iz gradiva »Erasmus brošura za študente« iz leta 2012. (CMEPIUS, 2012b).

³ »Evropski prenosni kreditni sistem (European Credit Transfer System – ECTS) je sistem dodeljevanja in prenašanja akademskih kreditnih točk. Namen ECTS je med drugim tudi olajšati akademsko priznavanje opravljenih obveznosti študentov med partnerskimi ustanovami. Kreditne točke ECTS so vrednost, ki je dodeljena učnim enotam z namenom, da bi opisali zahtevnost in obseg študentovih obveznosti«. Vir: CMEPIUS, 2012b.

Erasmus prakso lahko študent opravlja v katerem koli podjetju ali organizaciji v eni od sodelujočih držav v programu VŽU. Izvzete so le naslednje organizacije: (a) institucije EU in druga telesa EU, vključujoč specializirane agencije, (b) organizacije, ki vodijo programe EU, (c) nacionalna diplomatska predstavništva (veleposlaništva in konzulati) matične države študenta.

Med študentom, matično in tujo institucijo (visokošolsko, podjetjem) se sklene tripartitna *pogodba*, ki je bistven vsebinski del mobilnosti posameznika. Če gre za izmenjavo zaradi študija, je ta dokument »študijski sporazum«, če za izmenjavo zaradi prakse, pa gre za »dogovor o usposabljanju«.

Ne glede na vrsto mobilnosti (študij ali praksa) je *status Erasmus študenta* v tujini enak statusu domačega študenta v gostujoči državi, na domači instituciji pa ohrani status, ki ga je imel ob odhodu.

Kot smo omenili, s pridobitvijo statusa Erasmus študenta pridobi študent možnost *finančne pomoči za mobilnost* (Erasmus dotacija). Finančna pomoč mu pomaga kriti del stroškov mobilnosti, večino stroškov pa mora pokriti iz lastnih virov. Z matično institucijo podpiše Pogodbo o Erasmus dotaciji. Finančna pomoč študentu ne pripada samodejno s pridobitvijo statusa Erasmus študenta. Nacionalna agencija (v Sloveniji CMEPIUS) določi najnižje in najvišje dovoljene mesečne zneske sofinanciranja, visokošolska institucija pa nato samostojno (za posamezno pogodbeno leto) določi višino dejanske mesečne dotacije. Zato se zneski med različnimi slovenskimi visokošolskimi institucijami lahko razlikujejo. Prejemnik Erasmus dotacije je tudi v času izmenjave upravičen do prejemanja katerekoli nacionalne štipendije, ki jo sicer prejema.

Osnovni *pogoji*, ki jih mora študent izpolnjevati za sodelovanje v programu Erasmus in pridobitev statusa Erasmus študenta, so:

- državljanstvo Republike Slovenije ali katere koli države, ki sodeluje v programu VŽU oziroma državljan druge države in vpisan na visokošolski zavod v sodelujoči državi pod pogoji, ki jih določi vsaka sodelujoča država in ob upoštevanju narave programa;
- vpisan vsaj v drugi letnik dodiplomskega študija (ta pogoj od razpisa 2011 dalje za prakso ne velja);
- v tekočem študijskem letu vpisan v organiziran visokošolski študijski program z javno veljavnostjo, ki vodi do diplome oziroma specializacije, magisterija ali doktorata, matična institucija pa je nosilka ustrezne Erasmus univerzitetne listine.

Poleg navedenih pogojev lahko vsaka matična visokošolska ustanova sama postavi dodatne razpisne pogoje in nato sama izbere primerne kandidate za razpisana mesta. Dodatni pogoji so

lahko: motivacija študenta, mednarodna aktivnost študenta, znanje tujega jezika, akademski uspeh (ta kriterij naj ne bi bil prevladujoč).

V času študija ima študent možnost ene študijske mobilnosti in ene mobilnosti za prakso. Najdlje je lahko v programu Erasmus na mobilnosti dve leti, in sicer eno leto na študijski mobilnosti in eno leto na praksi (ena Erasmus mobilnost za študij ali prakso lahko *traja* od 3 do 12 mesecev).⁴ Na mobilnosti v tujini lahko študent pripravi tudi diplomsko nalogo.

⁴ Študenti višjih strokovnih šol pa lahko gredo na prakso za najmanj 2 meseca (CMEPIUS, 2012b).

1. METODOLOGIJA TER PRIMERJAVA POPULACIJE, VZORCA IN RESPONDENTOV

V poglavju prikazujemo najprej vire podatkov in metodologijo, nato osnovne informacije o velikosti populacije in vzorca ter odzivu na anketiranje, nazadnje pa še primerjamo populacijo, vzorec in respondente po nekaterih značilnostih.

1.1. PODATKI IN METODOLOGIJA

1.1.1. VIR PODATKOV IN METODOLOGIJA

1.1.1.1. Populacija, vzorec, anketiranje, vprašalnik, klasifikacije in izračun starosti anketirancev

Populacija (opredelitev). – Predstavljali so jo vsi mladi (diplomanti, absolventi, študenti), ki so se v študijskih letih 2005/2006 do 2010/2011 udeležili katere od dveh vrst mednarodne študentske izmenjave Erasmus: izmenjave zaradi študija ali/in izmenjave zaradi prakse. Zanje smo pridobili podatke o njihovih značilnostih, ki jih za vključitev v izmenjavo zbirajo na visokošolskih ustanovah. Zaradi varstva osebnih podatkov pa nismo imeli podatkov o njihovem imenu in priimku.

Vzorec (opredelitev). – Predstavljali so ga tisti Erasmus študenti generacij 2005-2010, za katere smo pridobili elektronske naslove. Zanje smo imeli še dva podatka: študijsko leto izmenjave in vrsta izmenjave (študij ali praksa).

Vir podatkov o populaciji in vzorcu. – Tako za populacijo kot za vzorec smo podatke pridobili od Centra Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja iz Ljubljane. Ta je podatke pridobil od visokošolskih ustanov v Sloveniji, na katerih so bili opazovani Erasmus študenti (generacije 2005-2010) vpisani v času izmenjave. Visokošolske ustanove so elektronske naslove posredovale za večino Erasmus študentov (več o tem glej v nadaljevanju – poglavje 1.2.1.).

Glavni vir podatkov za analizo je bilo anketiranje.

Izvedba anketiranja (čas/obdobje). – Cilj je bil izvesti anketiranje celotnega vzorca Erasmus študentov generacij 2005-2010 v enem koraku (istočasno), a smo ga zaradi zamika v

pridobitvi podatkov o elektronskih naslovih za zadnjo letno generacijo (študijsko leto 2010/2011)⁵ izvedli v dveh korakih:

- konec leta 2011 za generacije 2005-2009 (to anketiranje smo izvajali od 6. 10. do 4. 11. 2011) in
- v začetku leta 2012 za generacijo 2010 (to anketiranje smo izvajali od 14. 2. do 13. 3. 2012).

Pri obeh anketiranjih (generacije 2005-2009, generacija 2010) smo tistim, ki se do roka še niso odzvali, dvakrat poslali dopis s ponovno prošnjo za izpolnitev ankete. Po zaključku drugega (koraka) anketiranja smo podatke iz obeh anketiranj (za vseh navedenih šest letnih generacij Erasmus študentov 2005-2010) združili, obdelali in jih v tej knjigi analiziramo.

Način anketiranja. – Obe anketiranj (generacij 2005-2009 in generacije 2010) smo izvedli preko spleta. Spletna stran ankete je (bila):

https://www.surveymonkey.com/s.aspx?sm=iOUFZE8IXJb0CvY3B2azpvbd1IVmFMSSMeOV_2b3rlf9ng_3d

Vprašalnik. – Pri obeh anketiranjih (generacij 2005-2009, generacije 2010) smo uporabili enak vprašalnik (Vprašalnik, 2011), ki je dosegljiv na navedenem spletnem naslovu. Prek odzivov anketirancev generacij 2005-2009 smo ugotovili nekaj manjših pomanjkljivosti vprašalnika, vendar – zaradi zagotovitve možnosti združitve podatkov iz obeh anketiranj – vprašalnika za anketiranje generacije 2010 nismo popravili oziroma spremenili. Sicer pa je vprašalnik zasnovan tako, da omogoča tudi primerjavo glavnih rezultatov s podobnim anketiranjem, izvedenem v letu 2004 v okviru raziskovalnega projekta »Migracijska politika in problem bega možganov« (Bevc, Lukšič-Hacin, Zupančič, 2004). Takrat smo proučevali pojav meddržavne mobilnosti in emigracije Erasmus študentov za generacije 1999-2004.

Klasifikacije. – Za smer študija na slovenski visokošolski ustanovi pred odhodom na Erasmus izmenjavo smo v *anketi* uporabili KLASIUS-P klasifikacijo študijskih področij (na povezavi <http://www.stat.si/klasje/tabela.aspx?cvn=3968>) na trištevilčni klasifikacijski ravni. Za *populacijo* pa smo imeli za leta 2008-2010 podatke o smeri študija po mednarodni klasifikaciji izobraževanja ISCED-97, za leta 2005-2007 pa po interni (mednarodni) klasifikaciji Erasmus, veljavno v tistih letih. S pomočjo pretvornika (dobljenega od CMEPIUS-a) smo podatke za leta 2005-2007 prevedli v navedeno klasifikacijo ISCED. Med uporabljeno klasifikacijo pri populaciji (ISCED-97) in respondentih (KLASIUS-P) obstajajo naslednje razlike:

⁵ Ker smo do jeseni leta 2011, ko naj bi po časovnem programu projekta izvedli anketiranje, od CMEPIUS-a pridobili podatke o elektronskih naslovih za prvih pet izmed opazovanih šestih letnih generacij Erasmus študentov iz obdobja 2005-2010, smo se odločili anketiranje generacij 2005-2009 izvesti prej. Tako smo se odločili tudi zato, ker ni bilo zagotovo, ali bomo podatke za generacijo 2010/11 pridobili kmalu – v času, ki bi bil glede na časovne roke raziskovalnega projekta, na katerem temelji ta knjiga, še ustrezen.

- V klasifikaciji ISCED-97 na ravni 1-mestne šifre ne obstaja smer »0-splošne izobraževalne aktivnosti«, ki jo vključuje klasifikacija KLASIUS-P.
- V klasifikaciji ISCED-97 na ravni 3-mestne šifre pri posameznih študijskih področjih v 13 primerih obstaja še kategorija »drugo« (npr. druge fizikalne vede), ki jih v klasifikaciji KLASIUS-P (uporabljeni v anketi) ni. Slednje zagotovo vpliva na velikost siceršnje kategorije »neopredeljeno« (šifra 9) v populaciji in med respondenti. Na drugi strani pa je nasprotno v klasifikaciji KLASIUS-P na ravni 2- in 3-mestne šifre prisotna kategorija »drugo/neopredeljeno« pri študijskem področju »naravoslovje, matematika, računalništvo« (šifra 40 in 400), ki je v klasifikaciji ISCED-97 ni.

V obdelavi smo za respondente podatke agregirali na ravni 2- in 1-mestne šifre. Za primerjavo populacije in respondentov smo uporabili klasifikacijo ISCED-97 in sicer na ravni 1-mestne šifre (podrobnosti glej v poglavju 1.3.3.).

Pomembno opozorilo za primerjavo populacije in respondentov v zvezi s smerjo študija je tudi to, da so pri anketiranju podatek vnesli študenti sami (klasifikacijo KLASIUS-P so imeli dostopno s spletno povezavo – so le izbrali ustrezno kategorijo). Pri populaciji pa je podatek o smeri študija vnesla ustrezna uradna oseba na posameznem visokošolskem zavodu.

Izračun starost anketirancev. – Starost v času izmenjave smo za populacijo in respondente izračunali na podlagi podatka o rojstvu. Za populacijo smo imeli natančen podatek o rojstvu, za respondente pa le leto rojstva. V obeh primerih pa smo pri izračunu upoštevali kot čas (začetka) izmenjave 1. 10. v danem letu. Tako se manjša napaka pojavi v primeru, da je oseba šla na izmenjavo v drugem semestru (potem je bila dejansko približno pol leta starejša, kot smo izračunali). Obrazec za izračun starosti za *populacijo* je:

$$1. 10. 2010 - \text{natančen datum rojstva.} \quad (1)$$

V njem »–« označuje matematični znak »minus«.

Za *respondente* pa smo starost izračunali po naslednjem obrazcu:

$$\text{leto izmenjave} + 1.10. - (\text{leto rojstva} + 30.6.) + e, \quad (2)$$

kjer je e je naključna spremenljivka, ki zavzema vrednosti na intervalu $(-0,5, 0,5)$ iz enakomerne porazdelitve.⁶

⁶ Verjetnost, da je izbrana katerakoli vrednost, je enaka. Enakomerna porazdelitev je izbrana na podlagi povprečnega dnevnega števila rojstev v Sloveniji.

1.1.1.2. Opredelitev dejanskih in potencialnih emigrantov

Poglejmo najprej, kako so dejanski in potencialni emigranti praviloma opredeljeni drugje in nato, kako jih bomo razumeli v tej knjigi.

Praviloma je opredelitev naslednja:

- Pod *dejanskimi emigranti* razumemo osebe, ki so v nekem (preteklem) obdobju odšle v tujino z namenom, da tam ostanejo nekaj časa. To je tok dejanske emigracije, ki ga je treba razlikovati od zaloge emigrantov (število oseb v tujini v nekem časovnem preseku). Praviloma nameravano obdobje bivanja v tujini ob odhodu vnaprej ni znano. Za opredelitev meddržavnega migranta kot »emigranta« se včasih razume relevantno obdobje (nameravanega ali dejanskega obdobja bivanja v tujini) eno leto. Združeni narodi (ZN) takega migranta (osebo, ki se seli v drugo državo od države njenega običajnega prebivališča za najmanj eno leto; Fron in dr., 2008) razumejo kot dolgoročnega migranta. Strokovnjaki OECD (OECD, 2008a) za razliko od ZN uporabljajo namesto pojma »dolgoročni migrant« izraz trajni ali stalni migrant, pri čemer ni ključni kriterij trajanje bivanja temveč pravica do bivanja v gostujoči državi (pridobljena z dovoljenjem za bivanje).
- Pod *potencialnimi emigranti* pa praviloma razumemo osebe, ki bi (pod določenimi pogoji) v danem časovnem preseku ali krajšem obdobju (npr. v naslednjih treh mesecih) odšle v tujino oz. imajo namero oditi v tujino, prav tako za neko daljše obdobje – praviloma eno leto ali več. Tako obdobje (eno leto) smo npr. šteli kot mejno za opredelitev potencialnih emigrantov v naših dveh dosedanjih analizah potencialne emigracije med slovenskimi znanstveniki (Bevc in dr., 1996; Bevc, Uršič, 2006).

Za analizo, zajeto v tej knjigi, smo na podlagi uporabljenega vprašalnika in odgovorov nanj kategorijo potencialnih emigrantov lažje opredelili kot kategorijo dejanskih emigrantov. Opredelitev obeh skupin migrantov je naslednja:

1. Pod *potencialnimi emigranti* bomo razumeli osebe, ki bi v danem časovnem preseku (čas anketiranja, torej konec leta 2011 oziroma začetek leta 2012) ali v bližnji prihodnosti odšle v tujino zaradi zaposlitve. Ker smo opazovali le ta razlog morebitnega odhoda v tujino, bomo zanje uporabili tudi izraz »*potencialni zaposlitveni emigranti*« oziroma »*potencialni delovni emigranti*«.
2. Pod *dejanskimi emigranti* pa bomo razumeli dve kategoriji oseb:
 - osebe, ki so bile v tujini v času anketiranja ali kdaj prej zaradi zaposlitve – zanje bomo uporabili izraz »*dejanski zaposlitveni emigranti*« ali tudi »*dejanski delovni emigranti*«;
 - osebe, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi različnih razlogov (zaposlitev, podiplomski študij, ipd.) – zanje bomo uporabili izraz »*dejanski emigranti*«.

Torej bomo pod dejansko emigracijo razumeli »zalogo« oseb v tujini in ne »tok« oseb v tujino v nekem preteklem obdobju. V nadaljevanju bomo podrobneje prikazali, kako smo na podlagi odgovorov anketirancev na določena vprašanja (v vprašalniku) opredelili navedene migrante in nemigrante. Izhajali bomo iz namena bivanja v tujini. Najprej bomo opredelili skupine anketirancev glede na nameravano ali dejansko zaposlitev v tujini, nato pa glede na bivanje v tujini zaradi vseh razlogov (zaposlitev, drugo).

Ad1. Emigracija zaradi zaposlitve – opredelitev potencialnih in dejanskih zaposlitvenih/delovnih emigrantov. – Opredelitev temelji na odgovorih anketirancev na dve vprašanji, ki ju prikazujemo v nadaljevanju. Relevantni vprašanji z možnimi odgovori sta bili:

1. *Ali bi se po končanem študiju zaposlili v tujini, če bi dobili ponudbo? Če že delate v tujini, to vprašanje izpustite! (izberite en odgovor).* (v vprašalniku je to bilo vprašanje 22)
 - a. nikakor ne,
 - b. verjetno bi se odločil-a,
 - c. zagotovo bi se odločil-a,
 - d. odločil-a bi se za delo na daljavo,
 - e. ne morem se odločiti,
 - f. drugo (navedite).
2. *Iskanje dela v tujini in zaposlitev v tujini (izberite en odgovor).* (v vprašalniku je to bilo vprašanje 23)
 - a. o delu v tujini še nisem razmišljal-a,
 - b. iščem informacije o zaposlitvi in doslej še nisem bil-a zaposlen-a v tujini,
 - c. dobil-a sem ponudbo za delo v tujini in je nisem sprejel-a,
 - d. dobil-a sem ponudbo za delo v tujini, vendar se še nisem odločil-a,
 - e. dobil-a sem ponudbo za delo v tujini in sem jo oziroma jo bom gotovo sprejel-a,
 - f. že delam v tujini oz. sem že delal-a,
 - g. drugo (navedite).

Na vsako od navedenih vprašanj je bil možen le en odgovor. Na podlagi kombinacije odgovorov nanju smo respondente razdelili v štiri skupine: odločeni zaposlitveni nemigranti, potencialni zaposlitveni emigranti, dejanski zaposlitveni emigranti in »drugo«. Prvi dve skupini se nanašata na časovni presek, tretja skupina pa na obdobje (dejanski delovni migranti v času anketiranja ali pa kdaj pred tem). Navedene štiri skupine smo oblikovali po sistemu kombinacije odgovorov na navedeni vprašanji, ki je prikazan v tabeli 1.1.

Tabela 1.1: Opredelitev odločenih zaposlitvenih nemigrantov, potencialnih in dejanskih zaposlitvenih emigrantov za udeležence Erasmus študentske izmenjave v letih 2005-2010

Skupine anketirancev	<i>Ali bi se po končanem študiju zaposlili v tujini, če bi dobili ponudbo? Če že delate v tujini, to vprašanje izpustite! (možen je bil en odgovor)</i>	<i>Iskanje dela v tujini in zaposlitev v tujini (možen je bil en odgovor)</i>
Odločeni zaposlitveni nemigranti	a	a, c
Potencialni zaposlitveni emigranti	b, c, d, e	b, d, e
Dejanski zaposlitveni emigranti (zaposleni v tujini v času anketiranja ali pa kdaj v preteklosti)		f
Drugo	f	g
Manjkajoči	Ni odgovora	Ni odgovora

Vir: Anketa (2011, 2012), IER.

Kombiniranje odgovorov na obe vprašanji je pri opredelitvi posameznih skupin naslednje:

- Odločeni zaposlitveni nemigranti: tisti, ki so odgovorili z »a« na prvo vprašanje ali z »a« ali »c« na drugo vprašanje (*ali se torej pojavlja pri kombinaciji odgovorov na obe vprašanji, obenem tudi pri kombinaciji odgovorov znotraj vsakega od obeh vprašanj*).
- Potencialni zaposlitveni/delovni emigranti: tisti, ki so odgovorili z »b« ali »c« ali »d« ali »e« na prvo vprašanje in obenem z »b« ali »d« ali »e« na drugo vprašanje (*ali se torej pojavlja znotraj obeh vprašanj, pri kombinaciji odgovorov na obe vprašanji pa smo uporabili in*).
- Dejanski zaposlitveni/delovni emigranti (v času anketiranja in kdaj v preteklosti): ni dileme, ker je možen samo en odgovor (»f« pri drugem vprašanju).
- Drugo: tisti, ki so navedli odgovor »drugo« na enega od obeh vprašanj ali na obe.
- Manjkajoči: tisti, ki niso odgovorili na nobeno od obeh vprašanj. Tu je potreben komentar, da je bilo prvo vprašanje namenjeno le tistim, ki v času anketiranja niso delali v tujini.

Pri oblikovanju navedenih skupin smo imeli naslednje dileme in težave:

- Potencialne delovne emigrante smo želeli opazovati ločeno za tri kategorije (neodločeni, odločeni, na daljavo), a smo po premisleku ugotovili, da se ne da oz. je prezahtevno.
- Pri dejanskih emigrantih žal, nasprotno kot je veljalo za anketiranje v letu 2004, zaradi združitve dveh skupin anketirancev v en odgovor v našem vprašalniku (pri vprašanju 22: *že delam v tujini oz. sem že delal-a*) nismo dobili kategorije »delovnih emigrantov v času anketiranja«. To kategorijo smo dobili iz drugega vprašanja – o pogostosti doseganje zaposlitve v tujini (v vprašalniku vprašanje 27); glej poglavje 2.3.2.

Ad2. Skupna emigracija (zaradi zaposlitve in drugih razlogov) – opredelitev vseh »dejanskih emigrantov« v času anketiranja. – Gre za osebe, ki so bile v času anketiranja zaposlene v tujini ali pa so bile v tujini zaradi drugih razlogov. Do te kategorije smo prišli s križanjem naslednjih dveh vprašanj:

Pogostost doseganje zaposlitve v tujini (v vprašalniku vprašanje 27):

- a) trenutno sem zaposlen-a,
- b) v preteklosti sem bil-a zaposlen-a,
- c) sem že bil-a in sem ponovno zaposlen-a,

Ali morda živite v tujini, pa tja niste odšli zaradi zaposlitve (v vprašalniku vprašanje 35):

- a) da,
- b) ne.

Možno je namreč, da je nekdo odšel v tujino zaradi drugih razlogov kot je zaposlitev, vendar pa je bil v času anketiranja zaposlen v tujini.

Na vsako od navedenih vprašanj je bil možen le en odgovor. Na podlagi kombinacije odgovorov nanju smo respondente razdelili v dve skupini: nemigranti in dejanski emigranti. Navedeni skupini smo oblikovali po sistemu kombinacije odgovorov, ki je prikazan v tabeli 1.2.

Tabela 1.2: Opredelitev dejanskih emigrantov zaradi različnih razlogov in nemigrantov za udeležence Erasmus študentske izmenjave v letih 2005-2010

Skupini anketirancev	<i>Pogostost doseganje zaposlitve v tujini</i> (možen je bil en odgovor)	<i>Bivanje v tujini, a tja nisem odšel-odšla zaradi zaposlitve</i> (možen je bil en odgovor)
Dejanski emigranti	a, c	a
Nemigranti	b	b

Vir: Anketa (2011, 2012), IER.

Kombiniranje odgovorov na obe vprašanji je za opredelitev posameznih skupin naslednje:

- Dejanski emigranti: tisti, ki so odgovorili z »a« ali »c« na prvo vprašanje ali z »a« na drugo vprašanje (*ali* se torej pojavlja pri kombinaciji odgovorov na obe vprašanji, obenem tudi pri kombinaciji odgovorov znotraj vsakega od obeh vprašanj).
- Nemigranti: tisti, ki so odgovorili z »b« na prvo ali z »b« na drugo vprašanje.

1.1.2. POTEK ANKETIRANJA IN TEŽAVE, POVEZANE Z ANKETIRANJEM TER POSLEDIČNO Z ANALIZO

Potek anketiranja. – Kot smo že omenili, smo anketiranje v obeh primerih (generacije 2005-2009, generacija 2010) izvajali približno en mesec. Največji odziv je bil v prvih nekaj dneh po začetku anketiranja ali po »opozorilnih« dopisih. V času izvedbe anketiranja smo imeli precej korespondence z anketiranci, večinoma pisne.

Težave pri anketiranju oziroma pri vprašalniku in s tem tudi analizi. – Pojavilo se je več težav, od katerih so nekatere tehnične, nekatere pa vsebinske narave:

- Nekateri anketiranci so *odgovorili tudi na vprašanja, ki naj bi jih izpustili*; boljše bi bilo, da bi bilo tehnično to onemogočeno. Ker je bila anketa spletna, so anketiranci očitno imeli slabši pregled nad sklopi vprašanj, za katera je bilo kakšno skupno opozorilo oziroma navodilo – na primer, da naj na cel sklop vprašanj v nadaljevanju odgovorijo le tisti, ki še niso bili zaposleni v tujini, ipd. Tako pa smo s križanjem odgovorov na več vprašanj ponekod naknadno ugotavljali, koliko je bilo res relevantnih odgovorov na nekatera vprašanja. Očitno bi bilo potrebno taka skupna navodila za več vprašanj še bolj poudariti ali pa jih ponoviti pri vsakem relevantnem vprašanju takega sklopa vprašanj.
- *Letnik študija v času izmenjave*: Pozabili smo na šesti letnik na nekaterih visokošolskih ustanovah. Tako je bilo v vprašalniku navedenih le pet letnikov. Čeprav smo po prvem koraku anketiranja to ugotovili, zaradi potrebne enotnosti vprašalnikov za generacije 2005-2009 in generacijo 2010 tudi v drugem koraku vprašalnika nismo spremenili. Tistim, ki so nas ob njihovi dilemi v primeru obiskovanja šestega letnika opozorili, smo predlagali, da se umestijo v peti letnik.
- *Visokošolska ustanova v Sloveniji v času izmenjave*: Ker so v vprašalniku ustanovo vpisovali študenti sami (nismo jim dali nabor vseh ustanov, med katerimi bi le izbrali svojo) in je bilo poimenovanje iste ustanove zelo različno, analize zaradi zelo velikega števila respondentov nismo delali po visokošolskih ustanovah.
- *Sedanja ali pretekla zaposlitev v tujini/delo v tujini*: Po taki zaposlitvi oziroma delu v tujini smo na malo različen način anketirance povprašali v dveh vprašanjih in dobili nanju od nekaterih anketirancev različen odgovor. Slednje je verjetno delno posledica odsotnosti opredelitve, kaj razumemo pod tako zaposlitvijo oziroma delom in odsotnost poizvedbe, kako je kdo v preteklosti delal v tujini⁷. Dejansko pri taki zaposlitvi/delu nismo imeli v mislih prakse v okviru izmenjave Erasmus, ki so jo morda nekateri pod tem razumeli. Možni drug razlog za različne odgovore iste osebe na podobno vprašanje, druga razmišljanja o navedeni težavi in njeno rešitev navajamo v poglavjih 2.3.1. in 2.3.2. pri tabelah 2.2.1 in 2.5. Ker je bila anketa anonimna, takih različnih odgovorov iste osebe na podobni vprašanji nismo mogli preveriti s samim anketirancem.
- *Predvideno obdobje zaposlitve ali bivanja v tujini* (za tiste, ki so bili v času anketiranja v tujini): Nismo predvideli odgovora »ne nameravam več ostati v tujini«.
- *Odsotnost vprašanja o njihovem trenutnem (v času anketiranja) zaposlitvenem oziroma študijskem statusu v primeru, da so bili takrat v Sloveniji*: Očitno so ob odsotnosti tega vprašanja nekateri pri vprašanju o zaposlitvi v tujini navajali tudi Slovenijo. Teh seveda pri takem vprašanju nismo upoštevali. Ta problem bi odpravili z ustrezno tehnično rešitvijo: na primer, da bi bil že pripravljen nabor držav brez Slovenije.

⁷ Pri Erasmus študentih je po navedbah mag. Roberta Marinška (iz CMEPIUS-a; Marinšek, 2013) na primer pogosto, da gredo na mobilnost še kot Comenius ali Grundtvig asistenti. Ta možnost je odprta pedagoškim in andragoškim poklicem.

- *Odsotnost vprašanja o državljanstvu*: Med slovenskimi Erasmus študenti so lahko tudi tujci, ki študirajo v Sloveniji, torej priseljenci. S pridobitvijo podatka o državljanstvu bi lahko dobili vpogled v razliko v relativnem obsegu Erasmus mednarodne študentske mobilnosti med državljani Republike Slovenije in tujci. Ker pa je kljub naraščanju števila tujcev njihov delež med vsemi udeleženci Erasmus študentske izmenjave iz Slovenije zelo majhen (v letih 2007-2010 se je gibal med 0,2 in 0,4 %⁸; izračun na podlagi podatkov v: CMEPIUS, 2012a), navedena pomanjkljivost nima večje teže.
- *Razmerje »izmenjave: osebe«*: Podatke o vzorcu in populaciji smo imeli za izmenjave, anketirali pa smo osebe.
- *Odsotnost odprtega vprašanja za sporočilo o pogledih anketirancev na meddržavno mobilnost in emigracijo mladih*: Ker takega vprašanja nismo vključili, nismo pridobili mnogih zagotovo zelo koristnih informacij. Vsekakor pa bi bila zaradi zelo velikega števila izpolnjenih vprašalnikov obdelava in analiza takega odprtega vprašanja precej zamudna.

1.1.3. PRIMERJAVA S PODOBNIM ANKETIRANJEM V LETU 2004

Kot smo že omenili, smo že pri zasnovi vprašalnika načrtovali primerjavo z rezultati podobnega anketiranja Erasmus študentov v letu 2004⁹. Takrat je vzorec zajemal 69 % vseh Erasmusovcev iz obdobja 1999-2004, stopnja odziva je znašala 38 %, delež respondentov v populaciji pa 26 %. Primerjavo rezultatov za obe anketiranji smo naredili pri analizi odgovorov na posamezna vprašanja, ki je prikazana v drugem poglavju te knjige. Zaradi odsotnosti podrobne podatkovne baze iz anketiranja v letu 2004 pa nismo mogli narediti primerjave tudi za poglobljeno analizo potencialne in dejanske emigracije, ki jo prikazujemo za generacije 2005-2010 v tretjem in četrtem poglavju.

1.1.4. ANALIZA ZNAČILNOSTI MIGRANTOV IN NEMIGRANTOV

Značilnosti emigrantov v primerjavi z nemigranti med nekdanjimi Erasmusovci generacij 2005-2010 smo proučili prek več vrst analize: prek statistične analize (statistično značilnih) razlik med tema dvema skupinama respondentov, prek indeksa selektivnosti migracij (opredelitev glej v poglavju 3.2) ter prek strukture odgovorov ob križanju dveh ali treh spremenljivk. Nismo pa mogli uporabiti tudi prvotno planiranega odločitvenega oziroma regresijskega drevesa, ker se je ta vrsta analize s testiranjem njegove uporabe na naših

⁸ Prikazan je delež med udeleženci izmenjave z znanim državljanstvom; slednjih je bilo v populaciji v navedenih letih med 99 % in 100 %. Podatki o državljanstvu udeležencev študentske izmenjave Erasmus so na razpolago za generacije od vključno leta 2007 dalje.

⁹ Anketiranje in analizo je izvedel dr. Jernej Zupančič; pri zasnovi vprašalnika in analizi je sodelovala M. Bevc, nosilka projekta, v okviru katerega se je izvajalo anketiranje (Bevc, Lukšič, Zupančič, 2004).

podatkih pokazala kot neustrezna. Pokazalo se je, da z njegovo uporabo ne pridobimo dodatnih informacij o procesu odločanja nekdanjih Erasmus študentov glede njihove dejanske ali potencialne emigracije. Ta metoda se je na primer pokazala kot uporabna pri analizi dejanske emigracije znanstvenikov v obdobju 2005-2009. Metoda in rezultati te analize so podrobneje predstavljeni drugje (glej: Bevc, Ogorevc, Koman, 2012).

1.2. OSNOVNI PODATKI O VELIKOSTI POPULACIJE, VZORCA IN ODZIVU NA ANKETIRANJE

1.2.1. VELIKOST POPULACIJE IN VZORCA

Populacija. – Skupno število Erasmus izmenjav v obdobju 2005-2010 je znašalo 7199. Število izmenjav je lahko in je bilo večje od števila udeležencev izmenjav, ker se posamezen študent v času študija lahko udeleži ene študijske izmenjave in ene izmenjave zaradi prakse (tudi znotraj posameznega študijskega leta). Za populacijo nismo imeli podatkov o udeležencih temveč o izmenjavah¹⁰.

Vzorec je znašal 81 % populacije, saj smo elektronske naslove pridobili za udeležence 5817 izmenjav (to kategorijo bomo imenovali »vzorec – izmenjave«). Iz podvajanja posameznega elektronskega naslova (zaradi večkratnih izmenjav posamezne osebe) smo prišli do podatka o številu udeležencev navedenega števila izmenjav; teh je bilo 5635. To je skupno število oseb, katerim smo poslali vprašalnik. Poimenovali smo jih tudi »kontaktirane osebe« oziroma anketiranci (to kategorijo lahko poimenujemo »potencialni vzorec – osebe«). V tabeli 1.3 prikazujemo primerjavo velikosti populacije in vzorca z vidika števila izmenjav v posameznih letih obdobja 2005-2010 in tudi ločeno za obe fazi anketiranja (generacije 2005-2009, generacija 2010). V tabeli 1.4 prikazujemo skupno število anketirancev (vzorec) po vrsti izmenjave in številu udeležb na posamezni vrsti izmenjave. V tabeli 1.5 pa prikazujemo, kako smo od navedenega skupnega števila izmenjav in kontaktiranih oseb prišli do dejanskega števila potencialnih respondentov (to kategorijo bomo imenovali »dejanski vzorec – osebe«). Od skupnega števila izmenjav smo odšteli dvojne ali večkratne izmenjave in osebe, za katere elektronski naslovi niso bili več veljavni (v generacijah 2005-2009 je bilo skoraj 10 % takih oseb, v generaciji 2010 pa je bilo le malo takih oseb). Končno skupno število potencialnih respondentov za generacije 2005-2010 znaša za obe anketiranci skupaj 5171 oseb.

¹⁰ Za populacijo podatka o večkratnih izmenjavah ob odsotnosti imena in priimka ali enotne identifikacijske številke skozi vsa leta opazovanja nismo imeli.

Tabela 1.3: Število študentskih izmenjav* Erasmus v obdobju 2005-2010, opazovanih z anketiranjem (vzorec), ter primerjava s skupnim številom takih izmenjav (populacija)

	Generacije Erasmus študentov							
	v prvem anketiranju (ob koncu leta 2011)						v drugem anke- tiranju (v začetku leta 2012)	Sku- paj obe anke- tiranji
	2005	2006	2007	2008	2009	2005- 2009	2010	2005- 2010
Vzorec								
1. študij	710	768	811	838	859	3986	1198	5184
2. praksa			101	72	188	361	272	633
3. skupaj	710	768	912	910	1047	4347	1470	5817
Populacija								
4. Skupaj populacija	879	982	1192	1308	1368	5719	1480	7199
5. Delež kontaktiranih med vsemi (3/4*100) – v %	80,8	79,1	76,5	69,6	76,5	76,0	99,3	80,8

Vir: Lastni izračuni na podlagi podatkov v: CMEPIUS, 2011, 2012, 2012a (Erasmus študenti – interna dokumentacija).

* Namesto o osebah govorimo o izmenjavah, ker so se nekateri študenti udeležili dveh izmenjav. Glej tabelo 1.4.

Tabela 1.4: Skupno število anketiranih (vzorec) Erasmus študentov iz generacij 2005-2010 glede na vrsto izmenjave in število udeležb na posamezni vrsti izmenjave

Vrsta izmenjave	1-krat	2-krat	3-krat	Skupaj
Študij	5016	2		5018
Praksa	439	16		455
Oboje (študij in praksa)				162
- 1x študij in 1x praksa		160		160
- 2x študij in 1x praksa			2	2
Skupaj	5455	178	2	5635

Vir: Lastni izračuni na podlagi podatkov v: CMEPIUS, 2011, 2012 (Erasmus študenti – interna dokumentacija).

* V času študija je možna udeležba na dveh izmenjavah, teoretično pa je mogoče tudi, da se posameznik udeleži treh izmenjav (če v času študija zamenja visokošolsko ustanovo). Dobljen odstotek udeležencev večkratnih izmenjav (3 %) je nižji od tega deleža med respondenti (glej poglavje 2.2.1.). Morda za vzorec niso bile evidentirane vse večkratne izmenjave.

Tabela 1.5: Vzorec anketirancev oziroma kontaktiranih Erasmus študentov »generacij« 2005-2010 (število izmenjav in število oseb)

Kategorija	Število
1 Skupaj – število izmenjav v vzorcu: vzorec – izmenjave	5817
2 Nepopoln e-naslov, zato izločen	2
3 »Dvojniki« oz. večkratne izmenjave (posameznik se je udeležil dveh ali treh izmenjav)*	180
4 Skupno število kontaktiranih Erasmusovcev – osebe (1-2-3): (potencialni) vzorec – osebe	5635
5 Napačni e-naslovi – ne delujejo več	465
6 Skupno število potencialnih respondentov – uspešno kontaktiranih, ki se potencialno lahko odzovejo (4-5): dejanski vzorec – osebe	5171

Vir: Lastni izračuni na podlagi naslednjih virov: CMEPIUS, 2011, 2012 (Erasmus študenti: interna dokumentacija); Anketa (2011, 2012), IER.

* Vsota za »skupaj« pri 2- in 3-kratnih izmenjavah v tabeli 1.4.

1.2.2. ODZIV NA ANKETIRANJE

Odziv na anketiranje je bil velik. Odzvalo se je 2763 oseb, kar je 53 % uspešno kontaktiranih oseb (oseb v dejanskem vzorcu). Če upoštevamo tudi pri respondentih število izmenjav, ki jih je bilo 2950 oziroma 1,07 na osebo in imamo vse tri kategorije (populacija, vzorec, respondenti) izražene na enak način (izmenjave), znaša stopnja odziva na anketiranje 51 % in delež respondentov v populaciji 41 %. V tabeli 1.6 prikazujemo v prvih treh stolpcih tako izražen odziv, v zadnjih dveh stolpcih pa še delež respondentov v vzorcu in populaciji, pri čemer so respondenti izraženi v številu oseb, ostali dve kategoriji pa v številu izmenjav. Ne glede na način merjenja (prvi je verodostojen, drugi manj) je bil odziv večji pri udeležencih izmenjav v zadnjih treh opazovanih letih, najmanjši pa pri udeležencih izmenjav v prvem opazovanem letu.

Tabela 1.6: Velikost vzorca, stopnja odziva na anketiranje ter delež respondentov v populaciji – anketiranje Erasmus študentov generacij 2005-2010

Študijsko leto	Vse kategorije so izražene v izmenjavah			Respondenti so izraženi v osebah, vzorec in populacija pa v izmenjavah	
	% vzorca v populaciji	% respond. v vzorcu	% respond. v populaciji	% respond. v vzorcu	% respond. v populaciji
2005/06	80,8	27,2	22,0	27,2	22,0
2006/07	79,0	36,2	28,6	36,8	29,1
2007/08	76,5	45,9	35,2	41,4	31,7
2008/09	69,6	60,7	42,2	53,4	37,2
2009/10	76,5	54,7	41,9	49,7	38,0
2010/11	99,3	57,4	57,0	53,9	53,5
Skupaj	80,8	50,7	41,0	45,6	36,8

Vir: Lastni izračuni na podlagi naslednjih virov: CMEPIUS, 2011, 2012, 2012a (Erasmus študenti: populacija, e-naslovi; interna dokumentacija); Anketa (2011, 2012), IER.

1.3. PRIMERJAVA POPULACIJE, VZORCA IN ANKETIRANCEV, KI SO ODGOVORILI NA VPRAŠALNIK TER CELOTNE ŠTUDENTSKE EPOPULACIJE

Vse tri kategorije, povezane z anketiranjem (populacija, vzorec, respondenti), ali dve med njima smo lahko primerjali po tistih značilnostih, za katere smo imeli podatke za vse primerjane kategorije (dve ali tri). Najmanj podatkov smo imeli za vzorec; gre za dva podatka – leto izmenjave in vrsta izmenjave. Glavne podatke in ugotovitve iz teh primerjav prikazujemo v nadaljevanju. Obenem prikazujemo tudi primerjavo populacije Erasmus študentov in respondentov s celotno študentsko populacijo (obdobja 2005-2010).

1.3.1. PRIMERJAVA VZORCA S POPULACIJO

Vzorec in populacijo smo lahko primerjali po dveh značilnostih, za kateri smo imeli podatke za obe kategoriji. To pa je študijsko leto izmenjave in vrsta izmenjave. V tabeli 1.7

prikazujemo podatke za obe značilnosti hkrati za populacijo in vzorec ter velikost vzorca (delež anketirancev/vzorca v populaciji) za vsako od njiju.

Študijsko leto izmenjave. – Kot smo prikazali v tabeli 1.3, se je velikost vzorca (delež vseh izmenjav, za katere smo imeli elektronske naslove) gibala med 70 % (leto 2008/2009) in 99 % (zadnje opazovano študijsko leto). Posledično so v vzorcu v primerjavi s populacijo nadpovprečno zastopani udeleženci izmenjave v letu 2010/2011, podpovprečno pa udeleženci izmenjave v letu 2008/2009. Udeleženci izmenjav v ostalih štirih letih so v vzorcu zastopani s skoraj enakim deležem kot v populaciji. V populaciji je letno število Erasmus študentskih izmenjav v opazovanem obdobju naraščalo, kar se odraža tudi v velikosti vzorca; izjema je leto 2008.

Vrsta izmenjave. – Razpoložljivost podatka o elektronskem naslovu udeležencev Erasmus izmenjave je bila večja za študente, ki so bili v opazovanem obdobju 2005-2010 na študijski izmenjavi, kot za tiste, ki so bili na izmenjavi zaradi prakse (v povprečju 72 % nasproti 82 %). Zato je delež prvih v vzorcu rahlo večji kot v populaciji (89 % nasproti 88 %) na račun izmenjav zaradi prakse.

Tabela 1.7: Primerjava vzorca in populacije Erasmus študentov generacij 2005-2010 po študijskem letu in vrsti izmenjave

	POPULACIJA			VZOREC			DELEŽ VZORCA V POPULACIJI (%)		
	študij	praksa	Skupaj	študij	praksa	Skupaj	študij	praksa	Skupaj
ŠTEVILO (izmenjav)									
2005	879		879	710		710	80,8		80,8
2006	972		972	768		768	79,0		79,0
2007	1018	174	1192	811	101	912	79,7	58,0	76,5
2008	1132	176	1308	838	72	910	74,0	40,9	69,6
2009	1118	250	1368	859	188	1047	76,8	75,2	76,5
2010	1201	279	1480	1198	272	1470	99,8	97,5	99,3
Skupaj	6320	879	7199	5184	633	5817	82,0	72,0	80,8
STRUKTURA po vrsti izmenjave v posameznih študijskih letih izmenjave (%)									
2005	100,0	0,0	100	100,0		100			
2006	100,0	0,0	100	100,0		100			
2007	85,4	14,6	100	88,9	11,1	100			
2008	86,5	13,5	100	92,1	7,9	100			
2009	81,7	18,3	100	82,0	18,0	100			
2010	81,1	18,9	100	81,5	18,5	100			
Skupaj	87,8	12,2	100	89,1	10,9	100			
STRUKTURA obeh vrst izmenjave v celotni populaciji oz. v vzorcu glede na leto izmenjave (%)									
2005	13,9	0,0	12,2	13,7	0,0	12,2			
2006	15,4	0,0	13,5	14,8	0,0	13,2			
2007	16,1	19,8	16,6	15,6	16,0	15,7			
2008	17,9	20,0	18,2	16,2	11,4	15,6			
2009	17,7	28,4	19,0	16,6	29,7	18,0			
2010	19,0	31,7	20,6	23,1	43,0	25,3			
Skupaj	100	100	100	100	100	100			

Vir: Lastni izračuni na podlagi naslednjih virov: CMEPIUS, 2011, 2012, 2012a (Erasmus študenti, interna dokumentacija); Anketa (2011, 2012), IER.

1.3.2. PRIMERJAVA ANKETIRANCEV, KI SO VRNILI IZPOLNJEN VPRAŠALNIK, Z VZORCEM

Podobno kot pri primerjavi vzorca s populacijo, smo lahko respondente primerjali z vzorcem za dve značilnosti: študijsko leto izmenjave in vrsta izmenjave. V tabeli 1.8 prikazujemo obe dimenziji hkrati za vzorec in respondente ter stopnjo odziva na anketiranje (delež respondentov v vzorcu) za vsako od njiju. Podobno kot pri primerjavi vzorca s populacijo se tudi v tem primeru prikazani podatki nanašajo na število izmenjav in ne na število oseb. To je mogoče

Tabela 1.8: Primerjava respondentov in vzorca Erasmus študentov generacij 2005-2010 po študijskem letu in vrsti izmenjave

Leto	VZOREC			RESPONDENTI			DELEŽ RESPONDENTOV V VZORCU – stopnja odziva (%)		
	študij	praksa	skupaj	študij	praksa	skupaj	študij	praksa*	skupaj
ŠTEVILO (izmenjave)									
2005	710		710	193		193	27,2		27,2
2006	768		768	278		278	36,2		36,2
2007	811	101	912	362	57	419	44,6	56,4	45,9
2008	838	72	910	464	88	552	55,4	122,2*	60,7
2009	859	188	1047	461	112	573	53,7	59,6	54,7
2010	1198	272	1470	692	152	844	57,8	55,9	57,4
Skupaj				2450	409	2859			
Ni podatka				16	7	23			
Skupaj	5184	633	5817	2466	484	2950	47,6	76,5*	50,7
STRUKTURA po vrsti izmenjave v študijskih letih izmenjave (%)									
2005	100,0		100	100,0		100			
2006	100,0		100	100,0		100			
2007	88,9	11,1	100	86,4	13,6	100			
2008	92,1	7,9	100	84,1	15,9	100			
2009	82,0	18,0	100	80,5	19,5	100			
2010	81,5	18,5	100	82,0	18,0	100			
Skupaj				85,7	14,3	100			
Ni podatka				69,6	30,4	100			
Skupaj	89,1	10,9	100	83,6	16,4	100			
STRUKTURA obeh vrst izmenjave v vzorcu oz. med vsemi respondenti glede na leto izmenjave (%)									
2005	13,7	0,0	12,2	7,8	0,0	6,5			
2006	14,8	0,0	13,2	11,3	0,0	9,4			
2007	15,6	16,0	15,7	14,7	11,8	14,2			
2008	16,2	11,4	15,6	18,8	18,2	18,7			
2009	16,6	29,7	18,0	18,7	23,1	19,4			
2010	23,1	43,0	25,3	28,1	31,4	28,6			
Skupaj				99,4	84,5	96,9			
Ni podatka				0,6	1,4	0,8			
Skupaj	100	100	100	100	100	100			

Vir: Lastni izračuni na podlagi naslednjih virov: CMEPIUS, 2011, 2012 (Erasmus študenti: e-naslovi; interna dokumentacija); Anketa (2011, 2012), IER.

* Domnevamo, da je večje število udeležencev prakse med respondenti kot v vzorcu posledica tega, da so nekateri respondenti pod prakso šteli tudi kakšne druge vrste prakse v tujini in ne le tisto v okviru izmenjave Erasmus. S tega vidika so podatki za prakso verjetno manj verodostojni kot za študij.

zaradi vprašanja o vrsti izmenjave, na katerega so anketiranci lahko navedli obe vrsti izmenjave (študij, praksa), če so se udeležili obeh. Niso pa zajeti tisti redki posamezniki, ki so se udeležili obeh vrst izmenjave, pri tem pa ene od izmenjav večkrat. V populaciji sta bila le dva taka primera.

Študijsko leto izmenjave. – Odziv na anketo je bil večji pri zadnjih treh generacijah (2008-2010), pri starejših generacijah pa je padal s časovno oddaljenostjo od leta anketiranja. Zato so med respondenti zadnje tri letne generacije zastopane bolj, predhodne tri pa manj kot v vzorcu.

Vrsta izmenjave. – Odziv na anketiranje je bil, kot prikazujemo v tabeli 1.8, večji za udeležence izmenjave zaradi prakse kot za udeležence izmenjave zaradi študija, zato je med respondenti prva vrsta izmenjave (praksa) udeležena z večjim deležem kot v vzorcu (16 % nasproti 11 %) na račun izmenjav zaradi študija (84 % nasproti 89 %).

1.3.3. PRIMERJAVA ANKETIRANCEV, KI SO VRNILI IZPOLNJEN VPRAŠALNIK, S POPULACIJO

Respondente in populacijo smo primerjali po naslednjih šestih značilnostih, za katere smo imeli podatke za obe kategoriji (respondente, populacijo): starost v času izmenjave, spol, leto izmenjave, vrsta izmenjave, smer študija in država izmenjave. Omejitev pri primerjavi je, da smo pri populaciji imeli podatke o izmenjavah (torej ne o osebah – nekateri pa so se izmenjave udeležili večkrat), pri respondentih pa o osebah. Ker pa smo za respondente imeli tudi podatek o tem, ali so se udeležili ene ali obeh vrst izmenjave (študij, praksa), smo po vseh navedenih značilnostih primerjali respondente s populacijo tudi za število izmenjav. Vpliv velikosti vzorca in odziva anketirancev se odraža v deležu respondentov v populaciji ter v podobnosti oziroma razlikah v strukturi obeh kategorij (respondentov in populacije). S primerjavo strukture respondentov in populacije po navedenih šestih značilnostih bomo dobili vpogled, v kolikšni meri so respondenti reprezentativni za celotno populacijo. Poleg tega pristopa pa smo za starost, kot edino zvezno spremenljivko (značilnost) med opazovanimi šestimi značilnostmi, izdelali tudi statistično testiranje reprezentativnosti respondentov oziroma realiziranega vzorca.

1.3.3.1. Testiranje reprezentativnosti starostne sestave respondentov s statistično analizo

Populacija in respondenti se pri testiranju statistično značilnih razlik razumeta kot dva neodvisna vzorca z različno varianco in velikostjo. V testiranje smo zajeli značilnosti anketirancev, za katere smo imeli podatke za oba vzorca: spol, starost, smer študija, leto izmenjave, vrsta izmenjave (študij, praksa) in država izmenjave. Iz razloga, ki smo ga že

omenili (zveznost spremenljivke), smo kot izhodišče vzeli starost. Testirali smo, ali je povprečna starost udeležencev izmenjave po posameznih značilnostih (v tem primeru starost udeležencev po spolu, itd.) v obeh »vzorcih«, torej v populaciji in med respondenti, enaka.

Uporabili smo dvostranski t-test. Statistična analiza je pokazala, da pri 5 % stopnji tveganja ne moremo trditi, da se povprečna starost oseb z določeno značilnostjo (spol, država izmenjave, ipd.) v obeh navedenih vzorcih (populacija, respondenti) razlikuje. Izjema so udeleženci izmenjave na Madžarskem in v Turčiji, kjer so sicer majhne razlike statistično značilne.

Realiziran vzorec (oziroma respondenti) je iz opazovanega vidika torej reprezentativen.

Rezultate testa prikazujemo v prilogi A.

1.3.3.2. Primerjava strukture respondentov in populacije po nekaterih značilnostih

Starost (v času izmenjave). – Respondenti so bili v času izmenjave v povprečju enako stari kot udeleženci izmenjave v celi populaciji, kar je pokazal že test reprezentativnosti respondentov po starosti, prikazan v poglavju 1.3.3.1. Njihova povprečna starost je znašala 23,3 let, za populacijo pa znaša povprečna starost udeležencev izmenjave 23,1 leta. To potrjuje tudi tabela 1.9, iz katere je razvidno, da je starostna struktura respondentov precej podobna starostni strukturi populacije ne glede na to, ali pri respondenth opazujemo izmenjave ali osebe.

Tabela 1.9: Primerjava populacije in respondentov med udeleženci Erasmus izmenjave v obdobju 2005-2010 po njihovi starosti v času izmenjave

Starostne skupine (v letih starosti)	Populacija – IZMENJAVE			Respondenti – IZMENJAVE			Respondenti – OSEBE			
	Število	Struktura (%)	Struktura brez »ni podatka« (%)	Število	Struktura (%)	% respondentov v popul.	Število	Struktura (%)	Struktura brez »ni podatka« (%)	% respondentov v popul.
do 20	274	3,8	3,8	113	3,9	41,2	110	4,0	4,0	40,1
21 do 22	2776	38,6	38,6	1201	41,7	43,3	1139	41,2	41,3	41,0
23 do 24	2869	39,9	39,9	1053	36,5	36,7	1009	36,5	36,5	35,2
25 do 26	908	12,6	12,6	322	11,2	35,5	320	11,6	11,6	35,2
nad 26	368	5,1	5,1	194	6,7	52,7	183	6,6	6,6	49,7
Skupaj	7195	99,9	100				2761	99,9	100	38,4
Ni podatka	4	0,1					2	0,1		50,0
SKUPAJ	7199	100		2883	100	40,0	2763	100		38,4

Vir: Lastni izračuni na podlagi naslednjih virov: CMEPIUS, 2012a (Erasmus študenti: populacija; interna dokumentacija); Anкета (2011, 2012), IER.

Spol. – Kot kaže tabela 1.10, je bilo tako v populaciji kot med respondenti bistveno več žensk kot moških, pri tem pa med respondenti še nekoliko več kot v populaciji – ne glede na to, ali so izraženi v osebah ali v izmenjavah.

Tabela 1.10: Primerjava populacije in respondentov med udeleženci Erasmus izmenjave v obdobju 2005-2010 po spolu

Spol	Populacija – IZMENJAVE		Respondenti – IZMENJAVE			Respondenti – OSEBE			
	Število	Struktura (%)	Število	Struktura (%)	% respondentov v populaciji	Število	Struktura (%)	Struktura brez »ni podatka« (%)	% respondentov v populaciji*
Moški	2537	35,2	875	30,4	34,5	855	30,9	31,1	33,7
Ženski	4662	64,8	2002	69,6	42,9	1895	68,6	68,9	40,6
Skupaj	7199	100	2877	100,0	40,0	2750	99,5	100	38,2
Ni podatka						13	0,5		
SKUPAJ	7199	100	2877	100	40,0	2763	100		38,4

Vir: Lastni izračuni na podlagi naslednjih virov: CMEPIUS, 2012a (Erasmus študenti: populacija; interna dokumentacija); Anketa (2011, 2012), IER.

* Za populacijo so podatki v izmenjavah.

Leto izmenjave. – Kot kaže tabela 1.11, se struktura respondentov od strukture populacije razlikuje po nadpovprečni zastopanosti zadnje letne generacije (2010) in manjši zastopanosti prvih treh letnih generacij (2005-2007). To je posledica skoraj 100 % vzorca pri generaciji 2010 ter večjega odziva na anketiranje pri zadnjih opazovanih letnih generacijah glede na prve. Realiziran vzorec je torej najbolj reprezentativen za generacijo 2010/2011 (respondenti predstavljajo 50 % populacije), najmanj pa za generacijo 2005/2006 (respondenti predstavljajo 22 % populacije).

Vrsta izmenjave. – Struktura respondentov in populacije sta bili podobni ob siceršnji nekoliko manjši zastopanosti Erasmusovcev zaradi študijske izmenjave na račun tistih zaradi prakse (tabela 1.12). Za udeležence obeh vrst izmenjave smo zaradi velikega vzorca in velikega odziva¹¹ dobili podatke za več kot tretjino cele populacije nekdanjih Erasmus študentov generacij 2005-2010; natančneje – pri udeležencih študijske izmenjave za 55 % in pri udeležencih prakse za 39 %.

¹¹ Kot smo dejali, je bil vzorec večji za študijske izmenjave kot za izmenjave zaradi prakse, pri stopnji odziva pa je bilo nasprotno (za udeležence študijskih izmenjav je bila nižja kot za udeležence prakse).

Tabela 1.11: Primerjava populacije in respondentov med udeleženci Erasmus izmenjave v obdobju 2005-2010 po letu izmenjave

Leto izmenjave	Populacija – IZMENJAVE		Respondenti – IZMENJAVE			Respondenti – OSEBE			
	Število	Struktura (%)	Število	Struktura (%)	% respond. v popul.	Število	Struktura (%)	Struktura brez »ni podatka« (%)	% respond. v populaciji*
2005/06	879	12,2	193	6,8	22,0	193	7,0	7,3	22,0
2006/07	972	13,5	278	9,7	28,6	283	10,2	10,7	29,1
2007/08	1192	16,6	419	14,7	35,2	378	13,7	14,3	31,7
2008/09	1308	18,2	552	19,3	42,2	486	17,6	18,3	37,2
2009/10	1368	19,0	573	20,0	41,9	520	18,8	19,6	38,0
2010/11	1480	20,6	844	29,5	57,0	792	28,7	29,9	53,5
Skupaj						2652	96,0	100	36,8
Ni podatka						111	4,0		
SKUPAJ	7199	100	2859	100	39,7	2763	100		38,4

Vir: Lastni izračuni na podlagi naslednjih virov: CMEPIUS, 2012a (Erasmus študenti: populacija; interna dokumentacija); Anketa (2011, 2012), IER.

* Za populacijo so podatki v izmenjavah.

Tabela 1.12: Primerjava populacije in respondentov med udeleženci Erasmus izmenjave v obdobju 2005-2010 po vrsti izmenjave

Vrsta izmenjave	Populacija – IZMENJAVE		Respondenti – IZMENJAVE		
	Število	Struktura (%)	Število	Struktura (%)	% respond. v popul.
Študij	6320	87,8	2466	83,6	39,0
Praksa	879	12,2	484	16,4	55,1
Skupaj	7199	100	2950	100	41,0

Vir: Lastni izračuni na podlagi naslednjih virov: CMEPIUS, 2012a (Erasmus študenti: populacija; interna dokumentacija), Anketa (2011, 2012), IER.

* Za populacijo so podatki v izmenjavah.

Smer študija (v času izmenjave). – Najbolj verodostojna primerjava je mogoča na ravni 1-mestne šifre uporabljene klasifikacije¹²; to je bila, kot smo omenili v poglavju 1.1.1.1.,

¹² Razlogi, da primerjava ni mogoča na ravni 2-mestne šifre:

- v populaciji se ne pojavijo nekatere kategorije, ki se pojavijo med respondenti (01. splošne izobraževalne aktivnosti/izidi, 09. osebnostni razvoj, 40. naravoslovje, matematika in računalništvo – podrobneje neopredeljeno, 86. varovanje),
- nekaj kategorij pa je po številu oseb v populaciji manjših kot med respondenti (85. varstvo okolja, 99. neopredeljeno po ožjem področju).

Možen razlog za odsotnost prvih dveh kategorij (01 in 09) v populaciji je klasifikacija ISCED-97, v kateri teh kategorij ni, so pa vsebinsko uvrščene v naslednjo raven: »1 – izobraževalne vede in izobraževanje učiteljev«. Navedene razlike med kategorijama »varovanje« in »varstvo okolja« so verjetno posledica malo

klasifikacija ISCED-97. Omejitve primerjave smo že navedli. V tabeli 1.13 prikazujemo primerjavo populacije in respondentov, pri čemer so respondenti izraženi tako v izmenjavah kot v osebah. O zastopanosti populacije med respondenti je možen naslednji sklep. Populacija je:

- najboljše predstavljena (respondenti predstavljajo več kot 50 % populacije) za študijske smeri s področja storitev, zdravstva in sociale,
- razmeroma dobro oziroma nad povprečjem (respondenti, izraženi v izmenjavah, predstavljajo 40-46 % populacije, izraženi v osebah, pa 38-45 % populacije): za izobraževalne vede, humanistiko in umetnost; naravoslovje, matematiko in računalništvo; tehniko, proizvodne tehnologije in gradbeništvo;
- najmanj (pod povprečjem) pa za naslednje študijske smeri: družbene, poslovne, upravne in pravne vede; kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in veterinarstvo.

Glavna razlika v strukturi populacije in respondentov je precej manjša zastopanost Erasmusovcev s področja družbenih ved med respondenti kot v populaciji (tabela 1.13). In to kljub temu, da predstavljajo le-ti največji delež vseh respondentov in sicer več kot tretjino.

Država izmenjave. – Populacija je v primeru, da opazujemo izmenjave, z respondenti najboljše pokrita za Erasmusovce, ki so bili v naslednjih državah: Lihtenštajn, Malta, Islandija, Irska, Romunija, Švedska, Norveška, Španija, Nemčija, Francija in Belgija. Če opazujemo osebe, se med državami z najboljšo pokritostjo populacije z respondenti namesto nekaterih omenjenih držav pojavijo Švedska, Norveška, Romunija in Češka. Celoten prikaz primerjave populacije in respondentov po državah je zajet v tabeli 1.14. Struktura populacije in respondentov z vidika države izmenjave je podobna. Delež najpogostejših držav (Španije, Nemčije, Portugalske) je podoben v populaciji in med respondenti ne glede na to, ali pri respondentih opazujemo izmenjave (tako kot pri populaciji – kolone 3 do 6 v tabeli 1.14) ali osebe (zadnje štiri kolone v isti tabeli).

drugačne umestitve respondentov (pri anketiranju so smer študija vnesli študenti sami – iz priloženega seznama/klasifikacije KLASIUS-P) kot so bili umeščeni v populaciji (študentovo smer študija je opredelila ustrežna oseba na matični visokošolski ustanovi). Večja kategorija »neopredeljeno« med respondenti je gotovo posledica navedene odsotnosti kategorije »drugo« pri nekaterih študijskih področjih v uporabljeni klasifikaciji KLASIUS-P v anketi.

Tabela 1.13: Primerjava populacije in respondentov med udeleženci Erasmus izmenjave v obdobju 2005-2010 po smeri študija*

Smer študija – na ravni 1-mestne šifre uporabljene klasifikacije študijskih področij	Populacija – IZMENJAVE		Respondenti – IZMENJAVE			Respondenti – OSEBE			
	Število	Struktura (%)	Število	Struktura (%)	% respond. v popul.	Število	Struktura (%)	Struktura brez »ni podatka« (%)	% respond. v populaciji**
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0. Splošne izobraževalne aktivnosti/izidi			19	0,7	Glej spodnjo vrstico***	18	0,7	0,7	Glej spodnjo vrstico***
1. Izobraž. vede in izobraževanje učiteljev	229	3,2	91	3,2	39,7 (48)****	86	3,1	3,2	37,6 (45,4)****
2. Umetnost in humanistika	1437	20,0	665	23,7	46,3	640	23,2	23,9	44,5
3. Družb., poslov. upravne in pravne vede	3539	49,2	1091	38,8	30,8	1036	37,5	38,7	29,3
4. Naravoslovje, matem. in računalništvo	441	6,1	188	6,7	42,6	180	6,5	6,7	40,8
5. Tehnika, proizvod. tehnologije in gradben.	779	10,8	308	11,0	39,5	293	10,6	10,9	37,6
6. Kmetijstvo, gozd., ribištvo, veterinar.	129	1,8	28	1,0	21,7	25	0,9	0,9	19,4
7. Zdravstvo in sociala	425	5,9	241	8,6	56,7	222	8,0	8,3	52,2
8. Storitve	187	2,6	134	4,8	71,7	135	4,9	5	72,2
9. Neopredeljeno	33	0,5	45	1,6	()*****	44	1,6	1,6	()*****
Skupaj	7199	100,0	2810	100	39,0	2679	97,0	100	37,2
Ni podatka						84	3,0		
SKUPAJ	7199	100	2810	100	39,0	2763	100		38,4

Vir: Lastni izračuni na podlagi naslednjih virov: CMEPIUS, 2012a (Erasmus študenti: populacija; interna dokumentacija); Anketa (2011, 2012), IER.

* Upoštevana je klasifikacija ISCED-97.

** Za populacijo so podatki v izmenjavah.

*** Podatek je prištet naslednji kategoriji »1-Izobraževalne vede in izobraževanje učiteljev«.

**** V oklepaju je prikazan delež vsote respondentov dveh kategorij (šifri 0 in 1) v populaciji (v kategoriji 1).

***** Izračun ni mogoč, ker je med respondenti v tej kategoriji več oseb kot v populaciji. Razlog: v populaciji so neopredeljeni (glede na uporabljeno klasifikacijo) v večji meri uvrščeni v drugih osem ravni, pri respondentih pa so (glede na uporabljeno klasifikacijo, kjer kategorija »drugo« pri ostalih osmih ravneh ni tako močno zastopana) v večji meri združeni skupaj in jih je tako več kot v populaciji (utemeljitev glej v poglavju 1.1.1.1.).

Tabela 1.14: Primerjava populacije in respondentov med udeleženci Erasmus izmenjave v obdobju 2005-2010 po državi izmenjave*

Država izmenjave	Populacija – IZMENJAVE		Respondenti – IZMENJAVE				Respondenti – OSEBE			
	Število	%	Število	%	% brez »ni podatka«	% res-pond. v popul.	Število	%	% brez »ni podatka«	% res, -pond. v populaci-ji**
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Avstrija	560	7,8	177	6,1	6,2	31,6	168	6,1	6,3	30,0
Belgija	242	3,4	100	3,5	3,5	41,3	96	3,5	3,6	39,7
Bolgarija	22	0,3	5	0,2	0,2	22,7	5	0,2	0,2	22,7
Ciper	3	0,0	1	0,0	0,0	33,3	1	0,0	0,0	33,3
Češka	358	5,0	144	5,0	5,0	40,2	138	5,0	5,2	38,5
Danska	197	2,7	77	2,7	2,7	39,1	71	2,6	2,7	36,0
Estonija	23	0,3	7	0,2	0,2	30,4	7	0,3	0,3	30,4
Finska	223	3,1	89	3,1	3,1	39,9	85	3,1	3,2	38,1
Francija	489	6,8	205	7,1	7,2	41,9	194	7,0	7,3	39,7
Grčija	94	1,3	21	0,7	0,7	22,3	20	0,7	0,8	21,3
Irska	56	0,8	28	1,0	1,0	50,0	25	0,9	0,9	44,6
Islandija	11	0,2	8	0,3	0,3	72,7	7	0,3	0,3	63,6
Italija	407	5,7	153	5,3	5,3	37,6	147	5,3	5,5	36,1
Latvija	12	0,2	4	0,1	0,1	33,3	4	0,1	0,2	33,3
Lihtenštajn	1	0,0	1	0,0	0,0	100,0	1	0,0	0,0	100,0
Litva	86	1,2	24	0,8	0,8	27,9	23	0,8	0,9	26,7
Madžarska	65	0,9	14	0,5	0,5	21,5	13	0,5	0,5	20,0
Malta	17	0,2	14	0,5	0,5	82,4	9	0,3	0,3	52,9
Nemčija	1043	14,5	449	15,6	15,7	43,0	412	14,9	15,5	39,5
Nizozemska	316	4,4	125	4,3	4,4	39,6	116	4,2	4,4	36,7
Norveška	63	0,9	30	1,0	1,0	47,6	28	1,0	1,1	44,4
Poljska	248	3,4	94	3,3	3,3	37,9	91	3,3	3,4	36,7
Portugalska	692	9,6	258	8,9	9,0	37,3	242	8,8	9,1	35,0
Romunija	10	0,1	5	0,2	0,2	50,0	4	0,1	0,2	40,0
Slovaška	69	1,0	19	0,7	0,7	27,5	19	0,7	0,7	27,5
Španija	1165	16,2	510	17,7	17,8	43,8	463	16,8	17,4	39,7
Švedska	213	3,0	105	3,6	3,7	49,3	97	3,5	3,7	45,5
Turčija	159	2,2	54	1,9	1,9	34,0	45	1,6	1,7	28,3
Velika Britan.	355	4,9	139	4,8	4,9	39,2	124	4,5	4,7	34,9
Skupaj			2860	99,1	100		2655	96,1	100	36,9
Ni podatka			25	0,9			108	3,9		
SKUPAJ	7199	100	2885	100		40,1	2763	100		38,4

Vir: Lastni izračuni na podlagi naslednjih virov: CMEPIUS, 2012a (Erasmus študenti: populacija; interna dokumentacija); Anketa (2011, 2012), IER.

* Med respondenti se je z 1 udeležencem pojavilo tudi 7 držav, za katere izmenjava v opazovanem obdobju 2005-2010 ni bila možna. Za te smo zato šteli, da država ni znana.

** Za populacijo so podatki v izmenjavah.

1.3.4. PRIMERJAVA POPULACIJE IN ANKETIRANCEV, KI SO ODGOVORILI NA VPRAŠALNIK, S CELOTNO ŠTUDENTSKO POPULACIJO

Populacija Erasmus študentov generacij 2005-2010 predstavlja 1,1 % celotne študentske populacije (vseh vpisanih v terciarno izobraževanje) v Sloveniji v obdobju 2005-2010, anketirani Erasmus študenti, ki so se odzvali na anketiranje (respondenti) v letih 2011/2012, pa 0,4 % te populacije. V nadaljevanju prikazujemo, kakšne so razlike v vrednosti teh dveh kazalnikov po smeri študija in po spolu. Podatki so prikazani v tabeli 1.15 in slikah 1.1 do 1.3. Prvi kazalnik prikazuje udeležbo študentov s posameznih študijskih smeri ali obeh spolov v Erasmus študentski izmenjavi, drugi kazalnik pa njihovo zastopanost med respondenti. Za študijske smeri in spol, pri katerih je vrednost drugega navedenega kazalnika višja, je reprezentativnost dobljenih rezultatov, prikazanih v tretjem in četrtem poglavju te knjige, večja. Vrednost drugega kazalnika je odvisna od zаетosti študentov posamezne študijske smeri ali spola v vzorec (razpoložljivost elektronskega naslova) in od stopnje odziva na anketiranje, oziroma sintezno – od deleža respondentov v Erasmus populaciji (kar prikazujemo v poglavju 1.3.3.). Glavne ugotovitve prikazujemo v nadaljevanju – ločeno za smer študija in spol.

Smer študija. – Zаетost študentske populacije med vsemi Erasmus študenti (Erasmus populacijo) 2005-2010 in med tistimi od njih, ki so se odzvali na anketiranje (tabela 1.15 in sliki 1.1 in 1.2), je naslednja:

- *Zаетost med vsemi Erasmus študenti* (slika 1.1): V opazovani študentski populaciji so se Erasmus študentske izmenjave najpogosteje udeležili študenti s področja umetnosti in humanistike (blizu 3 %), družbenih, poslovnih, pravnih in upravnih ved (1,3 %) ter naravoslovja, matematike in računalništva (1,1 %), najmanj pa tisti s področja storitev (0,3 %).
- *Zаетost med respondenti (nekdanjimi Erasmusovci) na anketiranje* (slika 1.2): Tudi v tem primeru je bila študentska populacija z respondenti najbolj zastopana za študijsko smer »umetnost in humanistika« (1,2 %). Za vse ostale študijske smeri so respondenti predstavljali manj kot 1 % študentske populacije, pri tem najmanj za smer »kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in veterinarstvo« (0,1 %).

Spol. – Zаетost študentske populacije med vsemi Erasmus študenti (Erasmus populacijo) 2005-2010 in med tistimi od njih, ki so se odzvali na anketiranje (tabela 1.15 in slika 1.3) je naslednja:

- *Zаетost med vsemi Erasmus študenti*: V opazovani študentski populaciji (2005-2010) so se ženske nekoliko pogosteje udeleževale Erasmus mednarodne študentske izmenjave kot

moški. Ustrezen kazalnik (delež Erasmus populacije v študentski populaciji) je znašal za ženske 1,2 %, za moške pa 0,9 %.

- *Zajetost med respondenti (nekdanjimi Erasmusovci) na anketiranje:* Tudi v tem primeru je bila študentska populacija z respondenti nekoliko bolj zastopana pri ženskah kot moških; vrednost ustreznega kazalnika je za ženske znašala 0,5 % in za moške 0,3 %.

Ženske so v primerjavi z moškimi bolj zastopane v celotni študentski populaciji obdobja 2005-2010 (njihov delež je znašal 59 %), med udeleženci Erasmus izmenjave (65 %) in še bolj izrazito med anketiranimi Erasmusovci oziroma respondenti (69 %).

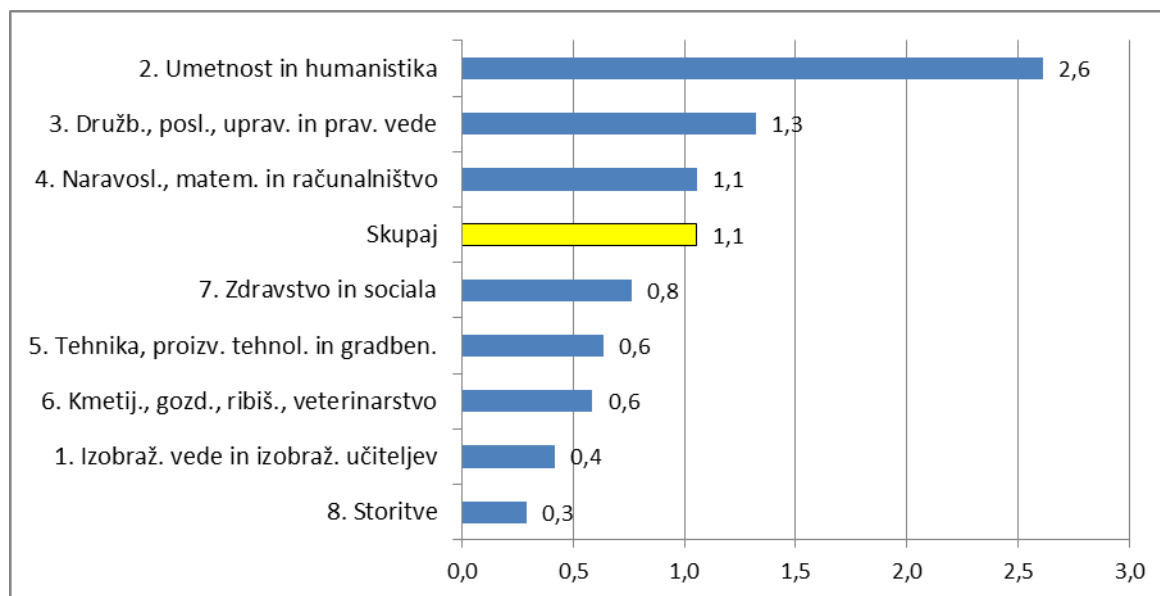
Tabela 1.15: Primerjava populacije Erasmus študentov in Erasmus respondentov s študentsko populacijo po smeri študija* in spolu – v vseh treh primerih so zajete generacije 2005-2010

Smer študija, spol	ŠTEVILO			STRUKTURA (%)			% V ŠTUDENTSKI POPULACIJI	
	Štud. popu- lacija	Eras- mus popu- lacija	Eras- mus respon- denti	Štud. popu- lacija	Eras- mus popu- lacija	Eras- mus respon- denti	Eras- mus popu- lacija	Eras- mus respon- denti
	osebe	izmen- jave	osebe	osebe	izmen- jave	osebe		
SKUPAJ	682581	7199	2763	100	100	100	1,05	0,40
SMER ŠTUDIJA*								
1. Izobražev. vede in izobražev. učiteljev	54672	229	86	8,0	3,2	3,1	0,42	0,16
2. Umetnost in humanistika	54968	1437	640	8,1	20,0	23,2	2,61	1,16
3. Družb., poslov., uprav. in pravne vede	267181	3539	1036	39,1	49,2	37,5	1,32	0,39
4. Naravosl., matem. in računaln.	41795	441	180	6,1	6,1	6,5	1,06	0,43
5. Tehnika, proizv. tehnol. in gradben.	122724	779	293	18,0	10,8	10,6	0,63	0,24
6. Kmetij., gozdar., ribiš., veterinarstvo	21942	129	25	3,2	1,8	0,9	0,59	0,11
7. Zdravstvo in sociala	55516	425	222	8,1	5,9	8,0	0,77	0,40
8. Storitve	63783	187	135	9,3	2,6	4,9	0,29	0,21
9. Neopredeljeno		33	44	0,0	0,5	1,6		
Ni podatka			84	0,0	0,0	3,0		
SPOL								
Skupaj	682581	7199	2763	100	100	100	1,05	0,40
Moški	283159	2537	855	41,5	35,2	30,9	0,90	0,30
Ženske	399422	4662	1895	58,5	64,8	68,6	1,17	0,47
Ni podatka			13			0,5		

Vir: Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), CMEPIUS (2012a) in SURS (2013).

* Za Erasmus študente (populacijo in respondente) je uporabljena klasifikacija ISCED-97 (za pojasnila glej poglavje 1.1.1.1.), za študentsko populacijo pa kombinacija te klasifikacije in nacionalne klasifikacije KLASIUS-P.

Slika 1.1: Delež populacije Erasmus študentov generacij 2005-2010 v celotni študentski populaciji* obdobja 2005-2010 – po smeri študija (%)**

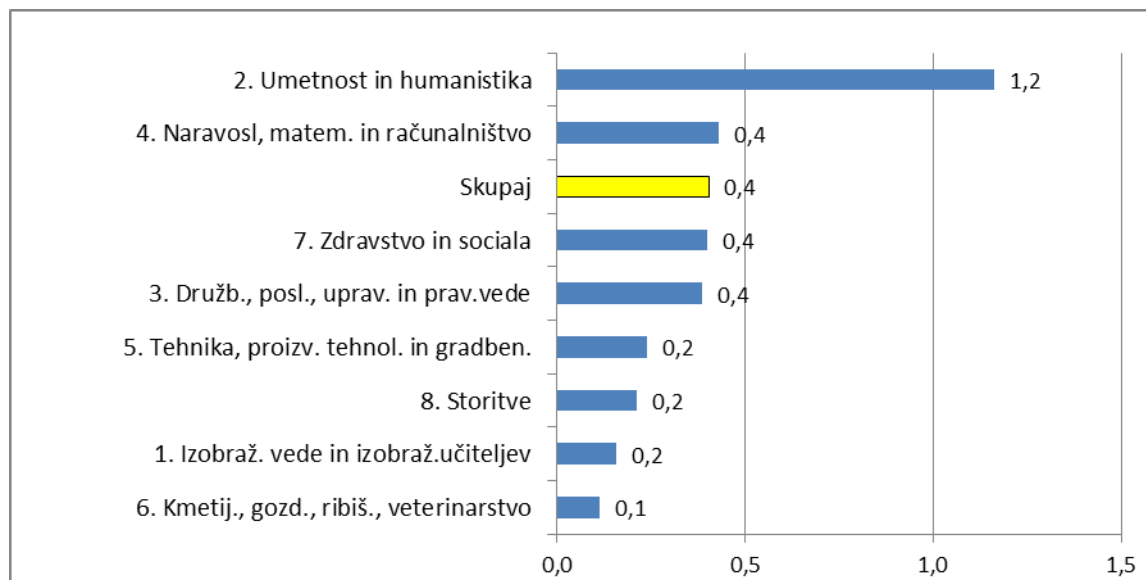

Vir: Tabela 1.15 (lastni izračuni na podlagi podatkov v: CMEPIUS (2012a) in SURS (2013)).

* Za Erasmus študente se podatki nanašajo na število izmenjav, za študentsko populacijo pa na število študentov.

** Za Erasmus študente je uporabljena klasifikacija ISCED-97 (za pojasnila glej poglavje 1.1.1.1.), za študentsko populacijo pa kombinacija te mednarodne klasifikacije z nacionalno klasifikacijo KLASIUS-P. Študijske smeri so razporejene glede na velikost vrednosti kazalnika. Številka pred nazivom smeri je uradna 1-mestna šifra v uporabljeni klasifikaciji.

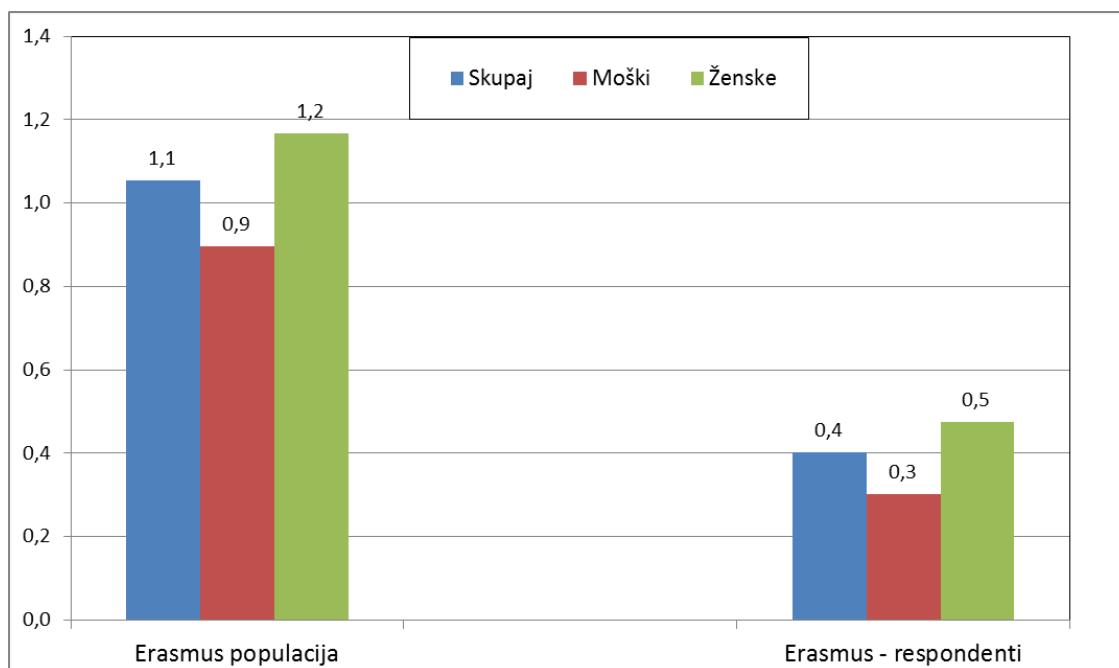
Slika 1.2: Delež anketiranih Erasmus študentov generacij 2005-2010 v celotni študentski populaciji obdobja 2005-2010 – po smeri študija* (%)

Vir: Tabela 1.15 (lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012) in SURS (2013)).

* Za Erasmus študente je uporabljena klasifikacija KLASIUS-P (za pojasnila glej poglavje 1.1.1.1.), za študentsko populacijo pa kombinacija mednarodne klasifikacije ISCED-97 z nacionalno klasifikacijo KLASIUS-P. Študijske smeri so razporejene glede na velikost vrednosti kazalnika. Številka pred nazivom smeri je uradna 1-mestna šifra v uporabljeni klasifikaciji.

Slika 1.3: Delež populacije Erasmus študentov generacij 2005-2010 ter anketiranih Erasmusovcev v celotni študentski populaciji obdobja 2005-2010 – po spolu (%)

Vir: Tabela 1.15 (lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), CMEPIUS (2012a) in SURS (2013)).

2. ZNAČILNOSTI ANKETIRANIH ERASMUS ŠTUDENTOV GENERACIJ 2005-2010 V PRIMERJAVI Z GENERACIJAMI 1999-2004

V poglavju prikazujemo analizo naslednjih značilnosti respondentov:

- socialno-ekonomske, strokovne in »lokacijske« značilnosti,
- značilnosti njihove Erasmus študentske izmenjave,
- zaposlitev v tujini – verjetnost take zaposlitve in iskanje le-te, osnovni podatki o sedanji in pretekli zaposlitvi v tujini, dejavniki iskanja dela v tujini ali sprejema ponudbe za zaposlitev v tujini,
- vrednote pri izbiri kraja dela/bivanja.

Gre za analizo odgovorov na posamezna vprašanja v anketi, združena v navedene sklope.

Podatki za analizo so večinoma zajeti v prilogi B, nekateri pa tudi v tabelah in slikah, vključenih v tekst v nadaljevanju. Kjer smo imeli na razpolago tudi ustrezne podatke iz anketiranja v letu 2004 (za nekdanje Erasmus študente generacij 1999-2004), prikazujemo tudi primerjavo podatkov in ugotovitve iz obeh anketiranj, torej primerjavo Erasmusovcev generacij 2005-2010 z generacijami 1999-2004.

2.1. SOCIALNO-EKONOMSKE, STROKOVNE IN »LOKACIJSKE« ZNAČILNOSTI

Z anketiranjem smo za nekdanje Erasmus študente pridobili podatke o več njihovih socialnoekonomskih značilnostih (spol, leto rojstva, izobrazba staršev), o nekaterih strokovnih značilnostih (letnik, vrsta in smer študija pred odhodom na izmenjavo, znanje tujih jezikov), pa tudi podatek o statistični regiji njihovega stalnega bivališča. Pridobili smo tudi podatke o njihovih predhodnih izkušnjah z mednarodnim okoljem. Navedene značilnosti v nadaljevanju analiziramo.

Spol (tabeli 1.1 in 1.2 v prilogi B). – Med respondenti je bilo 69 % žensk in 31 % moških. Za 0,5 % respondentov pa ni bilo podatka. Pri podobnem anketiranju v letu 2004 je bil delež žensk nekoliko manjši; 64 % jih je bilo in 36 % moških.

Starost/leto rojstva (tabele 2.1 do 2.3 v prilogi B). – Podatek je bil na razpolago za 98 % respondentov. Največ med njimi jih je bilo v času anketiranja starih 25-26 let (rojeni v letih 1986-1987); skupaj je bilo takih 32 %. Povprečna starost respondentov v času anketiranja je znašala 26,8 let, v času izmenjave pa 23,3 leta.

Izobrazba staršev (tabeli 3.1 in 3.2 v prilogi B). – Podatek o izobrazbi matere smo pridobili za 99 %, o izobrazbi očeta pa za 97 % respondentov. Večina respondentov je bila iz premožnejših družin oziroma iz družin z najbolj izobraženimi starši, saj sta mama ali oče študentov imela terciarno izobrazbo v 53 % (mama) oziroma 49 % (oče) primerov, vsaj eden od staršev pa celo v 65 % primerov. Izobrazbena struktura staršev Erasmus študentov generacij 2005-2010 je bila torej precej boljša od izobrazbene strukture relevantne starostne skupine prebivalstva (40-60 let). Ob zadnjih dveh popisih prebivalstva je namreč imelo v navedeni starostni skupini 19 % (leta 2011) oziroma 14 % (leta 2002) prebivalcev terciarno izobrazbo¹³. Tudi pri anketiranju v letu 2004 za generacije Erasmusovcev 1999-2004 je bil delež respondentov, katerih starši so imeli terciarno izobrazbo, visok (v primeru očeta je znašal 46 %¹⁴).

Regija stalnega bivališča v času odhoda (tabela 4 v prilogi B). – Za 1 % respondentov ni bilo tega podatka, med ostalimi pa jih je bilo največ iz Osrednjeslovenske (37 %), Podravske (11 %), Savinjske (10 %) in Gorenjske regije (9 %). Struktura respondentov iz anketiranja v letu 2004 za generacije Erasmusovcev 1999-2004 se od strukture (za generacije 2005-2010) iz anketiranja v letu 2011/2012 razlikuje predvsem po precej manjšem deležu tistih iz Osrednjeslovenske regije in večjem deležu tistih iz Podravske in Obalno-kraške regije.

Vrsta študija (tabela 5 v Prilogi B). – Podatek je bil na razpolago za 98 % respondentov. Večina (70 %) teh je bila v času izmenjave v Sloveniji vpisana na stare študijske programe, 30 % pa jih je bilo na bolonjskih programih.

Letnik študija v času odhoda (tabela 6 v Prilogi B). – Podatek je bil na razpolago za 99,6 % respondentov. Največ jih je bilo v času izmenjave v tretjem/četrtem letniku ali pa so bili že absolventi – na vsako od teh kategorij odpade po 27 % respondentov. V prvem ali drugem letniku je bilo v času izmenjave 9 %, v petem ali šestem 6 % respondentov, 4 % pa je bilo diplomantov.

*Smer študija v času odhoda*¹⁵ (tabele 7.1 do 7.3 v prilogi B). – Opazovali smo tri ravni uporabljene klasifikacije KLASIUS-P. Podatek je posredovalo 97 % respondentov. Zanje velja naslednje:

- Na agregatni ravni (1-mestna šifra) je bilo največ anketirancev s področja družbenih, poslovnih, upravnih in pravnih ved (39 %), umetnosti in humanistike (24 %) ter tehnike-

¹³ Izračun na podlagi podatkov SURS (2012, 2013).

¹⁴ V tem podatku so zajeti tudi anketirani študenti višjih letnikov nekaterih slovenskih visokošolskih ustanov (ti so predstavljali 24 % anketirancev). Podrobneje glej v: Bevc, Lukšič-Hacin, Zupančič, 2004, str. 186.

¹⁵ Anketiranci so izbirali med smermi študija v klasifikaciji izobraževanja KLASIUS-P (3-številkna raven klasifikacije).

proizvodnih tehnologij in gradbeništva (11 %). Podatki so prikazani v tabeli 7.1.1 v prilogi B. Pri anketiranju v letu 2004 za generacije Erasmusovcev 1999-2004, ko je bila uporabljena klasifikacija sicer precej drugačna, je znašal delež anketirancev s področja družbenih ved še bistveno več (46 %) – glej tabelo 7.1.2 v prilogi B.

- Na bolj razdelani ravni (2-mestna šifra) je bilo največ anketirancev s področja družbenih ved (25 %), humanistike (17,6 %), poslovnih in upravnih ved (7,5 %), arhitekture, urbanizma in gradbeništva (6,6 %), umetnosti (6,4 %), zdravstva (6,2 %) in pravnih ved (5,5 %). Podatki so prikazani v tabeli 7.2 v prilogi B.
- Na najbolj razdelani ravni (3-mestna šifra) je bilo največ anketirancev s področja ekonomije (13,5 %), tujih jezikov (10,3 %), (neopredeljenih) družbenih ved (5,9 %), pravnih ved (5,5 %), arhitekture in urbanizma (4,9 %) in (neopredeljene) humanistike (4 %). Podatki so prikazani v tabeli 7.3 v prilogi B.

Znanje tujih jezikov – na ravni sporazumevanja (tabela 8 v prilogi B). – Vsi respondenti obvladajo angleški jezik, od ostalih jezikov pa najboljše obvladajo hrvaški/srbski (59 %), nemški (51 %), španski (25 %) in italijanski (21 %).

Izkušnje z mednarodnim okoljem (tabela 9 v prilogi B). – Vsaj nekaj izkušenj z mednarodnim okoljem pred udeležbo na Erasmus izmenjavi je imelo 74 % vseh respondentov. Najpogosteje (44 % respondentov) so navedli naslednjo vrsto izkušnje – »sestra, brat, prijatelji, sošolci in vrstniki, s katerimi se družim, so se udeležili mednarodnih študentskih izmenjav«. Druge najpogostejše izkušnje z mednarodnim okoljem pa so bile:

- vsaj eden od drugih sorodnikov, prijateljev ali znancev je živel najmanj tri mesece v tujini (38 % respondentov),
- v preteklosti sem se udeležil-a vsaj ene od mednarodnih izmenjav: študentske, dijaške, ipd. (24 % respondentov); ta je v največjem številu primerov trajala do 30 dni,
- v preteklosti sem se udeležil-a vsaj enega kongresa/konference v tujini (24 % respondentov).

Desetina vseh respondentov je v preteklosti že žvela vsaj tri mesece neprekinjeno v tujini.

2.2. IZMENJAVA ERASMUS

Najprej bomo pogledali osnovne značilnosti Erasmus študentske izmenjave, ki so se je udeležili anketiranci v obdobju 2005-2010, nato njihove glavne motive za udeležbo na tej izmenjavi ter nazadnje še njihovo oceno različnih vidikov študija ali prakse v tujini.

2.2.1. Osnovni podatki o izmenjavi

Zbrali smo podatke o naslednjih značilnostih izmenjave: vrsta izmenjave (študij ali praksa), država, študijsko leto in trajanje izmenjave, vrsta nastanitve v tujini (bivališče) ter razlog za izbor določene države in izobraževalne ustanove/organizacije. V nadaljevanju jih analiziramo.

Vrsta mednarodne mobilnosti, ki so se je v preteklosti udeležili (tabela 10 v prilogi B). – Za 3,5 % respondentov na vprašalnik ni bilo tega podatka, med ostalimi pa se je do anketiranja v letu 2011/2012 obeh vrst izmenjave udeležilo 8 % respondentov, ostali pa so se udeležili ene izmenjave: (le) študija 84 % in (le) prakse 7 %. Ker se je možnost Erasmus izmenjave zaradi prakse pojavila šele z letom 2007, so bili pri anketiranju v letu 2004 (za generacije 1999-2004) vsi respondenti na izmenjavi zaradi študija.

Oblika mobilnosti, za katero so v nadaljevanju ankete odgovarjali (tabela 11 v prilogi B). – Na to vprašanje je odgovorilo 81 % respondentov. Večina med njimi (90 %) se jih je odločila odgovarjati za izkušnje z izmenjavo zaradi študija in 10 % za izmenjavo zaradi prakse.

Država izmenjave (tabela 12 v prilogi B). – Na to vprašanje je odgovorilo 96 % respondentov. Med njimi jih je bilo največ na izmenjavi v naslednjih državah: Španiji (17 %), Nemčiji (15 %), na Portugalskem (9 %), v Franciji (7 %), Avstriji (6 %), Italiji (5,5 %) in na Češkem (5,2 %). Skupaj so navedli 29 držav. Pri anketiranju v letu 2004 (za generacije Erasmusovcev 1999-2004) so bile za respondente najpogostejše države Nemčija (22 %), Avstrija (12 %), Francija (11 %) in Španija (9 %).

Študijsko leto izmenjave (tabela 13 v prilogi B). – Na to vprašanje je odgovorilo 96 % respondentov. Med njimi je v skladu s pričakovanji (glede na velikost vzorca iz posameznih opazovanih let) število respondentov iz posameznih zaporednih študijskih let naraščalo. Tako je bilo iz prvega opazovanega leta (2005/2006) 7 %, iz zadnjega (2010/2011) pa 30 % vseh respondentov.

Obdobje oziroma trajanje izmenjave (tabela 14 v prilogi B). – Na to vprašanje je odgovorilo 97 % respondentov. Večina med njimi (52 %) jih je bila na izmenjavi en semester. Za celo študijsko leto je bilo na izmenjavi 31 % respondentov. Preostalih 16 % respondentov pa je bilo na izmenjavi v povprečju 5,3 mesece.

Vrsta nastanitve v času izmenjave (tabela 15 v prilogi B). – Na to vprašanje je odgovorilo 96 % respondentov. Med njimi jih je 51 % v času izmenjave bivalo v najeti sobi ali najetem stanovanju, 45 % v študentskem domu, 4 % pa jih je bivalo kje drugje.

Razlogi za izbor določene države in izobraževalne ustanove (študij) oz. podjetja/organizacije (praksa) (tabela 16 v prilogi B). – Najpogostejši so bili naslednji razlogi: poznavanje jezika države (navedlo ga je 58 % respondentov), študijska vsebina oz. področje praktičnega usposabljanja (navedlo ga je 47 % respondentov) in kakovost študija oziroma praktičnega usposabljanja (kakovost profesorjev in študentov). Med opazovanimi dejavniki sta bila najmanj pomembna razloga »oddaljenost« države in »kulturna podobnost« (le desetina vseh respondentov je navedla ta dva razloga).

2.2.2. Glavni motivi za sprejem odločitve za udeležbo na izmenjavi

Zbrali smo podatke o motivih za udeležbo na obeh vrstah Erasmus študentske izmenjave, ki sta možni od vključno leta 2007 dalje, torej izmenjavi zaradi študija ali prakse.

Pri izmenjavi zaradi *študija* so bili, kot kaže tabela 17.1 v prilogi B, za Erasmus študente generacij 2005-2010 najpogostejši naslednji motivi (v oklepaju je naveden delež respondentov-udeležencev te izmenjave, ki so navedli posamezen motiv): pridobitev mednarodnih izkušenj (93 %), razširitev splošnega znanja in razgledanosti (85 %), izboljšanje znanja tujih jezikov (84 %), sklepanje novih prijateljstev in poznanstev (83 %), razširitev znanja na svojem študijskem področju (75 %) in sprejeti izziv samostojnega življenja stran od domačih (63 %). Med ostalimi opazovanimi motivi je bila kakovost bivalnega okolja pomembna za 37 % udeležencev izmenjave zaradi študija, ugled tuje univerze in/ali profesorja za 23 %, boljši pogoji za študij v izbrani državi v primerjavi s Slovenijo pa za 18 %. Med drugimi motivi, ki so jih navedli sami, se nobeden ni pokazal pomembnejši od tistih, zajetih z vprašalnikom; najpogostejši pa so bili: radovednost (izziv), spoznavanje novih ljudi in drugačne kulture ter zabava. V navedeni tabeli 17.1 v prilogi B prikazujemo tudi podatke za generacije 1999-2004 iz anketiranja v letu 2004. Iz tabele je razvidno, da so bili tudi takrat trije najpogostejši motivi za udeležbo na študentski izmenjavi enaki kot pri generacijah 2005-2010.

Pri izmenjavi zaradi *prakse* pa so bili, kot kaže tabela 17.2 v prilogi B, najpogostejši naslednji motivi (v oklepaju je naveden delež respondentov-udeležencev te vrste izmenjave, ki so navedli posamezen motiv): izboljšanje znanja tujih jezikov (81 %), sklepanje novih prijateljstev in poznanstev (68 %), pridobitev posebnih spretnosti (61 %) in dobri pogoji za

praktično usposabljanje (52 %). Sprejeti izziv samostojnega življenja stran od domačih je bil pomemben za 49 % udeležencev prakse, prav tako spoznavanje z zahtevami evropskega trga dela. Med ostalimi opazovanimi motivi je bilo izboljšanje poznavanja ekonomskega in socialno-kulturnega okolja države pomembno za 37 % udeležencev prakse v tujini, kakovost bivalnega okolja za 36 %, ugled tujega podjetja/organizacije pa za 32 %. Med drugimi motivi, ki so jih navedli sami, se nobeden ni pokazal pomembnejši od tistih, zajetih z vprašalnikom.

2.2.3. Ocena bivanja in študija/prakse v tujini ter koristnosti izmenjave

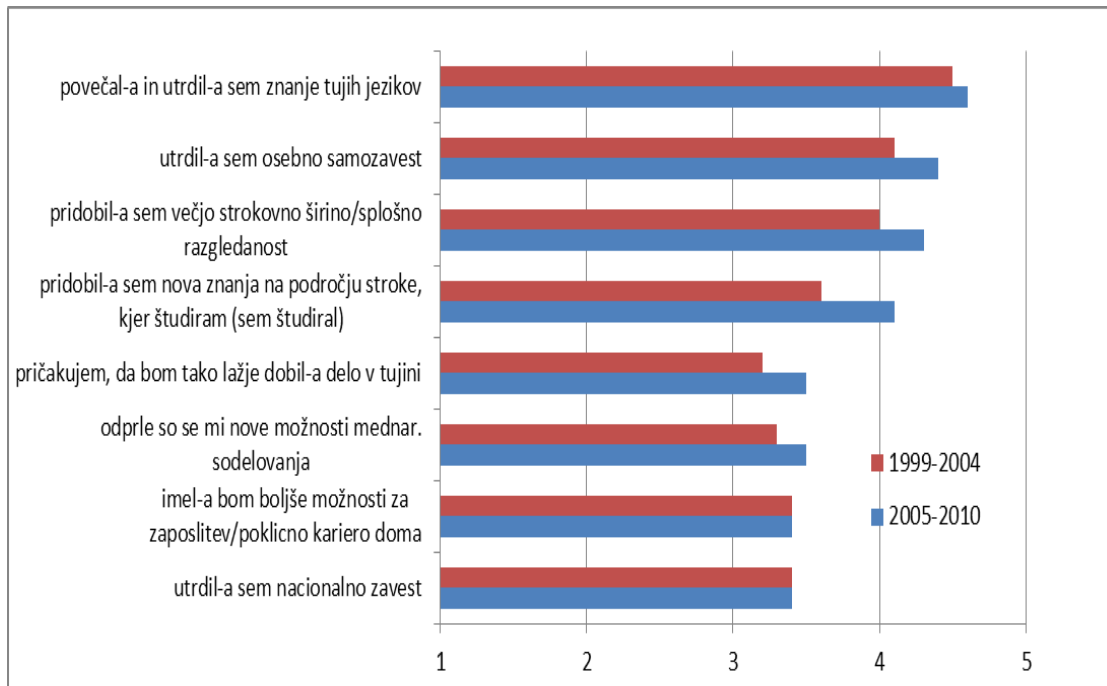
Anketiranci so na eni strani ocenili posamezne vidike študija/prakse v tujini na podlagi Erasmus izmenjave, na drugi strani pa tudi koristi oziroma pridobitve te izmenjave.

Ocena posameznih vidikov bivanja in študija/prakse v tujini (tabela 18 v prilogi B). – Vseh sedem opazovanih značilnosti so respondenti ocenili v povprečju z »dobro« (možnosti so bile od zelo slabo do zelo dobro); pri tem pa so najboljše ocenili dostopnost kulturnih dobrin/storitev, najslabše, a še vedno z »dobro«, pa bivalne razmere.¹⁶ V primerjavi z generacijami Erasmus študentov, ki smo jih opazovali pri anketiranju leta 2004 (1999-2004), so skoraj vse opazovane vidike bivanja/študija/prakse v tujini ocenili nekoliko višje (glej navedeno tabelo).

Ocena pridobitev z mobilnostjo/izmenjavo (tabela 19 v prilogi B in slika 2.1). – Največje koristi izmenjave vidijo nekdanji Erasmusovci na področju utrditve znanja tujih jezikov, povečanja samozavesti, pridobitve večje strokovne širine/splošne razgledanosti in pridobitve novih znanj na področju svoje študijske stroke. To velja tako za generacije 2005-2010 kot tudi za generacije 1999-2004. Kot je prikazano v navedeni tabeli in sliki, pa je glavna razlika med obema skupinama nekdanjih Erasmusovcev v tem, da so novejšje generacije (2005-2010) te in večino drugih opazovanih pridobitev/vrednot ocenili nekoliko višje kot predhodne generacije (1999-2004).

¹⁶ Za dostopnost kulturnih dobrin znaša izračunano povprečje odgovorov (ob pripisani vrednosti 1 za »zelo slabo« do 5 za »zelo dobro«) 4,3, za bivalne razmere pa 3,9 (glej tabelo 18 v prilogi B).

Slika 2.1: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 in 1999-2004 po oceni pridobitev (koristi) s študentsko izmenjavo*

Vir: Tabela 19 v prilogi B.

* Prikazana je aritmetična sredina odgovorov. Možni odgovori so bili: nikakor se ne strinjam (1), v veliki meri se ne strinjam (2), deloma se strinjam (3), v veliki meri se strinjam (4), popolnoma se strinjam (5).

2.3. ZAPOSLOITEV V TUJINI

Anketirane nekdanje Erasmus študente smo povprašali o več vidikih njihovega zaposlovanja v tujini: tako o potencialni zaposlitvi, o sedanjih (v času anketiranja) in preteklih zaposlitvah, pa tudi o dejavnih iskanja dela v tujini ali sprejema ponudbe za zaposlitev v tujini. V nadaljevanju vsakega od teh vidikov podrobneje analiziramo.

2.3.1. Verjetnost zaposlitve v tujini in iskanje take zaposlitve

Verjetnost zaposlitve v tujini po končanem študiju (v primeru prejema ponudbe za zaposlitev).

– To vprašanje je bilo namenjeno tistim bivšim Erasmus študentom generacij 2005-2010, ki v času anketiranja v letu 2011/2012 niso bili zaposleni v tujini. Izbrali so lahko en odgovor med več možnimi. Kot kaže tabela 2.1.1, bi se kar 40 % oseb, ki so odgovorile na to vprašanje, verjetno odločilo sprejeti ponudbo in 37 % zagotovo (med ženskami 38 % in med moškimi 36 % – glej tabelo 20.1 v prilogi B); skupaj torej 77 % (med regijami največ iz Pomurske, Podravske in Spodnjeposavske regije, med smermi študija pa največ s področja »storitev« – glej tabeli 20.2 in 20.3 v prilogi B). Na vprašanje je odgovorilo 2507 oseb oziroma 91 % vseh, ki so se odzvali na anketiranje. Križanje tega vprašanja z vprašanjem o pogostosti dosedanje zaposlitve v tujini je pokazalo, da je bilo med respondenti tudi 175 oseb, ki so bile

v času anketiranja že zaposlene v tujini (te naj ne bi odgovorile na to vprašanje). V desnem delu tabele 2.1.1 zato prikazujemo odgovore na vprašanje o verjetnosti zaposlitve v tujini tudi brez teh oseb, torej »relevantne« odgovore na vprašanje. Tudi v tem primeru bi kar 36 % izmed 2332 oseb zagotovo in 42 % verjetno sprejelo ponudbo za zaposlitev v tujini (skupaj torej 78 % oseb).

V letu 2004 so bili možni odgovori na vprašanje o verjetnosti sprejema ponudbe za zaposlitev v tujini po končanem študiju malo drugačni. Prikazujemo jih v tabeli 2.1.2. Zato ni možna primerjava vseh odgovorov med obema skupinama nekdanjih Erasmus študentov (generacije 2005-2010 in 1999-2004), a za nekatere je mogoča. Ugotovitve za generacije 2005-2010 v primerjavi z generacijami 1999-2004, ki jih podatki omogočajo (primerjava tabel 2.1.1 in 2.1.2 in slika 2.2), so:

- delež tistih, ki se nikakor ne bi odločili sprejeti ponudbo za zaposlitev v tujini, je bil v obeh primerih majhen (2 % nasproti 1 %),
- delež tistih, ki bi ponudbo sprejeli, je bil v obeh primerih visok (78 % nasproti 76 %),
- za delo na daljavo bi se v obeh primerih odločil enak delež respondentov (3 %),
- delež tistih, ki se niso mogli odločiti, je bil manjši (13 % nasproti 19 %).

Tabela 2.1: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 in 1999-2004 po verjetnosti sprejema ponudbe za zaposlitev v tujini (po končanem študiju)*

Tabela 2.1.1: Generacije 2005-2010*

Možni odgovori na vprašanje »ali bi se po končanem študiju zaposlili v tujini, če bi prejeli ponudbo«	Vsi odgovori				Relevantni odgovori**			
	Šte- vilo	Struktura (%)			Šte- vilo	Struktura (%)		
		Vsi res- pon- denti na vpra- šalnik	Respondenti na vprašanje			Vsi res- pon- denti na vpra- šalnik	Respondenti na vprašanje	
	Vsi		Brez »ne vem«		Vsi		Brez »ne vem«	
nikakor ne	55	2,0	2,2	2,5	52	1,9	2,2	2,6
verjetno bi se odločil-a	1010	36,6	40,3	46,0	976	35,3	41,9	48,0
zagotovo bi se odločil-a	940	34,0	37,5	42,8	849	30,7	36,4	41,7
odločil-a bi se za delo na daljavo	71	2,6	2,8	3,2	68	2,5	2,9	3,3
ne morem se odločiti	311	11,3	12,4		298	10,8	12,8	
drugo	120	4,3	4,8	5,5	89	3,2	3,8	4,4
Skupaj	2507	90,7	100		2332	84,4	100	
ni odgovora	256	9,3			431	15,6		
SKUPAJ	2763	100			2763	100		
Skupaj brez »ni odgovora« in »ne morem se odločiti«	2196			100	2034			100

Vir: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Imeli so možnost izbrati en dogovor. Vprašanje je bilo namenjeno tistim, ki v času anketiranja niso bili zaposleni v tujini.

** Izločeni so tisti, ki so bili, upošteva je njihov odgovor na drugo vprašanje (pogostost dosedanje zaposlitve v tujini), v času anketiranja zaposleni v tujini.

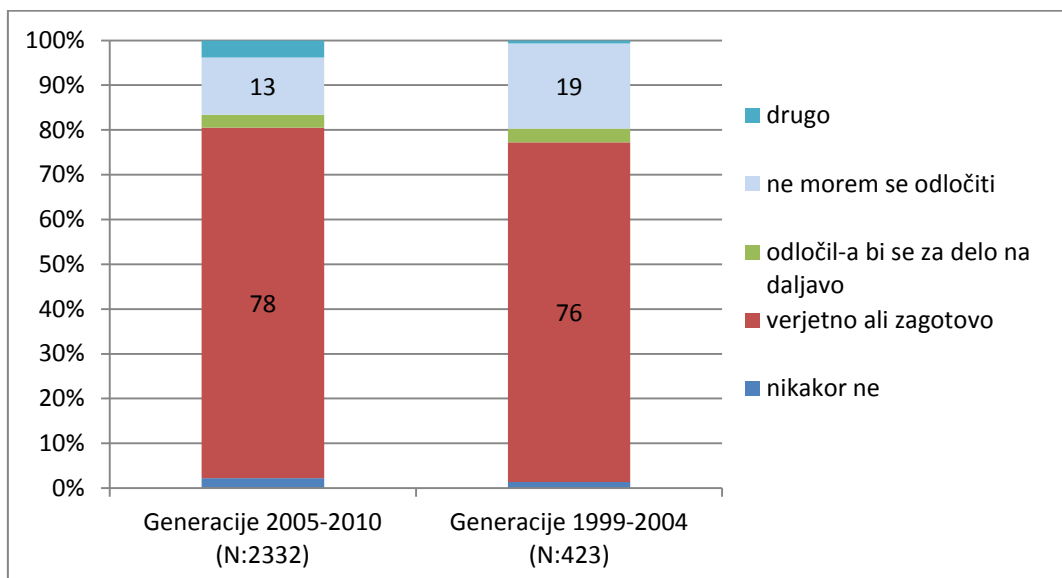
Tabela 2.1.2: Generacije 1999-2004*

Možni odgovori na vprašanje »ali bi se po končanem študiju zaposlili v tujini, če bi vam ponudili to možnost«	Število	Struktura (%)	
		Vsi	Brez »ne vem«
nikakor ne	6	1,4	1,8
verjetno bi se odločil samo za krajše obdobje (do 3 let)	161	38,1	47,1
če bi imel možnost, bi se odločil tudi za daljše obdobje (več kot 3 leta) ali celo trajno	162	38,3	47,4
odločil bi se za delo na daljavo	13	3,1	3,8
ne morem se odločiti	81	19,1	
drugo	3	0,7	0,9
SKUPAJ	423	100	
Skupaj brez »ni odgovora« in »ne morem se odločiti«	342		100

Vir: Anketa, 2004.

* Imeli so možnost izbrati en odgovor.

Slika 2.2: Verjetnost zaposlitve v tujini po končanem študiju (ob prejemu ponudbe) za Erasmus študente generacij 2005-2010 in generacij 1999-2004 (struktura respondentov – %)

Vir: Tabeli 2.1.1 in 2.1.2.

Iskanje dela v tujini in zaposlitev v tujini. – Vprašanje je bilo namenjeno vsem anketirancem. Pri anketiranju v letu 2011/2012 je odgovorilo 94 % oseb, ki so izpolnile vprašalnik. Kot je razvidno iz tabele 2.2.1, zelo majhen delež med njimi (19,5 %) o delu v tujini še ni razmišljal. 12 % (323 oseb) jih je že delalo v tujini ali pa so v tujini delali v času anketiranja, 55 % jih je iskalo informacije o zaposlitvi, 8 % pa jih je že prejelo ponudbo o zaposlitvi. Med slednjimi jih 44 % ponudbe ni sprejelo, preostali pa so jo sprejeli ali pa so o odločitvi v času anketiranja še razmišljali. Žal poleg informacije, kdo oziroma koliko anketirancev je dobilo ponudbo o zaposlitvi v tujini in kaj so z njo naredili, nismo poizvedli tudi, ali vedo, na kakšni podlagi so dobili ponudbo. Poti za prejem ponudbe za zaposlitev v tujini so lahko namreč različne in z

nacionalnega vidika bi jih bilo dobro poznati.¹⁷ Med odgovori »drugo« (5 % vseh odgovorov) pa so bili najpogostejši naslednji:

- o delu v tujini sem že razmišljal-a/razmišljam, vendar informacij zaenkrat še nisem iskal-a,
- trenutno o delu v tujini ne razmišljam,
- o delu v tujini ne razmišljam več.

Glede števila in deleža tistih, ki so navedli, da so v času anketiranja ali kdaj prej že bili zaposleni v tujini (ali delali v tujini), je potrebno opozoriti dvoje:

- Zaradi odsotnosti opredelitve, kaj mislimo pod »delom/zaposlitvijo v tujini« (kar smo navedli že v poglavju 1.1.2.), je mogoče, da so nekateri razumeli pod tem tudi prakso v okviru Erasmus izmenjave¹⁸ – ta razlog lahko vpliva na precenjenost pojava zaposlitve v tujini.
- Anketiranci so lahko navedli le en odgovor in ker se nekateri možni odgovori ne izključujejo popolnoma (na primer trije možni odgovori o prejemu ponudbe za zaposlitev v tujini in »že delam v tujini oz. sem že delal-a«), je mogoče, da je zaradi tega razloga pojav podcenjen. Dejansko je lahko bil zaposlen v tujini (v času anketiranja ali kdaj prej) tudi kdo izmed tistih, ki so se sicer opredelili za kakšen drug odgovor (na primer, da so prejeli ponudbo za zaposlitev v tujini – skupaj je bilo takih oseb 218).

V kolikšni meri je deloval kateri od dveh navedenih možnih dejavnikov, ne vemo. Glede na odgovore na vprašanje o »pogostosti dosedanje zaposlitve/dela v tujini«, ki ga analizirano v poglavju 2.3.2., pa sklepamo, da je število 323 (oziroma 12 % opredeljenih respondentov) verjetno spodnja številka dejanskega števila oseb, ki so bile v času anketiranja ali pa kdaj prej zaposlene v tujini.

V letu 2004 je bilo vprašanje o iskanju dela v tujini in zaposlitvi v tujini malo drugače zastavljeno oziroma so bili možni odgovori malo drugačni. Prikazujemo jih v tabeli 2.2.2. Primerjava odgovorov iz anketiranja v letih 2011/2012 in 2004 zato ni popolnoma verodostojna, predvsem zaradi ene možnosti (če bi dobil ugodno ponudbo, bi razmislil o delu v tujini), ki je pri anketiranju leta 2011/2012 pri tej tematiki nismo vključili (o tem smo naredili posebno vprašanje). Ugotovitvi za generacije 2005-2010 v primerjavi z generacijami 1999-2004, ki pa jih podatki (tabeli 2.2.1 in 2.2.2 ter slika 2.3) vseeno omogočajo, pa sta:

- delež tistih, ki so že dobili ponudbo za zaposlitev v tujini, je bistveno večji,
- delež tistih, ki so bili v času anketiranja ali v preteklosti že zaposleni v tujini, je bil prav tako večji (12 % nasproti 9 %).

¹⁷ Med znane nam možnosti sodijo: izjemna uspešnost, dobri rezultati na raznih izobraževalnih tedenskih seminarjih za študente ali na poletni praksi, ipd.

¹⁸ Med tistimi, ki so navedli, da so v času anketiranja ali pa kdaj prej že delali v tujini, je bilo glede na vrsto Erasmus izmenjave v letih 2005-2010, stanje naslednje: 237 je bilo udeležencev študijske izmenjave, 20 udeležencev prakse ter 64 udeležencev obeh vrst izmenjave (skupno število 321 je manjše od 323 v tabeli 2.2.1., ker niso vsi odgovorili na vprašanje o vrsti izmenjave). Na izmenjavi zaradi prakse je bilo torej pred anketiranjem skupaj 84 oseb iz obravnavane skupine 323 oseb (26 %).

Tabela 2.2: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 in 1999-2004 po iskanju dela v tujini in zaposlitvi v tujini*

Tabela 2.2.1: Generacije 2005-2010*

Iskanje dela v tujini in zaposlitev v tujini	Število	%
o delu v tujini še nisem razmišljal-a	509	19,5
iščem informacije o zaposlitvi in doslej še nisem bil-a zaposlen-a v tujini	1432	54,9
dobil-a sem ponudbo za delo v tujini in je nisem sprejel-a	95	3,6
dobil-a sem ponudbo za delo v tujini, vendar se še nisem odločil-a	67	2,6
dobil-a sem ponudbo za delo v tujini in sem jo oziroma jo bom gotovo sprejel-a	56	2,1
že delam v tujini oz. sem že delal-a	323	12,4
drugo	125	4,8
Skupaj	2607	100
Ni odgovora	156	
SKUPAJ	2763	

Vir: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Imeli so možnost izbrati en odgovor.

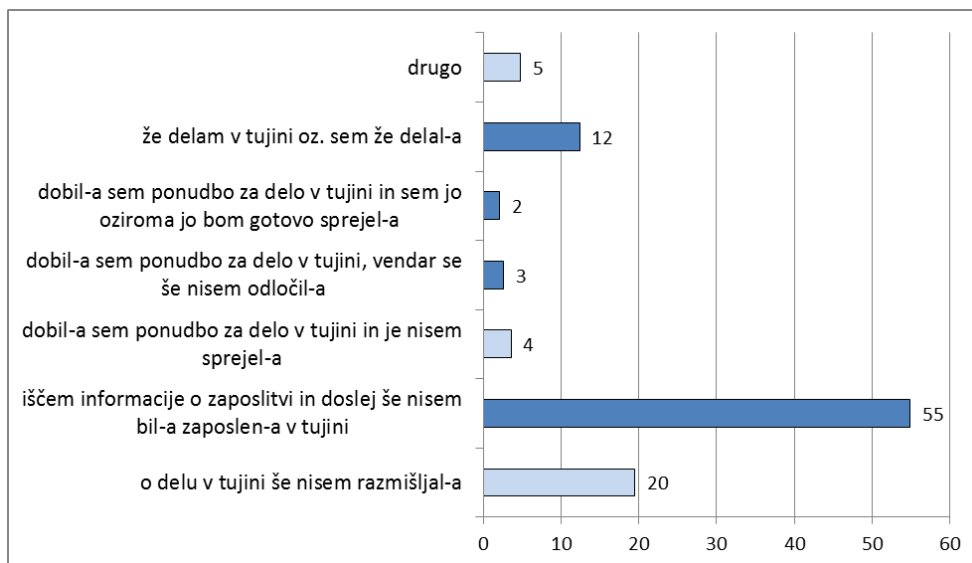
Tabela 2.2.2: Generacije 1999-2004*

Iskanje dela v tujini in zaposlitev v tujini	Število	%
o iskanju dela v tujini še nisem razmišljal	32	7,6
če bi dobil ugodno ponudbo, bi razmislil o delu v tujini	220	52,0
iščem informacije glede možnosti zaposlitve v tujini	122	28,8
dobil sem ponudbo za delo v tujini, vendar se še nisem odločil	4	0,9
dobil sem ponudbo za delo v tujini; ponudbo sem že sprejel ali pa jo bom gotovo sprejel	6	1,4
že delam v tujini	12	2,8
sem že delal v tujini	22	5,2
sem že delal v tujini in sedaj ponovno delam	5	1,2
SKUPAJ	423	100

Vir: Anketa, 2004.

* Imeli so možnost izbrati en odgovor.

Slika 2.3: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po iskanju dela v tujini in zaposlitvi v tujini* – struktura odgovorov (%)

Vir: Tabela 2.2.1.

V tabelah 21.1 do 21.3 v prilogi B prikazujemo za generacije 2005-2010 razlike v odgovorih na obravnavano vprašanje o iskanju dela v tujini in zaposlitvi v tujini po spolu, regiji stalnega bivališča in smeri študija. Iz njih je razvidno naslednje:

- spol: med moškimi je v primerjavi z ženskami večji delež takih, ki so že bili zaposleni v tujini ali pa so bili zaposleni v času anketiranja (12 % nasproti 11 %), na drugi strani pa več takih, ki so prejeli ponudbo za zaposlitev v tujini (11 % nasproti 7 %);
- regija stalnega bivališča: največji delež jih je prejelo ponudbo za zaposlitev v tujini med anketiranci iz Zasavske in Pomurske regije;
- smer študija na ravni enomestne šifre klasifikacije KLASIUS-P: največji delež jih je prejelo ponudbo za zaposlitev v tujini med anketiranci s področja smeri s šiframi 8, 6 in 5 (storitve; kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, veterinarstvo; tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo).

Podiplomski študij kot odskočna deska za zaposlitev v tujini (tabela 22 v prilogi B). – Na vprašanje je odgovorilo 93 % anketirancev. Med slednjimi je kar 43 % (1093 oseb) takih, ki so že bili na takem študiju ali pa imajo namen oditi na tak študij s ciljem kasnejše zaposlitve v tujini.

Predvideno obdobje zaposlitve/bivanja v tujini v primeru možne (potencialne) zaposlitve v tujini. – Na vprašanje, ki je bilo namenjeno tistim, ki še niso bili zaposleni v tujini, je odgovorilo 83 % anketirancev. S križanjem tega vprašanja z ustreznim drugim vprašanjem (o dosedanjih zaposlitvah v tujini) smo ugotovili, da je bilo med njimi 17 % (395 oseb) takih, ki so že bili zaposleni v tujini. Struktura vseh odgovorov in struktura »relevantnih« odgovorov (še niso bili zaposleni v tujini) sta prikazani v tabeli 2.3. Iz nje je razvidno, da v obeh primerih (vsi odgovori, relevantni odgovori) slaba tretjina respondentov v času anketiranja ni vedela, za koliko časa bi ostali v tujini (če bi odšli), med preostalimi pa bi jih večina (vsi odgovori – 52 %, relevantni odgovori – 65 %) ostala v tujini za obdobje daljše od 3 let.

Tabela 2.3: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po predvidenem obdobju zaposlitve/bivanja v tujini v primeru zaposlitve v tujini*

Obdobje	Vsi odgovori			Relevantni odgovori		
	Število	%	% brez »ne vem«	Število	%	% brez »ne vem«
do 3 leta	780	34,1	48,3	658	34,8	50,7
nad 3 leta do 10 let	494	21,6	30,6	381	20,1	29,4
več kot 10 let	106	4,6	6,6	80	4,2	6,2
za vedno	234	10,2	14,5	178	9,4	13,7
ne vem	673	29,4		595	31,4	
Skupaj	2287	100		1892	100	
Skupaj brez »ne vem«	1614		100	1297		100

Vir: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Vprašanje je bilo namenjeno (naj bi odgovorili) tistim, ki še niso bili zaposleni v tujini. Pod relevantnimi odgovori so zajeti le taki, pod vsemi pa vsi odgovori.

Viri informacij glede možnosti zaposlitve v tujini. – Pri anketiranju v letu 2011/2012 je na vprašanje odgovorilo 94 % oseb, ki so se odzvale na anketiranje, namenjeno pa je bilo vsem. 23 % izmed oseb, ki so odgovorile, je navedlo, da ne iščejo takih informacij. Preostali pa so med možnimi viri informacij, prikazanimi v tabeli 2.4, lahko izbrali več le-teh. Najpogostejši vir informacij sta internet ter znanci/prijatelji. Pod »drugo« so navedli zelo veliko različnih drugih načinov iskanja informacij, ki v navedeni tabeli niso zajeti. Med njimi so bili najpogostejši naslednji: mednarodna pisarna na matični visokošolski ustanovi ali univerzi, pomoč profesorjev na matični visokošolski ustanovi, mednarodna študentska društva in organizacija AISEC, karierni centri univerz v tujini, mednarodni poslovni forumi v tujini in potovanja. Nekateri so napisali, da zaposlitve niso iskali, ker so ponudbo kar dobili. V tabeli 2.4 prikazujemo podatke o načinih iskanja informacij za zaposlitev v tujini tudi za generacije 1999-2004 iz anketiranja v letu 2004. Glavne ugotovitve za primerjavo generacij Erasmusovcev 2005-2010 z generacijami 1999-2004 so:

- delež tistih, ki ne iščejo informacij o možnostih zaposlitve v tujini, se je zmanjšal (od 30 % na 23 %),
- ključna dva vira sta ostala ista (internet in znanci/prijatelji), pri čemer pa se je pomen prvega povečal, pomen drugega pa je ostal nespremenjen,
- pomen časopisov kot vira informacij se je izrazito zmanjšal.

Tabela 2.4: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 in 1999-2004 po viru informacij glede možnosti zaposlitve v tujini – pogostost posameznih virov*

Kje iščete oz. ste iskali informacije?	Generacije 2005-2010		Generacije 1999-2004	
	Število odgovorov	% od vseh respondentov na vprašalnik	Število odgovorov	% od vseh respondentov na vprašalnik
jih ne iščem/jih nisem iskal-a	644	23,3	129	30,5
v časopisih	108	3,9	87	20,6
na internetu	1744	63,1	227	53,7
prek agencij in služb, ki se ukvarjajo s posredovanjem dela	490	17,7	57	13,5
preko znancev in prijateljev	1059	38,3	164	38,8
dobre informacije sem dobil-a (še dobivam) prek mednarodne študentske izmenjave, ki sem se je udeležil-a	228	8,3	42	9,9
drugo (navedite)	93	3,4	31	7,3

Vir: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER; Anketa, 2004.

* Anketiranci so lahko navedli več virov, zato je skupno število odgovorov na vse v tabeli navedene možne vire informacij večje od števila respondentov.

2.3.2. Sedanja/pretekla zaposlitev v tujini – osnovni podatki o njej

Pogledali bomo več vidikov dosedanjih zaposlitev respondentov v tujini, predvsem pa naslednje: pogostost takih zaposlitev, njihovo skupno trajanje, državo in vrsto organizacije zaposlitve, za aktualne zaposlitvene migrante (ki so bili v tujini zaposleni v času anketiranja) pa tudi predvideno obdobje nadaljnjega dela v tujini.

Pogostost dosedanje zaposlitve/dela v tujini (tabela 2.5). – Petina (550) respondentov na vprašalnik je navedla, da so že bili zaposleni v tujini, pri tem polovica med njimi v preteklosti, polovica pa v času anketiranja. Med slednjimi je bilo kar nekaj takih, ki so bili v času anketiranja že ponovno zaposleni v tujini.¹⁹ Poudariti moramo, da je navedeno skupno število precej večje od tistega, ki smo ga dobili pri odgovoru na vprašanje o iskanju dela v tujini in zaposlitvi v tujini (tabela 2.2.1 v poglavju 2.3.1. – kategorija »že delam v tujini oz. sem že delal-a«); tam je bilo 323 takih oseb. Iz križanja obeh vprašanj (»iskanje dela v tujini in zaposlitev v tujini« in »pogostost dosedanjih zaposlitev v tujini«) smo ugotovili, da so bili odgovori nekaterih respondentov glede zaposlitve/dela v tujini do anketiranja ali v času anketiranja pri teh dveh vprašanjih različni. Nekateri možne razloge za to smo že navedli:

- (1) odsotnost opredelitve »dosedanjega dela/zaposlitve v tujini« in posledično morebitno razumevanje pod takim delom/zaposlitvijo pri nekaterih tudi »praksa« v okviru Erasmus izmenjave,
- (2) možnost le enega odgovora pri vprašanju o iskanju dela v tujini in zaposlitvi v tujini (tabela 2.1.1).

Zaradi prvega razloga je številka 550 morda previsoka za največ 152, kolikor je bilo med njimi oseb, ki so bile v letih 2005-2010 na Erasmus izmenjavi zaradi prakse. Zaradi drugega razloga pa je številka 550 previsoka vsaj za 129, kolikor je bilo med njimi takih, ki so na drugo vprašanje (o iskanju dela v tujini in zaposlitvi v tujini) odgovorili, da iščejo informacije o zaposlitvi v tujini in doslej še niso bili zaposleni v tujini.²⁰ Katero število o dejanskih

¹⁹ Verjetno so bili med slednjimi tudi nekateri taki, ki so pod prvo zaposlitev šteli izmenjavo zaradi prakse. Ali to drži in koliko je takih, ne vemo.

²⁰ Med 547 osebami, ki so odgovorile na obe vprašanji (odgovori so prikazani v tabelah 2.2.1 in 2.5), je bila struktura odgovorov na vprašanje o iskanju dela v tujini in zaposlitvi v tujini naslednja:

Možni odgovori	Število	Struktura (%)
o delu v tujini še nisem razmišljal-a	28	5,1
iščem informacije o zaposlitvi in doslej še nisem bil-a zaposlen-a v tujini	129	23,6
dobil-a sem ponudbo za delo v tujini in je nisem sprejel-a	22	4,0
dobil-a sem ponudbo za delo v tujini, vendar se še nisem odločil-a	22	4,0
dobil-a sem ponudbo za delo v tujini in sem jo oziroma jo bom gotovo sprejel-a	30	5,5
že delam v tujini oz. sem že delal-a	300	54,8
drugo	16	2,9
Skupaj	547	100

dosedanjih zaposlitvah v tujini je pravilno (550 ali 323), ne moremo z gotovostjo trditi. Menimo, da je pravilno število verjetno nekje vmes (okoli 400). V nadaljevanju tega poglavja 2.3.2. pa bomo analizirali odgovore 550 respondentov.

Tabela 2.5: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po pogostosti dosedanje zaposlitve v tujini

Zaposlitev v tujini	Število	%
trenutno sem zaposlen-a	234	42,5
v preteklosti sem bil-a zaposlen-a	278	50,5
sem že bil-a in sem ponovno zaposlen-a	38	6,9
Skupaj	550	100

Vir: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

Država zaposlitve in trajanje dosedanjih zaposlitev v tujini. – Večina anketirancev, ki so že bili zaposleni v tujini (ali pa so še bili v času anketiranja), je odgovorila na to vprašanje (86 %). Upošteva vse dosedanje zaposlitve v tujini, so delali, kot prikazuje tabela 23 v prilogi B, v skupno 48 državah, najpogosteje pa v Nemčiji, Španiji, Veliki Britaniji, Avstriji, Belgiji, Italiji, Franciji in ZDA. Na teh osem držav odpade dve tretjini vseh zaposlitev v tujini. Skupno obdobje vseh dosedanjih zaposlitev je znašalo v največjem številu primerov (47 %) med 1 in 6 meseci, v povprečju pa 10,5 mesecev (tabela 2.6).

Tabela 2.6: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po trajanju vseh dosedanjih zaposlitev v tujini

Število mesecev vseh dosedanjih zaposlitev v tujini	Število	%
do vključno 1	33	6,9
1,1-6	225	47,1
6,1-12	106	22,2
nad 12	114	23,8
Skupaj	478	100

Vir: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

Predvideno obdobje dela/bivanja v tujini za tiste, ki so bili v času anketiranja zaposleni v tujini (tabela 2.7). – Vprašanje je bilo namenjeno tistim, ki so bili v času anketiranja zaposleni v tujini. S križanjem dveh vprašanj smo ugotovili, da so odgovarjali tudi mnogi drugi (ki so bili v času anketiranja v tujini zaradi drugih razlogov). V navedeni tabeli prikazujemo strukturo vseh odgovorov in strukturo relevantnih odgovorov (za osebe, ki so navedle, da so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve). V obeh primerih velik del (vsi odgovori – 52 %, zaposlitev – 36 %) oseb, ki so odgovorile na to vprašanje, ni vedela odgovora, med preostalimi pa jih je večina nameravala ostati v tujini dalj kot 3 leta; med slednjimi večina za več kot 10 let ali za vedno.

Tabela 2.7: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010, ki so bili v času anketiranja zaposleni v tujini, po predvidenem obdobju dela/bivanja v tujini

Koliko časa še nameravate delati/bivati v tujini?	Vsi odgovori			Le »relevantni« odgovori (tisti, ki so bili v času anketiranja zaposleni v tujini)*		
	Število	%	% brez »ne vem«	Število	%	% brez »ne vem«
do 3 leta	92	15,9	33,0	44	18,7	29,3
nad 3 leta do 10 let	86	14,9	30,8	43	18,3	28,7
več kot 10 let	34	5,9	12,2	21	8,9	14,0
za vedno	67	11,6	24,0	42	17,9	28,0
ne vem	298	51,6		85	36,2	
Skupaj	577	100		235	100	
SKUPAJ brez »ne vem«	279		100	150		100

Vir: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Niso upoštevani tisti, ki, upoštevaje odgovor na ustrezno drugo vprašanje v anketi, v času anketiranja niso bili zaposleni v tujini. Na vprašanje so namreč odgovorili tudi nekateri, ki jim (glede na navodila) ni bilo namenjeno.

Vrsta organizacije zaposlitve v tujini – v času anketiranja ali v preteklosti (tabela 2.8). – Večina (54 %) respondentov, ki so v času anketiranja ali pa v preteklosti delali v tujini, je delala v podjetju. Verjetno gre pri preteklih zaposlitvah (glede na mlado populacijo) v večini primerov za delo v okviru Erasmus izmenjave zaradi prakse; a tega nismo preverili, zato je to le domneva. Pod kategorijo »drugo«, ki je velika, so najpogosteje navedli naslednje vrste organizacij: gostinstvo/turizem, mednarodna organizacija, institucije EU, izobraževalna organizacija (vrtec, osnovna, srednja šola) in samozaposlitev (podjetje, ipd.).

Tabela 2.8: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po vrsti organizacije zaposlitve v tujini

Vrsta organizacije	Število	Struktura (%)
visokošolska ustanova	43	7,8
raziskovalni inštitut	22	4,0
podjetje	298	54,1
državna uprava	46	8,3
drugo	142	25,8
Skupaj	551	100

Vir: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

Način odhoda v tujino (tabela 24 v prilogi B). – Med tistimi, ki so bili zaposleni v tujini v preteklosti ali pa so bili tam zaposleni v času anketiranja, je bilo tri četrtine takih, ki so tja odšli sami.

Čas priprave/načrtovanja selitve pred (prvim) odhodom na delo v tujino. – Respondenti, ki so bili v času anketiranja ali v preteklosti zaposleni v tujini, so v povprečju svojo selitev načrtovali blizu 4 mesece (natančneje: 3,7).

2.3.3. Dejavniki, ki vplivajo na iskanje dela v tujini ali sprejem ponudbe za zaposlitev v tujini

Pomen posameznih dejavnikov za verjetnost zaposlitve v tujini. – Večina izmed opazovanih enajstih dejavnikov je glede na povprečje odgovorov (kolona 8 v tabeli 2.9 in slika 2.4) in glede na najpogostejši odgovor (kolona 10 v tabeli 2.9) za anketirance precej pomembnih. Kot je razvidno iz navedene tabele in slike, so najpomembnejši naslednji dejavniki: možnost pridobitve dodatnih znanj in izkušenj, boljše možnosti poklicne kariere, boljši delovni pogoji, utrditev znanja tujih jezikov in pridobitev novih znanstev. Zanimivo je, da so najnižje, vendar še vedno kot »srednje pomembno« ocenili možnost naselitve v tujini. Med »drugimi« dejavniki so najpogosteje navedli: ljubezen/partnerstvo in večje zaposlitvene možnosti v tujini.

Dejavniki odvrnitve od odhoda na delo v tujino oz. od iskanja dela v tujini (za tiste, ki še niso delali/bili zaposleni v tujini). – Glavna ugotovitev je, da je večina v tabeli 2.10 in sliki 2.5 prikazanih osmih dejavnikov za anketirance »srednje pomembna« ovira za odhod v tujino. Največja (a prav tako le srednje pomembna) ovira za iskanje dela v tujini oz. za zaposlitev v tujini sta naslednja dejavnika: »odtegnil-a bi se svojemu domačemu okolju« in »v domačem okolju bi si lažje ustvaril-a svojo družino, kar mi veliko pomeni«. Vsi ostali opazovani dejavniki predstavljajo manjšo oviro za odhod v tujino. Med »drugimi« dejavniki, ki niso bili zajeti v vprašalniku, so najpogosteje navedli naslednje: družino/prijatelje ter zadovoljstvo s službo in življenjem v Sloveniji. Ocenili so jih večinoma kot srednje pomembno oviro pri iskanju dela/zaposlitve v tujini.

Tabela 2.9: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po pomenu posameznih dejavnikov/okoliščin za sprejem ponudbe za zaposlitev v tujini

Dejavnik/okoliščina	Struktura odgovorov (%)						Število respondentov	Srednje vrednosti odgovorov**		
	Popolnoma nepomembno (1)	Precej nepomembno (2)	Srednje pomembno (3)	Precej pomembno (4)	Zelo pomembno (5)	Skupaj		Povprečje	Mediana	Modus
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
večji zaslužek	0,9	3,4	19,4	43,5	32,9	100	2393	4,0	4	4
boljši delovni pogoji	0,5	1	9,2	42,4	46,8	100	2392	4,3	4	5
boljše možnosti za nadaljevanje poklicne kariere	0,3	1,2	7,7	35,7	55,2	100	2384	4,4	5	5
prednosti bivalnega okolja (potrošnja, rekreacija, kulturna ponudba ipd.)	0,9	4,4	21,6	41	32,1	100	2391	4,0	4	4
pridobitev dodatnih znanj in izkušenj	0,2	0,6	6,6	36,2	56,4	100	2383	4,5	5	5
pridobitev poznanstev; podlaga za bodoče poslovno – delovno sodelovanje	0,5	2,3	17,2	40,7	39,4	100	2391	4,2	4	4

Tabela 2.9: Nadaljevanje

Dejavnik/okoliščina	Struktura odgovorov (%)						Število res-pondentov	Srednje vrednosti odgovorov**		
	Popolnoma nepomembno (1)	Precej nepomembno (2)	Srednje pomembno (3)	Precej pomembno (4)	Zelo pomembno (5)	Skupaj (6)		Povprečje (8)	Mediana (9)	Modus (10)
utrditev znanja tujega/tujih jezikov	0,5	3,2	15,3	34,1	46,9	100	2382	4,2	4	5
ocenjujem, da se bom po izkušnjah v tujini lažje uveljavil-a doma	4,3	11,6	28,6	32,1	23,4	100	2385	3,6	4	4
večja odprtost in tolerantnost ljudi; svetovljansko okolje	1,3	6,4	20,5	35,5	36,5	100	2386	4,0	4	5
tuje okolje se mi zdi dolgoročno bolj perspektivno	2,5	9,4	26,4	34,7	27	100	2379	3,7	4	4
možnost naselitve v tujini	4,4	15,1	32,2	27,9	20,4	100	2360	3,4	3	3
drugo	6,7	7,5	29,9	27,6	28,4	100	134	3,6	4	3

Vir: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Povprečje je aritmetična sredina odgovorov (kot kaže tabela, smo odgovore ocenili z vrednostmi od 1 za popolnoma nepomembno do 5 za zelo pomembno), modus je najpogostejši odgovor, mediana pa je vrednost, ki razdeli vse odgovore na dva po številu enaka dela.

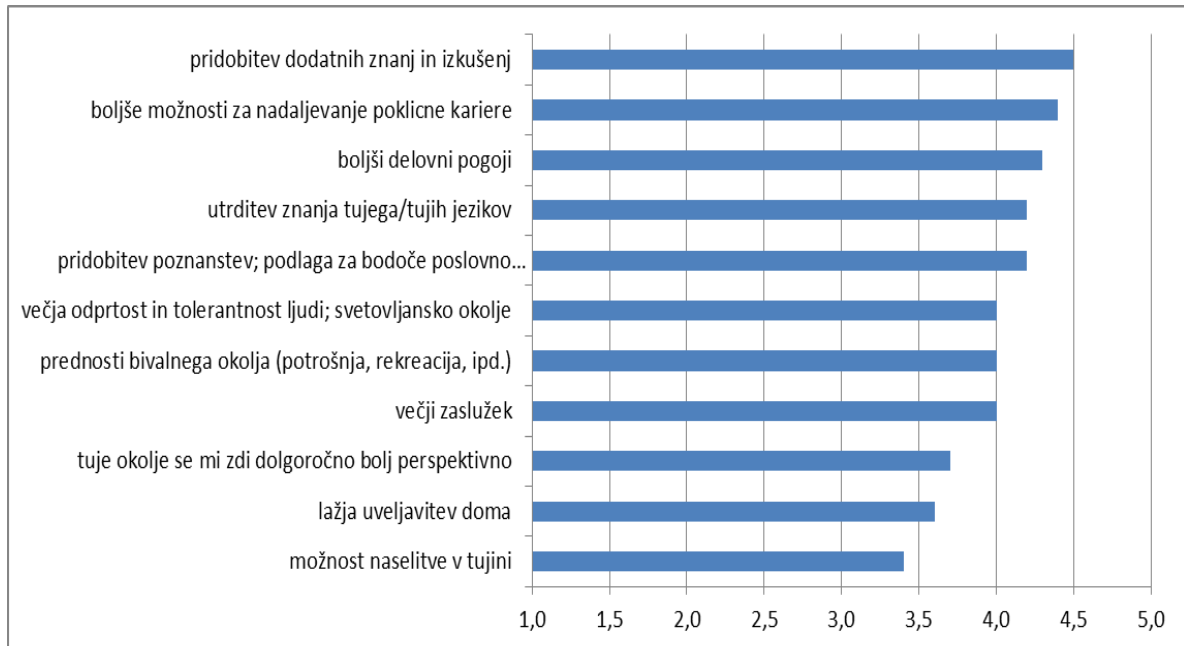
Tabela 2.10: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po pomenu posameznih dejavnikov za odvrnitev od odhoda na delo v tujino oz. od iskanja dela v tujini (za tiste, ki še niso delali v tujini)

Dejavnik/okoliščina/trditev	Struktura odgovorov (%)						Število res-pondentov	Srednje vrednosti odgovorov*		
	Popolnoma nepomembno (1)	Precej nepomembno (2)	Srednje pomembno (3)	Precej pomembno (4)	Zelo pomembno (5)	Skupaj (6)		Povprečje (8)	Mediana (9)	Modus (10)
zaposlitev v tujini se mi zdi bolj tvegana kot v Sloveniji	19,5	34,5	31,3	12,4	2,3	100	2231	2,4	2	2
odtegnil-a bi se svojemu domačemu okolju	9	22,9	26,2	25,5	16,4	100	2225	3,2	3	3
nepoznavanje oz. slabo poznavanje jezika države	12,4	26,1	32,2	21,4	7,9	100	2214	2,9	3	3
domače okolje se mi zdi dolgoročno bolj perspektivno; gotovo bom dobil-a ustrezno zaposlitev oz. jo že imam	23	33,5	28,2	11,6	3,6	100	2224	2,4	2	2
v tujini bi si težje privoščil-a ustrezen stanovanjski standard	11,3	25,6	34,7	23,1	5,3	100	2220	2,9	3	3
v domačem okolju bi lažje ustvaril-a svojo družino, kar mi veliko pomeni	12,4	20,2	22	25,6	19,7	100	2224	3,2	3	4
domače okolje ponuja višjo kakovost življenja	15,7	25,3	30,8	18,9	9,2	100	2211	2,8	3	3
domovina mi več pomeni	19,7	26,2	27,4	18,7	8,1	100	2225	2,7	3	3
drugo	12,3	6,8	37	16,4	27,4	100	73	3,4	3	3

Vir: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Povprečje je aritmetična sredina odgovorov (kot kaže tabela, smo odgovore ocenili z vrednostmi od 1 za popolnoma nepomembno do 5 za zelo pomembno), modus je najpogostejši odgovor, mediana pa je vrednost, ki razdeli vse odgovore na dva po številu enaka dela.

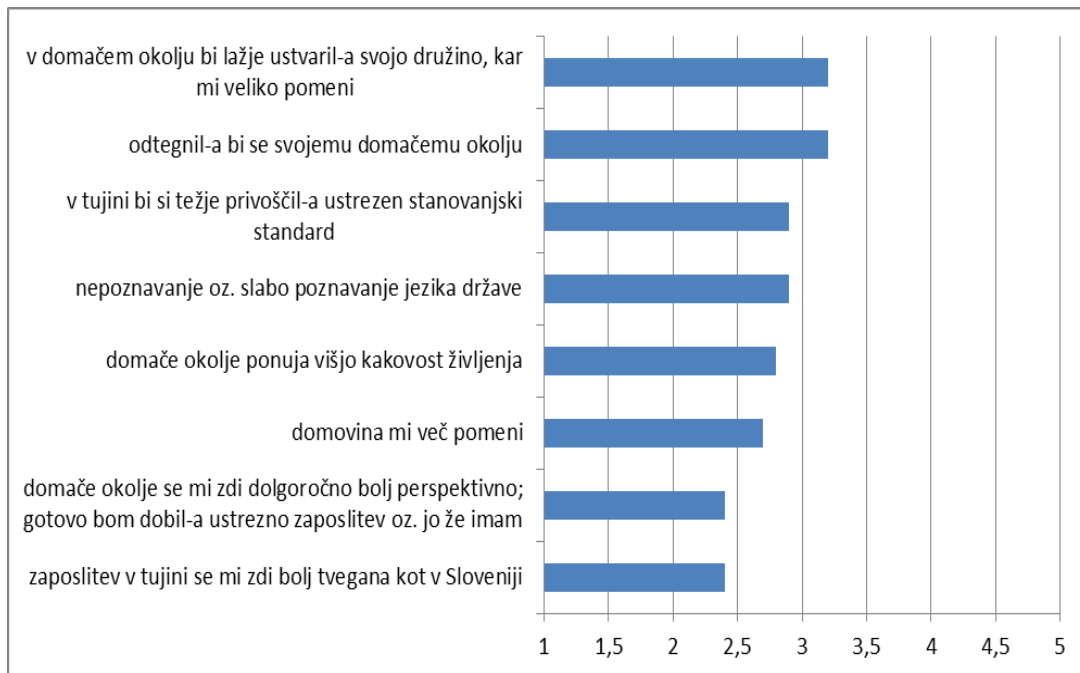
Slika 2.4: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po pomenu posameznih dejavnikov/okolščin za sprejem ponudbe za zaposlitev v tujini*

Vir: Tabela 2.9.

* Prikazana je povprečna ocena odgovorov, ki se je gibala od 1 za popolnoma nepomembno do 5 za zelo pomembno.

Slika 2.5: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po pomenu posameznih dejavnikov za odvrnitev od odhoda na delo v tujino oz. od iskanja dela v tujini* (za tiste, ki še niso delali v tujini)

Vir: Tabela 2.10.

* Prikazana je povprečna ocena odgovorov, ki se je gibala od 1 za popolnoma nepomembno do 5 za zelo pomembno.

2.4. ODHOD V TUJINO ZARADI DRUGIH RAZLOGOV KOT JE ZAPOSILITEV

Pri proučevanju odhodov v tujino zaradi drugih razlogov kot je zaposlitev (in bivanje v tujini v času anketiranja) smo naleteli na težavo, kajti anketiranci so na nekaj povezanih vprašanj o tej temi odgovorili različno. Morda je k temu pripomoglo ne dovolj jasno postavljeno vprašanje.²¹ Na vprašanje o tem, ali živijo v tujini, pa tja niso odšli zaradi zaposlitve, jih je pritrdilno odgovorilo dosti manj (približno za 50 %) kot na naslednja tri vprašanja, ki so bila sicer namenjena le tem (to je bilo navedeno pri celem sklopu vprašanj, ne pa tudi posebej pri teh treh vprašanjih): o razlogu odhoda, državi odhoda in predvidenem obdobju bivanja v tujini. Na prvo vprašanje je odgovorilo 80 % vseh oseb, ki so izpolnile vprašalnik, od tega 12 % (263 oseb) pritrdilno (tabela 25 v prilogi B); ti naj bi bili v času anketiranja v tujini zaradi drugih razlogov kot je zaposlitev (*obseg pojava*). Glavni razlog bivanja v tujini je bil podiplomski študij (tabela 26 v prilogi B). Zaradi slednjega razloga je bilo v času anketiranja v tujini blizu 200 oseb (176) oziroma 6 % vseh oseb, ki so izpolnile vprašalnik. Drugi najpogostejši razlog je bilo partnerstvo/družina (blizu 100 oseb), tretji razlog pa dodiplomski študij. Največ jih je bilo v naslednjih državah: Nemčiji, Španiji, Veliki Britaniji, Franciji, na Nizozemskem, v Italiji in Avstriji (tabela 27 v prilogi B). Glede predvidenega obdobja bivanja v tujini (tabela 2.11) slaba tretjina respondentov ni vedela odgovora, tretjina je nameravala ostati v tujini manj kot tri leta, preostala tretjina pa dalj časa (večina med slednjimi za več kot 10 let ali za vedno).

Tabela 2.11: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010, ki so bili v času anketiranja v tujini in so tja odšli zaradi drugih razlogov kot je delo/zaposlitev, po predvidenem obdobju bivanja v tujini*

Obdobje	Upoštevani vsi odgovori o predvidenem obdobju bivanja v tujini			Upoštevani le tisti, ki so navedli, da so odšli v tujino zaradi drugih razlogov kot je zaposlitev		
	Število	%	% (brez ne vem)	Število	%	% (brez ne vem)
do 3 leta	137	32,3	47,7	88	34,0	47,6
nad 3 leta do 10 let	63	14,9	22,0	37	14,3	20,0
več kot 10 let	31	7,3	10,8	22	8,5	11,9
za vedno	56	13,2	19,5	38	14,7	20,5
ne vem	137	32,3		74	28,6	
Skupaj	424	100		259	100	
Skupaj – brez "ne vem"	287		100	185		100

Vir: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Na vprašanje naj bi odgovorili le tisti, ki so se opredelili, da so v tujini zaradi drugih razlogov kot je delo/zaposlitev. Odgovorilo jih je precej več. V prvih treh stolpcih so upoštevani vsi odgovori, v zadnjih treh pa le »relevantni« odgovori. Te smo dobili s križanjem dveh vprašanj: (a) bivanje v tujini, pa tja niso odšli zaradi zaposlitve, (b) predvideno obdobje bivanja v tujini. V zadnjih 3 stolpcih so upoštevani tisti, ki so na vprašanje, ali živijo v tujini, pa tja niso šli zaradi zaposlitve, odgovorili pritrdilno.

²¹ Vprašanje je bilo naslednje: Ali morda živite v tujini, pa tja niste odšli zaradi zaposlitve.

2.5. CILJNA DRŽAVA POTENCIALNEGA BIVANJA/DELA V TUJINI

Kot je razvidno iz tabele 2.12, so bile za anketirance, ki v času anketiranja niso delali/bivali v tujini, ob morebitnem odhodu v tujino najbolj zaželene naslednje skupine držav oz. države: nemško govoreče (Avstrija, Nemčija, Švica), Avstralija, ZDA-Kanada, Velika Britanija-Irska, skandinavske države, Španija-Portugalska.

Tabela 2.12: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po skupini držav, v kateri bi želeli delati ali živeti v primeru odhoda v tujino*

Država/skupina držav	Število
1. Avstrija, Švica, Nemčija	1042
2. Avstralija	856
3. ZDA, Kanada	814
4. Velika Britanija, Irska	810
5. Skandinavske države	791
6. Španija, Portugalska	737
7. Italija, Francija	531
8. Beneluks	416
9. Češka, Poljska, Slovaška, Madžarska	143
10. Litva, Latvija, Estonija	37
11. Druga evropska država	55
12. Druga država (navedite)	197
Vseeno mi je, kje bi delal-a in živel-a	134

Vir: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Vprašanje je bilo namenjeno tistim, ki v času anketiranja niso delali/bivali v tujini. Anketiranci so lahko navedli do 3 skupine držav, zato vsota odgovorov za vse države skupaj presega skupno število oseb, ki so odgovorile na vprašanje.

2.6. VREDNOTE PRI IZBIRI DELOVNEGA MESTA/KRAJA BIVANJA

Za anketirance je večina od šestnajstih vrednot/dejavnikov pri izbiri delovnega mesta oziroma kraja bivanja, ki so jih ocenjevali (glej tabelo 2.13), glede na izračunano povprečje odgovorov precej pomembnih. Najpomembnejše so naslednje: delovni pogoji, dobri medčloveški odnosi, boljše izobraževalne možnosti, dober zaslužek, znanje jezika in svetovljansko multikulturno okolje (vse so precej pomembne). Za prvi dve je bil najpogostejši odgovor »zelo pomembno«. Na drugi strani so najmanj pomembni naslednji dejavniki, ki so jih večinoma ocenili kot »srednje pomembni«: življenje v podeželskem okolju, življenje v velemestnem okolju, enodružinska hiša/prostorno stanovanje, velike možnosti za zabavo, široke možnosti potrošnje/dobra oskrba. Med »drugimi« dejavniki, ki jih vprašalnik ni zajel, so najpogosteje navedli naslednje: zaposlitvene možnosti, klima/bližina morja/neokrnjene narave, kulturna podobnost (s Slovenijo), prometna in cenovna dostopnost ter varnost.

V letu 2004 smo vrednote Erasmusovcev generacij 1999-2004 opazovali malo ožje in sicer vrednote pri izbiri delovnega mesta v tujini. V tabeli 2.14 prikazujemo pomen posameznih vrednot za te generacije Erasmus študentov in del drugih študentov višjih letnikov dodiplomskega študija. Prikazane so povprečne vrednosti odgovorov (aritmetična sredina vrednosti, ki smo jih pripisali posameznim možnim odgovorom). Kot je razvidno iz primerjave tabel 2.13 in 2.14, smo pri obeh anketiranjih opazovali iste vrednote z izjemo dveh; pri anketiranju v letih 2011/2012 smo vključili tudi znanje jezika, izpustili pa smo vrednoto »sprejetost v okolju«. V sliki 2.6 prikazujemo primerjavo pomena posameznih dejavnikov/vrednot za obe opazovani skupini nekdanjih Erasmus študentov, pri čemer so dejavniki razvrščeni glede na njihov pomen za generacije 2005-2010. Upoštevanih je petnajst dejavnikov, ki so bili opazovani za obe skupini mladih, pri čemer pa so za generacije 2005-2010 razumljeni v širšem smislu (ne le za zaposlitev v tujini). Iz navedenih tabel in slike 2.6 izhaja, da je za nekdanje Erasmus študente generacij 2005-2010 v primerjavi z generacijami 1999-2004 glede vrednot pri izbiri delovnega mesta značilno naslednje:

- šest dejavnikov je zanje pomembnejših (zlasti dobri medčloveški odnosi, družinsko življenje/partnerstvo in široke možnosti potrošnje), šest dejavnikov je manj pomembnih (zlasti življenje v podeželskem okolju, življenje v velemestnem okolju in velike možnosti za zabavo), trije dejavniki pa so enako pomembni (delovni pogoji, dober zaslužek, enodružinska hiša/veliko stanovanje);
- najpomembnejši dejavnik je ostal enak – to so dobri delovni pogoji; tudi njihov absolutni pomen se ni spremenil;
- izrazito se je povečal pomen dobrih medčloveških odnosov;
- dober zaslužek je ostal tretji do četrti najpomembnejši dejavnik.

Tabela 2.13: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po vrednotah/dejavnikih pri izbiri delovnega mesta in/ali kraja bivanja – stanje konec leta 2011 oziroma v začetku leta 2012

Dejavnik/vrednota	Struktura odgovorov* (%)						Število respondentov	Srednje vrednosti odgovorov**		
	Popolnoma nepomembno (1)	Precej nepomembno (2)	Srednje pomembno (3)	Precej pomembno (4)	Zelo pomembno (5)	Skupaj		Povprečje	Mediana	Modus
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1-dober zaslužek	0,4	2,1	17,4	46,6	33,4	100	2477	4,1	4	4
2-delovni pogoji	0,1	0,6	5,9	44,6	48,7	100	2474	4,4	4	5
3-svetovljansko multikulturno okolje	1	5	21,9	38,9	33,2	100	2473	4,0	4	4
4-boljše izobraževalne možnosti	0,4	2,3	16,7	44,6	36	100	2473	4,1	4	4
5-znanje jezika	0,8	4	20,2	41,1	33,9	100	2470	4,0	4	4
6-dobri medčloveški odnosi	0,2	1,4	11,3	41,5	45,6	100	2463	4,3	4	5
7-široke možnosti potrošnje	3,9	15,7	40,3	29,6	10,4	100	2458	3,3	3	3
8-bogata kulturna ponudba	1,3	8,6	29,8	38,4	22	100	2464	3,7	4	4
9-velike možnosti za zabavo	4,5	20,1	40,2	26,2	9,1	100	2463	3,2	3	3

Tabela 2.13: Nadaljevanje

Dejavnik/vrednota	Struktura odgovorov* (%)						Število respondentov	Srednje vrednosti odgovorov**		
	Popolnoma nepomembno (1)	Precej nepomembno (2)	Srednje pomembno (3)	Precej pomembno (4)	Zelo pomembno (5)	Skupaj		Povprečje	Mediana	Modus
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10-velike možnosti za šport/rekreac.	1,8	9,4	33,9	37,6	17,3	100	2466	3,6	4	4
11-življenje v velemestnem okolju, anonimnost	10,1	25,7	32,3	21,1	10,8	100	2455	3,0	3	3
12-življenje v podeželskem okolju	16,2	31,2	34,8	13,1	4,7	100	2460	2,6	3	3
13-enodruž. hiša/prostorno stanovanje	8,1	19,9	33,7	28,2	10,2	100	2432	3,1	3	3
14-družinsko življenje/partnerstvo (možnost zaposlitve partnerja, otroško varstvo, ipd.)	5	9,6	20,3	33,9	31,2	100	2459	3,8	4	4
15-dovolj prostega časa	1	5,2	26,2	42,6	25	100	2467	3,9	4	4
16-urejena okolica, čisto okolje	1,1	4,3	22,8	46,6	25,2	100	2455	3,9	4	4
17-drugo	6,9	41,4		15,5	36,2	100	58	3,7	4	3

Vir: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Vsak je lahko izbral več odgovorov.

** Povprečje je aritmetična sredina odgovorov (kot kaže tabela, smo odgovore ocenili z vrednostmi od 1 za popolnoma nepomembno do 5 za zelo pomembno), modus je najpogostejši odgovor, mediana pa je vrednost, ki razdeli vse odgovore na dva po številu enaka dela.

Tabela 2.14: Anketirani Erasmus študenti generacij 1999-2004 in nekateri študenti zadnjih letnikov visokošolskih ustanov* po vrednotah/dejavnikih pri izbiri delovnega mesta v tujini – stanje leta 2004

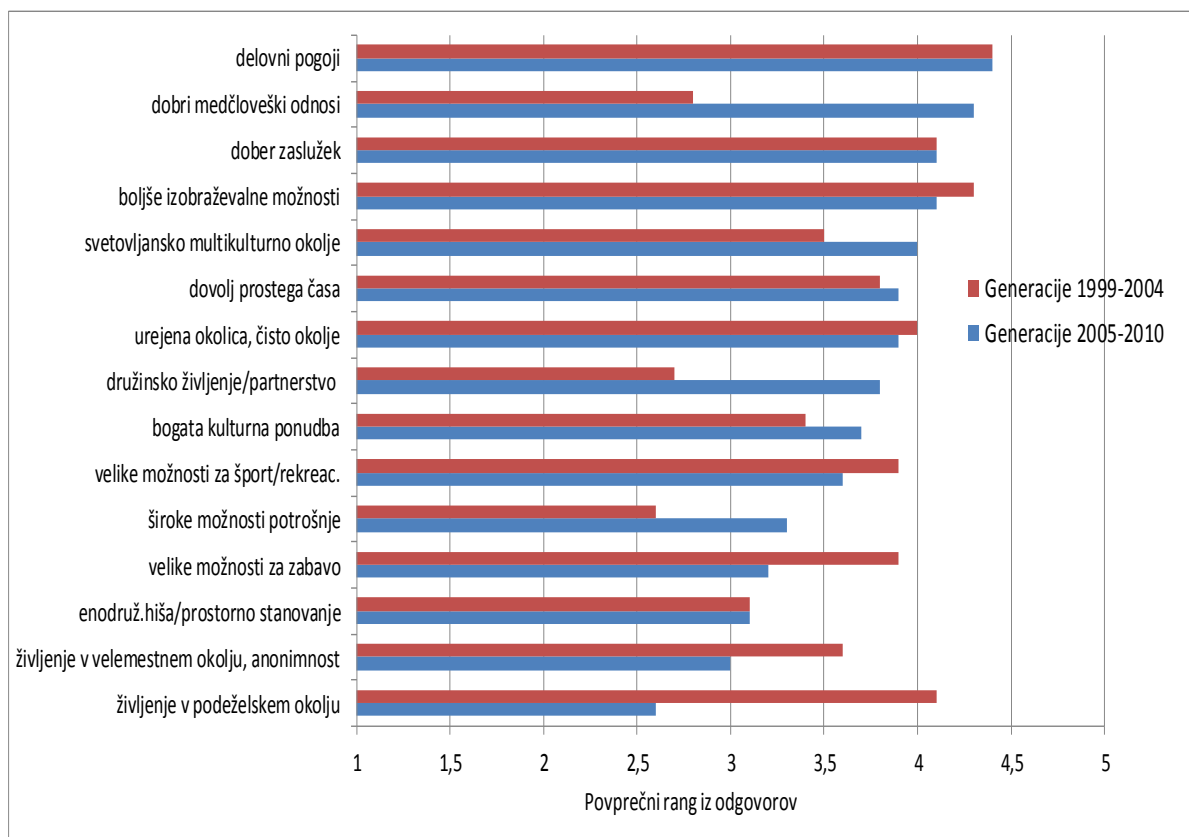
Dejavnik/vrednota	Povprečje odgovorov**
dober zaslužek	4,1
delovni pogoji	4,4
svetovljansko multikulturno okolje	3,5
izobraževalne možnosti	4,3
kulturna ponudba	3,4
široke možnosti potrošnje, oskrba	2,6
dobri medčloveški odnosi	2,8
možnosti za zabavo	3,9
možnosti rekreacije, športa	3,9
anonimnost v velemestu	3,6
življenje na podeželju	4,1
veliko stanovanje	3,1
enodružinska hiša	3,1
družinsko življenje	2,7
sprejetost v okolju	3,6
dovolj prostega časa	3,8
urejena okolica, čisto okolje	4,0
drugo	4,2

Vir: Anketa, 2004.

* Erasmus študenti so predstavljali večino anketirancev (76 % izmed skupno 560).

** Vsak je lahko izbral več odgovorov. Povprečje je aritmetična sredina odgovorov (odgovore smo ocenili z vrednostmi od 1 za popolnoma nepomembno do 5 za zelo pomembno).

Slika 2.6: Primerjava pomena vrednot/dejavnikov pri izbiri delovnega mesta za Erasmus študente generacij 2005-2010 (v letu 2011/2012) in generacij 1999-2004 (v letu 2004)

Vir: Tabeli 2.13 in 2.14.

* Prikazano je povprečje vrednosti odgovorov. Kot kaže tabela 2.13, smo odgovore ocenili z vrednostmi od 1 za popolnoma nepomembno do 5 za zelo pomembno.

3. DEJANSKA IN POTENCIALNA EMIGRACIJA ERASMUS ŠTUDENTOV GENERACIJ 2005-2010 ZARADI ZAPOSLOTITVE²²

Proučili bomo obseg dejanske in potencialne emigracije zaradi zaposlitve (v tujini) ter značilnosti dveh skupin emigrantov (dejanskih, potencialnih) v primerjavi z odločenimi nemigranti. Podatke za to analizo prikazujemo v tabelah in slikah v tekstu ter v tabelah v prilogi C. Opredelitev vseh treh skupin anketirancev smo natančno prikazali v poglavju 1.1.1.2., odgovore anketirancev na dve vprašanji, ki sta bili podlaga za to opredelitev, pa v tabelah 2.1.1 in 2.2.1 v poglavju 2.3.1.

Potencialni emigranti in odločeni nemigranti sta dve nasprotni skupini. Prvi so v času anketiranja v letu 2011 oziroma 2012 razmišljali o zaposlitvi v tujini oziroma bi sprejeli ponudbo zaposlitve v tujini, drugi pa nikakor ne. Dejanski zaposlitveni emigranti pa zajemajo osebe, ki so bile v času anketiranja zaposlene v tujini ali pa so bile zaposlene v tujini kdaj prej.

3.1. OBSEG EMIGRACIJE

Pogledali bomo evidentiran obseg dejanske in potencialne zaposlitvene emigracije med respondenti (realiziranem vzorcu) ter ocenjen obseg za celo populacijo nekdanjih Erasmus študentov generacij 2005-2010. Metodologijo oblikovanja skupin migrantov glede na odgovore anketirancev na dve vprašanji smo prikazali v poglavju 1.1.1.2. Zaradi nedvoumnosti pa tu še enkrat poudarjamo, da so med dejanskimi emigranti zajeti tisti, ki so bil zaposleni v tujini v času anketiranja kot tudi pretekli delovni oziroma zaposlitveni migranti. Metodologijo ocene obsega zaposlitvene emigracije za celo populacijo pa bomo prikazali v nadaljevanju.

3.1.1. EVIDENTIRAN OBSEG ZAPOSLOTIVNE EMIGRACIJE – v realiziranem vzorcu

Med respondenti je bilo v času anketiranja malo odločenih nemigrantov (med 2412 jasno opredeljenimi le 25 %, med vsemi pa 23 %), zelo veliko potencialnih zaposlitvenih emigrantov (med 2412 jasno opredeljenimi skoraj dve tretjini – glej zadnjo kolono tabele 3.1, med vsemi pa 58 %) ter dobra desetina dejanskih zaposlitvenih emigrantov (v tujini zaradi zaposlitve); pod slednjimi so šteti tisti, ki so bili takrat ali v preteklosti zaposleni v tujini.

²² V času anketiranja: Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

Za vpogled v strukturo širše opredeljenih dejanskih zaposlitvenih emigrantov smo navedene tri skupine anketirancev (odločeni nemigranti, potencialni migranti, dejanski migranti) križali z odgovori na vprašanje o pogostosti doseganje zaposlitve v tujini. Na ta način smo ugotovili, da je bilo med 300 dejanskimi zaposlitvenimi emigranti 61 % (183 oseb) takih, ki so bili v tujini zaposleni v času anketiranja (prvič ali pa ponovno) in 39 % (117 oseb) takih, ki so bili v tujini zaposleni kdaj prej²³, v času anketiranja pa ne več.²⁴ Taka razdelana struktura vseh respondentov, ki kaže na relativni obseg evidentirane potencialne in dejanske zaposlitvene emigracije, je nazorno prikazana v sliki 3.1.

Tabela 3.1: Evidentirani zaposlitveni emigranti in nemigranti med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 – ob koncu leta 2011 oziroma v začetku leta 2012*

Skupine anketirancev	Število	Struktura (%)		
		vseh respondentov na vprašalnik	vseh respondentov na relevantni vprašanji**	jasno opredeljenih respondentov
	1	2	3	4
Odločeni nemigranti	597	21,6	22,8	24,8
Potencialni emigranti	1515	54,8	57,9	62,8
Dejanski emigranti – skupaj (v času anketiranja in v preteklosti)	300	10,9	11,5	12,4
- zaposleni v tujini v času anketiranja	183	6,6	7,0	7,6
- zaposleni v tujini kdaj prej	117	4,2	4,5	4,8
Skupaj 1 (brez odgovorov »drugo«)	2412	87,3	92,2	100
Drugo	203	7,3	7,8	
Skupaj 2 (brez tistih, ki niso odgovorili)	2615	94,6	100	
Ni odgovora	148	5,4		
SKUPAJ 3	2763	100		

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

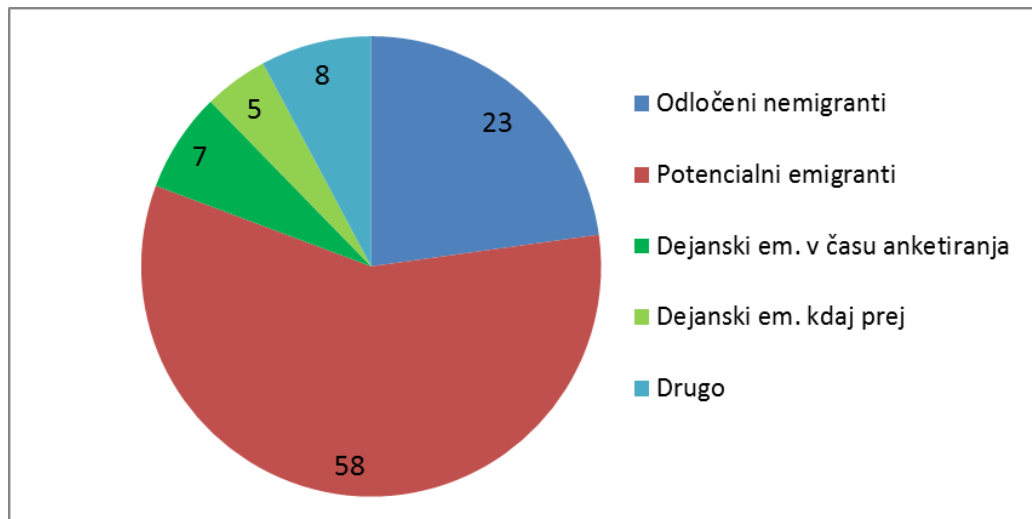
* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Gre za vprašanji iz ankete, ki sta bili podlaga za oblikovanje prikazanih skupin. Več glej v poglavju 1.1.1.2.

²³ Med njimi je bilo 27 takih, ki so se v obdobju 2005-2010 udeležili Erasmus izmenjave zaradi prakse. Ali so pod preteklo zaposlitev šteli to delo v tujini, ne vemo. Te osebe predstavljajo 23 % od 117 preteklih zaposlitvenih migrantov in 9 % od 300 vseh dejanskih zaposlitvenih migrantov.

²⁴ Ta struktura je drugačna od tiste, prikazane v tabeli 2.5 v poglavju 2 (tam je bilo prvih 49 % in drugih 51 %). To je posledica tega, da so med dejanskimi zaposlitvenimi emigranti v tem tretjem poglavju upoštevani tisti, ki so odgovorili na obe vprašanji, ki sta bili podlaga za opredelitev treh skupin migrantov. Odgovori na ti dve vprašanji so prikazani in analizirani v poglavju 2.3.1. (glej tabeli 2.1.1 in 2.2.1).

Slika 3.1: Relativni obseg evidentirane zaposlitvene emigracije med Erasmus študenti generacij 2005-2010 (2011/2012) – struktura 2615 respondentov (%)

Vir: Tabela 3.1 (kolona 3).

3.1.2. OCENJEN OBSEG ZAPOSLOTVENE EMIGRACIJE ZA CELO POPULACIJO – SKUPNI OBSEG IN OBSEG PO NEKATERIH ZNAČILNOSTIH MIGRANTOV

V oceni števila emigrantov v populaciji (prikazana je v tabeli 3.2) smo upoštevali strukturo populacije po štirih značilnostih, za katere smo imeli podatke tako za respondente kot za populacijo, ter evidentiran obseg emigracije med respondenti. Obenem smo obseg emigracije v populaciji ocenili tudi po teh značilnostih Erasmusovcev. Natančen potek izračuna ocene za populacijo prikazujemo v nadaljevanju. Populacijo smo razdelili na 864 manjših enot, pri čemer smo upoštevali spol (2 kategoriji), leto izmenjave (6 kategorij), vrsto izmenjave (2 kategoriji), smer študija (9 kategorij), opredelitev glede dejanske ali potencialne zaposlitve v tujini (4 kategorije) in starost²⁵. Nato smo za vsako tako enoto izračunali delež študentov z določeno opredelitvijo glede zaposlitvene emigracije (odločeni nemigranti, potencialni zaposlitveni emigranti, dejanski zaposlitveni emigranti, drugo) v realiziranem vzorcu (med respondenti); v obrazcih v nadaljevanju smo to označili z »m«. V drugem koraku smo te deleže pomnožili s celotnim številom Erasmus študentov (populacija) v teh manjših enotah. Na podlagi ocene števila študentov z navedeno značilnostjo »m« (odločeni nemigranti, itd.) v manjših enotah smo v zadnjem koraku izračunali oceno obsega emigracije (dejanske in potencialne) oziroma nemigracije v populaciji po preostalih naštetih štirih kategorijah (spol, leto izmenjave, vrsta izmenjave, smer študija) tako, da smo sešteli vse ocenjene študente po opazovani peti kategoriji (m). Obrazca za izračun obsega pojava (števila Erasmus študentov po posamezni od petih značilnosti) v manjši enoti sta bila naslednja:

²⁵ Pri starosti v času izmenjave se je izkazalo, da ni statistično značilnih razlik med populacijo in respondenti znotraj manjših enot, zato ni bila upoštevana pri ocenjevanju obsega emigracije za populacijo.

$$\text{ocena obsega pojava}_{i,j,k,l,m} = \frac{\text{število študentov v vzorcu}_{i,j,k,l,m}}{\text{stopnja odziva na anketiranje}_{i,j,k,l,m}} * q, \quad (3)$$

pri čemer q predstavlja korekcijski faktor, ki pretvori število izmenjav v število Erasmus študentov²⁶, i označuje spol, j leto izmenjave, k vrsto izmenjave, l smer študija ter m opredelitev študentov glede dejanske in potencialne zaposlitvene emigracije. Odziv na anketiranje je bil določen z obrazcem:

$$\text{stopnja odziva na anketiranje}_{i,j,k,l,m} = \frac{\text{število študentov v vzorcu}_{i,j,k,l,m}}{\text{število izmenjav v populaciji}_{i,j,k,l,m}}, \quad (4)$$

pri čemer je:

$$i = \begin{cases} 1 \dots \text{moški} \\ 2 \dots \text{ženske} \end{cases}$$

$$j = \{2005, \dots, 2010\}$$

$$k = \begin{cases} 1 \dots \text{študij} \\ 2 \dots \text{praksa} \end{cases}$$

$$l = \begin{cases} 1 \dots \text{izobraževalne vede in izobraževanje učiteljev} \\ 2 \dots \text{umetnost in humanistika} \\ 3 \dots \text{družbene, poslovne, upravne in pravne vede} \\ 4 \dots \text{naravoslovje, matematika in računalništvo} \\ 5 \dots \text{tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo} \\ 6 \dots \text{kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, veterinarstvo} \\ 7 \dots \text{zdravstvo in sociala} \\ 8 \dots \text{storitve} \\ 9 \dots \text{neopredeljeno} \end{cases}$$

$$m = \begin{cases} 1 \dots \text{nemigranti} \\ 2 \dots \text{potencialni migranti} \\ 3 \dots \text{dejanski migranti} \\ 4 \dots \text{drugo} \end{cases}$$

Ocena obsega potencialne emigracije ($m = 2$) tako predstavlja zmnožek števila potencialnih emigrantov v med respondenti in inverzne vrednosti stopnje (deleža) odziva na anketiranje. Ocena skupnega števila potencialnih zaposlitvenih emigrantov je podana z naslednjim obrazcem:

$$\text{ocena obsega pojava}_{m=2} = \sum_{m=2}^2 \sum_i \sum_j \sum_k \sum_l \frac{\text{število študentov v vzorcu}_{i,j,k,l,m}}{\text{odziv}_{i,j,k,l,m}} * q. \quad (5)$$

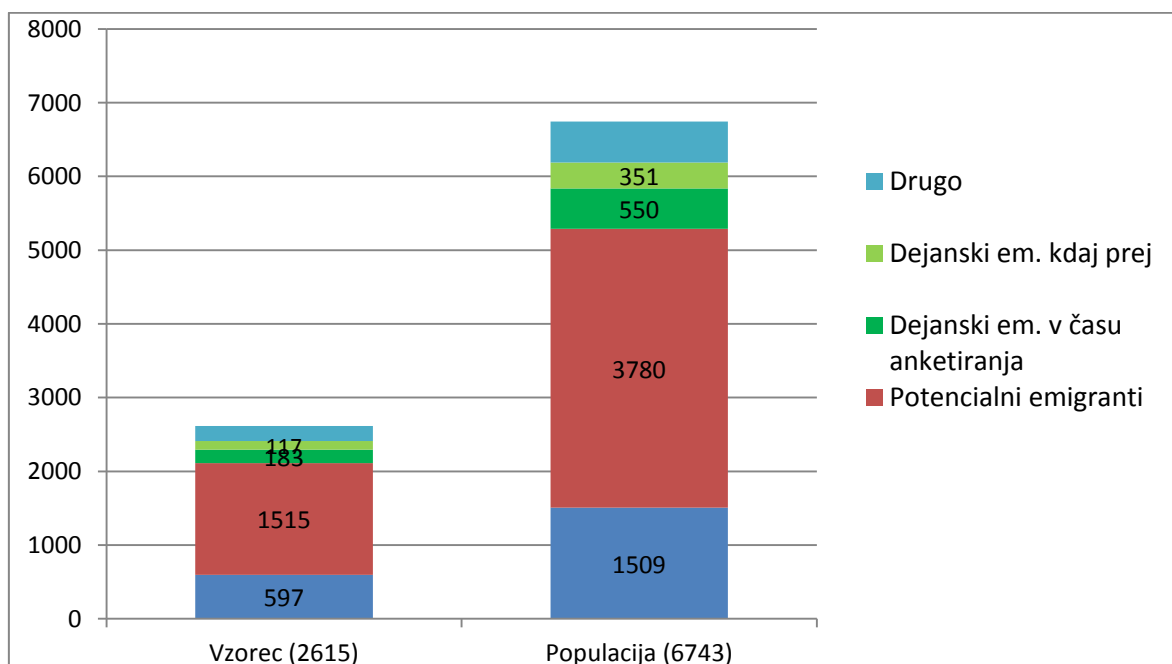
²⁶ Ta koeficient smo izračunali za respondente in je znašal, kot smo prikazali v poglavju 1.2.2., 1,07.

Na enak način smo za populacijo ocenili tudi število dejanskih zaposlitvenih emigrantov ($m = 3$) in odločenih nemigrantov ($m = 1$). V oceni za populacijo (v tabeli 3.2 in sliki 3.2) niso upoštevani tisti, ki so se udeležili obeh vrst izmenjave.

V sliki 3.2 prikazujemo primerjavo števila zaposlitvenih emigrantov in odločenih nemigrantov med respondenti (anketa) in v populaciji (ocena). Kot vidimo, je bilo v populaciji vseh nekdanjih Erasmus študentov generacij 2005-2010, ki so bili na eni vrsti izmenjave (6743 oseb), ob koncu leta 2011 oziroma v začetku leta 2012 kar 3780 potencialnih zaposlitvenih emigrantov in 901 oseb, ki so bile takrat ali v preteklosti zaposlene v tujini. Če med slednjimi predpostavimo enako razmerje »trenutni: pretekli emigranti«, kot smo ga ugotovili za respondente (61: 39), je bilo v populaciji 550 oseb, ki so bile v času anketiranja zaposlene v tujini. Odločenih nemigrantov pa je bilo 1509.

Ocenjeno število in struktura navedenih skupin Erasmusovcev po spolu, letu izmenjave, smeri študija in vrsti izmenjave sta prikazana v tabeli 3.2.

Slika 3.2: Obseg zaposlitvene emigracije med Erasmus študenti generacij 2005-2010 v realiziranem vzorcu (evidentiran obseg) in populaciji (ocenjen obseg) leta 2011/2012 – število oseb*

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), IER; CMEPIUS, 2011, 2012.

* V oceni za populacijo so upoštevani udeleženci ene vrste izmenjave. Podatki za realiziran vzorec (respondente) pa se nanašajo na vse udeležence Erasmus izmenjave (zaradi študija, prakse ali obojega). Med vsemi respondenti na ustrezni vprašanji za opredelitev zaposlitvenih migrantov je bilo 8 % takih, ki so se udeležili obeh vrst izmenjave (glej tabelo 3.11 v nadaljevanju).

Tabela 3.2: Ocena dejanske in potencialne zaposlitvene emigracije za populacijo Erasmus študentov generacij 2005-2010 – stanje ob koncu leta 2011 oziroma v začetku leta 2012*

Značilnost	OCENJENA STRUKTURA POPULACIJE (%) (upoštevane so izmenjave)					OCENJENO ŠTEVILO ZA POPULACIJO (osebe)					STRUKTURA POPULACIJE – izračuni iz kolon 6-10 (%)									
	Ne-migranti	Potencialni emigranti	Dejanski emigranti	Dru-go	Skupaj	Ne-migranti	Potencialni emigranti	Dejanski emigranti	Dru-go	Skupaj	Struktura posameznih kategorij Erasmusovcev glede na njihovo emigracijo/nemigracijo – brez kategorije »drugo«				Struktura nemigrantov in migrantov po posameznih značilnostih					
											Ne-migranti	Potencialni emigranti	Dejanski emigranti	Skupaj	Ne-migranti	Potencialni emigranti	Dejanski emigranti	Dru-go	Skupaj	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
SPOL																				
Moški	22,9	56,7	14,3	6,1	100	545	1347	339	145	2376	24,4	60,4	15,2	100	36,1	35,6	37,6	26,2	35,2	
Ženske	22,1	55,7	12,9	9,4	100	964	2433	562	408	4367	24,4	61,4	14,2	100	63,9	64,4	62,4	73,8	64,8	
Skupaj	22,3	55,9	13,2	8,6	100	1509	3780	901	553	6743	24,4	61,2	14,4	100	100	100	100	100	100	
LETO IZMENJAVE																				
2005	21,6	45,7	23,1	9,6	100	178	377	190	79	824	23,9	50,6	25,6	100	11,9	10,0	21,3	13,6	12,2	
2006	21,4	52,4	20,3	6,0	100	194	477	185	54	910	22,7	55,7	21,6	100	12,9	12,7	20,7	9,3	13,5	
2007	20,5	51,2	13,8	14,6	100	229	571	154	163	1117	24,0	59,9	16,1	100	15,3	15,2	17,2	28,0	16,6	
2008	21,5	54,7	16,4	7,4	100	264	670	200	91	1225	23,2	59,1	17,7	100	17,6	17,8	22,4	15,6	18,2	
2009	24,9	60,2	5,7	9,2	100	319	771	73	118	1281	27,4	66,3	6,3	100	21,3	20,5	8,2	20,2	19,0	
2010	22,7	65,1	6,6	5,6	100	315	902	91	78	1386	24,0	69,0	7,0	100	21,0	23,9	10,2	13,4	20,6	
Skupaj	22,2	55,9	13,2	8,7	100	1499	3768	893	583	6743	24,3	61,2	14,5	100	100	100	100	100	100	
SMER ŠTUDIJA																				
1. Izobraževal. vede in izobražev. učiteljev	37,7	46,0	7,3	8,9	100	81	99	16	19	215	41,4	50,5	8,0	100	5,4	2,6	1,7	3,3	3,2	
2. Umetnost in humanistika	18,9	62,4	9,9	8,9	100	254	839	133	119	1345	20,7	68,4	10,9	100	16,9	22,4	14,5	20,6	20,0	
3. Družb. poslov., uprav. in pravne vede	21,1	52,9	16,7	9,3	100	699	1752	554	309	3314	23,3	58,3	18,4	100	46,4	46,8	60,5	53,6	49,2	
4. Naravosl., matemat. in računalništvo	25,3	55,9	10,3	8,5	100	104	231	43	35	413	27,7	61,1	11,3	100	6,9	6,2	4,7	6,1	6,1	
5. Tehnika, proizv. tehnol. in gradbeništvo	22,1	58,7	10,7	8,5	100	162	428	78	62	730	24,2	64,2	11,7	100	10,8	11,4	8,5	10,7	10,8	
6. Kmetij., gozdar., ribiš., veterinarstvo	30,4	53,9	14,3	1,4	100	37	65	17	2	121	30,8	54,7	14,5	100	2,5	1,7	1,9	0,3	1,8	
7. Zdravstvo in sociala	29,2	56,9	7,8	6,1	100	116	226	31	24	397	31,1	60,6	8,3	100	7,7	6,0	3,4	4,2	5,9	
8. Storitve	23,2	50,1	24,2	2,5	100	41	88	42	4	175	23,8	51,4	24,8	100	2,7	2,4	4,6	0,7	2,6	
9. Neopredeljeno	37,9	43,3	7,5	11,2	100	12	13	2	3	30	42,7	48,8	8,5	100	0,8	0,3	0,2	0,5	0,4	
Skupaj	22,3	55,5	13,6	8,6	100	1506	3741	916	577	6740	24,4	60,7	14,9	100	100	100	100	100	100	
VRSTA IZMENJAVE																				
Študij	23,1	56,6	11,9	8,4	100	1365	3351	705	499	5920	25,2	61,8	13,0	100	91,2	89,0	78,6	85,4	87,8	
Praksa	15,9	50,5	23,4	10,3	100	131	415	192	85	823	17,7	56,2	26,1	100	8,8	11,0	21,4	14,6	12,2	
Skupaj	22,2	55,9	13,3	8,7	100	1496	3766	897	584	6743	24,3	61,2	14,6	100	100	100	100	100	100	

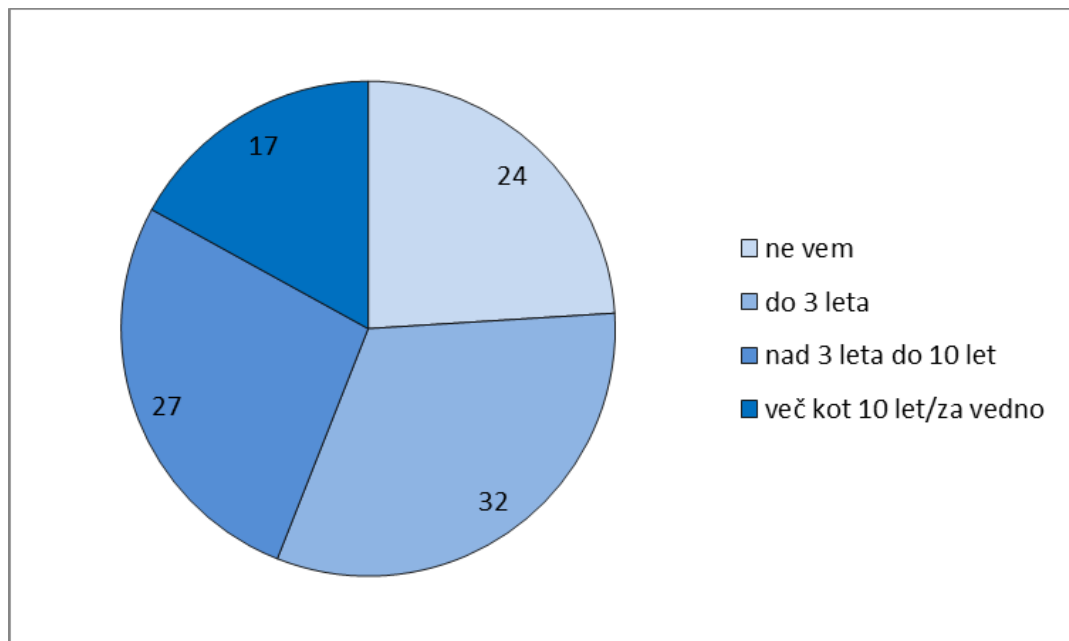
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), IER; CMEPIUS, 2011, 2012.

* V oceni so upoštrevani udeleženci ene vrste izmenjave (ali le študija ali le prakse). Med respondenti je bilo 8 % oseb, ki so se udeležile obeh vrst izmenjave.

3.1.3. POTENCIALNA EMIGRACIJA PO PREDVIDENEM OBDOBJU BIVANJA V TUJINI – v realiziranem vzorcu in v populaciji

Za oceno, kolikšen delež evidentiranih (realiziran vzorec – respondenti) in ocenjenih (populacija) potencialnih zaposlitvenih emigrantov med nekdanjimi Erasmusovci generacij 2005-2010 je bil v času anketiranja (konec leta 2011 in začetek leta 2012) za Slovenijo bolj verjetno izgubljen (predstavljajo potencialno dolgoročno in s tem trajno emigracijo), je v primeru odhoda v tujino pomembno poznavanje predvidenega obdobja njihovega bivanja v tujini. Strukturo *evidentiranih* potencialnih zaposlitvenih emigrantov med respondenti po tej značilnosti prikazujemo v sliki 3.3. Kot vidimo, bi jih kar 44 % ostalo v tujini za več kot 3 leta (tem bomo rekli dolgoročni oz. trajni zaposlitveni emigranti). Če za 3780 ocenjenih potencialnih zaposlitvenih emigrantov v *populaciji* mladih, ki so bili v obdobju 2005-2010 na eni vrsti študentske izmenjave Erasmus, predpostavimo enako strukturo, kot smo jo ugotovili za realiziran vzorec, je med njimi kar 1664 potencialnih dolgoročnih emigrantov (glej sliko 3.4): 1021 takih, ki bi v tujini ostali za obdobje med 3 in 10 let, in 643 takih, ki bi odšli v tujino za obdobje daljše od 10 let ali za vedno.

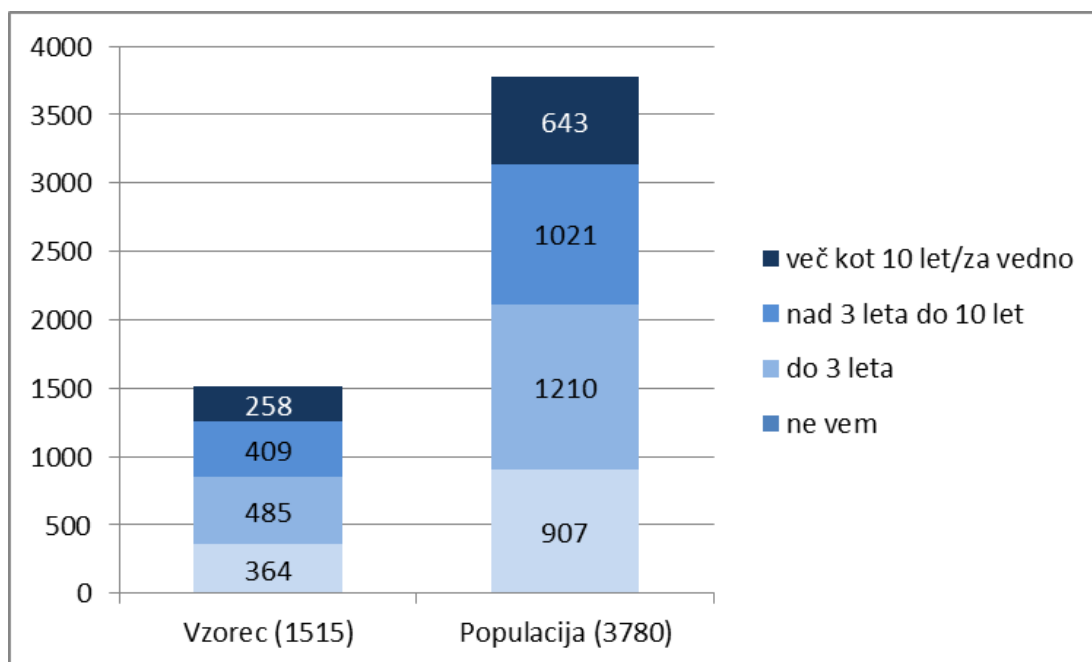
Slika 3.3: Evidentirana potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po predvidenem obdobju bivanja v tujini – struktura 1515 potencialnih emigrantov (%)

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

Slika 3.4: Potencialni zaposlitveni emigranti med Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po predvidenem obdobju bivanja v tujini – število oseb v realiziranem vzorcu in populaciji*

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), IER; CMEPIUS, 2011, 2012.

* V oceni za populacijo so upoštevani udeleženci ene vrste izmenjave. Podatki za realiziran vzorec (respondente) pa se nanašajo na vse udeležence Erasmus izmenjave (zaradi študija, prakse ali obojega). Med vsemi respondenti na ustrezni vprašanji za opredelitev zaposlitvenih migrantov je bilo 8 % takih, ki so se udeležili obeh vrst izmenjave (glej tabelo 3.11 v nadaljevanju).

Za *evidentirane potencialne emigrante med respondenti* smo predvideno obdobje bivanja v tujini pogledali tudi po nekaterih značilnostih, in sicer po spolu, regiji stalnega bivališča in smeri študija²⁷. V nadaljevanju prikazujemo glavne ugotovitve.

Spol. – Med moškimi se jih je več opredelilo glede predvidenega obdobja bivanja v tujini kot med ženskami, obenem je med njimi več dolgoročnih emigrantov (slika 3.5). V obeh skupinah potencialnih emigrantov (kratkoročni – do 3 leta, dolgoročni – nad 3 leta) so v skladu s spolno strukturo populacije, vzorca in respondentov prevladovale ženske. Vendar pa je bil njihov delež med dolgoročnimi emigranti precej manjši kot med kratkoročnimi (62 % nasproti 74 %; glej tabelo 1.1 v prilogi C). Tako za moške kot za ženske pa je značilno, da med opredeljenimi prevladujejo dolgoročni migranti.

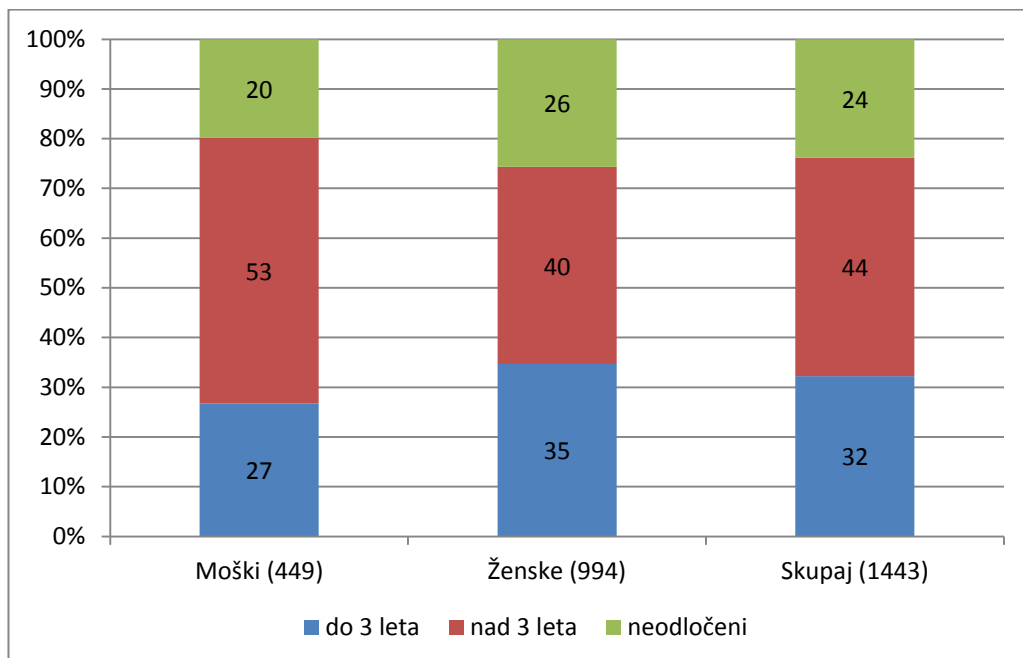
Regija stalnega bivališča. – Največji delež dolgoročnih emigrantov med vsemi potencialnimi emigranti v regiji je značilen za Zasavsko in Pomursko regijo, večji kot v povprečju v državi pa še za Podravske, Savinjsko in Spodnjeposavsko regijo (slika 3.6). Na drugi strani, kot prikazuje tabela 1.2 v prilogi C, tako med kratkoročnimi, dolgoročnimi kot neodločenimi

²⁷ Ostalo analizo dejanske zaposlitvene emigracije po teh značilnostih prikazujemo v poglavjih 3.2.1.1., 3.2.1.4. in 3.2.2.3.

emigranti predstavljajo največji delež nekdanji Erasmusovci iz Osrednjeslovenske regije, pri tem zlasti med kratkoročnimi (za obdobje do 3 let – 40 % vseh). Tej regiji pri dolgoročnih emigrantih (tu nanjo odpade 33 %) sledijo nekdanji Erasmusovci iz Podravske (14 %), Savinjske (11 %) in Gorenjske regije (9 %).

Smer študija. – Kot je razvidno iz slike 3.7, je največji delež dolgoročnih emigrantov med vsemi potencialnimi zaposlitvenimi emigranti na posamezni študijski smeri enomestne šifre klasifikacije KLASIUS-P značilen za smeri s šifro 6 in 5 (kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, veterinarstvo; tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo), večji kot v povprečju v državi pa še za smeri s šifro 8 in 3 (storitve; družbene, poslovne, upravne in pravne vede). Na drugi strani, kot prikazuje tabela 1.3 v prilogi C, tako med kratkoročnimi, dolgoročnimi kot neodločenimi emigranti predstavljajo največji delež nekdanji Erasmusovci s področja družbenih, poslovnih, upravnih in pravnih ved, pri tem zlasti med kratkoročnimi migranti (za obdobje do 3 let – 40 % vseh). Tej študijski smeri tako med kratkoročnimi, dolgoročnimi kot neodločenimi emigranti sledijo nekdanji Erasmusovci iz dveh smeri: »umetnost in humanistika« (med dolgoročnimi emigranti predstavljajo 26 %) ter »tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo« (med dolgoročnimi emigranti predstavljajo 13 %).

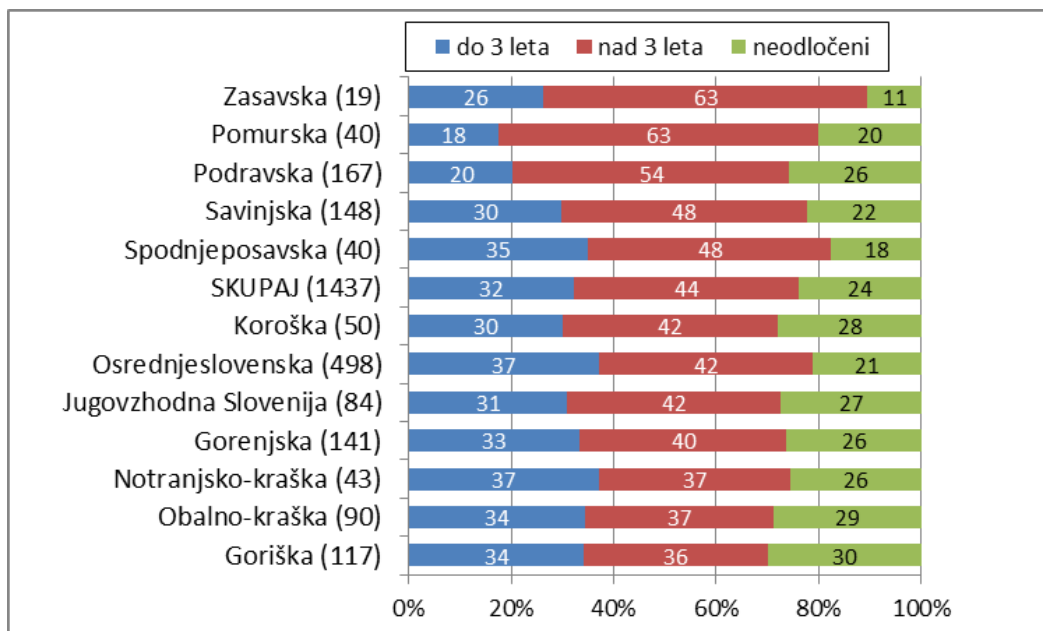
Slika 3.5: Evidentirani potencialni zaposlitveni emigranti med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po predvidenem obdobju bivanja v tujini in spolu* – struktura (%)

Vir: Tabela 1.1 v prilogi C.

* V oklepaju je prikazano število potencialnih emigrantov, za katere sta bila na razpolago oba podatka (spol, predvideno obdobje bivanja v tujini).

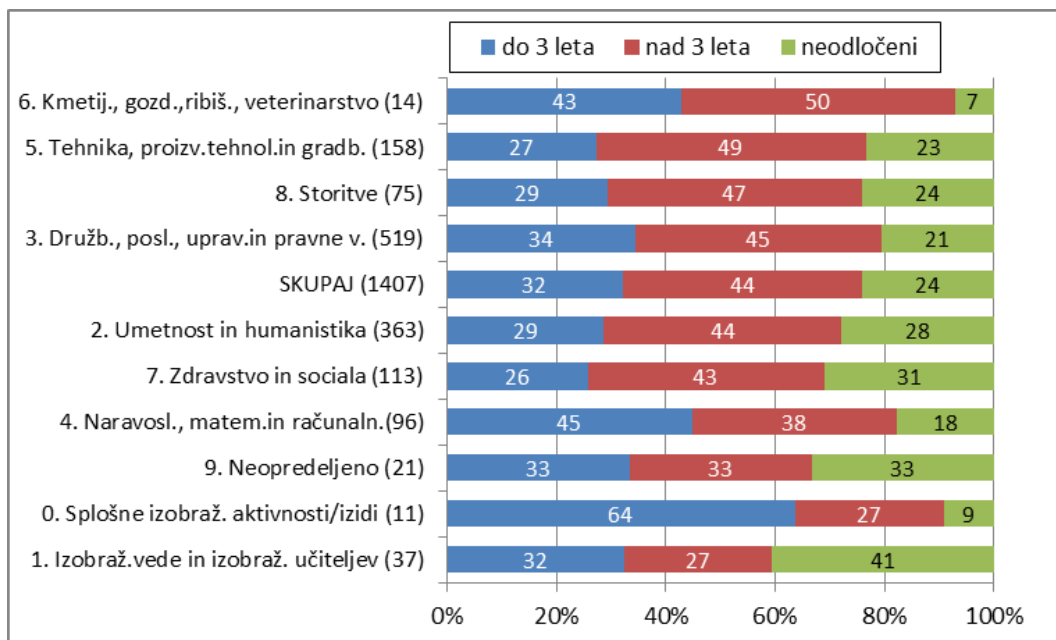
Slika 3.6: Evidentirani potencialni zaposlitveni emigranti med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po predvidenem obdobju bivanja v tujini in regiji stalnega bivališča* – struktura (%)

Vir: Tabela 1.2 v prilogi C.

* V oklepaju je prikazano število potencialnih emigrantov, za katere sta bila na razpolago oba podatka (regija, predvideno obdobje bivanja v tujini). Regije so razvrščene po velikosti deleža dolgoročnih emigrantov.

Slika 3.7: Evidentirani potencialni zaposlitveni emigranti med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po predvidenem obdobju bivanja v tujini in smeri študija* – struktura (%)

Vir: Tabela 1.3 v prilogi C.

* V oklepaju je prikazano število potencialnih emigrantov, za katere sta bila na razpolago oba podatka (smer študija, predvideno obdobje bivanja v tujini). Smeri študija so razvrščene po velikosti deleža dolgoročnih emigrantov. Za smer študija je uporabljena klasifikacija KLASIUS-P (na ravni 1-mestne šifre). Pred nazivom smeri je prikazana njena šifra po tej klasifikaciji.

3.1.4. DEJANSKA ZAPOSLOTVENA EMIGRACIJA PO PREDVIDENEM OBDOBJU BIVANJA V TUJINI – v realiziranem vzorcu in v populaciji

Med tistimi *evidentiranimi* dejanskimi zaposlitvenimi emigranti, ki so bili v tujini zaposleni v času anketiranja (aktualni zaposlitveni emigranti) in so se v preteklosti udeležili ene vrste izmenjave, je bila polovica (48,5 %) neodločenih, 14 % kratkoročnih (do 3 leta) in 37,5 % dolgoročnih migrantov (nad 3 leta). Če za ocenjenih 550 aktualnih zaposlitvenih emigrantov v *populaciji* predpostavimo prav tako strukturo, kot smo jo ugotovili za realiziran vzorec, je bilo med njimi 206 dolgoročnih emigrantov (v tujini nameravajo ostati več kot 3 leta), to je 3 % nekdanjih Erasmusovcev generacij 2005-2010, ki so se udeležili ene vrste izmenjave.

3.2. ZNAČILNOSTI EVIDENTIRANIH DEJANSKIH IN POTENCIALNIH ZAPOSLOTVENIH EMIGRANTOV TER ODLOČENIH NEMIGRANTOV – v realiziranem vzorcu

Med dejanskimi in potencialnimi zaposlitvenimi emigranti ter odločenimi nemigranti v realiziranem vzorcu nekdanjih Erasmus študentov generacij 2005-2010 smo ugotovili zelo veliko statistično značilnih razlik. Glavne statistično značilne ter nekatere druge razlike bomo proučili v nadaljevanju. Skupine značilnosti, ki smo jih za respondente proučili, so: socialnoekonomske, lokacijske (regija stalnega bivališča), izkušnje z mednarodnim okoljem pred Erasmus izmenjavo, strokovne značilnosti, značilnosti Erasmus izmenjave, dejavniki iskanja dela v tujini in sprejema ponudbe za delo v tujini (verjetnosti zaposlitve v tujini) ter vrednote pri iskanju kraja dela/bivanja. Podatke prikazujemo v tabelah in slikah v nadaljevanju ter v tabeli 2 v prilogi C.

Za prikaz nagnjenosti anketirancev k potencialni ali dejanski zaposlitveni emigraciji smo izračunali tudi indeks selektivnosti migracij. Ta je opredeljen kot koeficient med deležem anketirancev z določeno značilnostjo med emigranti (potencialnimi, dejanskimi) in odločenimi nemigranti, od katerega odštejemo 1 in nato vse skupaj pomnožimo s 100.

3.2.1. SOCIALNO-EKONOMSKE IN LOKACIJSKE ZNAČILNOSTI TER IZKUŠNJE Z MEDNARODNIM OKOLJEM

Opazovali smo naslednje značilnosti: spol, starost, izobrazbo staršev, regijo stalnega bivališča pred odhodom v tujino in predhodne izkušnje z mednarodnim okoljem. V nadaljevanju prikazujemo analizo navedenih značilnosti, od katerih smo statistično značilne razlike med skupinami respondentov ugotovili za starost in izkušnje z mednarodnim okoljem.

3.2.1.1. Spol

Med moškimi in ženskami ni bilo skoraj nobenih razlik glede njihove sedanje, pretekle ali potencialne prihodnje zaposlitvene emigracije (glej tabelo 3.3). Na dve vprašanji, ki sta bili

podlaga za oblikovanje navedenih skupin, se je jasno opredelilo 94 % moških in 92 % žensk. Med respondenti obeh spolov je bilo 23 % odločenih nemigrantov, dobra desetina takih, ki so bili v času anketiranja ali kdaj v preteklosti zaposleni v tujini in blizu 60 % potencialnih emigrantov. Moški so bili nekoliko nadpovprečno zastopani med dejanskimi zaposlitvenimi emigranti, ženske pa med kategorijo »drugo«. Rahlo večjo nagnjenost k dejanski zaposlitveni emigraciji za moške kot ženske kaže tudi indeks selektivnosti migracij (spodnja tretjina tabele 3.3).

Tabela 3.3: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po spolu – v letu 2011/2012*

Skupine glede na verjetnost zaposlitvene emigracije in glede na dejansko zaposlitveno emigracijo	Moški	Ženske	Skupaj**
STRUKTURA migrantov in nemigrantov po spolu (%)			
Odločeni nemigranti	31,4	68,6	100 (596)
Potencialni emigranti	30,5	69,5	100 (1513)
Dejanski emigranti***	32,8	67,2	100 (299)
Drugo	24,5	75,5	100 (200)
Skupaj	30,5	69,5	100 (2608)
STRUKTURA moških in žensk po verjetnosti emigracije in po emigraciji (%)			
Odločeni nemigranti	23,5	22,6	22,9
Potencialni emigranti	58,0	58,0	58,0
Dejanski emigranti***	12,3	11,1	11,5
Drugo	6,2	8,3	7,7
Skupaj**	100 (796)	100 (1812)	100 (2608)
INDEKS SELEKTIVNOSTI MIGRACIJ			
Odločeni nemigranti			
Potencialni emigranti	-3	1	
Dejanski emigranti***	4	-2	
Drugo	-22	10	

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** V oklepaju je prikazano število respondentov.

*** Osebe, ki so bile v času anketiranja zaposlene v tujini ali pa kdaj v preteklosti.

3.2.1.2. Starost – leto rojstva

Dejanski emigranti, potencialni emigranti ter odločeni nemigranti se statistično značilno razlikujejo po letu rojstva, starosti v času izmenjave in starosti v času anketiranja (iz osnovnih letnih ali grupiranih podatkov v starostne skupine), vendar pa so razlike majhne²⁸. Povprečna

²⁸ Statistika je naslednja:

Značilnost	Negrupirani podatki		Grupirani podatki	
	Spearmanov koef.	Stopnja značilnosti	Spearmanov koef.	Stopnja značilnosti
Leto rojstva	-0,108	0,000	-0,112	0,000
Starost v času izmenjave	0,047	0,019	0,047	0,019
Starost v času anketiranja	0,108	0,000	0,111	0,000

starost vseh skupin respondentov v času izmenjave je bila nekaj čez 23 let, povprečna starost v času anketiranja pa je znašala za dejanske zaposlitvene emigrante 28 let, za potencialne zaposlitvene emigrante in za odločene nemigrante pa 27 let. Starostno strukturo v času anketiranja za različne skupine respondentov prikazujemo v tabeli 3.4. Iz indeksa selektivnosti migracij je razvidno, da med starostnimi skupinami ni večjih razlik v nagnjenosti k potencialni zaposlitveni emigraciji (največja je ta nagnjenost za tiste, ki so bili v času anketiranja stari 27-28 let). Na drugi strani pa so precejšnje razlike v dejanski zaposlitveni emigraciji; ta je med starejšimi od 26 let bistveno večja kot med mlajšimi (največja pa je med tistimi, ki so bili v času anketiranja stari nad 30 let).

Tabela 3.4: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po starosti v času anketiranja – v letu 2011/2012*

Skupine glede na verjetnost zaposlitvene emigracije in glede na zaposlitveno emigracijo	Starost v letih					Skupaj**
	do 24	25 do 26	27 do 28	29 do 30	nad 30	
STRUKTURA migrantov in nemigrantov po starosti (%)						
Odločeni nemigranti	19,9	34,4	24,2	14,1	7,3	100 (587)
Potencialni emigranti	20,3	33,5	25,7	14,5	6	100 (1482)
Dejanski emigranti***	5,4	24	32,8	24	13,9	100 (296)
Drugo	15,7	29,4	31,5	14,2	9,1	100 (197)
Skupaj	18,1	32,3	26,6	15,5	7,5	100 (2562)
STRUKTURA starostnih skupin po verjetnosti emigracije in po emigraciji (%)						
Odločeni nemigranti	25,2	24,4	20,8	20,9	22,5	22,9
Potencialni emigranti	64,7	60	55,9	54,2	46,6	57,8
Dejanski emigranti***	3,4	8,6	14,2	17,9	21,5	11,6
Drugo	6,7	7	9,1	7,1	9,4	7,7
Skupaj**	100 (465)	100 (827)	100 (682)	100 (397)	100 (191)	100 (2562)
INDEKS SELEKTIVNOSTI MIGRACIJ						
Odločeni nemigranti						
Potencialni emigranti	2	-3	6	3	-18	
Dejanski emigranti***	-73	-30	36	70	90	
Drugo	-21	-15	30	1	25	

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** V oklepaju je prikazano število respondentov.

*** Osebe, ki so bile v času anketiranja zaposlene v tujini ali pa kdaj v preteklosti.

3.2.1.3. Izobrazba staršev

Med odločenimi nemigranti, dejanskimi in potencialnimi zaposlitvenimi emigranti ni statistično značilnih razlik v izobraženosti njihovih staršev (upoštevaje izobrazbo enega ali obeh staršev). Kot je razvidno iz tabele 3.5, imajo vse skupine anketirancev precej dobro izobražene starše (najbolj odločeni nemigranti); namreč v vseh skupinah ima pri približno dveh tretjinah oseb vsaj eden od staršev terciarno izobrazbo. Iz indeksa selektivnosti migracij pa je razvidno, da je zaposlitvena emigracija najmanjša oziroma je nagnjenost k njej

najmanjša med anketiranci, katerih starši imajo terciarno izobrazbo, in največja pri tistih, katerih starši imajo srednješolsko izobrazbo.

Tabela 3.5: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po izobrazbi staršev* – v letu 2011/2012**

Skupine glede na verjetnost zaposlitvene emigracije in glede na zaposlitveno emigracijo	Osnovna šola in poklicna šola	Srednja šola	Terciarna izobrazba	Skupaj***
STRUKTURA migrantov in nemigrantov po izobrazbi staršev (%)				
Odločeni nemigranti	13,3	18,5	68,2	100 (594)
Potencialni emigranti	14,8	21,4	63,8	100 (1502)
Dejanski emigranti****	12,1	22,6	65,3	100 (297)
Drugo	14,1	20,2	65,7	100 (198)
Skupaj	14,1	20,8	65,1	100 (2591)
STRUKTURA študentov iz različnih izobrazbenih skupin staršev po verjetnosti emigracije in po emigraciji (%)				
Odločeni nemigranti	21,6	20,4	24,0	22,9
Potencialni emigranti	60,8	59,7	56,8	58,0
Dejanski emigranti****	9,9	12,5	11,5	11,5
Drugo	7,7	7,4	7,7	7,6
Skupaj***	100 (365)	100 (538)	100 (1688)	100 (2591)
INDEKS SELEKTIVNOSTI MIGRACIJ				
Odločeni nemigranti				
Potencialni emigranti	11	16	-6	
Dejanski emigranti****	-9	22	-4	
Drugo	6	9	-4	

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Upoštevana je najvišja dosežena izobrazba enega od staršev. Če ima 1 od staršev terciarno izobrazbo, je tak bivši Erasmus študent štet v kategorijo študentov, katerih starši imajo terciarno izobrazbo.

** Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

*** V oklepaju je prikazano število respondentov.

**** Osebe, ki so bile v času anketiranja zaposlene v tujini ali pa kdaj v preteklosti.

3.2.1.4. Regija stalnega bivališča

Odločeni nemigranti, potencialni in dejanski zaposlitveni emigranti se statistično značilno razlikujejo glede na statistično regijo, iz katere prihajajo (Cramerjev koeficient 0,066, stopnja značilnosti 0,009). Podatki so prikazani v tabeli 3.6. Glede na povprečno (regionalno) strukturo vseh respondentov so:

- med odločenimi nemigranti nadpovprečno (bolj kot med vsemi respondenti) zastopani mladi iz sedmih regij, pri tem pa zlasti iz naslednjih: Goriške, Obalno-kraške, Notranjsko-kraške in Spodnjeposavske;
- med potencialnimi emigranti nadpovprečno zastopani mladi iz sedmih regij, pri tem pa zlasti iz naslednjih: Podravske in Savinjske regije ter Jugovzhodne Slovenije;
- med dejanskimi emigranti (preteklimi in aktualnimi v času anketiranja) nadpovprečno zastopani mladi iz naslednjih štirih regij: Zasavske, Pomurske, Koroške in Osrednjeslovenske.

Tabela 3.6: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po statistični regiji njihovega stalnega bivališča – v letu 2011/2012*

Skupine glede na verjetnost zaposlitvene emigracije in glede na zaposlitveno emigracijo	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnjeposavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednje-slovenska	Gorenjska	Notranjsko-kraška	Goriška	Obalno-kraška	Skupaj
ŠTEVILO													
Odločeni nemigranti	16	45	16	52	9	16	34	224	56	18	67	42	595
Potencialni emigranti	41	181	51	158	20	41	89	519	144	43	123	97	1507
Dejanski emigranti**	12	27	13	23	8	8	15	123	24	7	24	15	299
Drugo	3	21	6	19	5	3	8	90	16	5	10	14	200
Skupaj	72	274	86	252	42	68	146	956	240	73	224	168	2601
STRUKTURA migrantov in nemigrantov po statistični regiji (%)													
Odločeni nemigranti	2,7	7,6	2,7	8,7	1,5	2,7	5,7	37,6	9,4	3,0	11,3	7,1	100
Potencialni emigranti	2,7	12,0	3,4	10,5	1,3	2,7	5,9	34,4	9,6	2,9	8,2	6,4	100
Dejanski emigranti**	4,0	9,0	4,3	7,7	2,7	2,7	5,0	41,1	8,0	2,3	8,0	5,0	100
Drugo	1,5	10,5	3,0	9,5	2,5	1,5	4,0	45,0	8,0	2,5	5,0	7,0	100
Skupaj	2,8	10,5	3,3	9,7	1,6	2,6	5,6	36,8	9,2	2,8	8,6	6,5	100
STRUKTURA mladih iz različnih statističnih regij po verjetnosti emigracije in po emigraciji (%)													
Odločeni nemigranti	22,2	16,4	18,6	20,6	21,4	23,5	23,3	23,4	23,3	24,7	29,9	25,0	22,9
Potencialni emigranti	56,9	66,1	59,3	62,7	47,6	60,3	61,0	54,3	60,0	58,9	54,9	57,7	57,9
Dejanski emigranti**	16,7	9,9	15,1	9,1	19,0	11,8	10,3	12,9	10,0	9,6	10,7	8,9	11,5
Drugo	4,2	7,7	7,0	7,5	11,9	4,4	5,5	9,4	6,7	6,8	4,5	8,3	7,7
Skupaj	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
INDEKS SELEKTIVNOSTI MIGRACIJ													
Odločeni nemigranti													
Potencialni emigranti	0	58	26	21	-13	0	4	-9	2	-3	-27	-10	
Dejanski emigranti**	48	18	59	-11	80	0	-12	9	-15	-23	-29	-30	
Drugo	-44	38	11	9	67	-44	-30	20	-15	-17	-56	-1	

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Osebe, ki so bile v času anketiranja zaposlene v tujini ali pa kdaj v preteklosti.

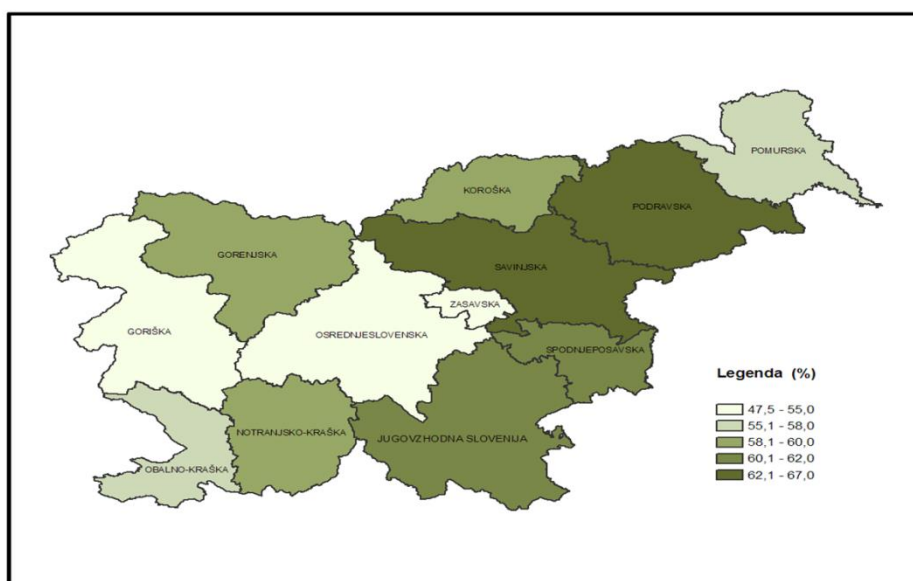
Analiza z druge perspektive (primerjava strukture respondentov po regijah) kaže naslednje:

- za respondente iz treh jugozahodnih regij (Goriška, Obalno-kraška in Notranjsko-kraška) je značilno, da je med njimi bistveno več odločenih nemigrantov kot v ostalih regijah;
- za respondente iz Zasavske, Pomurske in Koroške regije je značilno, da je med njimi izrazito večji delež (65 %, 45 %, 31 %) dejanskih emigrantov kot v ostalih regijah;
- za respondente iz Podravske in Savinjske regije je značilno, da je med njimi glede na druge regije bistveno več potencialnih emigrantov (glej sliko 3.5); to sta obenem regiji, za kateri je poleg Osrednjeslovenske regije značilno največje absolutno število evidentiranih potencialnih emigrantov.

Iz indeksa selektivnosti migracij, v katerem primerjamo deleže posameznih regij med vsemi zaposlitvenimi migranti (potencialnimi, dejanskimi) z analognimi deleži regij med vsemi odločenimi nemigranti, pa izhajajo naslednje sklepne ugotovitve:

- najmanj so k zaposlitveni emigraciji (potencialni, dejanski) nagnjeni respondenti iz treh jugozahodnih regij (Goriške, Obalno-kraške, Notranjsko-kraške),
- k potencialni zaposlitveni emigraciji so najbolj nagnjeni respondenti iz Podravske, Koroške in Savinjske regije,
- k dejanski zaposlitveni emigraciji pa so najbolj nagnjeni respondenti iz Zasavske, Koroške in Pomurske regije.

Slika 3.5: Relativni obseg potencialne zaposlitvene emigracije v letu 2011/2012* med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po statistični regiji njihovega stalnega bivališča

Vir: Tabela 3.6.

3.2.1.5. Izkušnje z mednarodnim okoljem pred Erasmus izmenjavo

Odločeni nemigranti, potencialni in dejanski zaposlitveni emigranti se statistično značilno razlikujejo glede na prisotnost ali odsotnost predhodnih izkušenj z mednarodnim okoljem (Cramerjev koeficient 0,134, stopnja značilnosti 0,001), vendar pa so razlike majhne. Kot je razvidno tudi iz tabele 3.7, predhodne izkušnje z mednarodnim okoljem vplivajo na potencialno in zlasti na dejansko zaposlitveno emigracijo (to je razvidno predvsem iz indeksa selektivnosti migracij). Med odločenimi nemigranti je bistveno več takih brez teh izkušenj kot med potencialnimi in zlasti v primerjavi z dejanskimi emigranti.

Tabela 3.7: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po predhodnih izkušnjah z mednarodnim okoljem – v letu 2011/2012*

Izkušnje z mednarodnim okoljem (pred Erasmus izmenjavo)	Odločeni nemigranti	Potencialni emigranti	Dejanski emigranti**	Drugo	Skupaj***
STRUKTURA mladih z in brez predhodnih izkušenj z mednarodnim okoljem po verjetnosti emigracije oz. emigraciji (%)					
Nič	30,1	56,9	8,0	5,0	100 (662)
Vsaj nekaj	20,4	58,6	12,4	8,5	100 (1921)
Skupaj	22,9	58,2	11,3	7,6	100 (2583)
STRUKTURA migrantov in nemigrantov po predhodnih izkušnjah z mednarodnim okoljem (%)					
Nič	33,7	25,1	18,2	16,8	25,6
Vsaj nekaj	66,3	74,9	81,8	83,2	74,4
Skupaj***	100 (591)	100 (1503)	100 (292)	100 (197)	100 (2583)
INDEKS SELEKTIVNOSTI MIGRACIJ					
Nič		-26	-46	-50	
Vsaj nekaj		13	23	25	

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Osebe, ki so bile v času anketiranja zaposlene v tujini ali pa kdaj v preteklosti.

*** V oklepaju je prikazano število respondentov.

3.2.2. STROKOVNE ZNAČILNOSTI

Opazovali bomo tri strokovne značilnosti: vrsto študija, letnik študija in smer študija (na agregatni ravni – enomestna šifra klasifikacije KLASIUS-P) v času izmenjave. Le po zadnji navedeni značilnosti se odločeni nemigranti, potencialni in dejanski zaposlitveni emigranti statistično značilno razlikujejo.

3.2.2.1. Vrsta študija

Vrsta študija nima statistično značilnega vpliva na dejansko ali potencialno zaposlitveno emigracijo. Iz tabele 3.8 pa je razvidno, da je v skladu s pričakovanji med dejanskimi emigranti v primerjavi z odločenimi nemigranti in potencialnimi emigranti več takih, ki so v Sloveniji študirali še po starih študijskih programih (za to primerjavo glej indeks selektivnosti migracij). So namreč starejši in so v večji meri iz prvih opazovanih generacij izmenjav (2005/2006) kot ostali dve skupini respondentov.

Tabela 3.8: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po vrsti študija – v letu 2011/2012*

Vrsta študija	Odločeni nemigranti	Potencialni emigranti	Dejanski emigranti**	Drugo	Skupaj***
STRUKTURA mladih iz starih in bolonjskih programov po verjetnosti emigracije in po emigraciji (%)					
Bolonjski	23,3	60,3	8,8	7,5	100 (759)
Stari	22,5	57,2	12,5	7,7	100 (1801)
Skupaj	22,8	58,1	11,4	7,7	100 (2560)
STRUKTURA migrantov in nemigrantov po vrsti študija (%)					
Bolonjski	30,4	30,8	22,9	29,1	29,6
Stari	69,6	69,2	77,1	70,9	70,4
Skupaj***	100 (583)	100 (1488)	100 (293)	100 (196)	100 (2560)
INDEKS SELEKTIVNOSTI MIGRACIJ					
Bolonjski		1	-25	-4	
Stari		-1	11	2	

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Osebe, ki so bile v času anketiranja zaposlene v tujini ali pa kdaj v preteklosti.

*** V oklepaju je prikazano število respondentov.

3.2.2.2. Letnik študija

Letnik študija v času izmenjave nima statistično značilnega vpliva na dejansko ali potencialno zaposlitveno emigracijo. Iz tabele 3.9 pa je razvidno, da je v skladu s pričakovanji med dejanskimi emigranti v primerjavi z odločenimi nemigranti in potencialnimi emigranti več takih, ki so bili v času izmenjave absolventi ali pa so že diplomirali. Takih je bilo 35 %, medtem ko jih je bilo med potencialnimi emigranti 30 % in med odločenimi nemigranti 29 %. Tudi indeks selektivnosti migracij potrjuje večjo nagnjenost k dejanski zaposlitveni emigraciji za tiste anketirance, ki so že diplomirali.

Tabela 3.9: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po letniku študija v času izmenjave – v letu 2011/2012*

Skupine glede na verjetnost zaposlitvene emigracije in glede na zaposlitveno emigracijo	Letnik študija					Absolvent	Diplomiral	Skupaj**
	1	2	3	4	5 in 6			
STRUKTURA migrantov in nemigrantov po letniku študija (%)								
Odločeni nemigranti	1,2	6,9	29,6	25,7	7,7	24,9	4,0	100 (595)
Potencialni emigranti	1,5	8,2	26,9	27,1	6,2	27,3	2,9	100 (1512)
Dejanski emigranti***	2,0	5,0	24,4	29,1	4,7	29,8	5,0	100 (299)
Drugo	1,5	5,4	26,7	32,7	5,0	25,2	3,5	100 (202)
Skupaj	1,5	7,3	27,2	27,4	6,2	26,9	3,5	100 (2608)
STRUKTURA mladih iz različnih letnikov študija v času izmenjave po verjetnosti emigracije in po emigraciji (%)								
Odločeni nemigranti	18,4	21,5	24,8	21,4	28,2	21,1	26,7	22,8
Potencialni emigranti	57,9	64,9	57,3	57,2	57,1	58,9	48,9	58,0
Dejanski emigranti***	15,8	7,9	10,3	12,2	8,6	12,7	16,7	11,5
Drugo	7,9	5,8	7,6	9,2	6,1	7,3	7,8	7,7
Skupaj**	100 (38)	100 (191)	100 (710)	100 (715)	100 (163)	100 (701)	100 (90)	100 (2608)
INDEKS SELEKTIVNOSTI MIGRACIJ								
Odločeni nemigranti								
Potencialni emigranti	25	19	-9	5	-19	10	-28	
Dejanski emigranti***	67	-28	-18	13	-39	20	25	
Drugo	25	-22	-10	27	-35	1	-13	

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** V oklepaju je prikazano število respondentov.

*** Osebe, ki so bile v času anketiranja zaposlene v tujini ali pa kdaj v preteklosti.

3.2.2.3. Smer študija

Odločeni nemigranti, potencialni in dejanski zaposlitveni emigranti se statistično značilno razlikujejo po smeri študija (upoštevaje 1- ali pa 3-mestno šifro/raven uporabljene klasifikacije KLASIUS-P) na domači visokošolski ustanovi v času pred izmenjavo, vendar pa so razlike zelo majhne. Na ravni 3-mestne šifre so razlike nekoliko večje kot na ravni 1-mestne šifre (Cramerjev koeficient za 1-mestno šifro znaša 0,200, za 3-mestno šifro pa 0,087; stopnja značilnosti oziroma tveganja pa je v obeh primerih manjša od 0,001). Podatke o številu in strukturi repondentov po obeh dimenzijah (emigracija, smer študija) za agregatno raven (1-mestna šifra) smeri študija prikazujemo v tabeli 3.10. Največje absolutno število potencialnih in dejanskih zaposlitvenih emigrantov je značilno za dve smeri: »družbene, poslovne, upravne in pravne vede« ter »umetnost in humanistika«. O relativnem obsegu potencialne in dejanske zaposlitvene emigracije oziroma odločene nemigracije pa lahko sklepamo iz strukture respondentov na posamezni smeri. Iz primerjave te strukture s povprečno strukturo za vseh 2548 respondentov lahko zaključimo naslednje:

- potencialna zaposlitvena emigracija (slika 3.6) je relativno največja za nekdanje Erasmusovce s področja »splošnih izobraževalnih aktivnosti« in »storitev«, nadpovprečna pa še za tiste z naslednjih štirih širših študijskih smeri: umetnost in humanistika;

kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in veterinarstvo; naravoslovje, matematika in računalništvo; tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo;

- dejanska zaposlitvena emigracija (slika 3.7; zaposleni v tujini v času anketiranja ali kdaj prej) je relativno največja za nekdanje Erasmusovce z naslednjih dveh študijskih smeri: družbene, poslovne, upravne in pravne vede; storitve;
- odločeni nemigranti pa so bili relativno najpogostejši (delež med vsemi respondenti na smeri je znašal več kot 30 %) za Erasmusovce s področja treh smeri (slika 3.8): izobraževalne vede in izobraževanje učiteljev; zdravstvo in sociala.²⁹

Iz indeksa selektivnosti migracij, v katerem primerjamo deleže posameznih študijskih smeri med vsemi migranti (potencialnimi, dejanskimi) z analognim deležem posameznih smeri med vsemi odločenimi nemigranti (glej spodnji del tabele 3.10), pa izhajajo naslednje sklepne ugotovitve:

- k obema vrstama zaposlitvene emigracije (potencialni, dejanski) so najbolj nagnjeni anketirani nekdanji Erasmusovci iz študijske smeri »storitve«, najmanj pa tisti s področja prve in sedme ravni uporabljene klasifikacije KLASIUS-P (izobraževalne vede in izobraževanje učiteljev; zdravstvo in sociala),
- k potencialni emigraciji so še precej nagnjeni tudi mladi s področja družbenih, poslovnih, upravnih in pravnih ved,
- k dejanski emigraciji pa so za tistimi s področja storitev najbolj nagnjeni mladi s področja umetnosti in humanistike.

V tabeli 2 v prilogi C prikazujemo strukturo respondentov na bolj razdelani ravni študijske smeri in sicer na ravni 3-mestne šifre klasifikacije KLASIUS-P. V sliki 3.9 v nadaljevanju prikazujemo za tiste študijske smeri izmed vseh, za katere smo imeli odgovore od najmanj 10 nekdanjih Erasmusovcev, relativni obseg potencialne zaposlitvene emigracije. Med 10 smermi, za katere je bil v času anketiranja (konec leta 2011/začetek leta 2012) ta obseg največji, se pojavljajo matematiki, zdravniki, strojniki in gradbeni inženirji. Od smeri z manj kot 10 respondenti pa je ta obseg velik tudi med fiziki in astronomi ter strokovnjaki uporabnega računalništva. Nekatero med temi smermi (matematiki, fiziki) so najpogosteje zastopane tudi v emigraciji znanstvenikov v obdobju 1995-2009 (Bevc, Ogorevc, Koman, 2012). Za strojne in gradbene inženirje je velik obseg potencialne emigracije mogoče razložiti s propadom velikega števila podjetij v zadnjih letih (pri tem zlasti gradbenih).

²⁹ Dejansko je na drugem mestu smer »neopredeljeno«.

Tabela 3.10: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po smeri študija na ravni 1-mestne šifre klasifikacije KLASIUS-P – v letu 2011/2012*

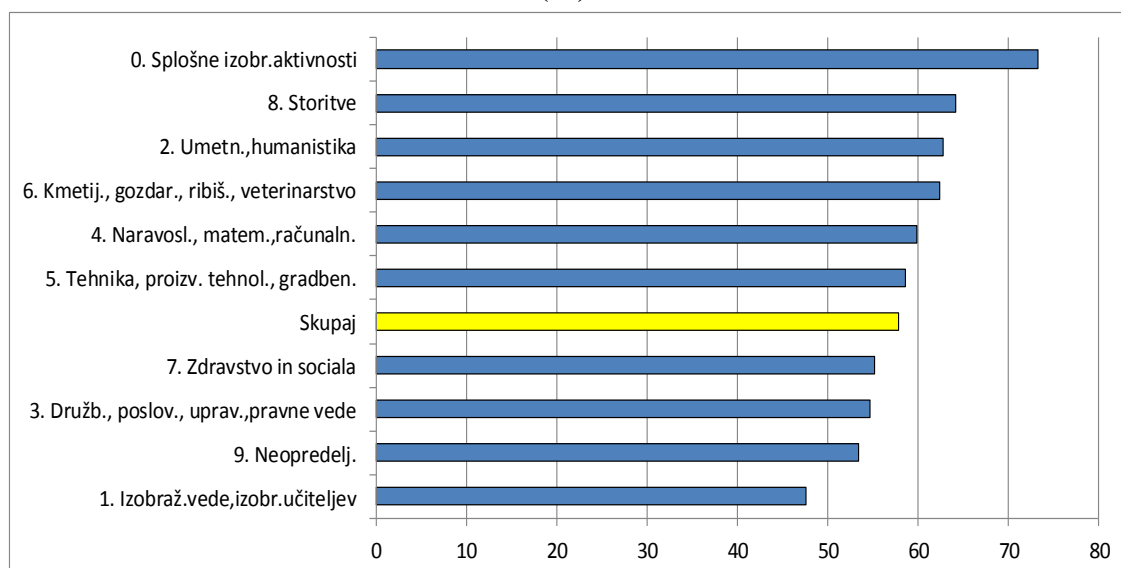
Skupine glede na verjetnost zaposlitvene emigracije in glede na zaposlitveno emigracijo	0.Splošne izobraž. aktivn.	1. Izobr. vede in izobr. učiteljev	2.Umetnost in humanist.	3.Družb. poslov., uprav.in prav. vede	4. Naravosl., matem. in računaln.	5.Tehnika, proizv. tehnol. in gradben.	6.Kmetij., gozdar., ribištvo, veterinar.	7.Zdravstvo in sociala	8. Storitve	9. Neopred.	Skupaj
ŠTEVILO											
Odločeni nemigranti	4	29	120	215	42	69	7	66	20	15	587
Potencialni emigranti	11	39	382	539	103	165	15	119	79	23	1475
Dejanski emigranti**	0	7	59	143	14	27	1	16	20	4	291
Drugo	0	7	47	88	13	20	1	14	4	1	195
Skupaj	15	82	608	985	172	281	24	215	123	43	2548
STRUKTURA migrantov in nemigrantov po smeri študija (%)											
Odločeni nemigranti	0,7	4,9	20,4	36,6	7,2	11,8	1,2	11,2	3,4	2,6	100
Potencialni emigranti	0,7	2,6	25,9	36,5	7,0	11,2	1,0	8,1	5,4	1,6	100
Dejanski emigranti**	0,0	2,4	20,3	49,1	4,8	9,3	0,3	5,5	6,9	1,4	100
Drugo	0,0	3,6	24,1	45,1	6,7	10,3	0,5	7,2	2,1	0,5	100
Skupaj	0,6	3,2	23,9	38,7	6,8	11,0	0,9	8,4	4,8	1,7	100
STRUKTURA mladih iz različnih študijskih smeri po verjetnosti emigracije in po emigraciji (%)											
Odločeni nemigranti	26,7	35,4	19,7	21,8	24,4	24,6	29,2	30,7	16,3	34,9	23,0
Potencialni emigranti	73,3	47,6	62,8	54,7	59,9	58,7	62,5	55,3	64,2	53,5	57,9
Dejanski emigranti**	0,0	8,5	9,7	14,5	8,1	9,6	4,2	7,4	16,3	9,3	11,4
Drugo	0,0	8,5	7,7	8,9	7,6	7,1	4,2	6,5	3,3	2,3	7,7
Skupaj	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
INDEKS SELEKTIVNOSTI MIGRACIJ											
Odločeni nemigranti											
Potencialni emigranti	0	-47	27	0	-3	-5	-17	-28	59	-38	
Dejanski emigranti**	-100	-51	0	34	-33	-21	-75	-51	103	-46	
Drugo	-100	-27	18	23	-7	-13	-58	-36	-38	-81	

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER; KLASIUS-P (2006).

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Osebe, ki so bile v času anketiranja zaposlene v tujini ali pa kdaj v preteklosti.

Slika 3.6: Relativni obseg potencialne zaposlitvene emigracije* med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po smeri študija na ravni 1-mestne šifre klasifikacije KLASIUS-P – v letu 2011/2012 (%)**

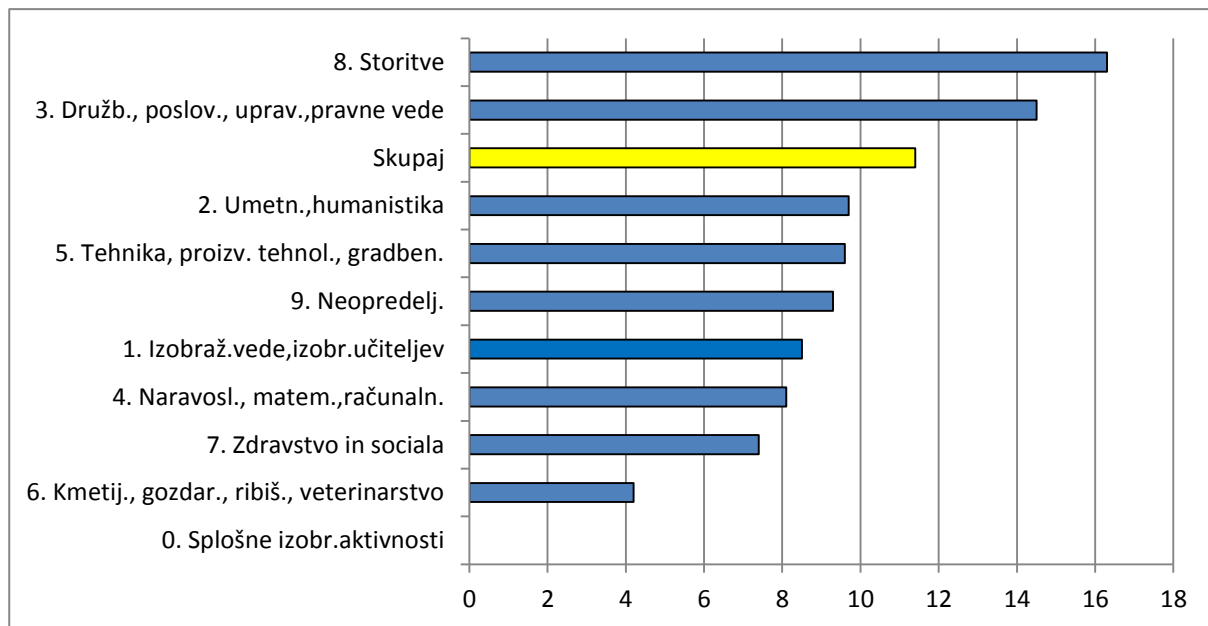

Vir: Tabela 3.10.

* Delež potencialnih emigrantov med respondenti na posamezni smeri. Študijske smeri so razporejene glede na velikost vrednosti kazalnika.

** Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

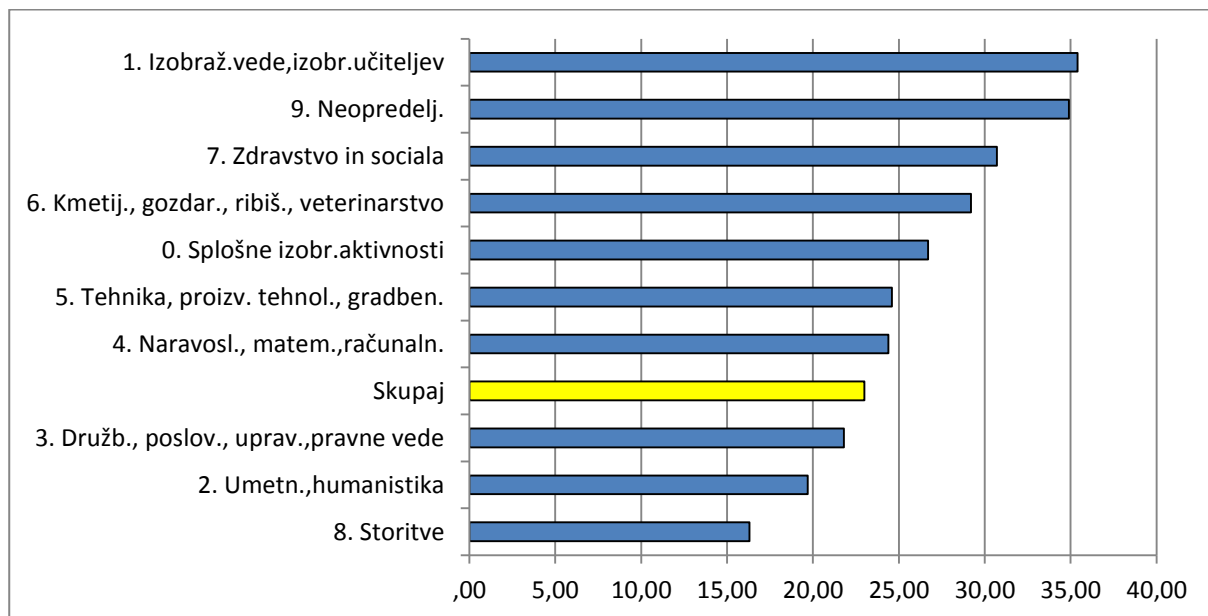
Slika 3.7: Relativni obseg dejanske zaposlitvene emigracije med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po smeri študija* na ravni 1-mestne šifre klasifikacije KLASIUS-P – v letu 2011/2012 (%)

Vir: Tabela 3.10.

* Delež respondentov na posamezni smeri, ki so bili v času anketiranja ali pa kdaj prej zaposleni v tujini. Študijske smeri so razporejene glede na velikost vrednosti kazalnika.

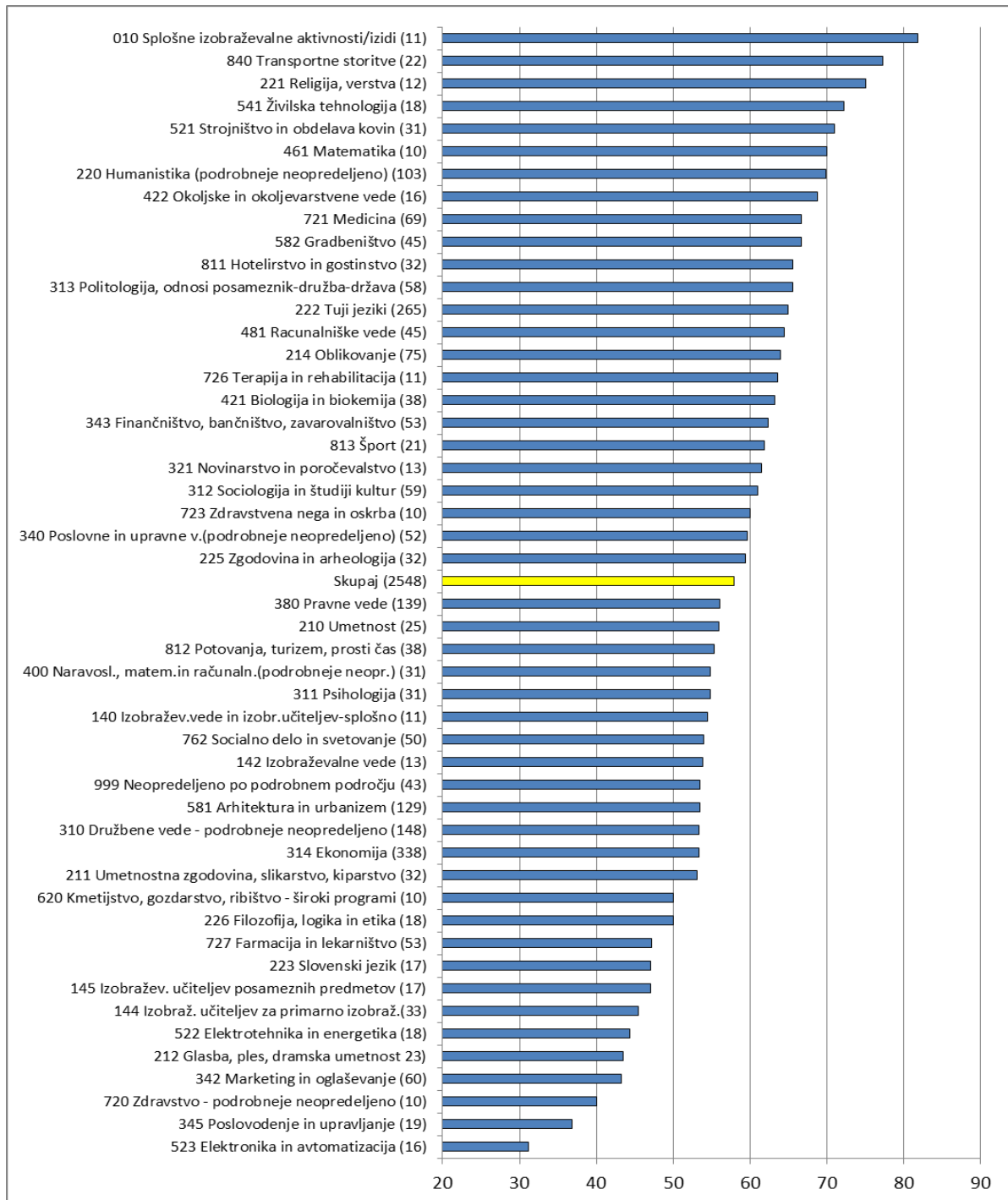
Slika 3.8: Relativni obseg odločenih (zaposlitvenih) nemigrantov med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po smeri študija na ravni 1-mestne šifre klasifikacije KLASIUS-P – v letu 2011/2012 (%)

Vir: Tabela 3.10.

* Delež odločenih nemigrantov (zaradi zaposlitve) med respondenti na posamezni smeri. Študijske smeri so razporejene glede na velikost vrednosti kazalnika.

Slika 3.9: Relativni obseg potencialne zaposliltvene emigracije* med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po smeri študija na ravni 3-mestne šifre klasifikacije KLASIUS-P – v letu 2011/2012*** (%)**

Vir: Tabela 2 v prilogi C.

* Delež potencialnih emigrantov med respondenti na posamezni smeri.

** Upoštevane so smeri, za katere smo imeli odgovore od najmanj 10 oseb. Študijske smeri so razporejene glede na velikost vrednosti kazalnika. Številka pred nazivom smeri je uradna 3-mestna šifra v klasifikaciji KLASIUS-P, številka v oklepaju za imenom smeri pa označuje skupno število respondentov iz te smeri.

*** Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

3.2.3. ZNAČILNOSTI ERASMUS IZMENJAVE

Opazovali smo naslednje značilnosti: vrsto mobilnosti (študij, praksa), študijsko leto izmenjave, trajanje izmenjave (1 semester, 2 semestra, ipd.), državo izmenjave in oceno bivanja/študija/prakse v tujini (več vidikov) in koristi izmenjave (več vrst). V nadaljevanju prikazujemo analizo navedenih značilnosti, med katerimi smo statistično značilne razlike med odločenimi nemigranti, potencialnimi in dejanskimi zaposlitvenimi emigranti ugotovili za prve tri navedene značilnosti (vrsta, leto in trajanje izmenjave), za večino opazovanih koristi izmenjave ter oceno enega od opazovanih vidikov študija/prakse v tujini (opremljenost gostujoče izobraževalne ustanove/podjetja).

3.2.3.1. Vrsta izmenjave

Med odločenimi nemigranti, potencialnimi in dejanskimi zaposlitvenimi emigranti obstajajo majhne statistično značilne razlike v vrsti Erasmus izmenjave, ki so se je udeležili v obdobju 2005-2010 (Cramerjev koeficient 0,156, stopnja značilnosti 0,000). Kot je razvidno iz tabele 3.11, je med dejanskimi emigranti bistveno večji delež takih, ki so se udeležili obeh vrst izmenjave (torej so bili večkrat v tujini) kot med odločenimi nemigranti in potencialnimi emigranti. Tudi iz indeksa selektivnosti migracij izhaja, da je nagnjenost k zaposlitveni emigraciji (zlasti dejanski) večja med tistimi, ki so se udeležili obeh vrst izmenjave.

Tabela 3.11: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po vrsti izmenjave – v letu 2011/2012*

Vrsta Erasmus izmenjave	Odločeni nemigranti	Potencialni emigranti	Dejanski emigranti**	Drugo	Skupaj***
STRUKTURA mladih, ki so bili na posamezni vrsti izmenjave, po verjetnosti emigracije in po emigraciji (%)					
Študij	23,5	58,8	10,0	7,7	100 (2197)
Praksa	25,0	56,2	11,5	7,3	100 (192)
Oboje	14,0	51,2	26,0	8,8	100 (215)
Skupaj	22,8	57,9	11,4	7,8	100 (2604)
STRUKTURA migrantov in nemigrantov po vrsti izmenjave (%)					
Študij	86,9	85,6	73,8	83,7	84,4
Praksa	8,1	7,2	7,4	6,9	7,4
Oboje	5,1	7,3	18,8	9,4	8,3
Skupaj***	100 (594)	100 (1509)	100 (298)	100 (203)	100 (2604)
INDEKS SELEKTIVNOSTI MIGRACIJ					
Študij		-1	-15	-4	
Praksa		-11	-9	-15	
Oboje		43	269	84	

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Osebe, ki so bile v času anketiranja zaposlene v tujini ali pa kdaj v preteklosti.

*** V oklepaju je prikazano število respondentov.

3.2.3.2. Leto izmenjave

Med odločenimi nemigranti, potencialnimi in dejanskimi zaposlitvenimi emigranti obstajajo majhne statistično značilne razlike v letu Erasmus izmenjave. Povezava je negativna (Spearmanov koeficient -0,120, stopnja značilnosti 0,0000), kar za dejanske emigrante potrjuje tabela 3.12. Če opazujemo strukturo respondentov za posamezne letne generacije, namreč vidimo, da je bil delež dejanskih emigrantov največji (znašal je 24 %) v prvi opazovani generaciji 2005/2006 (iz katere je v času anketiranja predvidoma največji delež respondentov že končal študij), nato pa se je za nadaljnje letne generacije zmanjševal (na 5 % v generaciji 2010/2011). Delež potencialnih emigrantov kaže obraten trend (z izjemo generacije 2007/2008); od 45 % v generaciji 2005/2006 se je njihov delež povečal kar na 68 % v zadnji generaciji 2010/2011. Delež odločenih nemigrantov pa se je med letnimi generacijami spreminjal; gibal se je med 18 % in 27 %. Tudi indeks selektivnosti migracij, v katerem primerjamo obe vrsti migrantov z odločenimi nemigranti, kaže na največjo nagnjenost k dejanski emigraciji za prve opazovane letne generacije Erasmusovcev in največjo nagnjenost k potencialni emigraciji za zadnjo opazovano generacijo.

Tabela 3.12: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po študijskem letu izmenjave – v letu 2011/2012*

Skupine glede na verjetnost zaposlitvene emigracije in glede na zaposlitveno emigracijo	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	Skupaj**
STRUKTURA migrantov in nemigrantov po študijskem letu izmenjave (%)							
Odločeni nemigranti	7,3	8,3	14,7	17,7	22,8	29,2	100(592)
Potencialni emigranti	5,7	10,0	11,9	18,1	19,4	34,9	100(1506)
Dejanski emigranti***	15,4	19,7	19,7	21,1	12,0	12,0	100(299)
Drugo	7,5	8,0	23,1	18,6	22,1	20,6	100(199)
Skupaj	7,3	10,6	14,3	18,4	19,5	29,9	100(2596)
STRUKTURA mladih iz posameznih letnih generacij izmenjave po verjetnosti emigracije in po emigraciji (%)							
Odločeni nemigranti	22,6	17,8	23,5	22,0	26,6	22,3	22,8
Potencialni emigranti	45,3	54,9	48,2	57,1	57,6	67,7	58,0
Dejanski emigranti***	24,2	21,5	15,9	13,2	7,1	4,6	11,5
Drugo	7,9	5,8	12,4	7,7	8,7	5,3	7,7
Skupaj**	100 (190)	100 (275)	100 (371)	100 (478)	100 (507)	100 (775)	100(2596)
INDEKS SELEKTIVNOSTI MIGRACIJ							
Potencialni emigranti	-22	20	-19	2	-15	20	
Dejanski emigranti***	111	137	34	19	-47	-59	
Drugo	3	-4	57	5	-3	-29	

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** V oklepaju je prikazano število respondentov.

*** Osebe, ki so bile v času anketiranja zaposlene v tujini ali pa kdaj v preteklosti.

3.2.3.3. Trajanje izmenjave

Med odločenimi nemigranti, potencialnimi in dejanskimi zaposlitvenimi emigranti obstajajo majhne statistično značilne razlike v trajanju Erasmus izmenjave/mobilnosti (Spearmanov koeficient 0,068, stopnja značilnosti 0,000). Tudi iz tabele 3.13 je razvidno, da dolžina izmenjave/bivanja v tujini vpliva na verjetnost zaposlitvene emigracije. Med respondenti, ki so bili na izmenjavi krajši čas, je namreč bistveno manj dejanskih emigrantov kot med tistimi, ki so bili na izmenjavi daljši čas (8 % nasproti 17 %). Ali povedano tudi drugače: Delež respondentov, ki so bili na izmenjavi dalj časa (2 semestra), je največji med dejanskimi emigranti, nekoliko manjši med potencialnimi emigranti in najmanjši med odločenimi nemigranti. Na drugi strani pa je delež respondentov, ki so bili na izmenjavi kratek čas (»le« 1 semester), največji med odločenimi nemigranti, nekoliko manjši med potencialnimi emigranti in najmanjši med dejanskimi emigranti.

Tabela 3.13: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po trajanju izmenjave – v letu 2011/2012*

Trajanje izmenjave	Odločeni nemigranti	Potencialni emigranti	Dejanski emigranti**	Drugo	Skupaj***
STRUKTURA mladih, ki so bili različno dolgo obdobje na izmenjavi, po verjetnosti emigracije in po emigraciji (%)					
1 semester	25,8	57,8	8,2	8,1	100(1352)
2 semestra	17,6	58,3	16,6	7,5	100(808)
Drugo	23,2	57,7	12,0	7,1	100(449)
Skupaj	22,8	58,0	11,5	7,8	100(2609)
STRUKTURA migrantov in nemigrantov po trajanju Erasmus izmenjave (%)					
1 semester	58,7	51,7	37,1	54,2	51,8
2 semestra	23,9	31,2	44,8	30,0	31,0
Drugo	17,5	17,1	18,1	15,8	17,2
Skupaj***	100 (595)	100 (1512)	100 (299)	100 (203)	100(2609)
INDEKS SELEKTIVNOSTI MIGRACIJ					
1 semester		-12	-37	-8	-12
2 semestra		31	87	26	30
Drugo		-2	3	-10	-2

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Osebe, ki so bile v času anketiranja zaposlene v tujini ali pa kdaj v preteklosti.

*** V oklepaju je prikazano število respondentov.

3.2.3.4. Država izmenjave

Med odločenimi nemigranti, potencialnimi in dejanski zaposlitvenimi emigranti ni statistično značilnih razlik v državi Erasmus izmenjave. Ali povedano drugače, država izmenjave nekdanjih Erasmus študentov ne vpliva na verjetnost njihove dejanske ali potencialne

zaposlitvene emigracije. Pomembnejši so drugi dejavniki. Podatke o številu in strukturi respondentov po obeh dimenzijah (emigracija, država Erasmus izmenjave) prikazujemo v tabeli 3.14. Kot je razvidno iz te tabele, je ob upoštevanju držav z več kot 10 udeleženci izmenjav v obdobju 2005-2010, delež dejanskih in potencialnih zaposlitvenih emigrantov največji med udeleženci Erasmus izmenjave v naslednjih državah:

- dejanski emigranti: Norveška, Francija, Velika Britanija, Danska, Nizozemska, Belgija,
- potencialni emigranti: Madžarska, Belgija, Portugalska, Avstrija, Norveška, Nizozemska.

Tabela 3.14: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po državi Erasmus izmenjave* – v letu 2011/2012**

Država	ŠTE- VILO Sku- paj	STRUKTURA (%)					INDEKS SELEKTIVNOSTI MIGRACIJ		
		Odlo- čeni nemi- granti	Poten- cialni emig- ranti	Dejan- ski emig- ran- ti***	Dru- go	Sku- paj	Poten- cialni emig- ranti	Dejan- ski emig- ran- ti***	Dru- go
Španija	452	21,0	59,3	11,5	8,2	100	11	9	15
Nemčija	403	25,6	57,1	10,4	6,9	100	-12	-19	-20
Avstrija	164	17,7	61,0	9,8	11,6	100	36	10	93
Francija	192	21,4	53,1	15,6	9,9	100	-2	46	36
Portugalska	237	22,8	63,3	7,6	6,3	100	9	-34	-18
Italija	146	26,7	52,7	12,3	8,2	100	-22	-8	-10
Švedska	90	21,1	57,8	11,1	10,0	100	8	5	39
Belgija	96	14,6	63,5	12,5	9,4	100	72	71	89
Velika Britanija	118	28,0	49,2	15,3	7,6	100	-31	9	-20
Češka	134	25,4	57,5	11,2	6,0	100	-11	-12	-31
Nizozemska	114	19,3	60,5	14,0	6,1	100	24	45	-6
Danska	69	29,0	47,8	14,5	8,7	100	-35	0	-12
Poljska	89	24,7	57,3	12,4	5,6	100	-9	-1	-33
Finska	84	27,4	59,5	8,3	4,8	100	-14	-39	-49
Turčija	45	15,6	62,2	13,3	8,9	100	58	71	68
Irska	25	24,0	56,0	12,0	8,0	100	-8	0	-2
Islandija	7	14,3	42,9	14,3	28,6	100	18	99	488
Litva	23	21,7	69,6	0,0	8,7	100	26	-100	18
Estonija****	7	0,0	71,4	14,3	14,3	100			
Lihtenštajn****	1	0,0	0,0	0,0	100,0	100			
Malta	9	22,2	55,6	11,1	11,1	100	-1	-1	47
Norveška	28	17,9	60,7	17,9	3,6	100	34	99	-41
Slovaška	19	26,3	57,9	10,5	5,3	100	-13	-20	-41
Bolgarija	5	40,0	60,0	0,0	0,0	100	-41	-100	-100
Ciper****	1	0,0	100,0	0,0	0,0	100			
Grčija	20	30,0	60,0	10,0	0,0	100	-21	-34	-100
Latvija	4	25,0	50,0	25,0	0,0	100	-21	99	-100
Madžarska	13	23,1	76,9	0,0	0,0	100	31	-100	-100
Romunija****	4	0,0	75,0	25,0	0,0	100			
Ni podatka	16	37,5	43,8	12,5	6,2	100	-54	-34	-51
Skupaj	2615	22,8	57,9	11,5	7,8	100			

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Države so razvrščene po skupnem številu udeležencev izmenjave.

** Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

*** Osebe, ki so bile v času anketiranja zaposlene v tujini ali pa kdaj v preteklosti.

**** Indeksa selektivnosti migracij ni mogoče izračunati, ker med respondenti ni bilo odločenih nemigrantov.

Tudi indeks selektivnosti migracij, v katerem primerjamo obe vrsti migrantov z odločenimi nemigranti, večinoma potrjuje navedene ugotovitve. Največja nagnjenost k:

- dejanski zaposlitveni emigraciji je značilna za mlade, ki so bili na izmenjavi na Norveškem, v Belgiji ali Franciji,
- k potencialni emigraciji je značilna za mlade, ki so bili na izmenjavi v Belgiji, Avstriji ali na Norveškem.

3.2.3.5. Ocena bivanja in študija/prakse v tujini

Za tri skupine respondentov smo proučili njihovo vrednotenje posameznih vidikov študija/prakse v tujini prek Erasmus izmenjave in koristi te izmenjave.

Vidiki bivanja. – Med odločenimi nemigranti, potencialnimi in dejanskimi zaposlitvenimi emigranti ni statistično značilnih razlik v njihovi oceni posameznih vidikov bivanja in študija/prakse v tujini z izjemo opremljenosti izobraževalne ustanove/podjetja, v kateri oziroma v katerem so bili. Pa tudi po tem vidiku so razlike zelo majhne (Cramerjev koeficient 0,058, stopnja značilnosti 0,010). V tabeli 3.15 prikazujemo povprečne ocene posameznih vidikov bivanja in študija/prakse (povprečni rang). Najboljše so opazovane vidike bivanja oziroma študija/prakse v tujini ocenili potencialni emigranti, nato dejanski emigranti, najslabše pa odločeni nemigranti. Vsi pa so praviloma najvišje (dobro) ocenili dostopnost kulturnih dobrin/storitev in športnih objektov ter dostopnost in strokovnost profesorjev/mentorjev, najslabše (a še vedno nekoliko več kot »dobro«) pa bivalne razmere.

Tabela 3.15: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po oceni posameznih vidikov bivanja in študija oziroma prakse v tujini (povprečni rang*) – v letu 2011/2012**

Vidiki bivanja in študija/prakse v tujini	Odločeni nemigranti	Potencialni emigranti	Dejanski emigranti***	Dru-go	Skupaj (v oklepaju je število respondentov)
1-kakovost študijskega programa/praktičnega usposabljanja	4,08	4,11	4,06	4,13	4,10 (2590)
2-dostopnost in strokovnost profesorjev/mentorjev	4,18	4,20	4,23	4,16	4,20 (2541)
3-oprema (laborat., ipd.) in prostori izobraževalne ustanove oz. podjetja/organizacije, kjer sem bil-a	3,98	4,07	3,96	3,99	4,03 (2563)
4-bivalne razmere	3,86	3,89	3,90	3,90	3,89 (2586)
5-urejenost okolja	4,17	4,20	4,19	4,18	4,19 (2588)
6-dostopnost kultur. dobrin in storitev ter športnih objektov	4,25	4,30	4,26	4,25	4,28 (2584)
7-prijaznost in komunikativnost prebivalstva	4,14	4,18	4,17	4,14	4,17 (2591)
Število respondentov (prikazan je razpon za opazovanih 7 vidikov)	581-592	1474-1503	291-298	195-200	2541-2591

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Povprečni rang predstavlja aritmetično sredino vrednosti/ocen, ki smo jih pripisali posameznim možnim odgovorom: te so se gibale od 1 (zelo slabo) do 5 (zelo dobro).

** Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

*** Osebe, ki so bile v času anketiranja zaposlene v tujini ali pa kdaj v preteklosti.

Koristi izmenjave. – Med odločenimi nemigranti, potencialnimi in dejanskimi zaposlitvenimi emigranti obstajajo statistično značilne razlike v njihovi oceni skoraj vseh opazovanih možnih pridobitev z Erasmus izmenjavo (v osmih izmed opazovanih 9), vendar pa so razlike zelo majhne. V tabeli 3.16 prikazujemo povprečne ocene (povprečni rang) posameznih opazovanih pridobitev/koristi te izmenjave, statistiko o razlikah med skupinami respondentov in število opazovanj. Iz povprečnih ocen posameznih pridobitev izmenjave izhaja, da Erasmus izmenjavo najboljše ocenjujejo tisti nekdanji Erasmus študenti, ki so bili v času anketiranja ali pa pred tem že zaposleni v tujini (dejanski emigranti). Zlasti to velja za dve pridobitvi, ki sta neposredno povezani z emigracijo:

- pričakujem, da bom tako lažje dobil-a delo v tujini,
- odprle so se mi nove možnosti mednarodnega sodelovanja.

Potencialni emigranti so vse opazovane pridobitve ocenili nekoliko nižje od dejanskih emigrantov, vendar pa višje kot odločeni nemigranti. Slednji so glede na dejanske in potencialne emigrante najbolj drugače ocenili naslednji trditvi:

- utrdil-a sem nacionalno zavest (to trditev so ocenili višje od primerjanih skupin),
- pričakujem, da bom tako lažje dobil-a delo v tujini (to trditev so ocenili precej nižje od primerjanih skupin).

Vse tri skupine respondentov so najboljše ocenile (v veliki meri »se strinjam« ali pa »povsem se strinjam«) trditev »povečal-a in utrdil-a sem znanje tujih jezikov«. Temu pa je sledilo »utrdil-a sem osebno samozavest« (potencialni emigranti in odločeni nemigranti) oziroma »pridobil-a sem večjo strokovno širino ter splošno razgledanost« (dejanski emigranti).

Tabela 3.16: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po oceni pridobitev (koristi) z mobilnostjo/izmenjavo (povprečni rang*) – v letu 2011/2012**

Pridobitve/koristi Erasmus izmenjave	Skupine respondentov – povprečni rang* iz odgovorov					Statistika o razlikah med skupinami		Število opazovanj (respondentov)
	Odločeni nemigranti	Potencialni emigranti	Dejanski emigranti***	Dru-go	Sku-paj	Cra-merjev koef.	Stop-nja značilnosti	
1-pridobil-a sem nova znanja na področju stroke, kjer študiram (sem študiral)	3,97	4,06	4,18	4,13	4,06	0,135	0,000	2598
2-pridobil-a sem večjo strok. širino ter splošno razgledanost	4,22	4,29	4,56	4,38	4,31	0,084	0,000	2588
3-povečal-a in utrdil-a sem znanje tujih jezikov	4,51	4,56	4,69	4,53	4,56	0,072	0,000	2595
4-utrdil-a sem osebno samozavest	4,29	4,37	4,46	4,35	4,36	0,055	0,024	2585
5-utrdil-a sem nacionalno zavest	3,49	3,36	3,42	3,14	3,38	0,066	0,001	2574
6-odprle so se mi nove možnosti mednar. sodelovanja	3,24	3,55	4,15	3,40	3,54	0,144	0,000	2580
7-mislím, da bom imel-a zaradi teh izkušenj boljše možnosti za zaposlitev in poklicno kariero doma	3,28	3,38	3,60	3,27	3,37	0,065	0,001	2584
8-pričakujem, da bom tako lažje dobil-a delo v tujini	3,12	3,54	4,11	3,35	3,49	0,164	0,000	2581
9-drugo	4,00	3,51	4,71	4,14	3,82	0,280	0,024	100
Število respondentov (prikazan je razpon za opazovanih 8 koristi; brez drugo, kjer je opazovanj bistveno manj)	588-594	1490-1502	294-297	198-202	2574-2598			

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Povprečni rang predstavlja aritmetično sredino odgovorov, kjer je veljavnost posameznih trditev ocenjena z vrednostmi od 1 (nikakor se ne strinjam) do 5 (povsem se strinjam).

** Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

*** Osebe, ki so bile v času anketiranja zaposlene v tujini ali pa kdaj v preteklosti.

3.2.4. DEJAVNIKI VERJETNOSTI ZAPOSLOTITVE V TUJINI IN ODVRAČANJA OD ZAPOSLOTITVE V TUJINI

Za tri skupine respondentov smo proučili spodbude in ovire za njihovo zaposlovanje v tujini.

3.2.4.1. Pomen dejavnikov in okoliščin za sprejem ponudbe o zaposlitvi v tujini – v preteklosti, sedanjosti, prihodnosti

Med odločenimi nemigranti, potencialnimi in dejanskimi zaposlitvenimi emigranti obstajajo statistično značilne razlike v njihovi oceni pomena posameznih dejavnikov/okoliščin za verjetnost sprejema ponudbe za zaposlitev v tujini (v desetih izmed opazovanih 11), vendar pa so te razlike zelo majhne. V tabeli 3.17 prikazujemo povprečne ocene (povprečni rang) za pomen posameznih dejavnikov in statistiko razlik med skupinami respondentov. Za večino opazovanih dejavnikov je značilno, da so za vse tri skupine respondentov precej pomembni, le nekaj je srednje pomembnih. Večini dejavnikov pripisujejo dejanski emigranti, zlasti pa potencialni emigranti večji pomen kot odločeni nemigranti. Izjema sta dva dejavnika: večji zaslužek in predvidevanje o lažji uveljavitvi doma po izkušnjah v tujini (po slednjem dejavniku med tremi skupinami sicer ni statistično značilnih razlik). Za obe skupini emigrantov je najpomembnejši dejavnik za sprejem ponudbe o zaposlitvi v tujini »pridobitev dodatnih znanj in izkušenj«, za odločene nemigrante pa »boljši pogoji za delo«. Za vse tri skupine respondentov (tudi za odločene nemigrante) pa so drugi najpomembnejši dejavnik »boljše možnosti za nadaljevanje poklicne kariere«.

3.2.4.2. Dejavniki odvrnitve od odhoda na delo v tujino – za tiste, ki še niso delali/bili zaposleni v tujini

Med odločenimi nemigranti, potencialnimi in dejanskimi zaposlitvenimi emigranti obstajajo statistično značilne razlike v njihovi oceni pomena vseh opazovanih dejavnikov/razlogov za odvrnitev od iskanja dela v tujini oz. zaposlitve v tujini (razen kategorije »drugo«), vendar pa so te razlike zelo majhne. V tabeli 3.18 prikazujemo povprečne ocene (povprečni rang) za pomen posameznih dejavnikov in statistiko razlik med skupinami respondentov. Odločene nemigrante opazovani dejavniki srednje močno (večina dejavnikov) ali pa precej močno (dva dejavnika: možnost oblikovanja družine v domačem okolju, odtegnitev svojemu domačemu okolju) odvrtaajo od iskanja zaposlitve v tujini oz. od zaposlitve v tujini. Obenem jih vsi dejavniki bolj odvrtaajo od zaposlitve v tujini kot potencialne in dejanske emigrante. To velja zlasti za naslednje tri razloge:

- domovina mi več pomeni,
- v domačem okolju bi lažje ustvaril-a svojo družino, kar mi veliko pomeni,
- domače okolje se mi zdi dolgoročno bolj perspektivno; gotovo bom dobil-a ustrezno zaposlitev oz. jo že imam.

Potencialne emigrante in dejanske emigrante večina opazovanih dejavnikov/razlogov prav tako srednje močno odvrča od zaposlitve v tujini, nekateri pa so za njihovo odločitev o zaposlitvi v tujini precej nepomembni. Taka dejavnika oziroma natančneje trditvi, s katerimi se torej ne strinjajo, sta:

- da je domače okolje dolgoročno bolj perspektivno in da bodo gotovo dobil-i ustrezno zaposlitev doma ter,
- da je zaposlitev v tujini bolj tvegana kot v Sloveniji.

3.2.5. VREDNOTE PRI IZBIRI DELOVNEGA MESTA/KRAJA BIVANJA

Med odločenimi nemigranti, potencialnimi in dejanskimi zaposlitvenimi emigranti obstajajo statistično značilne razlike v pomenu večine (12) izmed 16 opazovanih vrednot pri izbiri delovnega mesta oziroma kraja bivanja, vendar pa so te razlike zelo majhne. V tabeli 3.19 prikazujemo povprečne ocene (povprečni rang) za pomen posameznih dejavnikov in statistiko razlik med skupinami respondentov. Potencialni in dejanski zaposlitveni emigranti večini opazovanih vrednot pripisujejo večji pomen kot odločeni nemigranti. Manjši pomen pa pripisujejo naslednjim vrednotam: dober zaslužek, življenje v podeželskem okolju, enodružinska hiša/prostorno stanovanje, družinsko življenje/partnerstvo (možnost zaposlitve partnerja, otroško varstvo, ipd.), dovolj prostega časa, urejena okolica, čisto okolje. Za vse tri skupine respondentov je večina opazovanih vrednot precej pomembnih, nekatere pa so srednje pomembne (približno tretjina je takih). Za vse tri skupine respondentov (odločeni nemigranti, potencialni in dejanski emigranti) sta pri izbiri delovnega mesta/kraja bivanja najpomembnejši isti vrednoti (boljši pogoji za delo in dobri medčloveški odnosi); za vse sta precej pomembni. Na drugi strani so si vse tri skupine enotne po tem, katera izmed opazovanih vrednot je zanje najmanj pomembna (a še vedno srednje pomembna). Gre za življenje v podeželskem okolju. Vrstni red preostalih vrednot pa se med tremi skupinami respondentov razlikuje. Dober zaslužek je na primer za odločene nemigrante na tretjem mestu, za potencialne emigrante na četrtem, za dejanske emigrante pa na petem.

Tabela 3.17: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po pomenu posameznih dejavnikov/okolščin za verjetnost zaposlitve v tujini – v letu 2011/2012*

Dejavnik/okolščina	Skupine respondentov – povprečni rang iz odgovorov**					Statistika o razlikah med skupinami		Število opazovanj (respondentov)
	Odločeni nemigranti	Potencialni emigranti	Dejanski emigranti***	Dru-go	Skupaj	Cramerjev koef.	Stopnja značilnosti	
1-večji zaslužek	4,13	4,09	3,77	3,88	4,04	0,108	0,000	2391
2-boljši delovni pogoji	4,38	4,38	4,06	4,34	4,34	0,103	0,000	2390
3-boljše možnosti za nadaljevanje poklicne kariere	4,33	4,50	4,46	4,32	4,44	0,082	0,000	2382
4-prednosti bivalnega okolja (potrošnja, rekreacija, kult. ponudba, ipd.)	3,90	4,04	3,83	4,08	3,99	0,083	0,000	2389
5-pridobitev dodatnih znanj in izkušenj	4,33	4,50	4,59	4,55	4,48	0,081	0,000	2381

Tabela 3.17: Nadaljevanje

Dejavnik/okolščina	Skupine respondentov – povprečni rang iz odgovorov**					Statistika o razlikah med skupinami		Število opazovanj (respondentov)
	Odločeni nemigranti	Potencialni emigranti	Dejanski emigranti***	Dru-go	Skupaj	Cramerjev koef.	Stopnja značilnosti	
6- pridobitev poznanstev; podlaga za bodoče poslovno sodelovanje	4,02	4,22	4,22	4,07	4,16	0,076	0,000	2389
7- utrditev znanja tujega/tujih jezikov	4,06	4,28	4,32	4,22	4,24	0,091	0,000	2380
8- ocenjujem, da se bom po izkušnjah v tujini lažje uveljavil-a doma	3,63	3,59	3,50	3,54	3,59	0,046	0,243	2383
9- večja odprtost in tolerantnost ljudi; svetovljansko okolje	3,82	4,04	3,98	4,11	3,99	0,072	0,000	2384
10- tuje okolje se mi zdi dolgoročno bolj perspektivno	3,41	3,87	3,75	3,63	3,74	0,118	0,000	2377
11- možnost naselitve v tujini	3,05	3,61	3,47	3,27	3,45	0,124	0,000	2358
12- drugo	3,35	3,77	3,56	3,86	3,63	0,179	0,373	134
Število respondentov (prikazan je razpon za opazovanih 11 dejavnikov; brez »drugo«, kjer je opazovanj bistveno manj)	496-505	1387-1405	288-294	186-1894	2358-2391			

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Povprečni rang predstavlja aritmetično sredino odgovorov, kjer je pomen posameznih dejavnikov ocenjen z vrednostmi od 1 (popolnoma nepomembno) do 5 (zelo pomembno).

*** Osebe, ki so bile v času anketiranja zaposlene v tujini ali pa kdaj v preteklosti.

Tabela 3.18: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po pomenu posameznih dejavnikov za odvrnitev od odhoda na delo v tujino (za tiste, ki še niso delali v tujini) – v letu 2011/2012*

Razlog odvrnitve od odhoda v tujino	Skupine respondentov – povprečni rang iz odgovorov**					Statistika o razlikah med skupinami		Število opazovanj (respondentov)
	Odločeni nemigranti	Potencialni emigranti	Dejanski emigranti***	Dru-go	Skupaj	Cramerjev koef.	Stopnja značilnosti	
1- zaposlitev v tujini se mi zdi bolj tvegana kot v Sloveniji	2,67	2,39	2,15	2,33	2,44	0,083	0,000	2230
2- odtegnil-a bi se svojemu domačemu okolju	3,61	3,01	3,07	3,23	3,17	0,124	0,000	2224
3- nepoznavanje oz. slabo poznavanje jezika države	3,06	2,84	2,46	2,82	2,86	0,090	0,000	2213
4- domače okolje se mi zdi dolgoročno bolj perspektivno; gotovo bom dobil-a ustrežno zaposlitev oz. jo že imam	2,78	2,25	2,29	2,47	2,39	0,125	0,000	2223
5- v tujini bi si težje privoščil-a ustrezen stanovanjski standard	2,98	2,85	2,55	2,76	2,85	0,069	0,002	2219
6- v domačem okolju bi lažje ustvaril-a svojo družino, kar mi veliko pomeni	3,77	3,00	3,10	3,16	3,20	0,144	0,000	2223
7- domače okolje ponuja višjo kakovost življenja	3,16	2,68	2,79	2,78	2,81	0,110	0,000	2210
8- domovina mi več pomeni	3,18	2,54	2,57	2,55	2,69	0,137	0,000	2224
9- drugo	3,89	3,14	3,00	4,00	3,40	0,275	0,167	73
Število respondentov (prikazan je razpon za opazovanih 8 razlogov; brez »drugo«, kjer je opazovanj bistveno manj)	518-527	1382-1395	137-140	170-175	2210-2224			

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Povprečni rang predstavlja aritmetično sredino odgovorov, kjer je pomen posameznih dejavnikov ocenjen z vrednostmi od 1 (popolnoma nepomembno) do 5 (zelo pomembno).

*** Osebe, ki so bile v času anketiranja zaposlene v tujini ali pa kdaj v preteklosti.

Tabela 3.19: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po vrednotah/dejavnih pri izbiri delovnega mesta in/ali kraja bivanja – v letu 2011/2012*

Vrednota	Skupine respondentov – povprečje odgovorov**					Statistika o razlikah med skupinami		Število opazovanj (respondentov)
	Odločeni nemigranti	Potencialni emigranti	Dejanski emigranti***	Drugo	Skupaj	Cramerjev koef.	Stopnja značilnosti	
1-dober zaslužek	4,15	4,12	4,05	3,93	4,11	0,064	0,003	2475
2-delovni pogoji	4,43	4,41	4,36	4,42	4,41	0,051	0,076	2473
3-svetovljansko multikulturno okolje	3,75	4,02	4,22	4,01	3,98	0,097	0,000	2471
4-boljše izobraževalne možnosti	3,99	4,18	4,21	4,13	4,14	0,065	0,002	2471
5-znanje jezika	3,99	4,03	4,14	4,00	4,03	0,071	0,000	2468
6-dobri medčloveški odnosi	4,26	4,33	4,27	4,38	4,31	0,040	0,469	2461
7-široke možnosti potrošnje, dobra oskrba	3,26	3,29	3,30	3,13	3,27	0,053	0,050	2456
8-bogata kulturna ponudba	3,55	3,76	3,81	3,69	3,71	0,066	0,001	2462
9-velike možnosti za zabavo	3,05	3,20	3,19	3,08	3,16	0,049	0,129	2461
10-velike možnosti za šport in rekreacijo	3,51	3,63	3,63	3,52	3,59	0,059	0,011	2464
11-življenje v velemestnem okolju, anonimnost	2,81	3,04	2,98	2,84	2,97	0,062	0,005	2453
12-življenje v podeželskem okolju	2,81	2,56	2,38	2,48	2,59	0,091	0,000	2458
13-enodružinska hiša/prostorno stanovanje	3,33	3,11	2,87	3,00	3,13	0,081	0,000	2430
14-družinsko življenje/partnerstvo (možnost zaposlitve partnerja, otroško varstvo, ipd.)	4,04	3,70	3,56	3,79	3,77	0,097	0,000	2457
15-dovolj prostega časa	3,96	3,85	3,68	3,88	3,86	0,081	0,000	2465
16-urejena okolica, čisto okolje	3,97	3,90	3,80	3,90	3,91	0,044	0,275	2453
17-drugo	3,43	3,87	3,57	4,00	3,74	0,280	0,136	58
Število respondentov (prikazan je razpon za opazovanih 16 vrednot; brez drugo, kjer je opazovanj bistveno manj)	545-555	1415-1443	279-287	191-194	2430-2475			

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Povprečni rang predstavlja aritmetično sredino odgovorov, kjer je pomen posameznih dejavnikov ocenjen z vrednostmi od 1 (popolnoma nepomembno) do 5 (zelo pomembno).

*** Osebe, ki so bile v času anketiranja zaposlene v tujini ali pa kdaj v preteklosti.

3.2.6. SINTEZNI PRIKAZ STATISTIČNO ZNAČILNIH RAZLIK MED ZAPOSLOTIVENIMI EMIGRANTI (DEJANSKIMI, POTENCIALNIMI) IN ODLOČENIMI NEMIGRANTI

Kot smo prikazali v poglavjih 3.2.1. do 3.2.5., smo med potencialnimi zaposlitvenimi emigranti, dejanskimi zaposlitvenimi emigranti in odločenimi nemigranti ugotovili statistično značilne razlike za veliko njihovih značilnosti. Sintezni prikaz dajemo v tabeli 3.20. Glede na velikost opazovanega korelacijskega koeficienta (Cramerjevega ali Spearmanovega) gre praviloma za majhne razlike. Največje razlike smo ugotovili za naslednje značilnosti: smer študija, vrsto izmenjave, oceno nekaterih pridobitev z Erasmus izmenjavo (pričakovanje o

lažji zaposlitvi v tujini po udeležbi na izmenjavi, odprtje novih možnosti mednarodnega sodelovanja z izmenjavo), oceno nekaterih ovir za zaposlitev v tujini (navezanost na domače okolje, na Slovenijo, možnost ustvariti si družino v domačem okolju) in prisotnost predhodnih izkušenj z mednarodnim okoljem. Vrstni red navedenih značilnosti temelji na jakosti razlik (velikosti korelacijskega koeficienta).

Tabela 3.20: Značilnosti, po katerih se zaposlitveni emigranti in odločenimi nemigranti med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 statistično značilno razlikujejo

Skupina značilnosti	Značilnost	Jakost razlik			Korelacijski koeficient*	
		ve- like	sred- nje	maj- hne	Cra- merjev	Spear- manov
<i>Socialnoekonomske</i>	starost v času izmenjave			x		0,047
	starost v času anketiranja					0,111
<i>Lokacijske (regija stalnega bivališča.)</i>	statistična regija			x	0,066	
<i>Predhodne izkušnje z mednarodnim okoljem</i>	izkušnje z mednarodnim okoljem			x	0,134	
<i>Strokovne</i>	smer študija			x	0,200	
<i>Značilnosti Erasmus izmenjave</i>	vrsta izmenjave			x	0,156	
	leto izmenjave			x		-0,120
	trajanje izmenjave			x		0,068
	vidiki študija/prakse: 1 izmed opazovanih 7 (opremljenost izobr. ustanove/ podjetja)			x	0,058	
	koristi izmenjave (vseh opazovanih 8)			x	0,055- 0,164	
<i>Dejavniki verjetnosti zaposlitve v tujini</i>	10 izmed opazovanih 11 dejavnikov			x	0,046- 0,124	
<i>Dejavniki odvrnitve od zaposlitve v tujini (ovire)</i>	vseh opazovanih 8 dejavnikov			x	0,069- 0,144	
<i>Vrednote pri iskanju kraja dela/bivanja</i>	12 izmed 16 opazovanih vrednot			x	0,059- 0,097	

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Ponekod je prikazan razpon: kjer gre za skupine značilnosti. Koeficient je v tem primeru prikazan le za statistično značilne dejavnike/vrednote ipd. v dani skupini.

4. SKUPNA DEJANSKA EMIGRACIJA ERASMUS ŠTUDENTOV GENERACIJ 2005-2010 – SKUPNA »ZALOGA« EMIGRANTOV V LETU 2011/2012³⁰

V poglavju bomo prikazali obseg in značilnosti tistih nekdanjih Erasmus študentov generacij 2005-2010, ki so v času anketiranja živeli v tujini zaradi različnih razlogov (zaposlitve ali drugo) v primerjavi z drugimi Erasmusovci navedenih generacij, ki jih bomo nasprotno s prvo skupino (dejanski emigranti) poimenovali »nemigranti«. Opredelitev obeh skupin smo prikazali že v poglavju 1.1.1.2.

Opazovana skupina *dejanskih* emigrantov se od dejanskih zaposlitvenih emigrantov v tretjem poglavju razlikuje v dvojem:

- Zajema tako tiste nekdanje Erasmusovce, ki so bili v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve kot tudi tiste, ki so bili takrat v tujini zaradi drugih razlogov. V tem pogledu je to širša kategorija od dejanskih emigrantov v tretjem poglavju.
- Od delovnih emigrantov zajema tiste, ki so bili zaradi zaposlitve v tujini v času anketiranja. V tem pogledu je to ožja kategorija od dejanskih emigrantov v tretjem poglavju, ki zajema tudi tiste, ki so bili v preteklosti v tujini zaradi dela, pa v času anketiranja ne več.

Poudariti moramo, da na drugi strani kategorija *nemigrantov* zajema vse osebe, ki v času anketiranja niso bile v tujini. Mnogi med njimi pa so lahko imeli namero oditi v tujino zaradi dela/zaposlitve – so torej lahko bili potencialni zaposlitveni emigranti, o katerih smo govorili v tretjem poglavju. Kategorija nemigrantov v tem četrtem poglavju se tako torej precej razlikuje od kategorije »odločenih nemigrantov« v tretjem poglavju.

4.1. OBSEG EMIGRACIJE

Prikazali bomo evidentiran obseg emigracije med respondenti in nato ocenili tudi obseg emigracije za celo populacijo Erasmus študentov generacij 2005-2010. Za evidentirane emigrante bomo pogledali tudi predvideno obdobje njihovega bivanja v tujini.

4.1.1. EVIDENTIRAN OBSEG EMIGRACIJE – v realiziranem vzorcu

Na obe vprašanji, ki sta bili izhodišče za delitev respondentov na dejanske emigrante in nemigrante, je odgovorilo 91 % anketirancev. Kot je razvidno iz tabele 4.1, je bilo med njimi

³⁰ Generacije mladih, ki so bili na Erasmus izmenjavi v letih 2005-2009, so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

petina (459 oseb) takih, ki so bili v času anketiranja v tujini zaradi različnih razlogov. To predstavlja 17 % vseh oseb, ki so izpolnile vprašalnik.

Tabela 4.1: Število in struktura evidentiranih dejanskih emigrantov med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 – bivanje v tujini ob koncu leta 2011 oz. v začetku leta 2012*

Skupine anketirancev	Število	Struktura (%)	
		vseh respondentov na vprašalnik	vseh respondentov na relevantni vprašanji**
Nemigranti	1783	64,5	79,5
Emigranti***	459	16,6	20,5
Skupaj	2242	81,1	100
Ni podatka	521	18,9	
SKUPAJ	2763	100	

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Ti vprašanji kot tudi natančna opredelitev emigrantov in nemigrantov so prikazani v poglavju 1.1.1.2., odgovori anketirancev na obe vprašanji pa v tabeli 2.5 v drugem poglavju in v tabeli 25 v prilogi B.

*** Osebe, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov.

4.1.2. OCENJEN OBSEG EMIGRACIJE ZA CELO POPULACIJO – SKUPNI OBSEG IN OBSEG PO NEKAJ ZNAČILNOSTIH MIGRANTOV

Za oceno celotne dejanske emigracije v celi populaciji Erasmus študentov generacij 2005-2010 (prikazana je v tabeli 4.2 in sliki 4.1) smo, enako kot pri oceni zaposlitvene emigracije v tretjem poglavju, upoštevali pet značilnosti, za katere smo imeli podatke tako za populacijo kot za respondente. Populacijo smo razdelili na 864 manjših enot, pri čemer smo upoštevali spol (2 kategoriji), leto izmenjave (6 kategorij), vrsto izmenjave (2 kategoriji), smer študija (9 kategorij), opredelitev glede bivanja v tujini v času anketiranja (2 kategoriji) in starost³¹. Nato smo za vsako tako enoto izračunali delež študentov z določeno opredelitvijo glede emigracije (nemigranti, dejanski emigranti) v realiziranem vzorcu (med respondenti); v obrazcih v nadaljevanju smo to označili z »m«. V drugem koraku smo te deleže pomnožili s celotnim številom Erasmus študentov (populacija) v teh manjših enotah. Na podlagi ocene števila študentov z navedeno značilnostjo »m« (nemigranti, dejanski emigranti) v manjših enotah smo v zadnjem koraku izračunali oceno obsega dejanske emigracije oziroma nemigracije v populaciji po preostalih naštetih štirih kategorijah – brez starosti (spol, leto izmenjave, vrsta izmenjave, smer študija) tako, da smo sešteli vse ocenjene študente po opazovani peti kategoriji (m). Obrazca za izračun obsega pojava (števila Erasmus študentov) po posamezni od petih značilnosti v manjši enoti sta bila naslednja:

³¹ Pri starosti v času izmenjave se je izkazalo, da ni statistično značilnih razlik med populacijo in respondenti znotraj manjših enot, zato ni bila upoštevana pri ocenjevanju obsega emigracije za populacijo.

$$\text{ocena obsega pojava}_{i,j,k,l,m} = \frac{\text{število študentov v vzorcu}_{i,j,k,l,m}}{\text{stopnja odziva na anketiranje}_{i,j,k,l,m}} * q, \quad (6)$$

pri čemer q predstavlja korekcijski faktor, ki pretvori število izmenjav v število Erasmus študentov³², i označuje spol, j leto izmenjave, k vrsto izmenjave, l smer študija ter m opredelitev glede bivanja v tujini v času anketiranja. Odziv na anketiranje je bil določen z obrazcem:

$$\text{stopnja odziva na anketiranje}_{i,j,k,l,m} = \frac{\text{število študentov v vzorcu}_{i,j,k,l,m}}{\text{število izmenjav v populaciji}_{i,j,k,l,m}}, \quad (7)$$

pri čemer je:

$$i = \begin{cases} 1 \dots \text{moški} \\ 2 \dots \text{ženske} \end{cases}$$

$$j = \{2005, \dots, 2010\}$$

$$k = \begin{cases} 1 \dots \text{študij} \\ 2 \dots \text{praksa} \end{cases}$$

$$l = \begin{cases} 1 \dots \text{izobraževalne vede in izobraževanje učiteljev} \\ 2 \dots \text{umetnost in humanistika} \\ 3 \dots \text{družbene, poslovne, upravne in pravne vede} \\ 4 \dots \text{naravoslovje, matematika in računalništvo} \\ 5 \dots \text{tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo} \\ 6 \dots \text{kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, veterinarstvo} \\ 7 \dots \text{zdravstvo in sociala} \\ 8 \dots \text{storitve} \\ 9 \dots \text{neopredeljeno} \end{cases}$$

$$m = \begin{cases} 1 \dots \text{nemigranti} \\ 2 \dots \text{emigranti} \end{cases}$$

Ocena obsega emigracije ($m=2$) v populaciji tako predstavlja zmnožek števila emigrantov v realiziranem vzorcu (respondenti) in inverzne vrednosti stopnje (deleža) odziva na anketiranje. Ocena skupnega števila emigrantov v populaciji je podana z naslednjim obrazcem:

$$\text{ocena obsega pojava}_{m=2} = \sum_{m=2}^2 \sum_i \sum_j \sum_k \sum_l \frac{\text{število študentov v vzorcu}_{i,j,k,l,m}}{\text{odziv}_{i,j,k,l,m}} * q. \quad (8)$$

Na enak način smo za populacijo ocenili tudi število nemigrantov. V oceni za populacijo (v tabeli 4.2 – po značilnostih migrantov – in v sliki 4.1) niso upoštevani tisti, ki so se udeležili obeh vrst izmenjave.

³² Ta koeficient smo izračunali za respondente in je znašal, kot smo prikazali v poglavju 1.2.2., 1,07.

Tabela 4.2: Ocena dejanske emigracije zaradi zaposlitve in drugih razlogov za populacijo Erasmus študentov generacij 2005-2010 – bivanje v tujini ob koncu leta 2011 oz. v začetku leta 2012*

Značilnost	OCENJENA STRUKTURA POPULACIJE (%) (izmenjave – upoštevane so osebe, ki so se udeležile 1 vrste izmenjave)			OCENJENO ŠTEVILO OSEB V POPULACIJI (upoštevane so osebe, ki so se udeležile 1 vrste izmenjave)			STRUKTURA NEMIGRANTOV IN MIGRANTOV V POPULACIJI po posameznih značilnostih (%) (izračun na podlagi podatkov v kolonah 4-6)		
	Nemigranti	Dejanski emigranti**	Skupaj	Nemigranti	Dejanski emigranti**	Skupaj	Nemigranti	Dejanski emigranti**	Skupaj
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
SPOL									
Moški	79,2	20,8	100	1159	305	1463	21,9	21,0	21,7
Ženske	78,2	21,8	100	4130	1149	5279	78,1	79,0	78,3
Skupaj	78,4	21,6	100	5289	1453	6743	100	100	100
LETO IZMENJAVE									
2005	65,7	34,3	100	580	303	882	11,0	20,8	13,1
2006	71,8	28,2	100	665	262	926	12,6	18,0	13,7
2007	81,7	18,3	100	902	202	1104	17,0	13,9	16,4
2008	75,1	24,9	100	852	282	1134	16,1	19,4	16,8
2009	80,1	19,9	100	1074	267	1341	20,3	18,4	19,9
2010	89,8	10,2	100	1217	138	1355	23,0	9,5	20,1
Skupaj	78,4	21,6	100	5289	1453	6743	100	100	100
SMER ŠTUDIJA									
1. Izobraž. vede in izobražev. učiteljev	92,8	7,2	100	249	19	268	4,7	1,3	4,0
2. Umetnost in humanistika	80,7	19,3	100	1392	332	1724	26,3	22,9	25,6
3. Družb. poslov., uprav. in prav. vede	73,0	27,0	100	2300	851	3151	43,5	58,5	46,7
4. Naravosl., matemat. in računalniš.	78,7	21,3	100	281	76	358	5,3	5,2	5,3
5. Tehnika, proizvod. tehnol. in gradben.	86,8	13,2	100	491	74	566	9,3	5,1	8,4
6. Kmetij. gozdar., ribiš., veterinarstvo	82,4	17,6	100	46	10	56	0,9	0,7	0,8
7. Zdravstvo in sociala	86,2	13,8	100	404	64	468	7,6	4,4	6,9
8. Storitve	82,1	17,9	100	111	24	135	2,1	1,7	2,0
9. Neopredeljeno	90,1	9,9	100	15	2	16	0,3	0,1	0,2
Skupaj	78,4	21,6	100	5289	1453	6743	100	100	100
VRSTA IZMENJAVE									
Študij	78,3	21,7	100	4786	1323	6109	90,5	91,0	90,6
Praksa	79,5	20,5	100	503	130	633	9,5	9,0	9,4
Skupaj	78,4	21,6	100	5289	1453	6743	100	100	100

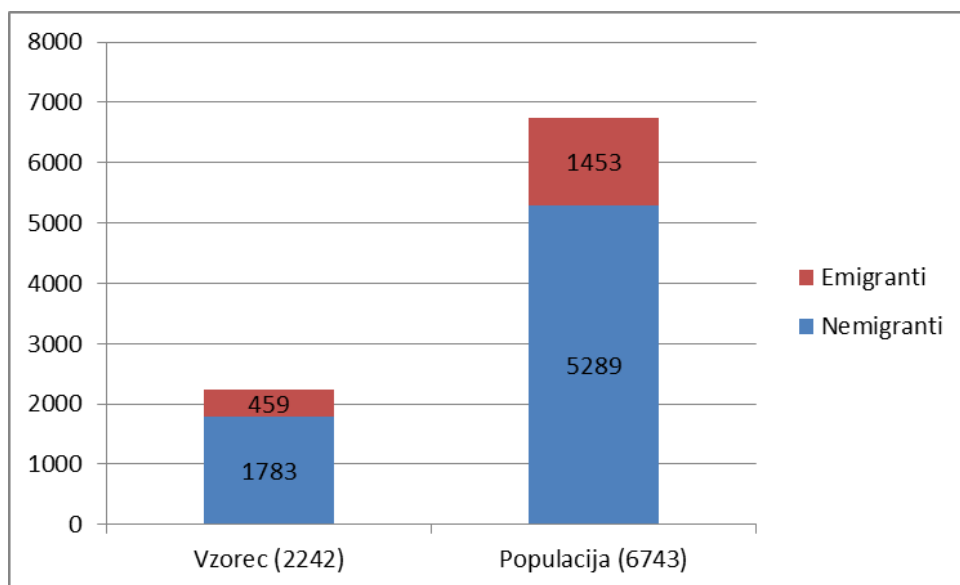
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012) in CMEPIUS (2011, 2012).

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012. V oceni za populacijo so upoštevani udeleženci ene vrste izmenjave (ali le študija ali le prakse).

** Osebe, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov.

V sliki 4.1 prikazujemo primerjavo števila emigrantov in nemigrantov v realiziranem vzorcu (respondenti) in populaciji (ocena). Kot vidimo, je bilo ob koncu leta 2011 oziroma v začetku leta 2012 zaradi različnih razlogov v tujini kar 1453 oseb iz cele populacije mladih, ki so bili v obdobju 2005-2010 na eni vrsti študentske izmenjave Erasmus.

Slika 4.1: Obseg skupne »zaloge« emigrantov med Erasmus študenti generacij 2005-2010 v realiziranem vzorcu (evidentiran obseg) in populaciji (ocenjen obseg) leta 2011/2012 – število oseb*

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), IER; CMEPIUS, 2011, 2012.

* V oceni za populacijo so upoštevani udeleženci ene vrste izmenjave. Podatki za realiziran vzorec (respondente) pa se nanašajo na vse udeležence Erasmus izmenjave (zaradi študija, prakse ali obojega). Med vsemi respondenti na ustrezni vprašanji za opredelitev migrantov je bilo 9 % takih, ki so se udeležili obeh vrst izmenjave (glej tabelo 4.11 v nadaljevanju).

4.1.3. EMIGRANTI PO PREDVIDENEM OBDOBJU BIVANJA V TUJINI – v realiziranem vzorcu in v populaciji

Za oceno, kolikšen delež evidentiranih (realiziran vzorec – respondenti) in ocenjenih (populacija) emigrantov med nekdanjimi Erasmusovci (v letu 2011/2012 – v času anketiranja) je za Slovenijo bolj verjetno izgubljen (predstavljajo zelo verjetno trajno emigracijo), je pomembno poznavanje predvidenega obdobja njihovega bivanja v tujini. Za *evidentirane emigrante* (realiziran vzorec) smo na vprašanje o tem obdobju dobili naslednjo strukturo odgovorov: 22-23 % jih ni vedelo odgovora, 16-18 % bi jih ostalo v tujini za več kot 10 let (ali za vedno), 10-13 % bi jih ostalo za obdobje med 3 in 10 let, 10-25 % pa za krajše obdobje³³. Če za ocenjenih 1453 dejanskih migrantov v *populaciji*, ki so bili v obdobju 2005-

³³ Razponi za vsako kategorijo obdobja bivanja v tujini izhajajo iz križanja vprašanja o dejanski emigraciji (bivanje v tujini v času anketiranja zaradi različnih razlogov) z dvema vprašanjema o predvidenem trajanju bivanja v tujini, ki sta relevantni za dve podskupini med proučevanimi migranti:

2 skupini migrantov, ki sta zajeti v kategoriji »dejanski emigranti« v času anketiranja	Predvideno obdobje nadaljnjega bivanja v tujini – struktura (%)					Skupaj
	Do 3 leta	Nad 3 do 10 let	Več kot 10 let	Za vedno	Ne vem	
Delovni migranti v času anketiranja	9,9	10,1	5,0	10,5	23,2	100
Migranti v času anketiranja, ki so odšli v tujino zaradi drugih razlogov kot je zaposlitev	25,3	12,9	6,7	11,7	22,4	100

2010 v tujini na eni vrsti Erasmus izmenjave (ali študij ali praksa), predpostavimo enako strukturo odgovorov o tem obdobju, kot smo jo ugotovili za realiziran vzorec (respondente), je med njimi veliko verjetnih dolgoročnih/trajnih emigrantov:

- če k tem štejemo tiste, ki so v času anketiranja nameravali ostati v tujini za obdobje daljše od 10 let ali za vedno, je takih v populaciji 252 do 267,
- če pa k tem prištejemo tudi tiste, ki so v času anketiranja nameravali ostati v tujini za obdobje od 3 in 10 let, pa je takih v populaciji med 372 in 455.

Za evidentirane emigrante med respondenti smo predvideno obdobje bivanja v tujini proučili tudi po nekaterih značilnostih nekdanjih Erasmusovcev, in sicer po spolu, regiji stalnega bivališča in smeri študija³⁴. V nadaljevanju prikazujemo glavne ugotovitve.

Spol (tabela 3.1 v prilogi C). – Med moškimi se jih je več opredelilo glede predvidenega obdobja bivanja v tujini kot med ženskami, obenem je med njimi več dolgoročnih migrantov (46 % nasproti 37-43 % za ženske). Za oba spola pa je značilno, da med opredeljenimi predstavljajo večino dolgoročni migranti. Podobno smo ugotovili za potencialne zaposlitvene emigrante.

Regija stalnega bivališča (tabela 3.2 v prilogi C). – Največji delež dolgoročnih emigrantov med vsemi emigranti v regiji je značilen za Koroško, Zasavsko, Spodnjeposavsko in Podravske regije. Na drugi strani (glej navedeno tabelo) tako med kratkoročnimi, dolgoročnimi kot neodločenimi emigranti predstavljajo največji delež nekdanji Erasmusovci iz Osrednjeslovenske regije, pri tem zlasti med kratkoročnimi. Tej regiji pri dolgoročnih emigrantih (tu nanjo odpade 42-44 %) sledijo nekdanji Erasmusovci iz Podravske (9-11 %) in Savinjske regije (10-11 %).

Smer študija (tabela 3.3 v prilogi C). – Največji delež dolgoročnih emigrantov med vsemi emigranti na posamezni študijski smeri eno-mestne šifre klasifikacije KLASIUS-P je značilen za zdravstvo in socialo (58-65 %) ter naravoslovje, matematiko in računalništvo (54-58 %), večji kot v povprečju v državi pa je še za naslednji dve širši smeri s šifro 5 in 3: »tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo«, »družbene, poslovne, upravne in pravne vede«. Na drugi strani, kot prikazuje navedena tabela v prilogi C, tako med kratkoročnimi kot dolgoročnimi emigranti predstavljajo največji delež nekdanji Erasmusovci s področja družbenih, poslovnih, upravnih in pravnih ved. Tej študijski smeri med obema skupinama migrantov sledijo nekdanji Erasmusovci iz naslednjih treh smeri: »umetnost in humanistika«, »naravoslovje, matematika in računalništvo«, »tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo«.

³⁴ Ostalo analizo dejanske emigracije po teh značilnostih prikazujemo v poglavjih 4.2.1.1., 4.2.1.4. in 4.2.2.3.

4.2. ZNAČILNOSTI EVIDENTIRANIH EMIGRANTOV IN NEMIGRANTOV – v realiziranem vzorcu

Med Erasmus študenti generacij 2005-2010, ki so bili v času anketiranja v tujini zaradi različnih razlogov (evidentirani dejanski emigranti) in tistimi, ki niso bili (evidentirani nemigranti), smo ugotovili zelo veliko statistično značilnih razlik. Glavne statistično značilne ter nekatere druge razlike bomo proučili v nadaljevanju. Skupine značilnosti, ki smo jih za respondente proučili, so: socialnoekonomske, lokacijske (regija stalnega bivališča), predhodne izkušnje z mednarodnim okoljem, strokovne značilnosti, značilnosti Erasmus izmenjave, dejavniki iskanja dela v tujini in sprejema ponudbe dela v tujini ter vrednote pri iskanju kraja dela/bivanja. Podatke prikazujemo v tabelah in slikah v nadaljevanju ter v tabeli 4 v prilogi C. Za prikaz nagnjenosti anketirancev k dejanski emigraciji smo izračunali tudi indeks selektivnosti migracij, ki smo ga opredelili že v poglavju 3.2.

4.2.1. SOCIALNO-EKONOMSKE IN LOKACIJSKE ZNAČILNOSTI TER IZKUŠNJE Z MEDNARODNIM OKOLJEM

Enako kot v tretjem poglavju bomo opazovali naslednje značilnosti anketirancev: spol, starost, izobrazbo staršev, regijo stalnega bivališča (za emigrante: pred njihovim odhodom v tujino) in izkušnje z mednarodnim okoljem pred Erasmus izmenjavo. V nadaljevanju prikazujemo analizo navedenih značilnosti, med katerimi smo statistično značilne razlike med emigranti in nemigranti ugotovili za starost in izobrazbo očeta.

4.2.1.1. Spol

Med dejanskimi (zaposlitvenimi in drugimi) emigranti in nemigranti ni nobenih (statistično) značilnih razlik glede njihove spolne strukture. V obeh skupinah respondentov je bilo, kot kaže tabela 4.3, 31% moških in 69% žensk.

Tabela 4.3: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012* po spolu

Spol	Nemigranti	Emigranti**	Skupaj
ŠTEVILO			
Moški	546	141	687
Ženske	1231	318	1549
Skupaj	1777	459	2236
STRUKTURA moških in žensk po bivanju v tujini v času anketiranja (%)			
Moški	79,5	20,5	100
Ženske	79,5	20,5	100
Skupaj	79,5	20,5	100
SPOLNA struktura migrantov in nemigrantov (%)			
Moški	30,7	30,7	30,7
Ženske	69,3	69,3	69,3
Skupaj	100	100	100

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012).

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Osebe, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov.

4.2.1.2. Starost – leto rojstva

Med dejanskimi (zaposlitvenimi in drugimi) migranti in nemigranti so statistično značilne razlike v letu njihovega rojstva in starosti v času anketiranja tako v primeru upoštevanja negrupiranih kot tudi grupiranih podatkov. V primeru upoštevanja leta rojstva, so povezave obratnosmerne (delež emigrantov je večji pri tistih, ki so bili rojeni prej), upošteva starost, pa istosmerne (delež emigrantov narašča s starostjo).³⁵ Podatke prikazujemo v tabeli 4.4. Tudi indeks selektivnosti migracij, v katerem primerjamo emigrante z nemigranti, kaže na večjo nagnjenost k emigraciji pri starejših.

Tabela 4.4: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012* po njihovem letu rojstva in starosti v času anketiranja

Leto rojstva	Nemigranti in emigranti po letu rojstva			Nemigranti in emigranti po starosti v času anketiranja			
	Nemigranti	Emigranti**	Skupaj***	Starost v (v letih)	Nemigranti	Emigranti**	Skupaj***
STRUKTURA mladih določenih rojstnih generacij/starostnih skupin po bivanju v tujini v času anketiranja (%)							
do 1980	62,4	37,6	100 (85)	do 24	85,0	15,0	100 (381)
1981–1985	77,6	22,4	100 (1028)	25–26	81,3	18,7	100 (707)
1986–1990	82,7	17,3	100 (1095)	27–28	76,7	23,3	100 (601)
1991+	66,7	33,3	100 (3)	29–30	79,0	21,0	100 (352)
				nad 30	70,0	30,0	100 (160)
Skupaj	79,5	20,5	100 (2201)	Skupaj	79,5	20,5	100 (2201)
STRUKTURA migrantov in nemigrantov po letu rojstva in starosti v času anketiranja (%)							
do 1980	3,0	7,1	3,9	do 24	18,5	12,6	17,3
1981–1985	45,6	51,0	46,7	25–26	32,9	29,3	32,1
1986–1990	51,3	41,7	49,3	27–28	26,3	31,0	27,3
1991+	0,1	0,2	0,1	29–30	15,9	16,4	16,0
				nad 30	6,4	10,6	7,3
Skupaj***	100 (1750)	100 (451)	100 (2201)	Skupaj	100 (1750)	100 (451)	100 (2201)
INDEKS SELEKTIVNOSTI MIGRACIJ							
do 1980		137		do 24		-32	
1981–1985		12		25–26		-11	
1986–1990		-19		27–28		18	
1991+		100		29–30		3	
				nad 30		66	

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Osebe, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov.

*** V oklepaju je prikazano število respondentov.

³⁵ Statistika je naslednja:

Značilnost	Negrupirani (letni) podatki		Grupirani podatki	
	Spearmanov koeficient	Stopnja značilnosti	Spearmanov koeficient	Stopnja značilnosti
Leto rojstva	-0,085	0,000	-0,088	0,000
Starost v času izmenjave	-0,014	0,516	0,001	0,963
Starost v času anketiranja	0,085	0,000	0,084	0,000

4.2.1.3. Izobrazba staršev

Med dejanskimi (zaposlitvenimi in drugimi) emigranti in nemigranti so majhne statistično značilne razlike v izobraženosti njihovega očeta (Cramerjev koeficient 0,083, stopnja značilnosti 0,004), če upoštevamo izobrazbo obeh staršev skupaj (in je upoštevana najvišja dosežena izobrazba enega od staršev), pa med obema skupinama respondentov ni statistično značilnih razlik. Za slednji primer prikazujemo razlike med emigranti in nemigranti v tabeli 4.5. Med emigranti je dve tretjini oseb imelo vsaj enega od staršev s terciarno izobrazbo, med nemigranti pa skoraj prav toliko (64 %). Iz indeksa selektivnosti migracij pa izhaja, da je za nekdanje Erasmusovce, ki imajo vsaj enega od staršev s terciarno izobrazbo, nagnjenost k emigraciji rahlo večja kot za tiste z manj izobraženimi starši.

Tabela 4.5: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012* po izobrazbi njihovih staršev**

Skupini respondentov	Osnovna šola in poklicna šola	Srednja šola	Terciarna izobrazba	Skupaj***
STRUKTURA nemigrantov in migrantov po stopnji izobrazbe njihovih staršev (%)				
Nemigranti	14,5	21,1	64,4	100 (1767)
Emigranti****	13,8	19,7	66,4	100 (456)
Skupaj	14,3	20,8	64,8	100 (2223)
STRUKTURA skupin Erasmusovcev z določeno stopnjo izobrazbe staršev po bivanju v tujini v času anketiranja (%)				
Nemigranti	80,3	80,6	79,0	79,5
Emigranti****	19,7	19,4	21,0	20,5
Skupaj***	100 (319)	100 (463)	100 (1441)	100
INDEKS SELEKTIVNOSTI MIGRACIJ				
Nemigranti				
Emigranti****	-5	-7	3	0

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Upoštevana je najvišja dosežena izobrazba enega od staršev. Če ima na primer eden od staršev terciarno izobrazbo, drugi pa osnovno šolo, je oseba vključena v kategorijo »terciarna izobrazba«.

*** V oklepaju je prikazano število respondentov.

**** Osebe, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov.

4.2.1.4. Regija stalnega bivališča

Med dejanskimi (zaposlitvenimi in drugimi) emigranti in nemigranti ni statistično značilnih razlik v regiji njihovega stalnega bivališča. Iz tabele 4.6 in slike 4.2 pa je razvidno, da je glede na preostale regije in povprečje za državo izrazito večji delež emigrantov med Erasmus študenti generacij 2005-2010 značilen za mlade iz Pomurske regije. Kar 30 % jih je bilo v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov. Višji kot v povprečju v državi je bil ta delež (znašal je 21-24 %) še za nekdanje Erasmusovce iz naslednjih štirih regij: Ko-

Tabela 4.6: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012* po regiji njihovega stalnega bivališča

Skupini respondentov	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnje-posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Notranjsko-Kraška	Goriška	Obalno-kraška	Skupaj
ŠTEVILO													
Nemigranti	45	188	58	171	31	53	104	639	169	48	158	111	1775
Emigranti**	19	45	18	42	6	8	22	186	37	13	27	32	455
Skupaj	64	233	76	213	37	61	126	825	206	61	185	143	2230
STRUKTURA nemigrantov in emigrantov po statistični regiji (%)													
Nemigranti	2,5	10,6	3,3	9,6	1,7	3,0	5,9	36,0	9,5	2,7	8,9	6,3	100
Emigranti**	4,2	9,9	4,0	9,2	1,3	1,8	4,8	40,9	8,1	2,9	5,9	7,0	100
Skupaj	2,9	10,4	3,4	9,6	1,7	2,7	5,7	37,0	9,2	2,7	8,3	6,4	100
STRUKTURA respondentov iz posameznih regij po emigraciji (%)													
Nemigranti	70,3	80,7	76,3	80,3	83,8	86,9	82,5	77,5	82,0	78,7	85,4	77,6	79,6
Emigranti**	29,7	19,3	23,7	19,7	16,2	13,1	17,5	22,5	18,0	21,3	14,6	22,4	20,4
Skupaj	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
INDEKS SELEKTIVNOSTI MIGRACIJ													
Nemigranti													
Emigranti**	68	-7	21	-4	-24	-40	-19	14	-15	7	-34	11	

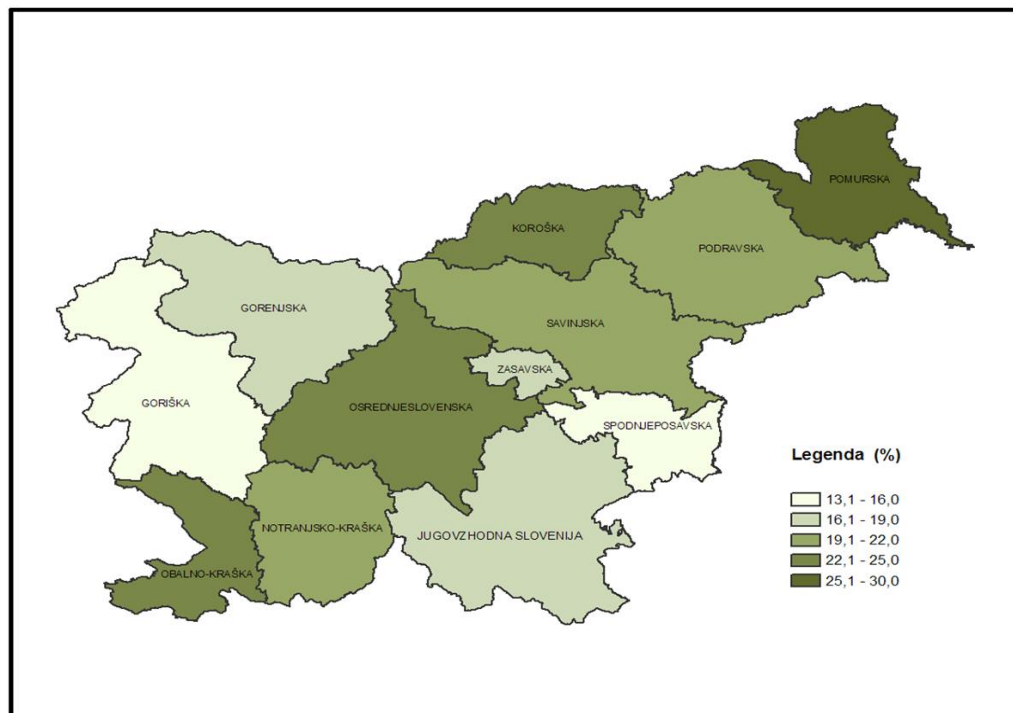
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Osebe, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov.

roške, Osrednjeslovenske, Obalno-kraške in Notranjsko kraške. Najnižji delež emigrantov pa je bil značilen za mlade iz Spodnjeposavske in Goriške regije (13 % in 15 %). Tudi indeks selektivnosti migracij, v katerem primerjamo delež regije med vsemi migranti z njenim deležem med vsemi nemigranti, potrjuje navedene ugotovitve in kaže na največjo nagnjenost k emigraciji za Pomursko regijo.

Slika 4.2: Relativni obseg skupne „zaloge“ dejanskih emigrantov med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po statistični regiji njihovega stalnega bivališča – v letu 2011/2012* (%)

Vir: Tabela 4.6.

* Delež emigrantov med vsemi respondenti iz posamezne regije.

4.2.1.5. Izkušnje z mednarodnim okoljem pred Erasmus izmenjavo

Med emigranti in nemigranti ni statistično značilnih razlik glede »količine« njihovih predhodnih izkušenj z mednarodnim okoljem. Kot je razvidno v tabeli 4.7, je bilo v obeh skupinah respondentov le približno ena petina takih, ki pred Erasmus izmenjavo niso imeli nobenih od opazovanih (v vprašalniku zajetih³⁶) predhodnih izkušenj z mednarodnim okoljem. Iz indeksa selektivnosti migracij pa izhaja, da so tisti z vsaj nekaj predhodnimi izkušnjami z mednarodnim okoljem bolj nagnjeni k emigraciji kot ostali brez takih izkušenj.

³⁶ Te so prikazane v tabeli 9 v prilogi B.

Tabela 4.7: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012* po predhodnih izkušnjah z mednarodnim okoljem**

Izkušnje z mednarodnim okoljem** (pred Erasmus izmenjavo)	Nemigranti	Emigranti***	Skupaj****
STRUKTURA respondentov brez ali z nekaj predhodnimi izkušnjami z mednarodnim okoljem po emigraciji (%)			
Nič	82,4	17,6	100 (563)
Nekaj	78,8	21,2	100 (1653)
Skupaj	79,7	20,3	100 (2216)
STRUKTURA nemigrantov in emigrantov po njihovih predhodnih izkušnjah z mednarodnim okoljem (%)			
Nič	26,3	22,0	25,4
Nekaj	73,7	78,0	74,6
Skupaj****	100 (1766)	100 (450)	100 (2216)
INDEKS SELEKTIVNOSTI MIGRACIJ			
Nič		-16	
Nekaj		6	

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Več vrst opazovanih izkušenj smo združili. Vse so prikazane v tabeli 9 v prilogi B.

*** Osebe, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov.

**** V oklepaju je prikazano število respondentov.

4.2.2. STROKOVNE ZNAČILNOSTI

Opazovali bomo tri strokovne značilnosti anketirancev: vrsto študija, letnik študija in smer študija (na agregatni ravni – enomestna šifra klasifikacije KLASIUS-P) v času izmenjave. Le po zadnji navedeni značilnosti se emigranti in nemigranti statistično značilno razlikujejo.

4.2.2.1. Vrsta študija

Vrsta študija (stari programi, bolonjski programi) nima statistično značilnega vpliva na emigracijo zaradi dela ali drugih razlogov, kar je razvidno tudi iz tabele 4.8. Struktura emigrantov in nemigrantov glede na vrsto študija je skoraj enaka; med emigranti je za dve odstotni točki več anketirancev iz bolonjskih programov kot med nemigranti. Malo večjo nagnjenost k emigraciji za navedene anketirance kaže (zato) tudi indeks selektivnosti migracij.

4.2.2.2. Letnik študija

Letnik študija v času izmenjave nima statistično značilnega vpliva na emigracijo. Iz tabele 4.9 pa je razvidno, da je v skladu s pričakovanji med emigranti v primerjavi z nemigranti nekoliko več takih, ki so bili v času izmenjave absolventi ali pa so že diplomirali (33 % nasproti 30 %).

Tabela 4.8: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012* po vrsti študijskega programa

Vrsta študijskega programa	Nemigranti	Emigranti**	Skupaj***
STRUKTURA mladih iz starih in bolonjskih programov po emigraciji (%)			
Bolonjski	78,5	21,5	100 (647)
Stari	80,1	19,9	100 (1549)
Skupaj	79,6	20,4	100 (2196)
STRUKTURA emigrantov in nemigrantov po vrsti študija (%)			
Bolonjski	29,1	31,0	29,5
Stari	70,9	69,0	70,5
Skupaj***	100 (1748)	100 (448)	100 (2196)
INDEKS SELEKTIVNOSTI MIGRACIJ			
Bolonjski		7	
Stari		-3	

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Osebe, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov.

*** V oklepaju je prikazano število respondentov.

Tabela 4.9: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012* po letniku študija v času izmenjave**

Skupini respondentov	Letnik študija v času izmenjave					Absolvent	Diplomiral	Skupaj***
	1	2	3	4	5 in 6*			
STRUKTURA nemigrantov in emigrantov po letniku študija v času izmenjave (%)								
Nemigranti	1,6	7,5	27,3	27,1	6,2	27,1	3,1	100(1778)
Emigranti****	0,9	5,7	27,3	28,4	5,0	28,2	4,6	100(435)
Skupaj	1,4	7,2	27,3	27,4	5,9	27,3	3,4	100(2236)
STRUKTURA nekdanjih Erasmusovcev iz različnih letnikov študija v času odhoda na izmenjavo po emigraciji (%)								
Nemigranti	87,5	83,8	79,5	78,8	82,7	78,9	72,7	79,5
Emigranti****	12,5	16,2	20,5	21,2	17,3	21,1	27,3	20,5
Skupaj***	100(32)	100(160)	100(611)	100(612)	100(133)	100(611)	100(77)	100(2236)
INDEKS SELEKTIVNOSTI MIGRACIJ								
Nemigranti								
Emigranti****	-44	-24	0	5	-19	4	48	0

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** V vprašalniku smo pomotoma izpustili šesti letnik. Vse, ki sodijo v šesti letnik in so se obrnili na nas z dilemo, kam naj se uvrstijo, smo »usmerili« na peti letnik.

*** V oklepaju je prikazano število respondentov.

**** Osebe, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov.

4.2.2.3. Smer študija

Nemigranti in dejanski emigranti iz zaposlitvenih in drugih razlogov se statistično značilno razlikujejo po smeri študija na domači visokošolski ustanovi v času pred izmenjavo (upoštevaje 1-mestno šifro/raven uporabljene klasifikacije KLASIUS-P), vendar pa so razlike majhne (Cramerjev koeficient 0,113, stopnja značilnosti 0,001). Podatke o številu in strukturi

respondentov po obeh dimenzijah (emigracija, smer študija) prikazujemo v tabeli 4.10. Število emigrantov je največje z istih dveh študijskih smeri, kot smo že ugotovili za potencialno zaposlitveno emigracijo; torej za: družbene, poslovne, upravne in pravne vede ter za umetnost in humanistiko. Za prvo med njima je značilen tudi največji relativni obseg skupne dejanske emigracije, izmerjen z deležem emigrantov med vsemi respondenti na posamezni smeri (slika 4.3); znaša 25 %. Takoj za njimi pa so Erasmusovci s področja naravoslovja, matematike in računalništva (kazalnik znaša 23 %). Tudi indeks selektivnosti migracij (v tabeli 4.10) kaže na največjo nagnjenost k emigraciji za navedeni dve širši študijski področji.

V tabeli 2 v prilogi C prikazujemo strukturo respondentov na bolj razdelani ravni študijske smeri in sicer na ravni 3-mestne šifre klasifikacije KLASIUS-P. V sliki 4.4 prikazujemo za tiste študijske smeri izmed vseh, za katere smo imeli odgovore od najmanj 10 nekdanjih Erasmusovcev, relativni obseg zaloge vseh (dejanskih) emigrantov v času anketiranja. Ta obseg je bil največji (ustrezen kazalnik je znašal 30 % ali več) za naslednje študijske smeri: elektronika in avtomatizacija, oblikovanje, politologija, marketing in oglaševanje, religija in verstva.

Tabela 4.10: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012* po smeri študija ob odhodu na izmenjavo**

Skupini respondentov	0.Splošne izobraž. aktivn.	1. Izobr. vede in izobr. učiteljev	2.Umetnost in humanist.	3.Druž., poslov., uprav.in prav. vede	4. Naravosl., matem. in računaln.	5.Tehnika, proizv. tehnol. in gradb.	6.Kmetij., gozdn., ribištvo, veterinar.	7.Zdravstvo in sociala	8. Storitve	9. Neopred.	Skupaj
ŠTEVILO											
Nemigranti	13	58	437	639	116	199	16	153	86	26	1743
Emigranti***	0	9	102	211	34	41	4	20	17	6	444
Skupaj	13	67	539	850	150	240	20	173	103	32	2187
STRUKTURA nemigrantov in migrantov po smeri študija v času izmenjave (%)											
Nemigranti	0,7	3,3	25,1	36,7	6,7	11,4	0,9	8,8	4,9	1,5	100
Emigranti***	0,0	2,0	23,0	47,5	7,7	9,2	0,9	4,5	3,8	1,4	100
Skupaj	0,6	3,1	24,6	38,9	6,9	11,0	0,9	7,9	4,7	1,5	100
STRUKTURA mladih iz različnih študijskih smeri po emigraciji (%)											
Nemigranti	100,0	86,6	81,1	75,2	77,3	82,9	80,0	88,4	83,5	81,2	79,7
Emigranti***	0,0	13,4	18,9	24,8	22,7	17,1	20,0	11,6	16,5	18,8	20,3
Skupaj	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
INDEKS SELEKTIVNOSTI MIGRACIJ											
Nemigranti											
Emigranti***	-100	-39	-8	29	15	-19	0	-49	-22	-7	

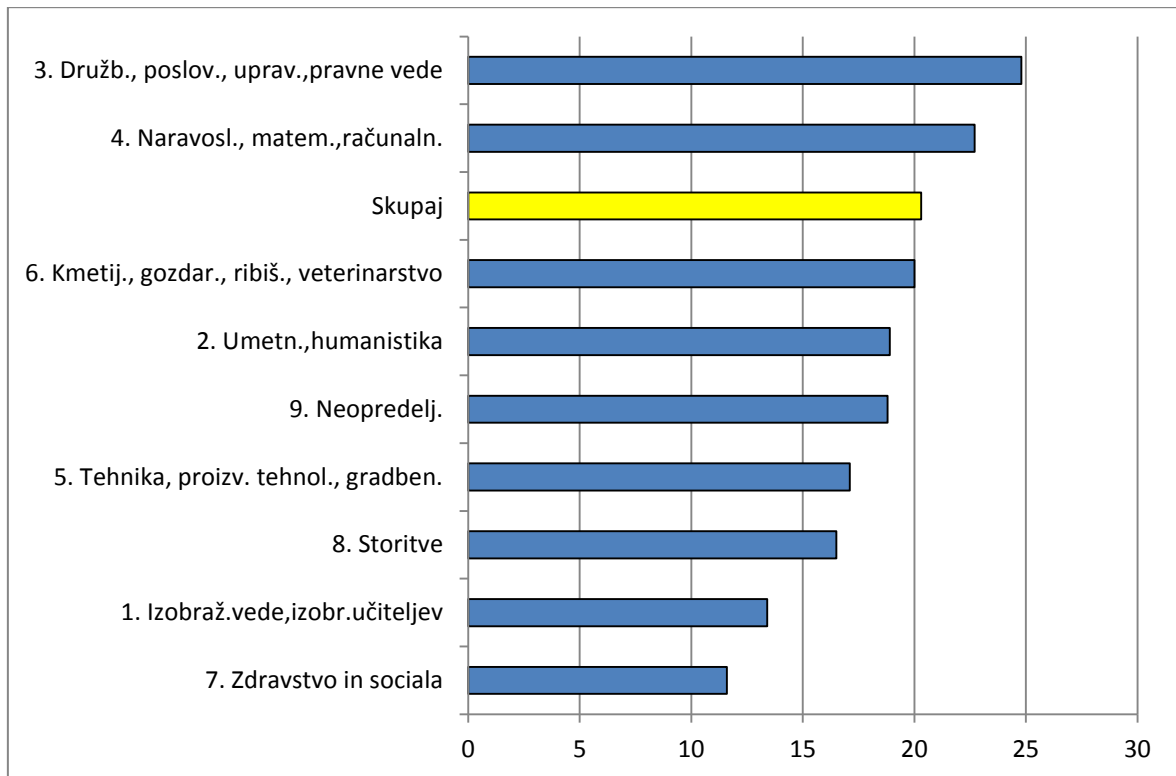
Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER; KLASIUS-P, 2006.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Upoštevana je klasifikacija KLASIUS-P (glej citiran vir).

*** Osebe, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov.

Slika 4.3: Relativni obseg skupne dejanske emigracije med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po smeri študija na ravni 1-mestne šifre* klasifikacije KLASIUS-P – v letu 2011/2012 (%)

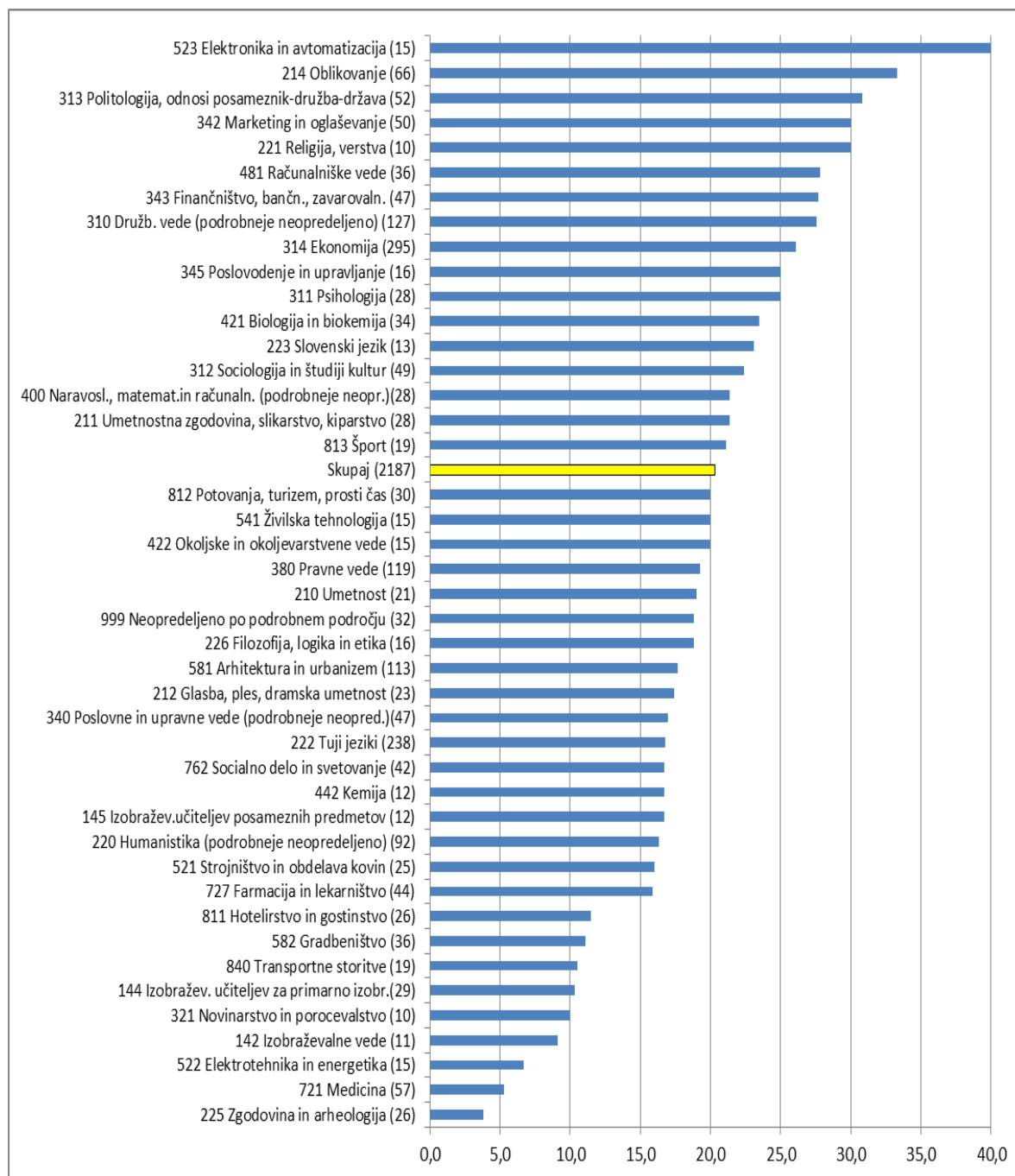
Vir: Tabela 4.10.

* Delež respondentov na posamezni smeri, ki so bili v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov. Študijske smeri so razporejene glede na velikost vrednosti kazalnika. Pred imenom študijske smeri je prikazana šifra iz klasifikacije KLASIUS-P.

4.2.3. ZNAČILNOSTI ERASMUS IZMENJAVE

Opazovali smo naslednje značilnosti anketiranih nekdanjih Erasmus študentov: vrsto mobilnosti (študij, praksa), študijsko leto izmenjave, obdobje izmenjave (1 semester, 2 semestra, ipd.), državo izmenjave ter njihovo oceno raznih vidikov in koristi bivanja oziroma študija/prakse v tujini. V nadaljevanju prikazujemo analizo navedenih značilnosti, med katerimi smo za vse tri prve navedene kot tudi za oceno večine opazovanih koristi Erasmus izmenjave ugotovili statistično značilne razlike med dejanskimi emigranti in nemigranti.

Slika 4.4: Relativni obseg skupne dejanske emigracije* med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po smeri študija na ravni 3-mestne šifre klasifikacije KLASIUS-P – v letu 2011/2012*** (%)**

Vir: Tabela 4 v prilogi C.

* Delež emigrantov med respondenti na posamezni smeri.

** Upoštevane so smeri, za katere smo imeli odgovore od najmanj 10 oseb. Študijske smeri so razporejene glede na velikost vrednosti kazalnika. Številka pred nazivom smeri je uradna 3-mestna šifra v klasifikaciji KLASIUS-P, številka v oklepaju za imenom smeri pa označuje skupno število respondentov iz te smeri.

*** Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

4.2.3.1. Vrsta izmenjave

Med dejanskimi emigranti in nemigranti obstajajo majhne statistično značilne razlike v vrsti Erasmus izmenjave, ki so se je udeležili v obdobju 2005-2010 (Cramerjev koeficient 0,167, stopnja značilnosti 0,000). Kot je razvidno iz tabele 4.11, je med emigranti bistveno večji delež takih, ki so se udeležili obeh vrst izmenjave (torej so bili večkrat v tujini) kot med nemigranti. To se odraža tudi v indeksu selektivnosti migracij.

Tabela 4.11: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012* po vrsti izmenjave

Vrsta izmenjave	Nemigranti	Emigranti**	Skupaj***
STRUKTURA nekdanjih Erasmusovcev po emigraciji (%)			
Študij	81,3	18,7	100 (1866)
Praksa	85,7	14,3	100 (168)
Oboje	58,5	41,5	100 (200)
Skupaj	79,6	20,4	100 (2234)
STRUKTURA nemigrantov in migrantov po vrsti Erasmus izmenjave (%)			
Študij	85,3	76,5	83,5
Praksa	8,1	5,3	7,5
Oboje	6,6	18,2	9,0
Skupaj***	100 (1778)	100 (456)	100 (2234)
INDEKS SELEKTIVNOSTI MIGRACIJ			
Študij		-10	
Praksa		-35	
Oboje		176	

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Osebe, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov.

*** V oklepaju je prikazano število respondentov.

4.2.3.2. Leto izmenjave

Med emigranti in nemigranti obstajajo majhne statistično značilne razlike v letu Erasmus izmenjave/mobilnosti. Povezava je negativna (Spearmanov koeficient -0,142, stopnja značilnosti 0,000), kar je razvidno tudi iz tabele 4.12. Če opazujemo strukturo respondentov za posamezne letne generacije Erasmusovcev, namreč vidimo, da je bil delež emigrantov največji (znašal je 21 %) v prvi opazovani generaciji 2005/2006 (iz katere je v času anketiranja predvidoma največji delež respondentov že končal študij), nato pa se je za nadaljnje letne generacije zmanjševal (na 14 % v generaciji 2010/2011). Za delež nemigrantov velja obratno. Tudi indeks selektivnosti migracij, v katerem primerjamo migrante z nemigranti, kaže na največjo nagnjenost k emigraciji za prvo letno generacijo in padanje le-te za nadaljnje generacije.

Tabela 4.12: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012* po letu izmenjave

	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	Skupaj**
STRUKTURA nemigrantov in migrantov po letu Erasmus izmenjave (%)							
Nemigranti	6,8	9,6	14,0	18,0	20,0	31,7	100(1771)
Emigranti***	11,6	14,7	17,3	20,8	16,4	19,3	100 (457)
Skupaj	7,8	10,6	14,7	18,5	19,3	29,1	100(2228)
STRUKTURA nekdanjih Erasmusovcev iz posameznih letnih generacij po emigraciji (%)							
Nemigranti	69,4	71,7	75,8	77,0	82,5	86,4	79,5
Emigranti***	30,6	28,3	24,2	23,0	17,5	13,6	20,5
Skupaj**	100 (173)	100 (237)	100 (327)	100 (413)	100 (429)	100 (649)	100 (2228)
INDEKS SELEKTIVNOSTI MIGRACIJ							
Nemigranti							
Emigranti***	71	53	24	16	-18	-39	

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** V oklepaju je prikazano število respondentov.

*** Osebe, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov.

4.2.3.3. Trajanje izmenjave

Med emigranti in nemigranti obstajajo majhne statistično značilne razlike v trajanju Erasmus izmenjave/mobilnosti (Spearmanov koeficient 0,088, stopnja značilnosti 0,000). Tudi iz tabele 4.13 je razvidno, da dolžina izmenjave/bivanja v tujini vpliva na verjetnost emigracije. Med respondenti, ki so bili na izmenjavi krajši čas, je tako bistveno manj emigrantov kot med tistimi, ki so bili na izmenjavi daljši čas (16 % nasproti 27 %). Indeks selektivnosti migracij pa je za prve zato negativen, za druge pa pozitiven.

Tabela 4.13: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012* po trajanju izmenjave

Trajanje izmenjave	Nemigranti	Emigranti**	Skupaj***
STRUKTURA nekdanjih Erasmusovcev, ki so bili na izmenjavi določeno obdobje, glede na emigracijo (%)			
1 semester	83,9	16,1	100 (1141)
2 semestra	73,0	27,0	100 (704)
Drugo	78,9	21,1	100 (393)
Skupaj	79,6	20,4	100 (2238)
STRUKTURA nemigrantov in emigrantov glede na trajanje Erasmus izmenjave (%)			
1 semester	53,7	40,3	51,0
2 semestra	28,9	41,6	31,5
Drugo	17,4	18,2	17,6
Skupaj***	100 (1781)	100 (457)	100 (2238)
INDEKS SELEKTIVNOSTI MIGRACIJ			
1 semester		-25	
2 semestra		44	
Drugo		5	

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Osebe, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov.

*** V oklepaju je prikazano število respondentov.

4.2.3.4. Država izmenjave

Med emigranti in nemigranti ni statistično značilnih razlik v državi Erasmus izmenjave. Ali povedano drugače, država izmenjave nekdanjih Erasmus študentov generacij 2005-2010 ne vpliva na verjetnost njihove emigracije zaradi dela ali drugih razlogov. Podatke o številu in strukturi respondentov po obeh dimenzijah (emigracija, država Erasmus izmenjave) ter indeks selektivnosti migracij prikazujemo v tabeli 4.14. Kot je razvidno iz tabele, je, ob upoštevanju držav z več kot 10 udeleženci Erasmus izmenjav v obdobju 2005-2010, delež emigrantov največji med udeleženci izmenjave v naslednjih državah: nekaterih skandinavskih (Danska, Norveška, Nizozemska), Turčiji, Češki in Franciji. Tudi iz indeksa selektivnosti migracij, v katerem primerjamo migrante z nemigranti, izhajajo enake ugotovitve.

Tabela 4.14: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012* po državi izmenjave**

Država Erasmus izmenjave	ŠTEVILO	STRUKTURA (%)			INDEKS SELEKTIVNOSTI MIGRACIJ
	Skupaj	Nemigranti	Emigranti***	Skupaj	Emigranti***
Španija	378	82,3	17,7	100	-16
Nemčija	356	78,9	21,1	100	4
Portugalska	202	84,7	15,3	100	-30
Francija	170	75,9	24,1	100	23
Avstrija	137	76,6	23,4	100	18
Italija	128	81,2	18,8	100	-10
Češka	112	75,0	25,0	100	29
Velika Brit.	109	83,5	16,5	100	-23
Nizozemska	101	76,2	23,8	100	21
Belgija	82	80,5	19,5	100	-6
Švedska	77	76,6	23,4	100	19
Poljska	76	76,3	23,7	100	21
Finska	69	79,7	20,3	100	-1
Danska	58	72,4	27,6	100	48
Turčija	38	73,7	26,3	100	39
Norveška	22	72,7	27,3	100	46
Irska	21	81,0	19,0	100	-9
Litva	19	84,2	15,8	100	-27
Grčija	18	94,4	5,6	100	-77
Slovaška	14	85,7	14,3	100	-35
Madžarska	11	90,9	9,1	100	-61
Estonija	7	85,7	14,3	100	-35
Islandija	7	85,7	14,3	100	-35
Malta	6	66,7	33,3	100	94
Romunija	4	75,0	25,0	100	29
Bolgarija	4	100	0	100	-100
Latvija	2	50,0	50,0	100	288
Ciper	1	100	0	100	-100
Lihtenštajn	1	100	0	100	-100
Ni podatka	12	66,7	33,3	100	94
Skupaj	2242	79,5	20,5	100	

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Države so razvrščene glede na skupno število udeležencev izmenjave.

*** Osebe, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov.

4.2.3.5. Ocena bivanja in študija/prakse v tujini

Za emigrante in nemigrante smo proučili njihovo vrednotenje posameznih vidikov študija/prakse v tujini prek Erasmus izmenjave in koristi te izmenjave. Proučevane vidike izmenjave večinoma vrednotijo precej podobno, pri vrednotenju proučevanih koristi izmenjave pa se večinoma statistično značilno razlikujejo.

Vidiki bivanja/študija/prakse. – Med emigranti in nemigranti ni statistično značilnih razlik v njihovi oceni posameznih vidikov bivanja in študija/prakse v tujini. V tabeli 4.15 prikazujemo povprečje njihovih ocen posameznih vidikov bivanja in študija/prakse. Emigranti so večino opazovanih vidikov ocenili nekoliko boljše kot nemigranti. Nemigranti so najboljše ocenili dostopnost kulturnih dobrin in storitev ter športnih objektov, emigranti pa dostopnost in strokovnost profesorjev oziroma mentorjev pri praktičnem usposabljanju, oboji pa so najnižje ocenili bivalne razmere v času izmenjave.

Tabela 4.15: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012* po oceni posameznih vidikov bivanja/študija/prakse v tujini prek Erasmus izmenjave – povprečna ocena**

Vidiki bivanja in študija/prakse v tujini	Nemigranti	Emigranti***	Skupaj (v oklepaju je število respondentov)
1-kakovost študijskega programa/praktičnega usposabljanja	4,08	4,16	4,10 (2222)
2-dostopnost in strokovnost profesorjev/mentorjev	4,17	4,29	4,20 (2185)
3-oprema (laborat., ipd.) in prostori izobraž. ustanove oz. podjetja/organizacije, kjer sem bil-a	4,01	4,05	4,02 (2199)
4-bivalne razmere	3,86	3,95	3,88 (2218)
5-urejenost okolja	4,18	4,18	4,18 (2219)
6-dostopnost kulturnih dobrin in storitev ter športnih objektov	4,27	4,26	4,27 (2218)
7-prijaznost in komunikativnost prebivalstva	4,18	4,15	4,17 (2222)
Število respondentov (prikazan je razpon za opazovanih 7 vidikov)	1739- 1767	446- 455	2218- 2222

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Gre za aritmetično sredino odgovorov, kjer je pomen posameznih dejavnikov ocenjen z naslednjimi vrednostmi: 1 – zelo slabo, 2 – slabo, 3 – zadovoljivo, 4 – dobro, 5 – zelo dobro.

*** Osebe, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov.

Koristi izmenjave. – Med emigranti in nemigranti obstajajo statistično značilne razlike v njihovi oceni skoraj vseh opazovanih možnih pridobitev z Erasmus izmenjavo oziroma trditev o njej (v sedmih izmed opazovanih osmih), vendar pa so razlike zelo majhne. V tabeli 4.16 prikazujemo povprečne ocene posameznih opazovanih pridobitev/koristi te izmenjave, statistiko razlik med skupinama respondentov in število opazovanj. Iz povprečja odgovorov za posamezne pridobitve izmenjave izhaja, da Erasmus izmenjavo boljše ocenjujejo emigranti

kot nemigranti. Tako eni kot drugi pa so najvišje in najnižje ocenili enake pridobitve. Najvišje so ocenili naslednje tri (le vrstni red je pri eni in drugi skupini malo drugačen): povečal-a in utrdil-a sem znanje tujih jezikov, utrdil-a sem osebno samozavest, pridobil-a sem večjo strokovno širino ter splošno razgledanost. Še najmanj (deloma) pa so se strinjali z naslednjima trditvama (možnima pridobitvama): mislim, da bom imel-a zaradi teh izkušenj boljše možnosti za zaposlitev in poklicno kariero doma, utrdil-a sem nacionalno zavest.

Tabela 4.16: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012* po oceni pridobitev (koristi) z Erasmus izmenjavo

Pridobitve/koristi Erasmus izmenjave	Skupini respondentov – povprečni rang** iz odgovorov			Statistika o razlikah med skupinama		Število opazovanj (respondentov)
	Nemigranti	Emigranti***	Skupaj	Cramerjev koef.	Stopnja značilnosti	
1-pridobil-a sem nova znanja na področju stroke, kjer študiram (sem študiral)	4,02	4,23	4,07	0,094	0,001	2228
2-pridobil-a sem večjo strokovno širino ter splošno razgledanost	4,28	4,51	4,33	0,129	0,000	2221
3-povečal-a in utrdil-a sem znanje tujih jezikov	4,56	4,59	4,56	0,077	0,010	2226
4-utrdil-a sem osebno samozavest	4,36	4,42	4,37	0,035	0,594	2219
5-utrdil-a sem nacionalno zavest	3,39	3,34	3,38	0,105	0,000	2208
6-odprle so se mi nove možnosti mednar. sodelovanja	3,44	4,09	3,57	0,252	0,000	2213
7-mislim, da bom imel-a zaradi teh izkušenj boljše možnosti za zaposlitev in poklicno kariero doma	3,35	3,58	3,39	0,095	0,001	2218
8-pričakujem, da bom tako lažje dobil-a delo v tujini	3,41	3,97	3,53	0,231	0,000	2217
9-drugo	3,79	3,91	3,82	0,212	0,431	85
Število respondentov (prikazan je razpon za opazovanih 8 koristi; brez »drugo«, kjer je opazovanj bistveno manj)	1755-1773	448-455	2208-2228			

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Gre za aritmetično sredino odgovorov, kjer je veljavnost posameznih trditev ocenjena z naslednjimi vrednostmi: 1 – nikakor se ne strinjam, 2 – v veliki meri se ne strinjam, 3 – deloma se strinjam, 4 – v veliki meri se strinjam, 5 – povsem se strinjam.

*** Osebe, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov.

4.2.4. DEJAVNIKI VERJETNOSTI ZAPOSLOTITVE V TUJINI IN ODVRAČANJA OD ZAPOSLOTITVE V TUJINI

Opazovali smo pomen številnih spodbud za zaposlitev v tujini in ovir za tako zaposlitev. Za številne med njimi smo ugotovili statistično značilne razlike v njihovem pomenu za nemigrante in emigrante.

4.2.4.1. Pomen dejavnikov/okoliščin za sprejem ponudbe o zaposlitvi v tujini – v preteklosti, sedanjosti, prihodnosti

Med emigranti in nemigranti obstajajo statistično značilne razlike v njihovi oceni pomena polovice opazovanih dejavnikov/okoliščin za verjetnost sprejema ponudbe za zaposlitev v tujini (za pet izmed opazovanih enajstih), vendar pa so te razlike majhne. Največje so pri vrednotenju zaslужka in delovnih pogojev. V tabeli 4.17 prikazujemo povprečne ocene (povprečni rang) za pomen posameznih dejavnikov in statistiko razlik med emigranti in nemigranti. Večina opazovanih dejavnikov je za obe skupini respondentov precej pomembnih (le nekaj je srednje pomembnih), pri tem pa nekoliko bolj za emigrante kot za nemigrante. Za

Tabela 4.17: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012* po pomenu posameznih dejavnikov/okoliščin za verjetnost zaposlitve v tujini

Dejavniki verjetnosti zaposlitve v tujini	Skupini respondentov – povprečni rang**			Statistika o razlikah med skupinama		Število opazovanj (respondentov)
	Nemigranti	Emigranti***	Skupaj	Cramerjev koef.	Stopnja značilnosti	
1-večji zaslužek	4,08	3,85	4,03	0,135	0,000	2141
2-boljši delovni pogoji	4,37	4,22	4,33	0,125	0,000	2139
3-boljše možnosti za nadaljevanje poklicne kariere	4,43	4,50	4,45	0,056	0,156	2133
4-prednosti bivalnega okolja (potrošnja, rekreacija, kulturna ponudba, ipd.)	4,00	3,88	3,98	0,082	0,006	2138
5-pridobitev dodatnih znanj in izkušenj	4,46	4,56	4,48	0,076	0,016	2132
6-pridobitev poznanstev; podlaga za bodoče poslovno sodelovanje	4,15	4,23	4,17	0,064	0,068	2139
7-utrditev znanja tujega/tujih jezikov	4,22	4,29	4,24	0,069	0,038	2130
8-ocenjujem, da se bom po izkušnjah v tujini lažje uveljavil-a doma	3,62	3,45	3,59	0,095	0,001	2134
9-večja odprtost in tolerantnost ljudi; svetovljansko okolje	3,98	4,04	3,99	0,043	0,409	2134
10-tuje okolje se mi zdi dolgoročno bolj perspektivno	3,71	3,84	3,73	0,067	0,050	2129
11-možnost naselitve v tujini	3,40	3,58	3,44	0,088	0,003	2110
12-drugo	3,55	3,89	3,63	0,175	0,439	123
Število respondentov (prikazan je razpon za opazovanih 11 dejavnikov; brez »drugo«, kjer je opazovanj bistveno manj)	1671-1696	439-445	2110-2141			

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Gre za aritmetično sredino odgovorov, kjer je pomen posameznih dejavnikov ocenjen z naslednjimi vrednostmi: 1 – popolnoma nepomembno, 2 – precej nepomembno, 3 – srednje pomembno, 4 – precej pomembno, 5 – zelo pomembno.

*** Osebe, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov.

obe skupini respondentov sta najpomembnejša dejavnika za sprejem ponudbe o zaposlitvi v tujini »pridobitev dodatnih znanj in izkušenj« in »boljše možnosti za nadaljevanje poklicne kariere«. Na drugi strani pa sta za obe skupini najmanj pomembna naslednja dejavnika oz. se najmanj strinjajo s trditvama:

- možnost naselitve v tujini,
- ocenjujem, da se bom po izkušnjah v tujini lažje uveljavil-a doma.

4.2.4.2. Dejavniki odvrnitve od odhoda na delo v tujino – za tiste, ki še niso delali/bili zaposleni v tujini

Med emigranti in nemigranti obstajajo statistično značilne razlike v njihovi oceni pomena skoraj vseh opazovanih dejavnikov/razlogov za odvrnitev od iskanja dela v tujini ali zaposlitve v tujini oziroma trditvah o njih, vendar pa so te razlike zelo majhne. Statistično značilnih razlik ni le v oceni trditve, da »domače okolje ponuja večjo kakovost življenja«; za vse je ta dejavnik srednje pomembna ovira za odhod v tujino. V tabeli 4.18 prikazujemo povprečne ocene (povprečni rang) za pomen posameznih dejavnikov in statistiko razlik med skupinama respondentov.

Tako za nemigrante kot za emigrante so vsi opazovani dejavniki z izjemo dveh srednje pomembni (večina dejavnikov) oviri pri iskanju zaposlitve v tujini oz. za zaposlitev v tujini. Dve oviri oziroma natančneje trditvi, s katerimi se obe skupini respondentov ne strinjata, pa sta:

- domače okolje je dolgoročno bolj perspektivno in bom gotovo dobil-a ustrezno zaposlitev doma ter,
- zaposlitev v tujini je bolj tvegana kot v Sloveniji.

Vsi opazovani dejavniki pa so večja ovira za nemigrante kot za emigrante. To velja zlasti za naslednje tri:

- odtegnil-a bi se svojemu domačemu okolju,
- v domačem okolju bi si lažje ustvaril-a družino, kar mi veliko pomeni,
- domače okolje se mi zdi dolgoročno bolj perspektivno; gotovo bom dobil-a ustrezno zaposlitev oz. jo že imam.

Tabela 4.18: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012* po pomenu posameznih dejavnikov za odvrnitev od odhoda na delo v tujino**

Ovire za zaposlitev v tujini	Skupini respondentov – povprečni rang***			Statistika o razlikah med skupinama		Število opazovanj (respondentov)
	Nemigranti	Emigranti****	Skupaj	Cramerjev koef.	Stopnja značilnosti	
1-zaposlitev v tujini se mi zdi bolj tvegana kot v Sloveniji	2,46	2,27	2,43	0,088	0,004	1981
2-odtegnil-a bi se svojemu domačemu okolju	3,23	2,91	3,18	0,105	0,000	1974
3-nepoznavanje oz. slabo poznavanje jezika države	2,87	2,76	2,85	0,071	0,043	1962
4-domače okolje se mi zdi dolgoročno bolj perspektivno; gotovo bom dobil-a ustrezno zaposlitev oz. jo že imam	2,44	2,21	2,40	0,084	0,008	1974
5-v tujini bi si težje privoščil-a ustrezen stanovanjski standard	2,88	2,70	2,85	0,073	0,032	1970
6-v domačem okolju bi lažje ustvaril-a svojo družino	3,25	2,97	3,21	0,082	0,010	1977
7-domače okolje ponuja višjo kakovost življenja	2,82	2,77	2,81	0,026	0,864	1962
8-domovina mi več pomeni	2,72	2,53	2,69	0,077	0,018	1976
9-drugo	3,46	3,57	3,47	0,220	0,543	64
Število respondentov (prikazan je razpon za opazovanih 8 ovir; brez »drugo«, kjer je opazovanj bistveno manj)	1653-1671	304-310	1962-1981			

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Vprašanje je bilo namenjeno anketirancem, ki še niso delali v tujini.

*** Gre za aritmetično sredino odgovorov, kjer je pomen posameznih dejavnikov ocenjen z naslednjimi vrednostmi: 1 – popolnoma nepomembno, 2 – precej nepomembno, 3 – srednje pomembno, 4 – precej pomembno, 5 – zelo pomembno.

**** Osebe, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov.

4.2.5. VREDNOTE PRI IZBIRI DELOVNEGA MESTA/KRAJA BIVANJA

Med nemigranti in emigranti obstajajo statistično značilne razlike v pomenu večine (9) izmed opazovanih šestnajstih vrednot pri izbiri delovnega mesta oziroma kraja bivanja, vendar pa so te razlike zelo majhne. Še največje so pri naslednjih vrednotah: dovolj prostega časa, enodružinska hiša/prostorno stanovanje, družinsko življenje/partnerstvo; vse tri so za nemigrante pomembnejše kot za migrante. V tabeli 4.19 prikazujemo povprečne ocene odgovorov za pomen posameznih dejavnikov in statistiko razlik med skupinama respondentov. Nemigranti polovici opazovanih vrednot pripisujejo večji pomen kot emigranti, trem pa enakega (možnost za šport/rekreacijo, možnosti za zabavo, znanje jezika).

Tako za nemigrante kot za migrante je večina opazovanih vrednot precej pomembnih, nekatere pa so srednje pomembne (približno četrtna). Za obe skupini respondentov so pri izbiri delovnega mesta/kraja bivanja najpomembnejše iste tri vrednote: boljši pogoji za delo, dobri medčloveški odnosi in boljše izobraževalne možnosti. Za obe skupini so vse te tri vrednote precej pomembne. Na drugi strani sta si obe skupini respondentov enotni po tem,

katera izmed opazovanih vrednot je zanje najmanj pomembna (a še vedno srednje pomembna). Gre za življenje v podeželskem okolju. Vrstni red preostalih vrednot pa se med migranti in nemigranti razlikuje. Dober zaslužek je na primer za nemigrante na tretjem, za emigrante pa na sedmem mestu, za obe skupini pa je precej pomemben.

Tabela 4.19: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012* po vrednotah/dejavnikih pri izbiri delovnega mesta in/ali kraja bivanja

Vrednote	Skupini respondentov – povprečni rang**			Statistika o razlikah med skupinamai		Število opazovanih (respondentov)
	Nemigranti	Emigranti***	Skupaj	Cramerjev koef.	Stopnja značilnosti	
1-dober zaslužek	4,13	4,01	4,10	0,094	0,001	2195
2-delovni pogoji	4,42	4,36	4,41	0,085	0,003	2192
3-svetovljansko multikulturno okolje	3,94	4,16	3,99	0,101	0,000	2193
4-boljše izobraževalne možnosti	4,13	4,20	4,14	0,054	0,165	2193
5-znanje jezika	4,04	4,05	4,04	0,083	0,004	2193
6-dobri medčloveški odnosi	4,33	4,25	4,31	0,053	0,195	2184
7-široke možnosti potrošnje, dobra oskrba	3,24	3,33	3,26	0,050	0,249	2179
8-bogata kulturna ponudba	3,68	3,80	3,71	0,057	0,132	2185
9-velike možnosti za zabavo	3,14	3,14	3,14	0,035	0,601	2183
10-velike možnosti za šport in rekreacijo	3,58	3,56	3,57	0,037	0,553	2186
11-življenje v velemestnem okolju, anonimnost	2,95	3,00	2,96	0,037	0,549	2178
12-življenje v podeželskem okolju	2,63	2,41	2,59	0,089	0,002	2181
13-enodružinska hiša/prostorno stanovanje	3,18	2,90	3,13	0,116	0,000	2155
14-družinsko življenje/partnerstvo (možnost zaposlitve partnerja, otroško varstvo, ipd.)	3,83	3,55	3,77	0,108	0,000	2180
15-dovolj prostega časa	3,91	3,61	3,85	0,176	0,000	2188
16-urejena okolica, čisto okolje	3,94	3,76	3,90	0,088	0,002	2178
17-drugo	3,63	4,10	3,72	0,324	0,136	53
Število respondentov (prikazan je razpon za opazovanih 16 vrednot; brez »drugo«, kjer je opazovan bistveno manj)	1723-1753	438-442	2155-2195			

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Gre za aritmetično sredino odgovorov, kjer je je pomen posameznih dejavnikov ocenjen z naslednjimi vrednostmi: 1 – popolnoma nepomembno, 2 – precej nepomembno, 3 – srednje pomembno, 4 – precej pomembno, 5 – zelo pomembno.

*** Osebe, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov.

4.2.6. SINTEZNI PRIKAZ STATISTIČNO ZNAČILNIH RAZLIK MED DEJANSKIMI EMIGRANTI IN NEMIGRANTI

Kot smo prikazali v poglavjih 4.2.1. do 4.2.5., smo med nekdanjimi Erasmus študenti generacij 2005-2010, ki so bili v času anketiranja ob koncu leta 2011 oziroma v začetku leta 2012 v tujini zaradi različnih razlogov (dejanski emigranti) in tistimi, ki niso bili (nemigranti), ugotovili statistično značilne razlike za veliko njihovih lastnosti. Sintezni prikaz značilnosti, po katerih se dejanski emigranti in nemigranti statistično značilno razlikujejo, dajemo v tabeli

4.20. Glede na velikost opazovanega korelacijskega koeficienta (Cramerjevega ali Spearmanovega) gre praviloma za majhne razlike. Največje razlike smo ugotovili za naslednje značilnosti: oceno nekaterih pridobitev z Erasmus izmenjavo (odprtje novih možnosti mednarodnega sodelovanja z izmenjavo, pričakovanje o lažji zaposlitvi v tujini po udeležbi na izmenjavi), oceno nekaterih vrednot pri izbiri delovnega mesta (dovolj prostega časa), vrsto izmenjave, leto izmenjave, vrednotenje nekaterih dejavnikov/okoliščin za verjetnost zaposlitve v tujini (večji zaslužek, boljši delovni pogoji) in smer študija. Vrstni red navedenih značilnosti temelji na jakosti razlik (velikosti korelacijskega koeficienta).

Tabela 4.20: Značilnosti, po katerih se dejanski emigranti in nemigranti med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 statistično značilno razlikujejo

Skupina značilnosti	Značilnost	Jakost razlik			Korelacijski koeficient*	
		velike	srednje	majhne	Cramer-jev	Spearmanov
<i>Socialnoekonomske</i>	starost v času anketiranja			x		0,084
	izobrazba očeta					0,083
<i>Strokovne</i>	smer študija			x	0,113	
<i>Značilnosti Erasmus izmenjave</i>	vrsta izmenjave			x	0,167	
	leto izmenjave			x		-0,142
	trajanje izmenjave			x		0,088
	koristi izmenjave (za 7 izmed opazovanih 8)			x	0,035-0,252	
<i>Dejavniki verjetnosti zaposlitve v tujini</i>	za 5 izmed opazovanih 11 dejavnikov			x	0,069-0,135	
<i>Dejavniki odvrnitve od zaposlitve v tujini (ovire)</i>	za 8 izmed opazovanih 9			x	0,026-0,105	
<i>Vrednote pri iskanju kraja dela/bivanja</i>	za 9 izmed opazovanih 16			x	0,083-0,176	

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Ponekod je prikazan razpon: kjer gre za skupine značilnosti. Koeficient je v tem primeru prikazan le za statistično značilne dejavnike/vrednote ipd. v dani skupini.

5. STATISTIČNE REGIJE – POVEZANOST MED EMIGRACIJO NEKDANJIH ERASMUS ŠTUDENTOV, GOSPODARSKO RAZVITOSTJO IN BREZPOSELNOSTJO

Zaposlitveno in skupno emigracijo smo v tretjem in četrtem poglavju proučili tudi po regijah. V tem poglavju pa bomo po regijah proučili še povezanost nekaterih uporabljenih kazalnikov o potencialni zaposlitveni in dejanski skupni emigraciji z dvema ekonomskima kazalnikoma: bruto domačim proizvodom na prebivalca kot kazalnikom gospodarske razvitosti ter stopnjo registrirane brezposelnosti kot kazalnikom zaposlitvenih možnosti mladih. Za tri opazovane vidike emigracije med nekdanjimi Erasmus študenti generacij 2005-2010, povezane predvsem z njegovim obsegom (relativni obseg, nagnjenost k emigraciji – zlasti dolgoročni), bomo uporabili naslednje tri kazalnike:

- za relativni obseg emigracije – delež emigrantov med vsemi respondenti na ustrezni dve vprašanji,
- za nagnjenost k emigraciji – indeks selektivnosti migracij,
- za nagnjenost k dolgoročni emigraciji – delež emigrantov, ki bi (nameravajo) bivali v tujini več kot tri leta.

Navedene kazalnike prikazujemo v tabeli 5.1, povezavo med njimi pa v slikah 5.1 do 5.6 (oziroma natančneje 5.1.1 do 5.6.2) in tabeli 5.2. Iz njih je razvidno, da so v slovenskih statističnih regijah opazovane tri dimenzije emigracije bolj povezane s stopnjo brezposelnosti kot pa z gospodarsko razvitostjo regij.

Z naraščanjem *stopnje brezposelnosti* v regiji se povečuje nagnjenost k potencialni zaposlitveni emigraciji (slika 5.4.1 – le-ta je največja v Podravski in Koroški regiji) ter delež dolgoročnih emigrantov med vsemi potencialnimi emigranti (slika 5.6.1 – le-ta je največji v Zasavski in Pomurski regiji), obenem pa tudi »zaloga« dejanskih zaposlitvenih in drugih emigrantov v tujini (slika 5.2.1 – največja je v Pomurski in Koroški regiji).

Gospodarska razvitost regij se ni pokazala kot dejavnik potencialne zaposlitvene emigracije (obsega le-te, nagnjenosti k njej, deleža dolgoročnih emigrantov med vsemi emigranti – glej slike 5.1.1, 5.3.1, 5.5.1), je pa dejavnik skupne dejanske emigracije. In sicer je obratnosmerno povezana z deležem dolgoročnih emigrantov v zalogi vseh dejanskih emigrantov (kot kaže slika 5.5.2, je ta višji v manj razvitih regijah – najvišji je v Zasavski in Koroški regiji) in rahlo tudi z relativnim obsegom te emigracije (slika 5.1.2, najvišji je v podpovprečno razviti Pomurski in Koroški regiji).

Tabela 5.1: Obseg potencialne in dejanske emigracije med nekdanjimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 in nekateri ekonomski kazalniki po statističnih regijah

Statistična regija	EKONOMSKI KAZALNIKI		POTENCIALNA ZAPOSLOTVENA EMIGRACIJA MED ERASMUS ŠTUDENTI GENERACIJ 2005-2010 (konec leta 2011/začetek leta 2012)			ZALOGA VSEH EMIGRANTOV (v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov) MED ERASMUS ŠTUDENTI GENERACIJ 2005-2010 VČASU ANKETIRANJA (konec leta 2011/začetek leta 2012)		
	BDP na preb., 2010 (Slov.= 100)	Stopnja registr. brezpos. 2011 (%)	% potencialnih emigrantov med respondenti	indeks selektivnosti migracij	% dolgoročnih em. med vsemi potencialnimi emigranti	% vseh emigrantov med respondenti	indeks selektivnosti migracij	% dolgoročnih em. med vsemi emigranti
SLOVENIJA	100	11,8	57,9		43,8	20,4		40-44
Pomurska	66	18,0	56,9	0	62,5	29,7	68	41-42
Podravska	83	14,5	66,1	58	53,9	19,3	-7	44-46
Koroška	75	13,3	59,3	26	42	23,7	21	70-77
Savinjska	90	12,7	62,7	21	48	19,7	-4	39-50
Zasavska	68	13,3	47,6	-13	63,2	16,2	-24	60
Spodnjeposavska	85	13,4	60,3	0	47,5	13,1	-40	50-57
Jugovzh. Slovenija	93	11,6	61,0	4	41,7	17,5	-19	35-53
Osrednjeslovenska	141	9,9	54,3	-9	41,8	22,5	14	41-45
Gorenjska	83	8,8	60,0	2	40,4	18	-15	35-41
Notranjsko-kraška	71	10,0	58,9	-3	37,2	21,3	7	43
Goriška	94	10,0	54,9	-27	35,9	14,6	-34	25-26
Obalno-kraška	110	9,6	57,7	-10	36,7	22,4	11	17-22

Viri: Anketa (2011, 2012); Statistični letopis Slovenije 2012, SURS (2012a); ZRSZ (2012) in lastni izračuni.

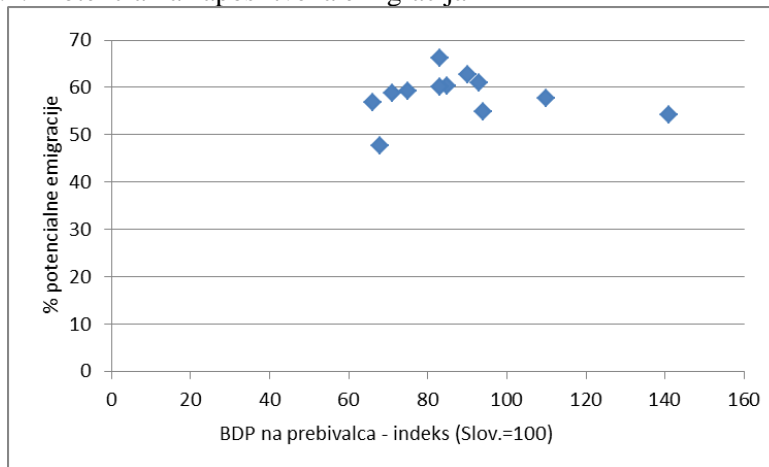
Tabela 5.2: Povezanost emigracije med nekdanjimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 z gospodarsko razvitostjo regij (leta 2010) in stopnjo registrirane brezposelnosti (2011) po statističnih regijah

Vrsta emigracije	POVEZANOST Z GOSPODARSKO RAZVITOSTJO (BDP na preb.)			POVEZANOST S STOPNJO BREZPOSELNOSTI		
	Obseg emigr.	Nagnjenost k emigr.	Delež dolgoročnih em.	Obseg emigr.	Nagnjenost k emigr.	Delež dolgoročnih em.
POTENCIALNA ZAPOSLOTVENA EMIGRACIJA	Ni	Ni	Ni (oz. rahlo -)	Ni	Je (+)	Je (+)
SKUPNA DEJANSKA EMIGRACIJA – zaloga emigrantov v tujini	Ni (oz. rahlo -)	Ni	Je (-)	Je (+)	Ni	Ni (oz. rahlo +)

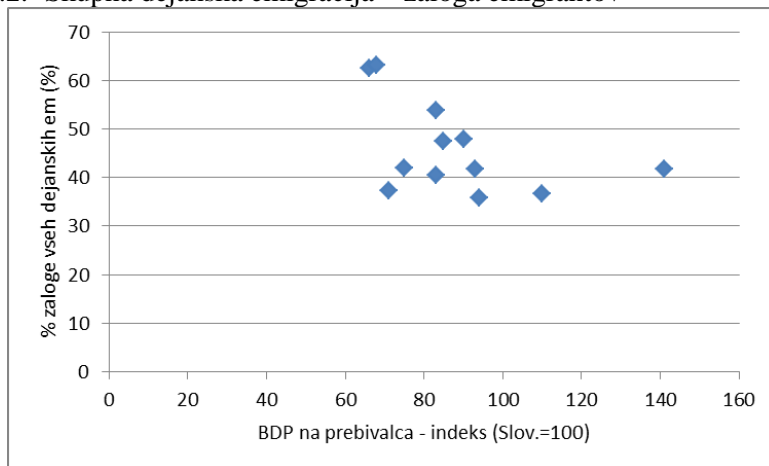
Vir: Tabela 5.1 in slike 5.1.1 do 5.6.2 v nadaljevanju.

Slika 5.1: Povezanost relativnega obsega emigracije med nekdanjimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 z gospodarsko razvitostjo (leta 2010) – za slovenske statistične regije

Slika 5.1.1: Potencialna zaposlitvena emigracija

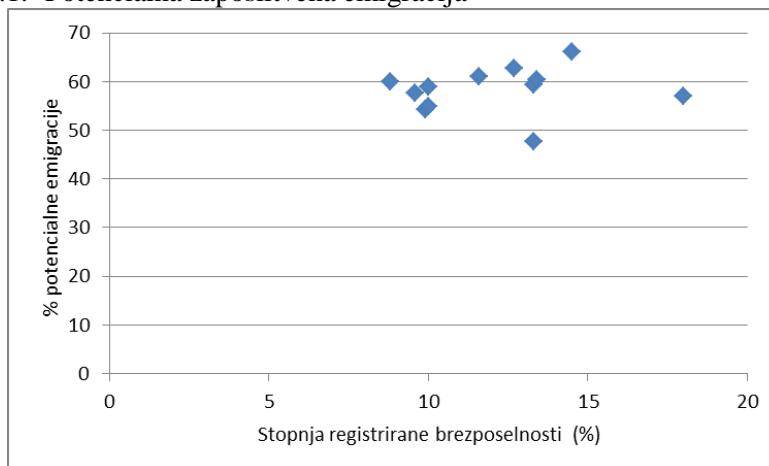
Slika 5.1.2: Skupna dejanska emigracija – zaloga emigrantov

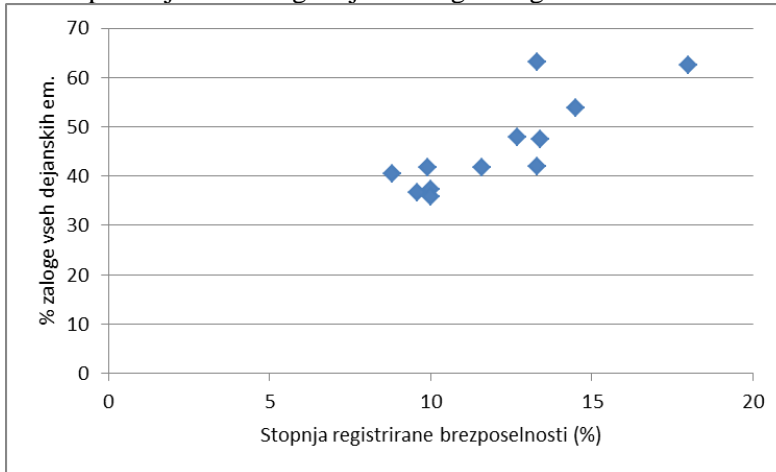
Vir: Tabela 5.1.

Slika 5.2: Povezanost relativnega obsega emigracije med nekdanjimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 s stopnjo registrirane brezposelnosti v letu 2011 – za slovenske statistične regije

Slika 5.2.1: Potencialna zaposlitvena emigracija

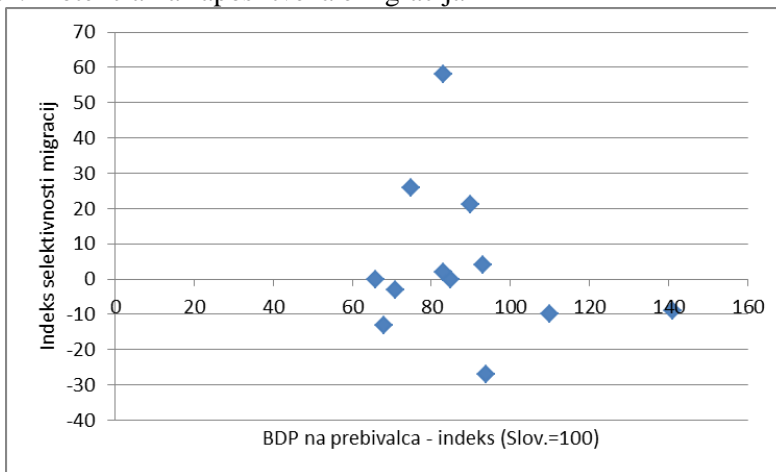
Slika 5.2.2: Skupna dejanska emigracija – zaloga emigrantov

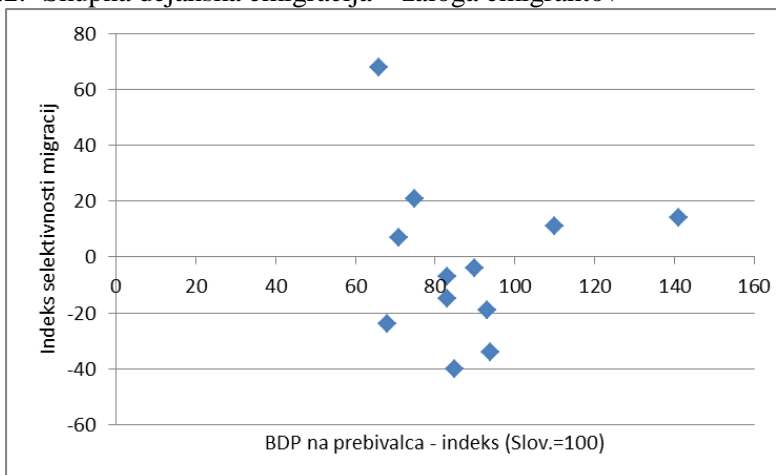
Vir: Tabela 5.1.

Slika 5.3: Povezanost nagnjenosti k emigraciji* med nekdanjimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 z gospodarsko razvitostjo (leta 2010) – za slovenske statistične regije

Slika 5.3.1: Potencialna zaposlitvena emigracija

Slika 5.3.2: Skupna dejanska emigracija – zaloga emigrantov

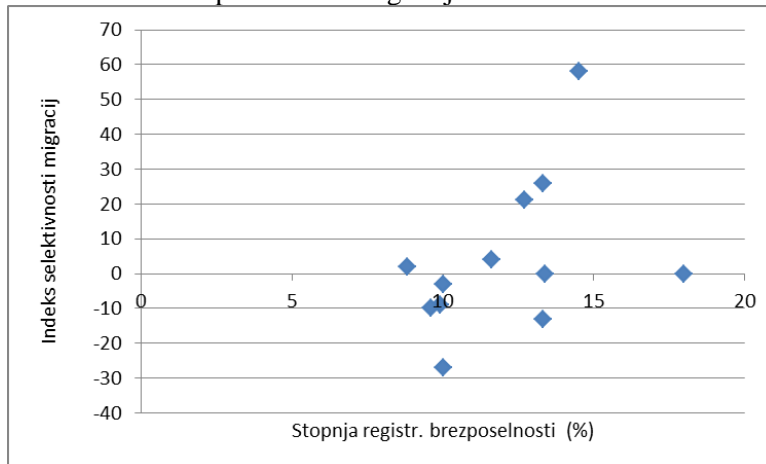

Vir: Tabela 5.1.

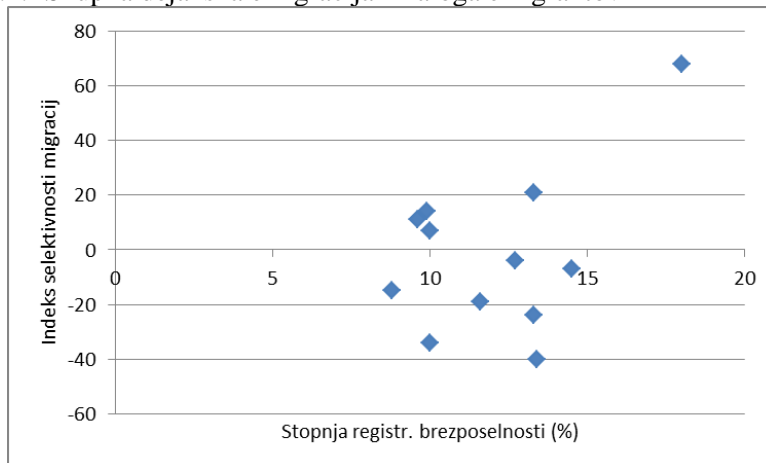
* Izražena z indeksom selektivnosti migracij (opredelitev glej v poglavju 3.2.).

Slika 5.4: Povezanost nagnjenosti k emigraciji* med nekdanjimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 s stopnjo registrirane brezposelnosti (leta 2011) – za slovenske statistične regije

Slika 5.4.1: Potencialna zaposlitvena emigracija

Slika 5.4.2: Skupna dejanska emigracija – zaloga emigrantov

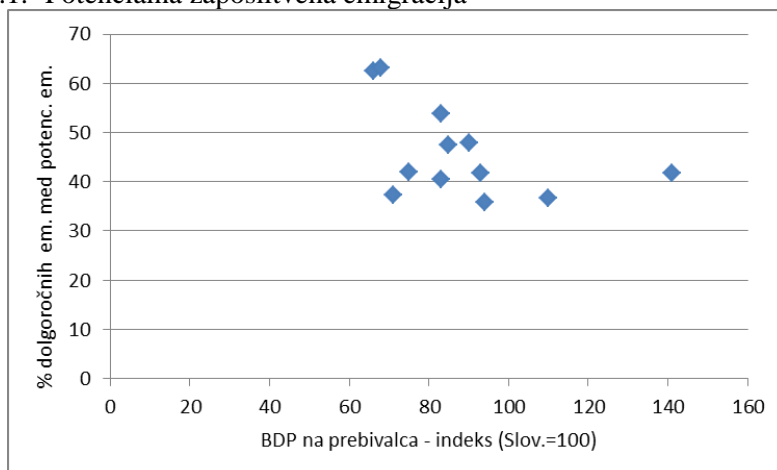

Vir: Tabela 5.1.

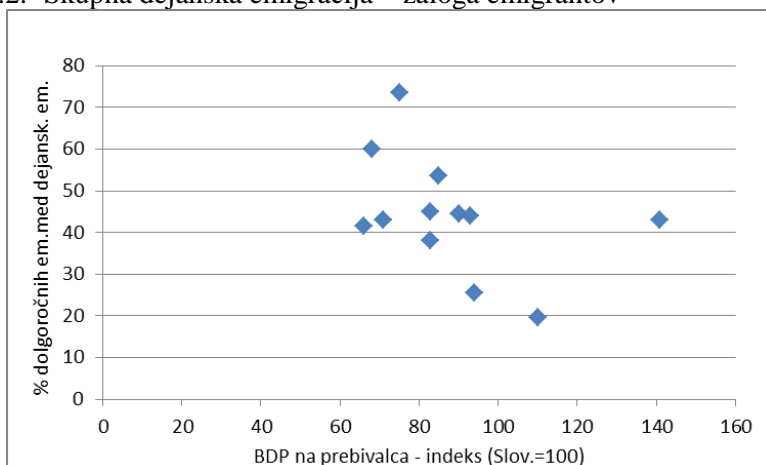
* Izražena z indeksom selektivnosti migracij (opredelitev glej v poglavju 3.2.).

Slika 5.5: Povezanost nagnjenosti k dolgoročni emigraciji* med nekdanjimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 z gospodarsko razvitostjo (leta 2010) – za slovenske statistične regije

Slika 5.5.1: Potencialna zaposlitvena emigracija

Slika 5.5.2: Skupna dejanska emigracija – zaloga emigrantov

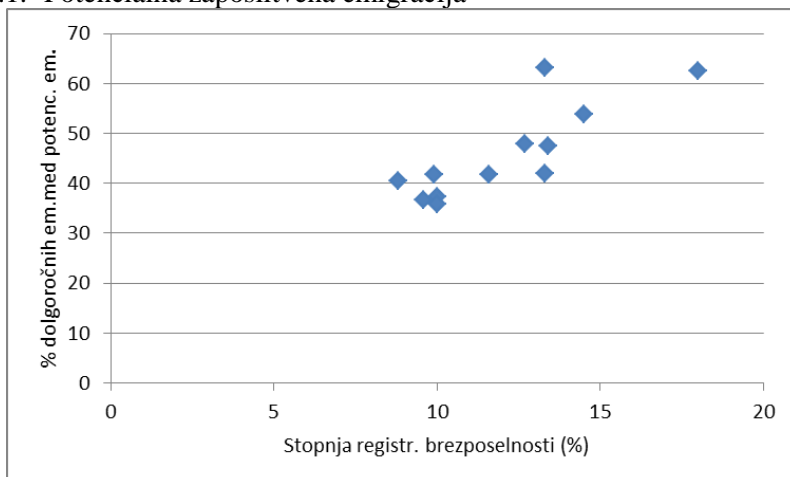

Vir: Tabela 5.1.

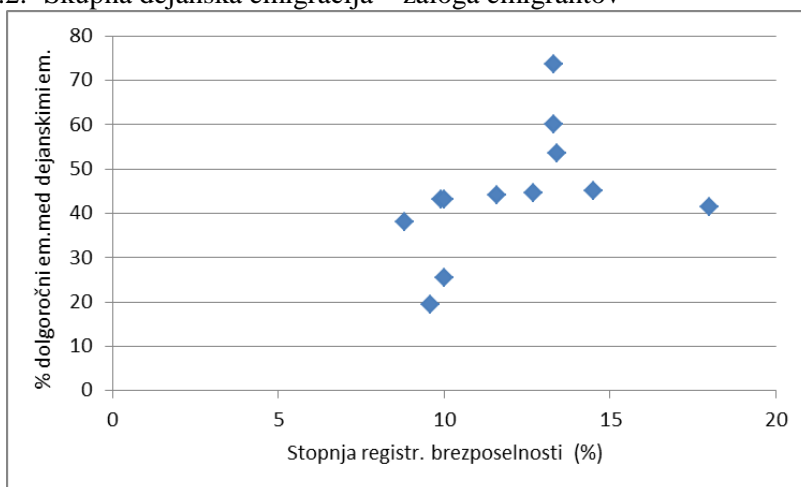
* Delež emigrantov, ki bi ostali ali nameravajo ostati v tujini več kot 3 leta.

Slika 5.6: Povezanost nagnjenosti k dolgoročni emigraciji* med nekdanjimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 s stopnjo registrirane brezposelnosti (leta 2011) – za slovenske statistične regije

Slika 5.6.1: Potencialna zaposlitvena emigracija

Slika 5.6.2: Skupna dejanska emigracija – zaloga emigrantov

Vir: Tabela 5.1.

* Delež emigrantov, ki bi ostali ali nameravajo ostati v tujini več kot 3 leta.

6. STROŠEK EMIGRACIJE NEKDANJIH ERASMUS ŠTUDENTOV ZA DRŽAVO

V razmerah odsotnosti možnosti zaposlitve doma emigracija mladih z individualnega (emigrant) in nacionalnega vidika na *kratek rok* ne predstavlja škodo, kajti ustvarjalna zaposlitev mladega človeka po zaključenem izobraževanju je ključna tako za njegovo samouresničitev kot za poklicno kariero. Verjetnost vrnitve takega mladega strokovnjaka nazaj v Slovenijo ob izboljšanju razmer na domačem trgu dela je gotovo odvisna od tega, s kakšnimi občutki je odšel v tujino. Če odhaja z grenkobo ob misli, da v Sloveniji ni cenjen, bo verjetnost vrnitve gotovo manjša, kot če odhaja z mislijo, da glede na krizo trenutno v domovini ni dela zanj. *Trajni odhod* (dolgi rok) pa vsekakor pomeni za Slovenijo veliko izgubo. Ekonomska izguba zajema na eni strani izgubljene pretekle naložbe družbe v izobraževanje take osebe, na drugi strani pa izgubljen tok ekonomskih koristi Sloveniji v času zaposlitve po končanem izobraževanju. V nadaljevanju dajemo oceno velikosti prve vrste izgube oziroma stroška. Ciljna država emigranta je deležna navedenega toka ekonomskih koristi njegove ustvarjalnosti brez preteklih naložb v njegovo izobraževanje.

Pretekle naložbe slovenske družbe/države/prebivalcev v vzgojo in izobraževanje enega diplomanta prve stopnje terciarnega izobraževanja znašajo 70.000 evrov, če upoštevamo samo neposredne javne izdatke za njegovo izobraževanje vse od vrtca do zaključka dodiplomskega študija. Izračun temelji na podatkih o povprečnih javnih izdatkih (na osebo) za 3,3 leta predšolskega izobraževanja (toliko let so bili v povprečju vključeni otroci v vrtec leta 2011; izračun na podlagi podatkov SURS, 2012), 9 let osnovnošolskega, 4 leta srednješolskega in 3 leta dodiplomskega študija. Podatki za vse stopnje izobraževanja do konca dodiplomskega študija upoštevajo izdatke za izobraževalne ustanove in državno finančno pomoč šolajočim se.³⁷

Če pri srednjem in dodiplomskem terciarnem izobraževanju upoštevamo tudi posredne stroške³⁸ (izgubljeni output v času izobraževanja; za osnovnošolsko izobraževanje se predpostavlja, da teh stroškov ni), pa je temu znesku treba prišteti še blizu 60.000 evrov in znaša skupna pretekla naložba družbe v tako osebo v 19 letih okoli 130.000 evrov.

³⁷ Nanašajo se na leto 2004 (Vir: Bevc, Uršič, Čok, 2010; str. 142); preračun v evre upošteva tečaj 239,640.

³⁸ Za oceno posrednih stroškov smo upoštevali naše izračune o strukturi skupnih družbenih stroškov izobraževanja na šolajočega iz sredine 1980-ih let (Bevc, 1991): takrat so znašali neposredni stroški (javni izdatki) pri srednjem izobraževanju le 27 % vseh stroškov, pri dodiplomskem terciarnem izobraževanju pa 45 %. Preostalo so predstavljali posredni stroški (izgubljeni output v času izobraževanja).

Za vseh 459 evidentiranih emigrantov zaradi zaposlitve ali drugih razlogov v realiziranem vzorcu nekdanjih Erasmus študentov v času anketiranja to znese 60 milijona evrov (32 milijonov neposredni izdatki, blizu 28 milijonov posredni stroški). Za vseh ocenjenih 1453 dejanskih emigrantov (zaradi različnih razlogov) v populaciji tistih, ki so bili v obdobju 2005-2010 na eni vrsti Erasmus izmenjave (študij ali praksa), pa so te številke še bistveno višje. Skupna pretekla naložba slovenske družbe znaša v tem primeru blizu 190 milijonov evrov (102 milijonov neposredni javni izdatki in 87 milijonov posredni stroški). Še bistveno večja bi bila ta nacionalna izguba v primeru, da se velik del obsežne potencialne emigracije nekdanjih Erasmusovcev spremeni v dejansko emigracijo ter da ti emigranti nato trajno ostanejo v tujini. Če predpostavimo, da bi se to zgodilo za tisti del te emigracije, ki smo jo opredelili kot potencialno dolgoročno emigracijo (667 oseb v realiziranem vzorcu in 1664 oseb v populaciji), znaša skupni znesek vseh preteklih javnih izdatkov v vzgojo in izobraževanje teh oseb 47 milijonov evrov (realiziran vzorec) oziroma 116 milijonov evrov (populacija), skupna izgubljena naložba z vključenimi posrednimi stroški pa 87 milijonov evrov (realiziran vzorec) oziroma 216 milijonov evrov (populacija) v tujino.

Če se emigrant po nekaj letih vrne v Slovenijo, je nacionalna izguba na osebo seveda manjša od prikazanih števil. Toda mnogi se vrnejo šele, ko v tujini iztrošijo svoj ustvarjalni potencial. V tem primeru je izguba enaka prek prikazanim številkam za trajni odhod.

POVZETEK IN SKLEPNE UGOTOVITVE

Zaradi precejšnje kompleksnosti analize, prikazane v tej knjigi, je to poglavje širše zastavljeno in vključuje tako povzetek glavnih ugotovitev, sklepe ter predloge za nadaljnje proučevanje in za politiko.

Na podlagi spletnega anketiranja vseh mladih v Sloveniji, ki so bili v obdobju 2005-2010 v tujini na študentski izmenjavi Erasmus in smo zanje pridobili elektronski naslov (5635 oseb, ki so bili na 5817 izmenjavah; skupno število izmenjav v »populaciji« je znašalo 7199), smo proučili njihovo potencialno in dejansko zaposlitveno oziroma delovno emigracijo v času anketiranja (za generacije 2005-2009 ob koncu leta 2011, za generacijo 2010 pa v začetku leta 2012) in skupno »zalogo« dejanske emigracije (bivanje v tujini zaradi zaposlitve in drugih razlogov: podiplomski študij, ipd.) v istem časovnem preseku. Po izključitvi nedelujočih ali pomanjkljivih elektronskih naslovov je bilo uspešno kontaktiranih 5171 oseb (dejanski vzorec), odgovore pa smo pridobili od 2763 oseb (53 % stopnja odziva). Ker za populacijo nismo imeli podatka o številu oseb, temveč o številu izmenjav, navajamo primerjavo populacije, vzorca in respondentov (v nadaljevanju tudi »realiziran vzorec«) za število izmenjav. V tem primeru je vzorec znašal 81 % populacije, stopnja odziva na anketiranje 51 %, delež respondentov v populaciji pa 41 %.

Proučili smo obseg navedenih vrst emigracije (potencialne, dejanske; zaposlitvene, skupne) ter značilnosti dejanskih in potencialnih emigrantov v primerjavi z nemigranti. Pri obsegu emigracije smo najprej proučili evidentiran obseg v realiziranem vzorcu, nato pa po posebnem postopku ocenili obseg za celo populacijo mladih, ki so se v obdobju 2005-2010 udeležili ene vrste izmenjave (študija ali prakse). V tej oceni za populacijo smo upoštevali njeno strukturo po več značilnostih (spol, smer študija, leto Erasmus izmenjave in vrsto izmenjave), za katere smo imeli podatke tako za respondente kot za populacijo, ter obseg emigracije med respondenti. Obenem smo obseg emigracije za populacijo ocenili v skupnem številu, pa tudi po navedenih značilnostih (npr. število moških in žensk, itd.). Značilnosti emigrantov v primerjavi z nemigranti pa smo proučili prek analize statistično značilnih razlik med njimi, prek indeksa selektivnosti migracij ter prek strukture odgovorov ob križanju (istočasnem opazovanju) dveh ali treh spremenljivk oziroma značilnosti anketirancev.

V nadaljevanju bomo najprej povzeli nekaj glavnih značilnosti anketirancev oziroma respondentov. Nato bomo prikazali glavne ugotovitve za zaposlitveno emigracijo (ločeno za potencialno in dejansko), nato pa še za skupno zalogo dejanskih emigrantov v času anketiranja. V obeh primerih nas bosta zanimala obseg emigracije in značilnosti migrantov, obenem pa pri obsegu emigracije tako evidentiran obseg v realiziranem vzorcu (med

respondenti) kot tudi ocenjen obseg za celo populacijo – v statističnem smislu. Prikazali bomo tudi nekaj ugotovitev iz primerjave Erasmusovcev generacij 2005-2010 z generacijami 1999-2004, anketiranih v letu 2004 v okviru drugega raziskovalnega projekta. Pri anketiranju v letu 2004 so bili populacija, vzorec in število respondentov bistveno manjši kot pri anketiranju v letu 2011/2012; odgovore smo takrat pridobili od 26 % populacije. Na koncu bomo prikazali še ugotovitve o povezavi med emigracijo teh generacij nekdanjih Erasmus študentov z ekonomskimi kazalniki statističnih regij ter o ocenjenih stroških te emigracije za državo. Sklepe bomo zaključili s predlogi za proučevanje emigracije mladih v prihodnosti in predlogi za politiko.

ZNAČILNOSTI RESPONDENTOV. – Med respondenti pri anketiranju v letu 2011/2012 je bilo 69 % žensk in 31 % moških, v času anketiranja so bili v povprečju stari 27 let, njihovi starši so v večini primerov imeli terciarno izobrazbo (vsaj eden od njiju v 65 % primerov), blizu 40 % jih je bilo iz Osrednjeslovenske regije (po desetina iz Podravske, Savinjske in Gorenjske regije ter preostala tretjina iz ostalih osmih regij). Po smeri študija na ravni enomestne šifre klasifikacije KLASIUS-P študijskih področij jih je bilo največ s področja družbenih, poslovnih, upravnih in pravnih ved – 39 %; s 24 % so sledili tisti s področja umetnosti in humanistike in z 11 % tisti s področja tehnike, proizvodnih tehnologij in gradbeništva. Respondenti so predstavljali 0,4 % celotne študentske populacije obdobja 2005-2010, pri tem pa je bil ta delež za ženske nekoliko večji kot za moške (0,5 % nasproti 0,3 %), med študijskimi smermi pa je bil od navedenega povprečja opazovani delež bistveno večji (posplošitve na študentsko populacijo so bolj verodostojne) za »umetnost in humanistiko« (1,2 %). Tri četrtine respondentov je že pred Erasmus izmenjavo imelo vsaj nekaj izkušenj z mednarodnim okoljem. Najpogostejša je bila naslednja izkušnja: »sestra, brat, prijatelji, sošolci in vrstniki, s katerimi se družim, so se udeležili mednarodnih študentskih izmenjav«. Mednarodna študentska izmenjava Erasmus je bila za večino zelo dragocena izkušnja. Predvsem so z njo utrdili znanje tujih jezikov, povečali samozavest ter pridobili večjo strokovno širino in splošno razgledanost.

ZAPOSLOVNA EMIGRACIJA. – Najprej prikazujemo ugotovitve za potencialno in nato še za dejansko zaposlitveno emigracijo. Za obe vrsti emigracije bomo prikazali obseg emigracije, predvideno obdobje bivanja migrantov v tujini ter njihove značilnosti (v tem okviru posebej za dolgoročne migrante). Preden naredimo tak prikaz sinteznih ugotovitev za navedene dimenzije obeh vrst emigracije, pogledimo najprej strukturo odgovorov **respondentov** na relevantni vprašanji, ki dajeta vpogled v obseg obeh vrst emigracije ter lastnosti (značilnosti) nekdanjih Erasmusovcev, za katere smo za respondente ugotovili statistično značilne razlike med potencialnimi emigranti, dejanskimi emigranti in odločenimi nemigranti:

- *Struktura respondentov (za oceno obsega emigracije).* – Med 2615 respondenti na ustrezni dve vprašanji (verjetnost sprejema ponudbe za zaposlitev v tujini po končanem študiju, iskanje dela v tujini in zaposlitev v tujini), je bilo v času anketiranja malo odločenih nemigrantov (23 %), zelo veliko potencialnih emigrantov (58 %) ter dobra desetina (11,5 %) dejanskih delovnih/zaposlitvenih emigrantov (v tujini zaradi zaposlitve). Med slednjimi 300 dejanskimi emigranti je bilo 61 % (183 oseb) takih, ki so bili v tujini zaposleni v času anketiranja in 39 % (117 oseb) takih, ki so bili v tujini zaposleni kdaj prej.
- *Razlike v značilnostih med evidentiranimi zaposlitvenimi emigranti (dejanskimi, potencialnimi) in odločenimi nemigranti v realiziranem vzorcu.* – Skupine značilnosti, za katere smo izdelali statistično analizo razlik med temi tremi skupinami respondentov, so: socialnoekonomske, lokacijske (regija stalnega bivališča), predhodne izkušnje z mednarodnim okoljem, strokovne značilnosti, značilnosti Erasmus izmenjave, dejavniki iskanja dela v tujini in sprejema ponudbe dela v tujini ter vrednote pri iskanju kraja dela/bivanja. Med potencialnimi zaposlitvenimi emigranti, dejanskimi zaposlitvenimi emigranti in odločenimi nemigranti smo ugotovili statistično značilne razlike za veliko značilnosti iz posameznih navedenih skupin, vendar pa so bile razlike praviloma majhne. Največje razlike smo ugotovili za smer študija, vrsto izmenjave (študij, praksa), oceno nekaterih pridobitev z Erasmus izmenjavo (pričakovanje o lažji zaposlitvi v tujini po udeležbi na izmenjavi, odprtje novih možnosti mednarodnega sodelovanja z izmenjavo), oceno nekaterih ovir za zaposlitev v tujini (navezanost na domače okolje, na Slovenijo, možnost ustvariti si družino v domačem okolju) in prisotnost predhodnih izkušenj z mednarodnim okoljem.

Potencialna zaposlitvena emigracija ob koncu leta 2011 oziroma v začetku leta 2012. – Gre za osebe, ki so v navedenem časovnem preseku (čas anketiranja) razmišljale o odhodu v tujino zaradi zaposlitve. Potencialno emigracijo zaradi drugih razlogov nismo proučevali. Ugotovitve prikazujemo za evidentirano emigracijo v realiziranem vzorcu (med respondenti), pri obsegu emigracije pa tudi oceno za celo populacijo Erasmusovcev generacij 2005-2010.

Obseg emigracije. – *Evidentiran obseg* potencialne zaposlitvene emigracije v realiziranem vzorcu (respondenti) je znašal 1515 oseb, kar je 58 % vseh respondentov na ustrezni vprašanji za opredelitev zaposlitvene emigracije. *Ocenjen obseg za celo populacijo* tistih nekdanjih Erasmusovcev, ki so bili v obdobju 2005-2010 na eni vrsti izmenjave (študij ali praksa), pa znaša 3780 oseb.

Predvideno obdobje bivanja v tujini (za respondente in populacijo). – Za oceno, kolikšen delež potencialnih emigrantov je za Slovenijo v primeru spremembe v dejansko emigracijo verjetno izgubljen (predstavljajo potencialno dolgoročno oziroma trajno emigracijo), je pomembno poznavanje njihovega predvidenega obdobja bivanja v tujini (v primeru odhoda).

Za 1515 *evidentiranih* potencialnih emigrantov v realiziranem vzorcu oziroma med respondenti je bila struktura po predvidenem obdobju njihovega bivanja v tujini naslednja: 44 % (667 oseb) bi jih ostalo v tujini za obdobje, daljše od 3 let (dolgoročni emigranti; od tega 17 % za več kot 10 let in 27 % za 3-10 let), 32 % za krajše obdobje (te smo poimenovali kratkoročni emigranti), 24 % pa jih ni vedelo odgovora. Če za 3780 ocenjenih potencialnih emigrantov v *populaciji* Erasmusovcev, ki so bili v obdobju 2005-2010 na eni vrsti izmenjave (študij ali praksa), predpostavimo enako strukturo, kot smo jo ugotovili za respondente, je med njimi kar 1664 potencialnih dolgoročnih emigrantov. Od slednjih bi jih 1021 odšlo v tujino za obdobje med 3 in 10 leti in 643 za obdobje daljše od 10 let ali za vedno.

Značilnosti evidentiranega potencialnega zaposlitvenega emigranta (med respondenti). – Pogledali bomo, katerih oseb je največ med evidentiranimi potencialnimi emigranti v realiziranem vzorcu, katere so najbolj nagnjene k tej vrsti emigracije in nato še posebej, kakšni so evidentirani potencialni dolgoročni emigranti:

- ***Značilnosti tipičnega emigranta*** (glede na številčno zastopanost med vsemi evidentiranimi potencialnimi emigranti). – Najpogostejši potencialni zaposlitveni emigrant je oseba ženskega spola, ki je bila v času anketiranja stara 25-26 let, katere starši imajo terciarno izobrazbo, je iz Osrednjeslovenske, Podravske ali Savinjske regije, s področja dveh študijskih smeri (»družbene, poslovne, upravne in pravne vede«, »umetnost in humanistika«), ki je bila na Erasmus izmenjavi v zadnjih dveh opazovanih letih (2009-2010), pri tem pa za en semester.
- ***Nagnjenost k emigraciji*** (upoštevaje indeks selektivnosti migracij). – Nagnjenost k potencialni emigraciji je največja za osebe, ki so bile v času anketiranja stare 33-35 let ali 27-29 let, katerih starši imajo srednješolsko izobrazbo, izhajajo iz Podravske, Koroške ali Savinjske regije, so s področja dveh širših študijskih smeri (»storitve« in »družbene, poslovne, upravne in pravne vede«), ki so bile na izmenjavi v zadnjem opazovanem letu (2010), pri tem pa za dva semestra. Nagnjenost k emigraciji med moškimi in ženskami pa je približno enaka.

Značilnosti evidentiranega potencialnega dolgoročnega zaposlitvenega emigranta (med respondenti), upošteva spol, regijo stalnega bivališča in smer študija. – Pogledali bomo, katerih oseb je največ med dolgoročnimi emigranti in katere so najbolj nagnjene k dolgoročni emigraciji:

- ***Značilnosti tipičnega emigranta*** (glede na številčno zastopanost med evidentiranimi dolgoročnimi emigranti). – V strukturi evidentiranih potencialnih dolgoročnih emigrantov v realiziranem vzorcu prevladujejo ženske iz Osrednjeslovenske in Podravske regije, s področja dveh smeri: »družbene, poslovne, upravne in pravne vede«, »umetnost in humanistika«.

- *Nagnjenost k dolgoročni emigraciji* (upoštevaje delež dolgoročnih emigrantov med vsemi evidentiranimi potencialnimi emigranti). – K potencialni dolgoročni zaposlitveni emigraciji so moški nagnjeni bolj kot ženske, glede na regijo stalnega bivališča najbolj tisti iz Zasavske, Pomurske in Podravske regije, glede na smer študija na ravni enomestne šifre klasifikacije KLASIUS-P pa najbolj tisti iz naslednjih dveh smeri: »kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, veterinarstvo« in »tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo«.

Dejanska zaposlitvena emigracija – »zaloga« emigrantov ob koncu leta 2011 oziroma v začetku leta 2012 in »tok« v letih pred tem. Gre za osebe, ki so bile v času anketiranja ali pa kdaj prej zaposlene v tujini. Ugotovitve prikazujemo za obseg emigracije, obdobje bivanja emigrantov v tujini in za njihove značilnosti.

Obseg (respondenti in populacija). – *Evidentiran obseg* te emigracije v realiziranem vzorcu (respondenti) je znašal 300 oseb, kar je 11,5 % izmed 2615 oseb, ki so odgovorile na relevantni vprašanji (prikazanih pri strukturi respondentov v začetku teh sklepov o zaposlitveni emigraciji). *Ocenjen obseg za celo populacijo* tistih, ki so se udeležili ene vrste izmenjave (6743), pa znaša 901 oseb. Če za dejanske emigrante v populaciji predpostavimo enako razmerje med »trenutnimi« in »preteklimi emigranti« (med tistimi, ki so bili zaposleni v tujini v času anketiranja in tistimi, ki so bili v tujini zaposleni kdaj prej), kot smo ga ugotovili za respondente (61: 39), znaša ocenjeno število oseb, ki so bile v času anketiranja leta 2011/2012 zaposlene v tujini, za populacijo 542.

Predvideno obdobje bivanja v tujini (respondenti in populacija). – Med *respondenti*, ki so bili v tujini zaposleni v času anketiranja (aktualni zaposlitveni emigranti), je bilo polovica (48,5 %) neodločenih, 14% kratkoročnih (do 3 leta) in 37,5 % dolgoročnih migrantov (nad 3 leta). Če za *populacijo* mladih, ki so se v obdobju 2005-2010 udeležili ene vrste Erasmus izmenjave (študij ali praksa), predpostavimo enako strukturo, je bilo med navedenimi 542 aktualnimi zaposlitvenimi emigranti nekaj čez 200 dolgoročnih (v tujini nameravajo ostati več kot 3 leta).

Značilnosti evidentiranih emigrantov (med respondenti). – Na eni strani je pomembno, katerih oseb je največ med dejanskimi zaposlitvenimi emigranti, na drugi strani pa, katere so najbolj nagnjene k tej vrsti emigracije, pri tem zlasti, kakšni so dolgoročni emigranti. Glavne ugotovitve o teh vidikih so:

- *Značilnosti tipičnega emigranta* (glede na številčno zastopanost med vsemi evidentiranimi dejanskimi emigranti). – Najpogostejši dejanski zaposlitveni emigrant je oseba ženskega spola, ki je bila v času anketiranja stara 28 let, katere starši imajo terciarno izobrazbo, je iz Osrednjeslovenske, Goriške, Gorenjske ali Savinjske regije, iz enakih dveh študijskih smeri kot velja za potencialne zaposlitvene emigrante (»družbene, poslovne, upravne in

pravne vede«, »umetnost in humanistika«), ki je bila na Erasmus izmenjavi v zadnjih dveh opazovanih letih (2009-2010), pri tem pa za dva semestra.

- *Nagnjenost k emigraciji* (upoštevaje indeks selektivnosti migracij). – Nagnjenost k dejanski zaposlitveni emigraciji je med respondenti največja za osebe, ki so bile v času anketiranja stare nad 30 let (zlasti 33-37 let), katerih starši imajo srednješolsko izobrazbo, izhajajo iz Zasavske, Koroške ali Pomurske regije, so s področja dveh širših študijskih smeri (»storitve« in »umetnost in humanistika«), ki so bile na izmenjavi v prvih dveh opazovanih študijskih letih (2005-2006), pri tem pa dva semestra. Nagnjenost k opazovani emigraciji je med moškimi nekoliko večja kot med ženskami.

SKUPNA DEJANSKA EMIGRACIJA (skupna »zaloga« vseh (dejanskih) emigrantov ob koncu leta 2011 oz. v začetku leta 2012). – Gre za osebe, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov. Proučili smo obseg te emigracije, predvideno obdobje bivanja migrantov v tujini ter njihove značilnosti (v tem okviru posebej za dolgoročne migrante). Navajamo glavne ugotovitve, pri tem po enakem sistemu, kot smo naredili za zaposlitveno emigracijo.

Obseg emigracije – zaloga emigrantov (med respondenti in v populaciji). – Evidentirano število navedenih emigrantov v realiziranem vzorcu znaša 459, kar je 21 % od 2242 oseb, ki so odgovorile na dve vprašanji, ki sta bili podlaga za opredelitev »skupne zaloge« (dejanskih) emigrantov. Ocenjeno število emigrantov za celo *populacijo* mladih, ki so se v letih 2005-2010 udeležili ene vrste študentske izmenjave Erasmus (zaradi študija ali prakse; skupaj 6743 oseb), pa znaša 1453.

Predvideno obdobje bivanja v tujini (respondenti in populacija). – Za oceno, kolikšen delež izmed nekdanjih Erasmusovcev generacij 2005-2010, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi različnih razlogov, je za Slovenijo na dolgi rok verjetno izgubljen (predstavljajo zelo verjetno trajno emigracijo), je pomembno poznavanje predvidenega obdobja njihovega nadaljnjega bivanja v tujini. Za 459 evidentiranih emigrantov v realiziranem vzorcu (respondenti) je bila struktura po predvidenem obdobju njihovega bivanja v tujini naslednja: 26-31 % bi jih ostalo v tujini več kot 3 leta (dolgoročni emigranti; od tega 16-18 % za več kot 10 let, 10-13 % pa za obdobje 3-10 let), 10-25 % pa za krajše obdobje (kratkoročni emigranti); 22-23 % jih ni vedelo odgovora. Deleži so prikazani v razponih, ker so v opazovani skupini dejanskih emigrantov zajeti tako zaposlitveni kot drugi emigranti in je zeleno obdobje enih in drugih v tujini malo različno. Če za ocenjenih 1453 dejanskih emigrantov v *populaciji* Erasmusovcev, ki so bili v obdobju 2005-2010 na eni vrsti Erasmus izmenjave (študij ali praksa), predpostavimo enako strukturo odgovorov, kot smo jo ugotovili za respondente, je med njimi 372 do 455 dolgoročnih migrantov. Od slednjih bi jih 120-188 ostalo v tujini za obdobje med 3 in 10 leti in 252-267 za obdobje daljše od 10 let ali za vedno.

Značilnosti emigrantov (med respondenti). – Pogledali bomo, po katerih lastnostih (značilnostih) se osebe, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi različnih razlogov, statistično značilno razlikujejo od nemigrantov, kakšni so v povprečju (najpogostejši) emigranti in katere osebe so najbolj nagnjene k emigraciji. V nadaljevanju pa bomo prikazali še, kakšni so evidentirani dolgoročni emigranti. Glavne ugotovitve so:

- *Statistično značilne razlike migrantov glede na nemigrante.* – Tudi v tem primeru smo statistično analizo razlik med emigranti in nemigranti izdelali za enake skupine lastnosti respondentov kot v primeru zaposlitvene emigracije. Te skupine značilnosti so: socialnoekonomske, lokacijske (regija stalnega bivališča), izkušnje z mednarodnim okoljem, strokovne značilnosti, značilnosti Erasmus izmenjave, dejavniki iskanja dela v tujini in sprejema ponudbe dela v tujini ter vrednote pri iskanju kraja dela/bivanja. Med emigranti in nemigranti smo ugotovili statistično značilne razlike za veliko lastnosti iz posameznih navedenih skupin, vendar pa so bile razlike tudi v tem primeru praviloma majhne. Največje razlike smo ugotovili za naslednje značilnosti: oceno nekaterih pridobitev z Erasmus izmenjavo (odprtje novih možnosti mednarodnega sodelovanja z izmenjavo, pričakovanje lažje zaposlitve v tujini po udeležbi na izmenjavi), oceno nekaterih vrednot pri izbiri delovnega mesta (dovolj prostega časa), vrsto izmenjave, leto izmenjave, vrednotenje nekaterih dejavnikov/okolščin za verjetnost zaposlitve v tujini (večji zaslužek, boljši delovni pogoji) in smer študija.
- *Značilnosti tipičnega emigranta (glede na številčno zastopanost med vsemi evidentiranimi emigranti).* – Najpogostejši emigrant je oseba ženskega spola, ki je bila v času anketiranja stara 27 let, katere starši imajo terciarno izobrazbo, je iz Osrednjeslovenske, Podravske ali Savinjske regije, s področja dveh širših študijskih smeri (»družbene, poslovne, upravne in pravne vede«, »umetnost in humanistika«), ki je bila na izmenjavi zaradi študija, in sicer v študijskem letu 2008/09, pri tem pa za dva semestra.
- *Nagnjenost k emigraciji (upoštevaje indeks selektivnosti migracij).* – Nagnjenost k emigraciji je največja za osebe, ki so bile v času anketiranja stare 32-37 let, katerih starši imajo terciarno izobrazbo, izhajajo iz Pomurske, Koroške ali Osrednjeslovenske regije, so s področja dveh širših študijskih smeri (»družbene, poslovne, upravne in pravne vede«, »naravoslovje, matematika in računalništvo«), ki so bile na izmenjavi v prvih letih opazovanega obdobja (2005-2006), pri tem pa za dva semestra. Nagnjenost k emigraciji med moškimi in ženskami pa je približno enaka.

Značilnosti evidentiranega dolgoročnega emigranta (med respondenti), upošteva spol, regijo stalnega bivališča in smer študija. – Pogledali bomo, katerih oseb je največ med evidentiranimi dolgoročnimi emigranti in katere so najbolj nagnjene k dolgoročni emigraciji:

- *Značilnosti tipičnega emigranta (glede na številčno zastopanost med evidentiranimi dolgoročnimi emigranti).* – V strukturi dolgoročnih emigrantov prevladujejo ženske, pri tem iz Osrednjeslovenske, Podravske in Savinjske regije, s področja dveh širših

študijskih smeri: »družbene, poslovne, upravne in pravne vede«, »umetnost in humanistika«.

- *Nagnjenost k dolgoročni emigraciji* (upoštevaje delež dolgoročnih emigrantov med vsemi emigranti). – K dolgoročni emigraciji so moški nagnjeni bolj kot ženske, glede na regijo stalnega bivališča najbolj tisti iz Koroške, Zasavske, Spodnjeposavske in Podravske regije, glede na smer študija na ravni enomestne šifre klasifikacije KLASIUS-P pa najbolj tisti iz naslednjih treh smeri: »zdravstvo in sociala«, »naravoslovje, matematika in računalništvo« ter »tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo«.

STATISTIČNE REGIJE – povezanost emigracije nekdanjih Erasmus študentov generacij 2005-2010 z ekonomskimi kazalniki regij. – V slovenskih statističnih regijah so nekatere pomembne dimenzije navedene emigracije (obseg, nagnjenost k emigraciji, pri tem zlasti k dolgoročni) bolj povezane s stopnjo brezposelnosti kot pa z gospodarsko razvitostjo regij. Z naraščanjem stopnje brezposelnosti v regiji se povečuje nagnjenost k potencialni zaposlitveni emigraciji (le-ta je največja v Podravske in Koroške regiji) ter delež dolgoročnih emigrantov med vsemi potencialnimi emigranti (le-ta je največji v Zasavski in Pomurski regiji), obenem pa tudi »zaloga« dejanskih zaposlitvenih in drugih emigrantov v tujini (največja je v Pomurski in Koroški regiji).

SPOL. – Med vsemi študenti je več žensk kot moških, med udeleženci Erasmus izmenjave še bolj izrazito, nagnjenost k potencialni in dejanski emigraciji med respondenti na spletno anketiranje (na katero so se ženske odzvale v večji meri kot moški) pa je za oba spola približno enaka. Toda nagnjenost k dolgoročni emigraciji je za moške večja kot za ženske.

PRIMERJAVA ERASMUSOVCEV GENERACIJ 2005-2010 Z GENERACIJAMI 1999-2004 (ugotovitve za respondente oziroma realiziran vzorec). – Številne ugotovitve o značilnostih nekdanjih Erasmus študentov generacij 2005-2010 in njihovi meddržavni mobilnosti ter emigraciji smo primerjali z rezultati podobnega anketiranja, izvedenega leta 2004, za generacije 1999-2004. Poudarjamo, da za generacije 1999-2004 zaradi odsotnosti nekaterih podrobnih podatkov nismo mogli oblikovati enakih spremenljivk za zaposlitveno in skupno emigracijo, kot smo naredili za generacije 2005-2010 (za katere smo rezultate take analize prikazali v tretjem in četrtem poglavju ter sintezno v teh sklepih). Sintezne ugotovitve iz primerjave generacij 2005-2010 z generacijami 1999-2004, ki so bile mogoče, pa so:

- *Značilnosti Erasmus izmenjave*: Glavni motivi za udeležbo na izmenjavi so ostali enaki. Ti so: pridobitev mednarodnih izkušenj, razširitev splošnega znanja in razgledanosti ter izboljšanje znanja tujih jezikov. Večino opazovanih vidikov izmenjave so generacije 2005-2010 ocenile višje oziroma boljše kot generacije 1999-2004, najpomembnejše koristi izmenjave pa so ostale enake: utrditev znanja tujih jezikov, povečanje samozavesti, pridobitev večje strokovne širine/splošne razgledanosti.

- *Verjetnost zaposlitve v tujini po končanem študiju (v primeru prejema ponudbe za zaposlitev):* Delež neodločenih respondentov se je zmanjšal (od 19 % na 13 %), delež odločenih nemigrantov je ostal majhen (na ravni 1-2 %), delež potencialnih emigrantov pa velik in se je malo povečal (od 76 % na 78 %).
- *Iskanje dela v tujini in zaposlitev v tujini:* Delež prejemnikov ponudbe za zaposlitev v tujini se je povečal.
- *Viri informacij glede možnosti zaposlitve v tujini:* Delež iskalcev informacij o možnostih zaposlitve v tujini se je povečal (od 70 % na 77 %), ključna dva vira pa sta ostala enaka (internet in znanci/prijatelji), pri čemer se je pomen prvega povečal, pomen drugega pa je ostal nespremenjen.
- *Vrednote pri izbiri delovnega mesta:* Najpomembnejši dejavnik je ostal enak (to so dobri delovni pogoji), izrazito se je povečal pomen dobrih medčloveških odnosov, dober zaslužek pa je ostal tretji do četrti najpomembnejši dejavnik.

SKLENEMO lahko, da je mednarodna študentska izmenjava Erasmus za posameznika in za državo koristna (več o meddržavni mobilnosti študentov v širšem prostoru pišemo drugje: Bevc, Uršič, 2013a). Se je pa z njo nagnjenost slovenske mladine in diplomantov, ki so se v preteklosti udeležili Erasmus študentske izmenjave, k nadaljnji meddržavni mobilnosti in tudi k emigraciji povečala. Cilj večine evropskih in drugih držav je kroženje »možganov« oziroma njihovih strokovnjakov. Strinjamo se z mnenjem Roberta Marinška (2013) iz CMEPIUS-a, da bi »v tej luči morala Slovenija poskrbeti predvsem za to, da bi čim več oseb odšlo na mobilnost v tujino in tam pridobivalo znanja in izkušnje ter da bi bil povratek domov tako privlačen, da ne bi nihče razmišljal o tem, da bi ostal v tujini.« Ob koncu leta 2011 in v začetku leta 2012 je bila potencialna zaposlitvena emigracija med slovensko mladino, ki se je v letih 2005-2010 udeležila Erasmus študentske izmenjave, z vidika absolutnih in relativnih števil velika, prav tako je velik delež anketirancev v času anketiranja že bival v tujini – zaradi zaposlitve, podiplomskega študija, partnerstva in drugih razlogov. Skrb zbuja zlasti velik delež dolgoročnih migrantov tako med dejanskimi, zlasti pa med potencialnimi emigranti, pa tudi to, da so med potencialnimi (zaposlitvenimi in drugimi) emigranti med najbolj priljubljenimi ciljnimi državami tudi tri oddaljene države (Avstralija, ZDA in Kanada), od koder je verjetnost vrnitve verjetno manjša kot iz bližnjih evropskih držav. Zlasti so številke velike, če jih posplošimo na celo populacijo nekdanjih Erasmus študentov generacij 2005-2010. Pri tem pa se je treba zavedati, da letno število Erasmusovcev predstavlja le približno 1 % študentske populacije in da o potencialni emigraciji preostalih 99 % študentske populacije ali mladih diplomantov ni podatkov. V primerjavi z Erasmusovci generacij 1999-2004 se je v generacijah 2005-2010 povečal delež potencialnih zaposlitvenih emigrantov, delež iskalcev zaposlitve v tujini in delež prejemnikov ponudbe za zaposlitev v tujini. Večjih ovir za odhod na delo v tujino nismo evidentirali, še največja je navezanost na

domače/slovensko okolje. Zelo spodbudno je, da je med dejavniki sprejetja ponudbe za zaposlitev v tujini »možnost naselitve v tujini« na zadnjem mestu.

»STROŠEK« EMIGRACIJE NEKDANJIH ERASMUSOVCEV ZA DRŽAVO. – V razmerah odsotnosti možnosti zaposlitve doma emigracija mladih z nacionalnega vidika na *kratek rok* ne predstavlja škodo, kajti ustvarjalna zaposlitev mladega človeka po zaključenem izobraževanju je pomembna tako zanj (je ključna za njegovo samouresničitev in poklicno kariero) kot za državo. *Trajni odhod* v tujino pa vsekakor pomeni za Slovenijo veliko izgubo, ki zajema na eni strani izgubljene pretekle naložbe družbe v izobraževanje take osebe, na drugi strani pa izgubljen tok ekonomskih koristi njegovega ustvarjalnega dela v Sloveniji (njegov prispevek h gospodarskemu razvoju). Ocenili smo prvo vrsto izgube. Ta znaša za enega diplomanta prve stopnje terciarne izobrazbe 70.000 evrov, če upoštevamo samo neposredne javne izdatke za njegovo izobraževanje vse od vrtca do zaključka dodiplomskega študija. Če pri srednjem in dodiplomskem terciarnem izobraževanju upoštevamo tudi posredne stroške (izgubljeni output v času izobraževanja), pa je temu znesku treba prišteti še blizu 60.000 evrov in znaša skupna pretekla naložba družbe v tako osebo v 19 letih okoli 130.000 evrov. Za vseh 459 evidentiranih emigrantov v realiziranem vzorcu v času anketiranja zaradi zaposlitve ali drugih razlogov to znese 60 milijona evrov (neposredni izdatki in posredni stroški). Za vseh ocenjenih 1453 dejanskih emigrantov v populaciji tistih, ki so bili v obdobju 2005-2010 na eni vrsti Erasmus izmenjave (študij ali praksa), pa znaša ta skupen strošek kar 190 milijonov evrov (102 milijona neposredni javni izdatki in 87 milijonov posredni stroški). Še bistveno večja bi bila nacionalna izguba v primeru, da se velik del obsežne potencialne emigracije nekdanjih Erasmusovcev spremeni v dejansko emigracijo ter da ti emigranti nato trajno ostanejo v tujini. Če predpostavimo, da bi se to zgodilo za tisti del te emigracije, ki smo jo opredelili kot potencialno dolgoročno emigracijo (667 oseb v realiziranem vzorcu in 1664 oseb v populaciji Erasmusovcev generacij 2005-2010), znaša skupni znesek vseh preteklih javnih izdatkov v vzgojo in izobraževanje teh oseb 47 milijonov evrov (realiziran vzorec) oziroma 116 milijonov evrov (populacija), skupna izgubljena naložba z vključenimi posrednimi stroški pa 87 milijonov evrov (realiziran vzorec) oziroma 216 milijonov evrov (populacija).

Poleg pomena poznavanja emigracije slovenske mladine je pomembna tudi **EMIGRACIJA TUJIH ERASMUS ŠTUDENTOV** v Slovenijo. Te tematike v raziskovalnem projektu, na katerem temelji ta knjiga, sicer nismo proučevali. Na podlagi drugih podatkovnih virov lahko sklenemo, da v Slovenijo prihaja letno vse večje število tujih študentov na Erasmus izmenjavo. To število narašča hitreje kot število slovenskih Erasmusovcev v tujini in se je po podatkih Evropske komisije (EC, 2013) s slednjim številom v letu 2010/2011 že skoraj izenačilo (1436 nasproti 1480 oseb). O tem, ali ostane kaj teh študentov po končani izmenjavi v Sloveniji in koliko, analiz nismo zasledili. V številnih razvitih državah so pred gospodarsko

in finančno krizo z različnimi ukrepi spodbujali tuje študente, da po končanem študiju ostanejo tam – v gostujoči državi. V sedanji gospodarski situaciji in stanju na trgu dela v Sloveniji gotovo ni večjih možnosti za tuje študente/mlade diplomante, da bi po končani izmenjavi ostali v Sloveniji.

PREDLOGI ZA PROUČEVANJE EMIGRACIJE NEKDANJIH ERASMUSOVCEV V PRIHODNOSTI. – Prvič smo dejansko in potencialno emigracijo neke skupine prebivalcev proučevali s spletno anketo, ki ima očitno drugačne zakonitosti kot anketiranje po pošti, ki smo ga doslej uporabili predvsem pri proučevanju (dejanske in potencialne) emigracije znanstvenikov. Za tako velik dejanski in realiziran vzorec, kot smo ga imeli pri našem proučevanju mobilnosti in emigracije Erasmusovcev generacij 2005-2010, ima vsekakor spletno anketiranje veliko prednosti pred anketiranjem po klasični ali elektronski pošti, predvsem iz finančnih in časovnih razlogov (izognemo se zamudnemu vnašanju podatkov v računalnik, napakam pri tem, ipd.). Zahteva pa zelo izdelano tehnično pripravo ankete. Glede na izkušnje, pridobljene v raziskovalnem projektu, na podlagi katerega je nastala ta knjiga, bi bilo v proučevanju meddržavne mobilnosti in emigracije nekdanjih Erasmus študentov v prihodnosti smiselno predvsem dvoje:

- dodati še nekaj vprašanj, ki bi izboljšala kakovost podatkov in analize (kontrolna vprašanja – npr. v zvezi z zaposlitvijo/delom/prakso v tujini; o zaposlitvenem oziroma študijskem statusu v času anketiranja v primeru, da anketiranec v času anketiranja biva v Sloveniji, ipd.);
- opredeliti pojem sedanje in pretekle »zaposlitve« ali »dela« v tujini. Zaradi odsotnosti take opredelitve v uporabljenem vprašalniku ugotovitve naše analize o dejanski zaposlitveni emigraciji niso tako natančne kot velja za ugotovitve o potencialni zaposlitveni emigraciji ter emigraciji zaradi drugih razlogov kot je zaposlitev.

PREDLOGI ZA POLITIKO. – Za spremembo emigracije mladih v njihovo meddržavno kroženje s končnim ciljem, da na dolgi rok ustvarjajo in prispevajo k razvoju v Sloveniji, so ključna področja ukrepanja oziroma sprememb:

- izboljšanje gospodarske in politične situacije v državi ter razmer na domačem trgu dela,
- ohranjanje stikov z emigranti,
- zagotovitev formalnih možnosti dvojne zaposlitve (istočasno v tujini in v Sloveniji),
- »uporaba« uspešnih povratnikov kot vzor mladim in ambasadorjev za spodbujanje mladih, da proaktivno pristopijo k iskanju in ustvarjanju svoje zaposlitve v Sloveniji.

Za boljše poznavanje potencialne emigracije med mladimi, kot jo omogoča analiza, prikazana v tej knjigi, bi bilo podobno analizo smiselno narediti:

- za populacijo vseh študentov (letno število Erasmus študentov predstavlja le 1% študentske populacije), in

- za populacijo diplomantov srednje šole.

Prav tako pa bi bilo smiselno narediti analizo tujih Erasmus študentov v Sloveniji – jih povprašati o njihovih izkušnjah v Sloveniji kot tudi o morebitni nameri ostati v naši državi, kjer so lahko okusili dosti bolj radodaren sistem finančne pomoči študentom kot ga imajo številne druge države EU.

SEZNAM TABEL IN SLIK

TABELE V TEKSTU

- Tabela 1.1: Opredelitev odločenih zaposlitvenih nemigrantov, potencialnih in dejanskih zaposlitvenih emigrantov za udeležence Erasmus študentske izmenjave v letih 2005-2010
- Tabela 1.2: Opredelitev dejanskih emigrantov zaradi različnih razlogov in nemigrantov za udeležence Erasmus študentske izmenjave v letih 2005-2010
- Tabela 1.3: Število študentskih izmenjav Erasmus v obdobju 2005-2010, opazovanih z anketiranjem (vzorec), ter primerjava s skupnim številom takih izmenjav (populacija)
- Tabela 1.4: Skupno število anketiranih (vzorec) Erasmus študentov iz generacij 2005-2010 glede na vrsto izmenjave in število udeležb na posamezni vrsti izmenjave
- Tabela 1.5: Vzorec anketirancev oziroma kontaktiranih Erasmus študentov »generacij« 2005- 2010 (število izmenjav in število oseb)
- Tabela 1.6: Velikost vzorca, stopnja odziva na anketiranje ter delež respondentov v populaciji – anketiranje Erasmus študentov generacij 2005-2010
- Tabela 1.7: Primerjava vzorca in populacije Erasmus študentov generacij 2005-2010 po študijskem letu izmenjave in vrsti izmenjave
- Tabela 1.8: Primerjava respondentov in vzorca Erasmus študentov generacij 2005-2010 po študijskem letu izmenjave in vrsti izmenjave
- Tabela 1.9: Primerjava populacije in respondentov med udeleženci Erasmus izmenjave v obdobju 2005-2010 po njihovi starosti v času izmenjave
- Tabela 1.10: Primerjava populacije in respondentov med udeleženci Erasmus izmenjave v obdobju 2005-2010 po spolu
- Tabela 1.11: Primerjava populacije in respondentov med udeleženci Erasmus izmenjave v obdobju 2005-2010 po letu izmenjave
- Tabela 1.12: Primerjava populacije in respondentov med udeleženci Erasmus izmenjave v obdobju 2005-2010 po vrsti izmenjave
- Tabela 1.13: Primerjava populacije in respondentov med udeleženci Erasmus izmenjave v obdobju 2005-2010 po smeri študija
- Tabela 1.14: Primerjava populacije in respondentov med udeleženci Erasmus izmenjave v obdobju 2005-2010 po državi izmenjave
- Tabela 1.15: Primerjava populacije Erasmus študentov in Erasmus respondentov s študentsko populacijo po smeri študija in spolu – v vseh treh primerih so zajete generacije 2005-2010
- Tabela 2.1.1: Generacije 2005-2010
- Tabela 2.1.2: Generacije 1999-2004
- Tabela 2.2.1: Generacije 2005-2010
- Tabela 2.2.2: Generacije 1999-2004
- Tabela 2.3: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po predvidenem obdobju zaposlitve/bivanja v tujini v primeru zaposlitve v tujini
- Tabela 2.4: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 in 1999-2004 po viru informacij glede možnosti zaposlitve v tujini – pogostost posameznih virov
- Tabela 2.5: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po pogostosti dosedanje zaposlitve v tujini
- Tabela 2.6: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po trajanju vseh dosedanjih zaposlitev v tujini
- Tabela 2.7: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010, ki so bili v času anketiranja zaposleni v tujini, po predvidenem obdobju dela/bivanja v tujini
- Tabela 2.8: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po vrsti organizacije zaposlitve v tujini
- Tabela 2.9: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po pomenu posameznih

dejavnikov/okoliščin za sprejem ponudbe za zaposlitev v tujini

- Tabela 2.10: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po pomenu posameznih dejavnikov za odvrnitev od odhoda na delo v tujino oz. od iskanja dela v tujini (za tiste, ki še niso delali v tujini)
- Tabela 2.11: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010, ki so bili v času anketiranja v tujini in so tja odšli zaradi drugih razlogov kot je delo/zaposlitev, po predvidenem obdobju bivanja v tujini
- Tabela 2.12: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po skupini držav, v kateri bi želeli delati ali živeti v primeru odhoda v tujino
- Tabela 2.13: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po vrednotah/dejavnih pri izbiri delovnega mesta in/ali kraja bivanja – stanje konec leta 2011 oziroma v začetku leta 2012
- Tabela 2.14: Anketirani Erasmus študenti generacij 1999-2004 in nekateri študenti zadnjih letnikov visokošolskih ustanov po vrednotah/dejavnih pri izbiri delovnega mesta v tujini – stanje leta 2004
- Tabela 3.1: Evidentirani zaposlitveni emigranti in nemigranti med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 – ob koncu leta 2011 oziroma v začetku leta 2012
- Tabela 3.2: Ocena dejanske in potencialne zaposlitvene emigracije za populacijo Erasmus študentov generacij 2005-2010 – stanje ob koncu leta 2011 oziroma v začetku leta 2012
- Tabela 3.3: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po spolu – v letu 2011/2012
- Tabela 3.4: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po starosti v času anketiranja – v letu 2011/2012
- Tabela 3.5: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po izobrazbi staršev – v letu 2011/2012
- Tabela 3.6: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po statistični regiji njihovega stalnega bivališča – v letu 2011/2012
- Tabela 3.7: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po predhodnih izkušnjah z mednarodnim okoljem – v letu 2011/2012
- Tabela 3.8: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po vrsti študija – v letu 2011/2012
- Tabela 3.9: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po letniku študija v času izmenjave – v letu 2011/2012
- Tabela 3.10: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po smeri študija na ravni 1-mestne šifre klasifikacije KLASIUS-P – v letu 2011/2012
- Tabela 3.11: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po vrsti izmenjave – v letu 2011/2012
- Tabela 3.12: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po študijskem letu izmenjave – v letu 2011/2012
- Tabela 3.13: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po trajanju izmenjave – v letu 2011/2012
- Tabela 3.14: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po državi Erasmus izmenjave – v letu 2011/2012
- Tabela 3.15: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po oceni posameznih vidikov bivanja in študija oziroma prakse v tujini (povprečni rang) – v letu 2011/2012
- Tabela 3.16: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po oceni pridobitev (koristi) z mobilnostjo/izmenjavo (povprečni rang) – v letu 2011/2012
- Tabela 3.17: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po pomenu posameznih dejavnikov/okoliščin za verjetnost

zaposlitve v tujini – v letu 2011/2012

- Tabela 3.18: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po pomenu posameznih dejavnikov za odvrnitev od odhoda na delo v tujino (za tiste, ki še niso delali v tujini) – v letu 2011/2012
- Tabela 3.19: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po vrednotah/dejavnikih pri izbiri delovnega mesta in/ali kraja bivanja – v letu 2011/2012
- Tabela 3.20: Značilnosti, po katerih se zaposlitveni emigranti in odločenimi nemigranti med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 statistično značilno razlikujejo
- Tabela 4.1: Število in struktura evidentiranih dejanskih emigrantov med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 – bivanje v tujini ob koncu leta 2011 oz. v začetku leta 2012
- Tabela 4.2: Ocena dejanske emigracije zaradi zaposlitve in drugih razlogov za populacijo Erasmus študentov generacij 2005-2010 – bivanje v tujini ob koncu leta 2011 oz. v začetku leta 2012
- Tabela 4.3: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po spolu
- Tabela 4.4: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po njihovem letu rojstva in starosti v času anketiranja
- Tabela 4.5: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po izobrazbi njihovih staršev
- Tabela 4.6: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po regiji njihovega stalnega bivališča
- Tabela 4.7: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po predhodnih izkušnjah z mednarodnim okoljem
- Tabela 4.8: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po vrsti študijskega programa
- Tabela 4.9: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po letniku študija v času izmenjave
- Tabela 4.10: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po smeri študija ob odhodu na izmenjavo
- Tabela 4.11: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po vrsti izmenjave
- Tabela 4.12: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po letu izmenjave
- Tabela 4.13: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po trajanju izmenjave
- Tabela 4.14: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po državi izmenjave
- Tabela 4.15: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po oceni posameznih vidikov bivanja/študija/prakse v tujini prek Erasmus izmenjave – povprečna ocena
- Tabela 4.16: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po oceni pridobitev (koristi) z Erasmus izmenjavo
- Tabela 4.17: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po pomenu posameznih dejavnikov/okolščin za verjetnost zaposlitve v tujini
- Tabela 4.18: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po pomenu posameznih dejavnikov za odvrnitev od odhoda na delo v tujino
- Tabela 4.19: Dejanska (zaposlitvena in ostala) emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po vrednotah/dejavnikih pri izbiri delovnega

mesta in/ali kraja bivanja

- Tabela 4.20: Značilnosti, po katerih se dejanski emigranti in nemigranti med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 statistično značilno razlikujejo
- Tabela 5.1: Obseg potencialne in dejanske emigracije med nekdanjimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 in nekateri ekonomski kazalniki po statističnih regijah
- Tabela 5.2: Povezanost emigracije med nekdanjimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 z gospodarsko razvitostjo regij (leta 2010) in stopnjo registrirane brezposelnosti (2011) po statističnih regijah

SLIKE V TEKSTU

- Slika 1.1: Delež populacije Erasmus študentov generacij 2005-2010 v celotni študentski populaciji obdobja 2005-2010 – po smeri študija (%)
- Slika 1.2: Delež anketiranih Erasmus študentov generacij 2005-2010 v celotni študentski populaciji obdobja 2005-2010 – po smeri študija (%)
- Slika 1.3: Delež populacije Erasmus študentov generacij 2005-2010 ter anketiranih Erasmusovcev v celotni študentski populaciji obdobja 2005-2010 – po spolu (%)
- Slika 2.1: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 in 1999-2004 po oceni pridobitev (koristi) s študentsko izmenjavo
- Slika 2.2: Verjetnost zaposlitve v tujini po končanem študiju (ob prejemu ponudbe) za Erasmus študente generacij 2005-2010 in generacij 1999-2004 (struktura respondentov - %)
- Slika 2.3: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po iskanju dela v tujini in zaposlitvi v tujini – struktura odgovorov (%)
- Slika 2.4: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po pomenu posameznih dejavnikov/okolščin za sprejem ponudbe za zaposlitev v tujini
- Slika 2.5: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po pomenu posameznih dejavnikov za odvrnitev od odhoda na delo v tujino oz. od iskanja dela v tujini (za tiste, ki še niso delali v tujini)
- Slika 2.6: Primerjava pomena vrednot/dejavnikov pri izbiri delovnega mesta za Erasmus študente generacij 2005-2010 (v letu 2011/2012) in generacij 1999-2004 (v letu 2004)
- Slika 3.1: Relativni obseg evidentirane zaposlitvene emigracije med Erasmus študenti generacij 2005-2010 (2011/2012) – struktura 2615 respondentov (%)
- Slika 3.2: Obseg zaposlitvene emigracije med Erasmus študenti generacij 2005-2010 v realiziranem vzorcu (evidentiran obseg) in populaciji (ocenjen obseg) leta 2011/2012 – število oseb
- Slika 3.3: Evidentirana potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po predvidenem obdobju bivanja v tujini – struktura 1515 potencialnih emigrantov (%)
- Slika 3.4: Potencialni zaposlitveni emigranti med Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po predvidenem obdobju bivanja v tujini – število oseb v realiziranem vzorcu in populaciji
- Slika 3.5: Evidentirani potencialni zaposlitveni emigranti med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po predvidenem obdobju bivanja v tujini in spolu – struktura (%)
- Slika 3.6: Evidentirani potencialni zaposlitveni emigranti med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po predvidenem obdobju bivanja v tujini in regiji stalnega bivališča – struktura (%)
- Slika 3.7: Evidentirani potencialni zaposlitveni emigranti med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po predvidenem obdobju bivanja v tujini in smeri študija – struktura (%)
- Slika 3.5: Relativni obseg potencialne zaposlitvene emigracije v letu 2011/2012 med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po statistični regiji njihovega stalnega bivališča
- Slika 3.6: Relativni obseg potencialne zaposlitvene emigracije med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po smeri študija na ravni 1-mestne šifre klasifikacije KLASIUS-P

- v letu 2011/2012 (%)
- Slika 3.7: Relativni obseg dejanske zaposlitvene emigracije med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po smeri študija na ravni 1-mestne šifre klasifikacije KLASIUS-P – v letu 2011/2012 (%)
- Slika 3.8: Relativni obseg odločenih (zaposlitvenih) nemigrantov med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po smeri študija na ravni 1-mestne šifre klasifikacije KLASIUS-P – v letu 2011/2012 (%)
- Slika 3.9: Relativni obseg potencialne zaposlitvene emigracije med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po smeri študija na ravni 3-mestne šifre klasifikacije KLASIUS-P – v letu 2011/2012 (%)
- Slika 4.2: Obseg skupne »zaloge« emigrantov med Erasmus študenti generacij 2005-2010 v realiziranem vzorcu (evidentiran obseg) in populaciji (ocenjen obseg) leta 2011/2012 – število oseb
- Slika 4.2: Relativni obseg skupne „zaloge“ dejanskih emigrantov med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po statistični regiji njihovega stalnega bivališča – v letu 2011/2012 (%)
- Slika 4.3: Relativni obseg skupne dejanske emigracije med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po smeri študija na ravni 1-mestne šifre klasifikacije KLASIUS-P – v letu 2011/2012 (%)
- Slika 5.1: Povezanost relativnega obsega emigracije med nekdanjimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 z gospodarsko razvitostjo (leta 2010) – za slovenske statistične regije
- Slika 5.1.1: Potencialna zaposlitvena emigracija
- Slika 5.1.2: Skupna dejanska emigracija – zaloga emigrantov
- Slika 5.2: Povezanost relativnega obsega emigracije med nekdanjimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 s stopnjo registrirane brezposelnosti v letu 2011 – za slovenske statistične regije
- Slika 5.2.1: Potencialna zaposlitvena emigracija
- Slika 5.2.2: Skupna dejanska emigracija – zaloga emigrantov
- Slika 5.3: Povezanost nagnjenosti k emigraciji med nekdanjimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 z gospodarsko razvitostjo (leta 2010) – za slovenske statistične regije
- Slika 5.3.1: Potencialna zaposlitvena emigracija
- Slika 5.3.2: Skupna dejanska emigracija – zaloga emigrantov
- Slika 5.4: Povezanost nagnjenosti k emigraciji med nekdanjimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 s stopnjo registrirane brezposelnosti (leta 2011) – za slovenske statistične regije
- Slika 5.4.1: Potencialna zaposlitvena emigracija
- Slika 5.4.2: Skupna dejanska emigracija – zaloga emigrantov
- Slika 5.5: Povezanost nagnjenosti k dolgoročni emigraciji med nekdanjimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 z gospodarsko razvitostjo (leta 2010) – za slovenske statistične regije
- Slika 5.5.1: Potencialna zaposlitvena emigracija
- Slika 5.5.2: Skupna dejanska emigracija – zaloga emigrantov
- Slika 5.6: Povezanost nagnjenosti k dolgoročni emigraciji med nekdanjimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 s stopnjo registrirane brezposelnosti (leta 2011) – za slovenske statistične regije
- Slika 5.6.1: Potencialna zaposlitvena emigracija
- Slika 5.6.2: Skupna dejanska emigracija – zaloga emigrantov

TABELE V PRILOGAH

Priloga A: Primerjava populacije in respondentov – statistična analiza razlik med obema kategorijama

Tabela 1: Primerjava populacije in respondentov – statistična analiza razlik med obema kategorijama za povprečno starost v času Erasmus izmenjave po več značilnostih udeležencev izmenjave

Priloga B: Analiza značilnosti anketiranih Erasmus študentov generacij 2005-2010 in primerjava z značilnostmi anketirancev v letu 2004 (generacije 1999-2004)

Tabela 1.1: Spol – generacije 2005-2010

Tabela 1.2: Spol – generacije 1999-2004

Tabela 2.1: Leto rojstva in starost v času anketiranja – letni podatki

Tabela 2.2: Leto rojstva in starost v času anketiranja – grupirani podatki

Tabela 2.3: Starost v času izmenjave – grupirani podatki

Tabela 3.1: Izobrazba matere in očeta – ločeno za vsakega posebej

Tabela 3.2: Izobrazba matere in očeta grupirano in skupaj za oba – najvišja dosežena izobrazba enega od staršev

Tabela 4: Anketirani Erasmus študenti po statistični regiji – generacije 2005-2010 v primerjavi z generacijami 1999-2004

Tabela 5: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po vrsti študija

Tabela 6: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po letniku študija v času izmenjave

Tabela 7: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 in generacij 1999-2004 po smeri študija

Tabela 7.1: Smer študija na agregirani ravni

Tabela 7.1.1: Smer študija za generacije 2005-2010 – na ravni enomestne šifre klasifikacije KLASIUS-P

Tabela 7.1.2: Smer študija za generacije 1999-2004

Tabela 7.2: Smer študija na ravni dvomestne šifre klasifikacije KLASIUS-P – generacije 2005-2010

Tabela 7.3: Smer študija na ravni trimestne šifre klasifikacije KLASIUS-P – generacije 2005-2010

Tabela 8: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po znanju tujih jezikov – na ravni sporazumevanja

Tabela 9: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po izkušnjah z mednarodnim okoljem pred odhodom na študentsko izmenjavo

Tabela 10: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po vrsti izmenjave oz. mednarodne mobilnosti

Tabela 11: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po vrsti izmenjave oz. mobilnosti, za katero so se odločili odgovarjati v nadaljnjih vprašanjih o izmenjavi

Tabela 12: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po državi izmenjave/mobilnosti

Tabela 13: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po letu izmenjave/mobilnosti

Tabela 14: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po trajanju izmenjave/mobilnosti

Tabela 15: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po vrsti nastanitve v času izmenjave/mobilnosti

Tabela 16: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po razlogu za izbor države in izobraževalne ustanove oz. podjetja/organizacije

Tabela 17: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 in 1999-2004 po glavnih motivih za sprejem odločitve za udeležbo na izmenjavi

Tabela 17.1: Na izmenjavi zaradi študija – generacije 2005-2010 in 1999-2004

Tabela 17.2: Na izmenjavi zaradi prakse – generacije 2005-2010

- Tabela 18: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 in 1999-2004 po oceni posameznih vidikov bivanja in študija oziroma prakse v tujini
- Tabela 19: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 in 1999-2004 po oceni pridobitev (koristi) z mobilnostjo/izmenjavo
- Tabela 20: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po verjetnosti sprejema ponudbe za zaposlitev v tujini (po končanem študiju) in nekaterih njihovih značilnostih
- Tabela 20.1: Spol
- Tabela 20.2: Regija stalnega bivališča
- Tabela 20.3: Smer študija – na ravni enomestne šifre klasifikacije KLASIUS-P
- Tabela 21: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 in 1999-2004 po iskanju dela v tujini in zaposlitvi v tujini ter nekaterih njihovih značilnostih
- Tabela 21.1: Spol
- Tabela 21.2: Regija stalnega bivališča
- Tabela 21.3: Smer študija na ravni enomestne šifre klasifikacije KLASIUS-P
- Tabela 22: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po podiplomskem študiju v tujini kot odskočni deski za zaposlitev v tujini
- Tabela 23: Anketirani Erasmus študenti v obdobju 2005-2010 po državi dosedanje zaposlitve v tujini – pogostost pojavljanja posamezne države in delež respondentov, ki so bili v posamezni državi
- Tabela 24: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po načinu odhoda v tujino
- Tabela 25: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po odhodu v tujino (in bivanju v tujini v času anketiranja) zaradi drugih razlogov (ne zaradi zaposlitve)
- Tabela 26: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010, ki so odšli v tujino zaradi drugih razlogov kot je delo/zaposlitev, po razlogu odhoda
- Tabela 27: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010, ki so bili v času anketiranja v tujini, in so odšli v tujino zaradi drugih razlogov kot je delo/zaposlitev, po državi bivanja

Priloga C: Zaposlitvena in skupna emigracija anketiranih Erasmus študentov generacij 2005-2010

- Tabela 1: Potencialni zaposlitveni emigranti med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po predvidenem obdobju bivanja v tujini in nekaterih njihovih značilnostih (spolu, regiji, smeri študija)
- Tabela 1.1: Potencialni zaposlitveni emigranti po predvidenem obdobju bivanja v tujini in spolu
- Tabela 1.2: Potencialni zaposlitveni emigranti po predvidenem obdobju bivanja v tujini in statistični regiji njihovega stalnega bivališča
- Tabela 1.3: Potencialni zaposlitveni emigranti po predvidenem obdobju bivanja v tujini in smeri njihovega študija na ravni 1-mestne šifre klasifikacije KLASIUS-P
- Tabela 2: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po smeri študija na ravni 3-mestne šifre klasifikacije KLASIUS-P – v letu 2011/2012
- Tabela 3: Skupna dejanska emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po predvidenem obdobju bivanja v tujini in nekaterih značilnostih migrantov (spolu, regiji, smeri študija)
- Tabela 3.1: Emigranti po predvidenem obdobju bivanja v tujini in spolu
- Tabela 3.2: Emigranti po predvidenem obdobju bivanja v tujini in statistični regiji njihovega stalnega bivališča
- Tabela 3.3: Emigranti po predvidenem obdobju bivanja v tujini in smeri njihovega študija na ravni 1-mestne šifre klasifikacije KLASIUS-P
- Tabela 4: Skupna dejanska emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po smeri študija na ravni 3-mestne šifre klasifikacije KLASIUS-P – v letu 2011/2012

LITERATURA IN VIRI

- Anketa, 2004. Meddržavna mobilnost in potencialno odseljevanje slovenskih študentov in mladih diplomantov v tujino – stanje leta 2004. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja – Inštitut za narodnostna vprašanja, maj-junij, 2004.
- Anketa (2011). Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov v študijskih letih 2005/2006-2009/2010. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja, oktober-november, 2011.
- Anketa (2012). Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov v študijskem letu 2010/2011. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja, februar-marec, 2012.
- Bevc, Milena (1991). *Ekonomski pomen izobraževanja*. Radovljica – Ljubljana: Didakta: Inštitut za ekonomska raziskovanja.
- Bevc, Milena (ed.), Marina Lukšič – Hacin, Jernej Zupančič (2004). *Migracijska politika in problem bega možganov*. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja – Inštitut za narodnostna vprašanja.
- Bevc, Milena (ur.), Sonja Uršič, Mitja Čok (2010). *Financiranje, pravičnost in učinkovitost terciarnega izobraževanja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Bevc, Milena (ur.), Marko Ogorevc, Klemen Koman (2012). *Emigracija slovenskih raziskovalcev in njihova zaposlitvena mobilnost znotraj Slovenije*. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja.
- Bevc, Milena (ur.), Sonja Uršič (2013). Migracije in njihov vpliv na število in strukturo prebivalcev v državah OECD, EU in Sloveniji ter njenih statističnih regijah. Raziskovalni projekt »Migracije v Sloveniji kot razvojni dejavnik države in njenih regij«. Zaključno poročilo – 1. del. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja.
- Bevc, Milena (ur.), Sonja Uršič (2013a). *Selitve kot razvojni dejavnik Slovenije in njenih regij*. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja.
- Bevc, Milena (ur.), Marko Ogorevc, Sonja Uršič (2013). Meddržavna mobilnost in emigracija Erasmus študentov generacij 2005-2010. Raziskovalni projekt »Migracije v Sloveniji kot razvojni dejavnik države in njenih regij«. Zaključno poročilo – 2. del. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja.
- CMEPIUS (2011). Erasmus študenti v obdobju 2005-2009, e-naslovi. Interna dokumentacija. Ljubljana: Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja.
- CMEPIUS (2012). Erasmus študenti v letu 2010, e-naslovi. Interna dokumentacija. Ljubljana: Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja.
- CMEPIUS (2012a). Erasmus študenti v obdobju 2005-2010, populacija. Interna dokumentacija. Ljubljana: Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja.
- EC (2013). European Commission – Education and training, Erasmus statistics – Slovenia. Dostopno na: http://ec.europa.eu/education/erasmus/doc/stat/1011/countries/slovenia_en.pdf (21. 3. 2013)

- KLASIUS-P-P (2006). Klasifikacije področij izobraževalnih aktivnosti. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno na:
<http://www.stat.si/klasje/tabela.aspx?cvn=3968> (20. 9. 2011)
- Marinšek, Robert (2013). Razmišljanja o Zaključnem poročilu raziskave »Meddržavna mobilnost in emigracija Erasmus študentov generacij 2005-2010«. Ljubljana: Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja.
- SURS (2012). *Izobraževanje v Sloveniji*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
- SURS (2012a). *Statistični letopis Slovenije 2012*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
- SURS (2013). Sstat podatkovni portal. Izobraževanje. Vpisani v terciarno izobraževanje. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno na:
http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Dem_soc/09_izobrazevanje/08_terciarno_izobraz/01_09550_vpisani_splosno/01_09550_vpisani_splosno.asp (26. 8. 2013)
- Vprašalnik (2011). Vprašalnik o meddržavni mobilnosti in emigraciji slovenskih Erasmus študentov. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja. Dostopno na:
https://www.surveymonkey.com/s.aspx?sm=iOUFZE8IXJb0CvY3B2azpvbd1IVmFMSMeOV_2b3rlf9ng_3d
- ZRSZ (2012). Stopnja registrirane brezposelnosti. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. Dostopno na:
http://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah/stopnja_registrirane_brezposelnosti (1. 3. 2012)

PRILOGE

PRILOGA A (k poglavju 1.)

Tabela 1: Primerjava populacije in respondentov – statistična analiza razlik med obema kategorijama za povprečno starost v času Erasmus izmenjave po več značilnostih udeležencev izmenjave

	POPULACIJA			RESPONDENTI				PRIMERJAVA			
	Povprečje (leta)	Števílo	Stand. odklon	Povprečje (leta)	Števílo	Stand. odklon	Stand. odklon	Sto-pinje prostosti	Abso-lutna raz-lika (v letih)	T-test	Ver-jet-nost
SPOL											
Ženski	23,06	4660	2,201	22,99	1337	2,505	0,084	1966,0	0,07	0,810	0,418
Moški	23,29	2535	2,505	23,61	606	3,121	0,165	801,2	0,32	1,943	0,052
LETO IZMENJAVE											
2005	23,30	879	2,148	23,26	192	2,108	0,166	284,3	0,04	0,248	0,804
2006	23,03	970	1,823	23,20	318	2,192	0,159	469,2	0,17	1,047	0,296
2007	23,08	1192	2,393	23,26	420	2,946	0,190	624,5	0,18	0,933	0,351
2008	22,93	1308	2,114	23,23	495	3,099	0,212	675,4	0,30	1,419	0,156
2009	23,24	1368	2,796	23,15	526	2,989	0,158	898,7	0,08	0,528	0,598
2010	23,25	1478	2,302	23,54	810	3,671	0,214	1165,4	0,29	1,364	0,173
DRŽAVA IZMENJAVE											
Avstrija	23,07	560	1,957	23,66	168	3,727	0,552	195,4	0,59	1,070	0,286
Belgija	23,07	242	3,024	23,15	96	3,050	0,368	173,1	0,08	0,205	0,837
Bolgarija	22,86	22	1,754	22,60	5	2,608	1,594	4,9	0,26	0,165	0,877
Ciper	23,33	3	1,528	22,00	1						
Češka	23,14	358	1,937	23,42	138	3,470	0,537	170,9	0,28	0,522	0,602
Danska	22,72	197	2,085	23,41	71	3,031	0,540	94,9	0,69	1,283	0,203
Estonija	23,39	23	2,554	24,43	7	3,994	2,246	7,6	1,04	0,462	0,658
Finska	22,80	223	2,417	23,21	85	3,559	0,588	114,8	0,41	0,696	0,488
Francija	22,99	489	2,224	22,84	193	2,494	0,225	319,1	0,15	0,661	0,509
Grčija	22,94	94	2,526	23,80	20	3,833	1,294	22,6	0,86	0,668	0,511
Irska	22,91	56	2,201	23,60	25	4,072	1,505	30,4	0,69	0,458	0,650
Islandija	23,91	11	2,300	24,00	7	2,887	1,431	10,8	0,09	0,064	0,951
Italija	23,81	407	2,920	23,91	147	2,956	0,285	255,6	0,10	0,353	0,724
Latvija	23,50	12	1,679	23,25	4	0,957	0,539	9,6	0,25	0,464	0,654
Lichtenstein	22,00	1		23,00	1						
Litva	23,00	86	1,782	22,43	23	1,037	0,228	60,7	0,57	2,477	0,016
Madžarska	23,75	65	2,339	22,85	13	1,994	0,538	19,2	0,91	1,688	0,108
Malta	22,18	17	1,185	22,00	9	1,323	0,545	14,9	0,18	0,324	0,751
Nemčija	23,13	1042	1,910	23,26	411	2,997	0,239	546,4	0,13	0,537	0,592
Nizozemska	22,88	315	1,597	23,16	116	2,827	0,471	142,9	0,27	0,578	0,564
Norveška	23,78	63	4,156	23,61	28	3,655	0,793	58,5	0,17	0,215	0,830
Poljska	23,09	247	1,780	22,78	91	1,625	0,192	174,7	0,30	1,590	0,114
Portugalska	22,94	692	1,689	23,15	242	2,746	0,294	307,1	0,22	0,732	0,464
Romunija	24,00	10	3,127	23,75	4	4,992	3,537	4,0	0,25	0,071	0,948
Slovaška	23,16	68	1,817	23,16	19	1,979	0,529	27,1	0,00	0,007	0,994
Španija	23,07	1165	1,996	23,35	463	3,290	0,258	602,0	0,28	1,092	0,275
Švedska	22,73	213	2,032	22,79	97	2,566	0,356	153,1	0,06	0,173	0,863
Turčija	25,27	159	5,948	23,67	45	2,164	0,486	190,6	1,60	3,302	0,001
Velika Britanija	23,28	355	2,408	23,24	124	2,536	0,271	205,6	0,03	0,126	0,900
VRSTA IZMENJAVE											
Praksa	23,81	879	3,543	23,58	200	3,316	0,249	311,0	0,23	0,904	0,367
Študij	23,05	6316	2,072	23,22	2183	2,941	0,093	2964,5	0,17	1,831	0,067
Oboje				23,56	284	3,376					
Skupaj	23,14	7195	2,315								
SMER ŠTUDIJA											
0. Splošne izobraževalne aktivnosti/izidi				24,22	18	4,622					
1. Izobraževalne vede in izobraž. učiteljev	23,08	229	1,731	23,43	86	3,047	0,586	106,3	0,35	0,593	0,555
2. Umetnost in humanistika	23,51	1437	2,478	23,43	638	2,942	0,153	1054,9	0,07	0,490	0,624
3. Družbene, poslov., uprav. in prav. vede	22,94	3536	2,352	22,90	1036	2,708	0,105	1521,3	0,05	0,442	0,659
4. Naravosl., matemat. in računalništvo	23,30	441	2,254	23,32	180	2,825	0,284	276,5	0,02	0,053	0,958
5. Tehnika, proizv. tehnologije in gradben.	23,18	779	1,726	23,57	293	3,037	0,318	365,2	0,39	1,228	0,220
6. Kmetijstvo, gozdar., ribiš., veterinarstvo	23,32	129	3,298	23,84	25	2,375	0,443	44,1	0,52	1,178	0,245
7. Zdravstvo in sociala	23,32	425	2,100	23,40	222	2,893	0,286	345,7	0,07	0,251	0,802
8. Storitve	23,12	186	2,359	23,56	135	3,833	0,561	206,5	0,44	0,792	0,429
9. Neopredeljeno	22,33	33	2,986	22,91	44	2,559	0,613	62,8	0,58	0,939	0,351

Vir: Lastni izračuni na podlagi naslednjih virov: Anкета (2011, 2012), IER; Cnepius, 2012 (Erasmus študenti 2005-2010, populacija, interna dokumentacija); KLASIUS-P-P (2006).

* Analiza statistično značilnih razlik za dimenzije, za katere smo pridobili podatke za obe kategoriji (populacijo in respondente). Izhodišče je edina zvezna spremenljivka (značilnost) –starost. Opazovana je povprečna starost po spolu, ipd.

PRILOGA B

(k poglavju 2.)

**ANALIZA ZNAČILNOSTI ANKETIRANIH ERASMUS ŠTUDENTOV
GENERACIJ 2005-2010 IN PRIMERJAVA Z ZNAČILNOSTMI
ANKETIRANCEV V LETU 2004 (GENERACIJE 1999-2004)**

Tabela 1: Anketirani Erasmus študenti po spolu

Tabela 1.1: Spol – generacije 2005-2010

Spol	Število	Struktura (%)	
		Vsi	Brez »ni podatka«
Moški	855	30,9	31,1
Ženske	1895	68,6	68,9
Skupaj	2750	99,5	100
Ni podatka	13	0,5	
SKUPAJ	2763	100	

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

Tabela 1.2: Spol – generacije 1999-2004

Spol	Število	Struktura (%)
Moški	151	35,7
Ženske	272	64,3
Skupaj	423	100

Vir: Anketa 2004.

Tabela 2: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po letu rojstva in starosti (v času anketiranja in v času izmenjave)

Tabela 2.1: Leto rojstva in starost v času anketiranja – letni podatki

Leto rojstva	Respondenti po letu rojstva			Respondenti po starosti v času anketiranja			
	Število	Struktura (%)		Starost (leta)	Število	Struktura (%)	
		Vsi	Brez »ni podatka«			Vsi	Brez »ni podatka«
1970	1	0	0	42	1	0	0
1974	1	0	0	38	1	0	0
1975	7	0,3	0,3	37	7	0,3	0,3
1976	4	0,1	0,1	36	4	0,1	0,1
1977	8	0,3	0,3	35	8	0,3	0,3
1978	9	0,3	0,3	34	9	0,3	0,3
1979	24	0,9	0,9	33	24	0,9	0,9
1980	57	2,1	2,1	32	57	2,1	2,1
1981	96	3,5	3,6	31	96	3,5	3,6
1982	178	6,4	6,6	30	178	6,4	6,6
1983	240	8,7	8,9	29	240	8,7	8,9
1984	346	12,5	12,8	28	346	12,5	12,8
1985	379	13,7	14	27	379	13,7	14
1986	435	15,7	16,1	26	435	15,7	16,1
1987	421	15,2	15,6	25	421	15,2	15,6
1988	278	10,1	10,3	24	278	10,1	10,3
1989	186	6,7	6,9	23	186	6,7	6,9
1990	31	1,1	1,1	22	31	1,1	1,1
1991	1	0	0	21	1	0	0
1993	1	0	0	19	1	0	0
1995	1	0	0	17	1	0	0
Skupaj	2704	97,9	100	Skupaj	2704	97,9	100
Ni podatka	59	2,1		Ni podatka	59	2,1	
SKUPAJ	2763	100		SKUPAJ	2763	100	

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER in lastni izračuni na podlagi podatkov v tej anketi.

Tabela 2.2: Leto rojstva in starost v času anketiranja – grupirani podatki

Respondenti po letu rojstva				Respondenti po starosti v času anketiranja			
Leto rojstva	Število	Struktura (%)		Starost (leta)	Število	Struktura (%)	
		Vsi	Brez »ni podatka«			Vsi	Brez »ni podatka«
do 1980	111	4,0	4,1	do 24	498	18,0	18,4
1981 - 1985	1239	44,8	45,8	25 - 26	856	31,0	31,7
1986 - 1990	1351	48,9	50,0	27 - 28	725	26,2	26,8
1991+	3	0,1	0,1	29 - 30	418	15,1	15,5
Skupaj	2704	97,9	100	nad 30	207	7,5	7,7
Ni podatka	59	2,1		Skupaj	2704	97,9	100
SKUPAJ	2763	100		Ni podatka	59	2,1	
				SKUPAJ	2763	100	

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER in lastni izračuni na podlagi podatkov v tej anketi.

Tabela 2.3: Starost v času izmenjave – grupirani podatki

Starost (leta)	Število	Struktura (%)	
		Vsi	Brez »ni podatka«
do 20	110	4,0	4,0
21 do 22	1139	41,2	41,3
23 do 24	1009	36,5	36,5
25 do 26	320	11,6	11,6
nad 26	183	6,6	6,6
Skupaj	2761	99,9	100
Ni podatka	2	0,1	
SKUPAJ	2763	100	

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER in lastni izračuni na podlagi podatkov v tej anketi.

Tabela 3: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po izobrazbi staršev – matere in očeta

Tabela 3.1: Izobrazba matere in očeta – ločeno za vsakega posebej

Stopnja izobrazbe	Mama			Oče		
	Število	Struktura (%)		Število	Struktura (%)	
		Vsi	Brez »ni podatka«		Vsi	Brez »ni podatka«
Osnovna šola ali manj	141	5,1	5,2	110	4,0	4,1
Poklicna šola	461	16,7	16,9	584	21,1	21,8
Srednja tehnična šola, gimnazija	666	24,1	24,5	681	24,6	25,4
Terciarna izobrazba	1455	52,7	53,4	1306	47,3	48,7
- višja, visoka	1263	45,7	46,4	1041	37,7	38,8
- magisterij, doktorat	192	6,9	7,1	265	9,6	9,9
Skupaj	2723	98,6	100	2681	97,0	100
Ni podatka	40	1,4		82	3,0	
SKUPAJ	2763	100		2763	100	

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

Tabela 3.2: Izobrazba matere in očeta grupirano in skupaj za oba – najvišja dosežena izobrazba enega od staršev*

Stopnja izobrazbe – grupirano	Število	Struktura (%)	
		Vsi	Brez »ni podatka«
Manj kot osnovna šola (OŠ), OŠ, poklicna šola	381	13,8	14,0
Srednja šola	567	20,5	20,8
Terciarna izobrazba (višja, visoka, magisterij, doktorat)	1777	64,3	65,2
Skupaj	2725	98,6	100
Ni podatka	38	1,4	
SKUPAJ	2763	100	

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Upoštevana je izobrazba tistega od staršev, ki ima višjo izobrazbo.

Tabela 4: Anketirani Erasmus študenti po statistični regiji – generacije 2005-2010 v primerjavi z generacijami 1999-2004

Statistična regija	Generacije 2005-2010 (anketiranje 2011/2012)			Generacije 1999-2004 (anketiranje 2004)		
	Število	Struktura (%)		Število	Struktura (%)	
		Vsi	Brez »ni podatka«		Vsi	Brez »ni podatka«
Pomurska	76	2,8	2,8	22	5,2	5,3
Podravska	289	10,5	10,6	65	15,4	15,7
Koroška	90	3,3	3,3	15	3,5	3,6
Savinjska	262	9,5	9,6	41	9,7	9,9
Zasavska	43	1,6	1,6	4	0,9	1,0
Spodnjeposavska	71	2,6	2,6	7	1,7	1,7
Jugovzhodna Slovenija	153	5,5	5,6	16	3,8	3,9
Osrednjeslovenska	1018	36,8	37,2	110	26,0	26,6
Gorenjska	249	9,0	9,1	43	10,2	10,4
Notranjsko-kraška	76	2,8	2,8	11	2,6	2,7
Goriška	235	8,5	8,6	32	7,6	7,7
Obalno-kraška	173	6,3	6,3	47	11,1	11,4
Skupaj	2735	99,0	100	413	97,6	100
Ni podatka	28	1,0		10	2,4	
SKUPAJ	2763	100		423	100	

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER; Anketa, 2004.

Tabela 5: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po vrsti študija

Vrsta študija	Število	Struktura (%)	
		Vsi	Brez »ni podatka«
bolonjski	803	29,1	29,8
stari	1895	68,6	70,2
Skupaj	2698	97,6	100
Ni podatka	65	2,4	
SKUPAJ	2763	100	

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

Tabela 6: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po letniku študija v času izmenjave

Letnik študija	Število	Struktura (%)	
		Vsi	Brez »ni podatka«
1	42	1,5	1,5
2	203	7,3	7,4
3	750	27,1	27,3
4	750	27,1	27,3
5 in 6	166	6,0	6,0
Absolvent	742	26,9	27,0
Diplomiral	99	3,6	3,6
Skupaj	2752	99,6	100
Ni podatka	11	0,4	
SKUPAJ	2763	100	

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

Tabela 7: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 in generacij 1999-2004 po smeri študija

Tabela 7.1: Smer študija na agregirani ravni

Tabela 7.1.1: Smer študija za generacije 2005-2010 – na ravni enomestne šifre klasifikacije KLASIUS-P

Šifra in naziv smeri	Število	Struktura (%)	
		Vsi	Brez »ni podatka«
0. Splošne izobraževalne aktivnosti/izidi	18	0,7	0,7
1. Izobraževalne vede in izobraževanje učiteljev	86	3,1	3,2
2. Umetnost in humanistika	640	23,2	23,9
3. Družbene, poslovne, upravne in pravne vede	1036	37,5	38,7
4. Naravoslovje, matematika in računalništvo	180	6,5	6,7
5. Tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo	293	10,6	10,9
6. Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, veterinarstvo	25	0,9	0,9
7. Zdravstvo in sociala	222	8,0	8,3
8. Storitve	135	4,9	5,0
9. Neopredeljeno	44	1,6	1,6
Skupaj	2679	97,0	100
Ni podatka	84	3,0	
SKUPAJ	2763	100	

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

Tabela 7.1.2: Smer študija za generacije 1999-2004

Smer študija	Število	Struktura (%)
Ekonomske	115	27,2
Pravne	41	9,7
Ostale družboslovne	39	9,2
Humanistične	107	25,3
Naravoslovno-matematične in tehniške	32	7,6
Biotehniške	29	6,9
Vse ostale smeri	63	14,9
Skupaj	423	100

Vir: Anketa, 2004.

Tabela 7.2: Smer študija na ravni dvomestne šifre klasifikacije KLASIUS-P – generacije 2005-2010

Šifra in naziv smeri	Število	Struktura (%)	
		Vsi	Brez »ni podatka«
01. Splošne izobraževalne aktivnosti/izidi	13	0,5	0,5
09. Osebnostni razvoj	4	0,1	0,1
14. Izobraževalne vede in izobraževanje učiteljev	85	3,1	3,2
21. Umetnost	171	6,2	6,4
22. Humanistika	470	17,0	17,6
31. Družbene vede	669	24,2	25,0
32. Novinarstvo in obveščanje	16	0,6	0,6
34. Poslovne in upravne vede	202	7,3	7,5
38. Pravne vede	147	5,3	5,5
40. Naravoslovje, matemat. in računalništvo (podrobneje neopredeljeno)	33	1,2	1,2
42. Vede o živi naravi	53	1,9	2,0
44. Fizikalne in kemijske vede	27	1,0	1,0
46. Matematika in statistika	15	0,5	0,6
48. Računalništvo	50	1,8	1,9
52. Tehnika	82	3,0	3,1
54. Proizvodne tehnologije	33	1,2	1,2
58. Arhitektura, urbanizem in gradbeništvo	178	6,4	6,6
62. Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo	22	0,8	0,8
64. Veterinarstvo	3	0,1	0,1
72. Zdravstvo	166	6,0	6,2
76. Socialno delo	59	2,1	2,2
81. Osebne storitve	100	3,6	3,7
84. Transportne storitve	24	0,9	0,9
85. Varstvo okolja	6	0,2	0,2
86. Varovanje	6	0,2	0,2
99. Neopredeljeno po ožjem področju	44	1,6	1,6
Skupaj	2678	96,9	100
Ni podatka	85	3,1	
SKUPAJ	2763	100	

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

Tabela 7.3: Smer študija na ravni trimestne šifre klasifikacije KLASIUS-P – generacije 2005-2010

Šifra in naziv smeri	Število	Struktura (%)	
		Vsi	Brez »ni podatka«
010 Splošne izobraževalne aktivnosti/izidi	13	0,5	0,5
090 Osebnostni razvoj	5	0,2	0,2
140 Izobraževalne vede in izobraževanje učiteljev (splošno)	13	0,5	0,5
142 Izobraževalne vede	13	0,5	0,5
143 Izobraževanje vzgojiteljev predšolskih otrok	7	0,3	0,3
144 Izobraževanje učiteljev za primarno (bazično izobraževanje)	33	1,2	1,2
145 Izobraževanje učiteljev posameznih predmetov	18	0,7	0,7
146 Izobražev. učiteljev za poučev. poklicnih in praktičnih predmetov	2	0,1	0,1
210 Umetnost	25	0,9	0,9
211 Umetnostna zgodovina, slikarstvo, kiparstvo	38	1,4	1,4
212 Glasba, ples, dramska umetnost	24	0,9	0,9
213 Avdiovizualne tehnike in (multi)medijska proizvodnja	5	0,2	0,2
214 Oblikovanje	78	2,8	2,9
215 Umetna obrt	1	0,0	0,0
220 Humanistika (podrobneje neopredeljeno)	108	3,9	4,0
221 Religija, verstva	12	0,4	0,4
222 Tuji jeziki	277	10,0	10,3
223 Slovenski jezik	18	0,7	0,7
225 Zgodovina in arheologija	34	1,2	1,3
226 Filozofija, logika in etika	20	0,7	0,7
310 Družbene vede (podrobneje neopredeljeno)	158	5,7	5,9
311 Psihologija	32	1,2	1,2
312 Sociologija in študiji kultur	60	2,2	2,2
313 Politologija, odnosi posameznik-družba-država	60	2,2	2,2
314 Ekonomija	361	13,1	13,5
321 Novinarstvo in poročevalstvo	13	0,5	0,5
322 Knjižničarstvo, dokumentalistika, arhivistika	3	0,1	0,1
340 Poslovne in upravne vede (podrobneje neopredeljeno)	53	1,9	2,0
342 Marketing in oglaševanje	62	2,2	2,3
343 Finančništvo, bančništvo, zavarovalništvo	54	2,0	2,0
344 Računovodstvo, knjigovodstvo in davkarstvo	9	0,3	0,3
345 Poslovanje in upravljanje	19	0,7	0,7
346 Tajniško in administrativno delo	4	0,1	0,1
380 Pravne vede	148	5,4	5,5
400 Naravosl., matematika in računalništvo (podrobneje neopredeljeno)	33	1,2	1,2
421 Biologija in biokemija	38	1,4	1,4
422 Okoljske in okoljevarstvene vede	16	0,6	0,6
440 Fizika (podrobneje neopredeljeno)	3	0,1	0,1
441 Fizika in astronomija	4	0,1	0,1
442 Kemija	15	0,5	0,6
443 Geofizikalne vede	5	0,2	0,2
461 Matematika	10	0,4	0,4
462 Statistika	5	0,2	0,2
481 Računalniške vede	49	1,8	1,8
482 Uporabno računalništvo	2	0,1	0,1
520 Tehnika (podrobneje neopredeljeno)	6	0,2	0,2
521 Strojništvo in obdelava kovin	31	1,1	1,2
522 Elektrotehnika in energetika	22	0,8	0,8
523 Elektronika in avtomatizacija	17	0,6	0,6
524 Kemijska tehnologija in procesno inženirstvo	6	0,2	0,2
541 Živilska tehnologija	19	0,7	0,7

Tabela 7.3: Nadaljevanje tabele

Šifra in naziv smeri	Število	Struktura (%)	
		Vsi	Brez »ni podatka«
542 Tekstilna, konfekcijska, čevljarska in usnjarska tehnologija	8	0,3	0,3
543 Lesarska, papirniška, plastična, steklarska in podobna tehnologija	6	0,2	0,2
581 Arhitektura in urbanizem	132	4,8	4,9
582 Gradbeništvo	46	1,7	1,7
620 Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo (široki programi)	10	0,4	0,4
621 Poljedelstvo in živinoreja	2	0,1	0,1
622 Hortikultura	5	0,2	0,2
623 Gozdarstvo in lov	5	0,2	0,2
640 Veterinarstvo	3	0,1	0,1
720 Zdravstvo (podrobneje neopredeljeno)	11	0,4	0,4
721 Medicina	70	2,5	2,6
723 Zdravstvena nega in oskrba	10	0,4	0,4
724 Zobozdravstvo	4	0,1	0,1
725 Zdravstvena tehnologija	3	0,1	0,1
726 Terapija in rehabilitacija	11	0,4	0,4
727 Farmacija in lekarništvo	56	2,0	2,1
761 Varstvo otrok in skrb za mladostnike	6	0,2	0,2
762 Socialno delo in svetovanje	51	1,8	1,9
811 Hotelirstvo in gostinstvo	36	1,3	1,3
812 Potovanja, turizem, prosti čas	41	1,5	1,5
813 Šport	22	0,8	0,8
840 Transportne storitve	24	0,9	0,9
850 Varstvo okolja (podrobneje neopredeljeno)	6	0,2	0,2
861 Varovanje oseb in premoženja	2	0,1	0,1
863 Vojaške in obrambne vede	4	0,1	0,1
999 Neopredeljeno po podrobnem področju	44	1,6	1,6
Skupaj	2679	97,0	100
Ni podatka	84	3,0	
SKUPAJ	2763	100	

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

Tabela 8: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po znanju tujih jezikov – na ravni sporazumevanja

Tuj jezik	Število	% od vseh respondentov na vprašalnik
angleški	2739	99,1
francoski	391	14,2
italijanski	572	20,7
hrvaški, srbski ipd.	1640	59,4
ruski	69	2,5
nemški	1412	51,1
španski	683	24,7
madžarski	13	0,5
drugo (navedite): najpogostejši	280	10,1
- portugalski	99	3,6
- češki	42	1,5
- poljski	32	1,2
- švedski	14	0,5
- slovaški	13	0,5
- makedonski	11	0,4
- nizozemski	10	0,4

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

Tabela 9: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po izkušnjah z mednarodnim okoljem pred odhodom na študentsko izmenjavo

Vrsta izkušnje z mednarodnim okoljem in obdobje najdaljše mednarodne izmenjave	Število	% od vseh respondentov na vprašalnik
Vrsta izkušnje		
nisem imel-a nobenih mednarodnih izkušenj	709	25,7
vsaj eden od ožjih družinskih članov (starši, brat, sestra) je živel vsaj tri mesece neprekinjeno v tujini	555	20,1
vsaj eden od drugih sorodnikov, prijateljev ali znancev je živel vsaj tri mesece v tujini	1056	38,2
sestra, brat, prijatelji, sošolci in vrstniki, s katerimi se družim, so se udeležili mednarodnih študentskih izmenjav	1220	44,2
sam-a sem živel-a vsaj tri mesece neprekinjeno v tujini	279	10,1
v preteklosti sem se udeležil-a vsaj enega kongresa/konference v tujini	664	24,0
v preteklosti sem se udeležil-a vsaj ene od mednarodnih izmenjav: študentske, dijaške, ipd.	672	24,3
Obdobje najdaljše mednarodne izmenjave (število dni)		
do 30	529	87,3
31 – 180	56	9,2
181 – 365	16	2,6
nad 365	5	0,8
Skupaj	606	100

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

Tabela 10: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po vrsti izmenjave/mednarodne mobilnosti

Vrsta izmenjave	Število	Struktura (%)	
		Vsi	Brez »ni podatka«
študij	2249	81,4	84,4
praksa	196	7,1	7,4
oboje	220	8,0	8,3
Skupaj	2665	96,5	100
Ni podatka	98	3,5	
SKUPAJ	2763	100	

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

Tabela 11: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po vrsti izmenjave/mobilnosti, za katero so se odločili odgovarjati v nadaljnjih vprašanjih o izmenjavi

Vrsta izmenjave	Število	Struktura (%)	
		Vsi	Brez »ni podatka«
študij	2025	73,3	90,0
praksa	224	8,1	10,0
Skupaj	2249	81,4	100
Ni podatka	514	18,6	
SKUPAJ	2763	100	

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

Tabela 12: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po državi izmenjave/mobilnosti

Država Erasmus izmenjave	Število	Struktura (%)	
		Vsi	Brez »ni podatka«
Španija	463	16,8	17,4
Nemčija	412	14,9	15,5
Portugalska	242	8,8	9,1
Francija	194	7,0	7,3
Avstrija	168	6,1	6,3
Italija	147	5,3	5,5
Češka	138	5,0	5,2
Velika Britanija	124	4,5	4,7
Nizozemska	116	4,2	4,4
Švedska	97	3,5	3,7
Belgija	96	3,5	3,6
Poljska	91	3,3	3,4
Finska	85	3,1	3,2
Danska	71	2,6	2,7
Turčija	45	1,6	1,7
Norveška	28	1,0	1,1
Irska	25	0,9	0,9
Litva	23	0,8	0,9
Grčija	20	0,7	0,8
Slovaška	19	0,7	0,7
Madžarska	13	0,5	0,5
Malta	9	0,3	0,3
Estonija	7	0,3	0,3
Islandija	7	0,3	0,3
Bolgarija	5	0,2	0,2
Latvija	4	0,1	0,2
Romunija	4	0,1	0,2
Ciper	1	0,0	0,0
Lihtenštajn	1	0,0	0,0
Skupaj	2655	96,1	100
Ni podatka	108	3,9	
SKUPAJ	2763	100	

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

Tabela 13: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po letu izmenjave/mobilnosti

Študijsko leto izmenjave	Število	Struktura (%)	
		Vsi	Brez »ni podatka«
2005/06	193	7,0	7,3
2006/07	283	10,2	10,7
2007/08	378	13,7	14,3
2008/09	486	17,6	18,3
2009/10	520	18,8	19,6
2010/11	792	28,7	29,9
Skupaj	2652	96,0	100
Ni podatka	111	4,0	
SKUPAJ	2763	100	

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

Tabela 14: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po trajanju izmenjave/mobilnosti

Obdobje izmenjave	Število	Struktura (%)	
		Vsi	Brez »ni podatka«
1 semester	1387	50,2	52,0
2 semestra	827	29,9	31,0
drugo (navedite število mesecev)*	453	16,4	17,0
Skupaj	2667	96,5	100
Ni podatka	96	3,5	
SKUPAJ	2763	100	

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* V povprečju so bili ti respondenti na izmenjavi 5,3 mesece.

Tabela 15: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po vrsti nastanitve v času izmenjave/mobilnosti

Vrsta nastanitve	Število	Struktura (%)	
		Vsi	Brez »ni podatka«
študentski dom	1209	43,8	45,5
najemnik (soba, stanovanje)	1350	48,9	50,8
drugo (navedite)	100	3,6	3,8
Skupaj	2659	96,2	100
Ni podatka	104	3,8	
SKUPAJ	2763	100	

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

Tabela 16: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po razlogu za izbor države in izobraževalne ustanove oz. podjetja/organizacije

Razlog za izbor države/ustanove/organizacije	Število	% od vseh respondentov na vprašalnik
1-študijska vsebina oziroma področje praktičnega usposabljanja	1290	46,7
2-kakovost študija oziroma praktičnega usposabljanja (kvaliteta profesorjev in študentov)	1185	42,9
3-stroški bivanja in študija oziroma študijske prakse	511	18,5
4-oddaljenost (čas, prevozni stroški)	285	10,3
5-jezik	1612	58,3
6-kulturna podobnost	302	10,9
7-kulturna razlika	988	35,8
8-drugo (navedite)	308	11,1

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

Tabela 17: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 in 1999-2004 po glavnih motivih za sprejem odločitve za udeležbo na izmenjavi

Tabela 17.1: Na izmenjavi zaradi študija – generacije 2005-2010 in 1999-2004

Motiv	Generacije 2005-2010 (anketiranje 2011/2012)		Generacije 1999-2004 (anketiranje 2004)	
	Število	% od vseh, ki so bili na izmenjavi zaradi študija	Število	% od vseh respondentov (414)
1-razširitev znanja na svojem študijskem področju	1847	74,8	351	84,8
2-pridobitev mednarodnih izkušenj	2294	92,9	396	95,7
3-ugled tuje univerze in/ali profesorja	559	22,6	91	22,0
4-boljši pogoji za študij v izbrani državi	455	18,4	114	27,5
5-izboljšanje znanja tujih jezikov	2077	84,1	370	89,4
6-razširitev splošnega znanja, razgledanosti	2088	84,6	368	88,9
7-kakovost bivalnega okolja (kulturne, športne, zabavne, delovne priložnosti)	913	37,0	133	32,1
8-sklepanje novih prijateljstev in poznanstev	2055	83,2	/	/
9-sprejeti izziv samostojnega življenja stran od domačih	1560	63,2	223	53,9
10-ne vem točno	5	0,2	1	0,2
11-drugo (navedite) – najpogostejši odgovori:	57	2,3	47	11,4
- izziv, radovednost	9	0,4		
- spoznanje novih ljudi, druge kulture	7	0,3		
- zabava	7	0,3		
- diplomsko delo/magisterij	4	0,2		

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER; Anketa 2004.

Tabela 17.2: Na izmenjavi zaradi prakse – generacije 2005-2010*

Motiv	Število	% od vseh, ki so bili na izmenjavi zaradi prakse
1- pridobitev posebnih spretnosti	296	61,2
2- spoznavanje z zahtevami evropskega trga dela	237	49,0
3- izboljšanje znanja tujih jezikov	390	80,6
4- ugled tujega podjetja oziroma organizacije	157	32,4
5- izboljšati poznavanje ekonomskega in socialno-kulturnega okolja države	180	37,2
6- dobri pogoji za praktično usposabljanje	250	51,7
7- kakovost bivalnega okolja (kulturne, športne, zabavne, delovne priložnosti)	173	35,7
8- sklepanje novih prijateljstev in poznanstev	331	68,4
9- sprejeti izziv samostojnega življenja stran od domačih	239	49,4
10- ne vem točno	4	0,8
11- drugo (navedite)	12	2,5

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Izmenjava zaradi prakse se je začela z letom 2007.

Tabela 18: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 in 1999-2004 po oceni posameznih vidikov bivanja in študija oziroma prakse v tujini

Vidik bivanja/študija v tujini	Struktura odgovorov (%) in število respondentov za GENERACIJE 2005-2010						Srednje vrednosti odgovorov* za GENERACIJE 2005-2010 IN 1999-2004				
	Struktura odgovorov (%)						Šte- vilo res- pon- den- tov	Generacije 2005-2010			Gene- racije 1999- 2004*
	zelo slabo (1)	slabo (2)	zado- volji- vo (3)	dobro (4)	zelo dobro (5)	sku- paj		Pov- preč- je**	Me- dia- na	Mo- dus	
1-kakovost študijskega programa (vsebina, izvedba) oziroma praktičnega usposabljanja	0,9	3,9	17,8	39,3	38,1	100	2603	4,1	4	4	3,9
2-dostopnost in strokovnost profesorjev oziroma mentorjev pri praktičnem usposabljanju	1,1	4,0	15,3	33,3	46,3	100	2554	4,2	4	5	4,0
3-oprema (laboratoriji, ipd.) in prostori izobraževalne ustanove oziroma podjetja/organizacije, kjer sem bil-a	1,1	4,2	21,4	37,4	35,9	100	2576	4,0	4	4	4,0
4-bivalne razmere	1,7	5,5	24,5	39,6	28,8	100	2599	3,9	4	4	3,8
5-urejenost okolja	0,5	2,5	16,5	38,8	41,8	100	2601	4,2	4	5	4,1
6-dostopnost kulturnih dobrin in storitev ter športnih objektov	0,6	3,5	13,2	33,2	49,5	100	2597	4,3	4	5	3,9
7-prijaznost in komunikativnost prebivalstva	0,8	4,1	16,9	33,5	44,6	100	2604	4,2	4	5	3,9

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER in lastni izračuni na podlagi podatkov v tej anketi; Anketa 2004.

* Število respondentov pri anketiranju v letu 2004 (za generacije Erasmusovcev 1999-2004) je znašalo 432.

** Povprečje je aritmetična sredina odgovorov, modus je najpogostejši odgovor, mediana pa je vrednost, ki razdeli vse odgovore na dva po številu enaka dela.

Tabela 19: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 in 1999-2004 po oceni pridobitev (koristi) z mobilnostjo/izmenjavo

Pridobitev z Erasmus izmenjavo	Struktura odgovorov (%) in število respondentov za GENERACIJE 2005-2010							Srednje vrednosti odgovorov* za GENERACIJE 2005-2010 IN 1999-2004**			
	Struktura odgovorov (%)						Šte- vilo res- pon- den- tov	Generacije 2005-2010			Gener. 1999- 2004*
	Nika- kor se ne strin- jam (1)	V veliki meri se ne strin- jam (2)	Delo- ma se strin- jam (3)	V veliki meri se strin- jam (4)	Pov- sem se strin- jam (5)	Sku- paj		Pov- preč- je**	Me- dia- na	Mo- dus	
1- pridobil-a sem nova znanja na področju stroke, kjer študiram (sem študiral)	0,8	4,0	22,4	34,1	38,7	100	2611	4,1	4	5	3,6
2-pridobil-a sem večjo strokovno širino ter splošno razgledanost	0,3	1,8	13,8	34,3	49,8	100	2601	4,3	4	5	4,0
3-povečal-a in utrdil-a sem znanje tujih jezikov	0,2	1,0	8,2	24,0	66,6	100	2608	4,6	5	5	4,5
4-utrdil-a sem osebno samozavest	0,5	1,4	12,8	32,1	53,2	100	2598	4,4	5	5	4,1
5-utrdil-a sem nacionalno zavest	8,4	14,2	31,2	23,9	22,4	100	2587	3,4	3	3	3,4
6-odprle so se mi nove možnosti mednarodnega sodelovanja	3,8	13,2	32,9	25,6	24,5	100	2593	3,5	4	3	3,3
7-mislím, da bom imel-a zaradi teh izkušenj boljše možnosti za zaposlitev in poklicno kariero doma	6,1	16,5	32,0	24,9	20,5	100	2597	3,4	3	3	3,4
8-pričakujem, da bom tako lažje dobil-a delo v tujini	3,7	13,8	33,2	28,4	21,0	100	2594	3,5	3	3	3,2
9-drugo	7,0	4,0	31,0	16,0	42,0	100	100	3,8	4	5	4,6

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER in lastni izračuni na podlagi podatkov v tej anketi; Anketa 2004.

* Povprečje je aritmetična sredina odgovorov, modus je najpogostejši odgovor, mediana pa je vrednost, ki razdeli vse odgovore na dva po številu enaka dela.

** Število respondentov pri anketiranju v letu 2004 (za generacije Erasmusovcev 1999-2004) je znašalo 432.

Tabela 20: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po verjetnosti sprejema ponudbe za zaposlitev v tujini (po končanem študiju) in nekaterih njihovih značilnostih

Tabela 20.1: Spol

Možni odgovori	ŠTEVILO			STRUKTURA (%)		
	Moški	Ženske	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj
Nikakor ne	22	33	55	2,9	1,9	2,2
Verjetno bi se odločil-a	317	689	1006	41,8	39,6	40,2
Zagotovo bi se odločil-a	275	663	938	36,2	38,1	37,5
Odločil-a bi se za delo na daljavo	16	55	71	2,1	3,2	2,8
Ne morem se odločiti	86	225	311	11,3	12,9	12,4
Drugo	43	76	119	5,7	4,4	4,8
Skupaj	759	1741	2500	100	100	100

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER in lastni izračuni na podlagi podatkov v tej anketi.

Tabela 20.2: Regija stalnega bivališča

Statistična regija	ŠTE- VILO	STRUKTURA (%)						
	Skupaj	Skupaj	nikakor ne	verjet- no bi se odločil-a	zagoto- vo bi se odločil-a	odločil-a bi se za delo na daljavo	ne morem se odločiti	drugo
Pomurska	68	100	0	50,0	35,3	1,5	10,3	2,9
Podravska	263	100	0,4	36,9	46,0	1,9	12,2	2,7
Koroška	81	100	2,5	33,3	44,4	1,2	16	2,5
Savinjska	242	100	1,2	38,8	40,5	3,7	11,2	4,5
Zasavska	40	100	0	27,5	50	0	20	2,5
Spodnjeposavska	66	100	4,5	43,9	37,9	0	13,6	0
Jugovzhodna Slovenija	143	100	3,5	39,9	37,1	1,4	12,6	5,6
Osrednjeslovenska	908	100	2,5	40,3	36,6	3,1	11,8	5,7
Gorenjska	231	100	3,5	42,9	32,5	2,6	13,9	4,8
Notranjsko-kraška	72	100	1,4	40,3	33,3	2,8	18,1	4,2
Goriška	215	100	1,4	43,3	33,0	5,1	11,6	5,6
Obalno-kraška	164	100	3,7	42,7	32,9	3,7	11	6,1
Skupaj	2493	100	2,2	40,4	37,4	2,8	12,4	4,8

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER in lastni izračuni na podlagi podatkov v tej anketi.

Tabela 20.3: Smer študija – na ravni enomestne šifre klasifikacije KLASIUS-P

Smer študija	ŠTE- VILO	STRUKTURA (%)						
	Skupaj	Skupaj	nikakor ne	verjet- no bi se odločil- a	zagoto- vo bi se odločil- a	odločil- a bi se za delo na daljavo	ne morem se odločiti	drugo
0. Splošne izobraževalne aktivnosti/izidi	15	100	13,3	33,3	46,7	0	0	6,7
1. Izobraževalne vede in izobraž. učiteljev	80	100	5	36,2	30	2,5	17,5	8,8
2. Umetnost in humanistika	588	100	2,2	38,4	40,3	4,3	10,9	3,9
3. Družbene, poslovne, upravne in pravne vede	934	100	1,8	40,5	39,7	2,4	10,1	5,6
4. Naravoslovje, matematika in računalništvo	167	100	1,2	39,5	38,9	3	13,2	4,2
5. Tehnika, proizvod. tehnologije in gradbeništvo	268	100	2,6	44	33,6	2,6	12,3	4,9
6. Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, veterinarstvo	23	100	0	56,5	21,7	4,3	17,4	0
7. Zdravstvo in sociala	208	100	3,8	42,3	24,5	1,4	23,6	4,3
8. Storitve	120	100	0	38,3	43,3	3,3	12,5	2,5
9. Neopredeljeno	41	100	2,4	43,9	31,7	2,4	17,1	2,4
SKUPAJ	2444	100	2,2	40,4	37,4	2,9	12,4	4,7

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER in lastni izračuni na podlagi podatkov v tej anketi.

Tabela 21: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 in 1999-2004 po iskanju dela v tujini in zaposlitvi v tujini* ter nekaterih njihovih značilnostih

Tabela 21.1: Spol

Iskanje dela v tujini in zaposlitev v tujini	ŠTEVILO Skupaj	STRUKTURA (%)			STRUKTURA (%)		
		Moški	Ženske	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj
o delu v tujini še nisem razmišljal-a	495	18,4	19,3	19,0	29,5	70,5	100
iščem informacije o zaposlitvi in doslej še nisem bil-a zaposlena	1423	53,7	55,2	54,7	29,9	70,1	100
dobil-a sem ponudbo za delo v tujini in je nisem sprejel-a	92	5,1	2,9	3,5	43,5	56,5	100
dobil-a sem ponudbo za delo v tujini, vendar se še nisem odločil-a	67	4,0	1,9	2,6	47,8	52,2	100
dobil-a sem ponudbo za delo v tujini in sem jo oziroma jo bom zagotovo sprejel-a	54	1,9	2,2	2,1	27,8	72,2	100
že delam v tujini oz. sem že delal-a	299	12,4	11,1	11,5	32,8	67,2	100
drugo (navedite)	171	4,5	7,5	6,6	21,1	78,9	100
Skupaj	2601	100	100	100	30,4	69,6	100

Vir: Anкета (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER in lastni izračuni na podlagi podatkov v tej anketi.

Tabela 21.2: Regija stalnega bivališča

Statistična regija	ISKANJE DELA V TUJINI IN ZAPOSILITEV V TUJINI							
	ŠTEVILO skupaj	STRUKTURA (skupaj je 100 %)						drugo
		o delu v tujini še nisem razmišljal-a	iščem informacije o zaposlitvi in doslej še nisem bil-a zaposlen-a	Dobil-a sem ponudbo			že delam v tujini oz. sem že delal-a	
				in je nisem sprejel-a	vendar se še nisem odločil-a	in sem jo oziroma jo bom zagotovo sprejel-a		
Pomurska	72	19,4	47,2	2,8	4,2	5,6	16,7	4,2
Podravska	273	13,2	61,9	3,3	2,9	1,8	9,9	7
Koroška	85	17,6	56,5	1,2	0	3,5	15,3	5,9
Savinjska	252	18,7	60,7	1,6	2	2	9,1	6
Zasavska	42	16,7	38,1	4,8	4,8	4,8	19	11,9
Spodnjeposavska	68	20,6	58,8	2,9	1,5	0	11,8	4,4
Jugovzhodna Sloven.	146	21,2	57,5	2,1	3,4	1,4	10,3	4,1
Osrednjeloslovska	954	19,2	51,6	4	2,3	2,2	12,9	7,9
Gorenjska	240	18,3	55	4,2	3,8	2,5	10	6,2
Notranjsko-kraška	72	19,4	52,8	4,2	6,9	0	9,7	6,9
Goriška	222	25,2	51,8	4,5	2,7	1,8	10,8	3,2
Obalno-kraška	168	19,6	57,1	4,8	0,6	1,2	8,9	7,7
Skupaj	2594	19	54,6	3,5	2,6	2,1	11,5	6,6

Vir: Anкета (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER in lastni izračuni na podlagi podatkov v tej anketi.

Tabela 21.3: Smer študija na ravni enomestne šifre klasifikacije KLASIUS-P

Smer študija	ISKANJE DELA V TUJINI IN ZAPOSILITEV V TUJINI							
	ŠTE- VI- LO	STRUKTURA (skupaj je 100 %)						
	Skupaj	o delu v tujini še nisem razmišljal-a	iščem informacije o zaposlitvi in doslej še nisem bil-a zaposlen-a	dobil-a sem ponudbo			že delam v tujini oz. sem že delal-a	drugo
				in je nisem sprejel-a	vendar se še nisem odlo- čil-a	in sem jo oziroma jo bom zagotovo sprejel-a		
0. Splošne izobraževalne aktivnosti/izidi	15	20,0	66,7	0	0	6,7	0	6,7
1. Izobraževalne vede in izobraževanje učiteljev	82	30,5	42,7	3,7	4,9	0	8,5	9,8
2. Umetnost in humanistika	608	17,4	61,5	2	1,2	1,3	9,7	6,9
3. Družbene, poslovne, upravne in pravne vede	983	17,7	50,7	3,9	2,6	2,7	14,5	7,8
4. Naravoslovje, matematika in računalništvo	171	18,7	58,5	5,8	1,2	2,3	8,2	5,3
5. Tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo	279	20,4	55,2	3,6	4,3	2,2	9,7	4,7
6. Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, veterinarstvo	23	26,1	56,5	4,3	4,3	4,3	4,3	0
7. Zdravstvo in sociala	215	26	53,5	4,7	1,9	0,5	7,4	6
8. Storitve	122	10,7	55,7	5,7	7,4	1,6	16,4	2,5
9. Neopredeljeno	43	34,9	51,2	0	2,3	0	9,3	2,3
SKUPAJ	2541	19,2	54,7	3,6	2,6	2,0	11,5	6,6

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER in lastni izračuni na podlagi podatkov v tej anketi.

Tabela 22: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po podiplomskem študiju v tujini kot odskočni deski za zaposlitev v tujini

Ali ste že (bili) na podiplomskem študiju v tujini oziroma nameravate oditi z namenom kasnejše zaposlitve v isti ali kakšni drugi državi?	Število	Struktura (%)	
		Vsi	Brez »ni podatka«
Da	1093	39,6	42,6
Ne	1472	53,3	57,4
Skupaj	2565	92,8	100
Ni odgovora	198	7,2	
SKUPAJ	2763	100	

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER in lastni izračuni na podlagi podatkov v tej anketi.

Tabela 23: Anketirani Erasmus študenti v obdobju 2005-2010 po državi dosedanje zaposlitve v tujini – pogostost pojavljanja posamezne države in delež respondentov, ki so bili v posamezni državi

Država	Šte- vilo	Struktura (%)	
		v vseh zaposlitvah v tujini (547)	med vsemi respondenti na obravnavano vprašanje(473)
Nemčija	80	14,6	16,9
Španija	69	12,6	14,6
Velika Britanija	57	10,4	12,1
Avstrija	45	8,2	9,5
Belgija	33	6,0	7,0
Italija	28	5,1	5,9
Francija	27	4,9	5,7
ZDA	22	4,0	4,7
Nizozemska	18	3,3	3,8
Irska	16	2,9	3,4
Švica	13	2,4	2,7
Portugalska	12	2,2	2,5
Grčija	11	2,0	2,3
Švedska	10	1,8	2,1
Luksemburg	9	1,6	1,9
Finska	8	1,5	1,7
Avstralija	7	1,3	1,5
Danska	7	1,3	1,5
Češka	6	1,1	1,3
Norveška	6	1,1	1,3
Kanada	5	0,9	1,1
Poljska	5	0,9	1,1
Srbija	5	0,9	1,1
Turčija	5	0,9	1,1
Mehika	4	0,7	0,8
Hrvaška	3	0,5	0,6
Japonska	3	0,5	0,6
Madžarska	3	0,5	0,6
Singapur	3	0,5	0,6
Slovaška	3	0,5	0,6
Ciper	2	0,4	0,4
Črna Gora	2	0,4	0,4
Kitajska	2	0,4	0,4
Malezija	2	0,4	0,4
Nova Zelandija	2	0,4	0,4
Katar	2	0,4	0,4
Druge države – v vsaki po 1 (Belorusija, Bolgarija, Brazilija, Čile, Estonija, Gruzija, Islandija, Kolumbija, Libanon, Malta, Tajska, Tunizija)	12	2,2	12x0,21
Skupaj – število bivanj v vseh državah*	547	100	

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Možno je bilo navesti več držav. 473 anketirancev je navedlo 1 državo, 64 dve, 10 pa tri.

Tabela 24: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po načinu odhoda v tujino

S kom ste se preselili	Število	Struktura (%)
sam-a	441	74,7
s partnerjem - družino	103	17,5
drugo	46	7,8
Skupaj	590	100

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

Tabela 25: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010 po odhodu v tujino (in bivanju v tujini v času anketiranja) zaradi drugih razlogov (ne zaradi zaposlitve)

Ali morda živite v tujini, pa tja niste odšli zaradi zaposlitve?	Število	%
da	263	11,8
ne	1962	88,2
Skupaj	2225	100

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

Tabela 26: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010, ki so odšli v tujino zaradi drugih razlogov kot je delo/zaposlitev, po razlogu odhoda

Razlog odhoda v tujino	Upoštevani vsi odgovori o razlogu odhoda				Upoštevani le »relevantni« odgovori – tisti, ki so navedli, da so v tujini zaradi drugih razlogov kot je zaposlitev	
	Originalni		Popravki zaradi napak** pri »drugo«			
	Število	%	Število	%	Število	%
	1	2	3	4	5	6
podiplomski študij	166	41,6	166+10	48,2	103	39,8
partnerstvo/družina	94	23,6	94+5	27,1	81	31,3
drugo (navedite)	139	34,8	139-10-5-34	24,7	75	29,0
- dodiplomski študij	40		40			
- boljši pogoji za delo in življenje	6		6			
- prostovoljno-humanitarno delo	5		5			
- izobraževanje	3		3			
- potovanje	2		2			
- pridobitev novih izkušenj	2		2			
- drugo	32		32			
(podiplomski študij)	(10)					
(partnerstvo/družina)	(5)					
(neuporabno-zaposlitev+sem v Slov.)	(34)					
Skupaj	399	100	365	100	259	100

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Na vprašanje naj bi odgovorili le tisti, ki so se pri predhodnem vprašanju (glej tabelo 25) opredelili, da so odšli v tujino zaradi drugih razlogov kot je delo/zaposlitev. Odgovorilo jih je precej (54 %) več. V prvih dveh stolpcih so upoštevani vsi odgovori, v tretjem in četrtem so le-ti malo pregrupirani, ker so nekateri pod »drugo« navedli, kar zajema že katera od predhodnih kategorij (podiplomski študij, partnerstvo/družina) ali pa sploh ne sodi med bivanje v tujini zaradi drugih razlogov kot je zaposlitev (bivanje/zaposlitev v Sloveniji, v tujini zaradi zaposlitve). V petem in šestem stolpcu pa so zajeti le »relevantni« odgovori. Te smo dobili s križanjem dveh vprašanj: bivanje v tujini zaradi drugih razlogov kot je zaposlitev, razlog odhoda. Upoštevani so tisti, ki so na vprašanje, ali živijo v tujini, pa tja niso šli zaradi zaposlitve, odgovorili pritrdilno (skupaj 259 oseb).

** Glej opombo *.

Tabela 27: Anketirani Erasmus študenti generacij 2005-2010, ki so bili v času anketiranja v tujini, in so odšli v tujino zaradi drugih razlogov kot je delo/zaposlitev, po državi bivanja*

Država	Upoštevani vsi odgovori o državi bivanja		Upoštevani le tisti, ki so navedli, da so odšli v tujino zaradi drugih razlogov kot je zaposlitev	
	Število	%	Število	%
	1	2	3	4
Nemčija	58	15,8	33	13,5
Španija	49	13,4	33	13,5
Velika Britanija	39	10,7	28	11,4
Italija	23	6,3	13	5,3
Avstrija	22	6,0	12	4,9
Francija	21	5,7	16	6,5
Nizozemska	19	5,2	14	5,7
Portugalska	16	4,4	11	4,5
Belgija	13	3,6	11	4,5
Danska	11	3,0	6	2,4
Švedska	11	3,0	10	4,1
Češka	8	2,2	6	2,4
ZDA	8	2,2	5	2,0
Poljska	7	1,9	6	2,4
Švica	7	1,9	3	1,2
Avstralija	4	1,1	2	0,8
Finska	4	1,1	4	1,6
Kanada	4	1,1	2	0,8
Norveška	4	1,1	4	1,6
Srbija	4	1,1	4	1,6
Turčija	4	1,1	3	1,2
Hrvaška	3	0,8	3	1,2
Irska	3	0,8	1	0,4
Singapur	3	0,8	2	0,8
Slovaška	3	0,8	2	0,8
Indija	2	0,5	2	0,8
Katar	2	0,5	0	0,0
Kolumbija	2	0,5	2	0,8
Madžarska	2	0,5	0	0,0
Druge države – v vsaki po 1	10 (Čile, Grčija, Hongkong, Kitajska, Luksemburg, Malezija, Maroko, Mehika, Nova Zelandija, Šrilanka)	2,7	6 (Čile, Grčija, Hongkong, Luksemburg, Mehika, Nova Zelandija)	2,9
SKUPAJ	366	100	245	100

Vir: Anketa (2011-2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER.

* Na vprašanje naj bi odgovorili le tisti, ki so se opredelili, da so v tujini zaradi drugih razlogov, kot je delo/zaposlitev. Odgovorilo jih je precej več (približno za 50%). V prvih dveh stolpcih so upoštevani vsi odgovori, v tretjem in četrtem le »relevantni« odgovori. Te smo dobili s križanjem dveh vprašanj (bivanje v tujini zaradi drugih razlogov kot je zaposlitev, država bivanja).

PRILOGA C
(k poglavju 3. in 4.)

**ZAPOSLOTVENA IN SKUPNA EMIGRACIJA ANKETIRANIH
ERASMUS ŠTUDENTOV GENERACIJ 2005-2010 (v letu 2011/2012)**

Tabela 1: Potencialni zaposlitveni emigranti med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po predvidenem obdobju bivanja v tujini in nekaterih njihovih značilnostih (spolu, regiji, smeri študija)

Tabela 1.1: Potencialni zaposlitveni emigranti po predvidenem obdobju bivanja v tujini in spolu

Spol	Predvideno obdobje bivanja v tujini – struktura (%)						Skupaj*
	Do 3 leta	Nad 3 leta				Neodločeni	
		skupaj	nad 3 leta do 10 let	več kot 10 let	za vedno		
STRUKTURA moških in žensk po predvidenem obdobju bivanja v tujini (%)							
Moški	26,7	53,5	35,0	8,2	10,2	19,8	100 (449)
Ženske	34,7	39,6	22,8	4,8	12,0	25,7	100 (994)
Skupaj	32,2	43,9	26,6	5,9	11,4	23,8	100 (1443)
STRUKTURA migrantov posameznega predvidenega obdobja bivanja v tujini po spolu (%)							
Moški	25,8	37,9	40,9	43,5	27,9	25,9	31,1
Ženske	74,2	62,1	59,1	56,5	72,1	74,1	68,9
Skupaj*	100 (465)	100 (634)	100 (384)	100 (85)	100 (165)	100 (344)	100 (1443)

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012).

* V oklepaju je prikazano število respondentov.

Tabela 1.2: Potencialni zaposlitveni emigranti po predvidenem obdobju bivanja v tujini in statistični regiji njihovega stalnega bivališča

Statistična regija	Predvideno obdobje bivanja v tujini – struktura (%)						Skupaj*
	Do 3 leta	Nad 3 leta				Neodločeni	
		skupaj	nad 3 leta do 10 let	več kot 10 let	za vedno		
STRUKTURA migrantov iz posameznih regij po predvidenem obdobju bivanja v tujini (%)							
Pomurska	17,5	62,5	32,5	10,0	20,0	20,0	100 (40)
Podravska	20,4	53,9	30,5	7,8	15,6	25,7	100 (167)
Koroška	30,0	42,0	24,0	8,0	10,0	28,0	100 (50)
Savinjska	29,7	48,0	29,7	6,8	11,5	22,3	100 (148)
Zasavska	26,3	63,2	36,8	5,3	21,1	10,5	100 (19)
Spodnjeposavska	35,0	47,5	20,0	5,0	22,5	17,5	100 (40)
Jugovzhodna Slovenija	31,0	41,7	20,2	8,3	13,1	27,4	100 (84)
Osrednjeslovenska	37,1	41,8	28,5	4,2	9,0	21,1	100 (498)
Gorenjska	33,3	40,4	22,0	7,8	10,6	26,2	100 (141)
Notranjsko-kraška	37,2	37,2	30,2	2,3	4,7	25,6	100 (43)
Goriška	34,2	35,9	19,7	5,1	11,1	29,9	100 (117)
Obalno-kraška	34,4	36,7	23,3	5,6	7,8	28,9	100 (90)
SKUPAJ	32,3	43,8	26,6	5,9	11,3	23,9	100 (1437)
STRUKTURA migrantov posameznega predvidenega obdobja bivanja v tujini po statistični regiji (%)							
Pomurska	1,5	4,0	3,4	4,7	4,9	2,3	2,8
Podravska	7,3	14,3	13,4	15,3	16,0	12,5	11,6
Koroška	3,2	3,3	3,1	4,7	3,1	4,1	3,5
Savinjska	9,5	11,3	11,5	11,8	10,5	9,6	10,3
Zasavska	1,1	1,9	1,8	1,2	2,5	0,6	1,3
Spodnjeposavska	3,0	3,0	2,1	2,4	5,6	2,0	2,8
Jugovzhodna Slovenija	5,6	5,6	4,5	8,2	6,8	6,7	5,8
Osrednjeslovenska	39,9	33,1	37,2	24,7	27,8	30,5	34,7
Gorenjska	10,1	9,1	8,1	12,9	9,3	10,8	9,8
Notranjsko-kraška	3,4	2,5	3,4	1,2	1,2	3,2	3,0
Goriška	8,6	6,7	6,0	7,1	8,0	10,2	8,1
Obalno-kraška	6,7	5,2	5,5	5,9	4,3	7,6	6,3
SKUPAJ*	100 (464)	100 (629)	100 (382)	100 (85)	100 (162)	100 (344)	100 (1437)

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012).

* V oklepaju je prikazano število respondentov.

Tabela 1.3: Potencialni zaposlitveni emigranti po predvidenem obdobju bivanja v tujini in smeri njihovega študija na ravni 1-mestne šifre klasifikacije KLASIUS-P

Smer študija	Predvideno obdobje bivanja v tujini – struktura (%)						Skupaj*
	Do 3 leta	Nad 3 leta				Neodločeni	
		skupaj	nad 3 leta do 10 let	več kot 10 let	za vedno		
STRUKTURA migrantov iz posameznih študijskih smeri po predvidenem obdobju bivanja v tujini (%)							
0. Splošne izobraž. aktivnosti/izidi	63,6	27,3	9,1	9,1	9,1	9,1	100 (11)
1. Izobraž. vede in izobraž. učiteljev	32,4	27,0	13,5	5,4	8,1	40,5	100 (37)
2. Umetnost in humanistika	28,7	43,5	25,1	6,1	12,4	27,8	100 (363)
3. Družb., poslov., uprav. in pravne vede	34,5	44,9	27,0	6,0	11,9	20,6	100 (519)
4. Naravosl., matematika in računaln.	44,8	37,5	22,9	6,3	8,3	17,7	100 (96)
5. Tehnika, proizv. tehnol.in gradbeništvo	27,2	49,4	34,8	5,1	9,5	23,4	100 (158)
6. Kmetijstvo, gozd., ribiš., veterinarstvo	42,9	50,0	21,4	14,3	14,3	7,1	100 (14)
7. Zdravstvo in sociala	25,7	43,4	26,5	7,1	9,7	31,0	100 (113)
8. Storitve	29,3	46,7	32,0	4,0	10,7	24,0	100 (75)
9. Neopredeljeno	33,3	33,3	19,0	0,0	14,3	33,3	100 (21)
Skupaj	32,1	43,8	26,7	5,9	11,2	24,1	100(1407)
STRUKTURA migrantov posameznega predvidenega obdobja bivanja v tujini po študijski smeri (%)							
0. Splošne izobraž. aktivnosti/izidi	1,5	0,5	0,3	1,2	0,6	0,3	0,8
1. Izobraž. vede in izobraž. učiteljev	2,7	1,6	1,3	2,4	1,9	4,4	2,6
2. Umetnost in humanistika	23,0	25,6	24,3	26,5	28,5	29,8	25,8
3. Družb., poslov., uprav. in pravne vede	39,6	37,8	37,3	37,3	39,2	31,6	36,9
4. Naravosl., matematika in računaln.	9,5	5,8	5,9	7,2	5,1	5,0	6,8
5. Tehnika, proizv. tehnol. in gradbeništvo	9,5	12,7	14,7	9,6	9,5	10,9	11,2
6. Kmetijstvo, gozd., ribiš., veterinarstvo	1,3	1,1	0,8	2,4	1,3	0,3	1,0
7. Zdravstvo in sociala	6,4	8,0	8,0	9,6	7,0	10,3	8,0
8. Storitve	4,9	5,7	6,4	3,6	5,1	5,3	5,3
9. Neopredeljeno	1,5	1,1	1,1	0,0	1,9	2,1	1,5
Skupaj	100 (452)	100 (616)	100 (375)	100 (83)	100 (158)	100 (339)	100 (1407)

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012).

* V oklepaju je prikazano število respondentov.

Tabela 2: Dejanska in potencialna zaposlitvena emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po smeri študija na ravni 3-mestne šifre klasifikacije KLASIUS-P – v letu 2011/2012*

Smer študija	ŠTE- VILO	STRUKTURA respondentov na posamezni smeri po zaposlitveni emigraciji (%)				STRUKTURA migrantov, nemigrantov ter ostalih po smeri študija (%)					
	Sku- paj	Odločeni nemigranti	Potencialni emigranti	Dejanski e- migranti**	Dru- go	Sku- paj	Odločeni nemigranti	Potencialni emigranti	Dejanski e- migranti**	Dru- go	Sku- paj
010 Splošne izobraževalne aktivnosti/izidi	11	18,2	81,8	0,0	0,0	100	0,3	0,6	0,0	0,0	0,4
090 Osebnostni razvoj	4	50,0	50,0	0,0	0,0	100	0,3	0,1	0,0	0,0	0,2
140 Izobražev. vede in izobraževanje učiteljev (splošno)	11	36,4	54,5	9,1	0,0	100	0,7	0,4	0,3	0,0	0,4
142 Izobraževalne vede	13	38,5	53,8	7,7	0,0	100	0,9	0,5	0,3	0,0	0,5
143 Izobraževanje vzgojiteljev predšolskih otrok	6	33,3	16,7	16,7	33,3	100	0,3	0,1	0,3	1,0	0,2
144 Izobražev. učiteljev za primarno (bazično) izobraž.	33	36,4	45,5	6,1	12,1	100	2,0	1,0	0,7	2,1	1,3
145 Izobraževanje učiteljev posameznih predmetov	17	35,3	47,1	11,8	5,9	100	1,0	0,5	0,7	0,5	0,7
146 Izobr. učiteljev za poučev. poklicnih in prakt. predmetov	2	0,0	100,0	0,0	0,0	100	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1
210 Umetnost	25	40,0	56,0	0,0	4,0	100	1,7	0,9	0,0	0,5	1,0
211 Umetnostna zgodovina, slikarstvo, kiparstvo	32	25,0	53,1	9,4	12,5	100	1,4	1,2	1,0	2,1	1,3
212 Glasba, ples, dramska umetnost	23	39,1	43,5	4,3	13,0	100	1,5	0,7	0,3	1,5	0,9
213 Avdiovizualne tehnike in (multi)medijska proizvodnja	5	20,0	60,0	0,0	20,0	100	0,2	0,2	0,0	0,5	0,2
214 Oblikovanje	75	12,0	64,0	13,3	10,7	100	1,5	3,3	3,4	4,1	2,9
215 Umetna obrt	1	0,0	100,0	0,0	0,0	100	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
220 Humanistika (podrobneje neopredeljeno)	103	17,5	69,9	8,7	3,9	100	3,1	4,9	3,1	2,1	4,0
221 Religija, verstva	12	8,3	75,0	8,3	8,3	100	0,2	0,6	0,3	0,5	0,5
222 Tuji jeziki	265	18,9	64,9	8,3	7,9	100	8,5	11,7	7,6	10,8	10,4
223 Slovenski jezik	17	29,4	47,1	23,5	0,0	100	0,9	0,5	1,4	0,0	0,7
225 Zgodovina in arheologija	32	18,8	59,4	18,8	3,1	100	1,0	1,3	2,1	0,5	1,3
226 Filozofija, logika in etika	18	16,7	50,0	16,7	16,7	100	0,5	0,6	1,0	1,5	0,7
310 Družbene vede (podrobneje neopredeljeno)	148	18,9	53,4	13,5	14,2	100	4,8	5,4	6,9	10,8	5,8
311 Psihologija	31	22,6	54,8	19,4	3,2	100	1,2	1,2	2,1	0,5	1,2
312 Sociologija in študiji kultur	59	10,2	61,0	11,9	16,9	100	1,0	2,4	2,4	5,1	2,3
313 Politologija, odnosi posameznik-družba-država	58	13,8	65,5	15,5	5,2	100	1,4	2,6	3,1	1,5	2,3
314 Ekonomija	338	25,4	53,3	16,0	5,3	100	14,7	12,2	18,6	9,2	13,3
321 Novinarstvo in poročevalstvo	13	30,8	61,5	0,0	7,7	100	0,7	0,5	0,0	0,5	0,5
322 Knjižničarstvo, dokumentalistika, arhivistika	2	50,0	50,0	0,0	0,0	100	0,2	0,1	0,0	0,0	0,1
340 Poslovne in upravne vede (podrobneje neopredeljeno)	52	26,9	59,6	5,8	7,7	100	2,4	2,1	1,0	2,1	2,0
342 Marketing in oglaševanje	60	26,7	43,3	23,3	6,7	100	2,7	1,8	4,8	2,1	2,4
343 Finančništvo, bančništvo, zavarovalništvo	53	9,4	62,3	13,2	15,1	100	0,9	2,2	2,4	4,1	2,1
344 Računovodstvo, knjigovodstvo in davkarstvo	9	44,4	33,3	0,0	22,2	100	0,7	0,2	0,0	1,0	0,4
345 Poslovanje in upravljanje	19	31,6	36,8	26,3	5,3	100	1,0	0,5	1,7	0,5	0,7
346 Tajniško in administrativno delo	4	25,0	50,0	25,0	0,0	100	0,2	0,1	0,3	0,0	0,2
380 Pravne vede	139	20,9	56,1	12,2	10,8	100	4,9	5,3	5,8	7,7	5,5
400 Naravosl., matem. in računaln. (podrobneje neopredelj.)	31	19,4	54,8	12,9	12,9	100	1,0	1,2	1,4	2,1	1,2
421 Biologija in biokemija	38	21,1	63,2	13,2	2,6	100	1,4	1,6	1,7	0,5	1,5
422 Okoljske in okoljevarstvene vede	16	6,2	68,8	12,5	12,5	100	0,2	0,7	0,7	1,0	0,6
440 Fizika (podrobneje neopredeljeno)	3	33,3	66,7	0,0	0,0	100	0,2	0,1	0,0	0,0	0,1
441 Fizika in astronomija	4	25,0	75,0	0,0	0,0	100	0,2	0,2	0,0	0,0	0,2
442 Kemija	14	50,0	28,6	7,1	14,3	100	1,2	0,3	0,3	1,0	0,5
443 Geofizikalne vede	5	20,0	60,0	0,0	20,0	100	0,2	0,2	0,0	0,5	0,2

Tabela 2: Nadaljevanje tabele

Smer študija	ŠTE- VILO	STRUKTURA respondentov na posamezni smeri po zaposlitveni emigraciji (%)					STRUKTURA migrantov, nemigrantov ter ostalih po smeri študija (%)				
	Skupaj	Odločeni nemigranti	Potencialni emigranti	Dejanski e-migranti**	Dru-go	Skupaj	Odločeni nemigranti	Potencialni emigranti	Dejanski e-migranti**	Dru-go	Skupaj
461 Matematika	10	20,0	70,0	10,0	0,0	100	0,3	0,5	0,3	0,0	0,4
462 Statistika	4	25,0	25,0	0,0	50,0	100	0,2	0,1	0,0	1,0	0,2
481 Računalniške vede	45	31,1	64,4	2,2	2,2	100	2,4	2,0	0,3	0,5	1,8
482 Uporabno računalništvo	2	0,0	100,0	0,0	0,0	100	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1
520 Tehnika (podrobneje neopredeljeno)	4	0,0	75,0	25,0	0,0	100	0,0	0,2	0,3	0,0	0,2
521 Strojništvo in obdelava kovin	31	12,9	71,0	3,2	12,9	100	0,7	1,5	0,3	2,1	1,2
522 Elektrotehnika in energetika	18	50,0	44,4	5,6	0,0	100	1,5	0,5	0,3	0,0	0,7
523 Elektronika in avtomatizacija	16	43,8	31,2	25,0	0,0	100	1,2	0,3	1,4	0,0	0,6
524 Kemijska tehnologija in procesno inženirstvo	6	16,7	66,7	16,7	0,0	100	0,2	0,3	0,3	0,0	0,2
541 Zivilska tehnologija	18	22,2	72,2	0,0	5,6	100	0,7	0,9	0,0	0,5	0,7
542 Tekstilna, konfekc., čevlarska in usnjarska tehnologija	8	12,5	87,5	0,0	0,0	100	0,2	0,5	0,0	0,0	0,3
543 Lesarska, papirn., plastič., steklar. in podobna tehnol.	6	16,7	66,7	0,0	16,7	100	0,2	0,3	0,0	0,5	0,2
581 Arhitektura in urbanizem	129	24,0	53,5	13,2	9,3	100	5,3	4,7	5,8	6,2	5,1
582 Gradbeništvo	45	24,4	66,7	4,4	4,4	100	1,9	2,0	0,7	1,0	1,8
620 Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo (široki programi)	10	40,0	50,0	0,0	10,0	100	0,7	0,3	0,0	0,5	0,4
621 Poljedelstvo in živinoreja	2	50,0	50,0	0,0	0,0	100	0,2	0,1	0,0	0,0	0,1
622 Hortikultura	5	0,0	80,0	20,0	0,0	100	0,0	0,3	0,3	0,0	0,2
623 Gozdarstvo in lov	4	0,0	100,0	0,0	0,0	100	0,0	0,3	0,0	0,0	0,2
640 Veterinarstvo	3	66,7	33,3	0,0	0,0	100	0,3	0,1	0,0	0,0	0,1
720 Zdravstvo (podrobneje neopredeljeno)	10	40,0	40,0	10,0	10,0	100	0,7	0,3	0,3	0,5	0,4
721 Medicina	69	30,4	66,7	0,0	2,9	100	3,6	3,1	0,0	1,0	2,7
723 Zdravstvena nega in oskrba	10	40,0	60,0	0,0	0,0	100	0,7	0,4	0,0	0,0	0,4
724 Zobozdravstvo	4	25,0	25,0	0,0	50,0	100	0,2	0,1	0,0	1,0	0,2
725 Zdravstvena tehnologija	2	100,0	0,0	0,0	0,0	100	0,3	0,0	0,0	0,0	0,1
726 Terapija in rehabilitacija	11	27,3	63,6	0,0	9,1	100	0,5	0,5	0,0	0,5	0,4
727 Farmacija in lekarništvo	53	28,3	47,2	13,2	11,3	100	2,6	1,7	2,4	3,1	2,1
761 Varstvo otrok in skrb za mladostnike	6	33,3	50,0	16,7	0,0	100	0,3	0,2	0,3	0,0	0,2
762 Socialno delo in svetovanje	50	28,0	54,0	14,0	4,0	100	2,4	1,8	2,4	1,0	2,0
811 Hotelirstvo in gostinstvo	32	15,6	65,6	15,6	3,1	100	0,9	1,4	1,7	0,5	1,3
812 Potovanja, turizem, prosti čas	38	15,8	55,3	21,1	7,9	100	1,0	1,4	2,7	1,5	1,5
813 Šport	21	9,5	61,9	28,6	0,0	100	0,3	0,9	2,1	0,0	0,8
840 Transportne storitve	22	22,7	77,3	0,0	0,0	100	0,9	1,2	0,0	0,0	0,9
850 Varstvo okolja (podrobneje neopredeljeno)	4	25,0	50,0	25,0	0,0	100	0,2	0,1	0,3	0,0	0,2
861 Varovanje oseb in premoženja	2	50,0	50,0	0,0	0,0	100	0,2	0,1	0,0	0,0	0,1
863 Vojaške in obrambne vede	4	0,0	100,0	0,0	0,0	100	0,0	0,3	0,0	0,0	0,2
999 Neopredeljeno po podrobnem področju	43	34,9	53,5	9,3	2,3	100	2,6	1,6	1,4	0,5	1,7
Skupaj	2548	23,0	57,9	11,4	7,7	100	100	100	100	100	100

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER; KLASIUS-P (2006).

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Osebe, ki so bile v času anketiranja zaposlene v tujini ali pa kdaj v preteklosti.

Tabela 3: Skupna dejanska emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 v letu 2011/2012 po predvidenem obdobju bivanja v tujini in nekaterih značilnostih migrantov (spolu, regiji, smeri študija)

Tabela 3.1: Emigranti po predvidenem obdobju bivanja v tujini in spolu

Spol	Predvideno obdobje bivanja v tujini – struktura (%)			
	Do 3 leta	Nad 3 leta	Neodločeni	Skupaj*
Predvideno obdobje bivanja v tujini za zaposlitvene migrante v času anketiranja**				
STRUKTURA moških in žensk po predvidenem obdobju bivanja v tujini (%)				
Moški	19,1	45,5	35,5	100 (110)
Ženske	15,7	42,6	41,7	100 (216)
Skupaj	16,9	43,6	39,6	100 (326)
STRUKTURA migrantov posameznega predvidenega obdobja bivanja v tujini po spolu (%)				
Moški	38,2	35,2	30,2	33,7
Ženske	61,8	64,8	69,8	66,3
Skupaj*	100 (55)	100 (142)	100 (129)	100 (326)
Predvideno obdobje bivanja v tujini za migrante, ki so šli v tujino zaradi drugih razlogov kot je zaposlitev**				
STRUKTURA moških in žensk po predvidenem obdobju bivanja v tujini (%)				
Moški	29,2	46,1	24,7	100 (89)
Ženske	33,1	37,2	29,8	100 (242)
Skupaj	32,0	39,6	28,4	100 (331)
STRUKTURA migrantov posameznega predvidenega obdobja bivanja v tujini po spolu (%)				
Moški	24,5	31,3	23,4	26,9
Ženske	75,5	68,7	76,6	73,1
Skupaj*	100 (106)	100 (131)	100 (94)	100 (331)

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012).

* V oklepaju je prikazano število respondentov.

** Vprašanje o dejanski emigraciji (bivanje v tujini v času anketiranja zaradi različnih razlogov) smo križali z dvema vprašanjema o predvidenem trajanju bivanja v tujini, ki sta relevantni za dve podskupini med proučevanimi migranti. Struktura odgovorov na prvo vprašanje je prikazana v zgornji polovici tabele, struktura odgovorov na drugo vprašanje pa v spodnji polovici.

Tabela 3.2: Emigranti po predvidenem obdobju bivanja v tujini in statistični regiji njihovega stalnega bivališča

Statistična regija	Predvideno obdobje bivanja v tujini							
	Predvideno obdobje bivanja v tujini za zaposlitvene migrante v času anketiranja*				Predvideno obdobje bivanja v tujini za migrante, ki so šli v tujino zaradi drugih razlogov kot je zaposlitev*			
	Do 3 leta	Nad 3 leta	Neodločeni	Skupaj**	Do 3 leta	Nad 3 leta	Neodločeni	Skupaj**
STRUKTURA migrantov v posameznih regijah po predvidenem obdobju bivanja v tujini (%)								
Pomurska	5,9	41,2	52,9	100 (17)	25,0	41,7	33,3	100 (12)
Podravska	14,3	46,4	39,3	100 (28)	23,5	44,1	32,4	100 (34)
Koroška	0,0	76,9	23,1	100 (13)	10,0	70,0	20,0	100 (10)
Savinjska	16,7	50,0	33,3	100 (30)	33,3	39,4	27,3	100 (33)
Zasavska	20,0	60,0	20,0	100 (5)	20,0	60,0	20,0	100 (5)
Spodnjeposavska	14,3	57,1	28,6	100 (7)	50,0	50,0	0,0	100 (6)
Jugovzhodna Slovenija	7,7	53,8	38,5	100 (13)	35,3	35,3	29,4	100 (17)
Osrednjeslovenska	18,6	45,0	36,4	100 (140)	33,6	41,0	25,4	100 (134)
Gorenjska	26,1	34,8	39,1	100 (23)	40,7	40,7	18,5	100 (27)
Notranjsko-kraška	14,3	42,9	42,9	100 (7)	28,6	42,9	28,6	100 (7)
Goriška	21,1	26,3	52,6	100 (19)	43,8	25,0	31,3	100 (16)
Obalno-kraška	17,4	17,4	65,2	100 (23)	22,2	22,2	55,6	100 (27)
Skupaj**	16,6	43,7	39,7	100 (325)	31,7	39,9	28,4	100 (328)
STRUKTURA migrantov posameznega predvidenega obdobja bivanja v tujini po statistični regiji (%)								
Pomurska	1,9	4,9	7,0	5,2	2,9	3,8	4,3	3,7
Podravska	7,4	9,2	8,5	8,6	7,7	11,5	11,8	10,4
Koroška	0,0	7,0	2,3	4,0	1,0	5,3	2,2	3,0
Savinjska	9,3	10,6	7,8	9,2	10,6	9,9	9,7	10,1
Zasavska	1,9	2,1	0,8	1,5	1,0	2,3	1,1	1,5
Spodnjeposavska	1,9	2,8	1,6	2,2	2,9	2,3	0,0	1,8
Jugovzhodna Slovenija	1,9	4,9	3,9	4,0	5,8	4,6	5,4	5,2
Osrednjeslovenska	48,1	44,4	39,5	43,1	43,3	42,0	36,6	40,9
Gorenjska	11,1	5,6	7,0	7,1	10,6	8,4	5,4	8,2
Notranjsko-kraška	1,9	2,1	2,3	2,2	1,9	2,3	2,2	2,1
Goriška	7,4	3,5	7,8	5,8	6,7	3,1	5,4	4,9
Obalno-kraška	7,4	2,8	11,6	7,1	5,8	4,6	16,1	8,2
Skupaj**	100 (54)	100 (142)	100 (129)	100 (325)	100 (104)	100 (131)	100 (93)	100 (328)

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012).

* Vprašanje o dejanski emigraciji (bivanje v tujini v času anketiranja zaradi različnih razlogov) smo križali z dvema vprašanjema o predvidenem trajanju bivanja v tujini, ki sta relevantni za dve podskupini med proučevanimi migranti. Struktura odgovorov na prvo vprašanje je prikazana v levi polovici tabele, struktura odgovorov na drugo vprašanje pa v desni polovici.

** V oklepaju je prikazano število respondentov.

Tabela 3.3: Emigranti po predvidenem obdobju bivanja v tujini in smeri njihovega študija na ravni 1-mestne šifre klasifikacije KLASIUS-P

Smer študija	Predvideno obdobje bivanja v tujini			
	Do 3 leta	Nad 3 leta	Neodločeni	Skupaj*
Predvideno obdobje bivanja v tujini za zaposlitvene migrante v času anketiranja**				
STRUKTURA migrantov s posameznih študijskih smeri po predvidenem obdobju bivanja v tujini (%)				
1. Izobraž. vede in izobraž. učiteljev	16,7	16,7	66,7	100 (6)
2. Umetnost in humanistika	14,9	35,8	49,3	100 (67)
3. Družb., poslov., uprav. in pravne vede	17,5	45,0	37,5	100 (160)
4. Naravosl., matematika in računaln.	12,5	58,3	29,2	100 (24)
5. Tehnika, proizvod. tehnol. in gradbeništvo	17,9	50,0	32,1	100 (28)
6. Kmetijstvo, gozd., ribiš., veterinarstvo	0,0	0,0	100,0	100 (2)
7. Zdravstvo in sociala	16,7	58,3	25,0	100 (12)
8. Storitve	25,0	33,3	41,7	100 (12)
9. Neopredeljeno	20,0	40,0	40,0	100 (5)
Skupaj	16,8	43,7	39,6	100 (316)
STRUKTURA migrantov posameznega predvidenega obdobja bivanja v tujini po smeri študija (%)				
1. Izobraž. vede in izobraž. učiteljev	1,9	0,7	3,2	1,9
2. Umetnost in humanistika	18,9	17,4	26,4	21,2
3. Družb., poslov., uprav. in pravne vede	52,8	52,2	48,0	50,6
4. Naravosl., matematika in računaln.	5,7	10,1	5,6	7,6
5. Tehnika, proizvod. tehnol. in gradbeništvo	9,4	10,1	7,2	8,9
6. Kmetijstvo, gozd., ribiš., veterinarstvo	0,0	0,0	1,6	0,6
7. Zdravstvo in sociala	3,8	5,1	2,4	3,8
8. Storitve	5,7	2,9	4,0	3,8
9. Neopredeljeno	1,9	1,4	1,6	1,6
Skupaj	100 (53)	100 (138)	100 (125)	100 (316)
Predvideno obdobje bivanja v tujini za migrante, ki so šli v tujino zaradi drugih razlogov kot je zaposlitev**				
STRUKTURA migrantov s posameznih študijskih smeri po predvidenem obdobju bivanja v tujini (%)				
1. Izobraž. vede in izobraž. učiteljev	33,3	16,7	50,0	100 (6)
2. Umetnost in humanistika	32,9	29,3	37,8	100 (82)
3. Družb., poslov., uprav. in pravne vede	33,8	40,8	25,4	100 (142)
4. Naravosl., matematika in računaln.	25,0	53,6	21,4	100 (28)
5. Tehnika, proizvod. tehnol. in gradbeništvo	32,3	38,7	29,0	100 (31)
6. Kmetijstvo, gozd., ribiš., veterinarstvo	0,0	0,0	100,0	100 (1)
7. Zdravstvo in sociala	11,8	64,7	23,5	100 (17)
8. Storitve	45,5	27,3	27,3	100 (11)
9. Neopredeljeno	33,3	50,0	16,7	100 (6)
Skupaj	31,8	39,2	29,0	100 (324)
STRUKTURA migrantov posameznega predvidenega obdobja bivanja v tujini po smeri študija (%)				
1. Izobraž. vede in izobraž. učiteljev	1,9	0,8	3,2	1,9
2. Umetnost in humanistika	26,2	18,9	33,0	25,3
3. Družb., poslov., uprav. in pravne vede	46,6	45,7	38,3	43,8
4. Naravosl., matematika in računaln.	6,8	11,8	6,4	8,6
5. Tehnika, proizvod. tehnol. in gradbeništvo	9,7	9,4	9,6	9,6
6. Kmetijstvo, gozd., ribiš., veterinarstvo	0,0	0,0	1,1	0,3
7. Zdravstvo in sociala	1,9	8,7	4,3	5,2
8. Storitve	4,9	2,4	3,2	3,4
9. Neopredeljeno	1,9	2,4	1,1	1,9
Skupaj	100 (103)	100 (127)	100 (94)	100 (324)

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012).

* V oklepaju je prikazano število respondentov.

** Vprašanje o dejanski emigraciji (bivanje v tujini v času anketiranja zaradi različnih razlogov) smo križali z dvema vprašanjema o predvidenem trajanju bivanja v tujini, ki sta relevantni za dve podskupini med proučevanimi migranti. Struktura odgovorov na prvo vprašanje je prikazana v zgornji polovici tabele, struktura odgovorov na drugo vprašanje pa v spodnji polovici.

Tabela 4: Skupna dejanska emigracija med anketiranimi Erasmus študenti generacij 2005-2010 po smeri študija na ravni 3-mestne šifre klasifikacije KLASIUS-P – v letu 2011/2012*

Smer študija	ŠTEVILO	STRUKTURA (vrstica = 100%)			STRUKTURA (stolpec = 100%)		
	Skupaj	Nemigranti	Migranti**	Skupaj	Nemigranti	Migranti**	Skupaj
010 Splošne izobraževalne aktivnosti/izidi	9	100,0	0,0	100	0,5	0,0	0,4
090 Osebnostni razvoj	4	100,0	0,0	100	0,2	0,0	0,2
140 Izobraževalne vede in izobraževanje učiteljev (splošno)	9	88,9	11,1	100	0,5	0,2	0,4
142 Izobraževalne vede	11	90,9	9,1	100	0,6	0,2	0,5
143 Izobraževanje vzgojiteljev predšolskih otrok	4	50,0	50,0	100	0,1	0,5	0,2
144 Izobražev. učiteljev za primarno (bazično) izobraž.	29	89,7	10,3	100	1,5	0,7	1,3
145 Izobraževanje učiteljev posameznih predmetov	12	83,3	16,7	100	0,6	0,5	0,5
146 Izobr. učiteljev za poučev. poklicnih in prakt. predmetov	2	100,0	0,0	100	0,1	0,0	0,1
210 Umetnost	21	81,0	19,0	100	1,0	0,9	1,0
211 Umetnostna zgodovina, slikarstvo, kiparstvo	28	78,6	21,4	100	1,3	1,4	1,3
212 Glasba, ples, dramska umetnost	23	82,6	17,4	100	1,1	0,9	1,1
213 Avdiovizualne tehnike in (multi)medijska proizvodnja	5	80,0	20,0	100	0,2	0,2	0,2
214 Oblikovanje	66	66,7	33,3	100	2,5	5,0	3,0
215 Umetna obrt	1	100,0	0,0	100	0,1	0,0	0,0
220 Humanistika (podrobneje neopredeljeno)	92	83,7	16,3	100	4,4	3,4	4,2
221 Religija, verstva	10	70,0	30,0	100	0,4	0,7	0,5
222 Tuji jeziki	238	83,2	16,8	100	11,4	9,0	10,9
223 Slovenski jezik	13	76,9	23,1	100	0,6	0,7	0,6
225 Zgodovina in arheologija	26	96,2	3,8	100	1,4	0,2	1,2
226 Filozofija, logika in etika	16	81,2	18,8	100	0,7	0,7	0,7
310 Družbene vede (podrobneje neopredeljeno)	127	72,4	27,6	100	5,3	7,9	5,8
311 Psihologija	28	75,0	25,0	100	1,2	1,6	1,3
312 Sociologija in študiji kultur	49	77,6	22,4	100	2,2	2,5	2,2
313 Politologija, odnosi posameznik-družba-država	52	69,2	30,8	100	2,1	3,6	2,4
314 Ekonomija	295	73,9	26,1	100	12,5	17,3	13,5
321 Novinarstvo in poročevalstvo	10	90,0	10,0	100	0,5	0,2	0,5
322 Knjižničarstvo, dokumentalistika, arhivistika	1	100,0	0,0	100	0,1	0,0	0,0
340 Poslovne in upravne vede (podrobneje neopredeljeno)	47	83,0	17,0	100	2,2	1,8	2,1
342 Marketing in oglaševanje	50	70,0	30,0	100	2,0	3,4	2,3
343 Finančništvo, bančništvo, zavarovalništvo	47	72,3	27,7	100	2,0	2,9	2,1
344 Računovodstvo, knjigovodstvo in davkarstvo	5	80,0	20,0	100	0,2	0,2	0,2
345 Poslovanje in upravljanje	16	75,0	25,0	100	0,7	0,9	0,7
346 Tajniško in administrativno delo	4	100,0	0,0	100	0,2	0,0	0,2
380 Pravne vede	119	80,7	19,3	100	5,5	5,2	5,4
400 Naravosl., matem. in računaln. (podrobneje neopredelj.)	28	78,6	21,4	100	1,3	1,4	1,3
421 Biologija in biokemija	34	76,5	23,5	100	1,5	1,8	1,6
422 Okoljske in okoljevarstvene vede	15	80,0	20,0	100	0,7	0,7	0,7
440 Fizika (podrobneje neopredeljeno)	3	66,7	33,3	100	0,1	0,2	0,1

Tabela 4: Nadaljevanje tabele

Smer študija	ŠTEVILO	STRUKTURA (vrstica = 100%)			STRUKTURA (stolpec = 100%)		
	Skupaj	Nemigranti	Migranti**	Skupaj	Nemigranti	Migranti**	Skupaj
441 Fizika in astronomija	3	100,0	0,0	100	0,2	0,0	0,1
442 Kemija	12	83,3	16,7	100	0,6	0,5	0,5
443 Geofizikalne vede	5	60,0	40,0	100	0,2	0,5	0,2
461 Matematika	8	100,0	0,0	100	0,5	0,0	0,4
462 Statistika	4	50,0	50,0	100	0,1	0,5	0,2
481 Računalniške vede	36	72,2	27,8	100	1,5	2,3	1,6
482 Uporabno računalništvo	2	100,0	0,0	100	0,1	0,0	0,1
520 Tehnika (podrobneje neopredeljeno)	3	66,7	33,3	100	0,1	0,2	0,1
521 Strojništvo in obdelava kovin	25	84,0	16,0	100	1,2	0,9	1,1
522 Elektrotehnika in energetika	15	93,3	6,7	100	0,8	0,2	0,7
523 Elektronika in avtomatizacija	15	60,0	40,0	100	0,5	1,4	0,7
524 Kemijska tehnologija in procesno inženirstvo	6	83,3	16,7	100	0,3	0,2	0,3
541 Živilska tehnologija	15	80,0	20,0	100	0,7	0,7	0,7
542 Tekstilna, konfekc., čevlarska in usnjarska tehnologija	6	83,3	16,7	100	0,3	0,2	0,3
543 Lesarska, papirn., plastič., steklar. in podobna tehnol.	6	100,0	0,0	100	0,3	0,0	0,3
581 Arhitektura in urbanizem	113	82,3	17,7	100	5,3	4,5	5,2
582 Gradbeništvo	36	88,9	11,1	100	1,8	0,9	1,6
620 Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo (široki programi)	7	100,0	0,0	100	0,4	0,0	0,3
621 Poljedelstvo in živinoreja	1	0,0	100,0	100	0,0	0,2	0,0
622 Hortikultura	5	80,0	20,0	100	0,2	0,2	0,2
623 Gozdarstvo in lov	4	75,0	25,0	100	0,2	0,2	0,2
640 Veterinarstvo	3	66,7	33,3	100	0,1	0,2	0,1
720 Zdravstvo (podrobneje neopredeljeno)	7	85,7	14,3	100	0,3	0,2	0,3
721 Medicina	57	94,7	5,3	100	3,1	0,7	2,6
723 Zdravstvena nega in oskrba	7	100,0	0,0	100	0,4	0,0	0,3
724 Zobozdravstvo	2	100,0	0,0	100	0,1	0,0	0,1
725 Zdravstvena tehnologija	2	100,0	0,0	100	0,1	0,0	0,1
726 Terapija in rehabilitacija	8	87,5	12,5	100	0,4	0,2	0,4
727 Farmacija in lekarništvo	44	84,1	15,9	100	2,1	1,6	2,0
761 Varstvo otrok in skrb za mladostnike	4	75,0	25,0	100	0,2	0,2	0,2
762 Socialno delo in svetovanje	42	83,3	16,7	100	2,0	1,6	1,9
811 Hotelirstvo in gostinstvo	26	88,5	11,5	100	1,3	0,7	1,2
812 Potovanja, turizem, prosti čas	30	80,0	20,0	100	1,4	1,4	1,4
813 Šport	19	78,9	21,1	100	0,9	0,9	0,9
840 Transportne storitve	19	89,5	10,5	100	1,0	0,5	0,9
850 Varstvo okolja (podrobneje neopredeljeno)	3	100,0	0,0	100	0,2	0,0	0,1
861 Varovanje oseb in premoženja	2	50,0	50,0	100	0,1	0,2	0,1
863 Vojaške in obrambne vede	4	75,0	25,0	100	0,2	0,2	0,2
999 Neopredeljeno po podrobnem področju	32	81,2	18,8	100	1,5	1,4	1,5
Skupaj	2187	79,7	20,3	100	100,0	100,0	100,0

Lastni izračuni na podlagi podatkov v: Anketa (2011, 2012), Vprašalnik o mobilnosti in emigraciji Erasmus študentov, IER; KLASIUS-P, 2006.

* Generacije 2005-2009 so bile anketirane ob koncu leta 2011, generacija 2010 pa v začetku leta 2012.

** Osebe, ki so bile v času anketiranja v tujini zaradi zaposlitve ali drugih razlogov.

O AVTORJIH

Milena Bevc je bila rojena leta 1955 v Celju. Diplomirala je leta 1979 na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, kjer je opravila tudi magisterij (1989) in doktorat (1997), oboje s področja ekonomike izobraževanja, za katero je bila 2003 tudi habilitirana v docentko. Za seboj ima prek trideset let raziskovalnega dela, pri tem do leta 1989 na Razvojnem centru v Celju, od takrat pa na Inštitutu za ekonomska raziskovanja v Ljubljani. Od srede 1980. let se ukvarja predvsem s teoretično in empirično analizo ekonomskega pomena in ekonomskih vidikov izobraževanja (zlasti visokošolskega) in z migracijami, pa tudi z razvojem izobraževanja, s kazalniki družbe znanja in človeškimi viri v razvojno-raziskovalni dejavnosti. Od leta 2003 je bila nosilka predmeta "ekonomika izobraževanja" na več slovenskih visokošolskih ustanovah: najprej na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, nato na Fakulteti za management v Kopru in od leta 2011 na Fakulteti Doba Maribor. Njeno raziskovalno in strokovno delo obsega več kot 300 bibliografskih enot, od domačih in mednarodnih raziskav, člankov, referatov, organizacije in vodenja odmevne mednarodne konference (*Funding, equity and efficiency of higher education*, 2007) ipd. do avtorstva in uredništva treh knjig s področja ekonomike izobraževanja (*Ekonomski pomen izobraževanja*, 1991; *Financiranje, učinkovitost in razvoj izobraževanja*, 1999; *Financiranje, pravičnost in učinkovitost terciarnega izobraževanja*, 2010) in treh s področja migracij (*Človeški viri v razvojno-raziskovalni dejavnosti v Sloveniji in primerjava z državami EU – stanje in emigracija*, 2006; *Emigracija slovenskih raziskovalcev in njihova zaposlitvena mobilnost znotraj Slovenije*, 2012; *Selitve kot razvojni dejavnik Slovenije in njenih regij*, 2013). V zadnjih dvajsetih letih je vodila številne slovenske strateške raziskovalne projekte o izobraževanju/znanju in migracij (s poudarkom na begu možganov).

Marko Ogorevc je bil rojen leta 1983 v Celju. Diplomsko nalogo z naslovom »Realna konvergenca v Evropski uniji: prostorska ekonometrična analiza« je zagovarjal na Ekonomski fakulteti v Ljubljani leta 2007; zanj je prejel Prešernovo nagrado. Z letom 2008 je pridobil status mladega raziskovalca. Maja leta 2013 je uspešno zagovarjal disertacijo z naslovom *Lastništvo in plačilna politika podjetij: pristop prostorske ekonometrije*. Sodeluje v številnih domačih in mednarodnih raziskovalnih projektih. Doslej je sodeloval pri dveh raziskovalnih projektih o migracijah. Njegovo raziskovalno delo obsega blizu 40 bibliografskih enot. Je soavtor knjige »Emigracija slovenskih raziskovalcev in njihova zaposlitvena mobilnost znotraj Slovenije«, izdane leta 2012 s strani Inštituta za ekonomska raziskovanja v Ljubljani.

Dr. Milena Bevc, Dr. Marko Ogorevc

***Dejanska in potencialna emigracija
nekdanjih Erasmus študentov
iz Slovenije***

Izdal in založil: Inštitut za ekonomska raziskovanja
Kardeljeva ploščad 17, 1000 Ljubljana, Slovenija

Spletni naslov: <http://www.ier.si/>

E-pošta: ier@ier.si

Telefon: 01 5303800

Fax: 01 5303874

ISBN 978-961-6906-23-4

9 789616 906234